

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ



•METROPOLIS KIJUVIENSIS•

Каталог і тексти
петербурзьких зібрань



Підготували:
Валерій Зема
Світлана Зінченко
Віра Фрис

КИЇВ  2010

УДК 025.3/093/251;94(477)

Затверджено до друку Вченою радою Інституту історії України НАН України

METROPOLIS KIJIVIENSIS. Каталог і тексти петербурзьких зібрань / Підготували: Валерій Зема, Світлана Зінченко, Віра Фрис. – К.: НАН України, Інституту історії України, 2010. – xxxviii, 216 с.

Видання містить описи та публікації українських пам'яток XV–XVII ст. з зібрань Санкт-Петербурга, а саме: Бібліотеки Російської Академії наук і Російської національної бібліотеки. Публікація охоплює здебільшого малознані тексти гомілетичної та проповідницької практики міжунійного періоду. Подані джерела висвітлюють становлення староукраїнської книжної мови на прикладі найпопулярніших на теренах давньої Київської митрополії культів св. Параскеви, кн. Бориса й Гліба, Юрія Переможця та Миколая Мир-Лікійського. Видання засвідчує також появу авторських інспірацій місцевих авторів, котрі по-творчому переробляли тексти візантійсько-слов'янської традиції, а з іншого боку – засвоювали тексти латинського походження. Низка проповідницьких збірників, котрі описуються у виданні, постала під впливом Реформації.

Рецензенти:

Геннадій Боряк (Інститут історії України)
Сергеюс Темчінас (Інститут литовської мови)
Наталя Яковенко (Національний університет
«Києво-Могилянська Академія»)

Підготували:

Валерій Зема
Світлана Зінченко
Віра Фрис

ISBN 978-966-02-5751-1

© Валерій Зема, Світлана Зінченко, Віра Фрис, 2010
© Інститут Історії України НАН України, 2010

• З М І С Т •



| | |
|---|---------|
| Передмова | iv |
| Вступне слово | vii |
| Перелік скорочень | xxxviii |
| Опис збірників | 1 |
| Тексти пам'яток | 140 |
| (1) БАН 31.6.26. | |
| слово в бл҃говѣрнѣмъ цр҃кѣ константинѣ и мтр҃нѣ еленѣ. | 140 |
| нже вѣ стѣхъ ѿца наше ннколы жнтїе вѣ кратцѣ спсано. | |
| архїепа мнра лнкнскыа мнтрополїа. | 145 |
| мнїе стѣхъ мца параклѣтїн. | 155 |
| чюдѣ ѿ ѿца млтнѣа. ѿ женѣ юже простн грѣхѣ оуѣ по смртн своен. | 159 |
| мца тогѣ вѣ ка днѣ введенїе вѣ цр҃кѣ прѣтыа бца. ꙗ лѣта вывше ен. | 160 |
| сказанїе ѿ чюдесн ст҃го славноа велнкомжченнка геѡргїа. | 164 |
| стрѣть и оуспенїе ст҃го апсла андреа прѣвожаннаго. | 167 |
| жнтїе жнзнь ст҃го алеѣа ѿлка бжїа. | 169 |
| (2) БАН 12.3.1 [Учительне Євангелїе, передмова] | 174 |
| (3) БАН 12.7.37 [Житїе Параскеви Тирновської] | 178 |
| (4) БАН, Яворського 13. | |
| вѣ ст҃жю велнкжю нѣлю пахы на лнргн. еѿлїе ѿ ѿца за а. | 183 |
| (5) БАН, Ю. Яворського 10 [Антипротестантський трактат] | 195 |
| (6) БАН, П. Доброхотова 17 [Житїе Бориса і Глїба] | 207 |

• П Е Р Е Д М О В А •

УКРАЇНІКА У ЗБІРКАХ САНКТ-ПЕТЕРБУРГА

Дослідники зазвичай з осторогою ставляться до тем, пов'язаних з рукописними кодексами, оскільки побутує думка, що джерельна база для таких досліджень є обмеженою, а кодексів збереглося мало. Однак такі уявлення безпідставні, хоча доступ до збережених пам'яток дійсно непростий, а кількість сучасних спеціальних публікацій кирилических рукописних книг незначна. Що ж до самих пам'яток, то від перших століть побутування кирилическої книги їх справді небагато, зате з XVI та XVII ст. є без перебільшення тисячі кодексів, переписаних на теренах України. Більшість цих текстів опубліковано за давнішими списками, проте варто пам'ятати, що кожний рукописний кодекс сам по собі є неоцінним джерелом до вивчення багатьох теологічних, книгознавчих, історичних, філологічних, лінгвістичних, мистецтвознавчих та інших проблем, а в покрайніх записах ми натрапляємо на масу згадок про причини замовлення книги та про самих замовників. Адже починаючи з XI ст. книга, переписана у Київській Русі, високо цінувалася як духовний продукт, предмет бажань і людей духовного стану, і світських осіб, які вбачали в ній сакральний предмет, що його можна було вкласти у храм на спасіння душі чи зробити знаковий, символічний подарунок своєму синові. Не змінилася ситуація й пізніше. Упродовж XV–XVIII ст. при церквах та монастирях формувалися чималі книгозбірні з текстами релігійного характеру, а водночас виникали перші приватні бібліотеки. Для того, аби мати змогу досліджувати рукописну книжкову спадщину, мусимо знати, де зберігаються тисячі тих кодексів та на яку інформацію можна розраховувати при їх дослідженні. Про збірки України останнім часом видано декілька каталогів, натомість до зарубіжних колекцій дістатися складніше і через зрозуміле обмеження в часі, і через брак відповідних та доступних описів.

Відтак, цей збірник являє собою своєрідний дороговказ, який може стати у нагоді багатьом науковцям. До нього вміщено розширені описи та фрагменти окремих рукописних кодексів з творами українських авторів XV–XVIII ст., а також інформацію про один з найбільших масивів книжних пам'яток, створених на теренах України з XI по XVIII ст., що був сформований з рукописів, які в різний час різними шляхами потрапляли до Росії і сьогодні зберігаються у Санкт-Петербурзі – у Російській національній бібліотеці (колишня Публічна бібліотека ім. М.Є. Салтикова-Щедріна) та Бібліотеці Російської Академії наук.

Як же сталося, що значна кількість рукописних кириличних кодексів, переписаних на теренах України, потрапила до Санкт-Петербурга? Частина з них вивезли завдяки культурним контактам, адже Київ був відомим центром книгописання, і книги звідти потрапляли у різні регіони східнослов'янського світу. Від середини XVII ст. спостерігається доволі інтенсивний міграційний рух українських культурних діячів до Росії. Виїжджаючи, вони вивозили з собою і бібліотеки: як наприклад, Теофан Прокопович, який перевіз до Петербурга книгозбірню. Врешті, з XVIII ст. рукописні кодекси стали предметом імпорту відразу після їх створення, а також, як предмет колекціонування, потрапляли до зібрань шанувальників старовини, а таких у столиці Російської імперії було чимало. Часто локальні збірки виявлялися незахищеними і перед грабіжниками й постачальниками колекціонерів, адже з розповсюдженням моди на колекціонування по Україні мандрували не лише поціновувачі, але й любителі наживи, які придбані за безцінь кодекси перепродували колекціонерам. При надходженні до збірки книги без вихідних даних (а вони найчастіше поміщалися в кінці чи на початку і могли бути пошкоджені чи втрачені) власник не завжди афішував джерело надходження чи місце, звідки забрали книгу. З часом така інформація, навіть якщо вона й була, втрачалася, і книга ставала предметом спеціальних досліджень або й пересмикувань, внаслідок чого зараз важко встановити її походження.

У місцевих колекцій доля складалася по різному: одні по смерті власника розпорошувалися, інші, як колекція Антона Петрушевича, були передані громадським організаціям на місцях, ще інші, як колекції Яворського чи Калужняцького, почасти опинилися в книгозбірні Санкт-Петербурга.

Особливо значною була започаткована близько 1822 р. колекція рукописів Михаїла Погодіна. Він багато подорожував, скуповуючи книги та не гребуючи й крадіжками, а також у багатьох містах мав своїх агентів-антикварів. Так, знайомлячись із книгосховищем монастиря оо. Василіян у Львові, він, користуючись довірливістю ченців, які залишали його самого у сховищі, виніс значну частину раритетного списку Біблії середини XVI ст., підготованого Франциском Скоринуою. У 1852 р. Погодін продав свою колекцію «в казну», і на сьогодні вона зберігається у Національній бібліотеці Росії у Санкт-Петербурзі. Надзвичайно цікаві пам'ятки зосередив у своїй колекції єпископ Павло Доброхотов, який, будучи архімандритом низки монастирів Литви та Білорусі і ректором семінарій, мав нагоду забирати матеріали із занедбаних уніатських монастирів та храмів. У результаті в його колекції, переданій 1907 р. на державне зберігання, опинилися унікальні матеріали з історії Греко-Католицької Церкви, які зараз зберігаються у науково-дослідному архіві Санкт-Петербурзького інституту історії РАН.

Каталог з описом кодексів, який ми пропонуємо увазі користувачів, покликаний мірою можливості удоступнити склад цих та інших колекцій.

Віра Фрис

• ВСТУПНЕ СЛОВО •

Терени давньої Київської митрополії (далі – КМ) замешкували різні етнічні та конфесійні групи, що не могло не впливати на специфіку руського релігійного життя. Центральними подіями, які підштовхнули до появи та поширення рукописних кодексів і окремих пам'яток, представлених у нашому каталозі, стали дві церковні унії. Тож пам'ятки, описані в даній публікації відображають бодай частково духовні рухи у міжунійний період. На сьогодні найвдаліша спроба класифікації церковних книжкових пам'яток східнохристиянської традиції та особливостей їхнього складу належить Ольгердові Нарбуту¹. Своєю чергою, скептичний погляд на розвиток теології та жанрів релігійної літератури КМ у перші століття після хрещення Києва висловлюється у роботах Франсіса Томсона та Віктора Живова². Живов, зокрема, уперше звернув увагу на явище амбівалентності, коли тексти, що побутували водночас і у візантійській, і в «дочірній» (київській) культурах, змінювали своє початкове значення. Так, «Історія Юдейської війни» Йосифа Флавія, яку у Візантії сприймали як твір суто історіографічний, на теренах КМ побутувала як нарація з уривками Священної історії. Це впливає, зокрема, і з найдавнішої (XIII ст.) редакції твору Флавія, уміщеної до збірки з Шестодневом, книгою Буття, тлумаченням Йоана Золотоуста й витягами з хронік

¹ Narbut Olgerd. *Historia i typologia ksiąg liturgicznych bizantyńsko-słowiańskich. Zagadnienie identyfikacji według kryterium treściowego.* — Warszawa, 1979.

² Віктор Живов зауважує, що у Візантії існувало дві культури: «аскетична» і «гуманістична». До КМ потрапив спадок лише цієї першої. Корпус її книжності, як вважає дослідник, відповідає книжному репертуарові середнього візантійського монастиря: Живов Виктор М. *Особенности рецепции византийской культуры в Древней Руси // Ricerche Slavistiche.* — Vol. XLII, 1995. — Pp. 4-12.

Йоана Малали та Георгія Амартола³. Такі явища, як жанр та риторика, – на думку Живова, – що являли собою основу античної й еліністичної літератури, не знайшли відповідного сприйняття. У руських збірниках фіксуються різноманітні за жанром тексти, прикладом чому є, зокрема, розширена друга редакція Прологу, де поруч з Життями святих рясніють пам'ятки напучувального змісту⁴. Крім того, впродовж всього домонгольського періоду й аж до Ренесансу бракувало Святого Письма як єдиного корпусу текстів. Адже Новий Завіт був розпорошений по різних літургічних книгах, а низка апокрифічних Євангелій, як от Никодимове чи Томи, вільно переписувалася у різноманітних кодексах. Тексти Старого Завіту змішувалися з апокрифічними писаннями; це стосується й різних версій Апокаліпсису⁵. Щодо патристики, яка є важливою складовою переказу традиційних церков, то в руських рукописних кодексах її представлено переважно гоміліями Йоана Золотоустого. Спадщина цього отця церкви дійшла до КМ у значно викривленому вигляді: хоча частина його повчань перекладалася докладно, проте окремі з них побутували у скороченому або ж переробленому позорі, що призвело до появи значного корпусу апокрифічних проповідей Золотоустого, укладених анонімними авторами⁶.

Полемічні антилатинські твори, за спостереженням Томсона, поширювалися київськими митрополитами – греками за походженням – лише з XIII ст.⁷ Однак уже з початку XVI ст. з'являються власні антикатолицькі, а згодом антипротестантські тексти; твори антиюдейського спрямування поширюються принаймні з XV ст. Те й друге

³ Там само. – Р. 24.

⁴ Там само. – Р. 35.

⁵ Слід згадати судження Франсіса Томсона стосовно браку на землях КМ активної перекладацької традиції до XIV ст. Він вважає, що візантійська культура відома тут була здебільшого завдяки готовим перекладам, а її спадок полягав у передачі замкнутої традиції монастирів, що надовго загальмувало розвиток інтелектуального життя. Thomson Francis J. *The Nature of the Reception of Christian Byzantine Culture in Russia in the tenth to thearteenth centuries and its Implications for Russian Culture // Slavica Gandensia*. – 1978, V. 5. – Р. 108.

⁶ Гранстрем Евгения Э. *Иоанн Златоуст в древней русской и южно-славянской тписьменности (XI–XIV вв.) // Труды отдела древнерусской литературы*. – Т. 35, 1980. – С. 186-193.

⁷ Thomson Francis J. *The Nature of the Reception of Christian Byzantine Culture in Russia*. – Р. 111.

охоплювало як перекладені тексти та розлогі компіляції на кшталт Палеї, так і оригінальні твори. Щодо соборів, які символізували вселенське поєднання східного і західного християнства, — Фераро-Флорентійський (1439) та локальний Берестейський собор (1596 р.), то пам'ять про перший стерлася, а традиція другого мала набагато живішу історію з її головним наслідком — спробою поєднання латинського та візантійсько-слов'янського світів. Утім, події у далекій Флоренції, попри значну віддаленість руського світу, теж вплинули на КМ: її розлогі обшири обмежилися теренами замешкання українського й білоруського населення у складі Великого князівства Литовського та Корони Польської. Своєю чергою, поява Московської митрополії супроводжувалася чималим комплексом антифлорентійських трактатів, які рясно копіювалися у рукописних збірниках та літописних пам'ятках другої половини XV—XVI ст. На руських землях ці пам'ятки, як здається, не набули поширення аж до останніх десятиліть XVI ст., коли було актуалізовано перспективу поєднання з Римом у відповідь на «загрозу» Реформації.

Описані в каталозі пам'ятки віддзеркалюють ті зміни, що супроводжують духовне життя XV і XVI ст., а саме: пожвавлення напучувальних практик та розвиток нових типів впливу на мирян. Поява нових комунікативних форм на території Центральної та Східної Європи, як вважають, припадає на часи Яна Гуса, що на початку XV ст. почав проповідувати у Віфлеємській каплиці у Празі. Значна кількість зафіксованих нами наративних пам'яток відображає, з одного боку, взаємозалежний процес мовної емансипації, коли українсько-білоруське книжне койне набувало дедалі більшого значення в книжній культурі та напучуванні, а з другого — поступ творчої активності, що сприяв появі перероблених кодексів, або й новостворених пам'яток. Проникнення нових мовних форм упродовж Середньовіччя мало різні прояви, а виопуклилося за добу Ренесансу та Реформації. Тогочасні напучувальні пам'ятки являли собою три-складову систему, що включала традиційні церковнослов'янські тексти, переклади західних оригіналів (католицьких і протестантських, перекладених на українсько-білоруське койне), та власне оригінальні тексти київської традиції.

Ознакою пожвавлення напучувального повчання можуть служити численні тексти київського митрополита Григорія Цамблака (1364—1419/20 рр., на престолі у 1414—1419 рр.). Митрополит походив

з Балкан (болгарського Тирново), та, завдяки впливові вел. кн. Вітовта, був обраний митрополитом на соборі в Новогрудку попри брак визнання у Царгороді. У 1418-му р. Цамблак брав участь у Констанцькому соборі, де було вирішено стратити Яна Гуса. Візит київського митрополита на об'єднавчий собор, правдоподібно, свідчив про наміри відновити унію, проголошену на Вселенському соборі у Ліоні 1274 р. Тексти митрополита з часом склалися у збірку повчань під назвою «Книга Цамблак». Імовірно, укладання текстів саме в такий спосіб взувалося на збірку повчань митрополита Фотія. Найраніший кодекс «Книги Цамблак» походить з московської частини митрополії ще перед остаточним розділом КМ унаслідок Флорентійської унії. Стосовно припущень про вплив паламітського містицизму на писання митрополита, то їх перевірила Аделіна Агушева-Тіганова, яка вивчала Цамблакову проповідь на Переображення Господнє, що є найбільш виразним текстом, де могли проявитися містичні та духовні інспірації митрополита⁸. Цамблакова праця, на думку дослідників, була типовим прикладом середньовічної повчальної традиції у встановленні діалогу між проповіддю та літургійними читаннями свята Переображення шляхом поєднання патристичних, візантійських та церковно-слов'янських моделей. Чимало текстів Цамблака уміщено й до низки збірників напучувального змісту, зокрема Четій Міней. Окрім нових типів напучувальних текстів, поширювалися традиційні типи напучувальних збірок, як *Златоусті*, *Четї* та *Торжественики*. Всі вони потребують докладнішого вивчення, що гальмується значним їх обсягом та розпорошеністю давньої україніки. Щодо найстарших збірників напучувального характеру Прологів, то варто згадати про нещодавно оприлюднене Мариною Чістяковою її дослідженні тих списків, які побутували на теренах КМ⁹.

Полемічні тексти, копіювання яких зростало в умовах поживлення духовних пошуків, відображали радше світ ідей, ніж дійсності, яка силою речі підштовхувала до співпраці з визнавцями

⁸ Angusheva-Tihanova Adelina. *The Mount Reflecting Heaven: The Sermon on the Transfiguration by Gregory Camblak in the Context of Byzantine and Medieval Slavic Literature* // *Byzantinoslavica. Revue Internationale des Études Byzantines*. — LXII, Prague, 2004. — Pp. 217-238.

⁹ Чістякова М.В. *Текстология вильнюских рукописных прологов: сентябрь—ноябрь*. — Вильнюс, 2008.

різних конфесій¹⁰. Самі початки розламу, як показують дослідження, мали неясний характер¹¹: обидві столиці, Рим і Царгород, розійшлися

¹⁰ На текст Скарги була відповідь «Послання до латинян» (публікація в ППЛ, т. III, СПб., 1894, ст. 1123-1148): Deluga Waldemar. *Prawosławna myśl teologiczna w Rzeczypospolitej w świetle XVII-wiecznych źródeł literatury piśmienniczej* // *Przegląd Wschodni*. — Т. VIII, 2003, з. 4. — S. 871-895; Архангельский А.С. *Очерки по истории западно-русской литературы XVI—XVII вв.* — М., 1889.

¹¹ Kolbaba Tia. *The Byzantine Lists Errors of the Latins*. — Urbana and Chicago, 2000. Дослідниця звертає увагу на те, що існує декілька інтерпретацій початків розламу між двома полюсами християнського світу та різні підходи до того, наскільки глибокими були протиріччя і розбіжності між східним і західним християнством. Якщо одні відсувають початок цих розбіжностей на III—IV ст., себто на часи отців Церкви, то інші звертають увагу на те, що імператор Алексіос (1081—1118 рр.) не міг з'ясувати, чому ім'я папи римського записувалося до диптиху, аби бути згаданим під час служби (р.11). Початки схизми можна вбачати також в появі Filioque — виразу, доданого до визнання віри франками, який папи відкидали аж до початку XI ст. Натомість східні визнавці ікон зверталися до понтифіків як до захисників і охоронців. До щоразу більшого впливу франків, що виразився в поширенні догмату Filioque, вороже поставився патріарх Фотій, який остерігався посилення цих впливів на берегах Босфору. Власне він уклав перший список закидів, що стосувався франкських місіонерів у Болгарії, де зазначив, що формула Filioque є хибною. Загострення стосунків між патріархом Керуларієм (1043—1058 рр.) та папським легатом Гумбертом Сильвійським стало першим зіткненням церков по григоріанських реформах. Кольбаба переконана, що ця колізія породила список «помилко» латинників, який використовували й надалі. Найбільш значущим для обох гілок християнства був час перших хрестових походів. Кількість теологічних текстів зросла після IV походу й підкорення Царгороду та обмежувалася колом інтелектуальної еліти. Іншим типом полемічних текстів були твори, зіперті на тексти отців Церкви, які містили упереджені погляди стосовно віри латинників та засвідчували слабе знання текстів латинських теологів. Вони прагнули дискутувати про опрісноки й триразове занурення під час хрещення. Нарешті, наступний тип антилатинських закидів, на думку Кольбаби, — це список примітивних закидів, де бракує богословського аналізу. Сюди входять закиди щодо плекання юдаїстичних практик (опрісноки, святкування суботи, споживання задушених тварин, гоління, нечисте м'ясо), Filioque, заборону на одруження священиків, носіння кільця на руці, наповнення рота хрещеного сіллю, брак шанування реліквій святих, брак визнання східних святих. Керуларій, говорить Кольбаба, лише описав усе, що різнило латинників і православних. Водночас, його текст відрізнявся від попередніх. Якщо Фотій перелік містив лише декілька розбіжностей, то

культурно та історично через дедалі більший вплив довколишніх, колись «варварських» народів. Від кінця першого тисячоліття після Різдва Христового сусідні культури — орієнтальна з одного боку і франкська з другого — змінили статус з «колонізованих» на «колонізаторів» та носіїв нових стандартів. На теренах КМ неясність у розумінні початків розламу відобразилася у появі та розвитку легенди про папу Петра Гутнивого. Ця легенда, разом з іншими напівапокрифічними писаннями, що віддзеркалювали уявлення про латинників та їхні «похибки», була значною мірою імпортована. Врешті, окремі пам'ятки такого змісту приписують авторству київських митрополитів уже XI—XIII стет., що не зберіглися ні в оригіналах, ні в копіях, близьких до часу їх появи, а перший кодекс київської традиції, що містить полемічні тексти, походить з часів післямонгольських.

Це — один з найраніших збірників полеміко-догматичного змісту з теренів давньої КМ — пергаментний кодекс РНБ О.п. І. 7. (Толстой Ф.А., отд. III, № 65), який датують рубежем XIV—XV ст. Свого часу його докладно вивчив та частково опублікував Андрій Попов¹². У нашому каталозі наводиться опис полеміко-догматичного кодексу БРАН 12.3.14, де вміщено тексти традиційного складу, присвячені давнім вселенським соборам, твори отців Церкви, апокрифічні сюжети. Інший полемічний вимір подано у збірці РНБ, колекція Юліяна Яворського 10, де вміщено переважно тексти, які полемізують з ученнями протестантів, а мова пам'ятки має виразні локальні особливості українсько-білоруського койне, властивого текстам КМ.

Локальні мовні риси Київського, Чернігівського, Галицько-Волинського, Переяславського князівств та прилеглих земель почали

Керуларій підготував розлогий список без глибших богословських міркувань щодо їхньої появи. З іншого боку, з'явився розлогий список легата Гумберта Сільви Кандиди: той звинувачував Михайла в симонії та кастрації чоловіків, обраних до священницького чи то єпископського служіння, у твердженні, що немає порятунку поза церквою греків, у дозволі на шлюби священників, у перехрещенні та наслідуванні юдаїстичних звичок. Таким текстом, як уважає Кольбаба, є «Пря між Панагіотом та Азиміотом», що набула поширення після Ліонській унії 1274 р., зокрема на теренах КМ та скеровувалася до «невігласів».

¹² Попов Андрей Н. *Историко-литературный обзор древнерусских полемических сочинений против латинян XI—XV вв.* — М., 1875.

проникати до книжної культури у перші століття після хрещення¹³.

¹³ *Євсевієве Євангеліє 1283 р.* – К., 2001; *Житие св. Савы Освященного, составленное св. Кирилом Скифопольским в древнерусском переводе /* Изд. И. Помяловского. – СПб., 1890 (XIII ст.). Кочиш Михай. *Употребление омеги в украинских рукописях XVI века // Studia Slavica.* – Vol. 52, №1-2, 2007. – Р. 235-240; Бузук Петро. *Про мову найдавнішої української пам'ятки //* Записки Істор.-філолог. відділу ВУАН/ ред. А. Кримський. – Кн. XII. – К., 1927; Владимиров П.В. *Обзор южно-русских и западно-русских памятников письменности от XI до XVII ст.* – К., 1890; Толстовський збірник 13-го ст. РНБ, рук. 39 зі Словами Кирила Туровського, тут міститься найдавніший список Сказання Афродитіяна; збірник Синод. 219, ДІМ, XVI ст. – мучіння Георгія, переклад з латини; ЖМНП – надруковано руський переклад *Житія Олексія, людини Божої* (1887, кн. 10); Мінея XII ст. Новгородської Софійської бібліотеки (Ягич І.В. *Служебные минеи.* – СПб., 1886. – С. XXXIV), Мінея служб. XII ст., (РГАДА, Синод. Типогр. № 203); Пролог кол. Погодіна 60, XIII–XIV ст. березень-квітень; Пролог 1496 р. березень-серпень, зібрання Віленської бібліотеки ЛАН; Кисілевський Кость. *Кодекс Ганкенштейна – староукраїнська пам'ятка //* Записки Наукового товариства ім. Шевченка. – Т. 161. Збірка Філологічної Секції. Т. 24. – Нью-Йорк–Париж, 1953. – С. 11-35; публікація пам'ятки: *Codex Hankenstein (Codex Vindobonensis slavicus 37) /* Gerhard Birkfellner. – Berlin, 2007. Кодекс Ганкенштайна – рукопис богослужбового змісту початку XIII ст., що походив з теренів Галичини й Волині. Містить у собі частину скороченого Восьмигласника та скорочений Анфологійон без закінчення. До Восьмигласника або Октоїха належить вісім канонів на недільні утрени служби, шість буденних, нотатки на берегах, окремо зібрано воскресні кондаки. До Анфологіона належать 22 апостольські діяння і листи, 32 Євангелії на повсякдення, неділі та важливіші свята, канони Пророкам, Апостолам, Святим отцям, мученикам і мученицям, преподобним, Устав богослужби, що зветься тут «Синаксар», та доповнення до канонів: сідалні, антифони й стихирі. Окремо стоїть «молитва» на вигнання злого, що не має безпосереднього зв'язку з усім текстом служби. Зміст пам'ятки, за спостереженням Кисілевського, свідчить, що вона наближена до найстарших богослужбових книг, які містили найпотрібніші частини богослужіння, тож мала скорочену версію. У Синаксарі під 2-м травня і 24-м червня згадуються перші київські святи, – Борис і Гліб, а під 1-м жовтням локальний культ Покрови: *Salterio Laurenziano-Voliniense codice paleoslavo del 1384 //* Ricerche Slavistiche. – 1954, t. 3. – Рр. 1-23. Слідований Псалтир з Луцька містить вкладний запис зі згадкою про князя Дмитра Гедиміновича та його дітей – Федота, Лазаря й Семена; Любащенко В. *До питання про зведений каталог християнських рукописів в Галицько-Волинській державі //* Княжа доба. Історія і культура. – Вип. 2. – Львів, 2008. – С. 167-193; *An Anthology of Church Slavonic Texts of Western (Czech) Origin. With an Outline of Czech-Church*

Найконсервативнішим для з погляду зовнішніх упливів були гімнографічні тексти та чотирі літургійні тексти¹⁴, хоча частковому перекладові піддавалися й вони. Серед таких перекладів — Марійна служба та збірник київського митрополита Йосипа Солтана (1508—1521), рукопис БАН 21.4.13. Франтішек Мареш вивчив і опублікував фрагмент рукопису, де міститься переклад католицької Марійної служби у рукописі ДІМ Синод 558¹⁵. На думку дослідника, переклад здійснив у першій половині XV ст. білорус, обізнаний з церковно-слов'янською, польською та хорватською глаголичною літургією. Місцем його перебування міг бути монастир св. Хреста на Клепажі у Кракові, де хорватська служба побутувала з 1390 р. аж до схилку XV ст. Заснування такого центру, у свою чергу, могло взоруватися на заснування у 1347 р. Емауського монастиря у Празі, куди було запрошено хорватських глаголяшів-бенедиктинців. Такі заходи у Празі впливали з засад національної політики короля Богемії та римського імператора Карла IV. Оскільки правитель бажав піднести Богемію як державу великого слов'янського народу, для нього пасувала легенда про слов'янське походження засновника глаголиці св. Геронима і священний статус слов'янської писемності. Згідно з твердженням чеських хроністів, самі чехи походили від хорватів¹⁶. Запровадження служби пов'язується з Ягелонами, які взорувалися на приклад Емауського монастиря у Празі. Мареш припускав, що переклад виходив з оточення королеви Софії Гольшанської (1405—

Slavonic Language and Literature and with a Selected Bibliography / Fr. W. Mareš (Slavische Propyläen, Band 127). — München 1979; Пожгаи Иштван. Церковнокнижний языковой слой в Выголексинском сборнике // Studia Slavica Hungarica. — Т. 52/1-2 (2007). — Р. 347-356. Рукопис збірника, до котрого входить Життя єп. Нифонта та Теодора Студита виник наприкінці XII ст., а мовні особливості вказують на Галичину й Волинь.

¹⁴ Темчин Сергей Ю. *Функционирование русской мовы и иерархия церковных текстов // Studia Russica. — XXIII. — Budapest, 2009. — Р. 226-234.*

¹⁵ Mareš František V. *Moskevská Mariánská mše (Kontakt chrvátskohláholské a rusko-církevněslovanské knižní kultury v středověkém Polsku) // Slovo: Journal of Old Church Slavonic Institute. — Vol. 25-26, 1976. — S. 295-362.*

¹⁶ Див.: Верхоланцева Ю. *Чешские и хорватские глаголяши-бенедиктинцы среди православных Литвы и Польши и латинские тексты, записанные кириллицей // Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės kalbos, kultūros ir raštinijos tradicijos. — Vilnius, 2009. — р. 82. У роботі вивчаються особливості латинського та руського мовного кшталту тієї частини кодексу Син. 558, де містяться служба, молитви, Символ віри тощо.*

1461), четвертої дружини Владислава II Ягайла, яка напередодні шлюбу перейшла з православ'я на католицизм; вона ж була й ініціатором першого перекладу Біблії польською мовою, а поховали королеву у оздобленій руськими фресками каплиці св. Трійці Вавельської катедрі Кракова. Вивчення окремих списків мінейних текстів та службових Євангелій вказує також на впливи староукраїнської на рівні фонетики і графіки¹⁷. Новими на теренах КМ у литовську добу, було створення Житія та Пам'яті трьом віленським святым; Служба святым міститься у Мінеї 1592 р. (БАН 12.3.5, колишнє зібрання Еміля Калужняцького, 5)¹⁸.

Явище інтенсивнішого проникання місцевих говірок до напучувальної та агіографічної літератури припадає принаймні на середину і другу половину XV ст., а одним з найраніших текстів, які це засвідчують, є *Житіє Андрія Юродивого*. Ця легенда оповідає про святого, що народився у Скифії і перебрався до Царгороду. Він здобув дар пророцтва і мудрості від Господа, завдяки чому рятував багатьох людей від духовних ризиків. Під час однієї з молитов Андрієві явилася Богородиця, яка тримала над молільниками омофор. Олександр Молдован¹⁹ виділив три редакції *Житія*. Третя з них, українська, як її називає дослідник, суттєво відрізняється від двох інших, пов'язаних здебільшого з церковнослов'янською традицією. Молдован нарахував сім списків української версії, серед яких найдавніший фіксується у кодексі Києво-Печерської Лаври (нині – ДІМ, Синод. 925, датування середина XV ст.). Характерним є те, що цей кодекс малого формату містить лише текст *Житія*, тож може уважатися найближчим до

¹⁷ Kocsis Mihály. *Найхарактерніші мовні особливості українських церковних рукописів XVI ст.* // *Studia Russica*. — Т. XXIII. — Budapest 2009. — Р. 117-121.

¹⁸ Пор.: Baronas Darius. *Trys Vilniaus kankiniai: Gyvenimasis istorija (Istorinė studija ir šaltiniai)*. — Vilnius, 2000. Серед текстів, присвячених святому, — латинське Житіє, Проложне Мучіння, Мучіння святих, стихирі і тропарі разом з Пам'яттю, грецька версія Житія. Вшанування мучеників встановлено на неділю перед неділею святих праотців. Щодо визнання трьох віленських за святих, то воно санкціоноване постановою собору: Баронас Дарюс. *По поводу литературной истории Мучения трех виленских мучеников* // *Krakowsko-Wileńskie Studia Slawistyczne*. — Т. 3, Kraków, 2001. — S. 73-98.

¹⁹ Молдован А.М. «Житие Андрея Юродивого» в славянской письменности. — М., 2000.

оригіналу. Особливістю української редакції *Житія*, як зазначає дослідник, є прагнення до «поліпшення» тексту шляхом додавання міркувань, повчань, тлумачень та оздоблення багатослівними зворотами у стилі «плетіння слів». Про характер переробки тексту говорить уривок з початкової частини *Житія* про герць Андрія з бісом, що, на думку Молдована, свідчить про неабияку освіченість редактора. Серед особливостей тексту — значні фонологічні виправлення, які дозволяють говорити про українське походження цього варіанту пам'ятки²⁰. Саму ж появу цієї версії *Житія* дослідник пояснює місцем побутування твору: у відповідності до Уставу, текст міг використовуватися для монастирського читання у Києво-Печерській Лаврі, звідки походить найдавніший список згаданої версії. Зорієнтованість редакції на усне виголошення впливає з риторичного й молитовного характеру інтерполяцій до тексту та розбудови викладу від першої особи однини і множини, що набуло вираження у відповідних займенникових формах. Варто додати, що агіологічна література була дуже популярною на теренах КМ, про що, серед іншого, свідчить поява Києво-Печерського Патерика, або ж плекання різних версій житій місцевої князівської родини²¹. До таких збірників, що відображають більш традиційну настанову в трактуванні напучувань, належить і кодекс РНБ, збірка Погодіна 894, середина XVI ст., що містить *Житіє Стовпника Микити* (25.iv.1186) з Переяслава, св. і великомученика Пантелеймона з Нікомедії, який замолоду навчався медицини, пройшов тяжкі випробування від імператора Максиміліяна та прийняв мученицьку смерть 27.07.304 р., коли йому було 29 років; Теодосія Печерського (бл. 1008—03.05.1074), засновника Києво-Печерської Лаври.

Низка творів західного походження, проте з виразними локальними мовними рисами, зустрічається і в збірках строкатого змісту, що постали у XV ст. Таким є один з найдавніших прикладів Пасії, писаної українсько-білоруським койне, у рукописі з колишньої колекції Залуських Q.I. 391, датується другою половиною XV ст., РНБ. Інший антиграф тексту міститься в рукописі ДІМ Синод. 367 рубежу

²⁰ Там само. — С. 52-54.

²¹ Див.: Bortnes Jostein. *Visions of Glory. Studies in Early Russian Hagiography*. — Oslo 1988 (Slavic Norvegica 5).

XV—XVI ст. (за описом Горського та Невоструєва № 203).²² Окрім пасії, рукопис Залуських містить також *Історію трьох царів* та *Оповідь про Олексія Чоловіка Божого* з *Legenda Aurea* Якоба де Воратіне — найпоширенішого збірника *Житій* святих латинського світу²³. Руський текст історії про поклоніння волхвів-царів надрукував за рукописом Залуських Володимир Перетц.²⁴ Інші тексти, котрі ймовірно пов'язані з тим самим перекладацьким центром, вивчала Юлія Верхоланцева.²⁵

Святе Письмо аж до Ренесансу було позбавлено цілості. Значним кроком до появи зведеного видання Біблії стали зусилля діячів Реформації, а вихід Острозької Біблії церковнослов'янською зумовив її популярність у середовищі російських старовірів та на Балканах, хоча Мелетій Смотрицький, син Герасима Смотрицького, видавця Острозької Біблії, користувався у своїх творах польськомовним виданням радикального реформатора Симона Будного²⁶. Спробу видання Старого Завіту здійснив у 1517—1519-х рр. Франциск Скорина у Празі. Одним з найраніших перекладів на українсько-білоруську з чеської є *Пісня над піснями* (ДІМ, Синод., рук. 558), котру Юлія

²² *Страсти Христовы в западно-русском списке XV ст. Труд Н.М. Тушикова. С одним фототипическим снимком (ПДПИ, т. 140)*. — СПб., 1901. Видавці зазначають, що тексти безпосередньо походять від латинського оригіналу, хоча радше за посередництвом польського перекладу. Крім того в Синодальному зібранні фіксується рутенський рук. 558 (за виданням Горській А.В. Невоструев К.И. *Описание рукописей Московской Синодальной библиотеки*, отд. 1—3. — М., 1855—1869, № 331), спільними для них є лише *Житіє Олексія чоловіка Божого*.

²³ Владимиров П. *Житие Алексея человека Божия в западнорусском переводе* // ЖМНП. — Ч. 252, 1887, сентябрь. — С. 250-261.

²⁴ *Повесть о трех королях-волхвах в западно-русском списке XV века. Труд В.Н. Перетца. (ПДПИ, т. 150)*. — СПб., 1903. Відомий також за Синодальними списками 203 (367) та 331 (558).

²⁵ Verkholantsev Julia. *Lingua Ruthena in Polonia usitata: Fifteenth-century Ruthenian traditions from Czech (Croatia)*. PhD thesis. Los Angeles: University of California, 2004; Verkholantsev Julia. *Ruthenica Bohemica. Ruthenian Translations from Czech in Grand Duchy of Lithuania and Poland*. — Litverlag, Berlin, Wien 2008 (Slavische Sprachgeschichte herausgegeben von Michael Moser, Bd. 3).

²⁶ Frick David A. *The Uses of Authority and the Authority of Use: Philological Prize and Blame in Early Modern Rus'* // Harvard Ukrainian Studies. — Vol. XVIII, N. ½, June 1994. — P. 80.

Верхоланцева зіставляє з Падежовською (Padeřovská) Біблією (1432—1435 рр.). У цьому ж рукописі знаходяться й інші тексти, перекладені з чеської: вже згадувана *літургія Діви Марії* та переклад *Пісні над піснями*, що його вперше надрукував у 1861 р. в «Основі» Микола Костомаров, щоправда, без дотримання графіко-орфографічних особливостей оригіналу. Дослідниця вважає, що орфографія текстів засвідчує спільність фонетики обох говірок, української та білоруської. Тож *Пісня над піснями*, на її думку, перекладалася на наддіалектне койне. *Візія Тундала*, чий латинський оригінал постав у баварському місті Ратісбона (Регенсбург) у конгрегації ірландських ченців-прибульців другої половини XII ст., присутня в руській збірці Свідзинського. Напрочуд популярна за доби пізнього Середньовіччя, ця пам'ятка вплинула на дантівську «Божествену комедію». Сюжет її оповідає про загробове життя «великого грішника», ірландського лицаря Тундала, який помер наглою смертю під час бенкету. Інший руський антигаф цього тексту міститься в кодексі з колекції Ординації Замойських (BOZ 92) Національної бібліотеки у Варшаві, датованій 1495—1505 рр. До кодексу увійшла також руськомовна *Пасія*, що збігається з текстом *Страстей Христових* у рукописі з колекції Залуських. Зіставлення з латинськими версіями *Никодимового Євангелія*, фрагменти якого є в складі *Пасії*, показує чеське походження її латинського прототипу. Фонологічну основу *Візії Тундала* Верхоланцева також характеризує як спільне койне, хоч встановлення чеського протографу цього перекладу ще попереду. *Сказання про пророчицю Сивілу* зі збірки колекції Красінських, рук. 82, Юхим Карський датував першою половиною XVI ст. Воно теж засновувалося на чеському перекладі, але ґрунтувалося на німецькому джерелі. Текст є зібранням декількох легенд та пророцтв: про царицю Шебу (котра часами асоціюється з Сивілою), хресне древо, декілька пророцтв Сивіли про народження й учення Христа, поширення християнства та падіння юдаїзму, ознаки пришествя Антихриста та Кінець Світу у році 7000-му. За висновком Верхоланцева, руський переклад постав після 1471 р., але перед 1492 р. Таке датування впливає з історичних подій, згадуваних у *Сказанні* та апокаліптичній візії Кінця Світу, що могло бути актуальним для перекладача перед 1492 р. Інший текст, уміщений до вже згадуваного збірника Свідзинського разом з *Пророцтвом Сивіли*, – це *Книга Товіта* (Biblioteka Ordynacji Krasieńskich 82).

Проникнення місцевих мовних рис в українське ділове мовлення припадає на XIV ст. Йосеф Мацурек, вивчаючи впливи польської та чеської мов на становлення української актової мови XIV—XV ст.²⁷, дійшов висновку, що навряд чи польська мова мала тоді великий вплив на кодифіковані тексти натомість низка мовленнєвих формул мала чеські відповідники. Крім того, мовні форми і структури руського ділового мовлення швидко почали поширюватися на терени сусідньої Молдавії, що вказувало на розповсюдження «досконалої» чеської ділової мови в Східній Європі. Андраш Золтан погоджується, що побутування місцевих мовних форм в українському діловодстві сягає XIV ст.²⁸, проте дискутує з твердженням Йосефа Мацурека про вплив богемізмів на руську канцелярську мову²⁹, позаяк руськомовні канцелярські документи фіксуються раніше, ніж народнорозмовні чеські. На думку Золтана, подібність чеських та галицьких документів виростає з їхнього спільного, латинського прототипу. Про стійкість мовного взірця, встановленого руськими канцеляристами, як гадає Золтан, свідчить присутність схожої термінології в московських пам'ятках XV—XVI ст., зокрема в оповідях про Флорентійський собор – комплексі широко копійованих текстів, якими обґрунтовували розкол Київської митрополії та обрання Московського митрополита Йони всупереч традиції посвяти на цей престол від царгородського патріарха. Тож, за висновком Золтана, російська церковна дипломатія у її спілкуванні з Заходом рясно послуговувалася українською й білоруською термінологією задля описування західноєвропейських католицьких реалій і понять.³⁰

Інший напрямок, що окреслився приблизно у той самий час, і був позначений перекладом на руську мову низки біблійних та

²⁷ Macůrek Josef. *Po stopách spisovné češtiny v jihozápadní Ukrajině koncem 14. a v 1. polovině 15. století* // Franku Wollmanovi k sedmdesátinám. Sborník prací. — Praha, 1958. — S. 42-63.

²⁸ Золтан Андраш. *Западнорусско-великорусские языковые контакты в области лексики в XV в. (К вопросу западной традиции в деловой письменности Московской Руси)*. Дис. канд. филол. наук. — М., 1984.

²⁹ Macůrek Josef. *Po stopách spisovné češtiny v jihozápadní Ukrajině koncem 14. a v 1. polovině 15. století* // Franku Wollmanovi k sedemdesátinám. Sborní prací. Praha, 1958. — S. 42-63.

³⁰ Андраш Золтан, *Западнорусско-великорусские языковые контакты...* — С. 70.

містичних трактатів у середовищі поживовілих. Роберт Романчук звертає увагу, що переклади поживовілих виконувалися під наглядом єврейського вченого Захарії бен Аарона га-Коен з Києва, який, відповідно до свідчення Йосифа Волоцького, був знайомий зі случьким князем та нащадком київської династії Ольгердовичів-Олельковичів Михайлом і котрий виїхав у складі князівського почту до Новгороду в 1470-71 рр. Переклад корпусу текстів, серед яких біблійні книги, логічні та богословські трактати, космологічні й календарні трактати та напучування володареві зі вставками практичного характеру, сполучається з неймовірним для євреїв у діаспорі використанням локальної говірки для таких витончених писань³¹. Вважають, що корпус перекладався на замовлення місцевої київської аристократії неєврейського походження наприкінці XV ст. Хоча всі тексти цього корпусу читалися та копіювалися на руських землях упродовж XV—XVI ст., лише частина з них досягла Московії. Логічний словник Мойсея Маймоніда був читаний та знаний у XVI ст. у Києві, про що свідчить низка цитат з цитат у Псалтирі колекції КДА рук. 117 (Аа 1287) НБУВ. Також у Києві копіювався переклад на руську творів *Secretum secretorum*, *Сфера* Сакробоско та *Шестокрыл* Імануїла бен Яакова Бенфіла. Найскладніша частина корпусу, логіка Ал-Газалі *Наміри філософів*, була скопійована принаймні ще раз теж у Києві в XV ст. Оскільки цього перекладу бракує серед московських рукописів, Романчук підсумовує: *Намір філософів* не мав поширення у середовищі «єретиків». Широкий розмах та опрацьованість згаданого корпусу текстів та їх переклад з гебрайської на руську (з ретельним відбором та редагуванням матеріалу) наводить на думку про довготривалий проект, що вимагав чималого патронажу, а його переміщення до Московії, як здається, є наслідком випадку. Сумнівно також, щоб рух поживовілих мав вплив на поширення Реформації на теренах Великого князівства Литовського та на вчення Теодосія Косого і його прибічників. Слід зазначити, проте, побутування містичних

³¹ Romanchuk Robert. *The Reception of the Judizer Corpus in Ruthenian and Moscow: A Case Study of the Logic of Al-Ghazzali, the «Cipher in Squares», and the Laodicean Epistle* // *UCLA Slavic Studies*. — IV, 2005. — Pp. 144-165. Романчук припускає, що реформістська група в Московії була занадто молодого, аби послуговуватися текстами поживовілих. Учення, отримані московськими юдаїзантами, були заскладними для сприйняття. Те, чи мав корпус поживовілих ефект у Московії, є питанням, відкритим до дискусії.

течій, коріння яких сягає доби Відродження. Адже увага діячів Ренесансу була прикута не лише до грецької та римської старожитності, вони звертали увагу також на юдаїзм, і в поле їхніх інтересів потрапила містика кабали. Якщо початки уваги до кабалістики припадають на другу половину XV ст., то православний книжник і крипто-кальвініст Стефан Зизаній наприкінці XVI ст. залучав її методи для обрахування «числа диявола».

Низка нарративних пам'яток, що поширювалася в рукописах принаймні з кінця XVI ст., як от: діалог *Полікарпа зі смертю*, *Лекції Золотоустого* *вибрані Наливайком* та *Повість про Порцію*, *Катонову доньку* потребуватимуть пильнішої уваги в контексті вивчення рецепції античного та латинського спадку на теренах давньої КМ³².

Свідченням розвитку напучувальної літератури на теренах КМ у другій половині XV ст. є руська *Четья Мінея 1489 р.*, що несе на собі відбиток Торжественика та Ізмарагда. Певна частина пам'яток *Четь* має апокрифічний або напівапокрифічний характер, а набули вони поширення в цілій низці кодексів. У нашому каталозі подаються тексти одного зі списків Мінеї, що належала священникові Павлові Дзюневському. Стислий опис однієї з версії *Четь 1489-го р.*, середини

³² Janów Jan. *Polikarp na Rusi* // *Studia z filologii polskiej i słowiańskiej*. — Warszawa 1958. — Т. 3. — С. 189-209. Діалог «Полікарпа зі Смертю», відомий у неповному польському списку кінця XV ст. Мотиви вірша, як уважає Янов, присутні в українській літературі від «Віршу на жалосний погреб Петра Конашевича Сагайдачного» до Петра Гулака-Артемівського (рукоп. Петрушевича 217 у Народному домі, XVII ст.) Sokolski, *Z literatury polskiej i ruskiej XVI—XVII wieku* // *Sbornik prac i Sjazdu Slovanských Filologů v Praze*. 1929, t. 2. — Прага 1932 (публікація тексту); Копержинський Кость, *Лекції словенские Златоустаго от бесед евангельских от ерея Наливайка* *выбраніе* // *Статьи по славянской филологии и русской словесности*. В честь академіка А.И. Соболевского. — Ленинград 1928. — С. 381-385. *Збірник пам'яті Івана Зілинського (1878—1952)*. Спроба реконструкції втраченого збірника з 1939 р. / Ред. Ю. Шевельов, Ол. Горбач, М. Мушинка. — Нью-Йорк, 1994; Городинський Ярослав. *Повість про Порцію, Катонову доньку в українському рукописі кінця XVI сторіччя*. — Там же. — С. 417-429. У збірнику XVI ст. міститься проповідь про Порцію, Катонову доньку, яка вбила себе заради пам'яті про загиблого чоловіка; текст складається з вияснення притчи (толкування) і моралізаторського закінчення, де укладач повчань застерігає від «бісовських ігрищ і танців». Сама оповідь позбавлена історичного підґунтя, хоч в її основі, на думку Городинського, були твори Плутарха і Валерія Максима.

XVI ст. зі збірника Дзюневського та публікація окремих текстів віддзеркалює етапи формування *Четьї-Мінеї 1489 р.* Серед них текст *Введення до церкви Прсв. Богородиці* (відоме як апокрифічне грецьке протоєвангеліє Якова, а в латинському варіанті Євангеліє Псевдо-Матфея), відзначення припадає на 21.02. Низка текстів *Четьї Мінеї* вже публікувалася³³, а ґрунтовний опис та вивчення складових частин кодексу, що в першій частині нагадує *Торжественник*, а в другій його частині з'являються *Слова* зі *Златоустого* та *Ізмарагда*, здійснив Володимир Перетц³⁴. Він же згадував, що *Слово на Воздвиження* позначене рисами нового перекладу. Перша частина *Четьї* містить у собі життя деяких святих та похвальні слова на празники Господські і Богородичні. Текст розташовано в календарному порядку з 1-го вересня (Житіє Симеона Столпника) до кінця серпня. Під час перекладу відбувалася зміна також самої пам'ятки. Так, переклад проєвангелія Якова («На Різдво пресвятої Владичиці Богородиці, прісно діви Марії») було піддано значному скороченню. Цей текст, як вказує Володимир Перетц, міститься також в рукописі Йосипа Григора 1662 р.³⁵ *Слово Йоана Золотоуста на Успіння* скорочено. Друга частина *Четьї* (арк. 288-375) включає 42 статті на рухоме коло свят. *Слово на Великий четвер* приписується Йоанові Золотоустому та оповідає про зішестя Йоана Хрестителя у пекло і страсті Христові. Церковнослов'янська версія *Слова* бере початок з грецької компіляції, що спирається на тексти Євсевія Александрійського і Емеського. В українських Учительних Євангеліях фіксуються переклади Слова Псевдо-Євсевія³⁶. Перетц припускає, що оповідь у версії *Четьї* походить зі стародавньої версії цього *Слова*. Серед пам'яток *Четьї*,

³³ Карпинский М. *Западнорусская Четья 1489 года* // Русский филологический вестник. — Т. 2, 1897; Кирпичников А.И. *Успение Богородицы в литературе и искусстве* // Труды VI Археологического съезда в Одессе (1884). Т. II. — Одесса, 1888; Булахатый С.Д. «Сказание св. Ивана Феолога как на горе Фаворстей въпрошая Господа Бога, Спаса нашего...» // Отчет об экскурсии семинария русской филологии в Киев. 1916. — С. 39-49.

³⁴ Перетц В.Н. *К изучению Четьи 1489 г.* // Исследования и материалы по истории старинной украинской литературы XVI—XVII веков. — Ленинград, 1928. — С. 1-107.

³⁵ *Апокрифи і легенди з українських рукописів. Зібрав, упорядкував і пояснив др. Иван Франко.* — Львів, 1902 — Т. 2. — С. 50.

³⁶ Перетц В.Н. *К изучению Четьи 1489 г.* — С.41.

котрі, ймовірно, є оригінальними і не фіксуються в церковно-слов'янських збірках, — *Слово про судний день і Праведникам і грішникам про муку*; їх відтворено також у рукописі БРАН 31.6.26 (Перетц опублікував пам'ятку за списком *Четьї 1489 р.*).

Отже, одним з варіантів *Мінеї 1489 р.* є пізніший рукопис середини XVI ст., БРАН 31.6.26, низку знакових текстів з якого публікується тут. Цей збірник показує еволюцію того типу напучувального кодексу, яким є *Четья Мінея 1489 р.* Серед текстів *Четьї* — *Слово про благовірного Костянтина та Єлену* (21.05)³⁷; *Житіє Миколая Мир-Лікійського*³⁸; *Чудо перше* та *Чудо про трьох друзів*; *Мучіння Параскеви Римлянки* (12.11) (бракує відповідника за Климентиною Івановою); *Введення Богородиці*; *Сказання про чудо вмч. Георгія* (23.04), *Успіння Андрія Первозваного* (30.11); *Житіє Олексія, людини Божої* (17.03); *Житіє трьох віленських мучеників* (15.12); *Житіє Параскеви Турновської* (14.10). Стосовно *Житія Йоана Милостивого*, то в ньому оповідається про святого, який після обрання єпископом роздав своє майно. Коли перси почали нападати на Александрію, єпископ вирушив до Царгороду, аби просити допомоги. На шляху він зупинився у рідному місті Амантуні, де спочив у Бозі в 617 р., а похований у церкві св. Тихона. Незабаром його було визнано за святого, а відзначення пам'яті святого припадає на 12-те

³⁷ Сюжет однієї з найпопулярніших легенд: місце поховання Христа вказав Юда після тортур; було знайдено три хреста, аби вирізнити з них хрест Господній, їх по черзі притуляли до смертельно хворої жінки. Патріарх Макарій, аби усі бачили знайдений хрест, підносив його вгору, з чого бере початок назва свята — Хрестовоздвиження. Чимало юдеїв повірило в Христа і вихрестилися, а Юда став патріархом єрусалимським і загинув мученицькою смертю за часів Юліяна Відступника.

³⁸ Стосовно інших пам'яток агіографічного змісту, які побутували на теренах митрополії див.: *Bdinski Zbornik. An Old Slavonic Menologium of Woman Saints (Ghent University Library Ms. 408, A.D. 1360)* / Ed. and annot. by J.L. Scharpé and F. Vynekl with an intrduct. by E. Voordeckers. — Brugés, 1973. Містить *Мучіння Петки* (початок: *вЪ дни онн елнноомъ зѣлоо прѣдръжещиимъ безъсловесне*). — Р. 88-101; Адрианова В.А. *Житіє Алексея, чловека Божія в древнерусской литературе и народной словесности*. Петроград, 1917; Перетц В.Н. *Український переклад Житія кн. Вячеслава з *Zywotów świętych* П. Скарги // Труды института славяноведения АН СССР. — Т. I, Ленинград 1932. — С. 97-126; Скабалланович М.Н. *Воздвижение Честного и Животворящего Креста Господня*. — К., 2004.*

листопада. Згодом моці святого було перенесено до Царгороду і м. Будим в Угорщині як дарунок королеві Матяшу Корвіну в 1489 р. У 1632 р. моці святого перенесли до Братислави (собор св. Мартина), де вони зберігаються до нині. В історії церкви Йоан визнається за доброго адміністратора і борця за православ'я з еретиками. Його образ у Середньовіччі — захисник убогих і простих. *Житіє Йоана Милостивого* написали Софроній та Йоан Мосх, крім того, існує версія *Житія*, укладена Леонтієм (590—668 рр.), єп. Неаполя на Кипрі на підставі свідочств співробітників і сучасників святого. Найстарший слов'янський переклад *Житія* міститься у збірці Івана Олександра. *Житіє* дало матеріал для наступних авторів версій *Житій* Метафраста і Дмитра Ростовського. Текст, що міститься у рукописі священика Павла Дзюневського (подається у публікаціях) *Про жінку, котра просила прощення гріхів після смерти*, уперше фіксується в Пролозі за вересень-лютий; датування кодексу, що належав Новгородській Софії (РНБ, Соф. 1324), припадає на XII—XIII ст. *Історія про Олексія, чоловіка Божого* (пом. бл. 411 р.), пам'ять (17.03), правдоподібно має сирійське походження, а поширення ця легенда набула після переселення ченців до Царгороду. Житіє оповідає про знатного юнака, який роздав статки, убрався як жебрак та оселився на церковній паперті. Слуги, вислані батьком Олексія, не впізнали у жебракові сина заможного господаря. Після 17 років молитов і посту Олексій помер, знайшовши спочинок у спільній могилі. Невдовзі пономар церкви, в околицях якої перебував Олесій, розповів про нього єпископові. Єпископ звелів перепоховати покійного, але в могилі знайшли лише його лахміття.

Комплекс напучувального змісту *Четья-Мінея 1489 р.* та низка пам'яток, що віддзеркалюють її становлення та побутування, сигналізують, з одного боку, про розвиток напучувальних текстів, а з другого — про проникнення в них українсько-білоруського мовного струменя. На відміну від пам'яток домонгольської доби, коли місцеві діалектні форми проникали в напучувальні тексти повільно окреслилася дедалі гостріша потреба порозуміння у спілкуванні між священиками та лаїками. Крім того, цей процес збігається з поживавленням місцевої творчої діяльності, адже тексти *Четьї-Мінеї 1489 р.* під час перекладу з церковнослов'янської зазнали суттєвих змін завдяки привнесенню нових сюжетних ліній чи мовного оздоблення риторичними зворотами. Процес мовної емансипації, що уможливив

залучення локальних мовних форм, мав ширші прояви на теренах Центрально-Східної Європи. Визначну роль у цьому відіграла Прага та чеські переклади загалом і напучувальні тексти чеською мовою, але найближчим прикладом, який характеризує подібне явище, є поява польського трактату *Медитації Перемишльські* (*Rozmyślenia Przemyckie*), що свого часу зберігалися в колекції Перемишльської греко-католицької капітули.³⁹ *Медитації Перемишльські* містяться у рукописі XVI ст., а постання пам'ятки датують кінцем XV ст. і характеризують як компіляцію польською мовою, що ґрунтується на низці середньовічних трактатів апокрифічного походження, присвячених пасії Христа та плачу Марії.

Свідченням тяглості унійного процесу на теренах КМ і водночас прикладом мовної емансипації є збірник напучувального змісту зібрання П. Доброхотова 17, БАН. У збірнику сусідять тексти фіксованих календарних читань, окремі читання на рухомі свята і пам'ятки богословського змісту, пов'язані з Флорентійською унією та евхаристійним культом. Крім того, низка пам'яток подається в контекстуалізованому вигляді, що відповідає місцевим умовам. Серед них знакові для КМ пам'ятки: Житіє Бориса й Гліба, Страсті Христові з апокрифічним *Никодимовим Євангелієм*, Слово на Хрестовоздвиження, «Слово коротке» про Житіє Миколая Мир-Лікійського та про *Зішестя Святого Духу і творення всесвіту*.

Про амбівалентність книжності КМ свідчать збірники, що включали до свого складу як традиційні тексти православної старовини, так і новоперекладені чи створені трактати XV—XVI ст. Тексти давньої традиції, а власне Першого й Другого болгарського царств, представлені у збірнику БРАН 13.3.36, що датується 1462 р. (його опис подається). Марія Гальченко вказувала також на певну приналежність до цього кодексу суміжного рукопису БРАН 13.3.21, що містить низку історичних статей. Як показав аналіз збірника БРАН 13.3.36, він містить збіги зі збірником з колекції Милецького

³⁹ Тереса Михаловська розглядає *Медитації* в контексті інших апокрифічно-пасійних пам'яток: Michałowska Teresa. *Średniowiecze*. — Warszawa 2000. — S. 448. Монолог Марії, котра оплакує сина називається в літературі *Lamentem świętokrzyskim*, існував в одному вже не існуючому наразі записі, створеному близько 1470 р., а копія зберіглася у версії 19-го ст. популяризована в середньовічній пластиці сцена плачу Марії не мала відповідника у Новому Завіті (s. 601).

монастиря 119 НБУВ. Милецький кодекс переписав і доповнив Герасим Смотрицький, а його наступним власником був львівський єпископ і противник унії Гедеон Балабан (1569—1607). Склад Милецького кодексу вивчав Вільям Федер, якому належить докладний розпис зачинів збірника (свого часу опис здійснив Микола Петров)⁴⁰. Крім того, слід виділити спільні статті полеміко-догматичного змісту збірника БРАН 12.3.14 (арк. 65-88) та частини Милецького збірника (арк. 1-143), яка почасти подається в Кормчих. Збірник 13.3.36 (арк. 33—70) має збіги з тією частиною Милецького збірника, котру Федер називає «Повчання». Збірник БРАН 13.3.21 містить також пам'ятку антиюдейського змісту *Слова святих пророків*⁴¹. Крім того, тут є колофон, де сказано про укладення рукопису в Луцьку за повелінням Єфрема, а працею дяка Коляди. Кодекс 13.3.36, що датується 1462 р. має колонтитул, де говориться, що книгу переписано у Коломиї рукою Феодора за часів галицьких князів Льва і Андрія, та коломийського воеводи Ходка. Дуумвірат двох синів Юрія тривав у 1316—1323-х рр. Ймовірно, запис перейшов до рукопису з ранішого

⁴⁰ Федер Уильям Р. *Мелецкий сборник и история древнеболгарской литературы* // *Palaeobulgarica* / Старобългаристика. — VI, 1982, 3. — С. 154-165.

⁴¹ Евсеев И.Е. *Словеса святых пророк — противоюдейский памятник по рукописи XV в.* // *Древности. Труды славянской комиссии императорского Московского археологического общества*. Т. IV, вып. 1, под. ред. А.С. Орлова. — М., 1907. — С. 153-200. За основу публікації тут взято список XV ст. зібрання А.И. Яцимирського (БАН) № 22, список Кирило-Білозерської бібліотеки 67/1144 XVI ст. містить додаткові фрагменти наприкінці. Опубліковано також список бібліотеки Красинських у Варшаві. Особливий короткий варіант *Словес* міститься в збірці Києво-Михайлівського монастиря 493(1655), арк. 89-102, де додано цитати пророцтв Мойсея, Ісайї, Соломона, Захарії. Найближчий до оригіналу список — МГАМІД (РДАДА) 478 (958), 16-те ст.; рукоп. Ундольського 12 (РДБ) XVII ст. — пізня переробка; Евсеев згадує про список *Словес*, який належав Соколову М.П., де міститься інша пізніша версія. Зміст пам'ятки ґрунтується на антиюдейських закидах: оскільки кінець юдейського царства співпадає з приходом Месії, то з його пришествям зникла потреба у самих юдеях. Постала пам'ятка на теренах Київської митрополії, Евсеев допускав, що текст *Словес* має поєднання з текстом *Тлумачної Палей* і начебто служить за її чернеткове закінчення. Низку списків цієї пам'ятки ще не було оприлюднено.

запису, хоча це може бути також спробою вказувати на ймовірного протопласта родини Ходкевичів, котрим вважають Ходка.

Принаймні частина повчань, уміщених до збірника Герасима Смотрицького та збірника 1462 р., наявні також у рукописі, укладачем якого був Данило Смотрицький. Кодекс Данила Смотрицького, що датується серединою XVI ст., знаходиться в колишній колекції Міхаїла Погодіна РНБ, рук. 840. Початковий огляд змісту та часткову публікацію фрагментів кодексу подав Юрій Бегунов⁴². Крім того, про рукопис згадував у своєму дослідженні Ігор Мицько⁴³. Цей збірник складається з декількох частин, що відображає амбівалентність тогочасної культури КМ, а саме: (1) *Страсті Христові*, до складу яких входить перекладене з латини *Никодимове Євангеліє*; (2) анти-гуситський трактат; (3) повчання, переклади яких сягають часів Першого й Другого Болгарського царств. Зі збірником з Милецького монастиря його об'єднують такі групи: (1) апокрифічна, про прихід Христа і апостолів; (2) аскетично-напучувальна; (3) повчально-екзегетична; (4) полеміко-догматична проти латинян і гуситів; (5) повчально-дидактична.⁴⁴ Проте, у збірці Данила Смотрицького всі тексти, як уважає Бегунов, зазнали скорочення. Водночас було вилучено *Книгу про Трійцю і віру*» (це 5-та частина), *Слово про Воскресіння Господне* (6-та частина), *Слово на Благовіщення* Германа I, патріарха царгородського (2-га частина). Замість них, як зауважує Бегунов, введено напучувальні слова Теодосія Печерського. Текст анти-гуситського трактату вдалося віднайти також у складі полеміко-догматичного збірника другої половини XVI ст. Національної бібліотеки Литви ім. Мартинаса Мажвидаса. Уривок з *Бесід на ересь гуситську* опублікував Бегунов, щоправда, з деякими спрощеннями графіко-ортографічних особливостей пам'ятки.

Щодо поступу напучувальної літератури у міжунійний період, то слід виділити такі пам'ятки, які набули тоді оновленого вигляду, як *Толковий Псалтир* та *Ізмарагд*. Поява кодексів такого характеру припадає на першу чверть XVI ст., а копіювалися вони на теренах КМ

⁴² Бегунов Ю.К. *Ян Гус и восточное славянство (по материалам ново-найденного источника)* // ТОДРЛ. — Т. XLIX. — СПб., 1996.

⁴³ Мицько Ігор З. *Острозька слов'яно-греко-латинська академія (1576—1636)*. — К., 1990.

⁴⁴ Бегунов Ю.К. *Ян Гус и восточное славянство*. — С. 362.

принаймні до XVII ст. Цей оновлений *Измарагд* містить або нові тексти, або такі, що побутували в рукописах напучувального змісту⁴⁵. Маріна Чистякова пов'язала появу такої нової, «литовської» редакції збірника *Измарагд* з діяльністю київського митрополита Йосипа II Солтана (1508—1521), за наказом котрого у 1512 р. постала ново-грудська редакція простого Прологу⁴⁶. У порівнянні з попередніми редакціями, усі тексти у «литовському» *Измарагді* розписано на монографічних засадах, а саме укладання збірника Сергій Темчін пов'язує з тими підходами, які Матвій Десятий застосував при укладанні Біблійного збірника у 1502—1507 рр.⁴⁷ Значним за обсягом є *Толковий Псалтир*, особлива руська версія якого відома з нечисленних рукописів XVI ст. Ця пам'ятка містить чимало антиюдейських інвектив, а її склад ґрунтується на грандіозному зводі коментарів отців Церкви та книжників-укладачів.

Безумовним нововведенням у напучувальній традиції КМ, зокрема її південно-західних єпископій, стала поява оновлених збірників під назвою *Євангелія Учительні* (далі — *ЄУ*). Цей тип напучувальної літератури поділяється на декілька типів⁴⁸. Низка *ЄУ*

⁴⁵ Пудалов Б.М. *Сборник «Измарагд» в древнерусской литературе*. Диссертация кандидата филологических наук. — СПб, 1996. — С. 168-217. Яковлев В.А. *К литературной истории древне-русских сборников. Опыт исследования «Измарагдов»*. — Одесса, 1893.

⁴⁶ Чистякова М. *К вопросу о структуре и источниках 3-й редакции Измарагда // Senoju Lietuvos literature*. — Кн. 26. — Vilnius, 2008. — Р. 123-124. До ініціатив митрополита слід віднести постановня згадуваної вище спеціальної версії митрополичого Службеника, єдиний відомий наразі список котрого датується серединою XVI ст. і несе відбиток спроби перекладу окремих частин Службеника на українсько-білоруське мовне койне.

⁴⁷ Темчін С.Ю. *Матвей Десятый и составление третьей (литовской) редакции Измарагда // Slavistica Vilnensis*. — 2005/2009, Kalboryta 54 (2). — Р. 169-178.

⁴⁸ Див.: Перетц В. *Отчет о занятиях во время заграничной командировки летом 1912-20 г.* — К., 1913. — С. 15-17. Тут опубліковано уривки повчання на Першу неділю посту з *ЄУ* Колекції Народного Дому А. Петрушевича, рук. 32; Балухатий С.Д. *Отчет об экскурсии семинария русской филологии в Киеве*. — К., 1916. Апокрифічні *Вопросы Иоана Богослова к Господу на горе Фаворской* (за рукописами *Четї 1489* і *КДА 518* НБУВ) містять оригінальні інтерполяції. Працю доповнює публікація тексту, с. 29-38; Петров М.Ів. *Український збірник XVII—XVIII ст.* — С. 105; С. Шевченко, *Елевферьева редакція «Сказанія о 12 пятницахъ»*. — С. 142-172 // *Записки*

постала під впливом *Постил* Миколая Рея; крім того, шерог рукописів є відгомонам локальної православної культури з властивим для неї переліком *Житій* чи легенд св. Миколая, Параскеви, Георгія Переможця та ін. У нинішній роботі подано реєстр статей та публікація окремих текстів з ЄУ колишньої колекції Юліана Яворського, котра нині зберігається в РНБ. Свого часу, І. Фетісов⁴⁹ зробив попередній огляд колекції. Його зауваження щодо особливостей ЄУ (рукописи в колекції під номерами 12-21): (1) рукоп. 12 містить передмову, повчання від неділі Митаря і Фарисея й до неділі Всіх святих (всі 32 неділі) з додатковими статтями, серед яких – повчання перед Різдом Христовим, на неділю п'яту по Різду, неділю перед Хрещенням, неділю по Хрещенню, на Успіння, на Вознесіння, на Різдо Діви Марії, на Різдо Христове. У рукописі 14 бракує початку, а повчання на неділю Страсну є подібним до рукоп. 12, також додано повчання на неділю 4-ту по Всіх Святих, бракує слова на неділю 5-ту. На думку Фетісова, рукописи ЄУ № 12, 13, 14, 16 – належать до однієї редакції і збігаються між собою текстуально. Рукопис 17 містить Декалог та порядок сповіді. Не всі рукописи ЄУ, котрі були відомі ще століття тому, дійшли до наших днів. Крім того, старі сигнатури втратили свою актуальність, а згадані у публікаціях пам'ятки слід піддавати новій атрибуції. Зокрема, кодекс ЄУ РНБ, XVII ст. з колекції Ф. Титова, рук.

УНТ в Київi / Ред. комітет Михайло Грушевський, Володимир Перетц. — Кн. II. — К., 1908 (про рукопис Києво-Михайлівського монастиря 1643/529, конволют XV ст., що містить Пролог з 24 жовтня до 29 лютого та ЄУ 1604 р., до котрого записано *Слово про 12 п'ятниць, оповідане Єлиферієм; Слово Івана Золотоуста про св. піст; Слово про останні літа і дні за Ісайєю пророком; Сказання про кінець віку Йоана Богослова; Повчання про святу неділю*); *Скотарське Учительне Євангеліє—український гоміліар 1588 року* / Текст підготував і видав Мігай Кочіш. — Сомбатгей 1997.

⁴⁹ Фетісов І.І. *Українська рукописна збірка Ю.А. Яворського* // Науковий збірник Ленінградського товариства дослідників української історії, письменства та мови / за ред. В. Перетца. — К., 1931. — С. 17-31. Окрім власне ЄУ, колекція також містить Пролог 1579-го р. (рукоп. 4), де наводиться легенда про перенесення десниці Йоана Хрестителя в Русь з Царгороду (7 січня, арк. 184зв.) та Страсть св. В'ячеслава Чеського (28 вересня, арк. 5зв.); у іншому Пролозі (рук. 5) Фетісов зафіксував такі пам'яті українських і слов'янських святих: убивство св. Гліба (05.09, арк. 12), св. муч. Людмили Чеської (16.09, арк. 33зв.), В'ячеслава Чеського (28.09, арк. 54), освячення церкви св. Георгія (26.11, арк. 174), перенесення перста св. Йоана Хрестителя із Царгороду до Києва.

502, що колись належав митр. Дмитрові Ростовському, слід уважати втраченим.

Попри увагу дослідників до ЄУ, ці рукописи лишаються мало вивченими і досі містять низку загадок. На українських теренах побутувала стара версія ЄУ, що набула поширення тут принаймні у XV ст. Ці давні ЄУ, про які далі піде мова, приписувалися Царгородському патріархові Калісту (1350-1353 рр., 1355-1363 рр.). Утім, порівняння показало, що жодних спільних рис між грецьким оригіналом патріарха Каліста та кириличним перекладом немає, натомість, принаймні частина перекладених проповідей збігається з тими, що відомі під іменем патріарха Йоана IX Агапіта. У рукописах фіксується переважно дві дати перекладу проповідей – 1343 і 1407 рр. Перша дата, як вважає Дімітрос Гоніс, була співвіднесена перекладачем з часом, коли Каліст носив титул патріарха⁵⁰. Перекладачі користувалися гоміліаром, який мав назву патріаршого, себто могли хибно атрибутувати його патріархові Калісту. Часами переклад, хоч і безпідставно, приписують Костянтину Костенецькому. Заблудівське, себто перше друковане УЄ, стало підставою для наступних видань у Вільно (1580 і 1595 рр.). Четверте ж видання ЄУ, що побачило світ у Крилосі 1606 р., зазнало виправлень у перекладі, а сам гоміліар був приписаний Калістові. Київське видання 1637 р. Петра Могили, як стверджував Е. Льюгран, було перекладом з гомілій Каліста, проте, як згодом з'ясувалося, це було чергове перевидання мітичного Каліста в уже відомій Крилоській редакції. Видання Могили, як і попередні, жодним чином не збігається з рукописом № 8 Хіландарського монастиря, де містяться справжні проповіді Каліста⁵¹. Отож слід визнати, що попри низку видань, проповіді патріарха Каліста так і не були перекладені українською чи білоруською мовами. Челица Мілановіч у своїй роботі, присвяченій УЄ, слідувала старій історіографії, стверджуючи, що справжні переклади проповідей патріарха вийшли друком у Києві у 1637 р.⁵² Дослідниця повторила також спостереження

⁵⁰ Гонис Д. *Цариградският патриарх Калист I и «Учителното Евангелие»* // Palaeobulgarica/Старобългаристика. — Т. VI. — 1982. — № 2. — С. 47.

⁵¹ Там само. — С. 48-53.

⁵² Милановић Челица. *Учительно јеванђеље патријарха Калиста у словенској и византијској књижевности* // Зборник радова Византолошког института. — XXII, 1983. — Бр. 149.

Ергарда щодо т.зв. Патріаршого гоміліару з Царгороду. Ті вісім гомілій, що їх надрукував дослідник, слово за словом відповідають слов'янським перекладам давніх УЄ. Ергард зробив висновок, що, автором першої частини гоміліару був патріарх Агапіт (XII ст.), другу ж частину гоміліару він датував XV ст. Челіца Миланович зауважила, натомість, що зважаючи на самодатування кириличних рукописів (1407 р. та 1343 р.), можна сподіватися на більш ранній переклад пам'ятки, а сам збірник уклала одна особа, якою навряд чи був патріарх Агапіт. Тому порівняння грецького оригіналу з його церковнослов'янським перекладом залишається актуальним так само, як питання атрибуції збірника Калістові.⁵³ Одним з першовідкривачів українських ЄУ, що з'явилися під впливом Реформації, разом з Александром Брікнером та Володимиром Перетцем, був Іван Франко. Дослідник вивчав низку ЄУ 17—18-го ст., що походили з Прикарпаття та Закарпаття, у тому числі рукопис Стефана Теслевцьового⁵⁴ та ужгородський рукопис 18 ст.⁵⁵ На жаль, Франко не опублікував фрагменти текстів, тому не можна встановити їхню типологію.

На українських теренах проповідницькі збірки давнього типу ЄУ набули поширення з XV ст., свідченням чому є, зокрема, кодекс з колишньої Колекції Михайлівського Золотоверхого собору (НБУ, ф. 307, од. зб. 496/1648)⁵⁶. Щодо друкованих ЄУ, то, окрім згаданих вище «Калістових», на початку XVII ст. з'явилося ще декілька видань під назвою *Євангеліє Учительне*. Утім, найвідоміше з них, надруковане Мелетієм Смотрицьким (Єв'є, 1616 р.), теж називає себе перекла-

⁵³ Там само. — Бр. 151-161.

⁵⁴ Франко Іван. *Карпаторуська література XVII–XVIII віків* // Записки Наукового товариства ім. Шевченка. — 1900. — Т. 37. — С. 50. Ще один рукопис Теслевцьового, Євхологійон, міститься в Національній Бібліотеці Угорщини, рук. Quart. Eccl. Slav. 11: *Catalogue of the Slavonic Cyrillic Manuscripts of the National Széchényi Library* / Ed by R. Cleminson, E. Mussakova, N. Voutova. — Budapest, 2006. — P. 87-90.

⁵⁵ Франко Іван. *Карпаторуська література XVII–XVIII віків*. — С. 58. Автор стисло подав зміст рукопису, тому неможливо визначити, до якого з типів відносяться ці пам'ятки.

⁵⁶ Гнатенко Людмила. *Слов'янська кирилична рукописна книга XV ст.* — С. 46-47. За свідченням дослідниці, зміст цього рукописного ЄУ з кінця XV ст. збігається зі змістом Заблудівського ЄУ 1569 р. У рукописі міститься запис про його переклад з греки на руську мову у 1469 р.

дом з Каліста⁵⁷. Смотрицький переробив проповіді відповідно до засад книжного варіанту «простої» руської мови. За спостереженням Дейвіда Фрика, зміни внесені й у побудову самої проповіді, зокрема євангельських зачал, що передують самому витлумаченню: їх виділено на тлі загального тексту. Більше того, звірені та перекладені вони були за виданням Святого Письма антитринітарія Симона Будного. На прикладі Смотрицького, як зазначає Фрик, добре видно впливи його «вчителів», що ними стали реформатори проповідницької традиції на теренах Речі Посполитої – протестант Миколай Рей та католик Якуб Вуєк⁵⁸. Миколай Рей (1505–1569) вважається одним з засновників польської літературної мови та літератури. Один з найпомітніших кальвіністів в історії Корони Польської, Рей народився в містечку Журавно, що на Дністрі, неподалік від Галича і походив із шляхетської родини, що міцно вкорінилася в руське життя – так само, як католицький єпископ Йосиф Верещинський (1530–1598), який знав Рея з дитинства, або один з найвідоміших авторів польсько-руського порубіжжя – криптокальвініст Станіслав Оріховський (1513–1566), імовірний родич Рея.

Досить популярним, але водночас і контрверсійним для православних, зокрема Московського патріархату, було ЄУ Кирила Транквіліона Ставровецького (1619 р.). Дискусії довкола цього тексту (у Московії примірники видання були засуджені до спалення як єретичні) посприяли переходові автора до лона Унійної Церкви.

Ян Янув запропонував доволі складну версію походження ЄУ, вважаючи, що збірники уклалися під впливом католика Якуба Вуєка та протестанта Миколая Рея. За спостереженням дослідника, це стосується й рукописів з Перемишльської капітули № 74 (за старою сигнатурою)⁵⁹ та з Милецького ЄУ (ф. 303, од. зб. 115, НБУВ). На підставі відомих йому пам'яток та описів Ян Янув виділив такі типи ЄУ: (1) копії текстів церковних проповідей; (2) копії друкованих проповідей; (3) переклади з постил Рея, доповнені переробками

⁵⁷ *The Jevanhelije učytelnoje of Meletij Smotryc'kyj. With an Introduction by David A. Frick.* – Cambridge, 1987. – P. 46-54.

⁵⁸ Frick D.A. *Introduction // The Jevanhelije učytelnoje of Meletij Smotryc'kyj. With an Introduction by David A. Frick.* – Cambridge, 1987. – P. ix-xvi.

⁵⁹ Janów Jan. *Przyczynek do źródeł Ewangeliarza popa Andrzeja z Jarosławia (przekład ruski pasji z Postylli M. Reja) // Prace Filologiczne.* – 1931, t. XV, cz. II. – S. 121-122.

традиційних повчань; (4) переробки неznаного походження. Пізніші УЄ, за спостереженнями дослідника, наближені до схоластичних, хоч в їх складі фіксуються також оповідання, апокрифи, легенди, т.зв. екземпля.⁶⁰ Ретельний аналіз ЄУ, що постали у часи Реформації, здійснила Галина Чуба. Серед масиву переглянутих них нею ЄУ, дослідниця виділила окремі регіональні редакції – Перемишльську, Сяноцьку, Жидачівську та Середньоподільську⁶¹. За її спостереженнями, перше видання Рея стало основою для укладення Перемишльської редакції рукописних ЄУ⁶². До неї ж дослідниця зарахувала одне

⁶⁰ Janów Jan. *Problem klasyfikacji ewangeliiarzy «uczynelnych» (kaznodziejskich) Część I. Grupa środkowo-podolska // Sprawozdania z czynności i posiedzeń Polskiej Akademii Umiejętności.* — Kraków, 1948. — Nr 8. — S. 296.

⁶¹ Чуба Галина. *Текстологическая классификация украинских Учительных Евангелий второй половины XVI века // Славяноведение.* — 2002. — № 2. — С. 82-97. Стосовно ЄУ, що поширювалися на теренах Київської митрополії від XV ст. під іменем патріарха Каліста, а вперше були видані у Заблудові, їх можна віднести до давнього типу. Проповіді псевдо-Каліста перейшли до деяких збірників проповідницького змісту, зокрема ЄУ: (1) ІР НБУВ, з колишньої колекції Милецького монастиря № 113 (Аа 1290)⁶¹; (2) ЄУ ДА/п. 570; (3) колишньої Колекції Почаївської Лаври ф. 313, од. зб. 16 (101); (4) у втраченому нині ЄУ з Єкатеринославського музею ім. Олександра Поля (5) Тригорське ЄУ кінця XVI ст.; (6) рукопис ф. 307, од. зб. 529/1643 з колишньої Колекції Києво-Михайлівського монастиря, котрий є конволютом Прологу XV ст. і ЄУ 1604 р. Завдяки провінієнціям, С. Шевченко встановив, що друга складова конволюту була переписана Авраамом Михайловичем Білобородським в м. П'ятигорах, що належав до Таращанського повіту на Київщині. Ця версія ЄУ містить не лише традиційні проповіді, а й низку статей, зокрема апокрифічного змісту. Як установив Янук, у Тригорському ЄУ з 46 проповідей 23 написані на підставі «Постил» Миколая Рея, а ще 15 засновані на текстах ЄУ традиційного типу. Тригорське й Єкатеринославське ЄУ Янук відніс до подільської групи. До неї ж він долучив Ясиниковське ЄУ (од. зб. 236 колишньої колекції НТШ Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаніка). Близьким до них є, як зауважив Янук, рукопис 28597 Національного музею у Львові. Зіставлення дослідником цих проповідей показало, що основними для їх укладення були «Постили» Миколая Рея; рідше упорядник звертався до традиційних церковнослов'янських ЄУ. На підставі зіставлення різних списків і їхніх складових Янук дійшов висновку, що цей тип ЄУ постав доволі рано, він припадає на розгортання другого реформаційного руху, одразу після перших публікації Рейових «Постил» (1557 р., 1560 р. і т.д.).

⁶² Чуба Галина. *Зі студій над українськими Учительними Евангеліями.* — С. 70.

з найдавніших ЄУ, котре містить самодатування, Скотарське 1588 р. з Закарпаття (зберігається в Національній бібліотеці Угорщини)⁶³. Галина Чуба розглянула також 23 списки Перемишльського типу ЄУ, дійшовши висновку, що ймовірною аудиторією проповідницьких текстів були люди малоосвічені та з низьким соціальним статусом. Нею виділено три групи, що відображають процес поступового розширення початкового складу ЄУ⁶⁴. Та група ЄУ, котру дослідниця окреслює як Сяноцьку, за її спостереженнями, не містила запозичень з Рейових текстів⁶⁵.

У пам'ятці з колекції Народного Дому (Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника, од. зб. 5, рукопис священика Андрія з Ярославля)⁶⁶ «Слово на святу Пасху» записано під іменем Йоана Золотоустого, як зауважував Янув, автором цього тексту був Кирило Туровський⁶⁷. Священик Андрій міг скористатися текстом Заблудівського ЄУ, де теж міститься цей текст під іменем отця Церкви. Зміни в самому тексті, порівняно з відомими списками «Слова», є незначними.

Врешті, контрверсійними слід уважати спроби Міхаїла Дмитрієва прив'язати побутування ЄУ до подій, що відбувалися на теренах Московського патріархату⁶⁸. У своєму порівняльному зіставленні

⁶³ Пор.: Скотарське Учительне Євангеліє – український гоміліар 1588 року. Текст рукопису підготував і видав Мігай Кочіш. – Сомбатгей, 1997. Чуба Г. *Зі студій над українськими Учительними Євангеліями*. – С. 70-71.

⁶⁴ Галина Чуба. *Текстологічне дослідження українських Учительних Євангелій другої половини XVI – початку XVII ст.: перемишльський тип* // Вісник Львівського університету. Серія книгознавство. Вип. 2. – Львів, 2007. – С. 5-38.

⁶⁵ Чуба Галина. *Зі студій над українськими Учительними Євангеліями другої половини XVI–XVII століть (гене́за та особливості стилістичної організації текстів проповідей)* // До джерел. – Київ-Львів, 2004. – С. 59-79.

⁶⁶ Janów Jan. *Przyczynek do źródeł ewangeliarza popa Andrzeja z Jarosławia (Przekład ruski pasji z Postylli M. Reja)* // *Prace Filologiczne*. – 1931, t. XV, cz. II. – S. 128-129.

⁶⁷ *Ibidem*. – S. 127.

⁶⁸ Дмитриев М.В. *Евангелие в польской и украинско-белорусской культуре Речи Посполитой XVI–XVII вв.: притча о Мытаре и Фарисее в католической (Петр Скарга) и православной (Учительное Евангелие) проповеди* // Одиссей. Человек в истории. 2003. Язык Библии в нарративе. – М., 2003. – С. 13-22; Его же. «Єресь гусів» и «єресь Феодосія Косого» в українсько-білоруському релігійному житті третьої чверті XVI ст. // Вісник Львівського університету. Серія історія. Вип. 37/1. – Львів, 2002. – С. 122-144.

проповідей про Митаря і Фарисея дослідник звернувся до текстів польського єзуїта зламу XVI—XVII ст. Петра Скарґи та складного за своїм походженням Заблудівського ЄУ. На думку дослідника, завдяки такому зіставленню можна прослідкувати різниці двох християнських традицій (католицької та православної) у вирішенні, як він пише, фундаментальних питань етики та сотеріології, від яких безпосередньо залежав вибір стратегії і тактики діяльності людини середніх віків, формування її поведінкових настанов. Слід зазначити, що між Скаржиними проповідями та часом постанов текстів, які лягли в основу Заблудівського ЄУ, є декілька століть, а самі ці збірники належать до типологічно різних культурних епох. Замовчування дискусійності походження тексту Заблудівського ЄУ, а також обрана Дмитрієвим методологія, що хибує нехтуванням вторинного, перекладного характеру гоміліара, який він зіставляє з оригінальними текстами католицького проповідника, змушує скептично сприймати висновки дослідника. У іншій своїй статті Дмитрієв твердить, про спільність тем, що звучать в ЄУ та писаннях російських «нестяжателів» і старця Артемія. Попри те, що в українсько-білоруському регіоні присутність писань Артемія є очевидним фактом, але навряд чи їй можна надавати великого значення: відомо лише декілька списків творів старця і так само обмаль українсько-білоруських копій, що постали на їхній основі. Дмитрієв стверджує, що православна проповідь змінювалася у відповідності до потреб часу, наголошуючи на тому, що інтерпретація християнського вчення і релігійно-етичних норм слідувала шляхом, протореним російськими «нестяжателами» і Артемієм. Насправді ж революційні зміни у проповідництві Київської митрополії відбулися завдяки Реформації, що й стала реальною підставою для поширення цієї традиції на українсько-білоруських теренах Речі Посполитої.

Публікація УЄ Мелетія-Максима Смотрицького у Єв'є 1616 р. з'явилася одразу принаймні у п'яти варіантах, що різнилися передмовами до різних благодійників, проте зі спільними акцентами на тому, що переклад простою мовою зроблено для кращого розуміння людьми цих проповідей⁶⁹. Хоч передмова називає основою перекладу

⁶⁹ Чуба Галина. «Учительне Євангеліє» 1616 р. у перекладі Мелетія Смотрицького в контексті української гомілетичної літератури // Київська Академія. Вип. 2-3. — К., 2006 — С. 6-7.

текст псевдо-Каліста, проте йшлося, на думку Галини Чуби, про значно глибші зміни композиційного, текстового й стилістичного характеру, саме вони сприяли створенню нового типу гомілетичної літератури, з якої окремі проповіді було вилучено, а інші, навпаки, додано. На початку проповідей Смотрицький додав євангельські перекопи, як у рукописних УЄ, що зазнали впливу Реформації⁷⁰.

До текстів напучувального характеру, поширюваних на теренах КМ з другої половини XVI ст., належать збірники *Книга Зерцало* і *Нягівські повчання*. Нещодавно Панделе Олтенау встановлено тотожність між однією з перших книг Постил надрукованих румунською мовою у 1564 р. та Нягівськими повчаннями. Отже повчання стали матеріалом для перекладу. Хоч у зіставленні з румунським текстом добре видно систематичне викорінювання кальвіністського вчення⁷¹. Такі спостереження дозволяють датувати постання прототипу проповідей на середину — другу половину XVI ст.

У нашій публікації подаються окремі проповіді з ЄУ, а також опис кількох списків ЄУ, що належать до різних типів: до Перемишльської групи віднесено тексти з рукописів колекції Юліяна Яворського 14, 16, 13; повчання Середньоподільської та Перемишльської груп містяться в рукописі колишньої колекції Яворського 12; рукопис колишньої колекції Михайла Погодіна 192 теж належить до середньоподільської групи. ЄУ, окрім проповідей на рухомі свята, можуть містити додаткові читання-пам'яті святим, зокрема тим, що прочитуються в *Четъї Мінеї 1489-го р.*: Миколая Мир-Лікійського, Параскеви, Юрія Змієборця та Хрестовоздвиження. Тотожність переліку засвідчує тяглість культурного коду Київської митрополії, де жанрові напучування була притаманна виразна амбівалентність: руська книжна культура засвоювала і переробляла тексти православного балканського, католицького та протестантського походження. Непевний характер запозичень може вказувати як на конфесійну індіферентність, так і на низький рівень знань. Адже богословське навчання до запровадження систематичного шкільництва на зламі XVI—XVII ст. полягало у простому, часом хаотичному нагромадженні доступних текстів без їх глибшого осмислення. Однак, з плином часу,

⁷⁰ Там само. — С. 8-9.

⁷¹ *The Niagovo Postilla. Facsimile of the Alexei L. Petrov's edition with an introduction by László Dezsó / Edited with a Preface by András Zoltán.* — Nyíregyháza, 2006. — P. lxii-lxiii.

розвиток книжної мови підготував «словник» абстрактних виразів і богословських термінів доступних для місцевих мешканців.

* * *

Цей збірник являє собою спробу представити доступну на сьогодні інформацію, дотичну книжкової культури Київської митрополії міжунійного періоду. Як і кожний опис чи каталог, наша публікація є радше запрошенням до дослідження. Зібрані тут тексти описано з різним ступенем докладності, що пояснюється вступним характером роботи. Після виявлення нових кодексів планується об'єднавча публікація, де буде зведено виявлені пам'ятки за відповідними параметрами й додано покажчики. Наразі ж до публікації увійшла лише незначна кількість матеріалів з теренів Київської митрополії, які відклалися у зібраннях Санкт-Петербурга. Описова стаття містить визначення пам'ятки, її датування чи само датування, фіксацію фізичного стану, обмірів та оздоблення оправи. Вказуються також особливості мови рукописів, зокрема окреслення «локальні особливості», що потенційно свідчать про вплив окремих мовних середовищ. У описі змісту часом подається повний розпис, а часом лише особливості змісту чи атрибуція пам'яток за типами (Золотоуст, Торжественник тощо). Так само, лише в окремих випадках разом з назвою повчання подаються інципіти та експліцити, а в інших – тільки титули й початкові рядки, які можуть сприяти подальшій ідентифікації тексту. Пагінація аркушів наведено у квадратних дужках; вона стосується й наступних пам'яток, якщо ті не вміщено з нової сторінки.

Робота виконувалася значною мірою завдяки гранту Президента України Віктора Ющенка (Розпорядження Президента України №1276/2005-рп). Упорядники також вважають за свій приємний обов'язок скласти щиру подяку співробітникам відділу рукописів Російської національної бібліотеки та відділу рукописів Бібліотеки Російської Академії наук: їхній приязній допомозі ми завдячуємо можливістю вивчення давніх рукописів українського походження та нагодою скористатися з допоміжної літератури.

Валерій Зема

• ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ •

- БАН** Бібліотека Російської Академії наук, відділ рукописів
- ДІМ** Державний історичний музей, Москва
- Златоуст** *Иоанн Златоуст в древнерусской и южнославянской письменности XI–XIV веков: Каталог гомилий /* Сост. Е.Э. Гранстрем, О.В. Творогов, А. Валевиčius. — СПб., 1998.
- Каманін—Вітвіцька** І. Каманін, О. Вітвіцька, *Водяні знаки на папері українських документів XVI і XVII вв. (1566–1651)*. — К., 1923.
- Лауцявічус** E. Laucevičius, *Poperus Lietuvaje XV–XVIII*. — Vilnius, 1967.
- Лихачев** Н.П. Лихачев, *Палеографическое значение бумажных водяных знаков*. — Ч. 1-3. — СПб., 1899.
- НБУВ** Національна бібліотека України ім. В. Вернадського
- РНБ** Російська національна бібліотека, відділ рукописів
- Черторицкая** *Vorläufiger Katalog Kirchenslavischer Homilien des beweglichen Jahreszyklus : aus Handschriften des 11.-16. Jahrhunderts vorwiegend ostslavischer Provenienz / zusammengestellt von Tatjana V. Čertorickaja unter der Redaktion von Heinz Miklas*. — Opladen, 1994.
- Jadwiga Siniarska-Czaplicka** Jadwiga Siniarska-Czaplicka, *Filigrany papierni położonych na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej od początku XVI do połowy XVIII wieku*. — Wrocław-Warszawa-Kraków, 1969.

· ОПИСИ ЗБІРНИКІВ ·



(1) БАН, 13.3.36

Збірник мішаного складу, Золотоуст, поділений на дві частини, 1462 р., півустав, мова церковнослов'янська, локальні особливості.

128 арк., розмір арк. 140<254>214 мм., дзеркало тексту 110<200>163 мм., висота рядків 8 мм., висота літер 3 мм., 24 рядки на арк.; філігрань «голова бика», докладного відповідника не знайшлося, найближчі філіграні за альбомом *Лихачова* №3847 (1457 р.), №4078 (4 чв. 15 ст.), №1169 (1491 р.), №1170 (1491 р.), №1179 (1493), ця філігрань фіксується на аркушах цілого кодексу, а на останніх його аркушах з'являється нова її модифікація — «голова бика з квіткою», що ймовірно також припадає на другу половину 15-го ст. За зауваженням Марії Гальченко, почерк цього рукопису частково збігається з рук. **13.3.21** цього ж зібрання БАН. Оправа нова, 19 ст., картон, обтягнутий мішковиною; написи на форзаці: «Теофіл Константинович Гепецкій, Сборник 1462 года, 13.3.21»;

Колонтитул:

В ЛѢТО С. КѢ. ПРИ БЛГОВѢРНѢМЪ КНАЗН ГАЛЦКѢМЪ И ЛВѢ И ДДРѢН. ПРИ ВО
ЕВОДѢ КОЛОМЫНСКѢМЪ ХОКѢ. СТЪЛНКА И ЛВОВА. І СКОУШАСА СІА КНИГН М
ЦА МАІА КѢ. ДНЬ...БЛГОВѢРНАГО ЦРѢ КОСТАТНА И МТРЕ ЕГО ЕЛЕНУ. РЖКОЖ
РАВА БЖІА А ФЕѢРА ВЪ ГРАДѢ КОЛОМЫНСКОМЪ

Зміст:

[арк. 1] слѣ нвана злѣоустаго ѡ книжнѣхъ вѣщн.*

[початок:] ЧТО ПРИОБРѢТАЮТЬ ПРИИМУЮЩЕ ВО БОДХОВЕНАМЪ КНИГЫ. КНИГЫ Б

* *Золотоуст*, № 645, с. 182, псевдоєпіграф.

о быша. пръвое подобныи гл҃убинѣ морьстѣи. въ ню же понираюшеи зноса
ать вѣсеръ многыи. тако прииыюще во бодѣховенныа кннги. вѣрѣтаю
ть соѣтѣ сокровище.

[арк. 13в.] слѣбѣ ст҃го ѿца ефрема. како побѣдетъ со въсакымъ прилежан
иѣмъ чести ст҃ыа кнн҃гѣ.

[початок:] брате е҃га наидеть ти л҃укавыи помыслъ. нзъвлециши и мѣчъ.
еже есть поманути страѣ бж҃иѣи.

[арк. 23в.] слѣбѣ ст҃го ефрема ѿ побнзѣ

[початок:] до коего врѣмене ѿмещешася оугодити бж҃и своемуу. коего
возраста чаешн. оуже нѣси дѣтншь.

[арк. 23в.] слѣбѣ антвха еже внимати себе

[початок:] подобаетъ во внимати себе полезнаа. два бо еста аг҃ла. со
...комъ единъ праведныи и другыи нзлбныи.

[арк. 3] слѣбѣ блженнаго нвана зладѣста.

[початок:] кто можетъ тако во бл҃гоустнвѣе вѣрѣсти. какѡ х҃ъ рече. а
зъ ѿца и м҃ти. азъ братъ. азъ сестра. азъ женнѣ.

[арк. 33в.] поучение ст҃го нвана зладѣстаго

[початок:] прикоснмса братье. поутн тѣснаго. до колѣ пица. до кол
ѣ небрежение. ненасытнхом ли са небрегоуще. смѣюшеся красншеся.

[арк. 5] въпроси разлнчнн. и вѣстн разлнчнн о главныи и разлнчныи ли
цѣ. ко ѿцю анастасоу. им же сказаныа и створи. не ѿ искоушенїа. и
почитаныа ст҃хъ ѿца писаныа.

[початок:] аще кто невѣренъ. или жидовннъ. или самаранннъ. створит
ь много добра. вниѣ ли въ цр҃ьство нбное. ѿ гоу гл҃шю ко никоднмоу
дверн ѿверзениа.

[арк. 17] слѣбѣ нже ѿ матьѣа еоуланста

[початок:] добро ли есть исповѣдати грѣхн свои ко дѣховнымъ ѿцемъ.

[арк. 173в.] г҃ъ оучаше оучнны свои. тако молитн боу се же есть мл҃тва.

[початок:] ѡе нашъ нже еси на нбсѣх.

[арк. 18] слѣбѣ ѿ апла ст҃го. с толкомъ. нерѣшлнмнѣ слѣбѣ.

[початок:] рече павеоулъ. ѿкрыетса гнѣвъ бж҃иѣи на все вѣщестїе. на и
еправдоу ѿлюю. сдержанимъ истноу во неправдѣ. нмъ же бж҃иѣи разо
умѣнїе гавѣ есть в ннѣ.

[арк. 253в.] ѿ двѣчѣствѣ гл҃ть. неоуланстѣ.

[початок:] и се агна стоа на горѣ сионѣ. и нма ѿца его написано на

челѣхъ ѿ. и слышѣ глѣшь. с ѿбсе. тако гла въ многъ. и гла грома велика. и гла нже слышѣ. тако гла гондець.

[арк. 26] глѣть аплъ паулаз

[початок:] видѣ же оубо азъ. во шлюмьбѣ. гора же есть локнинская. шгнь нзъ земля самъ нсходашь. и шкрѣтъ шгна шного. древо есть красно шло и зелено.

[арк. 29зв.] възпрошеніа. и ѿвѣтн. едѣальскѣ словесъ. тавѣ сказана васемъ. фелогомъ грнгорьемъ.

[початок:] члкъ етеръ нсхожааше ѿ іерма во ернхонъ. и вопаде в разбоннны. что есть ерлмъ. и что есть ернхонъ. и что соуть разбоннны.

[арк. 33] възпрашаніе антнхха кнза. и ѿвѣтн блженаго афанасья епта ш полезны.

[початок:] ѿ сошества лн свѣта сего. створенн соуть агглн. нлн ѿ ком вешн.

[арк. 41зв.] възпросн и ѿвѣтн. нзбранны. ѿ тлзкон палѣн

[арк. 42, початок:] аще ѿ бжѣа водошзновеньа есть дша. то оубо ѿ бжѣа сошества есть. во послѣднѣаго есть вешества. еже блѣтн. ѿ сошества бжѣа быті дшн.

[арк. 60] а сен стѣ. кршнїа гна. вошраззѣ жне члѣкое.

[початок:] гла гнь на водѣ възпїеть и глѣть. прїндѣте прїмѣте. дхъ стын. дхъ прлѣтн. дхъ раззма. дхъ свѣнїа.

[арк. 62] а се ѿ кннгъ нполнта

[початок:] троє мн є немошно раззлѣтн. а четвера не свѣдѣ. слѣда о рлѣ летающю. по въздшхочу. и пѣтн змїн полззающн по каменн.

[арк. 64] въз стѣн софнн є кельа солмона. ѿ камена драга подѣлана. на нен же сѣ напнсанн стншн. трїе. еврѣнскын. саморѣнскїн. пїмены.

[початок:] прзвын стѣ шце. чаша моа. прорнца и то донде же звѣзда възпнѣ гн боудн. прзвенцю бдащю ношї есть.

[арк. 65] а се ѿ кнн еклншаста

[початок:] чтно мало мошростн. паѣ славы великы безоумна. прославншася мнозн. въз безаконнн мнозѣ. тазыкъ без правды попорзнѣ.

[арк. 66] а се прркъ захарья рѣ стѣ

[початок:] десѣть племенъ ѿ всѣхъ тазыкъ. нмоутса по рнзочу мошжа жндовнн. жндовнн є павелъ. а рнза кршнїе. шбрѣте во. і. ошчннкъ и крѣта.

[арк. 66] слѣ стго ншѣ злѣѣ ш адамѣ

[початок:] ѠТЪ ДѢЫА НА ЗЕМЛѢ СТВОРИ БЪ АДАМА. ТѢМ ЖЕ ѠБРАЗѠМЪ Н Ѡ ДѢЫ РОДНѢ ХЪ. НА ПОНОВЛЕНІЕ ѠБѢТШАВШЕМУ ѠЛКОУ.

[арк. 68] слѠ СТГО ГРНГОРЪ. Ѡ ПРЕСТУПЛЕНІИ АДАМА Н Ѡ ПРЕЩЕНІИ ЕВЫ. Н В РАН ДРЕВЛЕ Н ПРО КОЛНКО ВНИЪ НСПАДЕ НС ПОРОДЫ.

[початок:] ПО ЕЛМА ЖЕ ЗАВНТІЮ ДЬАВОЛЕЮ. Н ЖЕННИМЪ ПРЕЩЕНІЕМЪ ОУЖ Е ПРНПАТЫ МЕНШАА. АЖЕ ПРНВЕДЕ ТАКЫ ПОСЛУШАНВѢНША. БѢЖИ МОЕА НЕМОЩИ МОА БО АЖЕ Н ПРАДѢДНА МНѢ ЗАПОВѢДАННОЮ.

[арк. 70] НЕЗЕКНАЪ ПРРКЪ РѢ

[початок:] ЖНБОУ АЗЪ ГЛТЬ ГЪ. Ѡ ПРАВДА СА СЕСТРА ТВОА. СОДОМА ПАУ Е ТЕБЕ. ЧТО Ѣ ЕЖЕ ГЛТЬ ГЪ.

[арк. 71] Ѡ ДРЕВѢ РАЗѠМНѢМЪ

[початок:] ЧТО РА ДРЕВО ВѢДЕНІЮ ДОБРА. Н ЗЛА НАРѢСА. Ѡ НЕГО ЖЕ ПОВЕЛѢ БЪ АДАМУ НЕ ВКЪСНТИ.

[арк. 71] О ПРЕЛЬСТИ ЗМІА

[початок:] КАКО МОЖЕТЪ ЗМІН БЕЗСЛОВЕСНЫИ. ПРЕЛЬСТИТИ ѠЛКА ОУМНА. ЗМІН БО БѢ ПО ВНОУ А ПРЕЩАА Н БѢ ДІАВОЛЪ.

[арк. 71] слѠ ІШАНА ЗЛАТУСТА

[арк. 71зв., початок:] ВЕТХАІА НЖЕ НАПНСА. НЗДЕЖЕ СМОТРИМАА. ТАМОЖЕ Н ПНСАЕМАА НКОНА. БЛЮДНИИ ЕА ВЪ СѢННА АВРААМОВѢ. СЪ ДВѢМА АГГЛОМ А ПРНШѢША.

[арк. 72зв.] ТОГѠ НШАНА СЛОВО

[початок:] ННАКЫН ЖЕ ОУСПѢ Ѣ. АЩЕ ѠЦА НМАМЪ СТА. НЛИ МТРЬ. НЛИ ННОУ СЕРДОБОЛЮ. Н РО. АЩЕ НЕ БОУДЕМЪ ТАЦН ЖЕ ДѢЛЫ.

[арк. 74зв.] Ѡ ТОМЪ ЕЖЕ НЕ СОУДН

[початок:] ПОМЫШЛАЮ ГА ГЛЩА. ТАКО НЕ ѠСОУТЕ Н НЕѠСОУДНИИ БОУДЕТЕ. ПАКЫ АПЛОУ УАЩЮ МНА Н СА СТАТИ. ДА БЛЮДЕТСА ДА НЕ ПАДЕТСА. БЛЮДЫН СЕБЕ ЕГА Н ТЫ НСКОУШЕНЪ БОУДЕШН.

[арк. 79] ТОГѠ РАЗЛНУНЫ ОБРАЗѢ СПІІА ДШОУ Н Ѡ ПОКАНИИ

[початок:] РЕНО БЫ ОУБО ПРѢ МАЛОМЪ. ТАКО СЗВѢДЫН НЕМОЩНОЕ. Н ОУДОБЪ ПОЛЕЗНОЕ. Н СТРТѠЕ ѠЛВѢЧЕСТВО. ТАКО ѠЛКОЛЮБЕЦЪ. МНОГЫ НАМЪ Н РАЗЛНУНЫ СПІІА ДАРОВАЛЪ ѠБРАЗЫ.

[арк. 85зв.] слѠ Ѡ АДАМѢ Н Ѡ ХВѢ ВЪЩОЩЕНІИ.

[початок:] ТОГО РА РОДНСА ХЪ. Ѡ ЧТЫА ДѢЫ. ПОНѢ АДАМЪ Ѡ ЧТЫА ЗЕМЛА СЗЗДАНЪ БЫ. Н СЕГО РА ХЪ МЛАДЕЦЪ БЫ. ПОНЕЖЕ АДАМЪ СВЕРШЕНЪ МЪАКЫ МЛАДЕЦЪ БЫ.

[арк. 92зв.] нѣкоего х̣олюбца слово ко вѣрнѣ дръ и х̣любивоу. Ѡкоудѣ
начатокъ моудрости и прѣчамъ. и всему писанню кнжнному приходить
въ разѣмъ члкоу.

[початок:] первое брате коеа м̣рсти ншеш рѣ богъ. лоуче ѣ нскати кр
отости. кротѣ бо ѣ м̣р̣т̣и м̣т̣и. и разѣмъ. и помыслъ бл̣гоу. и всѣмъ д
обрынъ дѣломъ да дше вбращешн.**

[арк. 94зв.] Ѡ палеѣ

[початок:] пошто неедомага зельа повелѣ бѣ творастн ти зем̣н. понеже
жнвотны нмена разлнчна соутъ.

[арк. 94зв.] Ѡ бытна и Ѡ адама перваго ч̣лка.

[початок:] адамъ первын члкъ. жнтъ лѣ. ѡ. ѡ. снѣъ снъ его жнтъ. л
ѣ. ѡ. ѣ. каннанъ бе носовъ снъ. жн лѣ.

[арк. 100] Ѡ старчества

[початок:] въпроси авва авраамъ. и вересъ аввы феѡра. елеоуферопол
нта. како добро ѣ дѣе. аше славѣ примемъ соѣ. нли вешестіе.

[арк. 100зв.] поучение с̣т̣хъ Ѡць. гн блвн дѣе кто его часто почитаѣ
дъ спетьса.

[початок:] по истиннѣ во правдѣ по временн твоемоу. прииде х̣ъ. и по
родѣ нмоутъ лѣта. писаныа к̣ртiane. но такоже рѣ. правеныи даннлъ.

[арк. 104зв.] сказанье пророка нсаю

[початок:] вси оубо сказаше пр̣р̣цн. не тоуно собывшася и глѣт̣ь проп
овѣдаша. но и странамъ с̣п̣са нсказаше г̣не проповѣда явленіе.

[арк. 106зв.] слѣ с̣т̣го к̣дрнла архнеппа. александ̣р̣скаго. о страѣ вжї
и ѡ любви.

[початок:] боюса см̣рт̣н. и оужасаюса. бою же са рожества вгненаго.
яко вѣченъ ѣ. неогасага и боюса грозы яко не прелагаетса на тепло
тоу. боюса тмы яко не прелагаетса на свѣтъ.

** *Черторицкая*, 27.0.01: приписуе авторству Йоана Золотоуста, с. 460, міститься в Толстовському збірнику РНБ Ф. п. I 39, друга пол. 13-го ст., мішаного складу (рукописові притаманні локальні мовні риси, що вказують на походження з теренів Київщини, або Галицько-Волинського кн-ва, до складу входять повчання Кирила Туровського та найдавніший список *Сказання Афродитіяна*); ДІМ, Увар. 782, 15 ст., Золотоуст, Смоленськ; РНБ, Погод. 1024, рубежу 15-го і 16-го ст., Золота матиця.

[арк. 108зв.] нѣкоего ѿца ко снѡу. слѡ дѣсѣсеннаг.***

[початок:] снѡу мон ѡадо мое. прнклонн оухо твоє. послѡшан ѿца сво
его. сзвѣтоуѡщаго ти сѣсенна. ѡадо прнблнжн разоумз сѣца твоего.

[арк. 112зв.] прѣна ѿца нашего семевна новаго бѡслова. нгоумена бывш
аго монастыра. ограды сѣтго маманта ѿ наѡалажнтелствѣ. сѣло н пол
езно. н сѣно. подобно елма мнра. н нже во мнрѣ ѡрекшнса. н ко нноу
вскомоу жнтю прнтекшн. н оуѡнтелно ново наѡалнымз. рѣшнтелно же
н совершенѣншнмз.

[арк. 113, початок:] братыа н ѡцн всакз ѡлкз елма мнра. н таже во м
нрѣ. н всѣ ѡрекынса. н понеже оубо жнтыа сего. н трнзннца мннхом
з прнтекз.

[арк. 114зв.] слѡво ѡ звѣ і ѡ роженнн га нашего іса хѡ.

[початок:] ѿ персз вѣдень бѣ н сперва хѣ соут бо в нн звѣздоуецн
волсвѣ моуѣрн зѣло. нмоуше кнн гневоа держащн прѣданна прѣже бывш
нхѣ волхвовз. тоу ще лѣта н мѣцн сведоуше настатн елоунамз н кон
ѡанне нхѣ н презнрающе звѣды велнкна н малыа востѡныа.



(2) БАН, 13.3.21 (зібрання А.І. Яцимiрського)

Збiрник мiшаного складу (друга частина рукопису **13.3.36**), друга
половина XV ст., пiвустав, мова церковнослов'янська, локальнi
особливостi.

2+169+2 арк., розмiр арк. 140<260>212 мм., дзеркало тексту
110<194>162 мм., висота рядкiв коливається вiд 5 до 8 мм., висота лiтер
вiд 2 до 3 мм., рiзнi почерки. Фiлiгранi «голова бика» на початкових
аркушах збiгається з рукописом **13.3.21** – «голова бика», що вказує на

*** *Черторицкая*, (1) 50.0.03: ДiМ, Чертков 172, кiн. 15 ст., Золотоуст; БАН 17.11.6, руб. 15 i 16 ст., Золотоуст; РДБ, Румян. 181, кiн. 15 ст., збiрник мiшаного складу; БАН Бiломор. 49; БАН 32.5.5, пер. пол. 15 ст., Золотоуст i Торжественник Мiнейний. (2) 50.0.05: ДiМ, Увар. 589/361, 15 ст. збiрник мiшаного складу, ЯМЗ, 15326 (482), рубiж 15 i 16 ст., збiрник мiшаного складу; БАН 21.7.15, 15 i 16 ст., збiрник мiшаного складу.

останню чверть 15-го ст., тоді як далі міститься інша модифікація філіграні «голова бика», що має також жезл з квіткою, котра подібна до *Лихачов* № 1174 (1492 р.); на звороті арк. 169 міститься колонтитул: в лѣтѣ 510. напнсана кнѣга сѣа повеленіемъ раба бѣжіа ефрѣма нгоумена прѣтѣскаго новгородца. в бѣгѣ спѣаемоу градѣ лоуцкѣ. а комоу достане тѣ сѣа кнѣга по моему животѣ. то мене помннан въ веуноа памать. а емѣ на здровіе. а плъ сѣю кнѣгѣ дѣакъ колада.

Зміст:

[арк. 1] слѣ похвално прѣтѣа.

[початок:] да прѣнаучнаеть. настоашемѣ тръжествѣ. дѣвъ бо ѡцѣ. сзъзы ваа тварь всю к веселью. н да нграеть ѡдарма в гѣслн. се бо кнѣ п ронсходнтѣ.

[арк. 8] сѣа пнснѣа ѡ многы мѣры вѣщн.*

[початок:] сѣтго ѡцѣ макснма. еже на хѣ възмюда л сребреннкъ. леп та асснрнwmъ. смнн разлнчнмн мѣннвѣ. в то врѣма. нмѣаже дннар ѣ. ассарнн сребреннкѣ нмѣаше. дннарнн р. н оубо нмѣа тода. перепера.

[арк. 10] а се рѣ велнккы кнзѣн роускы ѡ нѣмецѣ.

[початок:] прѣвын кнѣзь на роускон землн коурнкъ. прншелъ нз немець. кѣрнк же рѣ нгорѣ. нгорь рѣ сѣтгослава. н ходн къ цароу градоу раті ю. сѣтослав же рѣ володнмнрѣ рѣ арослава. егѣ грамота в новѣградѣ. арославъ рѣ всеволода. всеволо рѣ володнмнра. влѣмнрѣ рѣ мономах а. монома родн юрѣа. юрнн родн. всеволода велнкаго гнѣзда. всеволо рѣ арослава. алезандра храбраго. даннла московскаго. даннлъ родн нвана. ѣнь нсправн землю роускоую. ѡ развоа н татѣы. нвѣа родн сем ешна. семеонъ рѣ нвана. нвѣа рѣ дмнтрѣа...рѣ васнльѣ васнльѣ рѣ вас нлса еже ѡ совкоупленьѣ лнтѣы.

[арк. 10зв.] н смнде цѣтѣо іѣлнмкое на рнмскѣю шѣласть.

[початок:] прѣвын цѣрь по плѣнѣнн ерѣма. такымъ. по немъ седекѣа. т ѣа ѡхонѣа. н по семъ фнлннъ. по немъ декын. н по тѣ. галъ іемнльѣ

* Цитування з текстів Плутарха й Софокліта, оповідь про Леоніда царя Лакедомонського, Александра.

нѣ и по семѣ декын.**

[арк. 12] Ѡ сн останци

[початок:] ѡ ты црѣ ннде пнсоуеть. сие же Ѡ пѣмѣ. соломонowo. лoбж и ма ѡ лoбзанн оуеть твои. тако блга соска твоа пауевн.

[арк. 153в.] ѡ соборной. и вселенскон. аплтѣн стѣн црквн.

[початок:] аще бо не на всѣ мѣстѣ. глша прркы дхъ стын. еже ѡчию въ іерлмѣ. но вса земля нздоша пррцтва н. а стин аплн не въ всѣ же земля бывше. но вѣщанья н нздоша.

[арк. 22] слд нже во стхъ Ѡца нашего крнла.

[початок:] въ на похоже бывшо емѣ. собраша на нь еппн и попове. и всн чернорнзци. тако вранн на соколъ. и воздвнгоша трнцязуицю ересь глше.

[арк. 273в.] ѡ вѣрѣ. рекше ѡ еднносущнн. Ѡца и сна и стго дха.

[початок:] в налѣ кннжнѣмѣ доволнѣ нзложнхѣ. ннѣ же задвнгушюуса ересь. дерззновеннн исповѣдаемѣ. и проповѣдаемѣ га нашего іса хѣ. е дннoчaдaгo сна.

[арк. 31] повѣсь скѣжци ѡ ѣтны нконахъ.

[початок:] ѳеѡфнлоу црю. греческыа державы пренмоушю. скверныа лестныа. вгомьрьского копронма. нзъ нменытыхъ. и злоубразныхъ. лютыа дшегоубнтелныа. ересь прнеѣ весь кѣстннѣ ла граъ велнкнѣ. с о злыхъ на бжтвныа нконы.

[арк. 43] Ѡ жна. стго. амвросіа мѣвлѣскаго.

[початок:] ѳеѡдосне оубо блговѣрнын црь. сн Ѡн всн. ако же в нача лѣ. не бываше а н ващаа. хртнаноми прнведенаа. но вбаче впшааго чловкомѣ.

** Згадується про імператорів візантійських та київських князів (арк. 113в.): блгоѣтнѣи мнханаъ снѣ є. с матерію ѳеѡрож. цртоваша и ствѣднша прав ославѣ. еже и до ннѣ. сзбордемѣ. прн семѣ црн мнханаѣ. рѣскіа землн в елікое княженѣ ѡсноваса. и бжією млтію. оукрѣпнса и до ннѣ. Ѡ сего ц ра. рѣ славаса роуское землн кнѣшн. по сѣ мнханаѣ васлен макндонанннѣ. црь во црѣ во црѣградѣ. по немѣ снѣ его прлрын левъ. многаа чюдеса в з црнградѣ по немѣ снѣ его прлрын левъ. многаа чюдеса въ црнградѣ ст ворн. по семѣ алеѣандръ. и костантннѣ по семѣ с мтрію романъ и васле н. Ѡ нн же крщенье пріатъ велнкы кнѣзь. кневскнн князь влѣмнръ. а тога бо югрове в гречѣстѣн вѣрѣ. блговѣрнын кнѣзь н ромѣ. и глѣвъ. а в сербѣ тога велнкын. и блговѣрнын стѣнѣ.

[арк. 47] прѣдвѣнаго и вѣоѣнаго. Ѡца нашего ефрема сврѣнна. слово. ѡ оу мѣленнѣ.

[початок:] прѣтелю бо имѣннѣ. прѣдѣте Ѡцѣ брата мѣ. нзбраное стадо вѣуе. назнаменанн хѣн вѣннѣ. прѣтеча да послушанте. слово сѣньа дшамѣ вашнѣмѣ.

[арк. 59] словеса сѣтѣ прѣркѣ ѡ сѣнѣ бжѣн. ѡ схоженнѣ его на землю. и ѡ воплощеннѣ Ѡ прѣтыга бѣа. и ѡ нзбавзленнѣ родѣ хрѣстыаньскомѣ. и ѡ оверженнѣ жндѡвѣ. и ѡ растоуеннѣ. нхѣ.***

[початок:] солѡмонѣ прѣрѣчѣствова. и вѣсты его сѣнѣ бжѣннѣ прѡрече. нже бѣ бѣ прѣвѣченѣ сѣ Ѡцемѣ. и свое рожѣство. Ѡ своего Ѡца и схѡно прѡ оведата рѣ. прѣже вѣкѣ ѡснова ма нсконнѣ.

[арк. 88] Ѡ жнтѣа сѣтѣго васнѣа новаго. и ѡ кѣ. мытарѣствѣнѣ.

[початок:] вѣз вѣрема то. оумреть. достопаматѣнаа. феодѡра нже прѣпѡбнѡмѣ много слѣжнѣшн. заматѣрѣвшн во днѣхѣ свѡнхѣ. Ѡноуѣдѣ. по нѣн вѣн печалнн бѣша. елнко дхѡвнѣа любѣве.

[арк. 139] мѣца декѣбра вѣ. кѣ. днѣ прѣставленѣе. прѣсѣнѣа чѣѡтворца петра мнѣтрополнѣа. кѣевскѣа и вѣсѣа рѣ.

[початок:] правѣдннѣннѣ вѣз вѣкѣ жнѣвѣть. Ѡ гѣа мѣзда нѣ н стѣрѣннѣ нѣ. Ѡ вышнѣго. правѣднѣкѣ. аше постнѣгнѣть сконѣаетѣ. покѡн. боудѣтѣ. похѣвала емоу. правѣднѣкоу. вѣзвѣселатѣ люднѣ.

[арк. 164] мѣца дѣкабра вѣз днѣ прѣставленѣе сѣтѣго и сѣнѣноѣго. петра мнѣтрополнѣа. вѣсѣа рѣ поетѣ. трѡ вѣз бѣз гѣа. тѣа. на гѣн вѣзвѣахѣ стѣрѣ. глѣ. нѣ. пѡ ѡ прѣславнѡе чѣѡ.

[арк. 163зв., початок:] прѣбнѣе оуѣе петре. ты еше вѣз оутѣробѣ сы мѣтрннѣ сѣтѣства. прѡзванѣе нарѣченѡе Ѡ бѣа ты нз млада хѣа вѣзлюбнѣа есн. прнѣмѣ Ѡ бѣа пастѡоу словеснѣ ѡвѣць. добрѣ пасашѣ цѣркѣвѣ. бжѣю. те мѣ твоѣ прѣзнѣемѣ оуспѣнѣе. рѣансѣа хѣа вѣлнѣаемѣ.

*** Опубликовано: Евсеев И.Е. *Словеса святых пророк — противоиудейский памятник по рукописи XV в.* // Древности: Труды славянской комиссии императорского московского археологического общества. — Т. IV, вып. 1, под ред. А.С. Орлова. — М., 1907. — С. 153-200; переви́дано зі спрощенням графіки староукраїнського оригіналу: Водолазкин Е.Г. *Всемирная история в литературе древней Руси.* — СПб., 2008. — С. 389-467.

(3)РНБ, «Новое собрание рукописных книг» F. 131

Пролог (т.зв. коротка редакція), кінець XV ст., півустав, мова церковнослов'янська.

365 арк., розмір арк. 190<320>265 мм., дзеркало тексту 65<225>215 мм., писано в два стовпчики висота; рядків 8 мм., висота літер 3 мм., 24 рядки на арк., відстань між стовп 10 мм., відстань від правого берегу 30 мм., відстань від лівого 20 мм., від нижнього 35 мм., від верхнього 15 мм.; папір реставровано, філігрань «літера Р» 1460-80 рр., Ліхачов, «герб з вигином» № 2619, 1460-70 рр.; оправа понищена, відокремлена від основного блоку, переставлено окремі частини кодексу; бракує початку, аркуші переважно у пошкодженому стані. Останній фрагмент рукопису містить іншу філігрань — «голова бика», писаний іншим почерком.

Огляд змісту:

Починається з жовтня, перше повчання – про мученика Рігня, єпископа Сокопла. Місяця ноябрь, рекомий грудень” – перше повчання про успіння Кузьми і Дем'яна (арк. 12-13),

на освячення храму св. Софії князем Ярославом (арк. 18зв.-19), преставлення Варлама Хотинського (21.11, арк. 23зв.-25зв.):
о сѢДЪБѢ БѢЖНУХЪ НЕНСПЫТАННЫ (арк. 54-56) [початок:]

ВѢШЕ НѢКЫН ѠХОДНѢ ЧЕРНУРЪЗЕЦЪ НПОЛНЕНЪ ВСЕѢ ДОБРОДѢТЕЛН.

(25.11) «Страсть св. мученика папи Клімента» (арк. 62зв.-63), про освячення церкви Георгія та Про сарацина, котрий хрестився в церкві через видіння св. Георгія (26, арк. 67-68); літописна оповідь «Слово про знаміння Богородиці у Новгороді» (27), котре сталося за правління князя Романа Мстиславича, на Новгород зібралася «вся Русь», архієпископ Йоан мав уночі видіння, що він мав би винести ікону Богородиці на стан перед супостатами. Вона – «стіна і покров усім християнам»; (30.11) Страсть апостола Андрія Первозваного; грудень (студень за текстом); (6.12) пам'ять Миколи з Мир-Лікійських; про сарацина, котрого св. Микола вибавив з-за ґрат св. Георгієм; під

Пам'яттю Гліба міститься оповідь про вбивство цього князя; Притча про тіло людини, душу і воскресіння з мертвих; на 1 жовтня про Покров Богородиці та видіння Андрія; Слово про св. Анрія Юродивого; Слово Атанасія Александрійського про ікони (про юдея, котрий мав у своїй оселі ікону); про Федора-купця, котрий позичив грошей у юдея; **СТРА СТАГО МОУЧЕНКА ВАРНПСАВЫ**

[початок:] ВЪ ВРЕМЕНА ЕГДА НЮДѢН ЗАВНСТН РА ГА НАШЕ ІСЪ ХА РАСПАША. ВЪ НѢКОГДА НМЕНЕМЪ ТАКОВЪ ПРЕСТОІА ОУ КРѢТА. НЖЕ ВНАНВЪ ННЫ ПРОБѢШ А РЕВРА ГНА. НСТОУШАГО КРВВЪ Н ВОДѢ. Н ПРНТЕКЪ ВЗАТЫ КОВЪ. Н ВЗА ВЪ НЕН ЧТНЮ КРВВЪ Н ДЕРЪЖАША Ю ТАН. Н ПО СЕМЬ ОУМНРАІА ВСТАВН Ю ДВѢМА ПѢСТЫННКОМА ЧЛКОМА. ПО РОДѢ ДУНДЕ ЧЛКА МННХА БГОВОТАЗННВА НМЕНЕМЪ ВАРНПСАВЫ. НЖЕ ЕІА РАДН МНОГА НЦѢЛЕНІА ТВОРА. ВНАДѢВШЕ ЖЕ Н ЧЦНН БГА НЕ БОІАЩЕСА. Н МНѢВЪШЕ ТАКО ОУБЪЕМЫН Н ВЗЕ КРОВЪ Н ПРНВБР АЩЕМЪ НМѢННА МНОГО. НУЩЮ ВСТЪПЛЬШЕ ЕГО Н ОУБНША Н. Н ТАКЪ НДЖН О ОУМЕРЪ. ПРЕДАСТЬ СТВЮ СВОЮ ДОУШЮ ГВН; Слово папи Григорія про ченця, котрий приховав гроші.



(4) БАН, колекція П. Доброхотова 17 (сигнатура «Основного зібрання» 11.8.8)

Збірник повчань, перша третина XVI ст., півустав з впливами канцелярського скоропису, мова церковнослов'янська, руська.

271 арк., розмір арк. 203<345>275 мм., дзеркало тексту 120<252>218 мм., висота рядків 8 мм., висота літер 3 мм., 28 рядків; філігрань (1) «рука з зіркою» за альбом Пікарда 1331=1518 р.*, (2) «рука з зіркою» за альбомом Пікарда 1371=1525, 1526 рр., (3) філігрань «діва» за альбомом Бріке 2256=1499 р.** Кодекс написано декількома почерками, так от арк. 1-43 порядний півустав, що замінюється його більш

* Piccard Gerhard. Wasserzeichen Hand Handschuh. – Stuttgart, 1997.

** Briquet C.M. Les Filligranes / Ed. by Allan Stevenson. – Vol. III. – Amsterdam, 1968.

убірливою версією на арк. 43зв.-101, скорописом виконано «Повість про воздвиження хлібу» на арк. 101зв.-104зв., далі слідує повернення до почерку 2, а з арк. 187 почерк, що також має значну залежність від скоропису зі зменшенням висоти рядку до 2 мм.

Огляд змісту:

Без початку, одна з версій Житія Миколая Мир-Лікійського, арк. 1:

ДѢЛА Н РЕВНОСТН ТАЖЕ ПРЕДАТН. ДОБРО...ПОЛЕЗНО Н БГОВГОДНО. СЛЫШАЩІА
БО ПОЛЗА НЕІАКО ПРНЛЗУНСА БЫВАЕ. Н ПНШЩОМЪ МЪЗА Ѡ ПОЛЗЫ ПОСЛЪШАЮ
ЩІА. ТѢМЪ Н АЗЪ Ѡ ЧЪСТѢН ПОВННЪСА ЗАПОВѢДН ПОВЕЛѢВАЮЩН. ПРЕБЛЖЕН
АГО ѠЦА НАШЕГО ПЕТРА ЖНТІЕ НАПНСАТН; на вересень Преставлення
Євангеліста Йоана Богослова арк. 16зв.-71; місяця липня, 21 день,
преподобних Йоана і Симеона Юродивого арк. 72-100зв.; Повість про
воздвиження хлібу причастя арк. 101-102зв.; інша повість про хліб
причасний арк. 103-104зв.; вересень 14, Слово про знаходження
Чесного хреста на Воздвиження і похвала цареві Костянтину, руська
мова арк. 105-114зв.; Похвала Чесному хресту арк. 111зв.; арк. 115
жовтень 1, Похвала на свято Покрови; арк. 120 листопада 27, мучіння
Якова Перського; арк. 127 грудень 5, мучіння Сави Пустельника; арк.
132зв. Грудень 6, чуда Миколая Мир-Лікійського; арк. 134 пропущено
під час нумерації; арк. 141 грудень ф, Слово Золотоуста про Ірода
і немовлят, котрих вбили заради Христа; арк. 143зв. Січень 3, Козьми
Веститора про перенесення моцїв Йоана Золотоуста; арк. 151 травень
9, Слово про перенесення моцїв Миколая Мир-Лікійського; арк. 154
чудо Миколая про дітище у Києві; арк. 157 чудо Миколая про килим;
арк. 159 чудо Миколая про трьох купців; арк. 162 зв. Слово коротке про
Житіє Миколая, руське; арк. 168зв. Слово про смерть Миколая; арк.
170 Слово в неділю М'ясопуста, про Друге пришестя і про піст; арк. 172
Слово Золотоуста про Друге пришестя; арк. 179 в першу неділю св.
посту слово папи Григорія Двоєслова про святі ікони до Леона царя;
арк. 183зв. Слово Золотоуста повчальне на другу неділю посту; арк.
185зв. Слово Золотоуста друге на другу неділю посту; арк. 187 Слово на
третю неділю посту на поклоніння чесному хресту; арк. 189 слово
Золотоустого повчання у середу хресну; арк. 190зв. Євсевія
Александрійського Слово про зішестя у пекло; арк. 197 Слово

Золотоуста на преславне воскресіння Ісуса Христа; арк. 201 на Зішестя Святого Духу і творення всього світу, руське; арк. 209зв. Слово про преподобного Андроніка, сребропродавця, повість дивна; арк. 213зв. Повість преподобного отця Данила про отця Дула та терпіння його; арк. 217 Сказання про Флорентійський собор греків і латинян; арк. 219 Патріарха царгородського Геннадія про віру (т.зв. *Столловець Геннадія*); арк. 227 – арк. 247зв. Великий четвер про замордування Ісуса Христа (*Никодимове Євангеліє*); арк. 248 – не записаний, порожній; арк. 249 на липень 24 день, на святих новоявлених мучеників Бориса й Гліба (Рід праведних благословися...); арк. 258зв. Житіє великого Агриколя, яко прийняв від Бога відпущення гріхів; арк. 263 вересня 6, чудо св. архангела Михайла; арк. 269 Слово Йоана Золотоустого про померлих в суботу м'ясопусну.



(5) БАН, 31.6.26 (зібрання РАН)

Торжественик та Золотоуст недільний, середина XVI ст., півустан, мова староукраїнська, церковнослов'янська.

472 арк., 30 рядків на арк., висота рядків 8 мм., висота літер 3 мм.; розмір арк. 200<350>290 мм., дзеркало тексту 140<270>235 мм.; філігрань «цап у картуші» *Sieniawska* № 451-467 (1557–1583 pp.), *Papierne w Polsce* № 23 (1555 p.), № 24 (1557 p.); календарний порядок мінейного Торжественика не витримано, Торжественик триодний короткий. Власницький запис свідчить, що власник цього «Збірника» Павло Дзюневський, котрий походив із Золочева, а служив священиком в церкві Св. Трійці у маєтку Немиричів залишає книгу дружині Меланії, доньці та синові для пам'яті та науки власної. Придбав її за 18 злотих у дякона Здижинського, а той хто буде відправляти за нею казання, має згадати його. Описи: *Срезневскій, Покровскій*, т. 2, с. 371-383; *Черторицкая*, с. 616-617; *G. Revelli, Monumenta letterari su Boris e Gleb.* — Genova, 1993.

(6)БАН, 33.12.11 (зібрання Ф.О. Плігіна)

Золотоуст та Ізмарагд (Золотоуст на арк. 1-234зв., Ізмарагд на арк. 235-350), 60-ті рр. XVI ст., півустав, мова церковнослов'янська, локальні особливості.

арк. 1+350+1, у зшитках по 10 арк., розмір арк. 205<370>310 мм., дзеркало тексту 130<250>217 мм., висота рядків 7 мм., висота літер 3 мм.; філігрань «козел в картуші» (Шарфенберг), за альбомом *Сінярської-Чаплицької* № 451 (1557 р.), філігрань «вепр» не ідентифіковано. Заставки перед початками кожної з книг на арк. 1 та 235; одноманітний почерк, кіноварні ініціали, в графіці наявні ознаки другого південнослов'янського впливу. Оправа реставрована, оригінальне зображення «Розіп'яття з предстоячими».

Записи покрайні на нижньому березі початкових аркушів: «СЫА КНИГА МОНАТРА ВСЦЕЖИТЕНАГО БѢЛОСТОЦЪКОГО», “na cześć y na chwałę Bogu w Troycy świętej iedynemu ja Paweł Stanisław Koniski tę księgę ...nazwaną po rodzicach moich Semionie Koniskim y Maryannie Jaszcewicznice Konyskiej po zeszeście z tego świata u roku 1562 miesiąca Januaryu dnia 14 mnie zaś z podziału przypadłej daję, daruję y wiecznemi czasy nadaię do cerkwie Bożey pod tytułem Pokrowy świętey zostaiącey intra miasta Łucka będącey a Prazbitoratu na ten czas jego miłości Oyca Joachima Krzytkiewicza iako przy tymże chramie Bożym Zostającego annus sui spiritualis gerentis u roku tysiąc szeiset siedemdziesiąt czwartym miesiąca maia jedynastego nadałem dla lepszej wiary”.

Огляд змісту:*

Золотоуст починається читанням від неділі Митаря і Фарисея, завершується повчанням у неділю Всіх Святих, на завершення наводиться Житіє Йоана Золотоуста. Міститься апокрифічне «Слово на диво про появу на стіні образу Божого» (арк. 191зв.-193), де

* Докладний опис змісту в: *В.И. Срезневский, Т.И. Покровский*, Описание рукописного отделения Библиотеки императорской академии наук.—Т. 2.—Петроград, 1915.—С. 305-323.

оповідається, що за часів Юстиніяна якийсь юдей винайняв приміщення у християнина і почав жити в ньому, якому до нього прийшов інший одновірець задля деякої потреби. Він побачив розп'яття, про що розповів рабинам. Інші ж не бачили образу. Тоді було присуджено, аби господар ударив списом в образ. Він узяв списа та промовив, що християни відступили закону Авраамового, тому їхні предки убили Ісуса, і вдарив в образ, тоді з образу пішла кров і вода. Християни побачили диво і повідомили цареві. Багато хто з юдеїв охрестився, а ті, хто відмовився — був вигнаний з міста.

[арк. 11зв.] ВЪ СЖ МѦПЖНОЮЮ СЛОВО СТГО ІВАНА ЗЛАТОУГО В ТРЪПЕНІН ВЛГОХВАЛЕНІН. ДА НЕКАКО ЗЛѢПЛАЧѸСА В ОУМРЪШН.

[початок:] ПРНЕСЕ ДНЬ СІН ПРѢЖЕ ДРЕВНН ДННН ОУСПѢШНОЕ СЛОВО ОУЧЕНІА, ВЪЛѢЗЕМЪ ОУБО ВЪ СЛОВОУЧЕНІА. ВЪСѢ БО МНОГАЖЫ. СЛОВО ОУТѢШЕНІА. Б ОЛЕЗНЕН. СМѢРЕНО РАЗОРНТИ ПЕЧАЛЬ МНОГЖ БЫВШН ВЧЕРА СЪ ВАМН СЪ ВЛКЫ.

[арк. 19зв., кінець:] РАУНТѢ Н ВЕЛНТѢ. Н СЪ ПРАВѢНЫН ПОНТЕ. ГѢ ДА Н ГѢ ВЪЗА. ІАКЖ ГОДѢ ГѢН ТАКОВЫН БЫ. БЖДН МА ГНЕ ВЛВЕНО В ПНѢ Н ДО ВѢКА. В НЕЛЮ МѦПЖНЖ СЛОВО СТГО ВЦА НАШЕ ЕФРЕМА СРННА О ЛЮБВН Н ВТО РѠ ПРІШЕТ

[початок:] ВЪЗЛЮБЛЕННЫН, ННУТОЖЕ ЧТНѢ НМѢНМО ПѦ НЕЛНЦЕМѢРННЫА Л ЮБВЕ, МНОГО БО СЪГРѢШАЕ ПО ВЪСѢ ДНН. Н ПО ВСѢ ЧАСЫ ДА СЕГО ДѢЛАМА ЛЮБОВЬ НМѢНМО. ЛЮБЫ ПОКРЫВАЕТЬ МНОЖЕСТВО ГРѢХѸ.

[арк. 29, кінець:] НЕ ЛЪЖН БО СѦ РЕКЫН. ТЛЪЦѢТЕ ВЪВРЪЗѢСА ВѦ. Н ПАКЫ СѦ РЕКЫН. НЖЕ АЩЕ ГРАДѢ КО МНѢ НЕ НМѦ НЪГНАТИ ЕГО ВЪНЪ. ТЪ БО Е БѢ НАШЬ. ТЪ НЫ Е СЪТВОРНЛЪ. ТОМОУ Е СЛА <...>

[арк. 88] ВЪ НЕЛЮ ДА СТГО ПОТА ГРІГОРІА ДВОСЛОВЦА О СТЫ ІКОНѦ Н В К ЛЕВНЖ ЦРЮ.

[початок:] ГРАМОТЫ ВАШЕГО ЦРѢВІА. О ХѢ БРАТІА ПРІАХѸ. В АВГЪГЖСТОЛ ІА СПАХАРІА. КАНДНАТА ЦРѢТВОВѦШЖ ТН ВЪ ДІ. Н НДНЪТА ПРІЕШЕ ЕПНСТ ОЛІА ТВОА. ПОЛОЖНХѠ ПРѢ ПѠНОЖІЕ ЛОЖА. СТГО ВРЪХОВНАГО АПЛА ПЕТРА.

[арк. 93, кінець:] НЖЕ НЕ ВЪСКОРѢ ВЪШЕЛШАА СА ВЪ ТА. БѢСЫ НЕЧНСТН. Н ВЪЛОЖНША СЪБЛАЗНА. Н ПОДАТ МНРЬ Н ЛЮБОВЬ НА ХРѢТНАНСКІА...

[арк. 177зв.] В ПНЕ ВЕЛНКІА НЕ. СЛОВО В НЕСДШІН СМѠВѢ В ПРНЧНН ВНОГРѦ.**

[початок:] ВЧЕРА НА ВЛКА ГѢ ПРАЗНН СВѢТѢ ТВОРНВЪ ДНЬ НА СТРѢТЬ ДВНЖѢС А. ВЧЕРА В ДѢТЕН ХВАЛН. Н ВЪСКРНВЪ ЧЕТВЕРОДНЕВНАГО ЛАЗАРА. ДНЕ ІΟΥ

** Черторицкая 11.1.01, БАН 31.6.26, Торжественник загальный, сер. XVI ст.

де нстазаніе сз нн твораше. завнстїж діаволеж вдрзжнмн такоже пак
ы ѿца не вставнвь. вз жтробж дѣвнчю възселн. н рѡса безь писанїа.
[арк. 180, кінець:] аггль н же красны ногы блговѣстоуѣщн блгаа. сї ак
о ввца посрѣ влзкъ ходаще. влзкы ввца нарекошж прѣ гонащн. елн
ны ревннтелн добрѣ дѣль.

[арк. 180] втѡ стрѣтныа нѣлн. слово ст҃го іѡа злѣ҃҃стаго. в сзбранїн
сзбора на г҃а.***

[початок:] се ннѣ кз нѣ е҃҃лн бесѣдова. аще бо оустнѣ ннѣ бесѣдова. в
бѣ възстажшн дх҃ѡ в з слоу҃ възпїѣ, сзбра бо жндовьскїн сзбѡ. н глаахж
что сзтворнн ісѣ назаранннѣ. добрѣ сзбраща злз сзбѡ да не бѣ слава.†

[арк. 181зв., кінець:] елма ірода продавѣ х҃а і оудавн, мѣ оубоавыше
смр҃тн завнстн рѡт҃телю. воставнвыше славн нѣ възсѣмн боу҃щаго бѣ. в
х҃ѣ тсѣ гн нашѣ.

в срѣ велнкїа нѣлн. слово ст҃го іѡа злѣ҃҃ста в з іевлїн рѣнно. нзлѣзош
ж фарсен сзвѣть сзтворншж на тса.****

[арк. 182, початок:] нжжж са повѣдатн вѣ. что бо сварннн жндове на
спсаемаго рѣ жнзанїе творѣ. нзлѣзѣше фарсен. сзтворншж на тса. да
н погжбѣ. да что внна его же хотѣахж нзгжвнтн.

[арк. 183, кінець:] н болѣшаа нсѣлантн. алчнаа накрзмнтн. н вѣрж оут
врзднтн. н пакы прїнтн на стрѣтноу҃а смр҃ть.

в чѣ велнкїа нѣлн. слово велнкаго ексевїа в стрѣтн спсѡвѣ.

[арк. 183, початок:] вчерашнѣа рѣ, днѣ мышлю нзрещн н рѣдрѣшнтнса
ѿ длзга. възлюбленнїн хошоу҃ слово вознаменатн блг҃тїж. нво сзвѣть сз
творншж на тса. тако да погжбѣт н. н сзбравшнса іоудеѿ на тса.

[арк. 184/184зв., кінець:] да діавольскаго біенїа нѣ нзбавн. н вѣнець
ѿ трзнїа понѣ. да раздржшн клѣвоу҃ бывшїа на нѣ. расплѣ бѣ на дрѣвѣ
да разржшн грѣ дрѣва рѣ" на нѣ бывшн. разбонннка жнтела. показаем
ж слѣ...

в чѣ бѣкїн. слово ст҃го іѡа злѣ҃҃стаго. в прїатїн тѣла х҃ва н крзвн гнн.

[початок:] которын кнѣ славень. аще которомж городж пондѣ, срѣтаѣ
бо удж то его. н мы длзжнн есмо любннцн. понѣ снѣ бжїн єднночадѣ
вз ждрѣ ѿчн.

*** *Черторицкая* 11.2.09; *Золотоуст* Рум. 406, Музейск. 793, Музейск. 1779,
Пискарь. 124, ГАГО 52, ГАЯО 423.

**** *Черторицкая* 11.3.09; *Золотоуст* № 561, с. 168; Рум. 406, Музейск. 1779,
Музейск. 793, Пискарь. 124, ГАЯО 423.

[арк. 186, кінець:] а тамо ѡдѣноуѡ прѡгла ѡжїа жѡнса н ѡе мѡть бѡжїж
полоуѡнѡ н ѡзскрѣнїе радѡно дондѣ <...>

ѡз стѡи велнкїн ѡт. слово стѡго ѡца нашего еѡсѡѡта еѡпа алеѡдрїнскаг
о ѡ сѡшествїн іѡѡ прѡтѡѡ ѡз адѡ. н ѡ преданїн гнн.

[початок:] добро ѣ ѡззлюбленнїн нзрешн. н како ѡжшн ѡз адѡ бѡговѡст
н есн прѡтѡе. нж слышн бѡзшаа танны. іако бѡ ѡз роѡествѡ прѡтѡе гж.
н на іѡрданѡ тако. н ѡз адѡ хоташаа емоу прѡтѡешн.

[кінець:] н сѡ прѡстож бжїе мѡтрїж. н стѡи его сн нѡнѡ. сѡтворнтелл на
шего бѡ. емж пѡбаѡт ѡзсѡка слаѡа н ѡтѡ стѡтѡ трїцн ѡз едннѡ бжтѡѡ.

[арк. 191зв.] ѡтѡверѡтѡк велнкїа нѡлн. ѡж бѡѡше н бѡ на стѡнѡ мѡнсе
оу ѡстроень. ѡбразѡ гѡ бѡ нашего іѡ хѡ.

[початок:] ѡз цѡтѡо оуствнна велнкаго. сѡтворн ѡѡѡ прѡславное. дѡннѡ
паматн. жндѡвн бѡ нѡкто нанѡ полатоуѡ ѡ крѡстїанн да жнѡт ѡз не.
по ѡременѡ же нѡколнцѡ, прїнде кѡ нѡннн жндѡвн нѡкоеа рѡ потрѡѡ
ѡ. н бесѡдоушнмѡ нма ѡз храмннѡ тж.

[арк. 193, кінець:] н ннн мносїн сѡ нн крѡтнша, а не ѡбратнѡшнса нзгна
шж нз гѡѡ. а нмѡнїа н дѡ крѡтншнса, сѡзѡа же цѡрѡ цѡркѡ на тѡ мѡстѡѡ.
ѡз нма ѡзскрѡнїа ндеже ннѡѡ патрнарсн хѡдѡѡ ѡз ѡѡкїн ѡтѡвертѡ бж.



(7) РНБ, колекція М. Погодїна 894

Збїрник повчань, середина XVI ст., убїрливий пївустав з вплиѡами
скоропису, моѡа церковнослов'янська, локальнї особлїѡостї.

376 арк.+3, 31 рядѡк на арк., дзеркало арк. 145<265>230 мм., дзеркало
тексту 180<323>273 мм., висѡта ряд. 8 мм., висѡта лїтер 3 мм.;
фїлігранї рукописного блоку: «єпїскопський капелюх»—не
їдентифїковано, фїлігрань «корѡна» *Лауцяѡїчус* № 1559 (1540 р.),
«ѡепр»—не їдентифїковано; на форзацах — «Троѡнда з орлом» з
контрамаркою «УФ / МКГ // 18/31» близька до Клепїков, 1959 № 658
(Угличська фабрїка Максима Переѡславцева, 1831 р.)»

Опраѡа: неперѡннна; перша половина XIX ст. 307x195x68 мм. Дошки

готичної конструкції з кантами та рантами поволочені телячою дубленою шкірою вохристого кольору, оздобленою тисненням чорною фарбою. Композиція верхньої дошки складається із п'яти рамок виконаних окремими рослинними штампами-басмами, одинарного дорожника та орнаментальної накатки. Утворене рамками центральне поле заповнене кибалковими косинцями з рослинним орнаментом. Спідня дошка по периметру розграфлена дорожником, а центральне поле — на вертикальні смуги. Рамка і смуги заповнені штампами-басмами з рослинним орнаментом. Хребет поділено чотирма бинтами на п'ять полів. Бинти акцентовані хвилястим філетом. Поля заповнені відбитками штампів з рослинними мотивами. В першому верхньому полі прямокутна ледеринова наліпка червоного кольору з витиснутим тильдами текстом «Изь / Древлехранилища / Погодина», в другому — прямокутна коленкорова зелена наліпка з титулом книги «Сборникъ», в третьому — прямокутна паперова біла наліпка з титулом книги «Сборникъ», в п'ятому — прямокутна паперова біла наліпка з шифром «894». Форзаці виклеєні білим папером. Зі сторони переднього обрізу закріплені дві застібки-пробої.

Вкладницький запис (рік 1552?):

лѣта 722 апокаліпѣн. н жнтьа сѣтыѣ ѿцѣ н мѣчєннѣ сѣтыѣ мнѣ. въ двмѣ всємнѣствнѣмѣ спсѣ. нже на новомѣ при архимандритѣ. при ннѣшнѣтѣ ... не продатн. н не ѿдатн, ни комѣ ни которою хнтростію. аще кто сїю кннѣ ѣ домѣ всємнѣствного продастѣ. нли комѣ ѿдаст ѣ какюю ни бѣди хнтростію нли въсѣхоцѣ какнмѣ, насѣствомѣ взатн тѣмѣ сѣдн бѣ творецѣ всѣчєскыѣ.

Далі поминаються батьки — інок Йоаким та Домна.

Огляд змісту:

«Апокаліпсис Євангеліста Йоана Богослова» (кннѣ нарнцѣмыѣ апокаліпѣн. гла. павленѣнѣ. въ патомѣ. іwannоу. євалнстоу, арк. 1-43зв.); «Слово св. Кирила архієпископа Єрусалимського», (арк. 43зв.-44зв.); «Слово про Різдво Христове», арк. 44зв.-45; «Тлумачення Символу віри», «На хеврувимів» арк. 45зв.-48. Згодом напучування набувають характеру календарного збірника на нерухомі свята, щоправда, послідовність читань не завжди дотримується: на травень «Житіє

Йоана Богослова» (арк. 49-52зв.); «Про Домну» (арк. 52зв.-63зв.); «Про Василя і Хариту, його дружину» (арк. 63зв.-65зв.); «Про Трудовату» (арк. 65зв.-66); «Про Карію Жидовина» (арк. 66-80); Іполита, єп. Римського і мученика (арк. 80зв.); серпень 29, «Житіє і усікновення Йоана Предтечі», «Слово на усікновення» (арк. 81-86зв.); «Похвала Іллі» (арк. 86зв.-93); травень, 6 «Слово про розбійника Варнаву» (арк. 93-94); «Про столпника Микиту», (з арк. 94-96зв.); липень 27, «Мучіння Пантелеймона», (арк. 97-104); Вересень 6, мучіння Св. Євдоксія, Ромила, Зенона, Макарія (арк. 105-112); Вересень 14, Хруса Єдиненого «Слово про набуття пречистого хреста і похвала» (арк. 112-131зв.); «Явлення Костянтинові про знаходження хреста», (арк. 132зв.-136); Северіяна Гевальського «Про древо Господнє хрест», (арк. 136-138); Вересень 18, мука Зосими, (арк. 138-140зв.); Липень 20, Житіє пророка Іллі, (арк. 141-142); Вересень 5, убивство пророка Захарії, отця Предтечі (арк. 143-144); Грудень 13, мучіння Св. Євстратія, Авксенія, Євгенія, Мардарія та Ореста (арк. 145-157); Грудень 12, «Житіє чудотворця Спиридона», написав який Теодор (арк. 158-162зв.); Про наклеп та тих, хто хоче померти без правди (арк. 162зв.-163зв.); Про собор св. Отців (арк. 164-165); Про померлу доньку Ірину св. отця Спиридона, про кадило, янголів, жінці на імя Софронія (арк. 165зв.-175); Про кумирів в Александрії (арк. 175-180); Грудень 20, мученика Гната Римського, (арк. 180-184); Січень 18, «Житіє Атанасія Великого, архієпископа Александрійського», (арк. 184-202зв.); Травень 3, «Житіє Теодосія Печерського», (арк. 203-234зв.); Серпень 14, «Перенесення мощей Теодосія Печерського» (234зв.-236зв.); Похвала, про кування раки, оповідь Нестора про Печерський монастир, (арк. 234зв.-244зв.); Патерик Києво-Печерський, (арк. 244зв.-313), до складу віднесено також «Оповідь єп. Кирила про чернечий чин» (арк. 313-321) і «Завіти ченцям» Василя Великого; Серпень 2, про набуття мощей св. першомученика Стефана, (арк. 323-333зв.); Травень 15, «Житіє Пахомія Великого», (арк. 333-367зв.); 16-те серпня, «Костянтина Порфирогенета Повість про Авгаря і образ нерукотворний. Зібрано з різних історій та перекладено Максимом Греком» (арк. 367зв.-376зв.).

(8)РНБ, зібрання М. Погодіна 192

Євангеліє Учительне (середньоподільська редакція), 80-90-ті рр. XVI ст., півустав, мова староукраїнська.

256 арк., розмір аркушу 325<195>56 мм., дзеркало тексту 132<270>235 мм., висота рядків 10 мм., висота літер 3 мм., кількість рядків 24-27; філіграні: *Каманін-Вітвіцька* №42=1585 р., №47=1587 р., №146=1585 р., №351=1587 р. «три корони», перший аркуш додано пізніше від творення кодексу. Оздоблення: ініціали і заголовки виконані кіновар'ю. Оправа: непервинна, [друга пол. XIX ст. (1844-1898 рр), Київ]. Дошки готичної конструкції з кантами та внутрішніми рантами та частковими зовнішніми скосами, поволочено телячою шкірою ясно-коричневого кольору з декоративним оздобленням витисненим золотом у вигляді килимової композиції: на верхній дошці — кабалкові косинці з зображенням Євангелістів з символами та кибалковий середник з зображенням Розп'яття з чотирма пристоячими на тлі міста, по периметру дошки сліпим тисненням виконана накаткою рамка з рослинно-бігунцевим орнаментом. Спідня дошка по периметру розграфлена дорожником, а центральне поле — на вертикальні смуги. Рамка і смуги заповнені накаткою з рослинним орнаментом. Хребет поділено чотирма фальшивими бинтами на п'ять полів, заповнених тисненням із геометризованої розетки. Бинти акцентовані потрійним дорожником. У першому верхньому полі прямокутна ледеринова наліпка «Изь / Древлехранилища / Погодина», в другому — прямокутна паперова біла наліпка з титулом книги «Євангеліє / Учительное», в п'ятому — прямокутна паперова біла наліпка «192». Форзаци виклеєні сіро-блакитним папером «верже». Накладні застібки шпенько-ремінцевого типу.

Зміст:

[арк. 1] наѡка в' неделю ѡ блѡдномъ сынѣ. еѡѡте Ѱ лѡкн, глава еі. заѡ ало ѡѣ

[початок 1:] реѡлаѡ гдѣ прнповѣсть тѡю, ѡеловѣкъ нѣѡоторнн мѣлъ дв

а сннн, н реклз молодшнн з нххз Ѡцѡ. Ѡцѡ, даи ми часть маетности, которая на мене приходитъ. н роздѣлилъ нмъ маетно^т. а не по многи хъ днехъ, збравши в'се молодшн сннз, Ѡншолз в' далеку сторону, н тамъ распороши маетность свою, жнвзун в'шетеуне.

[арк. 2, початок 2] добротливѧ н ѡлколюбнваго^{б^а} ѡ^т к намъ грѣшнымъ ласкавое бауеніе, а грѣшныи н некающнса тажкое прешеніе. таже на прѣезехенла пррка мовн. іа бѡ жнвын рече, не хошж смртн грѣшнаго док олѣ навѣноутн са емоу н жвоу быти.

[арк. 53в., кінець:] н дароун намъ цртвїе свое без'конечное, н насыти н ѧ телца оупнтаіного. то ѡ^т тѣломъ н кзрвію едннорѡнаго тна твоего сз нмъ же тобѣ побаѡ^т ѡ^т н поклоненіе. сз прты блгы н жнвотвораци мь ти дхомъ.

поученіе в неделю масопоуноую, ш страшнѡ н вторѡ приходѣ хѡѣ. е влїе Ѡ маа гла, кѡ, зало. рс. которон то евлїи нмаемъ в'зсташи с по тнвостю выслухати.

[початок 1:] рѣ гѣ егда прїнде тнѣ улѡкїи в'з славѣ своен н всн стїи а глн его сз нн. тогда садетъ на прѣтѣ славы своен. н сзбержт са пр ѡ нмъ тазыци, н Ѡлоучнт ѧ држѡ Ѡ дроуга такоже пастырь разлоучаетъ шца Ѡ козлиць.

[арк. 93в., кінець:] н вѣмъ вса потреб'наа подаімы, хоѡ ли мы оуслышати, шного слакого н блвен'ного гласа. которын зоветъ блвеннымъ ш... в'з нбное н блженное цртво бѣконѡное от которого рѧ млтнвын бѡ всѣ н амъ спѡвнтн са. чerezъ ласж н ѡлколюбїе га нашего іс хѧ. емоу же с лава.

поученіе в неделю сыропоуноую, евлїе Ѡ маѡеа. еже напнсѧ в'з і ѡ а зал, зї, которон то евлїи нмаѡ с пнл'ностю послухати.

[початок 1:] рѣ гѣ аще Ѡпжцаете ѡлко мь сзгрешенїа ѧ. Ѡпжстїи н вамъ Ѡць вашъ нбнын сзгрѣшрїѧ ваша, а еслн жь Ѡпжстнтѣ улкѡ сзгрѣшенїа ѧ, нн Ѡць вашъ нбнын Ѡпжстнтѣ улкѡ сзгрѣшенїа ѧ, нн Ѡць вашъ нбнын Ѡпжстїи вамъ сзгрѣшенїа ваша.

[початок 2:] южъ во намъ братїе четыри десатного поста Ѡкрывает са позорнше. кз дверемъ покаанїа достнгохѡ н на дхѡв'нын повннн прилежѡ. абовѣмъ спсенїе наше приближает са, лѣпше нѣжлн кды пнтаемъ са браш'ны н пнтїи бѣмѣр'нымн.

[арк. 12, кінець:] н не похвалы дѣла улѡкїа чннѣ прошенїе. ноу еже о

УГОДНТИ БГОУ, Н НЕ СПРАТОУИМЫ НА ЗЕМЛИ СКАБОВЬ, АЛЕ НА НБСѢ. ХОУѢ
ЛИ НЕТЛЕННАА БЛГАА НАСЛѢДНТИ. У ХѢ НСѢ ГИ НАШЕМЪ ЕМОУ ЖЕ ПОДОБАЕ
ТЬ ВСАКА СЛАВА, ЧТЬ.

ПООУЕНІЕ В НѢЛЮ А СТГО ПОСТА В НЮ ЖЕ ПОУНТАЕТ СА ПРАВОСЛАВІЕ. ЕВЛІЕ
У ІВАННА ЕЖЕ НАПИСА ВЪ Г А ЗА Ё. КОТОРОН ТО ЕВЛІИ НМАЕМЪ ВЪСТАШИ
С ПОТНВОТЮ ПОСЛХАТИ.

[початок 1:] ВЪ УНЫИ ЧАСЫ ВЪСХОТѢЛЬ ТС НЗЫИТИ ВЪ ГАЛИЛЕЮ. Н УВРѢТ
Е ФИЛИППА, Н РѢ ЕМОУ ИДИ ЗА МНОЮ. БЫЛЬ ЖЕ ФИЛИППА РОДО [//арк. 12
ЗВ.] У ВНОСАИДИ. У ГРАДА АНДРЕУВА Н ПЕТРОВА Н УВРѢТЕ ФИЛИППА НА
ФАНАИЛА.

[початок 2:] СПРАВЫ Н ЖИВОТЫ СТЫ, ДЛА ТОГО В ПИСМА НАМЪ СЖ ПОЛОЖО
НЫ, НЕ БЫ И ЧЮДА, И УНЫ ДАРОВЪ БЖИИ. КОТОРЫИ ВЕДЛОУГЪ МОЖНОСТИ Б
ЖТВА СВОЕГО ДОСТАТОУИѢ НА НИИИ УКАЗОВАТИ РАУИ ИМѢАН И ЗА БОГИ ХВ
АЛНТИ Н ВЫЗНАВА...

[арк. 14ЗВ., кінець:] ДАЖЕ ПОСТИГНЕМЪ ДНЪ СВѢТЛИИ ВЪСКРІІА ХВА ВНАѢ
ТИ. А ВЪ БОУДАЖИЕМЪ ЖЕ ВѢЦѢ НА ВЪСКРІІЕ МРТВЫХЪ ПОЛОУИТИ ЦРТВІЕ
НБНОЕ. БЛГТИЮ ИСТИИНАГО БА Н СПСА НАШЕГО ТС ХА, СЪ НИМЪ ЖЕ УЦЮ ВЕС
ПОЛО Н СТМОУ ДХОУ СЛА Н ДѢЖАВА.

[арк. 15] ПООУЕНІЕ В НѢЛЮ В ПОСТА, ЕВЛІЕ У МАКА ЕЖЕ НАПИСА ВЪ Г В
ЗА З. КОТОРОН ТО ЕВЛІИ НМАЕМЪ ВЪСТАШИ С ПОУТНВОСТЮ ПОСЛЖАТИ.

[початок 1:] ВЪ ВРЕМА УНО, ВЪИИДЕ ТС ВЪ КАПЕРНАОУМЪ. Н СЛЫШНО БЫС
ТЬ ІАКО ВЪ ДОМОУ ЕСТЬ. Н НАТЫХЪМѢСТЬ СЪБРАЛИСА МНОСИ, ИЖЕ НЕ МОГ
ЛИ ПРИБЛИЖИТИ СА КЪ ДВЕРЕМЪ, Н СТАЛЬ НИМЪ ПОВѢДАТИ СЛОВО, Н ПРИШЛИ К
НЕМОУ НОСАЩА РАСЛАБЛЕННА ЖИЛАМИ, НОСИМА ЧЕТЫРМН.

[арк. 15ЗВ., початок 2:] СТГО Н ЧЕТЫРИ ДЕСАТНОГО ПОСТА БРАТИЕ ВРЕМА.
ПРИКЛАДНО ЕСТЬ КЪ ВСАКОМОУ ВРЕМЕНЮ НА ВСЕ ЛѢТО, Н ПОДОБНО ЕТ НѢКО
МОУ ПРИСТАИЩА ТИХИ Н В НЕМЪ ЗА ПОУТНВОСТЮ Н ЧИСТОЮ ПОЖИВЕТЬ.

[арк. 18ЗВ., кінець:] ТОУІЮ ОУВО САМИ ПОТЦИИМЪ СА ПРИВѢГНОУТИ КЪ НЕМО
У СЪ ОУСѢДІЕМЪ Н ТЕПЛОЮ ВѢРОЮ. ХОУЕМЛИИ БЫТИ СВОБОДЕНИ У ГРѢХА,
Н НАПАСТИ, Н ВЪУНЫ БЛГНИМЪ СПОДОВИТИ СА, БЛГТИЮ Н ВЛКОЛЮБИЕМЪ ГА
НАШЕГО ТУ ХА...

ПООУЕНІЕ В НѢЛЮ ТРЕТИЮ ПОСТА ЕВЛІЕ У МАКА ЕЖЕ НАПИСА ВЪ Г, И, З
А, ЛЗ. КОТОРИ ТО ЕВЛІИ НМАЕМЪ ВЪСТАШИ С ПОУТНВОСТЮ ПОСЛЖАТИ.

[початок 1:] РѢ ГЪ, ИЖЕ КТО ХОЩЕТЬ ПО МИѢ ИТИ, ДА УТВЕРЖЕТ СА СЕБЕ,
Н ВЪЗМЕТЬ КРТЬ СВОИ Н ЗА МНОЮ ИДЕТЬ. Н СЛЖИ КТО ХОЩЕТЬ ДИЖИ СВО

ю сѣти, и поговѣнть ю. а нже погжвнть дшю свою мене радни евліа
тон сѣеть ю.

[початок 2:] стын вер'хов'нын аплз петрь, кды оуслышаль х̄а мовачн,
нжъ подобаеть сѣноу члѣкомоу много прнтрзпѣти, и прнтреноу быти ѿ
старѣншн жндовьскнхъ и кнжн'нцкь, и оувіеноу быти, и третін днъ вз
скрѣноутн и рѣ х̄оу млтнвь бждн собѣ гн, даже не бждеть тебѣ сѣа.

[арк. 22зв., кінець:] и не оумакчн же братіе млю бѣ, анн вславѣмо, а
нн подѣанмы сѣ, побороенію сатанноу, но крѣпкою мрростію и храброс
тію спротвн сѣ. да бѣмо безконѣнаго блвен'ства моглн полоучнти ѡ
хрѣтѣ тѣ гн нашѣ.

[арк. 23] поученіе, в нѣлю. д. поста евліе ѿ мака. ѣ напнсѣ вз. г. ѿ.
зѣ. м. которн то евлін нмаемъ взстѣшн с поучнвостію послжхатн.

[початок 1:] вз время ѡно, члкъ нѣкын прнстжпнль кз тѣж, кланачоун
сѣ емоу мовачн. мнстрж прнвель есмн сѣа моего к тобѣ нмжщего дх
ь нѣмь, ндеже во кол'векъ нмаѣ его розбнваетъ его, и пѣны тѣшн, и с
крежешеть зжбы своннн, и щепенѣваѣт.

[арк. 24, початок 2:] преплыв'ше брѣе глобнноу вѣздѣжаніа сз веселіем
ь, пѣанмѣ до конца вз тнхостн прейти млю бѣ. понеже всакоє дѣло,
еже члкъ чннннн поучнаеть, тогды спочат'кж бываѣт с нжжею и трждн
о блгодшество прнходнт емоу.

[арк. 26зв., кінець:] и птнцъ нѣнѣхъ взсклнцѣжщнхъ вз нн оуслышн, и бжд
жщн блгъ полоучнн вз црѣтвн его стѣ. его же бж и всѣ намъ полоучнт
н. ѡ хѣ тѣ гн нашѣ емоуже пѣваѣт всака слѣ чѣть и поклоненіе...

[арк. 27] поученіе в нѣлю ѣ поста, евліе ѿ мака, еже напнсаль вз г
ї зѣ мз, которн то евлін нмаемъ взстѣшн с поучнвостію послжхатн.

[арк. 27, початок 1:] вз время ѡно поимнль тѣ ѡба на десѣте оучнка,
и почалъ нмъ повѣдатн, шти сѣ емоу нмѣло прнгоднтн, и се взходн
вз іерлнн и снъ члѣкын преданъ бжде. архнере ѿ и кнжннкомь. и с
ждѣт ею на смрть. предадѣт его тазычннкѣ.

[арк. 27зв., початок 2:] гѣ вседѣжнтѣ бждоучн справ'цею всего народж
члѣкѣ н ѡнъ того всего по нѣ требжеть абы есмо в порѣкж тако разж
мноє сзтворена его завжды жннн, и кз поучнвостн его всѣгды жнвот
ы нашѣ ховалн.

[арк. 31, кінець:] ѿкнн'мо жь братіе ѿ себе гѣдѣсть, и смнрѣсѣ прѣ бг
омь, и блнжнннн нашннн, и не погѣшѣмо н, хоучѣ лн и самн не нзгѣже

НЫМН БЫТН. Н ПРІНМАЙМО Ё ВЪ ДОМЫ НАША, ХОУЁ ЛН Н САМН ПРННАТН БЫ
ТН ВЪ ЦРТВІЕ ХЕО БЕКОНЕУНОЕ ЕГО ЖЕ ВЖДН ВСѢ НАМЪ ПОЛУЧНТН, Ѡ ХѢ
ІСѢ ГН НАШЕ, ЕМОУ ЖЕ НЕХАН ВЖДЕТЬ ЫТЬ ВЪ БЕКОНЕННА ВѢКЫ.
ПОУУЕНІЕ В НЕЛЮ ЦВѢНОЮ. ЕВЛІЕ Ѡ МАА Г КА ЗА ПГ, КОТОРОН ТО ЕВЛІ
Н НМАЕМЪ ВЪСТАВШН С ПОУТНВОСТЮ ПОСЛАЖАТН.

[початок 1:] ВЪ Ѡ, КДЫ СА ПРНБЛНЖАЛН КЪ ІЕРЛНМѢ Н ПРНШЛН ВЪ ВНОСА
ГІЮ КЪ ЕЛНУНСТѢН. ТОГДА ПОСЛАЛЪ ТС ДВА ОУГНКН СВОА ГЛА Н. НДѢТѢ
ДО МѢСТѢКА КОТОРОЕ ПРОТНВЪ ВАМЪ Е, Н АВІЕ ѠБРАЩЕТЕ ѠСЛА ПРНВАЗАН
О, Н ЖРЕБЕЦЪ СЪ НН.

[арк. 32, початок 2:] МНОГРОД ПРНХОЖОВАЛЪ ХС НЗБАВНТЕЛЬ ДО ІЕРЛНМА, А
ЛЕ ННКОЛН В ТАКОВОН ВЕЛЕБНОСТН НЕ ВХОДНЛЪ ТАКО ННѢ. ПѢВѢН ВЪХОЖОВА
ЛЪ АЛЕ СКРЫТЕ ДЛА ЗБОУРѢНА ЖНДОВЬСКОГО. А ННѢ ОУ ВЕЛЕБНОСТН ТАКОВ
ОН ПРНШОЛЪ ПРОТО БО ЮЖЕ УА ПРНШОЛЪ БЫЛЪ СТРТН ЕГО КОТОРОУЮ СТРАТ
САМЪ СОБѢ ПРНЗВОЛН Н ТОГО ДѢЛА ЮЖЕ АВНЕ ВШОЛЪ ДО ІЕРЛНА.

[арк. 33зв., кінець:] ТО ЕТ ВЕРѢМО Ѡ НН ПРНКЛАДЫ ДОБРЫН, ТАКО УНН Ѡ
ХА БРАЛН ПРНКЛАДЫ ДОБЫН, ХОУЁ ЛН Н МЫ ДОНТН ДО ЦРТВІА НЕБНОГО Н С
ННМН ВЕСПОЛД БЫТН ВЪ СЛАВѢ ѠЦА НЕНО Н ХА СНА ЕГО ВЕСПОЛД Н ДХОМЪ
СТЫМЪ КОТОРОМОУ ДА ВЖДЕТЬ ЫТЬ Н ХВАЛА НА ВѢКН ВѢУНЫН АМННЪ.

[арк. 34] ПОУУЕНІЕ ВЪ СТЮЮ ВЕЛНКОЮ НЕДЕЛЮ ПАХН, ТРНДНЕВНАЮ ВЪС
ТАНІА ХВА.

[початок 1:] САМОЕ ТОЕ ВЪСКРНІЕ ПРАЗНОУЕ ГА БГА Н СПСА НАШЕГО ТС ХА.
КОТОРОЕЖЪ ТО ННѢШНЕЕ ПРАЗДЕНСТВО НМАЕМЪ РОЗЖМѢТН Н НАЗЫВАТН ЖН
ДОВСКН ЯЗЫКО ПЕРЕХО. КОТОРЫН ТО ПЕРЕХО СТАЛЪСА БЫЛЪ ЛЮДОУ ЖНДОВ
СЬКОМОУ Н НЕПОКОНОУ Н НЕВѢРНОМОУ Ѡ ЕГУПТА Н РЖКН ФАРАМНОВЫ НЗ Н
ЕВОЛѢ.

[арк. 37зв., кінець:] Н ПРННЕСѢМЪ ЕМОУ ДАРЫ, ТО ЕТ УНСТОТѢ ПОКОРОУ, А
ЮБОВЬ НЕЛНЦЕМѢРНОЮ, ХОУЁ ЛН ПРНТН ДО ЦРТВІА ЕГО НЕБНОГО БЕЗКОНЕУ
НОГО ЧЕРЕЗЪ МЛТЬ ХА СНА ЕГО ВЪЗЛЮБЛЕННАГО. КОТОРОМОУ НЕХАН БОУДЕ
ТЬ ЫТЬ Н ХВАЛА ВЕСПОЛОКЪ НЗЪ ѠЦЕМЪ Н СТЫМЪ ДХОМЪ.

[арк. 37зв.] ПОУУЕНІЕ В НЕЛЮ АНТНПАХН Е Ѡ ѠОМѢ ЕВЛІЕ Ѡ ТѠА, Г. КД.
КОТОРОН ТО ЕВЛІН МАЕ ВЪСТАШН С ПОТНВОСТЮ ПОСЛАЖАТН.

[початок 1:] ВЪНЕГДА БЫЛО ѠДННОН СЖБОТЫ ОУ ВЕЧЕ. КДЫ БЫЛО ДВЕРѢ З
АТВОРНМЪ, НДЕЖЕ БЫЛН АПЛН СЪБРАН СТРАХА РА ИЮДЕНСКА, Н ПРНШОЛЪ Т
С, Н СТА ПОСРЕДѢ Н Н РЕЧЕ, МН ВАМЪ, Н РЕКШН ТОЕ ПОКАЗАЛЪ Н РЖКН Н
НОСѢ Н РЕБРА СВОА.

[арк. 38зв., початок 2:] тоу ю исторію напнсѧ сѣтын лоука в томь сѣтѣ п рнходѣ гнн до невѣрны оучнковъ свонъ. такъ са былн оустрашнн до вн нмаючн нже бы са н нмѣла покжса показати. азовѣ еще не былн оутв ѣжденн дѣхомь сѣты.

[арк. 41зв., кінець:] хочемь ли доити н наслѣдовати хѣво црѣтво безкон ѣное, вѣ нем же бждоуѣ веселити са праведны дшѣ, сѣ ннмн бже сѣтын рѧ н на грѣшны сѣвѣжпнтн. прѣ рнчннж хѧ сѣна своего, емоу же да вждеть ѣтъ н хвала.

[арк. 41зв.] пооученіе в нѣлю г, еже в мнроноснцѧ рншедшн кѣ хѣж г робж рано, евліе ѡ марѣка, г, ет. которон то евліе ѡ маѣка, г, ет кот орон то евлін нмаѣ вѣставшн с пѣтнвостю послжхатн.

[початок 1:] вѣ внын часы кдѣ былъ вечеръ велнкаго пѣка, рншоль і в снфѣ ѡ арнмаѣеа знаменнтн десатннкъ. которн же в жнда црѣтві а бжїа н смѣлостію вѣшоль до пплатѧ.

[арк. 42зв., початок 2:] тѣ правѣ нсполннло са на народомь лѣоскнмь в наа стараа рнповѣсть, нже по смжткж бываеть веселіе. н по велнкѣ забжренін бываеть свѣтлѣ велнкаа. обѧмы тѣ братіе. тако то было с тало са велнкѣ забжреніе народж лѣоскомѣ ѡ початкж свѣта, кото рон забжды ходннн тако рыбы вѣ замжченін.

[арк. 44, кінець:] толко самн братіе де себе не рнзываїмо хочѣ ли д оити до црѣтвіа хѣва вѣчнѣ н безконечного, черѣ хѧ нзбавнтелѧ нашег о. которомѣ да вждеть ѣтъ н хвала вѣ кжпѣ сѣ ѡцѣмь н сѣтымь дѣ хомь...

[арк. 45] пооученіе в нѣлю, дѣ по пѣцѣ ж нарнцаетса в раслабленнѣ евл іе ѡ іванна. г, е, которон то евлін нмаѣ вѣставшн пнно послжхатн.

[початок 1:] вѣ внын часы, вѣнегда жъ былъ празннкъ жндовьскїн, рн шоль тѣ вѣ іерлнмь. н бѣт вѣ іерлнмѣ ставн кжпель, которого ю по ж ндовскн называлн внѣезда, рн которомь же то ставкж было патеро мешканіе. в ннх же то лежало велнкѣ множество слѣпы хромь сжхн, в жндаюшн вѣзмжшенїа воды.

[арк. 46, початок 2:] многнмь н велнкнмь злѣ справцею бываеть грѣхъ во тон дшж н тѣло велнмн погоублаеть, н тѣлоу многокрѣ рнттыкаеть са, н в недоуѣ его оукладаеть н вѣ болезнн лютыа.

[арк. 48зв., кінець:] н вѣчнѣ блгнмь сподовнтъ, тако преблгнн долго т ѣпелнвын бѣ. азовѣмь томоу подоваеть слава н дерѣжава хѣж нстннно

моу бгж сз ѿцѣмь н стымь дхомь.

[арк. 48зв.] поученіе в нѣлю. ею по пацѣ ѣ слове ѿ самараннѣ, евліе ѿ івана г. д. зѣ. бг. которон то евліи нмаѣ възстѣши послѣхати.

[арк. 49, початок 1:] въз шныи часы прінде тс кз мѣстѣ самаріиנסкого у, еже нарицаетса снхарь блн весн, таже былъ даль іаковъ шснфж сн ж своемоу, ндеже бѣ стѣденецъ іаковль. н оутрѣди са тс на пѣти, н саде оу стѣденѣца.

[арк. 51, початок 2:] ннѣ оубо братіе на евліскн въ нстѣкает са нсточннкъ ннколн не нскончаемыи анн вскждѣважщн. што наиболше прнвы ваѣ быстрныи вѣнон.

[арк. 53зв., кінець:] даи жебы н мы жнвы были. н нстнннон н жнвон во ды напнн са, н палашю жаждѣ кз грѣхѣ ѿгнанн, н злостен мнрск ѣ свободнн са, н вѣчнн добродѣтелѣ сподобн са, блію нстнннаго ба н спса нашего тс хѣ емоу же подобаетъ всака слава ѣть н поклоненіе, въз кжпѣ сз ѿцѣ н стымь дхомь ннѣ н прно...

поученіе в нѣ 5 по пацѣ ѣ нарицает са ѿ слѣпци евліе ѿ іва г. ѣ. которон то евліи нмаемъ възставши с поутнвостю послѣхати.

[арк. 54, початок 1:] въз врѣма шно, мнмо ндын тс ѿ стнннца. н оузрѣ ѣлка слѣпа ѿ роженіа. н възпрошалн его оуѣнцн его. оучнтелю кто с згрѣшн есть, сеи нли роднтелн его, іа слѣпъ родн са.

[арк. 54, початок 2:] хс нзбавнтель тѣ мовнтѣ апломь, блвенн шчн тын таже вндать што вы вндате, во многн патрнарси н пррци жадалн тоѣ вндѣти што вндате але не моголи. вашн же блженннн шчн вндѣ не то чю члѣтво але н бжтво.

[арк. 58зв., кінець:] то вѣдан певне нжъ вждеть шсвѣчена таа злаа слѣпота грѣховнаа ѿ на, н сзтворнтѣ на такожь оуѣнкамн швомн іакѣ того слѣпото, н домѣстнтѣ на до вѣчннѣ жнвота црѣвіа швоего безко нечнного. ѿ чомъ нмѣнмо вѣроу н надѣю, нжъ все шдержн, чезезъ хѣ нзбавнтела н ѿ искжпнтела нашего. которомоу да вждеть ѣть н поклоненіе шсполокъ сз ѿцѣмь н стымь дхомь.

[арк. 59] поученіе на възнесеніе га нашего тс хѣ, евліе ѿ лѣ, въз шстѣнен главѣ. которон то евліи нмаѣ възстѣши с поутнвостю послѣхати.

[початок 1:] слова которын есмн з вамн бждшчн розмовлалъ, повѣдаю чн ва, нжъ того ѣ потреба, даи жебы нсполннло са все еже ннсано ес тѣ въз законѣ моушсешѣ н пррцѣх н ннн ннсаннн ѿ мнѣ.

[початок 2:] ачь сжть слова гавных а исторiа гаснаа прѣ е҃ланстѣ ст҃го напнсанаа, ѡ възнесенiи г҃ни на нбса, але бѣмо нз нѣ гакiн пожнѣ собѣ оумножнн моглн потѣшенiа нашего. потреба намь до его ст҃го млр дiа оутекшнса, н кз вырозжменiю взати собѣ.

[арк. 62зв., кiнець:] то естѣ ѡкжпление ѹтою своею крзвiю н ѡбѣщанно е намь цр҃ствiе, едно нжѣ бы мы толкѣ самн захоѡючун то вз жнвотѣ свонхъ статочнѣ вѣры нашен, н повннностiн своѣ, весполѣ нзѣ бгѡмь н з дхѡмь ст҃ымь оузрѣмо ѡчевнсто гакѡ г҃а н ѡкжплнтеля своѣ юго на рѣ млтнвын бѣ дати, гакѡ да та възсхвалѣн въз бѣконѣныа вѣкн амннь.

[арк. 62зв.] ооученiе в нѣ. з. по пацѣ ѣ е҃т стѣ ѡцѣ, тнi, ѡнтанiе ѡ дѣанiн аплзскѣ, ѣ напнсѣ ст҃ын е҃лант л҃к к̄. з мд, которого ѡнтана н маѣ възставшн с поутнвостю послжхати.

[початок 1:] въз днн ѡны оумыслнль бѣ павѣ мнновтн ефѣ, абн нѣюго не забавнль са въз асiн, гакѡ поспѣшнль са е҃т нжѣ бы моглѣ бытн въз днн пѣдесатнвын въз iерлнмѣ. тогда ѡ мнлнта послѣ до ефесж, прнзвати кз собѣ попы цр҃ковныа, н възнегда же прншлн кз нмоу сзбрвшн са, рѣ кз нѣ.

[арк. 63зв., початок 2:] въз сiю оубо ст҃оюю неделю ннѣшнюю оукрѣпление х҃ва цр҃квн прннала е҃т пражновати. оукрѣпление православын ѡцѣ. тнi, нже на сзборѣ ннкеѣскомь сзбравшн са, н на нныхъ възселенскѣ н помѣстнѣ сзбраниѣ наоучаа н оукрѣплаа наоукж стѣхъ аплз гаже ѡ х҃ѣ стѣ бжiн данноюю пѣваемаго въз трѣцн.

[арк. 66, кiнець:] а по смртн доитн жнвота вѣунаго. сз всѣмн ст҃ымн ѡ вѣка бгѡу 8годншнмн. до которого жнвота рѣ н на млтнвын бѣ домѣстнн. черѣ прнчннову едннорѡнаго ст҃на твоего н ст҃го н жнвотѡржщаго о дхѣ ннѣ н рѣно въз бѣконѣныа вѣкн амннь.

[арк. 66] ооученiе в нѣ, н, ца еже е҃т на сзшествiе ст҃го дхѣ, ѡнтанiе н напнсанiе ст҃го е҃ланта лоукн, ѣ е҃т напнсѣ въз дѣанiн аплзскѣ, г҃ б, з, г, которого то ѡнтанiа нмаѣ възставшн с поутнвостю послжхатн.

[початок 1:] въз ѡнын днн, възнегда са было нсполннло днiн пѣдесать, былн всн аплн сзбранин въз кжпѣ. н бѣ велнкiн [// арк. 66зв.] шж сз н всн, гакѡвы кгвалтовнаго дхѣ прнходаша н показанн са н розностн на прнклѣ гзыка гакѡ ѡгнь, н сѣ на кождомь ѡ нѣ, н былн наполеннн.

[початок 2:] нарѡ жндѡвскiн, которого былѣ гѣ бѣ въз всемь лѣпше въз злюбнль, не длѣ н красы, нн сзтворенiа, але нжѣ то былѣ нарѡ пѣв

ѣн Ѡ га ба постановлѣн в то народѣ волю свою стѡюю наиболше вка зовати раунль, а потомъ нжѣ Ѡ нн розмантын народове исплоднн са. [арк. 69зв., кінєць:] те ды мы просѣмо абы на раунль дати дха стго а кдыжъ тоє нмѣтн бждемо, н тоє совѣ все нзьединмо, тогѡ всѣ спра вы нашѣ бждоуѣт подобати са бжѡ Ѡцю нашему, которому нахан бж деть ѣтъ н поклоненіє.

[арк. 70] евлін нмаѣ възсташн с пѡтнвостю послжхатн.*

[початок 1:] рѣ гѣ, всакін нже визнаеть ма предѣ флкы, визнаю н азъ его прѣ Ѡцємь моѡ, нже есть на нбсѣ. недовннмайте нжѣ вы прншоль покоѡ дати на землю, не прндѡ бо покоѡ дати але мѣ.

[початок 2:] смотрѣмо жь тоу братіє, такое вданное посѣство н такаа в даунаа вѣтнница га нашего тоу възходнтъ до оушн нашн ѡ вѣнн а в даунн слжгѡ н прнтелѣ хѣвы, мннкѡ н прпѣнн н всѣ стн его, та так о нхѣ хс совѣ прнзывать н именовати нзволнль.

[арк. 73зв., кінєць:] н творѡ добра дѣла, въздѣжаніє чнстотоу мѡтын ю, хочемь ли Ѡ хѡ н самн помнлованн быти, въз црѣтвн его стѡ нбнѡ до негѡ н на бѣ Ѡцѣ прнмн хвалащн та въз безконѣныа вѣкн амннъ. повченіє в нѣ, б, по н, цн евліє Ѡ маѡеа, г. д. которн то евлін нмаѣ възсташн с пѡтнвостю н склоннвшн сѣца свон послжхатн.

[початок 1:] въз внын часы, хотан тс прн морн галнлєнскѡ. н оузрѣль двѡ брата, смона глѣмаго петра, н андреа брата ѣ възмѣтажща мре жа въз море, вѣста бо рыбаа, н гланма, градѣта по мнѣ н сзтворю ва ловца флкѡ.

[арк. 74, початок 2:] то ѣт кнєць ннѣшнєн стѡн евлін, на которюю то евлію нмаемь выкладоу с пнлннстю послжхатн положнвшн на лнца св оа крѣта хѣва знам. тоу братіє слышан єсмо ю тою потѣшнвою евлію н тын вданнн слова га нашѣ которымн то словы раун розмовлатн сз свонмн апы. внн ж то кождоמוу вѣрнomoу ко паматн н пожитк ж зоставленн сж н слышан єсмо та тын рыбнтвы, сѣтн свон полокалн або латалн.

[арк. 76зв., кінєць:] але бждѣмь млрднн кз блнжнн нашнмь, оубогн бр атіѡ, дажщѣ вѣспоженіє всакнмн потребамн, н прнмѣ моѡ в дома своа, хочѣ ли н самн Ѡ хѡ спса прннати быти въз црѣтво его стѡє н в єзконѣное, до которѡ црѣтвіа рѡ н на бѣ всѣ доместнтн.

* Має бути «Повчання у неділю Усіх Святих»

[арк. 77] поу҃ченіє в нѣ, ꙗ, ю, е҃гліе ѿ маа, зѣ, ѿ, ѿ. которого е҃лїа, нмаемь вѣставѣши з великою поучѣвостію и сѣ покорю послѣхати.

[початок 1:] рѣ ꙗ, свѣтнаѣнькѣ тѣлоу҃ яко естъ. е҃сли же яко твое іасно е҃тъ. то и все тѣло твое свѣтло бѣдет. а е҃сли же яко твое темно бѣдет. то и все тѣло твое помрачено бѣдет. е҃сли оубо свѣтлоѣ котораа е҃тъ в тобѣ темнотію е҃тъ.

[арк. 77зв., початок 2:] не е҃тъ братіе нн҃чого го҃шего и лютеѣшого ѿ сребролюбїа. а вобѣ сребролюбїе многыя дома и зиданїа, и города не... дом е҃тъ [//арк. 78] подвиже, и воины великїи спратжетъ и братїю единыя и а дрѣво поноситъ. и кротость чл҃вко прирощае дн҃кю чннїа.

[арк. 80, кінець:] тымн пожаданвостамн свѣта то даже бы на сѣтворити рау҃н собѣ людемн сѣтымн и чѣтымн, вѣ цр҃твїн сѣтомь своемь. сѣ всѣмн сѣтымн ѿ вѣка тобѣ оубоднѣшимн. іако тобѣ подобае҃т всака слава чѣти и поклоненїе. сѣ безначалнѣ твои ѿца, и р҃чїи бл҃гїи и животворщи ти дх҃о.

[арк. 80зв.] поу҃ченїе, в нѣ, а, ю, е҃гліе, ѿ ма, ѿ, ѿ, ѿ зѣ ка. которон то е҃лїа нмаемь вѣставѣши з великою поучѣвостію, послѣхати.

[початок 1:] вѣ время шно, кдыжъ вшоль тѣ вѣ капѣнаоумь, пришоль к з немоу҃ сотнїкѣ, просау҃н его тымн словы. ꙗко слоу҃га мон лежѣ в домоу҃ моемь, раслабленъ лютеѣ велмн. рече же к з немоу҃ тѣ, придоу҃ а та, и нецѣлю его.

[арк. 81, початок 2:] тоу҃ в тои сѣтон е҃лїа дае҃тъ на х҃с великїи потѣхы и, в прозѣ нашѣ к з немоу҃, прикладомь шного поучѣво моужа іанра. которын то быль рѣмнстрѣ, нмѣючн по собою жолнѣрїи сто, емоу҃ то рѣболѣль са штроучнѣ а вѣ сѣга вѣрнїн, нже приелжалъ са к з смр҃тн, и нѣ же тотъ и поучѣвыи рѣмнстрѣ, нмѣль великю пещю хотамн его злѣчннн и здоровїи видѣти.

[арк. 84, кінець:] потѣшамн немошнїа, хочѣнн и самн потѣшенн быти ѿ х҃а и збавнтелл нашего. вѣ цр҃твїн его сѣтомь и безконѣномь. до которого рѣ на всѣ домѣстннн всемогшїи вѣко. рѣ приу҃ноу҃ х҃а ѿкжпн телл нашего, іако тобѣ подобае҃т всака слава чѣти и поклоненїе...

поу҃ченїе, в нѣлю. ѿ, ю по ѿ, нннн. е҃гліе ѿ маѣа, ѿ, а зѣ кан. которон то е҃лїа нмае҃т вѣставѣши с поучѣвостію великою послѣхати.

[арк. 84зв., початок 1:] вѣ время кды пришоль тѣ на шноу҃ю стороноу҃, до краннн гадарннскон, и стрѣтнннн его двѣ вѣснѣющїнса, неходящїи

Ѡ гробъ лютын вел'мн. такъ нже не могъ ннктожь мннотн пжтѣ тымъ. н заклнкалн мовачн, что есть намъ н товѣ тсе снѣ бжн, тако прншоль есн zde прѣже време не мочунтн нѧ.

[арк. 85, початок 2:] е҃вльскѧ а дѣховнѧ вѣ нстоуннкн братіе всѣгды ѡтѣкають нѧ, а нстоуаюун нѧ завѣжы солѡкїа воды, не нже бы оутолаюун жажж, прнствгати, н пнтн дѣхов'ноую спсеноую наоукж хѧ гѧ нашего.

[арк. 88, кїнець:] што бѡмо былн снѣве свѣта н днѧ. н по нсхожденїн с его сжетнаго мнра, таж'костен плзт'скѧ ѡдаленн н кз свѣтоу ѡномоу блжен'номуу н бжтвен'номуу достнгне. ѡ хѣ тсѣ гн нашемъ. емоу же слава сз безначал'нымъ ѡцѣмъ н прѣтѧ дѣхомъ.

[арк. 88зв.] поученїе, в нѣ, ѣ, по ѧ, ннцн е҃влїе Ѡ маа, г. ѣ. ѡ кѣ ко трон то е҃влїн нмаемъ, вѣстав'шн з велнкою поутнвостю то слжхати.

[початок 1:] вѣ време ѡно вѣшѣш. тсж вѣ корабль, переїде н прїнде до своего мѣста. тогды прннеслн емоу ѡслаблен'ного жнлампн на водѣ лежащого.

[арк. 89, початок 2:] везде ѡ томъ есть пол'но пнс'ма сѣтго. нже гж бгѣ нашемоу, ннчого не ѣт прнатиѣншего. ѡдно вѣр'ное срѣце, н статеунѡт вѣры хто ен сжпол'на заховжеть паноу своемуу.

[арк. 92зв., кїнець:] н вѣзмѣ нѧ до ѡпекн своен, тако вѣрннн а повол'нн слжгн свон, н прнведеть вѣ цртѣе свое безконец'ное, до которого рѧ нѧ всѣхъ домѣстнтн бѣ ѡчѣ. вѣ кжптѣ сз снѡмъ н сз сѣтѧ дѣхомъ твоѧ.

поученїе в нѣ. ѡ. по. ѧ цн. е҃влїе Ѡ ма г ѣ. ѡ. лг. которон то е҃влїн нмаемъ вѣстѧшн с поутнвостю велнкою послжхати.

[арк. 92зв., початок 1:] вѣ ѡнын часы, егда нсходнль тс Ѡ тамьтѧ мѣсть. н шлн за нѧ два слѣп'цн вѣпнюше глѧ. змнлоунса нѧ намн снѡу дѣвѣ. н вѣнегдаже вѣшоль вѣ домъ, прнстжпнлн к немуу тын слѣп'цн. н рекль нмъ тс. вѣроуете нж то могъ сзтворнтн вѧ.

[арк. 93, початок 2:] много крѡ вѣ сѣтомъ пнсанїн прнпомннѧ прѣрцн бжн н хѧ гѧ снѧ дѣва бытн, ѡ которѡ то н тын двѧ слѣп'цѣ слышачн, прнстжпнлн к немуу мовжун, пол'лоун нѧ снѧ дѣвѣ. то ѣт нсцѣлн н потѣшн, стражжшн н болашнхъ нѧ слѣпотою всемогжшїн гн.

[арк. 96, кїнець:] еднѡжь мы вѣсклнкнѣмъ кз бж Ѡцѡ велегланѡ, ѧ ж е ѡнын слѣп'цн мовачн, змнлоу са нѧ намн снѧ дѣвѣ, н ѡвѣзн ѡун с рѣцѣ нашн, дѧ же вѣ днн то есть на семь ноужномъ свѣтѣ блгѡвразн

о ходимъ и тамо снве свѣта вждемъ. то е^т наслѣннцн црѣтвіа нбног^о. блгтїю добротливого ꙗца. и едннорѣнаго снѣа его тс хѣа.

[арк. 96зв.] похуенїе в нѣлю, ѿ, по. ѿ, ннцн, евлїе. ма, ѿ, дї. зѣ. нн. к оторон то евлїн. нмае^м възставшн з велнкою поутнвостю послжхатн.

[арк. 97, початок 1:] вѣ время вно вндѣль тс многн нарѣ н оумлрднса ѿ нн, и нсцѣлн недѣжныа ѿ. кды было к вечерж, прнстжпнлн к нем оу рѣнцн его мовачн, пжсто е^т мѣсто, а чѣ оуже мнноу, ꙗпжстн нар оды, дабы шѣшн межн села, кжпнлн совѣ астн.

[початок 2:] възнегда ю то есмо слышалн, и полны оушн былн оу вны людїн на свѣтѣ вждоушн розмантого пнсма, и розмантого прррѣства, ѿ то^м сѣтомъ нзбавнтелн нашемъ.

[арк. 100, кїнець:] хошемъ лн възнїтн вѣ жнвѣ вѣвны свѣтлын и немрз кажшїн, до которого рѣ н на всѣ вѣроушн в та възмѣстнтн хѣ бѣ на шь. сѣ всѣмн сѣымн ꙗ вѣка тобѣ оугоднвшнмн. двовѣ тобѣ подобае тѣ всѣка слава.

[арк. 100зв.] похуенїе, в нѣ, ѣ, по ѿ ннцн евлїе, ма, ѿ, ѣ, зѣ, ѿѣ. кот орон то евлїн нмаемъ възставшн з велнкою пѣтнвостю, послжхатн.

[початок 1:] вѣ время вно, поноуднль тс оуѣнкн своѣ възнїтн вѣ кор абль, и бѣжатн на вноую стороноу, дондеже ꙗпжстн народы. и ꙗпжс тнвшн народы, въззынде на гороу едннъ самъ былъ.

[арк. 101, початок 2:] всеснлынн бѣ нзбавнтелъ на, што колѣбекъ чнннль и справоваль вѣ сѣтомъ жнвотѣ своемъ на землн. все чнннль кж наоуц ѣ нашн, и кѣ потѣшенїю вѣвномоу. а все з днвнон рады а впатрбно стн боуѣтва своего.

[арк. 104, кїнець:] оукрѣпн же са вѣвнын ꙗ всѣкн злостїн, и наунѣ чнн нтн добраа, хоуѣ лн достжпнтн црѣтвіа нбного, в которомъ впоучнваю тѣ праведныхъ дшѣ. [//арк. 104зв.] до которого млтнвын бже ꙗѣ вѣ мѣстнтнса и на сподобн. черѣ прнчнноу възлюбленнаго снѣа твоею. похуенїе в нѣ. ї. по. ѿ. цн. евлїе ма, ѿ. зї. зѣ. ѿѣ. которон то евлїн нмаемъ възставшн с поутнвостю велнкою послжхатн.

[початок 1:] вѣ время вно ѣлкъ нѣкїн прнстжпн кѣ тсж кланнлн са ем оу глѣ. гн змнлоучн са на сѣномъ моѿ, іако на новын мѣць вѣснжетса, нзлѣ страждае^т. многокрѣ възпаѣ вѣ угнь. и многокрѣ вѣ водѣ.

[арк. 105, початок 2:] о вашѣ спсєнїн дшєвнѣ братїе длзжнн есмо дват н всегда, и на хтнвѣ добрѣ дѣль подвнзатн іако можемъ. ннѣ вбыв

ное поученіе творн^а, поучаа въз кжпѣ и прикладаа по ѿцѣв^{ск}ж, а не тажко. бжтвенна словеса слышатн, и слышашн творнтн.

[арк. 108, кінець:] жаданмо жь възлюбленіиі таковы крѣ, то е^т млтвы сз постѣмъ вѣрѣстн. хочѣ ли въз црѣвїе бжїе възнїитн, до которого рѣ на всѣ млтвын бже възмѣстнтн. черѣ причиноу възлюбленіаго сѣна твоего, и животвораша [//арк. 108зв.] твоего дха.

повученіе в нѣ. дї. по н, цн. евлїе, ма, г. нї. зѣ дз.

[початок 1:] въз ѡ, рѣ гь приповѣ^т сїю, оуподоби са црѣво нѣное флкж црю, которын нмѣл лнбж чннтн ѡ словесн сз сажгамн свонмн. наче ншѡ же емоу лнбж чннтн. привели к нему одного должника, ѡн же е бы емоу должень тнсаю фѣтѣмъ злата, и не нмамы емоу чнм запла тнтн.

[арк. 109зв., початок 2:] велмн тж в тон ннѣшнен евлїн речь знаменнт ою и потѣшнѣю хс гь черѣ аплы и евлнсты ѡпнсанною зоставнтн р ачн. але на встѣкж въз тои же ннѣшнен евлїн велмн страшною, члѣ комоу мломоу прироженю. которое наше прироженіе мало са на млрдї е встѣгаеть.

[арк. 112, кінець:] да жевы не пришѣ в срокгостн гнѣвоу твоею въз ржцѣ страшнаго сжда твоего, но прїимн ма въз ѡпекж млрдїа твоего до црѣвїа нѣного, въз немь же ѡпучнають вѣсѣ правѣнын ѡ вѣка товѣ о чюднѣшїн. до которого то рѣ и на млтвын бѣ домѣстнтн. блгтїю и члколюбїемъ гѣ нашего тѣ хѣ. емоу то пѣбаеть всака слѣ чѣ, и поклоненїе сз ѿцѣмъ и сѣмъ дхѣмъ и ннѣ і рно.

[арк. 112зв.] повученіе в нѣлю, вї, по н ннцн, евлїе ѡ ма, г. ѣ. зѣ. дѣ. которон то евлїн нмаѣ възставшн с поучнвостю велнкою, послѣхатн.

[початок 1:] въз время ѡ, юноша нѣкїн прнстжпн кз тѣж кланѣа емоу глѣ. оучнтелю блгын, что блго сзтворю да нмаю жнѣ вѣчнн. ѡн же рече емоу, что ма называшн блга нкто бже блгѣ токмо едннѣ бѣ.

[арк. 113, початок 2:] нного нного братїе тѣ може члскаа помышленїа, тако золотолубнвы ѡбатымы бытн възднленїемъ. ѡ того во тнсаща злаа рѣтѣса. еже кз блнжннмъ мрззость, а кз любовннѣ невѣрнѣт, а кз непрнтелѣ непокѣное дшевное погжбленїе, и ѡ црѣвїа нѣнаго ѡпад енїе.

[арк. 116, кінець:] и за таковын добродѣнства, бждемо ѡбогаченн нѣнымы богѣствомъ, и нмѣтн бждемо ѡбогаченн нѣнымы богѣствомъ, и нм

ѢТН ВЖДЕМЪ СЪКРОВНИЦА НА НѢСѢ. ДО КОТОРЫѢ ТО СЪКРОВНИЦѢ ДО ЦРѢТВІА И
БНОГО РА НА ВСѢ МЛТНВЫН БѢ ДОМѢСТНТН, ЧЕРѢ ПРИЧННѢ ХА СНА ТВОЕГО.
КОТОРОМОУ ТО НЕХАН БЖДЕ ЫТЬ И ПОКЛОНЕНІЕ ВЪ КЖПѢ С ТОВОЮ И ЖИВОТ
ВОРЖЩНМЪ ТВОИМЪ ДХОМЪ.

[арк. 116] ПОДЧЕНІЕ В НѢЛЮ. ПТ. У ВНОГРАДѢ, ЕВЛІЕ У МАА, І КА ЗА. ПЗ.
КОТОРОН ТО ЕВЛІН НМАЕМЪ ВЪСТАВШН [/арк. 116зв.] З ВЕЛНКОЮ ПОУТНВОСТ
Ю ПОСЛЖХАТН.

[початок 1:] РѢ ГѢ ПРИЧЮ СІЮ, ФЛКЪ НѢКОТОРЫН БѢ ДОМОВНТЫН. УН ЖЕ И
АСАДНЛЪ ВНОГРА, И ПЛОТОМЪ УГОРОДНЛЪ Е И ВЫКОПА В НЕМЪ ТОУНЛО, И
ИЗБЖДОВА ВЕЖОУ, И ПРДАВШН РОБОТННКОМЪ УНДЕ. А КДЫЖЬ ПРНБЛНЖЛОС
А ВРЕМА ЗВНРАТН ПЛОДЫ.

[арк. 117, початок 2:] ХС НЗБАВНТЕЛЪ МНОГНМН А РОЗМАНТЫМН ПРНКЛАДЫ И
ПРНПОВѢМН ВЪ ЕВЛІН СТОМЪ И НАМЪ НАОУКЖ ПОКАЗОВАЛЪ И ДО СЕГО УАУ
ПОКАЖЕТЬ. А ТОЕ ЧНННТЬ НЕ ТОЛКО ПО ПРОСТЫ РАДН НАРОДѢ, КОТОРЫН С
А К НЕМОУ ЗВНРАЛН СЛЖХАТН СЛОВЕ ЕГО, АЛЕ И КННЖНН РАДН И ФАРНСЕН,
УНН ЖЕ РАЗЛННЫН РОЗОУМѢЛН, И НЕ МОГЛН ТѢПѢТН [/арк. 117зв.] ЧАСТОИ
А ПРАВОН СПСОВЫ ВЕСѢДЫ, И И ВСѢГДЫ УБЛНУАЛЪ И ПРНМОВАЛЪ И.

[арк. 119зв., кінець:] НО ВЖТВЕННОМОУ СПОДОБИМЪ СА БЛЖЕНСТВЖ. И ВЪ ВЫ
ШННІН ГРА ВЗНІНДЕМЪ, И КРАСНОЕ ГРОЗДІЕ СЪБЕРЕМЪ, И ТАЙНЫА СЛАДОСТН
НАСЫТНМЪ СА НСТНННОГО И ВЕСМРТНОГО ВНОГРАДА ТѢЛА И КРЫВЕ ХВЫ. ЕМО
У ЖЕ СЛАВА И ДѢЖАВА ВЪ КЖПѢ СЪ УЦЕМЪ И СТЫ И ЖИВОТВОРАЩН ДХОМЪ.

[арк. 120] НѢЛЮ, ДТ. НШН, В НѢЛЮ, КН. ЗО ВСѢ ВЫКЛАДО. ПОДЧЕНІЕ, В НѢЛ
Ю, ЕИ ПО И ННЦН ЕВЛІЕ У МА. І КВ. ЗА. ЧВ. КОТОРОН ТО ЕВЛІН МАЕМЪ ВЪ
СТАШН З ВЕЛНКОЮ ПОУТНВОСТЮ ПОСЛЖХАТН.

[початок 1:] ВЪ ВРЕМА УНО, ЗАКОННН НѢКІН ПРНСТЖП КЪ ТСЖ, НСКЖШАА Е
ГО ГЛА. МНСТРЖ КОТОРАА ЗАПОВѢ ЕТ БОЛЬШАА ТС ЖЕ РѢ ЕМОУ. ВЪЗЛУОВНТ
И НМАЕШЪ ГА БА ТВОЕГО ВСѢМЪ СРЦЕМЪ ТВОИМЪ, И ВСЕЮ ДШЕЮ ТВОЕЮ, И В
СЕЮ МЫСЛІЮ ТВОЕЮ, ТО ЕТ ПЕВАА И БОЛШАА ЗАПОВѢ.

[арк. 120зв., початок 2:] НЖЕ В ТЫХЪ ДВО ПРНКАЗАНІЕХЪ ВСАКА ПОВНННОТ
ЗАКОНУ ЗАКНОУЛА СА ЕТ. ЗА ШТО УМЫННЫН СВѢ, ВЫМЫСЛОВЪ СВОИ И РОЗНЫ
МЫШЛЕНІН, И РОЗМАНТОГО ДОВННМАНІА У ЛЮДІН.

[арк. 123зв., кінець:] И ПРОЦЕНТАЙМО ЦВѢКН ДОБРОДѢТЕЛНЫН, МЛРДНЫН О
УЧНННКН КЪ БЛНЖНН НАШН, МНОУЮЧН И ТАКО САМН СЕБЕ И ПОДАВАЮЧН НМЪ
ХЛѢВА И РНЗЖ, И ЧАШОУ СТЖДЕНОН ВОДЫ, ХОЧЕМЪ ЛН ПРІІТН ДО ВѢУНОИ
ЗГОДЫ, ВЪ ВѢУНОЕ ЦРѢТВІЕ СЪ ВСѢМН СТЫМН У ВѢКА ХЖ ОУГОДНВШНМН.

до уого н нѧ мѧтнвын бѣ.

[арк. 124] поѡченіе в нѣлю. ꙗѡ е҃҃҃ліе ѡ маа за рѣ ꙗѡ кѣ которон то е҃҃҃лі н маемь с пнѧнностю послѧжхатн.

[початок 1:] рѣ гь прнповѣт сію, ꙗѡ нѣкторы ѡходоу прнзываеть сво н рабы, н порѡчнль нмь нмѣнїа своа, едннномоу дѧ пѧ талант. а држгomoу дѧ двѧ пѧ талант. а држгomoу дѧ двѧ. а третемоу едннъ, к ождомоу протнвоу слѧт.

[арк. 127, початок 2:] хотоу вѧка нашъ н гѧ тс хс показати не замеш калое свое второе прншествїе, н прнповѣстю сею второе прншествїе, н прнповѣстю сею прѣавлѧт намь мовѧн. дѡанте бо не вѣданте днѧ і часа, вь которын снѧ ѡлѡкїн прїидѣ.

[кінець:] хоче ли быти сподобленн вѣрнымн стронтелмн. н штобы есмь го҃нн бын на многн поставленн быти, н блженннон незреченннон спѡбнтн сѧ рѧстн вь цтвїн его стѡ н безконеуно. до которого рѧ нѧ бѣ ѡѣ домѣстнтн, черѣ прнчнноу, вьзлюбленаго снѧ твоего.

поѡченіе в нѣлю, ꙗѡ по н ннцн е҃҃҃ліе, ѡ маѣеа, еже напнсѧ. ꙗѡ ет. за ѡв, которон то е҃҃҃лін нмаѣ вьстѧвшн з велнкою покорою н поутнвостю посл жхатн.

[арк. 127зв., початок 1:] вѣ время оно, нзшеши тсѡвн ѡ тждоу, н прїн де вь страны тврскїа н сндонкїа. н се же на ханане҃ска ѡ границь тѧ нзшеши, вьзопн к нему мовѧн. змнлоу҃н сѧ надо҃ною гн снѧ дѡвь, абовѣ дѡвѣка моа злѣ вѣснжетсѧ.

[арк. 128, початок 2:] велнкїн а потѣшлнвын тоѣ слова гѧ нашего, котор он тоѣ кз намь всѣ сзтвореню своему вь шсѡвѣ оноу невѣсты поганс кон мовнль. которон дщѣ была вь велнкѡ оупѧкж. н оѣ велнкон дщѣ бы ла вь велнкѡ оупѧкж. н оѣ велнкѡ оуптрапеню ѡ лоѡкавого діавѡла.

[арк. 131зв., кінець:] такѡ то ѡнесла таа поганка вь всѣ справѧ своѧ. хвалѧн вь трїцн еднного бѧ. которомоу нехан бждѣ ѣть н хвала. сз прносжшнѧ снѡмь ѣ н жнвотворшн дхѡмь.

нѣла нї по нннцн ннцн в нѣ бю по нннцн зо всѣ выкладѡ.

поѡченіе, в нѣлю. ꙗѡ, по н ннцн е҃҃҃ліе ѡ лоѡкы еже напнсѧ, вь ꙗѡ ѡ за кс. которон то е҃҃҃лін нмаѣ вьстѧвшн с поутнвостю велнкою послѧжхатн.

[початок 1:] рѣ гѧ, такоже хощете да творять вѧ ꙗѡлцн, н вы творѣте нмь такоже еслн же любнтѣ любшн вѧ, што вамь за похвала ет, абовѣль н грѣшннцн любшцаѧ ѧ любѧт. н еслн жь добре чннтѣ тѧ которы

и вамъ добре творѣтъ, котораа вѣ похвала еѣ.

[арк. 132, початок 2:] понеже хотѣху добротливыхъ вѣла гѣ нашъ послатъ и оуѣнхн свои на проповѣданіе еуѣльское, вѣ чомъ они сподѣвали нмѣтъ и многѣ спротивникѣвъ на сѣ и мѣхителен и гонителен, и шобы за тѣхъ пренаслѣдованіѣмъ и гоненіѣмъ. ѣнхн не ѣчаша сѣ и не въздавали [//арк.132зв.] зла за зло.

[арк. 135зв., кінець:] але наслѣдоуемо смѣреностн. іакѣ то чинили сѣ ты и апѣл и мѣхителен. и дошли вѣчѣны нѣмѣхъ мѣшканіѣхъ. чого и на рѣ мѣтнѣхъ бѣ е домѣстнѣхъ. черѣ прнчннѣхъ възлюбленнаго сѣна твоего. и бѣгодатію сѣтго и жнвотворѣщаго дѣха.

повѣненіе вѣ нѣ, кѣ, по нѣ. нхн еуѣліе ѣ лоуѣ, еже написѣ въ гѣ зѣ, зѣ, лѣ. кѣ которон то еуѣліѣ нмаемъ възставшн сѣ поутнвостю. и сѣ крѣхѣю сѣруною послѣхатн.

[початок 1:] вѣ, ѣ, кдыжъ тѣ ншѣ въ гѣ которого звано наннѣ, и за нѣхншли оуѣнхн его мнози, и народа множество. а кдыжъ сѣ поуали прнблжѣтн кѣ брѣнѣ мѣстѣскон [//арк. 13б] и сѣ оуѣдрѣлн іакѣ не сѣ сѣна оуѣмрѣша онѣ же были едннорѣчнхъ мѣтрн своѣхъ, котораа была вдова.

[початок 2:] мало перѣ тѣхъ нѣшнхъ еуѣліѣ написано еѣ. ѣ тогѣ лоуѣхн апѣла іевѣлнста хѣва. нжѣ хѣ нзбавнтелѣ вѣдоуѣхн вѣ мѣстѣхъ каперѣнаѣмѣхъ, и а прошеніе рѣмнстра еднного, которыхъ нмѣлъ таковою вѣроуѣ. и не гѣднѣ сѣ чиннѣхъ, даже бы хѣ гѣ вѣ до его не ншѣ, толѣко авѣ словѣ своѣхъ [//арк. 136зв.] то е оуѣчннѣ, шобы слѣгоуѣ его нсцелѣнѣ.

[арк. 139зв., кінець:] хочемъ ли вѣннѣхъ въ цѣртвѣ бѣжіе ндеже вси сѣтнхъ его пребывають. чого и на рѣ бѣ мѣтнѣхъхъ полоуѣхнѣхъ. ѣ хѣ тѣхъ гѣ нашѣ, емоуѣ же чѣтъ и поклоненіе въ вѣкѣхъ нѣмѣхъ вѣкн амннѣ.

повѣненіе вѣ нѣ кѣ еуѣліе ѣ лѣ гѣ. нѣ, зѣ, лѣ. которон то [//арк. 140] еуѣліѣ и нмаемъ възстѣшн зѣ велнкою поутнвостю послѣхатн.

[початок 1:] рѣ гѣ прнповѣ сѣю, нзынде сѣлн сѣлнѣхъ. а кды поуѣ рѣзѣ сѣватн. тогды едннѣ оуѣпало подлѣ дорогн и было потоптано, и пѣтнѣца и сѣбнѣхъ позѣвали еѣ.

[арк. 140зв., початок 2:] всѣкомѣхъ хѣртнѣанѣскомѣхъ а цѣнтнѣхъхъ вѣлѣхъхъ нн чого нншого не еѣтѣ потрѣбнѣшнѣхъ [//арк. 141] и пожнѣоуѣнѣшого на свѣтѣхъ, еднѣ сѣ ѣ томѣ пыѣтѣхъ. и тогѣ сѣ пнѣлно оуѣчнѣхъхъ и такнѣхъ дорогѣхъ пнѣлнѣхъ о нскѣтнхъ кѣторыхъ бы на кѣ поутнѣвомѣхъ станѣхън и добромѣхъхъ постановленію всѣгды прнѣводнѣхъхъ моглн.

[арк. 143зв., кінець:] понеже н оуцнню прнмнра з вамн. дан же н нѧ то млтнвын бже, нже бы с намн оуцнннль тын слова, н прнналь нѧ вѣ црѣ твїе свое стое бѣконечное, черѣ хѧ нзбавнтеля нашего вѣ безконечным вѣкн амннь.

поуцненїе в нѣлю, кѣ, евлїе ѿ лѣ, зѧ пѣ, ѣ, ст. которон то евлїн нм аѣ вѣставшн с пѣтнвѣтїю послѣхатн.

[початок 1:] рѣ гѣ прнчуо сїю влѣкь нѣкоторын вѣ богѧ н вѣдѣваль сам о уставицн вѣ пѣфнроу [//арк. 144] н внссонь. н веселаше сам на всакь днѣ красно. быт же тѧ нншїн нѣкто нменемь лазорь, вн же лежѧ прѣ дверїмн его гноеннь.

[арк. 144зв., початок 2:] велнкою наоукж н велнкою потѣхоу хѣ вѣрнымь свонѧ, а зѣвѧща которын его не ѿстоупоуѣт в жѧномь небезпеченствѣ свѣта того. в тон то стон евлїн тоуѣ зоставнн раучнль.

[арк. 147зв., кінець:] даѧ же н мы вѣведенн бждѣ вѣ црѣтвїе его стое н бѣконечное, н оупокоенїе прїнемемь сѣ всѣстїмн ѿ вѣка оугодншнмн емоу. азовѣмь томоу пѣвѧѣ [//арк. 148] всакѧ слѧ ѣтъ н поклоненїе вѣ бѣконечным вѣкн, амннь.

поуцненїе в нѣлю. кѣ по ѣ. ннцн, евлїе ѿ лѣ еже напнсѧ вѣ ѣ. ѣ, зѧ, лѣ. которон то евлїн. нмѧѣ вѣставшн з велнкою поучнвостїю послѣхатн.

[початок 1:] вѣ время вно, прншѣшж тсовн вѣ страноу гадарннскж. к отораѧ ѣт вонь поль галнлен, нзшѣшж емоу на землю. стрѣте его моу нѣкїн ѿ града, вн же нмѣль вѣсы ѿ давнїхь лѣ, н в шаты не вб олоучнль, н в домѣ не мешкаль але вѣ аскннѧ.

[арк. 149, початок 2:] такѣ бо телеса наша временнаѧ н доуѧнаѧ. ѿ земнї н много разлнчнхь плодови пнѧемн н напоѧемн оумѧщаемн бываю ть. тѧ же н дшѣ нашї дхѣвннн наоукн накѣмляють, н веселїе н добр одѣнствѣѣ напоуѧнѣт.

[арк. 151зв., кінець:] хоуѣ лн н мы оуслышатн ѿ хѧ вннн стын голѣ, прїндѣте кѣ мнѣ а наслѣдїннн оуготованное вѧ црѣтвїе нѣное, н споуѧкж мнра. до которого црѣтвїѧ рѧ нѧ всѣ бѣ [//арк. 153] ѿѣѣ вѣмѣстн тн. черѣ прнчнннѣ вѣзлюбленаго снѧ твоего гѧ нашего тс хѧ. н стго н жнвотворѧщаго тн дхѧ. н ннѣ н прѣно.

поуцненїе в нѣлю кѣ, по ѣ ннцн. евлїе ѿ лѣкн. еже напнсѧ. вѣ ѣ ѣ, а зѧло. лѣ. которон то евлїн. нмѧѣ вѣстѧшн с пѣтнвѣтїю послѣхатн.

[початок 1:] вѣ время ѿ, влѣкь нѣакїн. прїнде кѣ тсж емоу нмѧ іаерь,

н тон кнѣзь сонмншж бы. н пашн прн ногѣ совы, н проснль его в'ннтн в з дѡ свон, бо н дщѣ едннорѡнаа была емоу, н таа оумнраше.

[початок 2:] тако тоу евлнста стын пнше, нже нѣкнн ѳлкь зацнн прншо ль кз хж н поклоннль сѧ прѣ ногамн его н просн его смнреннмн прѡба мн, даже быв шѡ до его домоу, н положнль ржкж на головоу дѣцѣ ег о, шнѧ то докончевала жнвота своего.

[арк. 155зв., кнѣнецъ:] хоуѣ лн доитн таковоѣ лѧкн н нцеленїа грѣхѡ на шн ѡ хѧ нзбавнтелѧ. которомоу нехан вждеть ѣть н поклоненїе, в з кжпѣ сз ѡцѣ н стѣ дхомь, н ннѣ н рѣно н в з вѣкн вѣкѡ, амнн.

[арк. 156] подченїе в нѣ кѣ по н нн евлїе ѡ лѣ еже напнсѧ. в з ѣ. т зѧ. нн. которон то евлїн нмаѣ в зставшн з велнкою пѡтнвѡстю послжхатн.

[початок 1:] вѣ, ѡ, законннн нѣкнн прнстоупнль кз ісѣ нскжшаючн его н глѧ, мнстрѡ что сзтворю да жнвѡ вѣчннн наслѣдою. шн же рѣ кз немоу, в з законѣ что ѣт пнсано, н тако чтешн.

[арк. 156, початок 2:] в з нстннноу братїе велнко ѣт д... оучннко повр еженїе гѡдѡт н пых кождын себе прелїцаѣт, боуджчн чн, а довннметсѧ тако бы н лѣчн бытн. бо кто гѡдынею шбат мѣзѡ сѧ покажеть прѣ б гѡ, пон...

[арк. 159зв., кнѣнецъ:] шнн же запладоу нмѣтн вждѡт в з цѣтвїн нѣномь. до которого то цѣтвїа н нѧ бѣ ѡчѣ рѧ домѣстнтн. чѣрѣ прнчнноу хѧ с на твоего. н стго н блгого н жнвотворѧщаго дха твоѣ ннѣ н рѣно н в з вѣкн вѣкомь амн.

подченїе в нѣлю кс, по. н. нн евлїе ѡ лѣ. ѣ, вт зѧ зс. которон то евл лїн нмѧ в зстѧшн з велнкою пѡтнвѡстю послжхатн.

[початок 1:] рѣ гѣ прнповѣт сїю, н члкь едннѣ бѣ бога, которого нава велнкнн оурожан прннесла. н мыслнль сѧ в собѣ мовачн. що нмаю сзт ворнтн, бо юже не нмаю где сзбратн плодѡ моѣ.

[початок 2:] тако іѡѧ евлнѣт пнсаль на встѧкж кннгь своѣ, днѣѡ н зна менїн хѣвѣ. хотѧн бы бѣ вѣ свѣт пнсѧ трждно бы могль спнсатн. але щ о колѣвекь было потреба нѧ.

[арк. 163, кнѣнецъ:] хоуѣмь лн н самн накомлѣнн бытн н всѣмн добродѣ анїн вшмотрѣнн ѡ хѧ нзбавнтелѧ н вѣконеуно. до которого млтнвнн бѣ. рѧ н нѧ [//арк. 163зв.] всѣ домѣстнтн. блгїтю н ѳлклоубїѣ едннор ѡнаго тн сѧ. сз рѣтымь блгымь н жнвотворѧщн дхѡ.

подченїе в нѣ, кз, по. н ннцн евлїе ѡ лѣ. еже напнсаль в з ѣ, гї. в зѧ

лѣ. ѿ. которон то е҃лїи. нмаѣ възстаѣши пїно послажхати.

[початок 1:] въз время ѿ баше тс оу҃а на еднномъ збориши в сѣботоу. н се же на нмѣюжн дхъ неджжннн лѣ бї. н былн горбата, н не могла възсклоннтса нн҃тоже. вндѣвь же тс н пригласнль еа, рѣ кз нен, жено да бждешн прощена ѿ недоуга твоего.

[арк. 164, початок 2:] гѣ бѣ нашъ нзвода жндѣскїа людн. н многнмн прнклады наказоваль ѣ. абовѣ лѣпше ѣ мнловѣ ѿ ннн народѣ, н промышлѣ ѿ нн. нногды оубо добродѣанїи велнкнмн, а нногды пѣ прещенїѣ н грозою.

[арк. 167зв., кїнець:] даѣ жебы н на нѣ възложѣ бжественноу҃ю свою ржж, а домѣстн нѣ до своего цр҃твїа бѣконецу҃ного, ндеже прѣднотѣ в сѣ сѣтын его. славаще въз тронцн еднного бѣ, въз жпѣ сз снѣомъ н сѣтѣ дхѣомъ ннѣ н рїно.

повченїе в нѣлю, кн, по ѣ ннцн е҃лїе ѿ лѣ, г. дї, зѣ, ѿс. которон то е҃лїи нмаемъ възставшн з велнкою пѣтнвостю послажхати.

[початок 1:] влѣк нѣкїи сзтворнль ве҃ерю велїю н сзбрѣ на ню многн. а кдѣ прихѣднѣ ѣ ѿнѣн ве҃ерѣ, послалъ сжгн свѣн, дабы повндѣлн з ваннн схѣтн са на ве҃ерю, понеже южъ ѣт все зготовано.

[арк. 168, початок 2:] тоутѣ ю възлюбленнїи братїе, слышалн есмо нз о҃҃т гѣ нашего тс хѣ, ѣ едннъ зацнннн влѣк наготовн гонндо ве҃ерю длѣ званнн гостїи свѣн. н слышалн есмо тѣ такъ по нн посылалъ н гѣ сѣ емоу҃ вымовлалн.

[арк. 171, кїнець:] але поданмы са хѣ хѣ лн ѿ него слышатн ѿннн сѣтын голѣ, прїндѣте възлюбленннн мон а вѣдннн гостѣ, до вготованнн ѣ вамъ ѿ вѣка днвнн роскошн. ѿго нѣ рѣ домѣстннн [//арк. 171зв.] з млрдїа своего бже ѿ҃е сз снѣ н прѣ сватѣ свон дхѣ...

повченїе в нѣлю кѣ. по, ѣ цн е҃лїе ѿ лѣ г зї зѣ пѣ которон то е҃лїи нмаемъ възставшн с по҃тнвостю послажхати.

[початок 1:] въз ѿ кдѣ пришоль тс въз ннндо вѣ. н стрѣтнлн его десѣ прѣкаженн мжжн. которнн сталн нздалека н тын пѣнеслн глѣ свѣн мѣлн. тсѣ наставннннн полмлоу҃н нѣ.

[арк. 172, початок 2:] велнкою завѣкою тоутѣ намъ хѣ нзбавнтель нашъ в тѣ малѣ словѣ ѿповѣдннн рѣчнль. которнн то справы лѣка сѣтын е҃лїи выннжѣт, што хѣ чнннль ндоу҃н ѿ іерлнма до граннцѣ галнлїенскѣн нѣ ѿннмн десѣмн прѣкаженнмн.

[арк. 175, кінець:] $\chi\omicron\upsilon\epsilon^{\text{м}}$ лн вндѣтн $\overline{\Delta\text{ны}}$ добрын н поконнын н пожитонын то $\epsilon^{\text{т}}$

[//арк. 175зв.] црѣтвіе нѣное . до которо б црѣтвіа рѧ нѧ всѣ домѣстнтн $\overline{\chi\epsilon}$ нзбавнтелю нашъ блѣтїю $\overline{\text{сѣго}}$ $\overline{\text{ѡца}}$ твоѣ н блѣго н жнвотворашего $\overline{\Delta\chi\alpha}$... поуѣенїе в нѣлю $\overline{\lambda}$, по $\overline{\text{н}}$ ннцн ннтан совѣ нѣ , $\overline{\text{бт}}$. по $\overline{\text{н}}$ нн , зо всѣ вык ладомь .

поуѣенїе в нѣлю $\overline{\lambda\alpha}$ по $\overline{\text{н}}$. ннцн евлїе $\overline{\text{ѡ}}$ лѣ еже напнсѧ в з $\overline{\text{г}}$ $\overline{\text{нѣ}}$. а зѧ . $\overline{\text{ѡд}}$. которон то евлїн нмаѣ взстѧшн з велнкою поутнвостю послоуѣатн .

[початок 1:] в з время ѡно , взнегда прнблнжнль са $\overline{\text{тс}}$ кз ернхоноу сл ѣпецъ нѣкоторын сндаше прн пѣтн просан . слышавъ же тако нарѡ мнм охѡн стѧ пытатн штобы то нмѣло бытн повндѣлн же емоу , н $\overline{\text{тс}}$ назар анн мнмо ндѣ .

[арк. 176, початок 2:] правѣное $\overline{\text{члнце}}$ $\overline{\chi\epsilon}$ нзбавнтель нашъ . которын то е днаково снаѣ зарею мнлостн своен просвѣщаа $\overline{\Delta\text{ша}}$ наша . внднмое во $\overline{\text{с}}$ лнце , часомь бываѣ внднмо , а часѡ невднмо дла помраченїа ѡблакѡ н мглы .

[арк. 179, кінець:] даже бѣмо вззмоглн послѣдоватн самомѡ томоу вл цѣ , н свободнтелю н спѣж нашегоу $\overline{\chi\omicron\upsilon}$. которомуу нехан вждеть ѣт н слѧ , сз безначалныѧ его $\overline{\text{ѡцемь}}$. н сз прѣты н блгнмь н жнвотворашн н тн $\overline{\Delta\chi\omicron}$.

[арк. 179] поуѣенїе в нѣлю $\overline{\lambda\text{в}}$. по $\overline{\text{н}}$ ннцн евлїе $\overline{\text{ѡ}}$ лоуѣ $\overline{\text{г}}$. $\overline{\text{ѡт}}$, зѧ . $\overline{\text{ѡд}}$. которон то евлїн нмаемь взстѧшн з велнкою поутнвостю послуѣатн .

[початок 1:] в з время ѡно , проходашж же са вз ернхонѣ $\overline{\text{тсѣ}}$. н семо н нарнцаемын закѣен , н тон бѣ старѣншнна мытарѣ , н тон бѣ бога . н нскаше вндѣтн $\overline{\text{тсѧ}}$ кто $\epsilon^{\text{т}}$.

[початок 2:] евлн сѣтын лоуѣка пнше . кды $\overline{\text{гѣ}}$ $\overline{\chi\epsilon}$ нзбавнтель нашъ , спра воуоун н становачун справы н потребы спсенїа нашего , прохожовѧ са п о мѣстѣ ернхоньскѡ .

[арк. 182зв., кінець:] а прнвель сты дочасныѧ домѡ нашн , до вѣчнго ц рѣтвіа своего , до которого рѧ всѣ нѧ млѣтнвын бже домѣстнтн , черѣ п рнчнноу вззлюбленїаго н едннорѡнаго $\overline{\text{сѣна}}$ твоего . н $\overline{\text{сѣго}}$ н жнвотворашаго $\overline{\Delta\chi\alpha}$ твоего .

поуѣенїе в нѣлю по рожествѣ $\overline{\chi\text{вѣ}}$ евлїе $\overline{\text{ѡ}}$ ма , $\overline{\text{г}}$, $\overline{\text{ѣ}}$, зѧ , $\overline{\text{д}}$. которон то евлїн нмаѣ взставшн з велнкою поутнвостю послѣжатн .

[початок 1:] взнегда ю былн $\overline{\text{ѡншлн}}$ волсѣн . тогда дггль $\overline{\text{гнѣ}}$ тавлнль са

ΙΩΑΝΝΟΥ ΕΣΤΙ ΜΟΝΑΧΟΥ. ΕΞΕΤΑΞΗΝ ΕΠΙΣΚΟΠΟΝ ΤΗΣ ΠΡΟΤΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΜΗΤΕΡΟΣ ΑΥΤΟΥ. ΚΑΙ
ΕΞΗΓΗΣΑΝ ΕΙΣ ΑΙΓΥΠΤΟΝ ΑΒΟΥΣ ΗΡΩΝ ΕΞΕΤΑΞΗΝ ΕΠΙΣΚΟΠΟΝ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΤΗΣ ΠΑΡΕΣΤΕΙ-

[арк. 1833в., початок 2:] СОВО АВО ЦРКОВЬ ХРТИАНСКОГО НАРОДОУ ПИШНЕ
ДНА ВЕХОДИ АВО ПРАНОУЕТЬ ПАМАТЬ ШНЫ СТЫ А НЕВНИНЫ ДБТИН, КОТОРЫ
И СКОРО ПО ХВБ РОЖДЕСТВБ ШНЫИ ВКРЖТНЫИ ИРШ НА ТО ЧА КРЖЛЕ ЖНДО
СКНМЬ БОУДУЧИ ДА ПОМОДОВАТИ.

[арк. 1863в., кінець:] И НАСЛБДН ЦРТВИЕ ЕГО СТРОЕ, И БЕЗКОНЕЧНОЕ. ДО КО
ТОРО МЛТНВЫИ БЖЕ ДАН НА ДОСТЖПНТИ. ЧЕРЗ ПРНУНОУ ГА НАШЕГО ТС ХА
КОТОРОМОУ НЕХАН БОУДЕ ЧТЬ ВЕСПОЛО СЗ ШЦЕ ...

ΠΟΥΥΕΝΙΕ В ΝΕ ΠΡΕ ΚΡШЕНІЕМЪ ГДНН. ЕВЛІЕ Ш МАКА. ЕЖЕ НАПНСА НА ПОУА
КЖ КНН СВОИ, Г, А. КОТОРОН ТО ЕВЛІИ НМАЕ С ПНЛНОСТЮ [//арк. 187] И З
ВЕЛНКОЮ ПОУТНВОСТЮ И СЗ СТРАХОМЪ СТАШИ, ПОСЛЖХАТИ.

[початок 1:] ПОУАТО ЕВЛІА ХА СНА БЖІА, ТАКОЖЕ ЕТ ПНСАНО ВЗ ПРРЦБ. СЕ
АЗЪ ПОСЫЛАЮ АГГЛА МОЕГО ПРЕ ЛНЦЕ ТВОИ, КОТОРЫИ НАГОТОВЕТЬ ПЖ ТВОИ
ПРЕ ТОВОЮ. ГЛА ВЗПИЮЩАГО ВЗ ПЖСТЫИИ, КРЕТАУИ И ПРОПОВБДАУИИ КРШЕН
ІЕ ВЗ ШПШЕНІЕ ГРБХОВЪ.

[арк. 1873в., початок 2:] НА ПОУАКЖ ТОИ ИИШНЕН ЕВЛІИ ПРНПОМННАЕ ЕВЛІТ
ТОГО СТАРОГО И ВЕЛНКОГО И КОНЕЧНОГО СТАРОМОУ ЗАКОНУ А ПОУАТО НОВОМ
ОУ ХВОМОУ ЕВЛІИО ПРКА ΙΩΑΝΝΑ ΠΡΕΤΕЧЮ И КРТНТЕЛА ГНА. ЗАПОВБДАУИИ
НА СТЫ БЛГОВБСТІЕ РБУИИ ДОБРЫ НАСЛБДОВАТИ.

[арк. 190, кінець:] ХОУЕ ЛН И САМИ ПРННАТЫ БЫТИ ВЗ ЦРТВИЕ ХВО БЕЗКОН
ЧНОЕ. ДО КОТОРОГО ЦРТВИА, РА МЛТНВЫИ БЖЕ И НА ВСБ ПРННАТИ, И ПРНЛО
УИИТИ СЗ ВСБМН СТЫМН Ш ВБКА ТОВБ ОУГОДНШМН. ТАКО ДА ТА ПРОСЛАВ
И СЗ ВЗЗЛЮБЛЕННЫИ ТИ СНО И ЖВОТВОРНЦИИ ДХДО ПНБ.

ΠΟΥΥΕΝІЕ, В ΝΕΛЮ ПО КРШЕНІИ ГИИ ЕВЛІЕ Ш МА, Г, А, ЗА, Н. КОТОРОН ТО
ЕВЛІИ НМАЕМЪ ΕΞΕΤΑΞΗΝ Ζ ВЕЛНКОЮ ПОУТНВОСТЮ ПОСЛЖХАТИ.

[арк. 1903в., початок 1:] ВЗ ШНЫИ ЧАСЫ, ВЗНЕГДА ОУСЛЫШАЛЬ ТС И ΙΩΑΝΝ
И ПОНМАИ ЕТ. ВЗАВШИИ СА ШНДЕ ДО ГАЛЛЕН, И ВСТАВНВШИИ НАЗАРЕТЬ ПРНШ
ЕШИИ ВСЕЛНСА В КАПЕРНАОУМБ ПОДЛЕ МОРА, НА ГРАНЦА НЕФАЛНСКН, ДА Ж
ЕБЫ НАПОЛНИЛОСА РЕЧЕННОЕ ПРРКО ИСАЕ АЖЕ РЕ.

[початок 2:] ЕСЛН БРАТИЕ ДНБ И ПРАЗНИ БГОВАВЛЕНІА ПЕРЕШО. АВО МННОУЛЬ
НА, АЛЕ ЕЖЕ Ш ТО СТДО ВЕЛЕВНО КРШЕНІИ, ТО ЕТ Ш ШБНОВЛЕНІИ ДШШ НАШН,
ИИКОЛН МННОУТИ И ПЕРЕИТИ НЕ МОЖЕ.

[арк. 194, кінець:] АЛЕ ОУХИЛАНМО Ш ЗЛОСТЕН А ЧИИБ ДОБРАА ДБЛА, ХОУЕ
ЛН ПОЛОУЧИТИ ВБУНОЕ А СПОКОННОЕ МЕШКАИ ЦРТВИА НБНОГО. ДО КОТОРОГО Р

ѧ на хѣ бѣ домѣстити. а в нѣ црѣтовати. въ безконѣныя вѣкы. амнь.
поученіе на днѣ стѣх вѣховнѣх аплз петра и павла. евліе Ѡ лоуки, г.
ѣ. которон то евліин нмаѣ възставши с поутнвостю послжхати.

[початок 1:] въ шнын часы ходашж тѣж при мѡ" галленскѡ и оузрѣль
двохъ кораблен стоашх при езерѣ, рыбнѣхъ нзшѣши нз нн, и полѡкали
сѣти свои, и възшѣши тѣ въ едннѣ кораблен тѣх, которын бѣ снмоѡ.

[арк. 195, початок 2:] слышалн есмо братіе оутѣшнѡю евлію, тын в д
шнын слова гѡ нашего тѣ хѡ. стѣмн нѡ даючн на памѡ. и розвазана и
шафована.

[арк. 197, кінець:] такоже тын стѣх аплн ходилн наслѣдоуочн его. тѡ
же вждѣ причѣнкамн црѣтѣм твоѣго стѣго и бѣконѣнѡ до которѡ рѡ на
бѣ Ѡче домѣстити, чѣрѣ дѡхѡ стѣго и стѣа твоѣго едннорѡднаго емоу же
да боудѣ чѣти и хвала въ бѣконѣныя вѣкн амнь.

[арк. 198] поученіе на превображеніе гнѣ, евліе Ѡ мѡ, г. зѣ. зѡ. ѡ. ко
торон то евліин нмаѣ възстѡши пнѡ послжхати.

[початок 1:] въ врѣмѡ шно, полѡ тѣ петра іакова іванна брата его, и
възведе ѡ на горѡ високоу едннѣх, и превобразнѡ прѣ ннмн, и просвѣт
нѡ лице его іако слннце, и рнзы же его быша бѣло іако свѣ, и се пока
залн сѡ ѡ моусен інліѡ сз нн глѡшн.

[арк. 198зв., початок 2:] вѣсѡ оубо гѣскіѡ празннкн, и веселѣства бжтв
еннаѡ. показоуочн авнѣ гнѣ пришествіе на землю, сн рѣ іако родилѣ
сѡ хѣ, и іако крѣтилѣ сѡ ѣт и іако распѡ сѡ ѣт, іако погрѣвѣсѡ и іако в
зстѡ ѣт Ѡ мрѣхъ третін днѣх и іако възнесе сѡ.

[арк. 201, кінець:] іаже посылаѣт въ шгнь неогаснмын. але сз стѣмн и
правѣнымн на десннцн хѡ причѣнцн вждѣ. и блвеннѡго и слѡкаго глас
а хѣѡ сподовнѣ сѡ, блгтню и члѡколюбіѣ гѡ нашего тѣ хѡ...

[арк. 201зв.] поученіе на оуспеніе прѣтѣх бѣцн, евліе Ѡ лѣ, еже напнсѡ, в
з г, б, зѡ, д. которон то евліин нмаѣ възставши с поутнвѡстю послжхати.

[початок 1:] въ время шно възстѡши же мрѣѡ въ ты днн. въ гѡнѣѡ сз
тѣшаніѣ, въ грѡ іоудѡ, и възннде въ дѡ захаріиннѣх и цѣлова елнсавѣѡ,
и бѣ іако оуслыша елнсавѣѡ цѣлованіе мрѣннѡ.

[арк. 202, початок 2:] възнегда южь бѣ оумыслнлѣ гѣ бѣ кзнецѣ оучннн
тн. шнѣ незмѣннѣх вырокѡ, и шѣтннцѡ свои. ѡ же бѣ шнцѡ стѣх прѣрк
ѡ и патрнархо, іако сѡ нмѣль его стѡѡ мѡть оумлрднтн нѡ ннмн, и н
ѡ всѣ свѣтѡ.

[арк. 204зв., кінець:] ТОУЮ БОУДѢ МЛРД'НИ ДАЮУН НИШН ХЛѢБА ХОУѢ ЛН
Н САМН ПРННАТЫ БЫТИ ВЪ ЦРѢТВІЕ ЕГО СТѢЕ Н БѢКОНѢНОЕ, ДО КОТОРОГО РА
Н НА БЖЕ СТЫН ПРННАТИ.

[арк. 205] ПОБУЕНІЕ НА ДНЬ РОЖТВА ПРТЫА ДѢЦА МРІН Ѡ ПРАВЕДНЫ БГОѠЦ
Ь ІВАКНМА Н АННЫ. ЕВЛІЕ Ѡ ЛІ, Г, І ЗА, НД. КОТОРОН ТО ЕВЛІН НМАѢ В
ЗСТАВШН З ВЕЛНКОЮ ПОУТНВОСТЮ ПОСЛАХАТИ.

[початок 1:] ВЪ ВРЕМА ѠНО ВЪНІНДЕ ТС ВЪ ВЕ НѢКОТОРОУЮ. Н ТА ЖЕНА Н
ѢКОТОРАА НМЕНѢ МАѢА ПРНЛА ЕГО ВЪ ДѢ СВОИ, СЕСТРОУ НМѢЛА КОТОРОУ
Ю ЗВАНО МРІА.

[арк. 205зв., початок 2:] БГОУ ѠЦѢО СЪТВОРНШОМОУ ПѢВАГО ФЛКА АДАМА,
Н ПО НЕ ПОТѢСТВО ЕГО. ЗАПОВѢДАЛ Н, ОУКРАСНЬ НХЪ ДѢЛЫ ДОБРЫМН. ДА
Н ЖЕБЫ ЗНАЛН ЕГО Н УННЛН ВОЛЮ ЕГО. ПОЗАВНДѢ ЖЕ ТОМОУ В'СЕ ЛОУКАВЫ
Н ДІАВО, КОТОРЫН ТО ВСѢГДЫ ТОГО НШЕ.

[арк. 208, кінець:] АБОВѢ РЕЧЕНО ЕТ ВЪ ЕВЛІН ПРНДѢТЕ КЪ МНѢ ВСН ѠБ
ЬТАЖЕНЫН А ПОКѢНОГО СРЦА, Н А ОУПОКОЮ ВА ВЪ ЦРѢТВІН СВОѢ ВЪУНО Н БЕ
З'КОНЕУНО. ДО НЕГО НЗБАВНТЕЛЮ ХЕ НЗВОЛН ПРННАТИ НА Н ВЪМѢСТНТИ ВЪ
НЕ. СЛАВАШН ТА ВЪУНОГО Н НЕСМѢТЕЛ'НОГО ѠЦА, СЪ СТЫ БЛГН...

ПОБУЕНІЕ НА ДНЬ ВЪЗ'ДВНЖЕНІА УЕНѢ Н ЖВѢТВОРАЩАГО КРТА, ЕВЛІЕ Ѡ ІВ
АННА, ГЛА, Г. ЗАЧАЛО, Ф. КОТОРОН ТО ЕВЛІН НМАѢ ВЪСТАШН З ВЕЛНКОЮ ПО
УТНВОСТЮ ПОСЛАХАТИ.

[початок 1:] РЕ ГЪ, НИ ЕДННЬ МОЖЕ ВЪСТОУПНТИ НА НБО. ЕДНО ТОИ КОТОРЫ
Н НСТОУПН З НЕБА СНЬ УЛУКІН ДАБЫ КОЖЫН ВѢРОУЖШІН В НЕ НЕ ПОГННОУ Н
О НМѢЛЪ ЖВѢ ВЪУНЫН.

[початок 2:] ВЕЛНКІН ДНЬ СВѢТЛЫН ПРАЗНІ БРАТІЕ. ЧТНАГО Н ЖВѢТВОРАЩ
АГО КРТА, ПРАЗНОУѢ ННѢ РАСТІЮ ВЕСЕЛАЩЕ СА. АБОВѢ ПРОСВѢЩЕНН ЕСМО П
РЧТЫ КРТО. Н ДХОВ'НО ВЪСНАЛН ЕСМО, ПОМЫШЛАЮУН Н ВНАУН, НЖ ЕТ Ѡ
НА ВЕЛНКѢ ТАЙНСТВО БЖІА МЛТН Н ФЛКОЛЮБІА НА ѠКРЫЛО СА. Н ДШЮ Д
ХОВ'НЫМН СЛОВЕСЫ ПНТАЮУН.

[арк. 210, кінець:] ХОУѢ ЛН Ѡ БА ПРННАТИ ВЪУНЫА ВѢНЦА, ВЪ ЦТВІН ЕГО
СТѢ Н БЕЗ'КОНЕУНО, ДО КОТОРОГО РА Н НА ХЕ ВЪМѢСТНТИ, БЛГТІЮ СТГО Т
Н ѠЦА...

[арк. 210зв.] ПОБУЕНІЕ НА ДНЬ СТЫ, М, ДЕМНТРІА ТАА ЖЕ Н СТМОУ ГЕѠГІ
Ю Н ПРОКОПІЮ ЕВЛІЕ ТѠА. ЗА НБ, Г, ЕТ. КОТОРОН ТО ЕВЛІН НМАѢ ПІНО ПОС
ЛАХАТИ.

[початок 1:] РЕ ГЪ СВОИ ОУЧНКѢ, СІЕ ЗАПОВѢДАЮ ВА Н БЫ ЕСТЕ ЛЮБЛН ДР

жъ дроуга, н еслн вѧ мн не навнднѣ, вѣдантѣ ѡ томъ жъ мене прежде въ знавндѣ, нежелн вѧ. еслн ѿ мнра бысте былн. мн оубо своѧ любн бы. [початокъ 2:] прнчнны всѣ рѣчн гѣ нашъ тѣ хс въ тѣ словѣ положн, ѡнн же нмѣлн въ мн прнчн, мовачн тѧ въ евлн. тако не позналн мене ан н ѡца, а таа евлн ѧ ет нѧ кз велнкн потѣсѣ, н ко велнкѡ наоучѣ въ рнхрїанѡ, на которѣ бы колн нмѣлн прнходнчн троскн н смѣжкн н бѣпеченства.

[арк. 214зв., кнонецъ:] а покан сѧ жъ н творан добраа мнрдныа добродѣте лныа оучнчн. прнчн бждѣ въ стѡе н безконенѡе црѣтвїе. до которого н нѧ гн бѣ домѣстнчн сз всѣмн стымн ѿ вѣка товѣ оугодншннн... повченїе на днъ стго ннколаа таажѣ н стмоу іванноу н васнлю н грн гою. евлїе тѡа, жъ напнсѧ ѡ пастыре, г лс. которн то евлн нмаѣ вzc тавшн с поучнвостю послжхачн.

[початокъ 1:] рѣ гѣ кз прншѣшн кз немоу іоудеѡ, а еслн двѣ. н мноу еслн же кто взнндетъ н нзѣде. н пажн ѡбращѣ. злодѣн не прнходн е до жъ бы оукрѧ н погжбнль н оубнль.

[арк. 215зв., початокъ 2:] блвенннн то господа нзбавнтѣ нашъ, тоѣ намъ на нзбавленїе наше. н на потѣшенїе н наоученїе ѿ ба ѡца ет посланнн. всѣгды сѧ ѡповѣдѧ такн бычн въ гласѣ своѣ н с такою наоучкою, ко тораа не ет ведлоу тѣла того.

[арк. 218, кнонецъ:] н творн млыню братїамъ нашн меншн, хоуѣ лн н с амн млы нмѣчн ѿ ба въ црѣвн его стѡ н безконечнѡ. до которого н нѧ бѣ ѡчѣ рѧ домѣстнчн, черѣ прнчнноу хѧ стна твоего, емоу же да бждетъ всѧка слѧ чѣ н поклоненїе, въ безконечныа вѣкн амнн. повченїе на введенїе въ храмъ прѣстѡа, двѣцѣ, мрїн.

[арк. 218зв., початокъ 1:] въ днн августѧ цѣсарѧ рнского. зѣ, рокоу па нована его, по бжїю нзволенїю. н за добродѣте н млычю стѡ бгѡѡцѣ івѧкнма н анны народнла сѧ прѣтаѧ ѡтроковнца мрїѧ, котороу то мрїю. нзволнн сѧ роднтелн еѧ ѡдатн на слжбоу.

[арк. 220зв., кнонецъ:] н напнтанн бычн н напоенн не нжднвоущею пнщею тѣлѡ н кровїю хѣю. до которого црѣвн рѧ н нѧ всѣ вѣрожнн в та домѣстнчн, тако да та прославн сз всѣмн стымн ѿ вѣка товѣ оугодншннн амн.

повченїе в нѣлю прѣ ржтѡ хѣвнмъ ѡ паматн стѡ ѡцѣ, нз ннхъ же по плотн хрѣтѡ естѣ.

[арк. 221, початок 1:] шнын бжтвен'нын д'нын моужіе которын былн пре
жде закона. не писаннн н словесы оучннн былн. але что е нмашн с'це.
Дх'о снание просвѣщанн сн, н т'а волю бж'ю знанн, н оустроенн былн.

[арк. 224зв., кінець:] н тако достнгноутн нмае в з моужа сзврзшен'на,
н в з м'рж в зроста нсполнен'а х'ва. н сподов'н сн с з благооуднв'шн
мн емоу ѿ в'ска. шб'т'ннц'а добростел'ны ц'ртв'а нб'ного. ш само х'т'
т'с'т' г'н наш'е...

пооученіе на д'нь ржтва х'ва ведлоу' пр'рц'ства іс'аіа пр'рка бж'а еже н
апнсаль в з глав'т'. ѿ. кн'н сво'н. еже нмае в з ст'ашн п'нно послжхатн.

[початок:] людіе которын ходннн в' темностах' оузр'блн свѣтлост' в
елнкоую, н жнвжш'н в з стран'т', с т'внж см'ртного свѣтл'от' нмь в зснал
а. понеже есн ты оумножнль народы.

[арк. 228зв., кінець:] не данмы сн н бы на намн нмала зв'хност' сже
та свѣта с' н п'одаймо сн ц'ртв'ю новорожден'наго т'с' х'а с'на бж'а г'а
нашего. в з не же шн с'а ц'ртвоу'т'. н прнпад'т' пр'е ногамн его н м'лтва
мн оумнленымн дабы н на прнн'а вне...

м'ца декабра в з т'се д'нь, пошвеніе на д'нь ржтва х'ва, е'вліе ма' г'. б.
з'а. г'. котрон то е'вл'н. нмае в з ст'ашн с поутнв'от'ю послжхатн.

[початок 1:] в з шнын ыасы, іс'х' рож'шю сн в з вн'елем'т' ноуденст'е в
з д'нн ірода ц'р'а, н се вол'свн прншлн ѿ в з ст'о в з іерлнмь, г'люще, гд
е е'т' рожден сн ц'р'ь іоуденск'н.

[початок 2:] тоу' юже іако слышанн есмо вс'т' на поуд'акоу' іакоже пнше е'в'
лнста ш таком' весельств'т' на рожен'а х'ва в з вн'елем'т' іоуденст'т'.

[арк. 229зв., кінець:] в ззд'бюшн пр'п'бн'т' ржц'т' свон, дажце м'лтынню оубо
г'н брат'іамь наш'н. н тако полоу'ч'н в'т'унын жнв'т' ш х'т' т'с'т' г'н нашемь е
моу же подобает' всака сл'а ч'т' н поклоненіе в з б'кон'еным в'кн ам'н.
м'ца г'евара. ѿ, д'н'а, пошвеніе на кр'швеніе г'не, е'вліе ѿ ма', г', г', з'а, ѿ.
котрон то е'вл'н нмае в з ст'ашн с п'отнв'ост'ю послжхатн.

[початок 1:] в з время шно прнхода т'с' ѿ галнлеа на іордань кр'тнтн
сн ѿ него. іwannь же в з з'бранаше емоу г'ла. а потревою ѿ тебе кр'
тнтн сн. ты же к з мн'т' ндешн.

[арк. 233, початок 2:] бл'гого н в'л'колюбнваго б'а нашего. еже на д'бл'а
оустроеніе н пр'веденіе е'т'. ѿ п'евого оуп'акж' што в' оучнннль адамо
у за непослжшнество н нгнаніе нз раа, теды е'т' вола н щедроблнв'от'
нзбавнтн н своднтн р'в' ыл'к'н ѿ моукн пек'еныа.

[арк. 235, кінець:] и тако прѣстанѣ сѣдншѣ хѣоу не посрамоуенн. и оу слышнмь ѿ него блѣженнаго и млѣтваго гласа. прїндѣте блѣвенїи ѿца моѣ наслѣдоуїте оуготованно вѣ црѣтво.

[арк. 235зв.] повуенїе на днѣ прїнесенїа гнѣа вѣ црквь снрѣ на стрѣте нїе гѣ нашего и прїнатїе ѿ правѣнаго смѣшна. евлїе ѿ лѣ г, б. зѣ з. которон то евлїи нмаѣ с пїнностю послѣхатн.

[початок 1:] вѣнеда ю былн нсполнїи са днїи уншїенїа. повннностн з аконїи, по оуставѣ моуѣскон. тогда рѣтелн гѣ нашего, вѣзавшн єго и неслн вѣ іерлїи дабы єго поставлнлн прѣ бмѣ.

[початок 2, арк. 236] теды ю ѿ тѣ оуастокрѣ слыхаемо которїи убычаѣ нарѣ жндѣскїи за прнзволенїе бжїи. сѣ унїи патрнархѣ іаковѣ вѣшель былѣ до єгнпѣта, и тѣ са былн рѣмножнлн.

[арк. 239, кінець:] и прнлоуїтн кѣ увѣцѣ десныа страны, которїи бжѣ тѣ выданѣ декрѣ в тын слова прїндѣте блѣвенїи ѿца моего наслѣдѣте оуготованное вѣ црѣтвїе, и спѣкѣ свѣта да тамо насладнїи са не нжднв оуше и радостн хвалаше ѿца и снѣа и сѣтго дѣа.

[арк. 239зв.] снрѣ на блговещенїе ѿ аггла прѣтѣн бцн. евлїе ѿ лѣ. єж є напнсѣ на поуѣкѣ кнїи своїи, г, а, зѣ, г. которон по евлїи нмаѣ пїно послѣхатн.

[початок 1:] посланѣ бѣт архаггль гаврнль ѿ бѣа до мѣста, ємоу же и ма назарѣ. кѣ дѣвѣ убрѣченїи мѣжеви, которого звано іушенѣ. ѿ племєне дѣва.

[початок 2:] велнкое уюдо велнкое поднвлєнїе тоу прнходн вѣ оушн и ашѣ. кождын вѣрнн хрѣтіанскїи влѣе. нже дѣца вѣ млдостн своєи. и нколн моуѣескаго полоу не знаюун.

[арк. 242зв., кінець:] словолюбїе же ѿмѣташе ѿ себе. ннже вѣ гѣдос тн велнчаюшєса по смнрнїи са пѣ крѣпкою рѣкою бжїєю, унго намѣнн ка дѣва, снрѣ хѣа и нзбавтєла нашего, сѣ ннмь же.

[арк. 243] поууенїе на погребенїе хрѣтіискѣ влѣа. евлїе, тѣа, г. є. зѣ. зї. которон то евлїи нмаємь вѣстѣшн с пѣтнвостю послѣхатн.

[початок 1:] рѣ гѣ кѣ прншѣшн к нмоу жндѣ. заправды заправды повѣ даю вѣа, кто слоухаѣ словѣ моїи, и вѣроуєтѣ вѣ послѣшего мѣе, нмаѣ жнѣт вѣуунн, и на сѣ не прїндєтѣ, але прїндєтѣ ѿ смѣтн вѣ жнѣт.

[арк. 243зв., початок 2:] справы єтѣа прнрожена нашего млого, іако оу же ѿ тѣ многокрѣ слыхаемо, ѿ унїи правѣцѣ нашн грѣхѣ и гнѣвѣ бжїи

мь заражены, ни единыи обычаѣ вытравати не можѣ.

[кінець:] прїидѣте къ мнѣ вси обтѣжены, и ѡ покою вѣ. и взмѣжъ в ѡ възбѣконѣное свое црѣтвіе. еже оуготовано ѣт нсконн мѣра творашн в олю бжїю.

[арк. 245зв.] прѣмѡва внегода блвннн юношоу сз девнцею.

[початок:] лѡка и дѡ стго дха бждѣ сз сѣ вамн амн. мѡ ласкавын па не прншѡ есн зде до храмоу бжїа. хотаун ѡ мене блвенїе бжїе нмѣт и н сз блвенїе възстанъ мѡженства стго встѣпннн.

[арк. 249, кінець:] теде тоа свѣуоу напре гѡу бгѡ въз трѡнцн еднномоу и тѣ поцннвѣ станѡ шлахѣскнмь, которын сѣ до сего храмоу сзбралн са. и потомъ възашн дѣцю за ржкоу и подѣт ен кнсю. а сѡ поунн мѡтвоу. тѡ аплз іевліе.

поученїе, внегода вѣнчанъ бждѣ юноша сз дѣвнцею. евлїе, тѡа, зѡ, сѣ, гѣ, бѣ. которн то евлїн нмаѣ възставшн пнно послухатн.

[початок:] въз время оно, внегода бракъ вѣ въз кана галнлїескон. и была мѣтн тѣва тамъ же званъ вѣт тѣ и оучннн его на брдѣ. и кдѣ было не достало [//арк. 249зв.] внна и рекла мѣтн ісѡва къ нему на не нмаю.

[арк. 251, кінець:] хочемъ ли и жебы и на оувѣ хс въз црѣтвіе свое. и н асытнль не нждевѣщею пншею и одеждею нетлѣною вдѣль. до которого црѣтвіа...

[арк. 251зв.] поученїе на вѣщенїе црквн новопоставленннх. евлїе. тѡа, гѣ. і. зѡ, лѣ. которн то евлїн нмаѣ възставшн з велнкою поутнвостн и покѡнѣ срѣцемъ, послухатн.

[початок:] въз нын времена, внегода было вѣщенїе въз іерлнмѣ, и знма была, и ходн тѣ въз црквн въз прнтворѣ солѡмоновѣ. и вшылн его жндове мѡваун емоу, доколѣ дша наша възмѣщаешн.

[арк. 254зв., кінець:] и стнве твои тако лѣтораслн влнвннн вколо стол а твоего тѣ же способѡ и солѡмонъ пнше въз моудростн своей мѡваун. нже кто совѣ знандѣт з мѣтн бжен жену доброую найдѣ все доброе на свѣтѣ.

(9)БАН, 12.3.14 (зібрання Е. Калужняцького, 14)

Полеміко-догматичний збірник, кінець XVI ст., півустав, мова церковнослов'янська, староукраїнська.

177 арк., розмір арк. 196<365>305 мм., дзеркало тексту 140<240>200 мм., 30 рядків, розліновано, висота рядків 7 мм, висота літ. 3 мм., філігрань «вепр» не фіксується за альбомами, кінець XVI ст. На нижньому крайку першого арк. напис: Ex bibliotheca P.P. Basilianorum Leopoliensis.

Зміст:

[арк. 1] слово в сѣтвореніи нбѣ и земьли.

[початок:] то҃҃҃де повѣдѣте моу҃҃҃рин несмыслѣнн. на чѣмь зѣла стои. и ли нбо. чѣ здѣлано оу чѣ ли было здѣлати. а ели прѣже всего сѣтворено. а не сѣздано. ничтоже а ни взниче же. но токмо слово рече.

[арк. 2, кінець:] вѣ гробѣ полежавѣ вѣста ѿ гроба. и сѣниде вѣ а. и дшѣ нзведе. и вѣнѣса на нбо кѣ ѿцю. и пакы прѣнде вѣ второе прше ствѣе. хота соудити живѣ и мртвѣ. трѣце стѣа бѣ нашѣ слава тебѣ. слово в стѣ дарѣ црквнѣ сѣсоудѣ.

[початок:] оупрѣ. что ѣ еѣкпѣ. что ѣ пѣ. что тѣ ѣ калогрѣ. что ѣ дѣа конѣ стѣннцю на рамѣ носѣ ѿ еѣкпа.

[арк. 3, кінець:] градн пнлѣ та зобѣ. поудн са томоу пнлѣ и рече. в крѣсоурѣ хѣ далеуѣ ѿ селѣ ѣ. г. мнлѣ. како чюѣ. рече же крѣсоурѣ. гѣ всезнаѣ и вѣдаѣт бѣж нашѣ слѣ.

[арк. 3] пррѣчество солломонѣ в хѣ солломонѣ пррѣчества оусты ѿ стѣ апль. и пррѣкѣ. нже вѣ превѣчѣ. сѣ ѿцѣмь свое рѣтво. ѿца нсхѣоно поведа а. блвн ѿце.

[початок:] прѣже вѣкѣ внова ма нсконн. прѣже сѣтворенѣа вѣзмѣ. прѣже потеченѣа нстѣннкѣ вѣнѣ. прѣ оутвѣрѣженѣа горѣ. прѣже вѣсѣ хѣомь ражаѣ ма.

[арк. 51зв., кінець:] тогда вѣсѣаю правѣнннцн іако стѣннѣ. слово живѣоное прѣнмающе. а грѣшнннцн вблнчѣнн помрачѣ са и вбратѣса вѣ моукоу. еѣ же вѣхѣого не зноули. блѣтѣю и члѣколюбѣѣ. гѣ нашего тѣ хѣ. емоу

же слава съ ѿцѣмъ и сътѣмъ дѣхѣмъ нѣмъ и рѣно и вѣкы вѣкѣмъ амѣн.

нже въ сѣтѣхъ ѿца нашего аѳанасіа архіепископа александрийскаго. поужнѣншии въпрѣдѣ и ѿвѣтн. въ краѣцѣхъ. ѡ хрѣтіанствѣхъ. сѣтго православіа. гнѣвѣн ѿче.

[арк. 52, початок:] котораа вѣры флѣкъ еси гнѣ. ѿвѣхъ. хрѣтіанннхъ. ѿвѣхъ. нже въ бѣсѣхъ жнвѣхъ блгоуѣтно и блголюбезно пребываѣт.

[арк. 53зв., кінець:] ба единого именовѣе. ѿ же бжѣтво и ѿце есть есть ѿцю и сѣнѣ и сѣтмоу дѣхѣмъ. а еже рече. и ѿцѣ и сѣнѣ и дѣхѣмъ сѣтн. не глѣемъ нхѣхъ трнебогы. такоже трнклатн а ересннцн. но единого ба. въ трѣхъ ипостасехъ. единогоу дръжавоу. въ трѣхъ лицѣхъ исповѣдоуемъ. и вѣроуѣе. и мнѣмъ са и почитаемъ.

еже оубо правоу вѣроу нмѣтн. и основа добрыхъ дѣлъ. тѣмьность вѣры науче слово къ тебе брате. понеже бо вѣроу въстребоваа не лоукаво. вѣдѣ тако дасть мнѣ. вѣры ради твоеа написати словеса. ключь на сѣнѣхъ чнслоу. ѿ.

[початок:] вѣроуи въ ѿца и сѣна и сѣтго дѣха. въ трѣцю нераздѣлноу едннбжѣтво. ѿца не роженна. сѣна рѣденнаа не сзѣанна. но нсходѣща.

[арк. 58, кінець:] не ѡсудитель въсакого флѣка. попраи ѡбннмѣхъ. не лицемѣренъ. чадо евліа сѣнѣхъ въскрѣнѣа. наслѣннкъ. боудоушаа жнзнн. ѡ хѣхъ тѣхъ гнѣ нашемъ. емоу же подобаетъ въсака слава чѣть и покланѣнѣе. ѿцю и сѣноу и сѣтмоу дѣхѣмъ. нѣмъ и рѣно и вѣкы.

слово ѡ арменѣхъ ересн. и ѡ оуѣтлнхъ. нарицаемаго арцноуѣрь.

[початок:] егда бысть. ѣ мын соборъ. и не оуспѣша армене на ѣ мын сзборъ. и реклн нмъ хрѣтіане. оуже есте ѿлоученн на. и ѡнн тако рекша. аще на ѿлоученн есте.

[арк. 60, кінець:] но ѣтвомъ сѣнове бжѣн и бѣхъ. сзвршенъ же бѣхъ и дѣхѣмъ сѣтн. и ѿ ба ѿца сѣномъ подаѣе. сномъ сзѣствованымъ флѣкомъ. а жнво творѣщъ. сѣтн и стажетеленъ прѣемлють.

слово сѣтго іѡана дамаскына ѿ блгословіа его. ѡ сѣтн трѣцн.

[арк. 60зв., початок:] не глѣе оубо трн богы бытн. ѿца и сѣна и сѣтго дѣха. единого же паѣе ба. сѣтѣю трѣцю проповѣдаемъ.

[арк. 64, кінець:] ѿ флѣкъ же не страшннн са. пишѣ бо се. страха же ѿ не оубонте са. ннкто же оубо ѣ на на крѣпко дръзаа глѣтн. аще бѣхъ мнѣра есть и сѣ намн. ѣ оубо тако. понеже гѣ праведенъ есть. и правды възлюбн.

Ѡ шестаго збора црѣтва мономаха. вблнѹаемн по лаклоу. Ѡ тогдашнн хь сѣты Ѡць. н патрїархь в ересехь Ѡчастню же нмахоу тогда. н в впрѣсныцохь.

[арк. 64/64зв., початок:] потомъ же тако гавлено бысть тако хоула на д хь сѣтын. Ѡсѣкоша авїе н до конца. оупомннанїе папы н всѣх Ѡрыноу ша ѱ. н Ѡвратнша са нхь. не оубо но н проклатїемь конечны проклаш е нхь. надѣюше са тако вблнѹаемн оусрамать са.

[кінець:] право оубо е прочее Ѡлоучнтн нхь. н до конца проклатїемь. н Ѡсеуч Ѡ тѣла сѣтым в'селеньскыа црквн. ен же глава есть хс. тако мртвь оудн нзгннль. да не здравыа врѣдаты.

германа патрїарха кз жестоковымь латнномь. млебно н полезно пооученїе.

[початок:] познавшє оубо възлюбленїн. истннное православїе. еже ест ь жнвотъ н просвѣщенїе дша нашн.

[арк. 65, кінець:] понеже бз дхь сѣтын ест. двашн бо рече. тако Ѡ Ѡца а послю вамъ дхь сѣтын. двашн бо рече оувѣренїа радн словоу семоу. на загражене оусть. хоташн глатн. тако Ѡ сна нсходнтъ дхь сѣтын. сїе Ѡвѣщанїе слова. н встрооумїе преоураго црѣ александра. ест се е слово оубо н нѣга рече. на меднвладскаго епкпа. препирам са с ннмь. н загран оуста его.

[початок:]

пакы же лоукавїн оубо сшенномуу парїархоу. ннyto же Ѡвѣщатн не н мѣюше.

[арк. 68зв./69, кінець:] в з трїехь сзставѣхь нсповѣдае. не глє же едннъ сзставъ. такоже проклатын савелїн. а не то трн сзставы. трн лиц а в з еднномь бжтвѣ. соущество вднно. н єство еднно сповѣдае. н мнмь н поунтае.

сповѣданїе взкрацѣ како его ра" дѣла Ѡлоучншаса Ѡ на латннн. н н зврзженн быша Ѡ прзвѣства своего. н Ѡ кннг помѣнныхь. ндеже пнш оутьса православлнн парїарсн.

[початок:] в лѣ. 5. с. пс е. баше же на седмомь сзборѣ. андрїанъ папа рнскын. н пото лешнъ. та стефанъ. по сєже пасхаль. евгенїе. валендннъ.

[арк. 71зв., кінець:] бысть же сїн парїахь по прѣшествїн два на десат емь лѣтомь по сѣмомь зборѣ. дванадесать вторын патрїархь по сѣто тарасїн.

в вѣрѣ сѣго маѣнма. нзложеніе въ кратѣцѣ оупрашатн. н ѡвѣщатн вс
акомѣ хрестіанннѣ православномоѣ.

[початок:] колѣко естество нсповѣдаешь. в сѣтѣн н едннсоѡцннѣн н не
разднлннѣн трѣцн.

[арк. 72зв., кнѣць:] ісѣ въ двою естесвѣ сын странннмь ѣствомь внсашн
е на крѣтѣ плзтїю а не бжѣтвомь.

се ѣ нзложеніе свѣды нстннны тнлѣтанннѣ естѣ в нѣмь же лестн нѣсть.

[початок:] того жѣ в двою свѣрѣшеноѡю естесвѣ. гдѣ н сѣса нашѣго
ісѣ хѣа. едннѣ ѡ сѣтыа трѣца.

[арк. 73зв., кнѣць:] та бо вса ѡлѣкаго естества хотеніе н вола. а не
бжѣтвзнаго. нлн роѡцѣ простнраше.

в впрѣсноѡцѣхъ ннкнты мннха презвнтера ввнтелн стоѡдїнснѣ. порек
лѣ же стнфата. кѣ латнномь в опрѣсноѡцѣхъ.

[початок:] аше естѣ в тобѣ разѣ рече. премоѡдростѣ ѡвѣща н блнжнне
моѣ н не вѣзвранншн словѣ вѣ времяа.

[арк. 88, кнѣць:] сѣборѣ оѡ ннкен. на безбожннѣ нконоборѣцѣ. іѣ ѣ ѣ. м
ннѡѡвѣшнмь лѣтѣ. рѣ. кѣ. н пап андрїанѣ. а всѣхъ лѣтѣ по рѣдѣствѣ хѣѣ.
до послѣнаго. ѣзмого нзбора. іѣ лѣ. н. гѣ. лѣта.

взпросн н ѡвѣтн еѡльскы словесѣ. гавѣ сказана васнлїемь. н феолого
мь, грнгорїемь.

[початок:] ѡлѣкѣ етерѣ. сѣожаже ѡ іерлнма вѣ ернхѣ. н вѣ разбонннкы в
зпаде. взпрѣ. ѡто естѣ іерлнмь. н ѡто естѣ іернхонѣ. н ѡто разбонннцн.

[арк. 92/92зв., кнѣць:] но за прнлѣное прошенїе оѡѡа ндѣ како подѣаѣ.
млнннсѣа абїе. н оѡмь нашѣ на нѣбо вѣззѡдаѣ н ѡ землѣа воѡдетѣ. бѣо
ѡ нашѣмѣ слава в ѣкы амннѣ.

слово нзѣраннѣое. на безбожннѣ латнннѣны.*

[початок:] егда мѡвѣть латннѣ. нзборнѣаѣ црѣковѣ рнмь. а вплатакѣ
тѣло хѣо. то не помнѣать хѣа нже рече жндомѣ. разорю црѣкѣ сїю. н
трнмн днѣмн вѣззѣвнгноѡю.

[арк. 94] жнтїе н жнзнѣ н постн ѡюдесѣ сказанїе. прпѣвнаго ѡѡца ншего
васнлїа новаго. н спнсана грнгорїемь мннхѡмь оѡѡеннкоѡ еѣо.

[початок:] непостѣнаго бѣа. в ѡлѣтѣ рѣдѣ. прѣвлѣгаго ѡлѣколюбїа. н блѣ
тына премоѡдрнѣно н нензречеѣнно строѡща. гѣже кѣ снпнїю дшамѣ подо
внаа.

* Текст оригинальный.

[арк. 165] хронографъ еже естъ лѣтопн̄. рѣскыѣ кн̄сь.

[початок:] бѣ преже възсѣ въкъ. нн начала нмѣ нн конѣца. тако бѣ снле нь. прѣвѣе сътворн бѣ. ꙗ҃и ѿнновъ.

[арк. 174, кінець:] словенн же бѣ пришеше. сѣдоша на слѣ рѣцѣ. н проз вашася словенн. сѣдоша по^анѣпроу. н нарекошася полане. а дроузіи д рев^аланн зане сѣдоша възсѣ^х. а дроузіи сѣдоша межоу припѣтїю н дв нною н нарекошася дрег^внцн а нннн полочане. рѣкы радн полотыаже т ече въз двнноу.

[арк. 175] слово прѣмѣраго соломона ѿ ѿзыцѣ.

[початок:] ѿ ѿзыче погѣбителю мон. сѣпостателю правдѣ моен. свѣт ѿннне діаволовъ. слоуго сътонннн. ѿ всезлыѣ ѿзыче мон. повннннне бѣ сѣ. тебе нарѣ іаковъ ѿгне^а.

[арк. 177, кінець:] ѿ то^а нно гн̄ гн̄ н съхранн ма ѿ азыка моего. н пол ожн съхраненіе оустѣ мо^а. да не оуклоннса ѿзыкы мѣнн н оу словес а лѣкавнаа. тако томоу пѣ^а ба^т есака слава чѣ н покланіе. ѿцѣ н сѣноу н сѣмоу дѣху.



(10) БАН, 12.3.3 (зібрання Е. Калужняцького)

Учительне Євангеліє, рубіж XVI—XVII стст., півустав, мова староукраїнська.

209 арк., розмір арк. 210<374>310 мм., дзеркало тексту 140<263>223 мм.; 20 рядків на арк., висота рядків 12 мм., висота літер 3,5 мм., опрау реставровано; філігрань «вепр» (Al. Mareş, Filigranele hîntiei înterbuințate în țările Române în secolu e al XVI-lea. Bucureşti 1987) № 384, відповідає 1597 р. (Сучава); філігрань «тупа сокира» приблизно відповідає за збірником Fr. Piekosiński, J. Ptaśnik, K. Piekarski, uzup. Wl. Budka. Papiernie w Polsce. – Wrocław, Warszawa, Krakow, Gdansk, 1971. №107—1587 р. (Луцьк); 12 арк. у зшитках.

Зміст:

[арк. 1] позуєніє в нѣлю в нѣ повѣсть ѣ в мытарн н фарнсен. еѣліе.
гла. пѣ. мовачн тымн словы.

[початок:] рече гѣ прнповѣсть сню. ѣлка два прншла до цркви молнтн са.
едн бѣ фарнсе. а другѣ мыта. фарнсе стоачн мовнль тымн словы.

[арк. 2, початок 2:] а тѣ вшнцн намншѣн хртіане. молѣ са гоу боу. нж
є бы нѣ рачнль датн ласкоу. н дарь дѣха стго до срѣць нашнх. шобы сло
во бжїе мѣкало во нѣ. шобы єсмо ходнлн стежкамн тымн.

[арк. 5зв.] поженїе в нѣлю внѣ прнча ѣ в блоуно стноу еѣліе. ѣ лоу гла
ѣ бѣ

[початок 1:] рѣ гѣ прнчу сню. ѣлкѣ нѣакѣ нмѣ два стѣ. н мовн меньш
н стѣ ѣщю своемоу. ѣче мѣ. да мн часть нмѣнна шо прнходн на мен
є. н да ємоу ѣць нмѣнна шо прнходло на него.

[арк. 7зв., початок 2:] таа еѣліа ннѣшнла. чєрѣ прнповѣсть сню еѣлск
оую. тѣ нѣ дає знатн. нж нѣ свѣдѣу прѣше в двѣ всобѣ людн. то
ѣ в правѣнх н в грѣшнх.

[арк. 10зв.] позуєніє в нѣлю маспоуѣснжю еѣліе ѣ маѣта гла р.

[початок 1:] рѣ гѣ егда прндѣ стѣ ѣлескѣ вѣ славѣ своен. н вѣ дѣгл
н стнн его сѣ нѣ. тогда садѣ на престолѣ славы своеа.

[арк. 11зв., початок 2:] таа еѣліа ннѣшнла. даѣ намѣ знатн в прншеств
нн стѣ бжїа на свѣт. [//арк. 12] колн прндѣ вѣ славѣ бжства своего
стго. н дасть заплатоу вѣлѣ заслотоу нашен.

[арк. 14зв.] поженїе в нѣлю сыропоуѣсноую. еѣліе ѣ ма, ѣ зї
рече гѣ, еслн боудѣѣ ѣпоуѣшатн ѣлкѣ сѣгрѣшенн н вѣ ѣць вашѣ нѣнѣ с
ѣгрѣшенн ваша. а еслн вы не боудете ѣлкѣ сѣгрѣшенн н ѣпоуѣшатн.
мон намнльшѣн хртіане. тоесте слышалн еѣлію стоую ннѣною. шо ынт
ана прн слоужѣѣ стоуѣн. н тепрѣ са ынтала. а слѣхате бжїа пнне. н с
ѣ крѣжою срѣдечною. а просѣмѣ гѣ бѣ. шобы єсмо vysлouxавшн.

[початок 1, арк. 17зв.] поженїе в нѣлю ѣ по еѣліе ѣ іѣ гла ѣ.

вѣсхотѣ тѣ нзѣтн вѣ галїлею. н нашѣ фїлппа. н мовн [//арк. 18] єм
оу ндн пѣ мѣ. бѣ же фїлпп ѣ вѣсанды. ѣ мѣста адрєва н петро
ва. н нашѣ фїлпп нафананла. н мовнль ємоу еѣ пнса вѣ законѣ мѣс
нн пррощн.

[початок 2, арк. 18зв.] то есте слышалн еѣлію стоую. а єще вѣ повѣмѣ
в постѣ гѣ бѣ. н спѣа нашего тѣ хѣ. іако тѣ стѣ постѣ ѣ поѣкоу с

вѣта ѿ оустановленыи ѿ г҃а б҃а.

[арк. 21зв.] получение в нѣлю в поста е҃ліе ѿ ма гла з̄.

[початок 1:] въ вре̄ ѿ, възн҃де тѣ въ капернаоӯ, то ѿ мѣсто жидовско е. а колн то оуслышалн шнын мѣщане. н всѣ школнчнын села. нже х̄с̄ бы в домоу еднного ф҃лка. н собралоса множество народа до тса.

[арк. 22зв., початок 2:] таа е҃ліа ннѣшнага. наоучае̄ на того. шобы ес мо шбаучнн са въ грѣсѣ̄ своѣ. н шобы есмо шбрьноу҃лн са до г҃а б҃а [//арк. 23] постѣ̄ н молнвоу. н мнлостынею чнстоу. н справѣлнвыи ср҃це̄. а проснтн ласкы б҃жен. іако шныи ф҃лкь шворыи. шо не ходн ѿ коко лѣ̄ н а ногѣ̄ своѣ.

[арк. 24зв.] получение в нѣлю г҃ поста е҃ліе ѿ ма гла л̄з̄

[початок 1:] рече г҃, кто бы хотѣл за мною нтн. то негѣ̄ са себе ѿв рзжетса. а кто бы хотѣл дѣшоӯ свою спѣтн. то погоубн ен. а кто бы дѣ забнтн себе дла тс̄ х̄а е҃ліа с̄того. тон спасе̄ доушоӯ свою.

[арк. 25, початок 2:] а тѣ шннцн мон на́мнѣн х̄р҃тіане молѣ̄ са гоӯ боу. нже бы раӯ на̄ датн дѣха̄ с̄того въ ср҃ца наша. шобы есмо выслоу҃шавшн длово б҃жіе. н тѣ его творннн. во кто слоу҃хае̄ пнлне слова б҃жіа.

[арк. 28] получение в нѣлю д̄. поста е҃ліе ѿ ма гла м̄.

въ ѿ уа̄, прнде ннкторыи ф҃лкь ко нсоу҃вн. н поклоннл са емоу. н рѣ такь оучнтелю прнвѣлѣ̄ с̄на своего до тебе. которыи мае̄тз̄ дѣха̄ нечнс таго. нмеӯт его часто оу шгнь.

[арк. 29, початок 2:] таа е҃ліа с̄таа на́помннае̄ на̄. шобы есмо с покѣн ыи ср҃це̄ молнлнса боу. которыи сзсла̄ с̄на своего на землю. дла на̄ грѣшныи. а мы тѣ шнынн постнтн за грѣшныи свои.

[арк. 31] получение в нѣлю е̄ поста е҃ліе

въ время ѿ, сзбравшн тс̄ вт оу҃ченнкѣ̄ своѣ. н поучѣ̄ н мовнтн тын сло ва. которын рѣчн сталн са с нмнн. мовачн тын слова. што подемѣ д о іерлнма.

[початок 2, арк. 32:] таа е҃ліа с̄таа ннѣшнага. на трн частн раздѣла тса. прзшаа часть показоӯт на̄. възльноу҃ю моу҃коӯ нзъбавнтела̄ нашег о тс̄ х̄а. втораа часть школо рѣбы. або молнвалн на̄ на́помннае̄. жеб ы есмо зналн ш шо боудемо проснтн х̄а.

[арк. 35] получение в нѣлю з̄ цвѣтноу҃ю е҃ліе...

[початок 1:] прзше шестыи днѣ̄ пасхы. прнде ісз внѣанію. далеко бы л азарь оумрлыи. которого тс̄ възскрзсн ѿ мр҃твыи. нзготовнл емоӯ тѣ

вечерю. мафа же слоужила соусовн. лаза же едн ѿ возлежащн съ нн.
[арк. 36зв., початок 2:] таа е҃ліа с҃таа дае на знати н напоминае на.
и прншествнн с҃на б҃жіа. н га нашего тсѣ х҃а. н ѡнханню его с҃то въз не
р҃лн. н мноѡ написано и то. н ты прр҃кы моцне оутверждеѡ прншеств
нн с҃на б҃жіа.

[арк. 41] побуеніе в нелю а на пасхоу. е҃ліе ѿ нваньна. гла а.

[початок 1:] на поудкоу было слово. а слово было оу ба. а бѣ бѣ слов
о. то было на поудкоу оу ба. н всѣ рѣчн ты сталн са. н без него нн
его не было. шо было в то жнво бѣ свѣт фл҃ко.

[арк. 42, початок 2:] на котороу е҃лію хотѣль бѣ ва повѣстн выкла. а
ле того саѿ себе нмѣтн не могот. крѡ веселнвого дароу д҃ха с҃того. а
за ты прошоу ва всѣ. помолѣмь до ба ѿца.

[арк. 45зв.] побуенне в нелю бѣ ѡмноу е҃ліне ѿ нва. гла

[початок 1:] въз ѡ ча, бывшоу позно. въз днѣ тон въз едннѡу ѿ соубѡ.
дверемь затворенѡ. де леко сѣбралн са былн оученнн. боучн са жндѡ.
а та през дверѣ замыкненын. възшѡ к нн х҃с.

[арк. 46зв., початок 2:] таа е҃ліа ннѣшнаа. на трн частн раздѣляет
са. прѣшаа часть оучн на всѣ. шо на хр҃тіаньскаго чловека прнналежн.
дрѡугаа часть и невѣрностн ѡмннѣ.

[арк. 49] побуеніе в нелю г с҃ты мнроносн е҃ліе ѿ...

[початок 1:] въз ѡ ча прнде нвсѣ ѿ арнмаѡеа. боговѡнын моѣ. н оуче
нн ив хвѣ. которы стараса. шобы наслѣднль жнво вѣчнн. н та оумьса
нвѣ са собѣ.

[арк. 50, початок 2:] таа е҃ліа ннѣшнаа. дае на знати. и нзбавнтелн нашѣ
тн х҃ѣ. которы нзстоупн на землю. н прналь чловечество дла на грѣшнн.

[арк. 53] побуенне в нелю д по пасцѣ и разслабленѡ е҃ліе ѿ нва г дт
вззыде тсѣ въз ер҃лн. а была того часоу во іер҃лнѣ швчаа коупел. зо
вемаа жидовскы азыкѡ внѡезда.

[арк. 54зв., початок 2:] таа е҃ліа ннѣшнаа. выславлае чюда тсѣ х҃вы.
которын чннн снлоу бж҃тва своего. боудоучн бѣмь н фл҃комь. н стоупн
на землю. хотаучн шобы на всѣ прнвѣ до цр҃тва своего нѣнаго.

[арк. 57] побуенне в нелю. е по пасцѣ и самараннѣ. е҃ліе ѿ іва г вт

[початок 1:] въз ѡ ча, прнде тсѣ до мѣста самаріскаго зовемаго снр҃а.
блнзко села. которое да накѡ нвснфоу. то е снѡу своегоу. н бѣ та
колодазь.

[арк. 59зв., початок 2:] таа еґлаіа ннѣшнаа. наґвѣ части раздѣлает са. аґ ча даґ нґ знати. и боудуґчи тако тѣ хґс. нзышо на землю дла нґ грѣшны. выплзнаюґчи вґлю ба Ѡца.

[арк. 61зв.] поѡ в нелю е по па ѡ роженѡ слѣщи еґлаіе Ѡ нвань на глаґ ла [початок 1:] вґ ѡ ча мнмондаше. н оузрѣ флак слѣпого. шо слѣпъ ро дґса. н пыталн оуґниґннн хґа. тымн словы. гн кто сзгрѣшнґ цн сґа то фла кь. цн роднл са.

[арк. 64зв., початок 2:] таа еґлаіа ннѣшнаа. оуґнть нґ того. шо бы есмо вшнґци хвалоу нґть давалн гоу боу своему. которын дла нґ грѣшны. н дла адамова сзгрѣшнн.

[арк. 67] поуґеніе в неґ з по па сґты Ѡць еґлаіе Ѡ ...

[початок 1:] вґ время ѡ. ча едннго. колн молн са снѣ бжин до ба Ѡца боудуґчи на земнн. то е прѣ моуґкою своею. понесъ оун свои на нбо. н рѣ Ѡче прншо ча абы ю прославн снґа своего.

[арк. 68зв., початок 2:] а таґ вшнґци мон намнлшѣн хґртнне. помолѣж са до га ба. абы рауґн нґ сзслати ласкоу н дарь дха сґтого до срґць нашн.

[арк. 70зв.] поуґенне в нелю на сзшествне сґтого дха еґлаіе Ѡ іѡа глаґ кз.

[арк. 70, початок 1:] вґ послѣднн днѣ празннка велнкаго. [//арк. 71] ст оаше тѣ посредѣ зборѡ жндовскаго. н наоуґаль иґ тыми словы. еслн к то жадаеть неха прндѣ ко мнѣ, н вѣрнть мнѣ. га е писано. нжь вґды жнвн пвышлн Ѡ жнвота его.

[арк. 72, початок 2:] таа еґлаіа ннѣшнаа мон намнлшѣн хґртнне. котор аа была ґнтапрн слоґбѣ сґтон. а таґ вшнґци нз набжеґствѡ н тѣ нс п нльностню. ставшн кажды на своемь мѣсцѣ.

[арк. 75] поуґенне в нелю а по всѣ сґты еґлаіе Ѡ мѣѣа глава лн.

[початок 1:] рече гѣ ко оуґеннкоґ своиґ тымн словы. которы бы едно ко вѣ вызна [//арк. 75зв.] ва мене прѣ флакы. а а тѣ боудуґ его вызнава прѣ Ѡцемь мон небын.

[арк. 76, початок 2:] а таґ мон намнлшѣн хґртнне. вшнґци кожды з озына правы оуґмысломи. а набожны срґце. молѣмса до вґседрґжнтелл ба Ѡца.

[арк. 79] поуґеніе в нелю б по всѣ сґты еґлаіе Ѡ мѣѣа глава ѡ.

[арк. 79зв., початок 1:] вґ ча сь. ходнл тѣ прн морн галілеѣстѣми. н оузрѣл двѡ братѡ. симона зовемлго петра.

[арк. 80, початок 2:] есте слышалн еґлаію сґтоюґ. таґ тѣ мон намнлш

ѢН ХРЪТИАНЕ. ПОВННН ЕСТЕ СЛОУХАТН ТЫ РЕУН. ТАКО НА ПИСМО СТОЕ ОУУН.
З НАВОЖЕНЬСТВѠ. Н ТЫ НС ПНЛНОСТНЮ. Ѡ КОЛА БЫ ЕСМО ВЗАЛН ПОЖНТО Т
АКЫ. ТО ЕСТЬ НЗБАВЛЕНІЕ ДШЕВНОЕ.

[арк. 82] поѣніе в нѣлю Гпо всѣ сѣты е҃ліе Ѡ маѣ гла нн

[початок 1:] рѣ Гѣ, свѣтнльнн тѣлоу е҃ око е҃ли боудѣ око твое прос
то. то вшнко тѣло твое свѣло боудѣ. а е҃ли око твое не просто боуд
ѣ. е҃ли боуѣ свѣтнльнн которы в тебѣ е҃.

[арк. 83, початок 2:] таа е҃ліа ннѣшнла, даѣ на знатн н наоуѣаѣ на.
а мовн тѣ. е҃ли око твое просто боудѣ. то н вшнко тѣло твое свѣло
боудѣ. а боуѣмь то свѣтнльнн которы в тебѣ е҃сть то затмн са. тогды тѣ
моу҃сн са вшнко темны статн са.

[арк. 87зв.] поѣніе в нѣлю Д по всѣ сѣты е҃ліе Ѡ маѣ гла нн

[початок 1:] уасоу вного, колн наш млтнвы нзбавнтель тѣ хс рау҃н прн
тн вѣ капѣнаоуѣмь. прнстоупн ко немоу нѣакы сѣтнн. н стѣ его просн
тн н мовн тѣ. Гн снѣ мѠ лежн немощны. н вельмн трзпн велнко н немо
ун нзнемагаѣ.

[арк. 88, початок 2:] тѣ же ты мон намншѣн хрѣтиане. нѣжн н понемь сл
оу҃хатн выкладоу. а бо уого [//арк. 88зв.] на е҃ліа ннѣшнла оу҃н. те҃ды в
шнцн с покѠны. а з наѣжнны срѣѣ. н помыслѠ нашн помолн са до га ба.

[арк. 90зв.] поѣніе в нѣлю е҃ по всѣ сѣты е҃ліе Ѡ маѣ гла нн

[початок 1:] вѣ Ѡ ѣа, колн наш мнлостнвы нзбавнтѣ тѣ хс рау҃н прнтн
на дроу҃гоу҃ю страну [//арк. 91] ге҃сарѣскоу҃ю. н стрѣтнлн его сѣтню м
лтѣ два бѣсна, Ѡ врзтепагы бо кого вышлн. то е҃ люты н барызо н с
рзднтн.

[арк. 91зв., початок 2:] а тѣ мон намншѣн хрѣтиане. на то мѣсцн сѣтѠ. хо
тѣ бы вашѣ млтн повѣстн слово бжїе. але того сѣ Ѡ себе нмѣтн не мо
гоу҃. крѠ всоблнво҃го дарж дха сѣтого.

[арк. 94] поѣніе в нѣлю з. по всѣсты. е҃ліе Ѡ ма гла нн

[початок 1:] вѣ время Ѡ, колн его сѣта мнлость рау҃н взнннн вѣ кора
бль. н прншѠ вѣ свое мѣсто. а колн прншѠ зарѣ прннеслн емоу҃ вѣлка с
лавлѣна҃го жнламн. на постелн лежаща҃го.

[арк. 95, початок 2:] таа е҃ліа ннѣшнла. даѣ на знатн н выславлаеть
ю҃да тѣ хѣвы. которн чннн слюю. бжѣства своего сѣтого. боудоу҃н б
з н вѣлкѣ. н стоупн нз неба на землю. хотау҃н на всѣ прнвестн до црѣт
ва нѣна҃го.

[арк. 98] поженіе в нѣлю ꙗ по всѣхъ стѣхъ е҃ліе ѿ маѳеѧ гла л҃г.

вз ѿ ѱа прнхѡдаѡн тѡвн ѿ тоудѡу. н послѣдовахн за нѣ два слѣпцѡ
а. клнѡѡн н мѡѡн тѧ. нзмнлоѡ сѧ нѧ намн тсе снѣ дѣвѡ. а колн прншл
н до него ѡнѣ слѣпцевѣ. нмовн до н тѣ тѧ.

[початок 2, арк. 98зв.:] то есте слышалн нанмншѣхъ хр҃тіанѣ е҃лію сѣтоѡ
ю. котораѧ ҃нтана прн слоужѣхъ сѣтон. а тѧ мон намншѣхъ хр҃тіанѣ. пов
нннн есте слоужахн выкладѡу. н о҃уенна сѣтого іако нѧ писмо сѣтоѣ о
҃чн. а нѣлн по҃нѣ слоужахн слова бж҃іѧ. по молѣте сѧ вш҃тцн н з наво
женьствѡ до ба сѣтого.

[арк. 103зв.] поленіе в нѣ н по всѣхъ стѣхъ. е҃гліе ѿ маѳеѧ гла нн

[початок 1:] вз времѧ ѿ, вндѣвѣ тѣ нарѡ многѣ млрдѡва ѡ нѣ. нсцѣл
н немощнѣ. а колн ю было ко вечерѣ. прнстоѡпнлн до тѣа о҃уеннцн его.

[арк. 104, початок 2:] а тѧ мон намольшѣхъ хр҃тіанѣ. прзшенѣ ж лн по҃н
ѣ слоужахн на҃уеніѧ е҃ліѧ ннѣшнего. помолѣм сѧ ѣѣ до га ба. абы р
аѡн нѧ датн дх҃ѧ сѣтого вз срдца наша. шобы есмо слоужавшн слово бж҃і
ѣ. н захѡвалн его прн сзѣѣ.

[арк. 107зв.] поженіе в нѣлю ѣ по всѣхъ стѣхъ е҃ліе ѿ маѳеѧ гла нѡ
рѡсказѧ тѡ о҃уеннкѡ свѡн. шобы пошлн вз корабль. абы преплындлн на
др҃ггю странѡ морѧ. а тѡ пошѣ на горѡ молнтнса до ба ѡца. н бѣ т
ѧ на горѣ длго в нѡ. ажѣ до ѡтврзтон годнны.

[арк. 109зв., початок 2:] мон намнльшѣхъ хр҃тіанѣ. вы слоужѧте нао҃уки
е҃ліѧ сѣтого. а помолѣтеса до га зо всего срдца своего. нжз бы нѧ гр
ѣшнѣ ра҃чнль датн дх҃ѧ сѣтого вз срдца наша.

[арк. 112зв.] полѡенне вз нѣлю і по всѣхъ стѣхъ е҃ліе ѿ маѳеѧ гла ѡв
вз ѿ ѱа, ѡлкъ ннкторын прнстоѡпнль до тѣа. н поклонн сѧ прѣ нн. а
мовн такѣ. гн змнлоѡ сѧ нѧ снѡ мон. авѡвѣмь і сѧ дого мца бывѧѣ за
раженѣ ѿ дх҃ѧ не҃чнстаго.

[арк. 113зв., початок 2:] то есте слышалн е҃лію сѣтоѡю. мон намнльшѣхъ
хр҃тіанѣ. тѧ повннн есте слоужахн слова бж҃іѧ. нз вѣрою н з навоженьс
твѡ н с ꙗмностію. ѿ которого бы есмо взалн спсѣніе дшѣвное.

[арк. 116] поженіе в нѣлю ат по всѣхъ стѣхъ е҃ліе ѿ маѳеѧ гла ѡз

[початок 1:] рѣ гѣ прнѡю снѡ, ѡподѡвн сѧ цр҃тво нѣное ѡлкѡ цр҃ю. которѣ х
отѣ о҃уеннннн лнѡвѡ нз слоугамн свѡннн. іако н поѡ зазыватьн до себе.

[арк. 117зв., початок 2:] таѧ е҃ліѧ сѣтаѧ ннѣшнѧѧ. ѡ҃н нѧ шобы есмо ҃
ннннн гѡраздѣ ѣдн др҃гомѡ. а зѧ шобы есмо сѧ постнлн за грѣхы сво

н. а на сѣ бѣжн паматалн тако на вѣдѣ платити вѣлѣ залзгы нашен.

[арк. 119зв.] позуеніе в нѣлю вѣ по всѣхъ стѣхъ еѣліе ѡ маѣеа. гла ѡѣ.

[арк. 119зв., початок 1:] юноша ннкторыи прнстѣпн до тѣа, н поклонѣса п рѣ нн. мовачн тѣ оучнтелю блгы. шомачо чннтн шовы прншѣ до жнвот а вѣунаго.

[арк. 120зв., початок 2:] таа еѣліа ннѣшнааа наѣуаѣ на. шобысмо ѡпоус тнлн маюность н лакомьство свѣта того. а шобысмо ходнлн стѣкамн тымн. которымн бысмо прншлн до цѣртва небнаго ако на напомннаѣ еѣлі а ннѣшнааа.

[арк. 123зв.] позуеніе в нѣлю гѣ по всѣхъ стѣхъ еѣліе ѡ маѣеа г рѣ гѣ прнтчю сію, вѣлкѣ ннкторыи насаднлѣ внннннцю. н шплотомѣ шгр аднлѣ ен. нскопа в нѣ тоуноло. н звѣдовѣ стѣ н прѣдѣ его робѣннко. н самѣ ѡнде. а колн прншѣ часѣ швошемѣ. н послѣ па слзгы своа ко ро бѣннко.

[арк. 124, початок 2:] таа еѣліа ннѣшнааа. мон наммншѣн хрѣтіане. напо мннаѣ на н даѣ намѣ знатн ѡ снѣ бѣжнн. а за тѣ всѣ помолѣм са до г а ба. абы рауѣ на сѣслатн ласкоу н да дѣа стѣго до сѣщѣ нашн.

[арк. 126зв.] позуеніе в нѣлю дѣ по всѣхъ стѣхъ еѣліе ѡ маѣ гла.

[початок 1:] рѣ гѣ прнтчю сію. оуподовн са царество нѣное вѣлкѣ цѣрю. которыи оучннн бракъ снѣ своємѣ. н послѣ слзгы своѣ. абы звалн тѣ ко торыи звано на бра.

[арк. 127зв., початок 2:] то есте слышалн мон наммншѣн хрѣтіане. тако е ѣліа ннѣшнааа повѣдаѣ на тымн словы. оуподовн са цѣртво нѣное вѣлкѣ цѣрѣ. которыи оучннн бракъ снѣ своємѣ.

[арк. 130] позуеніе в нѣлю еѣ по всѣхъ стѣхъ еѣліе ѡ маѣ. г. сѣ

[початок 1:] законннн нѣкторыи прнстѣпн до тѣа. нскѣшалѣ его мовачн тымн словы. оучнтелю котораа заповѣсть естѣ блзшаа вѣ законѣ рече е мѣ тѣсѣ. тымн словы. вѣзлюбншн гѣ ба твоего.

[арк. 130зв., початок 2:] мон наммншѣн хрѣтіане. наоучаѣ на таа еѣлі а ннѣшнааа. нже бы есмо вѣ прнказаннн бѣжн мешькалн. а набольше абы есмо любнлн гѣ ба своего.

[арк. 134] позуеніе в нѣлю стѣ по всѣхъ стѣхъ еѣліе ѡ маѣ гла.

[початок 1:] рече гѣ прнтчю сію, вѣлкы ннкто [//арк. 134зв.]рыи ѡходѣ ѡ домѣ своего. н прнѣва до сѣ слзгы своа. н даль н в мѣ вшнткѣ ма етностѣ свою. еднномѣ да ѣ талаѣнѣ. а дрѣгомѣ да ѣ талаѣты.

[арк. 136, початок 2:] таа еѣлиа нѣшнѣа. даеѣ нѣ знати ѡ нзбавителе
ни нашеѣ. которѣ възѣши на себе ѳлѣни ѡбрѣ. и нѣ дѣла пришо на зе
млю. и приаъ крѣтъ и сѣмрѣтъ за грѣхы нашѣ.

[арк. 139] поѣчение в нѣлю зѣ по всѣхъ сѣхъ еѣлиа ѡ маѣ зѣ

[початок 1:] възъ време ѡ, възъ внидеѣ тѣсъ възъ страны тирѣсидона. и была
тамъ жена именѣ хананѣа. сѣхъ же стороѣ пришла клнѣющѣи моваѣи до нѣ
са. помнлоѣ маѣ тѣсѣ сѣне дѣзъ.

[арк. 139зв., початок 2:] таа еѣлиа нѣшнѣа даеѣ нѣ знати. и выслава
ѣ ѣюда тѣсъ хѣвы. шо раѣнѣ ѣниати бѣдоѣущѣи на землѣи. како нѣ еѣлиа нѣш
нѣа сѣвѣнѣ. иже хѣсъ раѣнѣ ѡздоровити дѣщерѣ женыха на неѣ.

[арк. 142зв.] поѣчение в нѣлю нѣ по всѣхъ сѣхъ еѣлиа ѡ лоѣкы.

[початок 1:] възъ ѡ ѣа, колн его сѣтаа мѣтъ раѣнѣ приати. и пришеѣи и сѣ
ѣ при езерѣ генсарѣскоѣ. и оѣзрѣѣ дѣвѣ лоѣдѣ стоѣщи при езерѣ. аѡвѣ
ѣмъ рыбѣны ѡшлн зъ нѣ полокати сѣти свои.

[арк. 143/143зв., початок 2:] а тѣа прѣше нѣжнѣи поѣне сѣсѣхати слова бѣ
ја. помолѣмъ са всѣхъ до гѣа бѣа. иже бы раѣнѣ намъ дати дѣха сѣтоѣ възъ с
ѣра наша. шобы есмо слышалн слово бѣиѣ. и заховаѣи его при сѣбѣхъ. так
о ѡ тоѣ напнсѣа тѣсъ сѣрѣа.

[арк. 145зв.] поѣчение в нѣлю ѣѣ по всѣхъ сѣхъ еѣлиа ѡ лоѣкы гѣа кѣсѣ.

[початок 1:] речеѣ гѣа, како хѡщете да творѣаѣ вѣа ѳлѣцѣхъ. и вы творите нѣ т
акожьде. если бысте любнлн тѣхъ которѣи вѣа любѣаѣ. шо жѣ сѣ того за по
жнѣѣ ѡзмете. аѡвѣмъ грѣшнѣици тѣа ѣниѣаѣ.

[арк. 146, початок 2:] таа то еѣлиа сѣтаа нѣшнѣа. наѡѣѣаѣ нѣа розмант
ѣи рѣѣемъ. которѣи залежѣа на хрѣтианы. шоѡымо и при сѡбѣхъ заховаѣи.
а тоѣ аѡы есмо ѣнилн. гораздѣ еднѣ дрсѣгомѣѣ. и любнлн каждоѣѣ ѳлѣк
а правѣи сѣзѣемъ.

[арк. 150зв.] поѣчение в нѣлю кѣ по всѣхъ сѣхъ еѣлиа лоѣкы гѣа лѣ.

[початок 1:] възъ ѡ ѣа нѣаше тѣсѣ, възъ гѣа нарнѣаемѣи наннѣ. и сѣ нѣ нѣа
ше оѣѣеннѣи его. и множество людинѣ. а колн оѣхѡднѣ тѣсѣ до мѣста ѡ
ного. и притраѣнло са нѣжѣ ѳлѣка оѣмрѣзлого принесено.

[арк. 151зв., початок 2:] таа еѣлиа нѣшнѣа ѡ томъ даеѣ нѣ знати. и ѡ
повѣдаѣ намъ. ѡ нашѣи нз мѣрѣѣ възстаннѣи. нѣжѣ маемо всѣхъ нз мѣртѣѣѣ в
зѣстати. ѡ сѣѣ межи намнѣ такѣи и нѣжѣ томоѣѣ не ѡвѣрати.

[арк. 155] поѣчение в нѣлю кѣа по всѣхъ сѣхъ еѣлиа ѡ лоѣкы гѣа лѣ

[початок 1:] нзѣде сѣвѣи сѣѣати сѣмени своего. и егда сѣѣаше ѡво пад

е при поутн. нстоптано бы. н птнца нбныа позоваше ен. а дрзгое паде на каменн. н прораснвшн нсзсхло.

[арк. 156, початок 2:] таа е҃ліа ннѣшнага. зунть на того [//арк. 156зв.] шобы есмо не пѣностню слоу҃халн слова б҃жіа. азовѣ вшнткы҃ четырн е҃лнсты напоминаю на, нж бы есмо слышалун слово б҃жіе н заховалн его.

[арк. 160] позуеніе в нѣлю кѣ по всѣ сты е҃ліе ѿ лоу҃кы гла пг.

[початок 1:] рѣ гѣ прнчуо сію. ѿлкь ннкторы҃ бы богаты. н ходн всѣгда в зѣамнтѣ, н в золотглавѣ і росконе оу҃жнвѣ на кажды днѣ.

[арк. 161зв., початок 2:] таа е҃ліа стѣа ннѣшнаа наоу҃гаѣ на. шобы есмо не покладалн надѣн вбогѣствѣ своѣ. а нн ты в то свѣтѣ манѣ. которы҃ на нзводн манѣстамн своимн. зннчѣнын рѣун. а тѣ мон намншѣн хр҃тіане. іако есте слышалн. іако е҃ліа ннѣшнага повѣдаѣ. ѿнѣ ѿлцѣ вогатѣ.

[арк. 164зв.] позуеніе в нѣлю кг по всѣ сты е҃ліе ѿ лоу҃кы г лн

[початок 1:] в з ѿ чѣ, прншо тѣ в з странѣ гадарнскоу҃ю. котораа ѣ ѿ вѣоплз галлен. а колн вышо ѿ корабла на землю. н стрѣтн его стѣоу҃ мѣть. моу҃ ннкторы҃ нз мѣста.

[арк. 165зв., початок 2:] а тѣ мон намншѣн хр҃тіане. іако ѣ рѣуч нзвыклаа людоу҃ хр҃тіаньскомѣ. ѿколо слзханаа слова б҃жіа. іако маете пнль не слзхатн. н выпонатн прнкѣ б҃жн.

[арк. 168зв.] позуеніе в нѣлю кд по всѣ сты е҃ліе лкы гла лѣ.

[початок 1:] ѿлкь ннкторы҃ прншо до тѣа. емоу҃ нма было наерь. а бы богаты н ты старшн на радою жндовскою. н прншѣшн н оупѣ по ногы тсовы.

[арк. 170зв., початок 2:] ѿповѣдаѣть таа е҃ліа ннѣшнага. н выславлаѣтѣ юда тѣвы. которын чннн на землн. а то дла того чннн тын юда. к оторын былн невѣрнымн. шобы н прнвѣль до вѣры.

[арк. 172зв.] позуеніе в нѣлю ке по всѣ сты е҃ліе ѿ лоу҃кы г лн

[арк. 173, початок 1:] часж ѿного законн ннторы҃ в зстѣ нскоу҃ша хѣ. мо вачн оу҃чнтелю шо маю чнннтн. шобы достѣ жнвота вѣчнаго. рече емѣ тѣсѣ. в з законѣ іако ѣ писано іѣ чнтаешѣ.

[арк. 174, початок 2:] а тѣ мон намншѣн хр҃тіане. нѣжлн поунѣ слоу҃хатн н выкладоу҃ тон е҃лнн ннѣшнн. помолѣм са всѣ до гѣ бѣ. авы раучнл на сзслатн ласкоу҃ н да дѣа стѣо до срѣць нашн.

[арк. 180зв.] позуеніе в нѣлю кс по всѣ сты. е҃лне ѿ лоу҃кы г. мс

[початок 1:] рѣ ꙗко ꙗкоу сию. ꙗкоу ннкторомоу нзродило са поле. н мыслѣ в собеѣ шны богачѣ. шо маю чннтити.

[арк. 181зв., початок 2:] ꙗко есте слышалн намнльшѣн хрѣтiane. еꙗлию ꙗ нѣшнюю. нже хс на ꙗводн ꙗ лакомства свѣта того. шобы есмо не н адѣалнса на свое богѣство. абовѣ моудрецъ грецкы фнлосзфѣ тѣ нап нсѣ оу кннгѣ свонѣ.

пооуенне в неделю. ꙗко по всѣхъ стѣхъ. еꙗлие ꙗ лоуѣ ꙗ да.

[арк. 187, початок 1:] вѣ ш ꙗа. колн его стѣа^{м^а^с^т^ь} рауѣ прѣтн до зборж жндовского. вѣ днѣ сѣбонѣ. а была тѣ же нактораа маладѣч нечнстѣ.

[арк. 187зв., початок 2:] тѣ же мон намнльшѣн хрѣтiane. ш то есте слыша лн правднвжю еꙗлию стѣоу ннѣшнюю. а еше вѣ повѣль выклѣ тон еꙗлн н ннѣшнен. але того тѣ са ꙗ себе нмѣтн не можѣ.

[арк. 191зв.] пожуенне в нѣлю ꙗн по всѣхъ стѣхъ еꙗлие ꙗ лоуѣ ꙗ дс.

[початок 1:] ꙗлкѣ ннкторы оучннль веерю розмантоуѣ. н сѣзвѣ многы людн до шон веерѣ. н послѣ слоугоу своего. колн ю нзготована была веера.

[арк. 192зв., початок 2:] а тѣ мон намнльшѣн хрѣтiane. ꙗко есте слыша лн вѣ еꙗлн стѣон. тѣ тѣ повнннн есте н чннтн. ꙗко на еꙗлие стѣо о указоуеть. ꙗ н до жндѣ мовнль хс прѣ прѣркы.

[арк. 145] пожуенне в нѣлю ꙗѣ повсѣхъ стѣхъ. еꙗлие ꙗ лоуѣ ꙗ пѣ

[початок 1:] вѣ время шно, стало са ѣ. гды ншоль тѣ до иерлима. н ходнль прѣ посредѣ самарнн н галлен. а колн воходн тѣ до едннѣ мѣста. а тѣ сталн нз далека троудоватын моужѣ.

[арк. 145зв., початок 2:] мон намнльшѣн хрѣтiane. прнслоухѣте са выкладо у еꙗлнн ннѣшнен. чого на оучн. ꙗко маете творнтн прнкѣ бжнн за все.

[арк. 198] пожуенне в нѣлю ꙗ по всѣхъ. стѣхъ еꙗлие ꙗ лоуѣ. гла ꙗ

[початок 1:] юноша ннкторы прншѣ до тѣа. н поклонн са емоу. ꙗ мовнль тѣ. оучнтелю блгѣ шобы мѣ чннтн. авѣ наслѣдн жнвѣ вѣчннѣ.

[арк. 199, початок 2:] тѣа еꙗлна ннѣшннн. мон намнльшѣн хрѣтiane. наоуѣаеть на шобы есмо ꙗпоустннн мѣностн н лакѣство свѣта того. во то е нзводн на ꙗцрѣтва нѣнаго.

[арк. 200зв.] пожуенне в нѣлю ꙗа. по всѣхъ стѣхъ еꙗлие ꙗ лоуѣ

[початок 1:] вѣ шнын ꙗасы, колн са прнблнжѣ тѣ вѣ нерлнмѣ. н тѣ слѣпецъ нѣакѣ сѣдѣль прн госннчн. н просн мноштынѣ. оуслышавшн т о нарѣ. которы ходн помнѣ него.

[арк. 201, початок 2:] ТАА ЕВЛНА ННѢШНАГА. НАОУЧАЕТЬ НА ТОГО ШОБЫ ЕСМО.
 МЫ ВСѢ ХРѢТИАНЕ. СЗДАВАЛН ХВАЛОУ ГОУ БОУ. СЗТВОРИТЕЛЕВН СВОЕМОУ.
 [арк. 203] ПОЗУЕНІЕ В НЕ^А ЛВ^Ю ПО ВСѢ СТЫ^Х ЕВЛНЕ Ѡ ЛОУ^К ГЛА
 [початок 1:] ВЪ Ѡ^У ЧА, МНМОХОЖДАШЕ ТСЬ ПО ЕРНХОЖ. Н БЫ ТА^А МОУ^Ж. КОТ
 ОРОМОУ НМА БЫЛО ЗАТХЕ^И. А ТО БЫ СТАШИН МЫТАРЕ^А.
 [арк. 204, початок 2:] ТАА ЕВЛІА ННѢШНАГА. НАОУЧАЕТЬ НА НАПОМНАЕ. Н ДАЕ
 НА ЗНАТН ТАКО ШНОМО ЗАТХЕВЕН. РАЧН ПОВѢСТН. ШО МАЕ БЫТН В ДОМѢ ЕГО.
 [арк. 207] СЛО СТО ІВАНА. Ш ГРЪДО СЖДѢ. Ш КОУННѢ СЗМРТН.
 [початок:] ШХЪ ДШЕ ОУЖННЦЕ МОА. Ш ГОРЕ СЖПРЖЖНЦЕ МОА. Ш ЧЮ НСП
 ВТАЮ ТА АГГАН БЖІН. Н ЗА ЧТО ПРЪВѢ ѠВѢ ДАСН Н. Ш КОТОРО^О ДѢЛѢ Ѡ
 ВѢЩАЕШН. ВОСПОМАНН ОУВО ШНОГО СТРАШНОГО СЖДА. Н ГРЪДАГО ВЪДАННА.



(11) РНБ, колекція Ю. Яворського 17

Учительне Євангеліє, кінець XVI—початок XVII ст., півустав, мова староукраїнська.

227 арк., розмір арк. 195<360>297 мм., дзеркало тексту 155<290>247 мм., висота рядків 9 мм., висота літер 3 мм., 28 рядків. Філігрань «вепр» відповідає № 1946 (1594 р.) альбому *Ліхачов*, т. 2 (див.: *В.М. Загребин* Альбом филиграней. Ленинград, 1982), на нижньому березі власницький запис про придбання рукопису ереєм Логином з дружиною Феодосією у с. Накловці у священника Андрія (арк. 57-61):
 СЮ КНИГѢ ЕВЛІЕ ЗУНТѢНОЕ КВПН ЕН. СБЩЕНЫ ЕРЕН ЛОГН З ЖННОЮ СВОЕЮ Ф
 ЕЩОСНЮ. ЗА СВОИ ВЛАНЫП ПЪНАЗЪ. КВПН ЕН В СЕЛѢ В А^КЛОЦѢ 8 СѢЩЕНА
 ЕРЕА АНДРЕА. ДАЕ ЗА НѢ. Е. ЗЛОТЫ МАНЫТЫ ПОСКОН ЛНУАУН ПО ТРНДЕТЬ ГР
 О ЗА СВОЕ ЗДРАВНЕ. А ѠПВЩЕНІЕ ГРѢХѢ.

Огляд змісту:

Перша частина містить читання на рухомі свята (арк. 1-149), що починається з повчання на неділю Митаря і Фарисея: ГЛКА ДВА ПРИШЛН ДО ЦРКВЕ МОЛНТН СА. ЕДН БЫ ФАРНСЕН. А ДРЖГЫ МЫТА

р'...фарнсен стоажн мов'вна тын слова. бѣ хвалѣ тобѣ въздаю. како не
ѣ емь такын како нншн ѿлкн. хнщ'ннцн неправѣлнвнн. прелюбодѣнцн. не
ѣ ѿ такнн. Останнім напучуванням на рухомі свята є в неділю по
Хрещенні Господньому. Прикінцеву частину, здеільшого агіографіч-
ного змісту, складають такі проповіді: «Наука вибрана до всіх
православних християн», «Слово на Різдво Ісуса Христа», «Слово на
Богоявлення», «Стрітєння Господнє», «Слово апостолів Петра
і Павла», Благовіщення, архстр. Михайла, св. Миколая, Покрови,
св. Георгія. Завершує збірник повчання на декалог, що мало
поширення подекуди у складі інших Учительних Євангелій. Проповідь
на М'ясопуст має традиційне походження.



(12) БАН, 33.12.5 (Нове зібрання)

Золотоуст постний з недільними додатками з Прологу, перша чверть
17-го ст., півустав, мова церковнослов'янська, староукраїнська.

264 арк., 30 рядків на арк., розмір арк. 195<360>305 мм., дзеркало
тексту 142<285>245 мм., висота рядків 8,5 мм., висота літер 3 мм.;
філіграні за *Лауцявічусом* «сурми» (тип Радзивилів) №1164—1166,
відповідає 1621—1623 рр.; «риба» №4064, відповідає 1619 р.
Власницький запис на початкових аркушах рукопису вигас. Опис:
Срезневскій, Покровскій с. 257—268.



(13) РНБ, колекція Ю. Яворського 13

Учительне Євангеліє (Перемишльська редакція), 20-ті рр. XVII ст.,
півустав, мова староукраїнська.

320 арк., бракує початкових аркушів, 22 рядків на арк., філіграні: Каманін «яструбець» №408 (1624 р.), Лауцявічус 2716 початок 17-го ст.; Каманін-Вітвіцька «тупа сокира» № 564 (1610-1612 рр.). Оздоблення: ініціали та заголовки виконані кіновар'ю; арк. 292 – прямокутна кіноварна заставка з геометричним орнаментом, що нагадує вишивку хрестиком (XVI-те ст.) під нею її копія пером (XVIII-го ст.); малюнки пером в стилі народного примітиву (XVIII ст.): на арк. 253в. – «Свята Пречиста»; на арк. 1323в. – «Голгофський хрест»; на арк. 204 – «Погруддя невідомої святої»; на арк. 2913в. – Архангели «Гавриїл» та «Михаїл». Оправа: непервинна, півфранцузька; поч. XX ст. 298x190x50 мм. Картоні палітурки, обклеєно мальованим мармуровим папером умбри сто-зеленого кольору з жовтими прожилками; корінець поволочено ледерином зеленого кольору. Хребет поділено чотирма фальшивими бинтами на п'ять полів. Бинти акцентовані лінійним і пунктирним, а головка і хвостик – орнаментально-геометричним філетом тисненими золотом. В першому верхньому полі прямокутна паперова біла бібліотечна наліпка з шифром рукопису «Собр. Ю. А. / Яворского / 13», в другому – золотом із набірних штампів витиснуто титул книги «Учительное Евангеліе», в третьому – «Ркп. XVII. в.», в п'ятому – «Ю. Я.». Форзаци виклеєні папером «верже» сіро-блакитного кольору. На вільному аркуші верхнього форзаца запис темно-коричневим чорнилом «Учительное Евангеліе / Ркп. XVI вѣка / (320 листов) / (Приобрѣт. въ сентябрѣ / 1913 г. въ с. Цѣневѣ, / долинскаго у., въ Галичинѣ / Ю. Яворский».

Зміст:

[без початку, перший текст «На неділю Блудного сина»]

[арк.1] ѡ двѣ сѣно^х. абы ѿ такжю пыхж н наоукоу. н высокжю мысль п реложн^а. н наоукоу ѿ тоє. ѿ тоє. ѿ хоуѣ мѣтве прѣнматн. мытарѣ н гав 'но грѣшны^х. которын былн згннжлн. з ^аомж ѿцевьско^г. н длѣ того бѣ ѿцѣ нѣсны. полѣл нѣ едннорѣнаго сѣна своего.

[арк. 4, початок 2:] тж бждемо нмѣтн држгжю уѣ казана.

гѣ бждемо нматн прнклѣ^а. ѿ блѣны снѣ рѣ^к. кѣко є наѣннкѣ оу ѿца мое го. нмаю достатѣ хлѣва, а та з голодж тынж. в' тон држгѣ сторонѣ.

[арк. 43в., початок 3:] тѣ бѣде третѣ ѿ казана. ꙗко вставшии ишоу ко
ѡцю своему. и еще бы далѣ. оузрѣ его ѡцѣ. и ра емѣ бы. шешн ѡта
его. и рѣ до него снѣ. ѡче сзгрѣшенѣ на нѣо прѣ тобою.

[арк. 4, початок 4:] а то ю бѣде. четвертаѣ ѿ казана евлѣи стон. так
а радѣ бываѣ на нѣси ѡ едннѣ грѣшникѣ. кажиши са. снѣ ты сз мно
ю всега ѣ. и вса моѣ и твоѣ сѣ. равати са пѣбаеть. и бра твоѣ оумѣ
з бы и жнѣ.

[арк.7, кінець:] тѣ же и нѣ не годѣ са сзрѣти збавѣна люскоѣ. алѣ
с того рауномо весѣмо. прсѣ ѣ стон мѣть. абы и нѣ тѣ рауѣ прѣати до
иноѣ хвалы своѣ вѣуноѣ. сз ѡцѣ и снѣ и стѣ дхѣ ннѣ и рѣно.

[арк. 73в.] в нѣ мапѣннѣ евлѣе зѣ ма рѣ ѡ вторѣ прншествѣ хѣѣ.

[початок 1:] рѣ гѣ ꙗко прѣнде снѣ ѿлѣкѣи вѣ славѣ своѣ. и вѣси стѣи аггѣи
с ннѣ. тога садѣ на рѣтѣ славѣ своѣ. и сзберѣ са прѣ нѣ вѣси ѿзыци.
и разлѣи и дрѣ ѡ дрѣга. такоже разлѣи пастѣ ѡвѣ ѡ козлѣи.

[арк. 83в., початок 2:] прнслѣханѣ пѣно хрѣтѣискѣи ѿлѣе. ннѣшнѣи наоу
кѣ. тако то рауѣ мовѣти снѣ бѣиѣ, ѿ мѣкана люскоѣ скоуѣ са. прѣти
маѣ гѣ сз нѣсѣ сз славою велнкою.

[арк. 13, кінець:] постаранно са ѿ бѣмо грозы оуѣбгѣи. а лѣкѣи достал
и. ѡ мѣтѣвоѣ ба в днѣ сѣнѣи. котормѣ ѣ ѣть и хвала на вѣкѣи вѣу
иѣи амнѣ.

в нѣ сыропѣннѣ евлѣе мѣ зѣ зѣ.

[початок 1:] рѣ бѣ, еслн ѡпѣааете ѿлѣѣ сзгрѣшенѣи нѣ. ѡпѣстѣи и вѣ
ѡцѣ нѣнѣи. еслн не ѡпѣстѣи ѿлѣѣ сзгрѣшенѣи нѣ. ннѣ ѡцѣ вѣ ѡпѣстѣи сзг
рѣнѣи вашѣ.

[арк. 13, початок 2:] слышалн есте нанмѣшнѣи хрѣтѣа. што мовѣ гѣ, прѣ нѣ
нѣшнѣе евлѣе стѣе. прѣ стѣго евлѣнѣста маѣ, свѣ праѣвоѣ таѣннѣ бѣиѣ. ѡ
ѣ ннѣнаѣ змѣка ѣ.

[арк. 163в., кінець:] а бѣ его стѣа мѣо. вндѣвѣшии мѣтѣи нашѣ справѣлнѣ
иѣи. заплаѣти нѣ ѿвѣнѣ в днѣ сѣнѣи. и дѣ мѣкана вѣ своѣ црѣтѣи нѣноѣ. з
о свѣ стѣи ѣ. котормѣ ѣ ѣть и хвала на вѣкѣи вѣуиѣи амнѣ.

[арк. 17] в нѣ ѣ поста ѡ правослаѣи евлѣи. ѡ ѿана. зѣ ѣ.

[початок 1:] вѣ ѡ ѿа, хотѣ гѣ прѣти вѣ галлѣю и знашо фнѣппѣ. и
рѣ ндѣи зѣноѣ. бы же фнѣи ѡ вѣѣсаѣи. ѡ града андрѣѣѣи и петрова.
и знашо фнѣи наѣанѣла.

[арк. 173в., початок 2:] слышалн есте нанмѣшнѣи хрѣтѣанѣ. прѣ ннѣшнѣе ѣ

Ѹліе. іако то рауѣ егн сѣаа млѣть снѣ бѣжін сѣце н оумыслы н оуѸнїкн лїдскїн знѣ. показовѣ лѣкж свою бѣ ѡцѣ нѣны в старѣ законѣ.

[арк. 21, кїнець:] прото есмо внїн нанмїшїн брата. старатї завѣше. іѣ бѣ оупроснн млѣ бѣ. жебы са змлѣовѣ нѣ ннмн. іѣ са змлѣовѣ нѣ фнлнпѣ. н є сѣы. мнлѣрдннн гн бѣ. рѣ же нѣ датн мешкѣа, нзѣ своннн сѣтн...

в нѣ бѣ пѣ еѸ мѣ зѣ Ѹ.

[початок 1:] вѣ ѡнын Ѹасы, вѣшѣ тѣ вѣ капѣнаѸ по кнѣка днїн. оуслыш ано было нѣ вѣ домж былѣ. н натѣмѣ зышлѣ много. тѣ нѣ не задрѣжал н мѣста. анн до дверїн не мѣ было прїнтн.

[арк. 22, початок 2:] слжхан же нанмїшїн хрѣтїдскїн Ѹліе. выклѣѸ н на Ѹкы нѣ еѸліа сѣго. а вшѣ знакн н Ѹжѣ гѣ нашего тѣ хѣ. до єного кѣца стагаїѣ са. то є абы прѣ нѣ бѣ познѣ гѣ нѣ тѣ хѣ.

[арк. 26, кїнець:] абы прѣ заслжгж мжкы твоен невннннн. н за прнчнн ою сѣы твоѣ. вдрѣжалн грѣхѣ ѡпжшѣе. н црѣво нѣное. которын мѣкѣ на высокстн нѣннн. сѣ ѡцѣ н сѣы дѣхѣ.

в нѣ гѣ пѣ еѸліе мѣ зѣ лѣ.

[початок 1:] рѣ гѣ своѣ оуѸнїкѣ. еслн кто хѣчѣ зѣ ною нтн. нѣ ѡвержѣ са себе. н вѣзмѣ крѣть своѣ. н по мнѣ ндѣса себе. н вѣзмѣ крѣ своѣ. н по мнѣ ндѣ. а кѣто бы хѣтѣ дшж сїтн. стратї ю.

[арк. 26зв., початок 2:] бѣ ѡцѣ нѣнын всего свѣта нмаїѣн оулютовѣ са нѣ народѣ лїдскїн. рауѣ его сѣаа млѣть зослатн сѣна своего. дѣхѣ сѣы за Ѹтого. ѡ Ѹтон дѣцѣ мѣ. гѣ нашего тѣ хѣ.

[арк. 31зв., кїнець:] внннн есте тжю наоѸкж памататн. н его сѣон млѣ тн проснтн. абы нѣ рауѣ домѣстнтн до своего црѣтва нѣного. н всѣмн сѣтн его на вѣкн вѣчннн . амн.

[арк. 32] в нѣ дїѣ пѣ еѸліе мѣ зѣ мѣ.

[початок 1:] вѣ ѡнын Ѹа, Ѹлѣкѣ нѣкїн прншѣ прѣ тѣа. оуклоннвшн н рѣ. оуѸтлю, блгын. прнвѣе сѣна своего до тебе. которын нмаѣ дѣха нѣмого. а тѣ похвѣтнвшн є рѣвнвѣе. н пѣны точн. н зкыгѣ зжбы своннн.

[арк. 32зв., початок 2:] слышалн есте нанмїшїн хрѣтїд Ѹнтана н ѡповѣд ана еѸліа сѣго прнслжханжѣ выклѣѸ дѣхѣовнаго. ндн воспон справы гѣ нашего тѣ хѣ.

[арк. 35зв., кїнець:] а тѣ рѣ, не можѣ тѣ рѣнн прѣ шѣто с Ѹлка вынтн. є но прѣ млѣтвж н пѣ. понежѣ млѣтва н пѣ праваа стѣка до црѣтва нѣного. до которого рѣ нѣ домѣстнтн, ѡѸѣ н снѣ н дшѣ сѣын.

[арк. 36] В нѣ еію пѣ е҃лїе ма зѣ мз.

[початок 1:] ВЪ ѡНУН ѸА, ПОІА ТС. БТ. АПЛЪ СВОИ. Н ПОУА Н ПОВѢДАТН. Ш ТО МАЛО ПРІНТН НА НЕГО. ОТО НДЕМО ДО ІЕРЛАМА. ВѢДАТЕ Н СѢНЬ УЛУКІН ВІДА ВЖДЕ АХІЕРЕУ Н КІНІКѢ. Н ВСЖДА ЕГО НА СМРТЬ.

[початок 2:] ВЪСМОЩНЫН ГЪ НА ТС ХС. А СПРАВЦА ЗБАВЛѢНА ВШІКОГО НАР ОДА ЛЮДСКОГО. НЖЕ УНЬ ЗАВЖДЫ ТОГО ПО НА ПОТРЕБОВАТН РЯН. АБЫМО В П ОРАКЖ БЫЛ ІАКО РОЗЖМНОЕ СЪТВОРЕНІЕ ЕГО. ТЖ ЗАВЖЫ МЕШКАЛН.

[арк. 40, кінець:] ТОГО ПРАГНѢМО Н ТОГО ГЛАДАНМО. А ЗА ТЫ ЦРТВО НБНО Е УДРЪЖН, Н ВѢНОН СЛАВЫ ДОСТЖПН У ХТ ТС ГЪ ПШЕ ЕМЖ СЛАВА СЪ У ЦЕ Н СТЫ ДХѢ ПНѢ Н ПРНО ВЪКЫ.

слово стѣкованое У СТГО е҃лїа у правѣно лазарн его въскрсѣ хс.

[початок 1:] ГЪ НА ТС ХС ДЛА ЗБАВЛѢНА ФЛУГО ПО ЗЕЛН СА ТРЖДАУН ОУ ПОМННА ЛЮДН ДО ПОКЖТЫ РЕКЖУН ПОКАНТЕ СА БО Ю ПРНБЛНЖНО СА ЦРТВО НБНОЕ. ПРНБЛНЖН СА МН ЛЮДЕ СЪ БГО УЦЕ.

[бракуе другого зачала]

[арк. 44, кінець:] простѣмо млтнвого ба абы на рауи варовати у пекла страшнвого то ет у угна вѣного старанно са абымо был дѣднмн цртва нбнаго н дан то гн въ трціи єднны кѣромж то нехан вжде ует н хва уцѣ н снж н сѣтомж дхж н пнѣ н прно.

побуеніе в нѣ цвѣтнжю е҃лїе іуа з ма.

[початок 1:] ВЪ У преже шесты дн пасхн. прше тс въ вѣнїю ге вї лаза оумѣ кѣрого въскрсѣ у мртвы вуннлн вечерж н маѣа слжжла емж а лаза вї с нн.

[арк. 45, початок 2:] слышалн есте нанмншїи хртїане іа выправжѣ на е҃лїа сѣаа вѣѣннцж велїкжю, на у ба уца у вѣкѢ вѣѣцанжю, самого нзбавтєла нашего тс ха прѣ прркы в пнсмѣ сѣты на высвѣуєного н са мѣ въ улукон пѣѣт ѡказати.

[арк. 49] ВЪ СТЖЮ велнкжю нѣлю пѣхы на л҃ргїи е҃лїе у іуана зѣ а.

[початок 1:] на поуакж было слово. а слово было кѣ бж. а бго было сл ово. а то бы спѣакж бгвн. вшїко прѣ него сталѢ н без него ннѣого не могло са статн. а в тѢ то бсѣ є свѣтлѢт улкѢ н жнѢ а жнѢ бї свѣ тлѢстїю люѢскою.

[арк. 50, початок 2:] слышалн есте нанмншїи хртїане е҃лїе. сѣго ѣєло га іуана. іако статеунѣ вызнаѣт на. у вѣкѢ оуготованон пѣцѣ пшєн. г а пшєго тс ха. кѣры на прѣты тѣлѢ свои н ѣтною кровїю укжпн.

[арк. 54, кінець:] а просѣмо ꙗ̄ѣ ꙗ̄ѣ абы на̄ в̄ днѣ ѡ мѣтвѣ възстанѣ ко в
ѣнѣ радостѣ ѡжнвѣ, н сз всѣмн стѣмъ въз црѣтвѣн своеѣ ѡдеснжю себе
поставнѣ. не хан же емж бжде ѡть н слава н поклоненіе сз ѡце н стѣ
дхѣмъ н рѣно.

в пнѣ свѣлон нѣлѣ еѣліе ѡ іѡа̄ зѣ вѣ.

[початок 1:] ѡӯ ѡного послалн жнѣе ѡ ерѣлма стѣпкн н левѣнты до іѡа
на абы его спыталн кто е̄т ѡ. а ѡ вызнѣ н нѣ не та̄н н рѣ ѡ не емь
ѡ хс̄. те ды ѡнн его пыталн штѣ ты е̄, іліа н рѣ до нѣ несъмь а ѡнн р
еклн зѣ.

[арк. 55, початок 2:] слышалн есте нанмнѣшн хрѣтіане ѡнтана стѣн еѣлі
н. прнслѣха̄н же сѣ выкладѣ ен дхѣвнаго. а вѣже нзбавнтѣ на̄ гѣ тс̄ х̄
с̄ правднвѣ месіа. не потребова̄ жѣнаго свѣдоцства ѡ ба̄ ѡца̄ своего.

[арк. 57, кінець:] те ды гѣ вѣ видѣвшн твою покорж дѣт ти достатѣ р
ѣѣн доѡснѣ а по сѣ жнтѣн до мѣстѣ на̄ до хвалы своен стѣн ге вде
мо мешкана нматн сз всѣмн стѣмн его в ѣкы амнѣ.

в нѣ ѡмннѣ еѣ ѡ іѡа̄ зѣ ѡе

[початок 1:] бывшн позно ѡӯ веѣѣ ѡного днѣ прѣшего по сжботѣ а две
рѣ былн зѣкненн. ге сѣ былн ѡѣѣнцн его сзбралн богаѣн сѣ жндѣ. прнш
ѣ тс̄ н станѣ ѡӯ посрѣкж ѡ і рѣ ѡ мн вѣ.

[арк. 58, початок 2:] на̄ млтнвѣ гѣ рѣѣ сѣ ѡказатн своѣ ѡѣеннко̄ по
змѣтвѣ възстаню н выпѣнѣ ѡвѣнцж свою. ѡ поставнѣ себе жнѣого по ѡӯ
мѣѣню своеѣ. н тѣ ѡѣѣнѣ іакобы іактѣн не прѣатела̄ пѣіа̄ рѣны а кѣ по д
оконаню не прѣатела̄.

[арк. 61, кінець:] а томж корѣн на̄ мо жѣ ѡѣвароватн абысмо в не вѣно̄т
не ѡѣпалн н поставнтн на̄ прѣ хвалою своею крѣ прнганы в радостн сѣ
момж прѣмѣромж бѣж збавнтелевн нѣшемж не хан бжде хвала н велнѣе
н влѣѣтво н сна ннѣ н рѣно н ѣѣкы вѣко̄.

нѣ гѣ стѣмъ мнроносцѣ еѣліе ѡ ма̄ка зѣ ѡн.

[початок 1:] въз ѡнын ѡасы прншѣ іѡсн ѡ арнмаѣеѣ зацнѣмъ ѣлкѣ порѣн
ѣ корын тѣ ѡжнда̄ црѣтѣа бѣтѣа а дрѣзнѣшн шѣ смѣлѣ до пнлата прос
н ѡ тѣло тс̄во а пнла̄т ѡждѡва̄са ѡ тѣ ба̄зо ѡѣмѣ н дарѡва̄ тѣло іѡсн
ѡвн. іѡснѣ кжпнвшн...

[арк. 61зв., початок 2:] нанмнѣшн хрѣтіане, ннѣшнѣ стѣа еѣліа проѡавла
ѣ снпѣе наше, спомнѣаѣѣн ѡхована въз грѣ ꙗ̄ѣ нѣшего тс̄ х̄а̄. корын сѣ д
ѡвровѣнѣ на то прншѣ абы кровію своею стѣою вшнтѣ свѣ тѣ ѡнѣстнѣ.

[арк. 81, початок 2:] слова сѣ гав'нын напнса'нын. прѣ е'влнста сѣго. ѡ възнесенїи г'а нашего т'в х'а. а было мнѡ п'ма. и м'ного роз'мантого прѣ р'ѣтва. ѡ в'шнк'и справ'а его сѣтон м'лти.

[арк. 87, кїнець:] вых'валанмо ею сѣтон м'лти нма его сѣтоє. в'шнцн спо л'енѣ. абы раун зослати д'ха своего сѣго. тако ап'лѡ свои. зослати раун'и б'и. кзтор'и оу н'а абы мешк'а. на в'ѣкы...

в нѣ з' по па'цѣ ст'и ѡцѣ е'влїе ѡ івана. з'а. кс.

[початок 1:] в'з время ѡно, п'нес'шии т'с ѡн свои на н'бо, и р'ѣ, ѡче при ход'и ч'а. прослав'и та. тако д'а еси емж в'л'а всакон плзти. и в'шнко д'а еси емж и д'а жнвѡ в'в'нын.

[арк. 88, початок 2:] ннѣш'нею сѣго д'не, вн'нн емо в'а нанм'ншїи х'р'їане, ѡзнанмти пр'азн'н. ст'и в'зсел'еск'н б'гонѡн'и ѡцѣ. т'и. ни. пам'а н' пр'азнж'е. по възнесенїи свое, г'а нашего т'в х'а. в н'лю, котори са былн зыш'лн. при костан'тннѣ велнкѡ. и бл'гов'ѣр'нѡ х'р'їанскѡ кролн. на злоѣтваго ар'їа.

[арк. 92, кїнець:] прото нанм'ншїи х'р'їане. выстерѣганмо са злост'и. с'е м'анѡ а не в'в'нѡ свѣта. іа в'ымо п'ела оуѣб'глн. а л'акы м'лого б'а до сталн. жев'ымо вес'полѣ зо в'сѣмн сѣтмн е' м'ек'а нма. в'з цр'твѣ н'бнѡ. в ых'валанмо сѣт'ж тр'цю. ѡца и с'на и сѣго д'ха...

[арк. 92зв.] в нѣ. н. е'влїе ѡ івана гла з'. з'а кз.

[початок 1:] в'з послѣднїи д'нѣ, велнкїи пр'аннка, стоаун т'в наоу'ч'а. и мов'н еси к'то жадаєт, прїндѣ ко мнѣ и пїєт, оуѣѣр'н ли оу мене. іа мо в'н пнс'мо. р'ѣкы ѡ чрева его нстек'ж. водн жнвы.

[арк. 93зв., початок 2:] слышалн еа же нанм'ншїи х'р'їїа тако вызнава' сѣто е е'влїе. ѡбѣн'н розмант'и. сама нзбавнтела г'а т'с х'а. и е на розмант'и а на рѡл'нн'и мѣстѣ. много напнса'н'и. ѡ сзшѣтв'и сѣго д'ха.

[арк. 98, кїнець:] прїндѣте бл'внїи ѡца моего. наслѣд'жнте, оуготован'н ое в'а цр'тво н'бное ѡ под'кж с'вѣта. абымо т'а з' б'гѡ, ѡцѣ н'бн'и. и зо в'сѣмн сѣтмн его мешкалн. на в'ѣкы в'ѣнын ам'н.

в нѣ. а всѣ сѣт'и. е'влїе ма. з'а лн.

[арк. 98зв., початок 1:] р'ѣ г'б свои оу'ч'нкѡ, к'то ма выслав'н прѣ в'л'кы. и гавы сл'аю его прѣ ѡцѣ мон', н на н'бсѣх. а нже запр'н са мене ѡцѣ м о'н на б'сѣх.

[арк. 99, початок 2:] слышалн ес'те нанм'ншїи х'р'їїа. ш'то мов'а оуста б' жїн, з прѣдн'нее е'влне. тако с'нѣ б'жїи наоу'ч'а свои оу'чнкы и ап'лы. абы

былн оу вѣрѣ с'талымн. н срѣца ѿ, оутврѣжда. жебы ѿ вѣры тс хвѣи н е ѿстѣповалн.

[арк. 103, кінець:] таковы мовѣ хс. к'то ндѣ кто ко м'нѣ. не выженоу его вѣ. млрднын гн бѣ, вѣ трѣцн едннын. нехай же са вола твоа стѣла дѣе с' намн. ѿнѣ н прѣно. н в бѣкы. вѣкомь. амн.

[арк. 103] в нѣ. бѣ по в'сѣх стѣх евліе. ѿ мат'ѣѣа. зѣ. ѣ.

[початок 1:] вѣ время оно, ходѣ тс при морн галлленс'ко. оузрѣ два браты. снмона которых назвѣ ѣ петрѣ. н адрей брѣ его. вѣмѣтаючнѣ тн вѣ море. понѣ былн рыбнт'вн. н рѣ ѿ ндѣте за'ною. оучнню вѣ лов'цалн ѣлко.

[арк. 103зв., початок 2:] прислѣхай же са хрѣт'іаск'н ѣлче, нже ес'мо б былн оного стѣго, бѣтвнаго. н прѣво б'лвнѣ жнвота ѿдалены. за выстоу пѣ прадѣда нашего адама, выгнанн ес'мо вѣ безѣтное былн меш'кана. н сѣмрт'ію всѣжденн есме былн.

[арк. 106зв., кінець:] н престѣмо са ѿ чнннтн. тако онын рыбнт'вн. вст авлнн стѣтн свон. тѣ же мы перестѣмо в'сѣх злос'т'н сего свѣта. авѣм о са гѣ бѣ подвалн. н домѣстѣ нѣ до своего црѣтва нѣного. г'де бѣдѣ радѣ веселіе. на вѣкы вѣчнын амн.

[арк. 107] в нѣ гѣ по в'сѣх стѣх евліе. ѿ маѣеа. зѣ пѣ.

[початок 1:] ре гѣ, свѣт'ннѣ тѣлѣ ѣ око. еслн око твое іас'но бѣдѣт. в 'се тѣло твое помрачено бѣдѣт. аще оубо свѣтѣ вѣ тѣлѣ т'ма ѣ. тотма кѣмн паѣе. ежелн т'ма свѣтлѣ котора ѣ вѣ тѣлѣ ѣ.

[арк. 108, початок 2:] слышалн есте нанмнш'н хрѣт'н. чнтана выклѣу д'ховнѣ. о тѣ свѣт'ннѣкѣ. н о в'сѣх с'ловесѣ. н напомяннѣ стѣа бѣіа. н о прикладѣ ѣ, прѣ дншнее евліе. слѣш'нѣ бѣ тѣ нмѣ присмотрѣтн. н задншватн.

[арк. 112зв., кінець:] млрд'нын гн бѣе сѣт'ворнтелю нѣ рѣ нѣ пріатн до вѣнон х'валы своен. до своего црѣтва нѣсьнаго. ѿ бѣмо в' нѣ зо в'сѣмн, стѣмн твоимн мѣкалн. на вѣкы вѣчнын амн.

в нѣ дѣ. по в'сѣх стѣх евліе. маѣен. зѣ. кѣ.

[початок 1:] часѣ много, пришо тѣ до капѣнаоу'ма. н пришо до нѣ сонѣ просачн его н мовѣ. гн втрѣ мо. лежѣ в' домѣ моѣ. вѣзо лютѣ терпѣ в' немочн. н рѣ емѣ тс. вѣстѣплю іа тѣ. до тебе, н оуѣров'лю его.

[арк. 113зв., початок 2:] нже тѣ евлнс'та стѣн приклѣ повѣдае нѣ, о нѣ совт'ннѣкѣ. которого то стѣн ѿ доконова. жнвота своего. которых ле

жѧ бѧзо в' немочн. велнкѡ. н ꙗго на мѧтнвын хс̄. прѧко бѣ в'сен зас
лжгы. н гѡностн выслжхатн. н потѣшн рачн̄.

[арк. 116зв., кінець:] пев'не на не ѡстѡпн з ласкы своен стон. н выслж
хѧ вшнкы прѡбы нашѣ. мѧрнын гн̄ бѣ. в' трѡцн. едннѡн. нехѧ же са с'на
мн дѣе вола твѡа стѡа, ннѣ н зав'жды. н бѣкы вѣкѡ.

вз нѣ ѣ по в'сѣ стѣ. евліе м̄, зачало кн̄.

[початок 1:] вз н время вно. прншѡ тс̄ вз стрѧу гадарнѣскоую. н пѡка
лн его два бѣс'нжюшн са. ѡ грѡвь взходѧшн̄. люты бар'зо. н ннк'то н
е могь мннѡтн тѧ ты пжтѣ.

[арк. 117, початок 2:] слышалн есте нанмншн хр̄тіане. лѧкж н грозж на
шегѡ мѧтнвѡ нзбавнтела. тсѧ, ѡ которѡ лѧцѣ н грозѣ. дншнее евліе
свѣчн̄, ꙗко рачн̄ его стѡа мѧть сн̄ бжн̄ вз внын часы вчнннтн прѣ ѡ
блннос'тн своѧ оучн'ковь.

[арк. 119зв., кінець:] просѣмь оу мѧтвѧ своѧ гѧ бѧ, авы на на не прѣпж
стн̄. гнѣвоу своего. ꙗко на внын свннѣ. жевымо не оуг'нанн былн. до
пекла вѣуного. вз дн̄ сжннн. которе оуготованно ѣ дѧволж н слжг
ѧ его. мѧрдны гн̄ бѣ в трѡцн ѣны рѧ на на вы мѧвы.

[арк. 120] в нѣ ѣ по в'сѣ стѣ. евліе на. зачало. кѡ.

[початок 1:] вз внын часы. встжпн̄ тс̄ вз корабль, н прншѡ до еднного
мѣс'та. н прннесено прѣ него ѣлка. раславлен'на жнлаамн. на лѡкж лежа
чѡго. н вндѣ тс̄ вѣрж н, н рѣ раславлен'номж. дрззан чѡдо.

[арк. 120зв., початок 2:] прнслжхан же са хр̄тіанскын ѣлче. выклѧу дх̄
овнаго н наоукн. н стго евліа. ачъ в'шт'кн чюда стѣкаю са до еднног
ѡ. гѧ нашего тв̄ хѧ. то ѣ авы с' нн̄ н черѣ ннх познѧ бѣ гѣ на. тс̄ хс̄.

[арк. 123зв., кінець:] але рѧ ма прнгѡнжвшн до себе оумоцннтн. вѣрж
вз м'нѣ. авымо презь зас'лжгж мжкы твѡен. невнннѡн. а за прнчннж ст
тытво ѡдрзжалн грѣхѡ ѡпжщена н црѣство нѣное которы мѣкѧ на вы
сокостн небѣнон сз ѡцѣ н стѣ дх̄ ннѣ н рѡно н бѣкы вѣкѡ амн̄.

[арк. 124] в нѣ ѣ по в'сѣ стѣ евліе. маѡен зачало. лг̄.

[початок 1:] вз вно время. прнходѧщж тс̄ж ѡ тждж. н за нн̄ ншлн дв
а слѣпын. клнкалн н мѡвнлн. змнлѡжн са на намн тсѣ снѣ дѣвѣз. а
гѣ прншѡ в' дѡ. н прнстжпнлн кз немж слѣп'цеве.

[арк. 124зв., початок 2:] слышалн евліе нанмншн хр̄тіа. ш'то вызнавѧ ст
тѣ евлн̄. нанпнѣвшее было тое старана. завжы гѧ нашего тв̄ хѧ. кото
рын то тѧ бар'зо прагнж. позыскатн себѣ. а прнвес'тн до х'валы своѣ

сѣтон. грѣшного и оупадалого ꙗ́лка.

[арк. 128зв., кінець:] прїндѣте блвенїи ѡца моего. насѣдѣйте. зготова нное ва црѣтво небесное. ѡ початкѣ свѣта до которого на црѣтва рѣ д омѣтїи бѣ ѡче вседръжителю. снѣ и дхѣ стѣи.

[арк. 129] в нѣ ѿ по всѣх стѣи евлїе маѣен. зачало. нн.

[початок 1:] вѣ время шно, вндѣтѣ многїи народы, ходячи за собою. и оумнло срднѣ на нмн. позно ю было. и прнсѣтѣпнлн к' немѣ оуѣннцн его. и реклн оуѣтлю поусто ѣ мѣсто и ѣ мннѣ ю.

[арк. 129зв., початок 2:] слышалн есѣте нанмншїи хрстїане. ꙗ вызнава стѣи евлн маѣен. такю лѣкѣ показѣ его сѣа мѣть, снѣ бжїи народо вн лѣсѣкомѣ. нже пѣма хлѣбы. и двома рыбамн. ѣ. народа накѣмн.

[арк. 132, кінець:] авы са тѣ на намн оумрднѣ. такѣ на шнмн на пѣщн народы. жебы на наоуѣн, и накѣмн словѣ своѣ стѣи. хлѣбѣ вѣѣнѣ. вѣ црѣтвїи своѣ нѣно. авымо потѣшенн былн. и зо всѣмн сѣмн его. оуѣднн кн бжїи мнн. выхѣвалаючн сѣтѣю трѣцю...

в нѣ ѣ по всѣх стѣи евлїе, мѣ за нѣ.

[початок 1:] вѣ время ѡ. прнмѣснѣтѣ, оуѣеннковѣ своѣ вѣтѣпнтн в' кор авль. авы его оупереднлн за морѣ. [арк. 132зв.] докы ѡпѣстнѣ народы. и вѣтѣпнѣ на горѣ, сѣтѣ помлнтн сѣ. а гды сѣ вечерѣ станѣ. бѣтѣ сѣ.

[арк. 133, початок 2:] то есѣте слышалн, нанмншїи хрстїане. шѣто мовн д ншнїе евлїе. прнслѣханже сѣ. такѣ посвѣѣѣтѣ. выклѣ дхѣовннн, ѡ тон сѣ тон евлїи. такѣ то повѣѣѣтѣ. ѿ прнмоѣснѣтѣ. оуѣннкн своѣ. а то вѣсе дл ѣ того. ѿ не хотѣлн ѡвѣтѣпнтн ѡ него. и мѣсѣлн всѣсѣтн в' коравль. и жѣтн его на шнон сторонѣ.

[арк. 138, кінець:] просѣмо оуѣставнѣне гѣ бѣ. авымо оуѣслышалн аплн гнн. гѣ мовн, не вѣтѣ ꙗ ѣмѣ с' вамн. прѣтѣ авымо тѣ и мы ѿ его сѣтѣмн а плы помешѣкана нмалн. вѣ црѣтвѣ нѣнмѣ, славаще сѣтѣн трѣцю.

[арк. 138зв.] в нѣ тѣ по вѣсѣ стѣи. евлїе маѣ зачало. ѡѣ.

[початок 1:] вѣ время шно. прнстѣпнѣ до сѣа ꙗлкѣ нѣкнн. на колѣна п ѣшн прѣ нн, и рѣ, гн змнлѣн сѣ на снѣ мон. понѣ на новѣ мѣцѣ бѣснѣтѣ сѣ. а злѣ бывѣѣтѣ дрѣѣеннѣ. ѣасто паѣѣтѣ оуѣ шгѣ. и вѣ водѣ.

[арк. 139, початок 2:] то есѣте слышалн, нанмншїи хрстїане. днѣнѣю спр авоуѣ тѣ моцнѣного црѣа нѣного. ѿ ѡ хотѣчн днѣнѣю спр авоуѣ вѣказѣтн. мѣно бжѣтѣа своѣго. по прїнтю своѣ. не тѣко на землн. на морн. алѣво на повѣтрю.

[арк. 143, кінець:] послѣдоуемо н мы таковы справа. аплзс'кн. н в'сѣ
сѣты его справа. аплзс'кн. н в'сѣ сѣты его те н мы не воудѣ ѡлжыени
ѡ нх в'дѣ. сжны. н в'сѣны блгъ наслѣннцн бждѣт. ѡ хѣтсѣ гѣ наше,
емж подабаѣ в'сакка слава. н ѣтъ, н поклонаніе, сз ѡцѣ н сѣты дхѣ...

[арк. 143зв.] в нѣ. аї по всѣ сѣты евліи м' з'я. ѡз.

[початок 1:] рѣ гѣ прнповѣ сію, подобно ѣт, црѣтво нѣное ѡлжк црю. котор
ы хотѣ лнубж клас'тн. н сжгамн свонмн. а гды ю сѣ на лнѣѣ ѡно. прн
ведено до него длзжннка. которыи ѡно. прнведено до него длзжннка. к
оторыи емж вннѣ т'мж таллѣтѣ.

[арк. 145зв., початок 2:] крас'ныи начатѣ нанмншіи хрестіане. але срого
ѣ докѡубна. тон прнповѣс'тн гѣ нашего тс хѣ. которжо то нѣ оу пнсм
ѣ zostавнтн рачн. прѣ евлнста сѣтго. а прав'днвого кѣцлѣра таѣннцѣ в
жѣтва своего сѣтго.

[арк. 148, кінець:] н ѡпжщанмо малыи выс'тоуп'кы блннн свон. в'ѣны оуб
огы. іѣ злѣ тѣ н глжпство н. ннн выс'тжп'кы н. ѡво нѣбакнн злостн н.
дла того же вѣмо н мы бѣшее. ѡпжщеніе ѡ гѣ бѣ створнтела своего п
ріалн. н црѣвію его наслѣннцн бждѣ. ннѣ н в'сега...

в нѣ вї по всѣхъ сѣты евліе мѣ. з'я. пѣ.

[початок 1:] вѣ время ѡ, юноша нѣкын прешѣшн прѣ тса. оуклонн са ѣ
мж. н рече оуѣтлю блгын. ш'то доброго маю вчннтн. абы нмѣ жнѣѣ в
ѣч'ныи. а ѡѣ рѣ емж. ш'то ма назывѣ блга.

[арк. 149, початок 2:] сжш'не бы са нмѣ кѣды прнс'мотрѣтн. тѣи ѡпат
рзностѣ бжнн, ш'то рачн его ста мѣть сѣнѣ вн чннтн. бжджун в ѡлѣс
'твѣ своѣ сѣѣ, прѣ волю бѣ ѡца нѣного. дла нѣз'ного ѡлка свѣта сего.

[арк. 152, кінець:] але мы постарѣмо оугоднтн бж. жебы москѣ бы то
ѣ жнѣѣ. н выхована ѡ его сѣтон мѣтн, гѣ бѣ прїалн. в' днѣ сжныи вѣ
црѣтвіи его стѣ нѣѣ. котормж ѣ н бждѣ ѣтъ н х'вала.

в нѣ гї евліе ѡ мѣ з'я пѣ.

[початок 1:] вѣ время, рѣ [//арк. 152зв.] гѣ прнчу сію, ѡлжк нѣкотор
ыи бѣ господѣныи. н насадн. нскопавѣ нѣ тоуно. н сз'да стѣпѣ. н пор
жун его робѣннкѣ свон. н ѡшѣ ѡ нн, а гды прншѣ ѣѣ шѣратн плоды.

[арк. 156зв., кінець:] меш'канмо в' тѣ внноградѣ пѣтнѣ. на бѣне. жебы
мо са мог'лн дослѣжнтн. вѣнего вннограда. цѣства нѣнго до которого
нѣ рѣ. мѣрдныи гн бѣ нашѣ, вѣ трѣцн єднныи. абымо в' нѣ с' твонмн сѣ
мн меш'кана нмалн...

в нѣ. дѣ. еѿліе. маа зѣ пѣ.

[початок 1:] рѣ гѣ прѣчю сѣю, оуподобн са црѣтво нѣное ҃л҃кж црѣю. ѿ в'у ннѣ брѣ снѣж своемж. н послѣ слжгъ своѣ. прнзвати з'ван'ныа на браки. н не хотѣли прѣити. зѣ посланныа слжгы своѣ.

[арк. 158, початок 2:] слышалн ес'те нанмѣшн хрестіане, въз ннѣшнн час ы. што рачѣ мовити снѣ бжн, прнповѣс'тн до оуѣнкѣ своѣ. тымн словы. оуподобн са црѣтво нѣное ҃л҃кж црѣю, которын зготовѣ брѣ снѣн своемж.

[арк. 162, кінець:] прошж н оупомннаю, постарѣмо са вшнцн. жебы са тое на насъ нз'жды не выпѣнло. въз день сжд'нын. н на што та тое пѣмо с'тое, в'зываѣт. жебы полѣпшына н мѣкана нз'бран'нымн ѣ стымн, въз црѣтѣ нѣно...

[арк. 162зв.] в нѣ еѣ еѿліе. ма зѣ сѣ

[початок 1:] въз время ѡ, законѣ нѣакн прнстжпн кз тсж, нскжшаюун его н мовнѣ, оуѣтлю котораа заповѣ бѣшаа е. в' законѣ. а тс рѣ до не го. любн гѣ бѣ твоѣ. всѣ срѣце твоѣ.

[арк. 163, початок 2:] слышалн есте нанмѣшн хрестіане, што мовнѣ еѿліе с'тое, але найпрзвѣн маемо в' то прнказанн разжмѣтн. пытаніе зкона. к'то бы то бѣ, н на которын его выдавают. н іакого бы оумыслж былн фарсен, мѣннлн бы са быти лѣпшнмн.

[арк. 167, кінець:] а прѣ тое млрдіе бждемо н мы мнлосрдіе нматн. ѡ млтвого бѣ въз днѣ страш'наго сжда хѣа. бж єднномж въз трѣцн. томж єномж ѣтъ н х'вала...

[арк. 167зв.] в нѣ сѣ по всѣ с'ты еѿліе маѣен. зѣ рѣ.

[початок 1:] рѣ гѣ прѣчю сѣж, ҃л҃кѣ нѣкн ѡходѣун. прнзвѣ свон слжгы. н поржунѣ н нмѣніе свое. вѣомж дѣ пѣ таланть. држгомж два. т ретемж єдѣ. кѣдомж протнѣ слѣ его.

[арк. 168зв., початок 2:] слышалн такоужю справоу. ма бы са кѣды ҃л҃кѣ прнс'мотрн. тз прнповѣс'тн. тс хѣы. іѣ рачѣ его с'таа млтѣ. повндѣтн. ѡ талѣтѣ. с которы кожы бжде ҃л҃кѣ лнч'бж чннтн в' дѣ сжнны. п рѣ млтвы бѣго.

[арк. 172, кінець:] а нншн богѣс'тво свое. рожают оубогы. ѡвнн злато н сребро. ннн хлѣ, н ѡдѣна ненз'ны оубогы. нлн напоѣ. ѡбо с'поможе. ш 'то емж вѣ с'тын дѣ. ѡ хѣ тсѣ гѣ нашѣ. емж же слава. н дрзжава. въз трѣцн єномж на вѣкы...

в нѣ зѣ. еѿліе. ѡ ма а. зачало. жѣ.

[початок 1:] ВЪ ВРЕМА Ѡ, ВЪННДЕ ТС ВЪ СТРАНЫ ТИРЬСКІА Н СНДѠСКІА. Н СЕН ЖЕНА ХАНАНЕНСКА. Ѡ ГРАНН ТЫ ВЪШЕШН. Н РЕКЛА ДО НЕГО. ЗМЛЖН СА, НА МНОЮ ГН. ТСЕ СНЕ ДВЪ. ДЗЩЕ МОА ЗЛЪ БЪСНЖЕ СА.

[арк. 1723в., початок 2:] ТО Ю ТЖ НАНПЕРВО, МАЕМО ВАУНТИ С ТОН ЕВЛІН. НЖЪ ТАА НЕВЪСТА БЫЛА ПОГАКА ЖЕНА, ХАНАНЕЙКА. Н БЫЛА ГРЪШНИЦА. А БЫЛА ѠДАЛЕНА Ѡ СПОЛѠНОСТИ ВЫБРАНЪ БЖІНХ Н ВЪ ГНЪВЪ БЖІН БЫЛА.

[арк. 176, кінець:] ВЪЗРЪ СЪ ОКѠ СВОѠ НА НА. МЛРДІА СВОЕГО. А УБА ТО ПОГАСТВО, Н ТЖЮ ННУЕМНО НАШЖ. ПРѠ УБЛНУНОСТЮ СВОЕЮ СТЮ. А РА НА БЫТИ БГО МЛСРДНЫ СПОЛЖ ЗЪ ѠЦЕ.

[арк. 1763в.] ВЪ НЕ НН ПО ВСЪ СТЫ. ЕВЛІЕ. Ѡ ЛЖКЫ. ЗЪ. ЗІ.

[початок 1:] ВЪ ВРЕМА УНО, СТАЛО СА Е ГДЫ СА НАРОДНТИ СЖЛН ДО ТСА, АБЫ СЛЖХАЛН СЛОВА ЕГО, А Ѡ СТОА ПРН ЕЗЕРЪ ГЕННСАРѠСКО. Н ОУЗРЪ ДВА КОРАБЛА СТОАУІН ПОДЛЕ ЕЗЕРА. А РЫБНВН ѠШЕШН Ѡ НН. ПОЛОКАЛН МРЕЖА.

[арк. 177, початок 2:] СЛЫШАЛН ЕСТЕ НАНМНШІН ХРТИАНЕ, ШТО МОВН ЕВЛІЕ СТОЕ, НЕ ТЛЗКО ПРНПОВѠДЖЕ, Н ОУЧН ХС. АЛЕ ЗНАМЕНІЕ ПОКАЗЖЕ, СЛЖ Н СЛАВЖ СВОЮ. Н РЫБНСКНМН СПРАВАМН. ОУЛОВАЕ ЛЮДН ЕГО СТТАА МЛО. ЖЕ БЫ РОЗЖМЪЛН Н ТО ВСЕ МОЦІЮ СВОЕЮ ТВА СЛЖЖНТИ НАВУАЕ.

[арк. 181, кінець:] ТА ЖЕ Н МЫ НАНМНШІН ХРТИАНЕ. ВНИНН КАНКАТИ ДО ЕГ О СТОН МЛТИ. ВЫЗНАВАЮЧН ГРЪХ СВО ТЫМН СЛОВА. ЗМЛЖН СА НА МНОЮ МЛРІА СВОЕГО. ПОТЪШЬ СМЖТНАГО, Н ВЫБАВЪ МА Ѡ ПЕКЛА ВЪУНАГО. ЖЕБ ЫМО ЗО ВСЪМН СТМН ТВОИМН МѠКАНА НМАЛН. ВЪ ЦРТВЪ НБНО. У ХЪ ТСЪ ГЪ НАШЕМЪ...

[арк. 1813в.] ВЪ НЕ ФІ ПО ВСЪ СТЫ ЕВЛІЕ Ѡ ЛЖКЫ. ЗЪ. КС.

[початок 1:] ВЪ ВРЕМА Ѡ, РЪ ГЪ, ТАКОЖЕ ХОЩЕТЕ. ДА ТВОРА ВЪ ФЛЦН. Н ВЫ Н УННТЕ ТАКО. Н ЕСЛН ЛЮБИТЕ ТЫ. КОТОРЫН ЛЮБА ВА. А ШТО ВА ЗА ПОМО С ТОГО Е. ПОНЕЖЕ Н ГРЪШНИЦН ТА УННА.

[арк. 182, початок 2:] СЛЫШАЛН ЕСТЕ НАНМНШІН, ХРТИАНЕ. ШТО МОВН СНЬ БЖІН ВЪ ДНѠШНЕН ЕВЛІН. У ЧЕ ВЫЗНАВА СТЫН ЕВЛНСТЬ ЛОУКА. ВЪ ВСЪ ДО БРОДѠТЕЛЕ. НАНБѠШАА Е ЛЮБОВЬ. Н ВЫШША. КТО ЗАПОВѠДН ГНА ВЫДРЪЖН.

[арк. 185, кінець:] А ТА НАНМНШІН ХРТИА. ПРОШЖ Н ОУПОМННАЮ. ЖЕБЫТЕ ТЖЮ НАОУКЖ ПРѠ СЕБЕ БРАЛН. А У НАБОЖЕСТВЪ ДБАЛН. ГРЪХА ВЫСТЕРЪГАЛН. ЖЕБЫМО СА ЛАСКЫ МНОГО БА ДОУЕКАЛН. КЪТОРОМЖ Е ЧТЬ Н ХВАЛА, ННЪ Н ЗАВЪЖЫ.

ВЪ НЕ К. ПО ВСЪ СТЫ ЕВЛІЕ Ѡ ЛЖКЫ. ЗЪ. Л.

[початок 1:] ВЪ Ѡ ЧА, НШѠ ТС ДО МЪСТА НАН. Н СО НН НШЛН ОУЧНЦН МНО

СИ. И НАРОДЪ МНОГЪ. А ІА СѦ ПРНБЛНЖЛН ДО БРАНЫ МѢСТЪСКОИ. И ВЫНЕ
СЕНО ОУМРЛО СѦА, КОТОРЫИ ЕДН БЫ ОУ МТРЕ СВОЕН. КОТОРАА БЫЛА ВДОВА.
[арк. 186, початок 2:] МОИ НАИМНШІИ ХРТІАНЕ, Е РѢ ВЪСКРѢНІА ВЕЛНКА Т
АЕНО. НЕ ТОКО СЛОВО ІА ОУЧНКО. Ѡ СПСА НАШЕГО НАОУЧЕМ СѦ. И Ѡ ПОРЖУ
ЕНЫ ЕГО. И Ѡ УІОТВОРНЫ СПРАВѦ ЕГО. И Ѡ НАИМНШІИ ПОУЧНАЕ ГѢ.

[арк. 189, кінець:] НЗБАВН Ѡ ВЪЧУНОИ МЖКН ПЕКЕНОИ. И ВЖДЕМО ШПОУЧВАН
А МАТИ. СЪ СѢМ И ОУГОНКН БЖІИМН. ВЪ ЦРТВѢ ЕГО СѢМЬ НБНО. Ѡ ХѢ Г
СѢ ГѢ НАШЕ. ЕМЖ СЛАВА И ДРЪЖАВА. НА ВѢКН ВѢКО...
В НЕ КѦ ЕВЛІЕ ЛѢ ЗѦ. ЛЕ.

[початок 1:] РѢ ГѢ ПРНЧЮ СІЮ. НЗЫШО СѢВЕЦЬ. СѢАТИ НАСѢНАА СВОЕ. А ГЫ
СѢА ШО ПАЛО ПРН ПЖТИ. И ПТНЦА НЕБЕСНАА ПОЗОБАЛА ЕГО. А ДРЖГОЕ ПА
ЛО НА КАМЕНН. АУЬ МАЛО ЗЫЛО. АЛЕ В НЕ ОУСХЛО. БО НЕ МАЛО ВЛОКОНОСТ
И СВОЕН.

[арк. 190зв., початок 2:] ТА ІАКО ЕСТЕ ВЫШШЕ СЛЫШАЛИ. ХРТІАНЕ МНЛИИ.
ІАКО Н С ТОИ ЕВЛІИ ВЫРОЗЖМѢТИ МОЖЕТЕ. ІАКО Н ТО НАС ТОИ ЕВЛІИ СѢОН.
ЛАКАВЕ И МЛТНВЕ ОУЧНТИ РАУН. ІА СЛОВА ЕГО СѢТИИ.

[кінець:] БЛВЕНН ТІИ КОТОРИИ СЛЖХАЮ СЛОВА БЖІА. И ТА ЧННА. РА ЖЕ НА
ВЫЗНАУНТИ МНОСОРНЫ ГН БЕ НА АВЫ ТВОА СѢА НАОУКА РОСЛА И КОРИНЛА ІА
НА ЗЕЛН ДОБРО.

[арк. 195] В НЕ КѢ ЕВЛЕ ЛѢ. ЗѦ. ПГ.

[початок 1:] РѢ ГѢ ПРНЧЮ СІЮ. ЧЛКЪ НѢКІИ БЫ БОГ. И ШДѢВАСѦ В ПЕФНР
Ж. И ВНССО. И ВЕСЕЛНА НА КОДЫИ ДНЬ РОСКОНЕ. НИШТИ ЖЕ НѢКТО ИМЕНЕ
ЛАЗѦ. ЛЕЖА ОУ ВЪРО ЕГО В ГНОИ. И ТО ЖАДА НАСЫТНТИ СѦ ШДРОВНИМН.
ШТО ПАДАЛИ Ѡ СТОЛА БОГАТОГО.

[арк. 196, початок 2:] ПРОТО ПОКН УА МАЕМО НАИМНШІИ ХРТІАНЕ. ЧННИ ГОР
АЗЪ ВШНТКЫ. А ЗВЛАША ОУБОГН БЛЖІИ СВОИ. ХОТАУИ ГѢ НА ІѢ ХС. АБЫС
МО БЫЛИ ЕГО. СѢВЕ. А МЕШКАЛИ С НИ В ЦРТВѢ НБНО. НАОУЧАЕ НА НЕПРЕСТ
АННО.

[арк. 199, кінець:] ЕНОГА БА МНЛОВАТИ. ЗО ВСЕН ДШѢ СВОЕН. БЛЖНЕГО СВ
ОЕГО ІАКО СѦ СЕБЕ. ДО ЦРКВИ СТОИ ХОДНТИ. СЛОВА БЖІА СЪ СТРАХО СЛЖ
АТИ. И ТА ЧННТИ. ТЕДЫ ЗА ТАКИИ ДОБРОДѢИСТВА. И НА СѢ БОН ВЫСВОБО
ДН ПЕКЕНОГО МЖУЕНІА. И ДОМѢСТІ ДО СВОЕГО ЦРТВА НБНОГО. ГЕ ВЖДЕ РА
ДО И ВЕСЕЛІЕ.

В НЕ. КГ ПО ВСѢ СѢЫ ЕВЛІЕ ЛОУКА. ЗѦ. ЛН.

[арк. 199зв., початок 1:] ВЪ ВРЕМА ШНО, ПРНШЕШИИ ТС, ДО КРАНЫ ГАДАРНС

кон. котораа е^т протнвж галлен. а гы выстжпн нс кораб'ла. на зема
ю. н с'п'ок'а ею м'ж н'б'акын. ѿ м'б'с'та. которын ма б'б'сы м'ног'н.

[арк. 200зв., початок 2:] слышалн есте нанмншнн хрест'ане. ш'то мовн
ев'л'ие ст'ое. такн то е доброт'анвн стн б'а жнвого. іа са в'м'б'цае в'з с
р'ца л'юскн самовладе. а зв'лаца до такоого ср'ца. которын в'бр'н'б' г'ж б'
ж м'л'а'са.

[арк. 203зв., кінець:] авы т'ж намн шатанн не в'ла'нжлн. іа внн' ф'л'к'о вл
а'ноу'лн. а пот'о свнн'амн прос'б' г'а б'а, н сл'жж'е. авы ес'мо^е прнл'ж'н б
ылн. ко внн' св'нн'іа. н вых'валанмо ст'ж тр'цю ѿ...

[арк. 204] в н'е к'д. е'вл'ие л'о'ф'. з'а л'ф'.

[початок 1:] в'з время вно, прнш'еш'ж ко т'с'ж ф'л'к'ж н'б'коемж. которомж
нма было іарь. н б'в' кн'з с'зборж. н оу'падль до н'о іс'в'н'. н просн' его ав
ы в'ш'о в' д'о его. в'которого ена д'б'ва'ка была. которон. в'т л'б' было. н
таа в'мнрала.

[арк. 205, початок 2:] дла дн'вн'н' справь б'жджун. ѿ сп'са нз'бавнтела н
ашего т'с' х'а. дла нао'кн его ст'он. м'носн народове посл'б'овалн х'ж. а
б'к'а'ства просачн. н прн'мовалн тое ч'ого пожадалн. а бывалн оу'зоров'ле
нн ѿ в'ш'ек'н хоробь.

[арк. 208, кінець:] а за тымн нашнмн м'л'твмн. прав'нвнмн. н оф'б'рамн
ч'тымн. еслн н прнноснтн б'ждемо з' в'б'рою. нз' ч'т'н ср'це. т'е за тын на
ш'б' доброд'б'нств'а. в'б'ц'юе на стн б'жнн, помешкана датн. зо в'с'б'мн ст'
тымн свонмн. в'з ц'ртв'б' н'ен'о. т'е б'ж рад'о.

[арк. 209зв.] в н'е к'е по в'с'x. ст'н е'вл'ие л'о'ф'. з'а. н'г'.

[початок 1:] в'з время вно, закон'н н'б'акн прнст'жпн к'з т'с'ж. нскжшаю
чн его. н р'е, оу'ч'т'лю ш'то нмаю чннтн. авы жнв'о в'б'уннн насл'б'дн. ѿ
же рече ко немж. в'з закон'б' ш'то писанно е. іако чнт'ае.

[арк. 209зв., початок 2:] прнсл'жх'ан же са. нанмншнн хр'т'аньс'кнн ф'л'че.
ш'то мов'а оу'ста б'ж'а. пр'е д'н'еш'нее е'вл'ие. нжь ч'ато н поу'ато жндове
кжсанн са в' пытаню слова. хотачн стна б'ж'а в' ч'о п'онтн. оу' іакон р'б'
чн. н того бывало на м'ног'н м'б'с'це^x.

[арк. 213, кінець:] вып'л'зн'а зак'о б'жнн. авы са твон ска'бвы прндали в ц'
р'зств'б' н'ен'о. до которого р'а на дом'б'стнтн в'з тр'цн е'нн'.

[арк. 213зв.] в н'е к'з. е'вл'ие л'ф' з'а б'а.

[початок 1:] в'з ѿ ч'а б'в' т'с' в' б'оннц'а. в'з е'н'о с'зборж наоу'ч'а народы. в
з с'жботж. а жена нмала д'х'ь неч'тын. л'б'. н'г'. н б'а'зо са ск'о'чнла. н не

могла са простеретн. оувндѣвшн то тѣ. н рѣ ен. женою ѓ вывавлена
Ѡ хоробы твоен. н възложн на ню ржкж.

[арк. 214, початок 2:] слышалн есте, наинмншнн хрѣтіане. іа възнава стѣ
евлнн ѡ славѣ н ѡ мощн гѣ нашего тѣ хѣ. которын са на м'ногѣ мѣсцѣ
ѣ здоровын ставалн. Ѡ ею стѣон мѣтн. понѣ гѣ на тѣ хѣ. ѣато прнхожо
вѣ до з'борж жндѣскѣ. н наоучѣ н.

[арк. 217зв., кінець:] н сажжѣ емоу сз страхѣ. н боаз'нію. абыс'мо г'н
ѣвж бжїа. н пек'ла вѣуного оувошн. прѣ вѣрж нашж. н прѣ покаанїе н
аше. прїнмѣ на бѣ стѣын. до своего црѣта нѣного. ге бждемо ѡпоучвана
нматн. сз в'сѣ стѣымн его...

[арк. 218] в нѣ кн евлїе лоу зѣ дѣ таж. евлїа в нѣ. стѣухз правѣцѣ.

[початок 1:] рѣ гѣ прнповѣ сїж. ѣлкѣ нѣкїн з'готовѣ вечерж велїю. н м
'ногѣ на ню прнзва. а гѣ прншѣ ѣ ѡнон вечерѣ. н послѣ сжж своѣ. а
бы ѡповндѣлн ѡнѣ званѣ. абы са сходнлн.

[арк. 218зв., початок 2:] слышалн ес'те наинмншнн хрѣтіане. ш'то мовнн стѣ
ѣ бжїн, прнповѣстю до своѣ оучннкѣ. нжѣ ѣлкѣ еднн зацннын. наготовн г
оиннжо вечерж оуч'тж. дла въззванѣ гостїн своѣ.

[арк. 224зв., кінець:] а такз слышачн наинмншнн хрѣтіане лас'кж н гроз
ж мѣтн. абы на на раучн мѣтѣ бытн. в днѣ сжжнн...

[арк. 225] в нѣ кѣ евлїе Ѡ лоу глава. пѣ.

[початок 1:] в з ѡно время. възходн тѣ до нѣякого мѣс'та. а гѣ са п
рнблнжѣ. поткѣлн его. і. прокаженѣ мжжжѣ. которын стоачн з'далека.
пѣнѣшн голѣ своѣ. н мовнлн тымн словы. тѣе настав'ннче з'мнлжн са н
ѣ намн. которѣ оувндѣ тѣ.

[арк. 225зв., початок 2:] тѣ іа есте слышалн. наинмншнн хрѣтіане. ѡ спра
вѣ гѣ нашего тѣ хѣ. гѣ прнходн до мѣс'та еднного. н завѣжалн емж
ѡнын трждоватын. а не смѣлн блнко прнблнжатын са до него.

[арк. 229, кінець:] г'дѣ пѣнѣ такжю вѣрж Ѡ тебе. пев'не та ю вѣра т
воа вѣу'не здоровымѣ оучнннла. да н же ю на вшнкѣ оуслышатн на мѣ
твнн бѣ. ѡ хѣ ісѣ гѣ нашѣ. емж слава ѣть н дрзжава.

в нѣлю. л. евлїе Ѡ лжкы. зѣ. тѣ.

[початок 1:] в з время Ѡ, ѣлкѣ нѣкїн прншѣ к з тѣж. н рече оуч'тлю бл
гїн ш'то маю в'чнннтн. абы [//арк. 229зв.] жнвѣ вечнын наслѣдн. рѣ ем
8 тѣ. ѣто ма называешн блга. ннк'то же ѣ блгз ток'мо еднн бѣ.

[арк. 230, початок 2:] слышалн есте наинмншнн хрѣтіане. іако възнава стѣ

ТЫНЪ ЕВЛН ЛЖКА. ПРНСЛЖХАН ЖЕ СА ВЫКЛАДЖ ДХОВНАГО. О УЕ ПНШНАМА З' МБНКА Е. А ЗВЛАЩА У НБАКО КН'АШН. КОТОРЫ ПРНШЕШН ДО ТСА. Н МОВН, О ВУТЛЮ БЛГЫН. ШТО МАЮ УННТН. АБЫ МОГЛЪ ЖВТОА ВБНОГО ДОСТЖПНТН. [КІНЕЦЬ:] ПОСЛБДЖН ХЖ. Н СТОПАМН ЕГО ХОТЕ ДЫ ТА УННВШН ОУГОДН Б' Ж. Н БЖДЕ НАСЛБННЦН ЦРСТВІА Е. ЗО В'СБМН СТМН ЕГО. БЛГДАТІЮ Н ФЛКО ЛЮБІЕ. ГА НАШЕГО ТС ХА...

ПОВУЕНІЕ В НЕ ЛА ЕВЛІЕ ЛУКА. ГЛАВА. СІ.

[ПОЧАТОК 1:] ВЪ ВРЕМА УНО, ПРНБЛНЖА СА ТС ВЪ ІЕРЛН. Н ПРНХОДН КО ІЕР НХОНЖ. СЛБПЕЦЪ НБАКІН, СБДАУН ПРН ДОРОСБ [//АРК. 235] ПРОСН Н ОУСЛЫША НАРОДЫ МНМОДЖУН. Н ПЫТА Н ШТО Е ТО. А УНН ПОВНДБЛН ЕМЖ. ТС НАЗАРАНН. МНМО НДЕ.

[ПОЧАТОК 2:] СЛЫШААН ЕС'ТЕ НАЙМНШН ХРТІА. ТАКО НА ХС ПРНЗВАТН РАУН. ДО СВОЕГО ЦРТВА НБНОГО. СЛОВО СВОН [//АРК. 235ЗВ.] СТЫ. Н СА СЗБОУ ЗНАКН ПОКАЗОВА. ПРЗВО ПРЭ ПРРКЫ ПРОПОВБДА БЫ. А ПОТО ВО ТАВНО ВЗСБ ПРНШО.

[АРК. 238ЗВ., КІНЕЦЬ:] УБЛЕЦЕСА ВЪ СВБТЛЖЮ УДЕЖЖ. ВЪ ХА ТСА. ПОСТАМО У ГРБХА. А УНМО ПОКЖТЫ. Н ПРНМТ НА ГБ ДО СВОЕГО ЦРТВА НБНОГО. Н БЖДЕМО УПОУНЕНА НМАТН. СЗ ВСБМН СТЫМН ЕГО.

[АРК. 239] В НЕ ЛБ. ЕВЛІЕ ЛУ ЗА ДІ.

[ПОЧАТОК 1:] ВЪ ВРЕМА УНО, ПРНШО ТС ВЪ ЕРНХО. Н ТА ФЛКЪ НМЕНЕ ЗАХЕ. КОТОРЫН БЫ СТАШН НА МЫТННКН. Н БЫ БОГАТЫ. СТАРА СА У ТО АБЫ МОГЛЪ ВНДБТН ТСА. А БЫ ЗРОСТО МАЛЫН. Н НЕ МОГЛЪ ПРЭ НАРОДО ДОСНЖТН.

[АРК. 239ЗВ., ПОЧАТОК 2:] СТЫН ЕВЛН ЛУКА ПНШЕ. Н ГБ НЗБАВНТЕ НА. СПРА ВОУЮЧН Н ПОСТАНОВАЮЧН. СПРАВЫ Н ПОТРЕБЫ ЗБАВАБНА НАШЕГО. ГЫ УАСЖ ЕНОГО. ПРОХОЖОВА СА ЕГО СТАА МЛО. В' МБС'ТБ ЕРНХОНБ. ПОНЕЖЕ ЖАНОН Г ОНЫ ДАРМО НЕ УПЖС'ТН.

[АРК. 242ЗВ., КІНЕЦЬ:] АБЫ Е НА УАСЖ УНОГО. СЖДОУ СВОЕГО РАУН ВЗАТН. ДО ДОМОУ ВБНО ЦРТВА СВОЕГО ЗГОТОВАТН РАУН. ОУ БА УЦА СВОЕГО НБНОГО. В'ШНТ'КН ВБРНЪ ТВОН. ГЖ БЖ НЕ СМРЗТЕНОМЖ. ВЪ ТРЦН ЕНОМЖ УТЬ Н ХВАЛА НА ВБКН ...

[АРК. 243] В НЕ ПРЭ ВОДВЖНІЕ ЕВЛІЕ. У ІАННА ЗАУАЛО Ф.

[ПОЧАТОК 1:] РЕ ГБ, НН'ТО ВЗЗЫНДЕ НА НБО. ТОМО СЗШЕДЫН СЗ НБСЕ. СБН УЛЧКІН. СЫН ТОМО СЗШЕДЫН СЗ НБСЕ. СБН УЛЧКІН. СЫН НА НБСН, ТАКО МОВ СЕИ ВЗЗ'НЕ С'МІЖ ВЪ ПЖСТЫНЮ.

[ПОЧАТОК 2:] ВЪ ПНШ'НЕН ЕВЛН СТОН. НАЙМНШН ХРТІАНЕ. ПРНПОМНАЕ СБН БЖІН, ПРЭ ЕВЛНСТА СТО ІАНА. У ПЕВЫ ЗНАКО ШТО СА ДБАЛО. В'СТАРОМЪ

законѣ. и ш'то са мало чинити при е пришествіи.

[арк. 247зв., кінець:] слышачи такю потѣхж. ѥ неммыны оусть тс хв
ы. прѣ ннѣшнее евліе. вниносмо са грѣха варовати. а оу млтвѣ сты
чюины быти. а га ба ѡ лакоу просити. же на на млтвь бы в де сѣны
и. которомъ е и бждѣ ыть и дрзжѣ ...

[арк. 248] в не прѣ рѣдествѣ хвѣ сты ѡць. евліе. м гла а за а.

[початок 1:] к'нига рѣства тс хва. сѣна давыдова. сѣна авраамла. авраа
рѣ ѥсаака. ісаа ро ѥакова. іакѣ ро ѥждж, и братію его. ѡ іжды
вышѣ фарѣ. и за. ѡ фареса езро.

[початок 2:] прото наинишии хртіане. сты бжтв'нын аплз. евліи хвѣ ма
ѣ. ѡ бт аплз хвѣ. напнсѣ евліе жидовскѣ іазыкѣ. и мовою. наипрзв
ѣ ѡ иншѣ евліи. а то наивѣше дла причѣи таковы. [//арк. 249] которы
и жидове вѣрнии въ хѣ.

[арк. 251зв.] ежели бждемо тѣ чинити. іако на пнс'мо стѣе оучѣ. іако
чинили оугѣнници божіи стѣи, гѣшши сж. тѣ же бждемо и мы пос'полж
сѣмни в' цѣствѣ нѣнѣ ...

в не по рѣжествѣ хвѣ евліе маѣен за. д. таж евліа. сты младѣце.
де. кн.

[початок 1:] гды ншли, шныи философи и аглы гнѣ въ с'нѣ іавѣ са іѡс
нфж, и рѣ, в'ста. и поимн ѡтроуа, и мтрз его. и нди до егыптж. и б
ж тѣ тѣ дого. ѣ ти за ѡ новѣ. бо хочѣ нрѣ гладати ѡроуате. и хоч
ѣ забити его.

[арк. 252зв., початок 2:] іакѣ доведѣ са ірѣ. ѥ его шмылиши шныи мрзце
ве. послѣ абы к' немж пришли. старѣшнныи к'нижници докторове. которыи
были оу мѣс'тѣ и повндѣ ѥи вшнко. ш'то емж в'чинили шныи мрзцеве.

[арк. 254зв., кінець:] не подаваймо сами себе добровѣне неприателеви
дш'номж. истиньномж спсѣж нашемж. але постараймо са оугѣти бж.
которому пѣваѣ всѣка слѣ и ыть и поклонаніе. ѡцю. и сѣн <...>

[арк. 255] в не е прѣ крѣшеніѣ евліе м. ѡ мар'ка, за а.

[початок 1:] зало евліа тс хва. сѣна бжтѣ. іакоже е пнсанио въ пррцѣ.
се азъ посылаю аггла моего прѣ лице твое. нж оустроѣ пж твое прѣ
тобою. гла възпнущѣ нж оустроѣ пж твое прѣ тобою. гла възпнущѣ въ
пжстыни.

[арк. 255зв., початок 2:] пне бы са тж ма прислжхати. и вырозжмѣти
кадыи хртіаскѣи ѣлѣ. ѡ ѣ ннѣшнаа з'мѣка е. а з'влаца іѣ то выз'на

вѣ стѣи евлѣ мако. послѣне н конечного прѣрка. івана прѣтчу. н почат
ѡ евлѣа мовѣ стѣа бѣжѣа.

[арк. 258, кінець:] прѣходѣмо н мы наймѣшѣи хрѣтіане. с'коро н каѣмо
са. нповѣдаючѣ грѣхѣи свон. а покаанѣа дѣла в'кажѣм. н плѣмоса прѣ
гмѣ. которѣи створѣнѣа. а ѡ вндѣв'шѣи покаанѣе наше. н стѣго дѣха блѣ
тѣ спѡвѣтѣ на...

[арк. 258зв.] в нѣ по крѣщенѣи гнѣ евлѣе. мѣѡен. зѣ. н.

[початок 1:] вѣ время ѡ, слышѣа стѣ. іако іѡѡа выдѣа бѣ. н ѡшѣ вѣ галлѣ
ею. ѡс'тавнѣв'шѣи назарѣт. прѣшѣ, н вѣселѣи са. вѣ капѣнаоуѣ. вѣ поморѣе.
вѣ повѣтѣ заоулонѣ. н неѡалѣлѣ. выпѡннѣло са слово рѣннѣо ісаіѣ прѣркоѣ.
[початок 2:] слышалѣи наймѣшѣи хрѣтіане. ш'то вызнавѣа стѣи [//арк. 25
9] евлѣ мѣѡен. хѡже прѣнѣ бѣготавленѣа мнѣжѣа. але зав'ше кажѣ са нѣа н
авчѣтѣ. ѡ крѣшнѣи гнѣ. н ѡб'новленѣи дѣшѣ нашѣ.

[арк. 262зв., кінець:] кож'дѣи зѣ на плѣмо са. н вѣлѣжѣ хѣа оуѡмолнѣ. н прѣ
во смѣртѣи простѣтѣ на. н грѣхѣи ѡпжстѣтѣ. а мѣжѣи вѣвнѣа оуѡбѣг'нѣа. а нѣн
го црѣтѣа наслѣвнѣицѣ бѣждѣа. ѡ хѣтѣ стѣ гѣ нашеа.

[арк. 263] евлѣа прѣнѣ нароучѣтѣмѣ гпкнѣ. н ннѣ стѣ. мѣа дѣ. кѣ н по п
лѣтѣи рѡдѣство гѣ бѣ спѣа нашего стѣ хѣ.

[початок 1:] потреба нѣа знѣтѣ наймѣшѣи хрѣтіане. ѡ роднѣтелѣ стѣ хѣвѣ,
ѡ которого домѣ вышла прѣѣтаа мѣтѣ еѣо. іѡснѣ тѣѣ ѡбрѣчѣнѣи ен. не ве
длѣѣ вытѣа, бѣжѣа еѣо стѣго. которе поѣѣкѣ а нн кѡца не нмаѣтѣ.

[арк. 272зв., кінець:] а мѣс'то мнѣа мѣтѣ н любовѣ, кожѣго хрѣтіаѣскоѣго
ѣлѣа а мѣтѣио оуѡбогѣи не запомнѣаючѣи. до црѣкѣи стѣон на молнѣтѣвы пр
нхѡдѣмо. а злѡстѣи. н блѣннѣи своѣи не выражѣаѣмо. ѣтѣ н х'вѣауѣ гѣѣ бѣѣ в
ѣаваю. всѣ стѣѣ на помѡчѣ прѣзѣваю ...

[арк. 273] мѣѣ гѣвѣа ѣ на ѡбрѣзѣанѣе гнѣ евлѣе. лѣ. г. ѣ.

[початок 1:] вѣ ѡнын ѣа, іако са вѣнѣжѣлѣи пастѣрѣе. слаѡа н х'валауѣн бѣ
а. ѡ вшѣкѣи ш'то слышалѣи. н вндѣлѣи. іѣ мѡв'ленѣо было до ннѣ. н іѣ са н
спѡннѣло днѣи. н. тѣ ѡбрѣзѣалѣи ѡроѣа, н наз'валѣи нма еѣжѣ стѣ.

[арк. 274, початок 2:] слышалѣи есте наймѣшѣи хрѣтіане, чнѣтанѣа стѣго евлѣ
ліѣа. прѣслѣжѣаѣнѣе са ѡ ѡбрѣзѣанѣи гѣа нашего стѣ хѣа. н тѡ вшѣкѣго добр
ѡдѣнѣства еѣо. которе нѣа гѣ стѣ заслѣжнѣа. мѣжѣоу н сѣмѣртѣіо своѣо.

[арк. 277зв., кінець:] тѡко прошѣ н оуѡпомнѣа. абы не было рѡстѣг'ненѣе
вѣрѣи прѡмѣкѣѣ на. іѣ н мѣ ерѣтѣкнѣи. вндѣнѣмо. а на конѣѣ нмаѣмѡ. зо в'
шѣкнѣи оуѣ покѡн заѡватѣи. а мѣтѣ н любѡ мѣѣ соѡоу нмаѣтѣ. абы тѣѣ н н

а на мѣль н любовь мѣ собою нма. абы ты н на на мѣльвь бы хс въ днь соуныи.

[арк. 278] мѣль гѣ ѓ на крщнїе гнѣ евлїе. ма. зѣ. ѓ.

[початок 1:] въ шныи ѣа, прншѣ тс ѿ галїлеа на іѡдѣ. кз іѡанж крѣтн тн ѿ него. іѡа възбранѣ са емж. н мовнѣ, іа пожадаю ѿ тебе крѣтн са. а ты ндѣ ко мнѣ.

[початок 2:] слышалн есѣте на мнѣшїи хрѣтїа. чнтана стго евлїе. прнслаж хантѣ ты ѡ крщнїи снѣ бжїа. [//арк. 278зв.] іако дхъ стын справѡвѣ. понѣ бз ѿць лнны сты бжѣтва своего. н шбрѣзанїа его.

[арк. 281зв., кїнець:] црквн стын навѣжаючн. таковыи крщнїѣ н покаанѣ, срогїи гнѣ бжїи оублаганмо. н бждѣ на на его стѣа мѣль ласкавь. в дѣ снныи. котормж ѣ н бждѣ ѣть н хвала ...

мѣль ѣѣ на стрѣтенїе гнѣ евлїе. лѣ. зѣ. ѣ.

[початок 1:] въ ѡ ѣа, колн выпѡннлн днне шнценїа мрїи, по законж монсеѡѡж, прннеслн тѣавз іерлн. поставнлн его прѣ гѣ, іакоже пнсано въ законѣ гнн, н възсѣ млденѣ мжжесѣка полж. рѣверзаа ложе снѣ.

[арк. 282, початок 2:] слышалн есѣте на мнѣшїи хрѣтїа, чнтана стго евлїа. нехѣже бждѣ вѣчнѣа ѣть н хвала. гж нбавнтелю нашемж. которын на тѣ ѡсзблнѣвь шбрѣѡвѣтн рѡчн. бгословїѣ свои сты. рѡзмножаючн наш е дхѣное вѣѣла рѣлн...

[арк. 287зв., кїнець:] прото мы вннн бжджчн хрѣтїане. сз стын празнн оу поцѣтнѡстн нматн. іакъ ѡ стын семїѡ. выхвалѡючн стжю трїцю ѿ ца і снѣ н стго дха ...

мѣль ма кѣ на блгѡвѣнїе прѣстѣа бѣа. евлїе. ѿ лѣ зѣ г.

[початок 1:] въ ѡын ѣасы, послѣ вѣ ахаггль гаврн ѿ бѣ въ грѣ галїле всѣкїи, назарѣ, кз дѣѣ поржѣнои мжжеѡн, котормж нма іѡсн. ѿ до мж двѣ. а дѣцн нма мрїа. н възшѣшн ко неї аггль. н рече, рѣчн са ѡ врѣѡвннѣа мрїе, гѣ сѣ тобою.

[арк. 288зв., початок 2:] естѣ то рѣ іаснѣа. не еше ѿ початѣкж цркѣ хрѣтїаскон. по вшнѣѡ свѣтѣ зѣѡчѣн то вѣ захова. н то тн вшнѣцн. кот орѣ [//арк. 289] нѡѡно прнставалн. ѡѡо которѣ са оучнлн таѣннѣцъ вѣр ы хрѣтїаскон.

[арк. 291зв.] правднѡе н веселѡе посѣсѣтво. лѣкаѡе выѡѡѡленїе рѡдж ѡлѣѣѡ. зѣ моцн дїѡѡсѣкон. а вѣ то са зѣмыкаѣ вшнѣка рѣ, н вшнѣ сжма евлїа.

[арк. 292] мѣца авгѣ 5 на превѣрѣніе гѣ бѣ спѣса нашего тѣ хѣ. еѣліе мѣ. зѣ. ъ.

[початок 1:] вѣз ѡнын ѡасы, поѣа тѣ петра і акова. і ѡана брата его. н в ѡвѣ ѣ на горѣ еднны. н превѣразѣ прѣ намн. н просвѣтѣ лице его іа сѣ лице, н было ѡдѣна его вѣло іако свѣ. іавѣ са до ннхѣ мѡвсеѣ, інаіа.

[початок 2:] слышалн ѣте нанмѣшѣн хрѣтіане шѣто вѣз навѣ сѣтѣ аплѣ еѣ лѣ мѣфеѣ. прнслѣхѣн же са розознанѣ н вѣкладѣ дѣховѣ. а зѣлаца ѡ превѣраженѣ гѣ нашего тѣ хѣ. ѡ ѣ нѣшѣнаа змѣка ѣ. іа са раѣн его сѣта мѣть сѣнѣ бѣжѣн прѣмѣнннн.

[арк. 298, кѣнець:] н постановнлн. тѣ сѣтѣн прѣзѣнѣ вѣ поѣенѡсѣтн нмѣтн. мѣца. авгѣ 5. дѣнѣ. з навѣнымн мѣтѣамн. которѣн ѣ дѣнѣ самаго нзѣавн тѣла нашего тѣ хѣ. то ѣ н вѣдѣ ѣтѣ н хѣвала ...

мѣца авгѣ. ѣт на ѣспенѣе прѣтѣа бѣа.

[початок 1:] гѣ бѣ кѣ ѣтн н хѣвалѣ. вѣз тѣрѣн едннѡмѣ. н вѣ тѣ нанмѣшѣн хрѣтіане. кѣ вѣслѣхѣнѡ слова сѣтѣго. а зѣлаца ѡ ѡѣспенѣн прѣѣто н дѣцѣ мѣрѣн. н ѡ погрѣвенѣн ѣтѣнѡ.

[арк. 298зв., початок 2:] славнѣн ѣ дѣнѣ нѣшѣнѣн ѡ прѣставленѣн ен сѣт ѡ. вѣз сѣ сѣтѣн дѣнѣ. радѡвалн са ен сѣтѡ. вѣз сѣ сѣтѣн дѣнѣ. радѡвалн са дѣглн бѣжѣн. ѡ такоѣ велнкоѣ гѡсѣпожн, вѣ нѣтѣ мѣтрн всѣ хрѣсѣтіѣ. вѣрѣн ѣ, зѣстѣпнннѣ нѣшѣн, которѣа на сѣ свѣтѣ мѣшкала.

[арк. 308, кѣнець:] ѣтѡ то ѣ ѣашѣ маѣ са напннн. н сѣмѣрѣ телѣсѣнѣю прѣіѣтн. дѣла гѣ бѣ памѣтаѣн ѣлѣѣ дѣнѣ прншѣлыѣн. нѣ зѣпамѣтѣн прнказѣна бѣжѣа. абы тѣ ѡ нѣ гѣ бѣ памѣтѣа. гѣдѣ ѣ сѣтон мѣтн гѣ бѣ. абыѡ тѣ же мѣшѣкалн ...

[арк. 308зв.] мѣц сѣ на рѣдѣство прѣтѣа бѣа.

[початок 1:] славнѣн а мнѣн дѣнѣ прншѡ. народѡвн лѣдѣсѣкомѣ. а зѣлаца хрѣтіѣаскомѣ. которѣн прѣ прѣркѣ ѡповѣданнѣн. ѡ мѣрѣн дѣцн гѣн бѣн. которѣю прѣрѣн розѣмантѣмн нменѣ назѣвалн.

[арк. 313зв., кѣнець:] а прѣѣтон гѣжн н матѣре прѡсннн. абы са зѣ намн прнннннла. до своѣго мѣлго сѣна н бѣ нашего. абы нѣ раѣн дѣтн его сѣта ѣ мѣдѣ. мѣшѣкана вѣз своѣмѣ ѣрѣтѣѣ нѣнѡ. абыѡ тѣ мѣшѣкана нмѣлн. с з всѣмн сѣтѣн ѣ ...

[арк. 314] мѣцѣ сѣ дѣт на ѡдѣвѣннѣѣ ѣтѣнѣ жнѡтѡвѣрашѣго кѣрѣта еѣліе ѡ і ѡана. зѣ ѣ.

[початок 1:] вѣз ѡнын ѡасы. рѣѣ вѣчннлн старѣшннн жнѡѡѣскѣн на тѣ

а. ѿ бы его забвѣн. и прѣвелн его ко пнлатж. и рек'лн. рас'пнн рас'пнн
его и рекль ѿ пнлат. въз'мѣте его вы рас'пнѣте.

[арк. 315зв., початок 2:] слышалн ес'те наймнлшн хрестіане, тако на сн
ь бжїн наоучаѣт ѡ кр'тѣ своеѣ. на которѡ ѡкрѡнон смр'тн трзпѣтн рау'н.
дла на грѣшны. ѡ своего с'творѣна. ѡ запаматалы жндѡ.

[арк. 318зв., кінець:] прото наймншн хр'тіане. спомннаючн тын слова. и
доукж с'тжю. а з'влѡ в пншнїн днѣ с'тын. рау'н ѡчнстн грѣхѡ нашн. а п
рїатн на до хвѡы своен вѣчно. тѣ бжде радѡ и веселїе. сз всѣ с'тым
и его ...

[арк. 319] с'тлѣ ѡщн евлїе ѡ іѡа з' лс.

[початок 1:] мовн гѣ до жндѡвь. которы былн прншлн до него. іа єѣ двѣ
ѡв'ца, еслн к'то мною взнїндѣт. бжде збавлѣт. взнїндѣт нзындѣт. нщѣ н зн
андѣт. а злодѣн не прнходн єно абы в'крѡ і оубн.

[арк. 319зв., початок 2:] слышалн есте наймншн хр'тіане. іа на ѡпнсже
с'тын евлн. ѡ нашѣ доб'рѡ пастырн. тс хѣ. прнчнны того сжт.

[арк. 320, кінець:] и ѡмы на въз крзвн своен. и за с'тѡ свое оумѣтн р
ау'н. ю бѡше мѡтн нѣ ма. іа к'то колн дшж с'вою положн за прїатела
своа. але гѣ не тѡко запрїатѣ але за всѣ трзпѣтн рау'н. и іа є пасты
рѣ доб'ры. ѿ знаѣт ѡца свон.



(14) РНБ, колекція Ю. Яворського 12

Учительне Євангелїє (тексти Сяноцької та Перемишльської редакцій),
друга чверть XVII ст., півустав, мова староукраїнська.

270 арк., бракує кінцевої частини колексу, розмір арк. 195<370>317 мм.,
дзеркало тексту 130<235>200 мм., 22 рядки на арк., висота рядків 6
мм., висота літер 4 мм.; філіграні: «в овалному вінку герб Sieniawa»
віддалено нагадує Каманін—Вітвицька, 1923 № 1093 (1623 р.); «лев у
картуші» — Каманін—Вітвицька, 1923 № 536-536 (1634-1637 pp.); «ма-
ла лілія» («бонарова») — Каманін—Вітвицька, 1923 № 604 (1602 р.).
Оздоблення: Заголовки та ініціали з рослинними відводками виконані

кіновар'ю; на арк. 2 і 253 прямокутні заставки з орнаментом із перевитих ременів; Оправа: непервинна, бібліотечна; поч. ХХ ст. 330х200х75 мм. Картоні палітурки, обклеєно мальованим папером з орнаментом «пав'яче перо» умбристого кольору з жовтими, синіми та коричневими прожилками; корінець поволочено свинячою шкірою з фактурним орнаментом. Хребет поділено чотирма бинтами на п'ять полів. У першому верхньому полі прямокутна паперова біла бібліотечна наліпка з шифром рукопису «Собр. Ю. А. / Яворского / 12», в другому — золотом із набірних штампів витиснуто титул книги «Учительное / Евангеліе», в четвертому — «Р.К.П.», в п'ятому — «Ю. Я.». Форзаци з фальчиком виклеєні папером кремового кольору. На вільному аркуші верхнього форзаца запис темно-коричневим чорнилом «Учительное Евангеліе / Ркп. XVI-го вѣка / (270 листовъ) / (Приобрѣт. въ іюль 1906 г. / въ с. Снѣтницѣ, Грибовска/го у., въ Галичинѣ / Ю. Яворский». Обрізи золочені, з плином часу низькопробне золото окислилося до чорного кольору.

Зміст:

[арк. 1] прѣмова кѡдомъ ѿлкъ хрестнан'скомъ. моужѣ н женѣ. то ѣ пре дословне. по вса нѣлн мѡ.

[початок:] мой млын а вѣрнын хрѣтнане. прошж вашен млѣтн. рачьте п ослѣхатн еѿлнн сѣтѡн црѣквн.

[арк. 13в., кінець:] которое то еѿлїе сѣтѡе напнсаль сѣтын аплѣз лоѿка. в главѣ пѣ.

[арк. 2] поѿченїе вѣ неделю вѣ ню же прнповѣсть естѣ в мытарн н в фарнсен. еѿлїе в лоѿцѣ. моваун тымн словы.

[початок 1:] рече гѣ прнповѣсть сїю. ѿлка два прншли до црѣкве молнт н сѣ. едн былъ фарнсен.

[початок 2:] а такъ вшнцн еѿдѡстѣнне молнмо сѣ. до вѣсемлѣтнваго бѣ ѿца. абы рачн сѣслатн ласкѣ н дарь дѣха сѣтѡго вѣ сѣрца наша.

[арк. 63в., кінець:] оѿготованное вѣ црѣтѡе нѣное еше прѣ сѣтворенїемь. свѣта. которыхъ радостнн рачь на бѣ сѣтын домѣстнтн. вѣ тронцн сла внмы. бѡѿ нашемъ слава на вѣкы вѣнын.

поѿченїе вѣ нѣ вѣ ню. прнповѣ ѣ в вѣднѡ сѣноѿ.

[початок 1:] рече гѣ прнповѣсть сїю. ѿлкѣ нѣкоторын нмалъ два сѣна. н

МОВѢ МЕНШИ СѢНЬ ѠЦЮУ СВОЕМОУ.

[арк. 8зв., початок 2:] слышалн есте нанмнен хрѣтнани тако таа е҃лїа ннѣшнана. чезезь прнповѣсть сїю е҃льскоуѣ такъ на даѣ знати.

[арк. 15зв., кїнець:] тѣ же н на. не годѣса зазрѣн збавлѣна лѣскаго. але са с того раѣвати. н велннн. просаун его сѣтон млѣтн. абы на рауѣ тѣ прїати ласкавѣ. до хвалы своен вѣунон. вѣ нма хѣ снѣ бжїа едн норѣнѣ. которын жнвѣ н црѣвоуѣт.

[арк. 16] поученїе в нѣ мапоуѣнѣж е҃ве Ѡ маѣе.

[початок 1] рѣ е҃га прїндѣ сѣнѣ Ѡлѣьскын вѣ славѣ своен. н вѣсн сѣтн а г҃лн его сѣ ннѣ.

[арк. 17, початок 2:] прнслѣхаѣ же са пнно. хрѣтаньскїѣ Ѡлѣе. днѣшннн сѣтон е҃лїн. н наоуѣн. на то рауѣ мовннн сѣнѣ бжїн. тако мешкана лѣска ое скѣуѣ са. прїннн нмаѣ гѣ сѣ нѣсѣ. со славою н моуїю велнкоѣ. со вѣдннн вшнѣкѣ лѣднн.

[арк. 22зв., кїнець:] а тѣ слыша то нанмншнн братїа, боуѣмо готовн. нз ѣуѣнѣкѣ добрымн. нз наоуѣкою бжѣтвенною. грѣха са высерѣгаюун. н стар аюун са на высмо грозы тон велнкон оуѣѣглн. а ласкн бжѣн Ѡ млѣтнѣа ѣба, вѣ днѣ соуѣнн досталн...

поучѣе вѣ нѣлю сыропоуѣнню. е҃ве Ѡ маѣеа.

[початок 1:] рѣ гѣ, еслн вѣдете Ѡпжщатн члѣѣ сѣзгрѣшенїа н. Ѡпоустнѣ н вѣ Ѡцѣ вашѣ нѣнын сѣзгрѣшенїа ваша.

[арк. 23, початок 2:] моѣ мнлын а вѣрннын хрѣтнани. то есте слышалн е҃лїю ннѣшнѣноуѣ. котораа са чнтала прн хвалѣ бжѣ.

[арк. 27, кїнець:] в таѣностн сѣца своего. а бѣ его сѣтаа млѣтѣ. вндѣвшн млѣтѣ нашѣ справѣлнвын. заплатн на авнѣ вѣ днѣ соуѣнын. н да на мешкана вѣ своемѣ црѣтѣ нѣнѣ зо всѣмн сѣтымн его. на вѣкѣ вѣузынын. поученїе вѣ нѣ. а. поста е҃лїе. Ѡ ивана. зѣ. ѣ.

[початок 1:] вѣсхотѣ тѣ нзыннн вѣ галнлею. н нашоль фнлнпа. н мовна ь емѣ ндн по мнѣ.

[арк. 27зв., початок 2:] еше вѣ повѣ в постѣ гѣ нашего [//арк. 28] тѣ хѣ. тако то сѣтын велѣвннын постѣ. н с поуѣкѣ свѣта ѣт оуставленын Ѡ гѣ ба тако в нѣ пншетѣ.

[арк. 32зв., кїнець:] молаун са едннѣ за дрѣгого просаун гѣ ба тѣ на то мнзѣнѣ свѣтѣ в доброѣ жрѣвїе. а по смрѣтн в црѣтво нѣное. до кот орѣ на ра мнлын бжѣ домѣстннн...

поуѣненіе въ нѣлю. въ поста е҃҃҃ѣ Ѡ ма҃ка.

[початок 1:] въ время оно. възнінде ꙗ҃сѣ въ капернаоу҃ѣ. то есть мѣсто жидѣское. а гды то оуслышалн оныи мѣщане.

[арк. 33зв., початок 2:] таа е҃҃҃ліа с҃таа. даѣ нѣ знати н наоу҃чаѣ нѣ то го. абысмо оузналн самн себе оу грѣсѣхъ нашнхъ.

[арк. 37, кінець:] оудрѣжалн грѣхѣ Ѡпшшеніе цр҃тво нѣное. которын мешь кашь на высокостн. сѣ Ѡцѣ н с҃ѣ дхѣ дне н завѣжы н на вѣкы вѣкѣ. аминъ.

поуѣненіе въ нѣлю ꙗ҃сѣ. поста е҃҃҃ѣ. ма҃ка.

[початок 1:] рѣ ꙗ҃сѣ кто бы хотѣль за мною нти тѣ нехай сѣ себе Ѡвръжѣ, а кто хотѣль бы дшж свою с҃пн то погоубн ен.

[арк. 38, початок 2:] бѣ Ѡцѣ нѣныи. вшнкого свѣта нмаоу҃н. оулютова ль са нѣ нароу҃м люцкымъ.

[арк. 38, кінець:] теды нанмншнн братіа прошѣ н оупомннаю ва. абысте мешкалн в згодѣ н в бѣнностн. дондете вѣнон радостн. квторѣ уѣ н хвала на вѣкы.

[арк. 43] поуѣненіе въ нѣ д. поста е҃҃҃ліе Ѡ мар҃ка.

[початок 1:] въ оныя уѣ прїнде нноторын ꙗ҃лкѣ кѣ ꙗ҃сѣ. н поклонн са емоу мовашн та.

[арк. 44зв., початок 2:] таа е҃҃҃ліа с҃таа наоу҃чаѣ нѣ н напомннаѣ нѣ до того. абысмо с тнхн н покорнѣ ср҃цѣ навзроу҃лн са до сѣтворнтеля нашѣ ба Ѡца.

[арк. 48, кінець:] а гды то оубашнтѣ по нѣ ꙗ҃сѣ бѣ таковоу҃ю тнхѣ н по корѣ. да нѣ тоу҃ на землн шаснвое помешкана. а по смр҃тн домѣстн нѣ цр҃тва нѣнаго.

[арк. 48зв.] поуѣненіе въ нѣлю ѣ поста е҃҃҃ліе Ѡ ма҃ка. мѣ.

[початок 1:] въ время оно, сѣбравшн ꙗ҃сѣ, бѣ. оуѣеннкѣ свонхъ. н почал ѣ н мовнтн тын слова.

[арк. 49, початок 2:] всемоу҃цныи ꙗ҃сѣ нѣ ꙗ҃сѣ хѣ. а справѣца нзбавлѣна в шнкого нароу҃д людского.

[арк. 54, кінець:] тон грѣхн нѣ Ѡпоу҃сѣтн. н да нѣ тѣ на землн шаснво е помешкана. а по смр҃тн домѣстн нѣ цр҃тва нѣнаго...

поуѣненіе въ неделю. ѣ цвѣнзю е҃҃҃ліе Ѡ іванна. глава. ма.

[початок 1:] прѣже шестн днн пасхы. прїнде ꙗ҃сѣ въ вѣнѣнїю. гдѣ быхъ лазарѣ оумерлыи, которого възскр҃слъ нз мр҃твѣ.

[арк. 55, початок 2:] ТАА ЕҢЛІА СҢАА ДАЕ НА ЗНАТИ Н НАПОМНАЕ НА, У ПРНШЕСТВІН ГА НАШЕ° ТҢ ХА.

[арк. 60зв., кінець:] БЛВЕНЗ ЕСН ПРНШЕДЫН ВЗ НМА ГНЕ ЦРЬ ТНЛЕВЗ КЗТО РОМЗ НЕХАН ВЗДЕ° ЫТЬ Н ХВАЛА В ТРОНЦН ЕДНОМЗ НА ВЪКЫ НЕСМРТЕЛЬНО МЗ...

ПОВУЕНІЕ ВЗ НЕЛЮ. НА ПАХЗ ГНЮ. ЕҢЛІЕ У ІУАННА. ГЛА. А.

[початок 1:] НА ПОУАКЗ БЫЛО СЛОВУ. ТО БЫЛО Н С ПОУАКЗ ОУ БА.

[арк. 61зв., початок 2:] СЛЫШАЛН ЕСТЕ, НАЙМНЛШІН ХРҢТНАНЕ. ІАКО ВЫЗНАВ А СҢЫН ЕҢЛНСТЗ ІУА. ЛАСКЖ МНЛОГО БА.

[арк. 70, кінець:] Н ПРДОМО ГА БА. АБЫСМО Н МЫ ВСТАВШН НЗ МРТВЫ ВЪУЫ НЪ НЗ ГМЪ БМЪ Н ЗО ВСҢМН СҢЫМН ЕЮ ВЗ ЦРТВЪ НЕБЕНО МЕШКАЛН...

ПОВУЕНІЕ ВЗ НЕЛЮ ФОМННЗ ЕҢЛНЕ. У ІУАНА. ГЛА. ЗЕ.

[початок 1:] ВЗ УНЪ УА БЫВШЗ ПОЗНО ВЗ ДНЬ ТОН ВЗ ЕДНОУ У СЖВОТ. Д ВЕРЕ ЗАТВОРЕНЪ. ДАЛЕКО СЗБРАЛН СА БЫЛН АПЛН БОУН СА ЖНДЪ.

[арк. 71, початок 2:] НАШЗ, МЛТНВЫН ЦРЬ. НЗБАВНТЕЛЬ НАРОДЗ УЛУЕГО. ПОВ СТАНЮ СВОЮ НЗ МРТВЫ, РАУН ОКАЗАТИ ОУҢКЪ СВОН, САМОГО СЕБЕ ЖНВОГО. ОУТВРЪЖАЮЧН ВЪРЗ НАШЗ.

[арк. 76, кінець:] А ГАДЫ ТА ВЗДЕМО УНННТИ ДА НА БЗ УЦЬ НЕНЫ ТОУ НА ЗЕЛН ШАСНВОЕ ПОМЕШКАНА. А ПО СМРТН ДОМВСТН НА ЦРТВА НЕНАГО БОУ НАШЕМЗ СЛА...

ПОВУЕНІЕ ВЗ НЕЛЮ Г. МНРОНОСН. ЕҢЛІЕ У МАРКА. ЗА. ЗФ.

[початок 1:] ВЗ УНЪ УА ПРНДЕ ІУСНФЗ У МАФЕА. БҢОВОИНЫН МОУ. Н ОУ ЧЕННКЗ ТС ХВЪ. КОТОРЫН СТАРАЛ СА У ТО. АБЫ МЪЛЬ ЖНВОТА ВЪНАГО ДОНТН.

[арк. 77, початок 2:] СЛЫШАЛН ЕСТЕ НАЙМНЛЗШІН ХРҢТНАНЕ, Н ГЪ НАШЗ ТС ХС ЗАВЖДЫ ХОЩЕ УЛУКАГО СПНІА. Н НЕ РАУЕ СА ЕГО СҢАА М. ЛЮДСКОМУ ОУПАКОВН.

[арк. 82, кінець:] ЗАВНМО ТАКОМЗ МЕШКАНЮ. ГЛАДАЮЧН ХА З МАСТАМН, Т О ЕСТЬ. З ВЪРОЮ, Н З ДОБРЫМН ОУҢКАМІ С ПОКОРОЮ Н З МЛТВОЮ. Н С ТНХ Н СЕЦЕ. НЖДЕ НА ВЗ ГАЛНЛЕН, ТО ЕСТЗ ВЗ ЦРТВЪ НБНО. БОУ НАШЕМЗ СЛА ВЪ.

ПОВУЕНІЕ ВЗ НЕЛЮ Д ПО ПАЦЪ У РАСЛАВЛЕНО. ЕҢЛІЕ У ІУА. ГЛА ДТ.

[арк. 82зв., початок 1:] ВЗЗЫНДЕ ТС ВЗ ІЕРЛН. А БЫЛА ТОГО ЧАСОУ ВЗ ІЕР ЛНМЪ УВУАМ КЗПЕЛЗ. КОТОРАА НАЗЫВАЕ СА ЖНДБСКОМЗ ІАЗЫКО ВНОЕЗА. УКОЛО ОНОН КЖПЕЛН НЗВЗДОВАНО ПА ПРНТВО.

[арк. 83зв., початок 2:] то есте слышалн наймншїи хр҃тнѧне. што повѣд
аѣ е҃влїе є҃тоє. прнслѡхѧнже сѧ выклѡѡу дѡх҃внаго.

[арк. 88зв., кїнець:] а кадѣ тѧ бѡдемѡ чнннѣ. дѡ нѡ бѣ ѡцѣ нѣнын собо
ю вѣ цр҃твѣ нѣнѡ ѡпоучѡватн. сѣ вѣсѣмн є҃тымн свѡмн. на вѣкы вѣны
н. амннѣ.

поученїе вѣ нѣ. є. по пѡцѣ ѡ самарѧнынн. е҃влїе ѡ їѡѡ. гла. вѣ.

[початок 1:] вѣ ѡнѣ ѡѡ, прїнде тѣ до мѣста самарїнскаго. называемый
снхарѣ. блнзко села, которое даль їакѡвѣ ѡснфѡу снѡж своємѡ. н в
ыль тѡ колодаѣѣ їаковль.

[арк. 90, початок 2:] слышалн есте нанмншїи хр҃тнѧне. ѡ чн свѣдѡчн дѡ
нешнее є҃тоє е҃влїе. нматн боѡдете є҃тон е҃влїн, на двѣ частн.

[арк. 93, кїнець:] тѡ же тѣ н мы перестанѡме сѧ грѣха. н прнстоѡпѣ
ко ласцѣ мнлого бѡ. н просѣ его є҃тон мѡтн. абы тѣ н нѡ прѣ тотѡ вѣ
дѡ. то є прѣзѣ наѡчкѡ свою є҃тоѡю, рачнль прнѡтн до хѡлы своєн є҃т
он. кѣторѡмѡ є ѡтѣ н хѡла на вѣкы вѣкѡ.

поученїе вѣ нѣ. ѣ. по пѡцѣ ѡ рожденїемѣ слѣпцн. е҃влїе ѡ їѡѡ, ї лѡ.

[початок 1:] вѣ ѡнѣ ѡѡ мнмо нѡше тѣ. н ѡѣрѣѣ ѣлка слѣпого. которы
н слѣ ѡѡродн сѧ. н пыталн ѡѡеннцн хѡ. мѡѡчн тымн словы.

[арк. 96, початок 2:] слышалн есте наймншїи хр҃тнѧне ѡ ласцѣ. н мѡрд
ю снѡ бѣїѡ. їако то рачнль его є҃таѡ мѡтѣ ласкѡ н мѡць. своєго бѣтѡ
ѡ показатн. нѡ тѣ слѣпѡнароженнѣ ѣлкѡ.

[арк. 98зв., кїнець:] мѡрдннѣ гн бѣе сѣтворнтелю нашѣ. рачнжѣ нѡ ѡтѡ
орнтн ѡчн дѡшеѡнынн. нже бѣмо тебе познѡн. н лѡкн ѡѡпроснлн. нже бѣ
на нѡ мѡтѣ былѣ вѣ днѣ сѣдннынн. которын єсмо тебе познѡлн. н в
тебе сѧ ѡкрѣтнлн. вѣ нмѡ ѡцѡ н снѡ. н є҃тѡ дѡх҃а амннѣ.

поученїе вѣ нѣ. ѣ. по пѡцѣ е҃влїе. ѡ їѡѡнѡ. гла. нѣ.

[початок 1:] вѣ времѡ оно. ѡсѣ єдннѡго колн молнль сѧ снѣ бѣїн до бѡ
ѡцѡ. бѣдѡчн на землн то є прѣ мѡкою своєю. пѡнѣшн ѡчн свон в неѡ.

[арк. 99зв., початок 2:] а тѡ вшнцн мон наймншїи хр҃тнѧне. єднѡстѡнне
помолнмо сѧ до вѣсѣдрѣжнтѡлѡ бѡ ѡцѡ. абы рачнлѣ сѣ слѡстн ласкѡ
н дарѣ дѡх҃а є҃тѡ, до срѣцѣ нашн.

[арк. 103зв., кїнець:] нже высьмо вѣсполѡѡ зо вѣсѣмн є҃тымн его мѣкана
нмѡлн вѣ цр҃твѣ его нѣнѡ. выслѡвляѡчн є҃тѣю трѡнцѡ. ѡцѡ н снѡ н є҃т
ѡ дѡх҃а...

поученїе вѣ нѣ на сѣшествїе є҃тѡ дѡх҃а. е҃влїе ѡ їѡѡнѡ. гла. кѣ.

[початок 1:] ВЪ послѣнїи днѣ прѣинка велкаго. стоаше тс посрѣ зборз жндовьскаго. и наоучаль ѥ тымн словы мовачн. еси кто прагнѣ неха ѥ прїндѣ кз мнѣ. и вѣрѣ мнѣ.

[арк. 105, початок 2:] слышал есте нанмнльшїи хрѣтнне. тако вызнаваѣ стое евлїе вѣтнн розманты.

[арк. 108зв., кїнець:] а кды тѣ бждемо чннннн. да нѣ бѣ ѡцѣ небесны и тоѣ на землїи шаснвое помѣкана. а по смрѣтн домѣстн нѣ црѣтва нѣн аго на вѣкы вѣкѡ амннн.

поученїе вѣ нѣ а. по всѣхъ стѣхъ. евлїе ѡ маѣеа. гла лн. евлїе оутрѣне е. а. гла. н.

[початок 1:] рече гѣ кз оуѣннкоѣ своѣ. мовѣ тымн словы. которыи бы еднѡ кольвѣ боудз его вызнаваѣ мене прѣ ѣлкы. и а тѣ боудз его вызнаваѣ мене прѣ ѣлкы. и а тѣ боудз его вызнаваѣ прѣ ѡцѣ моѣ нѣныѣ.

[арк. 109, початок 2:] слышал есте нанмншїи хрѣтнне. што мовѣ оуст а бѣжїи вѣ днѣшнїи евлїи. тако снѣ бѣжїи наоучаль свои оуѣнны. и аплы, абы были оу вѣрѣ сталымн. и срѣца ѥ оутврѣжалъ.

[арк. 112зв., кїнець:] а кды тѣ бждемо чннннн. а в' побѡностн жнвѡ сво и кѡчннн. теды да нѣ гдѣ бѣ тоѣ на землїи шаснвое помѣкана. а по смрѣтн жнвѡ вѣнын. амннн.

поученїе вѣ нѣ б. по всѣхъ стѣхъ. евлїе ѡ маѣеа г' ѣ.

[початок 1:] вѣ шнѣ ѣа ходнлѣ тс. прн морн галнлїестѣ и оузрѣлѣ двѡ братѡ. снмона зовемаго петра. и андрѣа брата его. взмѣтающе мреж оу оу море.

[початок 2:] прнслзхѣи са хрѣтннскыи ѣлѣе, ѥ есмо были. шного стго вжествѣнаго. и прѣваго блвеннѡ жнвѡта адама. выгнани есмо были.

[арк. 116, кїнець:] тѣ же и мы встѣмо злостн свои тогосвѣтнн. тако бы смо са гѡѣ бѣ пѡбалн. а шнѣ домѣстн нѣ црѣтва небѣнаго. где бдѣ р адѡ и вѣлне вѣное.

поученїе вѣ нѣ г по всѣхъ стѣхъ евлїе ѡ маѣеа гл нн.

[початок 1:] рече гѣ свѣтнльннкз тѣлоѣ естѣ око. еси бжде око тво е просто. то и вшнко тѣло твоє свѣло бдѣ. а еси око твоє не прос то бдѣ. то и вшнко тѣло твоє тѣно боудѣ.

[арк. 117, початок 2:] слышал есте нанмншїи хрѣтнне. чнтана стон евлїи. прнслоухѣте са вы к млѣѣ дхѡвнѡго. ѡ свѣтнннкѡ. и ѡ словестѣ хз тѣ напомяна снѣ бѣего.

[арк. 1123в., кінець:] авы на гдѣ бѣ раунѣ приати до хвалы своен стон
до цртва нѣна. до которога даи гдѣ тѣ хѣ. авымо са достали на вѣк
ы вѣнын амннѣ.

поученіе ѣ нѣ дѣ по всѣх стѣх евліе ѿ маѣа. гѣ кѣ.

[початок 1:] васоу вногю гды нашѣ млтнвын гдѣ тѣ хѣ раунѣ приати
до капер'наоума. и приствпѣ къ немюу нѣакѣн сонѣ. и стѣ его просити
мовачи.

[арк. 1223в., початок 2:] нжѣ тоу евлѣ стѣх приклѣ на повѣдаѣ ѿ оноу
сот'ннкоу. которога то стѣ. южѣ доконовѣ животѣ своего.

[арк. 1253в., кінець:] теде на певнѣ не впжстнтѣ з ласкы своен стон.
и выслоухѣ вшнѣкы прѣбы нашѣ. млрднын гѣ бѣ вѣ тронцѣ едннын. нех
ан же са дѣветѣ с нами вола твоа стѣаа днѣ и завѣжы...

поученіе вѣ нѣ. ѣ по всѣх стѣх евліе ѿ іѡа гѣ кѣ.

[початок 1:] вѣ внѣ гѣ. гды на млтнвын тѣ хѣ раунѣ приати на дрвгоу
ю стороноу генисарѣскоую. и срѣтнли его два вѣсна. ѿ аскѣн вышлѣ
лютын и сер'днтын базо.

[арк. 1263в., початок 2:] слышалѣ есте нанмѣшѣн хрѣтнѣне ласкѣ и грозѣ на
шего млтнваго нз'бавитѣла тѣ хѣ. ѿ которон ласцѣ свѣчѣн. тако его стѣаа
млѣтѣ стѣ бѣжѣн вѣ внын васы раунѣ вуннтѣ прѣ облычностю оуѣнкѣ своѣ.

[арк. 129, кінець:] тако на онын свннѣ. къторын попадалѣ до мора. жеб
ымо тѣ не попадалѣ до пекла вѣна. вѣ днѣ сочѣнын. ѿ которѣ на рѣ
мнлын пѣе бѣже ѿборонитѣ днѣ и завѣжды.

поученіе вѣ нѣ. ѣ евліе. ма. за. кѣ.

[початок 1:] вѣшѣ тѣ вѣ кораблѣ, прѣнде и прѣнде вѣ свѣ гра. и зарѣ п
рннесоша емѣ ослаблена жнлами на водрѣ лежащѣ. и вѣдѣ тѣ вѣроу ѣ.

[початок 2:] прислѣхан же са нанмѣшѣн хрѣтнѣнзскѣ флѣче. выклѣчѣ и на
оуѣкы стон евлѣн. тако мовѣ евлѣтѣ сын. иже скоро хѣ пришѣ до вногю
мѣста.

[арк. 1323в.] поучені вѣ нѣ зѣ. по вѣсѣхѣ стѣхѣх евліе. ма. за лѣ.

[початок 1:] вѣ врѣ ѡ. прѣходѣвшѣ тѣовн ѿ тѣдѣ. за нѣ. ндоста два са
ѣпѣца зовѣща и глѣща. помлѣоуѣ на ісѣ стѣ дѣдѣ. прншѣвшѣ же емѣ вѣ до.

[арк. 133, початок 2:] слышалѣ есте нанмѣшѣн хрѣтнѣне тако стѣх евлѣн
маѣаен вызнаѣтѣ. нанпнлыѣншее то завѣжды было старана. гдѣа нашѣ тѣ
хѣ. которын то тѣ прагнѣ поэскатѣ собѣ а прнвестѣ до хвалы своен
стон.

[арк. 135зв., кінець:] прїндѣте вѣвнїи ѡца моего наслѣдоуште оуготов
ѡное вѣ црѣттво нѣное ѡ поучакѣ свѣта. до которо^о на рѣ домѣстннѣ б^ѣ
же възседръжнтелю снѣ н дх^ъ стын. н ннѣ н рно...

поученіе въз нѣ н по всѣхъ сты^{хъ} е^ве м^ѣ. зѣ. нн.

[початок 1:] въз время ѡно. вндѣтѣ много народ^о, н многосер^дова нхъ. поз
дѣ же бывш^ѣ, прнстѣпнша къ нем^ѣ оученннцн его, глше, поусто е мѣсто.

[арк. 136, початок 2:] слышалн есте нанмншїи хрѣтнани, тако вызнаваѣтѣ
тын е^влнсть м^ѣ. такою ласк^ѣ показѣ его стѣа мѣть снѣ бжїи народовн
лю^дском^ѣ.

[арк. 138, кінець:] жебы на накомнѣ словѣ своѣ сты^{хъ}. хлѣбѣ вѣны въз црѣт
вѣ своѣ нѣно. абысмо былн потѣшенн н зо всѣмн стымн его оугоннкы
бжїннн. выхваляючн стѣоу ю тронц^ѣ.

поученіе въз нѣ ѣ по всѣхъ сты^{хъ}. е^влїе м^ѣ. зѣ нѣ.

[початок 1:] въз врѣ мѣ. понздн тѣ оу^чнкы своѣ възннн въз корабль. н ж
ѣтн его на ѡно пол^ѣ. дондѣ ѡпѣстн народы. н ѡпѣстн народы. въззын
де на горѣ едн помолнтн са.

[арк. 139, початок 2:] то есте слышалн нанмншїи хрѣтнани. што повѣдаѣтѣ
днѣнее стѣое е^влїе. прнслзхан же са. тако посвѣчаѣтѣ выклѣ дх^овнын ѡ
тон стѣон е^влїн. тако то повѣдаѣтѣ. н прнмзсн тѣ оученннн свон.

[арк. 143зв., кінець:] тако оуслышалн стїи гдѣ мовн не вонте са та есте
сз вамн. прото абысмо тѣ н мы нзъ его. стымн аплы мѣкана нмалн.
воз црѣтвѣ нѣно. славачн стѣю тронц^ѣ.

поученіе въз нѣ т по всѣхъ сты^{хъ} е^влїе м^ѣ. зѣ ѡв.

[початок 1:] въз ѡно. члкъ нѣакын прнстоупнлз къ тѣоу. кланѣа са е
мѣ глѣ. гдн помлѣоу снѣа моего. тако на новын мѣца вѣсоуѣ са, н злѣ
страждѣтѣ.

[початок 2:] то есте слышалн нанмншїи хрѣтнани днѣнзю справѣ. тѣ мо
цнѣаго црѣа нѣѣнаго. н хотачн ѡ ѡказатн. днѣноу ю мѣностъ бѣства св
оего. по прїнтю своѣ.

[арк. 147зв., кінець:] теды н мы не вѣдемо ѡлоученн ѡ нн. въз днѣ сѣ
нын. н вѣныхъ блгѣ наслѣнннцн вѣдемо. ѡ хѣтѣ гдѣ нашѣ. емоу^ѣ пѣ
аетъ възсѣа слѣ н ѣтъ поклонїе.

[арк. 148] поученіе въз нѣ ат е^ве мѣѣен зачало ѡз.

[початок 1:] рече гдѣ прнчѣтж сїж. оупѣнн са црѣттво нѣное ѣлков црїю.
нже възсхотѣ стѣзатн са ѡ словесн сз рабы своннн. наченншѣ же емо

У СТАСАТИ СМ. ПРНВѢША ЕМЖ ЕДННО° ДЛЗЖ'ННКА Т'МОЮ ТАЛАНТЪ.

[початок 2:] ПЕКНЫН ПОЧАТО° НАНМН'ШІН ХР'ТНАНЕ. АЛЕ СРОКОЕ ДОКОНУЕНА. ТОН ПРНПОВѢСТН ГА НАШЕ° ТС ХА. КЗТОРЮ ТОУ НА ОУ ПНСМѢ ЗОСТАВНТИ РАУН. ПРѢ ЕВЛНСТА СТГО. ТАЕМНН БОСТВА СВОЕГО СТГО, КОУ НАШЕН УСОБАН ВОН НАОУЦѢ.

[арк. 152зв., кінець:] НЖЕ БЫСМО ПОЗНАЛИ БА СТВОРНТЕЛА СВОЕ°. ОУ МЛТВА СВОН. МЕШКАЮУН НА КОЖДЫН УА. ЦРКВН БЖІА НАВѢЖАЮУН. А У ДХ'ОНЫ СВОН БЛВЕНІА БЕРЗУН. УПДШАЮУН КДОМЪ ВШЕЛАКЫН.

ПОУЧЕНІЕ В НЕ ВТ ЕВЛІЕ МА. ЗАЧАЛО ОФ.

[початок 1:] ВЪ ВРЕМА У. ЮНОША НѢІАКЫН ПРНСТОУПН КЪ ТСОУ КЛАНА СМ ЕМОУ ГЛА ОУЧНТЕЛЮ БЛГЫН. УТО БЛГО СЗТВОРА. ДА НМА ЖНВО ВѢНЫН. ОН Ъ ЖЕ РѢ ЕМОУ. УТО МА ГЛШН БЛГО, ННКТЪ БЛГЪ ТОКМО ЕДН БОГЪ.

[арк. 153, початок 2:] СЛОУШНѢ БЫ СМ НМАЛЬ КАДЫН ПРНСМОТРѢТН. ТЫ У ПАТРЬНОСТА БЖІН. ШТО РАУН ТѢ СТАА МЛТЬ СНЪ БЖІН УНННТН. БЗДЗУН Н ВЪ УЛЧѢСТВѢ СВОЕ СТЪ. ПРЕЗВОЛЮ БА УЦА СВОЕ° НБНО°.

[арк. 156, кінець:] АЛЕ МЫ НАНМН'ШІН ХР'ТНАНЕ ПОСТАРАМО СМ ОУГОДНТИ Б ОУ. ЖЕБЫМО СКАВЫ ТО Е ЦРТВО НБНОЕ У ЕГО СТОН МЛТН ПРНЛИН ВЪ ДНЪ СОУНЫН. КОТОРОМЪ Е УТЬ Н ХВАЛА НА ВѢ.

ПОУЧЕНІЕ В НЕ П ЕВЛІЕ МАФЕЮ ЗАЧАЛО ПЪ.

[арк. 156зв., початок 1:] РѢ ГДЪ ПРНУЪ СІЖ. УЛКЪ НѢАКЫН. БѢДО МОВН. Н ЖЕ НАСАДН ВНОГРА. Н ОПОЛОТЪ УГРАДН Е. Н НСКОПА ВЪНѢ ТОУНЛО. Н СЗЗДА СТЪЛПЪ. Н ВЪДА Е° ДѢЛАТЕЛЕ°.

[арк. 157, початок 2:] ТО ЕСТЕ СЛЫШАЛИ НАНМН'ШІН ХР'ТНАНЕ. ШТО МОВН Е ВЛІЕ СТЪ. ПРНСЛДХАН ЖЕ СМ Н ВЫКЛАУ ДХ'ОВНА°. ПОНЕВЖ ЕГО СТАА МЛТЪ. ЧАСТО ДО ОУУНКЪ СВОН МОВНЪ.

[арк. 160зв., кінець:] МЕШКАМО В' ТОУ ВНОГРАДѢ. ПОЦ'ТНВЕ ПОВОНЕ. ЖЕБ ЫМО СМ МОГЛИ ДОСЛДЖНТИ ВЫШ'НА° ВНОГРАДА ТО Е ЦРТВА НБНА°. ДО КОТО РЪ° НА РА ДОМѢСТНТИ БЕ УЧЕ ВЪ ТРОУЦН ЕДНЫН Н СЪ ВСѢМН СТЪМН НА ВѢКЫ ВѢУНЫН АМН.

ПОУЧЕНІЕ В НЕ ДТ ЕВЛІЕ МА. ЗА ІФ.

[початок 1:] РѢ ГДЪ ПРНУА СМ. ЗПОН СМ ЦРТВО НБНО°, УЛКЪ ЦРЮ. НЖЕ СЪ ТВОРН ВРА СНОУ СВОЕМЪ. Н ПОСЛА РАВЫ СВОА ПРНЗВАТИ ЗВАН'НЫА НА ВРА. Н НЕ ХОТѢАХЪ ПРНТИ. ПАКЫ [//арк. 161зв.] ПОСЛА ННЫА РАВЫ, ГЛА. РЪЦѢТЕ ЗВАН'НЫ. СЕН УБѢ МОН ОУГОТОВАХЪ. Ю'ЦН МОА Н ОУПНТАНАА ЗАКОЛЕНА. Н ВЪСА ГОТОВА.

[арк. 161зв., початок 2:] слышалн есте. нанмншнн хртнане в'дненен стон евлнн. што раунль мовнтн снъ бжнн прнповѣстю до оуѣнкѣ своѣ тымн словы зпѣн са цртво нѣное ѳлкѣ. кзторын зготовн брѣ снѣ своемѣ.

[арк. 165, кннецъ:] прошѣ н оупомннаю ва, постаранмо са вшнцн. жебы са то на на не выползнло. га на жнды вз днъ сдднын. паматан ѳлче. на што та пнсмо стое взыва. жебы потѣшнна н мешкана. нз выбранн ымн стмн е° вз црствѣ нѣно нмѣ. ѡ хѣтсѣ гдн нашѣ. емѣ же пѣбаѣ са лѣ н дрзжава. н ннѣ н прно.

[арк. 165зв.] поученне в нѣ еи евлне ма. за сѣ.

[початок 1:] вз вре ѡно законнн нѣакын прнствпнль кз тсѣ. кжшаючн е° глѣ. зунтелю кзтораа заповѣ болшаа е° вз законѣ тс рѣ емѣ. вззлюбнш н га ба твоѣ взсѣмь срѣце твоѣ. н всею дшею своею. н взсею мыслню твоею.

[арк. 166, початок 2:] слышалн есте нанмншнн хртнане. што мовн евлнн е стое. але нанпрзвѣн маемо. в тѣ прнказанн розсмѣтн. пытанне ѡ закона. гакѣ была рѣмова законнкѣ сз хлмь.

[арк. 168зв., кннецъ:] а за грѣ прзворѣнын. покѣты чннннн. н на оубогы ми млрда нмалн. а прѣ тое млрда вѣдемо н мы. нматн млрда ѡ га ба. вз днъ страна° сзда хѣа. гоу бжнн своемѣ вз тронцн еднномоу ѣтъ н хвала на вѣкы вѣкѣ.

поученне. в нѣ си. евлне ма за. рѣ

[початок 1:] рѣ гдѣ прнчюу снж, ѳлкѣ нѣакын, ѡходѣ. прнзва своа рабы. н прѣдасть нмѣнне свое. овомѣ оубо дѣ пѣ талантѣ. овомѣ же еднн. комѣжо протнвѣ снлѣ его. н ѡнде авнне.

[арк. 169зв., початок 2:] слышалн таковзю спрау. н малъбы са кажды ѳлкѣ прнсмотрѣтн. тон прнповѣстн тс хѣон гакѣ то раун мовнтн гѣ тс хс. прѣ тое евлне днѣшзнне ѡ ты талантѣ.

[арк. 172зв., кннецъ:] а нншнн кзторнн напон даю вз нма бжне то все добрѣ чнннн. н которнн запомагаю еднн дрзга. чнн емѣ бѣ стын дѣ. а гдѣ тѣ вѣдемо чнннтн поставн на гѣ бѣ на многымн. н до цртва нѣна° на домѣстн ѡ хѣтсѣ.

[арк. 173] поученне в нѣ. зн ене по всѣ стѣ ма. за зѣ.

[початок 1:] вѣ ѡ. взнннде тѣ вз страны тврскыа н сїдонскыа. н се н жена хананенска ѡ прѣдѣль тѣ нзшѣшн. вззопн кз немѣ глѣшн. полм лоуи ма гдн снѣ дѣдвѣ, дзшн моа злѣ вѣсоуѣ са.

[початок 2:] тою тоу нанпрзво маемо баунти стон евлін. ѿ то та не вѣста была погѣка жона хананенска и была грѣшница. а была далеко ѿ далена. ѿ сполѣности выбранныхъ бжінхъ, и въ гнѣвѣ бжю была.

[арк. 1763в., кінець:] възрѣ сѧ на нѧ о кѡ млрдныи свои. а шѣ то тѣ по ганюи ннѣмнѡт нашѣ прѣ облыѣе свои стѣи. а рѧ нѧ быти бгѡ мнлосердныи. сполоу нзо ѡцѣ и стѣи дхѡ, и ннѣ и рѣно. и въ вѣкы вѣкѡ. амн:- поученіе в нѣ нѣ по всѣхъ стѣи евліе ѿ лоуки. зѧ.

[арк. 177, початок 1:] вѣ ѡ. стоаше тѣ прі езерѣ генсарѣстѣ. и видѣ два корабли стоаша прі езерѣ. рыбаріе же ѡшѣше ѿ нем. платахъ м рѣжѣ. възлѣзъ же въ еднѣ ѿ кораблю нже вѣ снмоновѣ.

[арк. 177зв., початок 2:] слышалн есте нанмншїи хрѣтане. іако мовѣ стѡ е евліе. не тѡко проповѣдаѣ, и оучѣ хс. але и знаменїа показжѣт. снл оу и слѧу свою. и рнѣнскимн. справами оугловлѣт людїи гѣ бѣ.

[арк. 181, кінець:] възрн на ма о кѡ свои млрдныи. и потѣши ма смоути ого. и вывавн ма ѿ пекла вѣна. жебѣмо зо всѣмн стѣимн твоимн до вѣка мешкана нмалн, въ црѣвѣ твоѣ нѣно. ѡ хѣ тѣ гдн нашѣ:- поученіе в нѣ ѡ по всѣхъ стѣихъ евліе лѣ. зѧ кс.

[початок 1:] рѣ гдѣ прнповѣт снж. іакоже хочете да творѧ вѧ ѡлци. и в ы творите ѿ такоже. и аще любите любашаа вы. каа вѧ блгѣт ѣ. нбо и г рѣшнїици, любашаа ѿ любѧ. и аще блго творите, блго творашїимъ вѧ.

[арк. 181зв., початок 2:] слышалн есте нанмншїи хрѣтане. шѣто мовѣ сн ь бжїи въ днешнїей стон евлін. ѡ унѣ визнаваѣ стѣи евлїи лоука. въ в сѣхъ добродѣтелехъ, нанбѡшаа ѣ любѡ и вышша.

[арк. 184, кінець:] любѣ еднѣ дрѡгого. не сребро анн золото. еслн хотим о мешкана нматн въ црѣвѣ нѣно. до которѡ дан ѡуѣ нѣныи авѣмо с а досталн. и с ннѣ в еднѡстн на вѣкы вѣнын мѣкалн амн.

поучѣшеніе в нѣ к. по всѣхъ стѣихъ евліе ѿ лѣ. зѧ. л.

[початок 1:] въ врѣ ѡ. ндѣже тѣ въ грѧ нарнцѣемн наннѣ. и сз ннѣ ндѣ ахъ оученнїи его мѡшн нарѡ многѣ. іакоже прнблнжн са кз вратѡ гра да. и сен знѡшаахъ оумрѣша стѣна едннорѡна матерн своен.

[арк. 184зв., початок 2:] мѡа нанмншїи хрѣтане. то естѣ рѣ възскрѣнїи а хѣа. велнкаа таѣнѡт. не тѡко словѡ, іако оучнко. ѿ гѧ бѧ наоучнса ѡ ѡдѡтворнїи справѣ ѣ. ѿ нанмншїи поучнаѣ гдѣ. прнходн на бѡшеѣ.

[арк. 187зв., кінець:] черѣ такоуо вѣрѣ и скрѣхъ срѣнзю оуслышн нѧ г ь бѣ. и заварѣтѣ нѧ ѿ вѣчнѡн мѣкы пекѣнон. и вѣдемо матн ѡпоунѣ

АНА СЪ ВЪСѢМНІ СѢТЫМНІ Е° ВЪ ЦРѢТВѢ НБНО^М...

ПОДЪЕНІЕ ВЪ НѢ КѢ ПО ВСѢ СѢТЫХЪ ЕВЛІЕ ЛѢ. ЗѢ. ЛѢ.

[початок 1:] рѣ ГЪ ПРНУЗ СІЖ. НЗЫНДЕ СѢА СѢАТЕЛЬ СѢАТИ СѢМЕНЕ СВОЕ ГО. Н ЕГДА СѢАШЕ, ОВО ПАДЕ ПРН ПѢТИ. Н ПОПРАНО БЫ. Н П'ТНЦА НАНЫА ПО ЗОВАША ЕА.

[арк. 188зв., початок 2:] ТА ІАКОСТЕ ВЫШШЕН СЛЫШАЛН ХРѢТНАНЕ МНЛЫН. ІАКѠ Н С ТОН ЕВЛІН ВЫРОЗЪМѢТИ МОЖЕТЕ. НЖЕ ЖѢНОЕ БАУѢНА РОЗЪМОУ ЧА ЧКѠ. ЕДНО С ПННОГО СЛЪХАНА А С ПННОГО ОУВАЖѢНА СЛОВА Н НАОУКЫ ПОТР ЕВ'НОН.

[арк. 193, кінець:] ЛѢ НН БЛВНН ТО ТИ КОТОРІН СЛЫШАТ СЛОВО БѢЖІЕН Н ТА ЧННАТ. ДАН ЖЕ Н НА У НБНЫН АБЫ В НА РОДО ТО НАСѢНА ТО Е СЛОВО БѢЖІЕ НАОУКА ПРѢДНВАА БѠУ НАШЕМЪ СЛАВА ВЪ ВѢКЫ ВѢКѠ АМННЪ.

ПОДЪЕНІЕ ВЪ НѢ КѢ ПО ВСѢ СѢТЫ ЕВЛІЕ ЛѢ. ЗѢ. ПГ.

[початок 1:] рѣ ГДЪ ПРНУОУ СІЮ. ЧЛКЪ НѢАКЫН БѢ БОГАТ. ОБЛАЧААШЕ ВЪ П ЕР'ФНОУ Н ВНСО". ВЕСЕЛА СА НА ВЪСА ДНН СВѢТЛО. ННШЬ ЖЕ НѢКТО НМЕН Е ЛАЗАРЬ. НЖЕ ЛЕЖАШЕ ПРѢ ВРАТЫ ЕЮ ГНОЕМЪ.

[арк. 194, початок 2:] ПРОТО МОВН ПOKH НМАЕМО ЧА НАНМНЛШІН ХРѢТНАНЕ. ЧННѢ ГЪ НАШЪ ТѢ ЧС АБЫСАМО БЫЛ ЕГО СНОВЕ. А МЕШКАЛН ВЪ ЦРѢТВѢ НБН О. НАОУЧАЕ НА НЕПРЕСТАНО ЕВЛІСКНМН ПРНПОВѢСТАМН.

[арк. 196зв., кінець:] ТЕДЫ ЗА ТАКЫН ДОБРОДѢНСТВА. Н НА СНЬ БЖІН ВЫСВ ОВОДН ПЕКЕНА° ГДЕ БЗДЕ РАДѠ Н ВЕЛНЕ НА ВѢКЫ ВѢНЫН АМННЪ.

[арк. 197] ПОДЪЕНІЕ ВЪ НѢ КГ ПО ВСѢ СѢТЫХЪ ЕВЛІЕ. ЛѢ. ЗѢ. ЛН.

[початок 1:] ВЪ ВРЕ УНО. ПРНШЕШОУ ТѢВН ВЪ СТРАНѢ ГАДАРНИНСКОУЮ. СТР ѢТЕ ЕГО МОУ НѢАКЫН У ГРАДА. КОТОРЫН НМА ВѢСЫ У ЛѢ МНОГЫХЪ. Н ВЪ ОДЕЖѠ НЕ ОБЛАЧААШЕ. Н ВЪ ДОМѢ НЕ ЖИВАШЕ. Н ОУВЪ АМА^Х.

[арк. 198, початок 2:] СЛЫШАЛН ЕСТЕ НАНМНЛШІН ХРѢТНАНЕ, АКО МОВН ЕВЛ ІЕ СТОЕ. ІАКІН ТО ЕСТЬ ДОБРОТЛВЫН СНЬ БА ЖИВА°. ІАКО СА ВЪМѢЩАЕ САМО ВЛАНЕ ВРА ЛЮДСКЫ. А ЗВЛАЩА ДО ТАКО° СРЦА.

[арк. 201, кінець:] ІА УНЫ ЧЛКѠ ВЛАНОУЛН. А ПОТО СЕВНМІАМН. ПРОСѢ ГА Б А Н СЛОУЖѢ ЕМЪ. АБЫСАМО НЕ БЫЛ ПРНЛОУЧЕНН К НН. А ВЫСЛАВЛАНМО СТ ОУЮ ТРОНЦѢ. УЦА Н СНА Н СТГО ДХА. Н ННѢ Н ПРНО. Н ВЪ ВѢ ВКѠ...

[арк. 201зв.] ПОДЪЕНІЕ ВЪ НѢ КД ПО ВСѢ СѢТЫ ЕВЛІЕ ЛѢ. ЗѢ. ЛѠ.

[початок 1:] ВЪ У ЧА. ЧЛКЪ НѢКТО ПРНСТОУПН КЪ ТѢС ЕМОУ ІМА ІАНРЬ. Н ТЪН КНАСЪ СЪНМНШОУ БѢ. Н ПА ПРН НОГОУ ТѢВОУ. МОЛАШЕ ЕГО ВЪНІТИ ВЪ ДѠ СВОИ. ІАКО ДЪЩН ЕДННОРОДА БѢ ЕМЪ ІАКО ЛѢ ДВАНАНЦАТ.

[початок 2:] ДЛА ДНВ'НЫ СПРА БѢДЖУН Ѡ СПА НЗБАВНТЕЛА ГА НАШЕГО ТС ХА Н ДЛА НАОУКН ЕГО СТОН. МНОСИН НАРОДОВЕ ПОСЛѢДОВАЛИ ХЖ. ЛѢКАР'С ТВА ПРОСАУН.

[арк. 205зв., кінець:] ТЕДЫ ЗА ТО ТЫ НАШѢ ДОБРОДѢНСТВА. ОБѢЦЖѢ НА СТ НЬ БЖІН. ПОМЕШКАНА ДАТН СЗ ВСѢМН СТМН СВОИМН ВЗ ЦРТВѢ СВОЕ НБНО МЬ ГДЕ БОУДЕТ РАДО Н ВЕЛНЕ НА ВѢКЫ ВѢКЫ ВѢКО...

ПОВУЕНІЕ В НЕ КЕ. ПО ВСѢ СТЫ ЕВЛІЕ. ЛК ЗА НГ.

[початок 1:] ВЗ Ѡ УА, ЗАКОН'НН ЕДЕНЬ ПРНСТОУПН КЗ ТСОУ НСКЖШАА ЕГО ГЛА. ОУЧНТЕЛЮ УТО МАЮ ОУЧНННТН ЖЕВЫМЬ ЖНВО ВѢНЫН НАСЛѢДН. ОНЬ Ж Е РѢ КЗ ЕМѢ. ВЗ ЗАКОНѢ УТО ПНСАНО ЕСТЬ ІАКО УНТАЕШЬ.

[арк. 206зв., початок 2:] ПРНСЛВХАН ЖЕ СА НАНМНЛЗШІН ХРТНАНСЬСЬКЫН ФЛУ Е. ШТО МОВН ЕВЛІЕ СТѢЕ. ІАКО УАСТО ЖНДОВЕ КЖШАЛИ ВЪ ПЫТАНІЮ СЛОВА СТ НА БОЖІА, ХОТАУН Е° В ЮО ПОСТЕРЕУН. ІАКО БЫ ЕГО МОГЛИ ПРѢ ІАКОУЮ ЗР АУ СВОЮ ЗАВНТН.

[арк. 211, кінець:] А КДЫ ТА БОУДЕМО УНННТН, ІА НА НАОУЧАЕ ЦРКВѢ СТѢАА. ДА НА БЗ ѠЦЬ НБНЫН ТОУЖ НА ЗЕМЛН ЦАСЛНВОЕ ПОМЕШКАНА. А ПО СМРТН ДО МѢСТН НА ЦРТВА НБНА. БЖ НАШЕМОУ СЛА.

ПОВУЕНІЕ В НЕ КС ПО ВСѢ СТЫ ЕВЛІЕ ЛК ЗА. ЗС.

[початок 1:] РЕЧЕ ГБ ПРНУѢ СНО. ФЛКѢ НѢАКОМОУ БО ІА ТОМѢ ЗРОДНЛА СА ННВА. Н МЫШЛААШЕ ВЗ СЕБѢ ГЛА. УТО СЗТВОРА ІАКО НЕ НМА ГДЕ СЗВРАТН ПЛОДѢ МОУ. Н РЕЧЕ ВЗ УТО СЗТВОРИЮ.

[арк. 211зв., початок 2:] СЛЫШАЛИ ЕСТЕ НАНМНШІН ХРТНАНЕ. ШТО МОВН СТН БЖІН. ВЪ ДНѢШНЮН СТѢУ Н ЕВЛІН ПРНПОВѢСТЮ ДО ВСѢ НА. А ЗВЛАЩА ДО ТЫ КОТОРОЕ А ФАЛШНВОЕ ЗВНРАНА НАБЫВАЮТ.

[арк. 215зв., кінець:] ВЫПЛЗНАН ЗАКО БЖІН. АБЫ СА ТВОИ СКАРБЫ ПРНДАЛИ ТО В ЦРТВѢ НБНО. ДО КОТОРОГО НА РА ДОМѢСТНТН, БЖЕ ѠЦЕ ВЗ ТРОНЦН Е ДННЫН СТНЕ Н ДШЕ СТЫН. ДНЕ Н ЗАВДЫ Н ВЗ ВѢ ВѢКО.

ПОВУЕНІЕ В НЕ КЗ ПО ВСѢ СТЫ ЕВЛІЕ ЛК ЗА ОА.

[початок 1:] ВЗ ВРЕ Ѡ. БѢ ОУУА ТС НА ЕДННО Ѡ СЗНЫМНШЬ ВЗ СВѢТЖ. Н СЕН ЖЕНА НМАШН ДОУХЪ НЕДОЖЕНЬ ЛѢ. ОСМЬ НА ДЕСА. Н БѢ ГОРБАТА. Н Н Е МОГОУЩН СА ВЗСКЛОУНТН ѠНОУ. ВНАДѢВЪ ЖЕ ТС ПРНГЛАСН Н РѢ ЕН ЖЕНО, ѠПЖЩЕНА ЕСН Ѡ НЕДѢГА ТВОЕ°.

[арк. 216, початок 2:] СЛЫШАЛИ ЕСТЕ НАНМНШІН ХРТНАНЕ. ІАКО ВЫЗНАВАТЪ СТЫ ЕВЛАНСТЪ Ѡ СЛАВѢ Н Ѡ МОЦН ГА НАШЕ° ТС ХА. КЗТОРИН СА НА МНО ГЫ МѢСЦЕХЪ СТАВАЛИ Ѡ ЕГО СТОН МЛТН. ПОНЕВѢ ГДА НА ТС ХС УАСТО ПРН

ХОЖОВА́ ДО ЗБОРҪ ЖНДѢСКОГО. Н НАΟΥЧАЛЪ Н.

[арк. 220зв., кінець:] а прѣ вѣрѣ нашоу н прѣ покааніе прїнмѣ на бѣ с тын до своего црѣтвіа нбна. где боудемо поучвана нматн. сз в'сѣмн его. на вѣкы вѣным амн.

позуенне в нѣ кн евліе лѣ зѣ ѡс.

[початок 1:] рѣ гѣ прнѣоу сїю. ѿлкѣ нѣакын сзтворн веуерѣ велію. н з ва многы. н послалъ слоугы своа зватн на вѣра, рещн званнѣ. прїндѣт е іако оуже готова соуѣ вѣса. н почалн са вѣ крпѣ вшнцн ѿрнцатн.

[арк. 221, початок 2:] слышалн есте нанмншнн хрѣтнне. што мовн снѣ б жї прнповѣстю до свон оуѣнкоуѣ. нжз ѿлкѣ едѣ зацннын наготовн по нн оую вѣрю оуѣтѣ. дла вѣзванннх гостнн свонхѣ.

[арк. 226, кінець:] а та слышалн то нанмншнн хрѣтнне. ласкѣ н гроз ж млтн. абы на на раун млтн бытн вѣ днѣ сданы. кзторомѣ ѣтѣ.

[арк. 226зв.] позуеніе в нѣ кѣ по всѣ сѣтѣ. лѣ зѣ. пе.

[початок 1:] вѣ ѡ. вѣходашоу ісѣн вѣ нѣакоую вѣ срѣтоша его десѣ прокаженѣхѣ мѣжн. нже сташа нзалеуе. н тн вѣставнша гла глше. іс е наставннне поллоуи ны.

[початок 2:] то есте слышалн. нанмншнн хрѣтнне. ѡ справѣ га наше ѡ іс хѣ. кды прнходн до мѣста едннѡ. н забѣглн емоу ѡноны трѣдова тын. а не смѣлн блнко прнстоупнтн до нѣ. а сполѣнѣ жалослнвы голос ѡ мовнн кз нѣ.

[арк. 230] іѡ ндн мон мнлын снѡу, кдыѣ позналѣ таковоую вѣроу ѡ т ебе. певнѣ та іѡ вѣра твоа вѣунѣ збавленн оуѣннла. анже на то вшн ко слышатн на млтвын бѣ. ѡ хѣ ісѣ гн наше. емоу же слава. н дрз жава вѣ вѣкѡ.

позуеніе в нѣ ле по всѣ сѣтѣ евліе. лѣ гла сѣ.

[початок 1:] вѣ врѣ ѡно, ѿлкѣ нѣакын прнстѣпн кз ісѡу, нскоушажун ѣ. оуѣнтелю блгын. что маю оуѣннтн. нжз бѣ жнѣ вѣнын ѡтрнма. р еуе емоу ісѣ, что ма глешн блга.

[арк. 230зв., початок 2:] слышалн есте нанмншнн хрѣтнне. іѣ вызнавѣ с тын евлн лоука. прнслоуѣханже са н выклѣу дхѡвна. ѡ ын кѡ кнашн. которын прншѣшн до іса. н мовн оуѣтлю блгнн. што маю ыннтн.

[арк. 234зв., кінець:] послѣдоуемо хѡу. н стопамн ѣ ходѣмѣ. теды т ѣ оуѣннншн. згоднмо бѡу. н боудемо наслѣннцн црѣтвіа ѣ зо всѣмн с тмн его на вѣкы вѣнын амннз.

позуеніе в нѣлѣа по всѣхъ стѣхъ евліе лѣ гъ стѣ.

[початок 1:] въ врѣ ѿ. прнблнжн сѣ тѣ въ іерлн. слѣпецъ нѣакын сѣдѣше прн пѣтн просѣ. слышѣ же нарѣ мнмоходащъ. възпрошааше что оубо ѣ сѣн. повѣдѣша же емѣ, тако тѣ назаранн мнмоходнтъ.

[арк. 235, початок 2:] слышалн есте нанмншнхъ хртнѣне тако на хѣ прн зыватн раунтъ до своего цртва нѣнаго. словѣ свои стѣхъ. н сѣ. н за собою знакн показовѣ. пръво презъ. прѣркы проповѣдѣ были.

[арк. 237зв., кінець:] ѿложѣ ѿ себе плюгавѣжъ вдѣдѣ. то ѣт злын мыслн н оубннкы. а шблѣцѣ сѣ въз свѣлою вдѣжѣ. въз хѣ тѣа. н чнмо покѣты за грѣхы нашн. н прннмѣ на бѣ до свое цртва нѣнаго н вѣдемо шп оубватн сѣ в сѣмн стѣмн ѣ на вѣ.

[арк. 238] позуеніе въз нѣ. лѣ. н о всѣхъ стѣхъ. евліе лѣ. гъ. сѣ.

[початок 1:] въз врѣ шно. прнде тѣ въз іернхо. н семѣ нарнцаемын закхен. кѣторын были старшн мытарѣ. н то бѣ бога. н гладѣ вндѣтн тѣа кто ѣт. н не можааше ѿ народа.

[арк. 238зв., початок 2:] стѣхъ евлн лоука пнше. н гѣ нзбавнтель нашъ справжючн н постановлюющн справы. н потребы збавлѣна нашѣ. кды ча соу еднѣ прохожовѣ сѣ его стѣа мѣ. в мѣстѣ ернхонѣ.

[арк. 240зв., кінець:] а с тѣхъ домѣ нашн доуѣны. абы ѣт на часоу шно до въз днѣ соунын раун възвѣтн. до домоу вѣного. то ѣ до цртва своего нѣного. которое ѣ зготоватн раун вѣрнн твои. которомѣ бѣ нашемѣ н ехан боудѣтѣ ѣт н хвала. на вѣкы вѣкѣ амннѣ.

позуеніе в нѣ прѣ рѣствѣ хѣвѣ евліе мѣ. гъ. ѣ.

[арк. 241, початок:] кннга рождѣства тѣ хѣа. сѣна дѣа. сѣна авраамѣ. а враѣ родн нсаака. нсаак же родн іакова. іаковъ же родн іоудѣ н бра тѣж его. іоуда же родн фареса нзара ѿ аѣамары. фарѣ же родн есрома. есроѣ же родн арама.

[арк. 242, початок 2:] прото нанмншнхъ хртнѣне. стѣхъ божественннхъ аплз хѣвѣ напнсѣ евліе. жндѣскы азыко. н мовою. нанпръвѣн ѿ нншнхъ евлнн. а то нанболше дѣа прнчн таковыхъ. кѣторын жндѣве вѣрнн въз хѣа. а законѣ старого не шпвстннн. н прѣвѣ стѣго евліа заховалн.

[арк. 244, кінець:] стѣа гѣскнн с подѣтнвостю шпровѣжатн. н нѣлю стѣжю набѣнымн пѣмн завше шглашоватн. а гдѣ тѣ вѣдемо чннтн. дѣ на бѣ шѣ нѣнын тѣ на землн. шасннвое помешкѣна. по сѣмртн домѣстн на цртва нѣнаго. бѣ нашѣ.

позуеніе в нѣ по рѣствѣ хвѣ. е҃ге. м̄. гла. д̄. снѣ нѣла. н сѣмь младѣ
цемъ.

[початок 1:] кды ѿншли ѿноны влхвы. рѣше филозофн. н аггль гнѣ в
з снѣ авнль сѣ ѿснфж. н рѣ. възста понми ѿтроуа н мѣрѣ его. н бѣ
жн до е҃г҃тѣ. н боуѣ тѣ тѣ дльга ѣ тн за сѣ ѿповѣм̄.

[арк. 245, початок 2:] іакѣ довѣдѣ сѣ. ірѣ. нжз его ѿмыслил ѿноны м
ждрыцеве. посла абы к немѣ пршли старѣшныи н кнѣици. докторове
кзторын былн в мѣстѣ. н повндѣль нмь вшнко што емѣ вчннлн ѿнон
ы мждрыцеве, а не ѿповндѣлн іѣ сѣ ѿбѣцалн до него прѣнхати наза.

[арк. 246зв., кінець:] а не продаванмо самн себе доброволнѣ непрхате
левн дшвенмѣ то естѣ шатановн. а постаранмо сѣ згодити хв̄. правдн
вомѣ бж̄ н сѣсоу нашемѣ. которому подѣѣ възсѣка слава ѣтъ н поклон
еніе ѿцоу н сѣноу, н сѣтмѣ дх̄ж. і ннѣ н рѣно:

позуенле в нѣ прѣ крѣщеніе гннмъ е҃ге макоу і̄ а.

[початок 1:] зачало іевліа іѣ хвѣ сѣна бж̄іа. іако же естѣ писано въз п
рѣцѣхъ. сѣ азъ посылаж аггла моѣ [//арк. 247] прѣ лицѣ твоѣ. нже о
уготовн пж̄ твоѣ прѣ тобож, гласа възпнющаго въз пѣстынн. оуготовант
е гнѣ, правы творите стъса его.

[початок 2:] прнслзхантѣ сѣ пнлнѣ нанмншн хрѣтане. ѿ чн днешнла
евліа е҃т. а звлаща іако тѣ вызнава сѣтын е҃влн мако. послаѣне н конѣ
ного прркѣ іѣѣно пртечею. а початѣ е҃влн мовнть сѣна бж̄іа.

[арк. 249, кінець:] прнходѣ н мы нанмншн хрѣтане скоро. н канмн сѣ
грѣхѣ свонхъ. а покаанію оучнкы добрын вкажѣм̄. н пламо сѣ прѣ гмь
кзторын на сзтворилъ. а ѿнь вндѣвшн покааніе наше. ѿмыѣ на до к
онца н вчнстн грѣхы н да на црѣтво нѣно:-

в нѣ по крѣщенн гнн е҃вліе м̄. гла. н̄.

[початок 1:] въз время ѿно. слышѣ же тс̄. іако іѣѣ преданъ бы. ѿтнде
въ галнлею. н вставль назарѣ. прншѣ възселн сѣ въз капернаоуѣ. въз по
моріе въз прѣдѣлѣхъ завлонн н нефѣалнмн.

[арк. 249зв., початок 2:] слышалн есте нанмншн хрѣтане ако вызнава
сѣтын е҃влн маѣ. хѣ же празнн бгоавленію мнпоуѣ. але завше кажѣсѣ
на наоучати ѿ крѣшнн гнн. н ѿ обновленн дш̄ нашн.

[арк. 252зв., кінець:] а мы свон грѣхы знаючн кождын з на горко пла
мо сѣ. н влкоу хѣ оумолн. н пръзон сзлрѣтн прстн на. н грѣхы ѿпѣ
стн. а мзкы вѣнон оубѣтнемо. н нѣнаго царѣствна, наслѣннцн вѣдем

о. ѡ х҃ѣ тѣѣ, г҃днѣ нашѣмѣ емѡ же слава и дрѣжавѣ вѣкн вѣкѡ^м. аминѣ.

[арк. 253] на ѱспеніе с҃тон б҃цн е҃вліе в л҃цѣ г҃ нѣд.

[початок 1:] вѣ время ѡно възнінде тѣ вѣ вѣ нѣакоую. жена нѣкаа и менѣ мар҃ѣа, прнѣ его вѣ дѡ свон. и сестра ен же вѣ нарнцаемѣ мар҃і а. таже и сѣдышн прн ногоу тѣвоу. слышааше слово е҃.

[арк. 253зв., початок 2:] а тѣ нанмнѣшн х҃р҃тнѣне послѣхате выклѣу е҃ вліе с҃тон. ѡ преч҃тоу б҃жю и матерн. нже то тоу е҃влію оуоставлено и празннкѡ б҃цн и неѣ авы ҃нтана была. а тѣ же еслн мар҃ѣа естѣ хвалы г҃она. и г҃а нашего прнала до домѡ своего.

[арк. 256зв., кінець:] а так же с҃нѣ б҃жн рауѣ повндѣ добрн то тн кѣт орн слово б҃жїе з ра҃стю слоухаютѣ. и выплзнаю҃ его. и вѣ заповѣдех ь б҃жн пребываю҃. а тѣ же и мы хочемо авы с҃нѣ б҃жн похвалнль. за нашн добрын оу҃ннѣкы. ҃н мѡ завше добрѣ. и бѣдемо с нѣ цр҃твоватн на вѣкы аминѣ.

на възнесеніе г҃дне е҃вліе л҃цѣ зѣ. р҃дѣ

[початок 1:] слова соу҃т авннн напнсанын прѣ е҃влнста л҃кж. ѡ възненнн г҃а нашѣ тѣ х҃а. а было много пнсма. прр҃цтѣ в вшнѣкѣ справѣ его с҃то и мѣтн. кѣторнн з дѣнѣхз ҃асовѣ прр҃цн и патрнѣахове прѣд х҃а с҃тго ѡповѣдалн.

[арк. 259, початок 2:]* смотрѣ брате мнлын. и его с҃таа мѣтѣ вѡствѡ с воѣ влѣныѣ, безѣ жѣнон помочн ншѡ іако правднвын цр҃ь и бѣ, до нѣа св оего. и тѣ тѣ днѣ не малы были кды з гроба камѣна^{го} моцно прнложе нѡ^{го} и запечатованого, жѣнон рѣуѣ не рѣшншн.

[арк. 260, кінець:] и на мѣтвага с҃тѣ оуоставннѣ пребыватн. на оубогѣ зѣше мѣрднмн бытн. а дѡ бжнн з ласкы своен не ѡпоушатн. и едн д рѣгаго любнтн. іако и нѣ х҃с възлюбнѣ. а гды тѣ бѣдемо ҃нннтн. дѣт н ѣ тѣ на зѣлн ҃асанвое помешкана. а по смр҃тн домѣстн нѣ цр҃тѣа нѣн ѣ. на вѣкы вѣннн аминѣ.

слѡ на рѡство прѣлѣвеѣнон дѣвы мр҃їн и с которон родн сѣ тѣ х҃с.

[початок 1:] славынн а мнлын днѣ прншѡ е҃ народовн люѡскомѣ. а зѣлаш а х҃р҃тнѣнскомѣ. которнн прѣ прр҃кы проповѣданын ѡ мр҃їн дѣцн и г҃жн б҃цн. кѣторю прр҃цн рѡмантымн нмены называлн. ѡ келѣка сѡ лѣтѣ.

[арк. 260зв., початок 2:] то естѣ вѣдѣнаа кѣдыѣ. ѡ малон нскры рѡмно жн сѣ ѡгнѣ. може оуѣ свѣ и зннштн. такн и ѡ народѡ люѡкого то е

* Другий інціпіт у тексті не виділено, визначено довільно.

Ѡ Ѡ́л҃ка. рѡсплодѣ́ са огнь нѣ́ныи.

[арк. 265, кінець 2:] н ш'тѡ́ нѧ́ кѡ томѡ належнѣ́, тлзко авѣ́мо ꙑа́ бѧ́ хва
ланн. ѡ́ть его́ стѡн мѧ́тн н хвалланн. ѡ́ть его́ стѡн мѧ́тн н хва́л҃ завѣ́
взздавалн. кзторѣ́н є́смо крѣ́щенн. н вѣ́рнмо вѡ жнвоначѧ́ноую тронцю.

Ѡ́ца н сѣ́на н ст҃го дѧ́ха.

слово на ро́жество хѣ́во ѡ которѡ́ пнше́ е҃влнѣ́ мѣ́ гѣ́.

[початок 1:] гды са́ ю́ былъ народѣ́н тѣ́. вѡ вноаеѡмѣ́ мѣ́стѣ́ жндѡскѡ́.
за црѣ́тва ірода црѣ́а. а ѡтѡ́ тон влзхвоє́ прншлн Ѡ́ вѡстоуьныхъ сто
ронь. аж до іе́рлнма. мѡвѡчн. гдє́ є́сть тѡ́ которын са́ народѣ́н, црѣ́ ж
ндѡскын.

[арк. 266, початок 2:] потреба́ нѧ́ вѣ́датн. нанмѣ́шн хрѣ́танє́. ѡ роднте
лѣ́ тѣ́ хѣ́вѣ́. Ѡ́ которого́ домѡ́ вышла прѣ́таа мѧ́тн е́. н ѡврѣ́жнн іѡснфѣ́
тѣ́ є́н. не вѣ́лоу҃гѣ́ бытїа, божества́ вышнѣ́. кзторое́ по҃чакѡ́ нѣ́ має́ ан
н ко́ца.

[арк. 270зв., кінець:] пнла́т влѧ́ноу́ іодє́єю. ірѡ́ галнлє́єю. фнлнпѣ́ вртѣ́ е́
тнрнєю. н трахонѣ́скою страною. нлнсаннєю. авнланнєю. то былн вѡєво
дове́ н старостове́. а ірѡ́ црѣ́а нлн кролє́ нѧ́ ннмн. а по́ моцю́ былн црѣ́а
рѣ́ска́...ны́ ѡсѡзбы́ ннѡчє́н тѣ́ былн канѡашѣ́ н анѧ́.



(15) БАН, 21.4.3 (зібрання Ф.О. Плігіна 56)

Торжественик мінейний та Золотоуст, початок XVII ст., скоропис, півустав, мова церковнослов'янська, староукраїнська.

366 арк., розмір арк. 100<182>151 мм., дзеркало тексту 156<250>200 мм., висота рядку 8 мм., висота літер 2,5 мм., 8 арк. у зшитках 8 арк.; філіграні «герб Прус» останні роки XVI ст., «лев в картуші» – приблизно за *Лауцявічусом* 1599 р. (№ 2250); напис на форзаці про приналежність Варфоломею Дашковському, протопопу Віленському.

Огляд змісту:

Св. єпископа Григорія Ниського «Слово на різдво Христове», Григорія

Цамблака «На Успіння Богородиці», низка слів на страсну седмицю приписуваних Йоанові Золотоусту; Амфілохія, про всохлу смоківницю; повчання Йоана Золотоуста на псалми, про Йосипа Прекрасного, Сусану, блудного сина; Анастасія Слово на Переображення Господнє; на останніх аркушах півуставом подається Житіє Йоана Золотоуста.



(16) РНБ, колекція Ю. Яворського 14

Учительне Євангеліє (без початку, Перемишльська редакція), перша чверть XVII ст., півустав, мова староукраїнська.

163 арк., розмір арк. 193<351>291 мм., дзеркало тексту 146<330>242 мм., 28 рядків, висота рядків 8 мм., висота літер 3 мм.; філіграні: «Тупа підкова» — Каманін-Вітвицька, № 405 (1606 р.); «Слеpowтoп» — подібна до Каманін-Вітвицька, № 399 (1604-1612 pp.); «Двоголовий орел в катуші» — без аналогій. Оздоблення: ініціали та заголовки виконані кіновар'ю. Оправа: непервинна, півфранцузька; поч. XX ст. 300x200x30 мм. Картоні палітурки, обклеєно клейстерним мальованим папером охристого кольору з чорними, синіми та зеленими прожилками; наріжники і корінець поволочено ледерином чорного кольору. На хребті голівка, хвостик та титул книги акцентовані лініями подвійного дорожника. Титул витиснуто золотом із набірних штампів «Учительное / Євангеліє / Ркп». Над ним наклеєна прямокутна паперова біла бібліотечна наліпка з шифром рукопису «Собр. Ю. А. / Яворского / 14», під заголовком золотом витиснуто — «Ю. Я.». Форзаци з фальчиком виклеєні папером кремового кольору. На вільному аркуші верхнього форзаца запис темно-коричневим чорнилом «Учительное Євангеліє / Ркп. XVII в. / 163 листа / Приобрѣт. въ іюнѣ 1907 г. / въ с. Устьѣ Русскомѣ, Горлицкаго у., въ Галичинѣ / Ю. Яворскій».¹

¹ Закуплено разом з Євангелієм-тетр (Яворський 30).

Огляд змісту:

[арк. 1] І подаван, на млатвы стын. прн то слоубы закоупоуи ѡфѣрѣ з а унщениѣ грѣхѣ свои, прннеси просхоуѣрѣ, лада н внио н канюнь есл н то боудешь творѣн, то боудешь мати, скарѣбы в црѣтѣ нѣно, там зло дѣн не оукрадѣ а ни чрѣвѣ не протопѣ ани мо не понстѣ н попѣнн слова прѣрка двѣда, іакѣ гать.

[кінець:] грѣха плачѣ молн сѣ боу в таємностн, срѣца своего, а гѣ бѣ его стаа млатѣ, вндѣвшн млатвы нашѣ справедлнвын. заплатѣ на гавнѣ во днѣ соунын, зо всѣмн стымн его. которомоу ѣ ѣтъ н хвала на вѣкы вѣчунн амннь.

[арк. 1] в нѣлю а пѣ. евліѣ ѡ іѡа зѣ ѣ.

[початок 1:] вѣ время ѡно, восхотѣ тѣ нзытн во галілею н вѣрѣте фнанпыа, н гла емоу градн по мнѣ. вѣ же фнлн ѡ внѣсандьска град а андреева н петрова, вѣрѣте фнлн нафтананла, н гла емоу его же пнсѣ моу сен, во законѣ н прѣрцѣ.

[початок 2:] слышалн есте нанмншѣн хрѣтіане, прѣз днѣшнее стѣе евліѣ, іакѣ то рачѣн его стѣа лѣдскн зсіатн, показѡвѣ лѣкоу свою, бѣ ѡцѣ нѣ нѣнын.

[арк. 4, кінець:] а грѣшны до пекла вѣчнаго, прото есмо внинн старат н сѣ зѣше іакѣ вѣмо оупросналн млатѣваго ба н сѣ бы сѣ змнловѣ на н амн. іа сѣ змнловѣ на фнлнпѣ...

в нѣ ѣ пѣ евліѣ м гла ѡс зѣу зѣ.

[початок 1:] вѣ время ѡно воннде тѣ во каперьнаоу н слы ѡ нѣ вѣ іа ко во домоу естѣ, абыѣ сѣбраша сѣ мнозѣ нже не моглѣ вѣмѣстнтѣ дѣ о домоу. глаша н слово. в то чѣ прѣндоша к нѣмоу носѣше ѡслаблена го жнламн, н носма чѣтырмн не могоушн прнстоупнтн к нѣмоу народ а радн.

[початок 2:] прнслоухан же сѣ нанмншѣн хрѣтіанѣкн члѣѣ, выкладѡу н наоуки, евлін стѣн дѣѣ вшнкн знакы н чѣѣда га нашего тѣ хѣ до едн ного сѣ стагаѣтѣ коца, то ѣ абы чѣрез нѣ вѣ познанѣ гѣ на тѣ хѣс, абы члѣкѣ выбавленѣ вѣ ѡ грѣха.

[арк. 8, кінець:] абысѣмо прѣ заслоуѣж моуки твоѣн невннѣн. н за прнчнню стѣ твоѣн, вдрѣжалн грѣхѣ ѡпоушенѣе, н црѣтво нѣноѣ, которын мешкашѣ на выскѣстн нѣноѣ, со ѡцѣ н стѣ дѣхѣ...

<Недѣля третя посту>

[початок:] БѢ ѠЦЬ НБНЫИ, ВШНКОГО СВѢТА НМАЮЧН ОУЛЮТОВА СМ НА НРО ДА ЛЮСКН, РАУН ЕГО СѢАА М. ЗОСЛАТН СНА СВОЕГО, ДХО СТЫ ЗАУАТОГО, Ѡ ЧТОН ДВЦѢ МРІИ. ГА НАШЕГО ТС ХА, Ѡ УН ШНРЕИ СВѢУТЪ СТИ ЕВЛН ЛК.

[арк. 11зв., кінцець:] БЛН ГѢ СЪКРОУШЕНЫ СРЦЕ Н МНОГЫ СКРЪБЕН ПРАВЕДНЫ, Ѡ ВЪСЦѢ Н НЗБАВН Н ГѢ. ВНИИ ЕСТЕ ТО ТОУ НАОУКОУ ПАМАТАТИ. А ГА БА В СРЦИИ НМАТИ, Н ЕГО СТОИТИ МЛТИ ПРОСИТИ Н БЫ НА ПРІАЛЬ. В НЕ Д ПОСТА ЕВЛІЕ МА ГЛА М.

[початок 1:] ВЪ ВРѢ Ѡ, ФЛКЪ НБІАКЫИ ПРІИДЕ КО ТСОВН Н КЛАНА СМ ЕМОУ Н ГЛА, ОУЧТЮ ПРНВЕДО СНА МОЕГО КЪТЕБѢ. НМАШЕ ДОУ НЕУНСЪТЫИ, НДЕЖ Е КОЛНЖЕ НАПАДЕ ЕГО РАЗБНАЕ ЕГО, Н ТБНЫ ТОУИ, Н СКРЕЖЕЩЕ ЗОУБЫ СВ ОИИИ НСЦѢПѢВАЕ.

[арк. 12, початок 2:] СЛЫШАИИ ЕСТЕ ВѢРНЫИ ХРТИАНЕ, ЧНТАНА Н ЕВЛІА СТГО, СЛОУХАН ЖЕ ВЫКЛАУ СЛОВА БЖЕ СПОМНИИ СОБѢ ФЛУЕ, ЧН ЕСТЬ ВЪКОЛЕ ЕСТЬ, Н КЪТО ТЫ. Н УН БОУДЕ, КЪДЫ ПО СВОЕН СМРТИИ ЖИТИ БОУДЕШЬ, А ШТО КЪТОМОУ МОВН, ТА МОВН.

[арк. 13зв., кінцець:] МЛРДНЫИ ГН, ЧО ЖЕ МЫ НЕ МОГАН ВЫГНАТИ. А ТС РЕКЪ. НЕ МОЖЕ ТО РОДЪАН. НИ ПРѢ ШТО С ФЛКА ВЫГНАТИ. ЕДНО ПРѢ МЛТВОУ Н ПОУ. ТОУ НА ДВѢ РѢУИ НЗНАИИ СНА ВЖИИ, А СПРАВЕДАНВЫИ, ЕДНА РѢ С ПРАВЕДАНВАА МЛТВА А ДРОУГАА ПРѢ ПОУСЪ, ПРАВАА СЪЖКА, ГОСТИИИЕЦЪ, ДО ЦРТВА НБНАГО. ДО КОТОРОГО РА НА ДОМБСТИТИ...

[арк. 14] В НЕ Е ПОСТА ЕВЛІЕ МА МЗ ГЛА.

[початок 1:] ВЪ ВРѢ Ѡ. ПОА ТС, УБА НА ДЕСАТЕ ОУЧНКИ СВОА НАУА Н ГЛТИ. ІАКО ХОТАХОУ ЕМОУ БИТИ, ІАКО СЕ ВЪСХОДН ВЪ ІЕРЛНМЪ, Н СНА УЛКЪ ИИ ПРЕДА БОУДЕ АРХІЕРЕУ Н КИИИИКО, Н ПОРОУГАЮ СМ ЕМЪ Н ОУІАЗВА ЕГО Н ОУБІЮ ЕГО, Н ШПЛЮЮ ЕГО.

[арк. 14зв., початок 2:] ВЪСЕМОУЧНЫИ ГѢ НА ТС ХС, А СПРАВЦА НЗБАВЛѢНА, ВШНКОГО НАРОДОУ ЛЮСКОГО, Н Ѡ ЗАВЖЫ ПО ТО ПО НА ПОТРЕБОВАТИ РАУН, А ВЫСМО ВЪ ПОРАДКОУ. ІАКО РОЗОУМНОЕ СЪТВОРѢНА СВОЕГО ТОУ ЗАВЖДЫ М ЕШКАИИ, А КОУ ЧТИ ЕГО СТОИТИ, ВЪ СТОБАНВОСТИ БЖЕН, ЖИВОТЫ НАШѢ ЗАХО ВАИИ.

[арк. 17зв., кінцець:] БО НЕ ВМБТИ БОУДЕШЬ РДСОУДАНТИ СПРАВЕДАНВѢ, АЛЕ В ИИИ ЕСМО ВШНЦИИ, НА САМЫИ ПЕРЕДЕ. ПРОСИТИ ГА БА Ѡ ДШНОЕ ЗБАВЛѢНА, А БО ТЫ НА МЛТИ БЪ ВЪ ДНЪ СОУНЫ КДЫ НА НА ЕГО СѢАА М. БОУДЕ ЛАСКА, ТО Н ГРѢХЫ НА ШПОУСТИ. Н ДА НА МЕШКАНА. НЗ СВОИИИ СТИИИ ВЪ ЦРТ ВѢ СВОЕ НБНО НА ВЪКЫ ВѢА.

В СДТ8 ЛАЗАРЕВ8 ЕҮЛІЕ ІWA Ґ АІ З҃ЛО. ЛѠ.

[початок:] слышалн есте нанмнѣшнхр҃тіане. кды ГѢ ТС ХС, вз ҃л҃честъ въ своѣ стѣ, по зем'лн ходнѣ. дла с҃пнїа рада нашего, тогда правѣнын лазарь н двѣ сестры его, марѣа н мрїа. бар'зо мнловалн га ба. н сло҃жнлн емоу.

[арк. 18зв., кїнець:] сзтворнтелевн своегоу о҃угажаоучн н о҃чнстн на ГѢ, Ѡ грѣхѣ нашнх, н такоу вздоуше възскр҃енїа днн, тѣла нашѣ, восполо прослава са. сз прославлнмн са дшамн Ѡ ннѣ просвѣщенїе н прнхаше нїе стго дха, н нбнымн добродѣтемн о҃украше са, со хмь восполо. н дшею н тѣло бодемо цр҃товатн...

[арк. 19] В НЕ 5 ЦВѢН8 ЕҮЛІЕ ЛѢ З҃ЛО МА ІWA МА

[початок 1:] вз вре Ѡ, тс же прѣже стн днн пасхы прнше вз вноанїю. нде бѣ лаза о҃умельн его възскр҃сн Ѡ мрѣвѣ. сзтворнша же емоу вѣрю тоу, н маѣа слоужаше емоу, лаза же едн. Ѡ возлежащн сз ннѣ.

[початок 2:] слышалн есте хр҃тіане мнлн, іако вызнава стое е҃лїе. о бѣтннцѣ розмантыхь самого нзбавнтелл, га нашего тс ха, не на розманты мѣсце, много напнсаныхь, а потѣ прѣ прркы о҃утврзжены, н о҃умо҃ченны, о прннтю нашего млтнвого млтнвого Ѡкоупнтелл, которн са ма, вз ҃л҃чествѣ оказатн, а та н ждове.

[арк. 23, кїнець:] в домы свон дшевнын, н телеснын, абысмо та правѣ допроваднлн, до власного дѣднства твоего, до цр҃тва нѣнаго, а по онѣ о҃у странѣ соудѣ товоѣ, абы на твоа стам м, Ѡда бѣ Ѡцю своегоу, нб ном8, іако власнын сты свон, далеко боудѣ радѣ н веселїе на вѣ д. во стѣю велнклоу нѣлю пахы на е҃лїе іwa зѣ а.

[початок 1:] вз налѣ было слово, н слово было ко бѣ н бѣ было слово. себѣ нсконн ко боу. вз сѣтѣ быша, н бѣ него нн҃тоже бѣ, еже бѣ. во то жнво бѣ. н жнво бѣ свѣ ҃лкѣ, н свѣ вз тмѣ сзвтнса, н тма его не шбѣа.

[арк. 24, початок 2:] слышалнстѣ нанмнѣшнхр҃тіане, іако вызнава стын е҃лн іwa. ласкоу много ба, прѣ днешнее чнтана. вз е҃лн стѣ, прнсл оу҃ханжеса. н прркѣ сты, іако прѣ тѣ. келка со лѣ. пррковалн о прншествн стѣ вжїа не землю, а о рожесствѣ его стѣ, та же н о его трндневнѣ.

[арк. 29зв., кїнець:] нс того са радоватн н веселнтн н его стам м. н з мрѣвѣ встѣ. а на вѣнын жнво дарова, н просмо га ба, абысмо н мы.

в'СТАВ'ШН НЗ МРТВЫ, ВЪУ'НѢ Њ ГМЪ БГО. Н ЗО В'СѢМН СТЫМН ЕГО. ВЗ ЦРТ
ВѢ НБНОУ МЕШКАЛН. КОТОРОМОУ Ё. Н БОУДЕ...

В ПНѢ СВѢ НѢ ЕВЛІИѢ Ѡ ІѠА ЗАЛО Б.

[початок:] слышалн есте нанмншіи хртїане. ынтана стон евлїи, прнсло
ухан же са выклѣ дховнаго. аколвекъ. нзбавнтѣ на тс хс. не потребо
ва жадного свѣдѣтва Ѡ людїи.

[арк. 31, кінець:] іа стын іѠа не доуфан оу свою богѣствѣ анн в' моу
дростн. анн в' снѣт своюн, теды гъ бѣ. ѡбаунѣшн твою покорѣ. н да
тн бѣше. рѣуїи добры доуасны. н домѣстїи на до хвалы своен стон. г
де боудемо мѣкана нматн. н зо всѣмн стымн его. на вѣа.

[арк. 32] В НѢ ѠМВНѢ ЕВЛІЕ Ѡ ІѠА ЗАЛО ЗѢ

[початок 1:] ВЗ ВРѢ Ѡ ѠМѢ СОУШОУ ПОЗѢ. ВЗ ДНЬ ТЪ ВО ЕДННОУ Ѡ СО
УБО. Н ДВЕРѢ ЗАТВОРЕНОМЪ. НДѢ БАХОУ ОУЧІИЦН ЕГО СЪБРАНН СТРАХА РА І
ОУДЕНСКА. ПРІНДЕ ТС Н СТА ПОСРѢ, Н ГЛА Њ МНРЬ ВА, Н СЕ РЕ. ПОКАЗА Њ Р
ОУЦѢ Н ПОСѢ. Н РЕВРА СВОА.

[початок 2:] нашъ млтнвын. прѣ нзбавнтѣ. народѣ влѣего, повстаню сво
ю нз мртвы. раунѣ вказати оучнїкѣ свои, самого себе жнвого, оутврѣж
аюун вѣроу нашоу.

[арк. 35, кінець:] вниїи есте хртїане мнлын то то паматати. нже дхо
внын вашѣ, маю мж. рѣгрѣшатн людн н карати покоутою н постѣ а м
аете розказана. Ѡ сїиїнка своего н вѣроу зорпѣноу хвалыун во трон
цн еднного ба Ѡца н сїа н стго дха <...>

[арк. 35зв.] В НѢ Г ПО ПА Ѡ МНОСОИЦѢ ЕВЛІЕ Ѡ МА ЗА ЗѢ.

[початок 1:] ВЗ ВРѢ Ѡ. ПРНШѢ ІѠСН Њ Ѡ АРНМАѠЕА БЛГОУБРАЗЕНЬ СОВѢТ
ННКЪ, НЖЕ ТѢ БЫ ЖДА ЦРТВІА БЖІА, ДРЪЗХОУ Н ВОИШѢ КО ПНАТОУ, Н ПР
ОСН ТѢЛО ІСѢВО, ПНАТ ЖЕ ДНВН СА АЩЕ ОУЖЕ ОУМРѢ.

[арк. 36, початок 2:] слышалн несте нанмншіи хртїане. ѡ гъ на тс хс, за
в'жды хошѣ. ылѣкаго сїиїа. н не раунѣ са его стѣа м. людскомоу оупак
овн, іако то ыслышн. н с тон стон евлїи, ѡ іѠсн.

[арк. 39, кінець:] завндмо таковомоу мешканю, шоукаюун хѣ з маста
мн. то ѣ з вѣрою н з добрымн оучнїкамн, с покорою н з млтвою. н с
тнхн срѣѣ, н ждѣ на вз галлен, то есть вз цртвѣ нбнѣ, раунѣ на дат
н бѣ Ѡѣѣ во тронцн еднны. абысмо нмалн оучастѣ вз цртвѣ нбнѣ. зо
всѣмн стымн его...

В НѢ Д. ПО ПАЦѢ Ѡ РАСЛАБЛЕНѢ ЕВЛІЕ Ѡ ІѠА. ЗАЛО. ДТ.

[початок 1:] ВЪ ВРѢ Ѡ. ВЪЗЫНДЕ ТС ВЪ ІЕРЛН. Ё ВЪ ІЕРЛНМѢ. НА ШВУИИ
КОУПЕЛН. ІАЖЕ [//арк. 39зв.] ГЛѢСА ЕВРЕСКН. ВНѠЕЖА, ПѢ ПРНТВѠ НМАШН,
ВЪ ТѢ СОЛЕЖАШЕ, МНОЖЕСТВО БОЛАШН, СЛѢПЫ. ХРОМЫ, СОУХЫ, ЧАЮЩІИ
ДВНЖЕНІА ВОДѢ.

[арк. 40, початок 2:] ТО ЕСТЕ СЛЫШАЛН. НАНМНШІИ ХРѢТІАНЕ ШТО ПОВѢДАЕ Е
ВЛІЕ СТѠЕ, ПРНСЛОУХАН ЖЕ ВЫКЛАУ ДХОВНАГО, ПОНЕЖ ТРН ПРАЗННКИ ГѢСКІИ,
ЖНДОВЕ СТѢ ДО РОКА ПРЪШІИ ПРАЗННІ СТѢ ПАСХИ, МЦА МАТА, ЧИНАУИ ПАМ
АКН, Н ДАКН НЖЕ Н РАУН ВЫВЕСТИ. ВЫБАВИТИ.

[арк. 42зв., кінець:] А КДЫ ТѢ БОУДЕМО СѢ СПРАВОВАТИ ВЕДЛОУ ВОЛѢ БЖ
ЕН, Н РОСКАЗАНА ЕГО СТГО ТЕДЫ НМАЕМО НАДѢЮ СОБѢ ПОКЛАДАТИ Н НА ГѢ
БѢ РАУН ДОМѢСТИТИ, ДО ЦРѢТВА СВОЕГО НБНАГО, ДАЛЕКО БОУДЕ РАДО, Н ВЕ
СЕЛІЕ НА ВѢКН ВѢКО АМН.

В НЕ Ё ПО ПѢ Ш САМАРАЦѢ ЕВЛІЕ ІѠА ЗѢ БІ.

[початок 1:] ВЪ Ѡ ПРНШѠ ТС. ВЪ ГРА САМАРЕНСКІИ ГЛѢМЫИ СНХАРЬ, БЛН ВЕС
Н, ІАЖЕ ДАЛЬ ІАКО ІШСНФѠУ СНОУ СВОЕМОУ, БЫ ЖЕ ТОУ НСТОУНН ІАКОВЛЬ, Т
С ЖЕ ТРОУЖЬ СѢ Ѡ ПОУТИ.

[арк. 44, початок 2:] СЛЫШАЛН ЕСТЕ НАНМНШІИ ХРѢТІАНЕ Ш ЧН СВѢУИ ДНѢШН
ЕЕ СТѠЕ ЕВЛІЕ, НМАТИ БОУДЕТЕ СТОИ ЕВЛІИ, ДВОЮ ЗМѢНКОУ ЕДИНА Ш СТ
ОУИИ, А ДРОУГА Ш ЖЕНѢ САМАРАЦѢ. Н ДАЛѢИ, ЕДИНО ВНИИТЕ СЛОУХАТИ
С ПІНОСТЮ, ДНѢ НА НСТОУНН АЛБО КОЛОДА ШТВОРИ СѢ.

[арк. 46, кінець:] ТѢ ЖЕ ТЫ Н МЫ ПЕРЕСТАМЕ СѢ ГРѢХА, Н ПРНСТОУПѢМЬ
КО ЛАСЦѢ МНОГО БА Н ПРОСѢ ЕГО СТОН МЛТИ АБЫ ТЫ Н НА. ПРѢ ТОТОУ ВО
ДѢ ТО Ё ПРЕЗЬ НАОУКОУ СВОЮ СТѠЮ. РАУН ПРІАТИ ДО ХВАЛЫ СВОЕИ СТОН
КОТОРОМОУ Ё ...

[арк. 46зв.] В НЕ 5 ПО ПѢ СЛѢПАГО ЕВЛІЕ ІѠА ЗѢ АД.

[початок 1:] ВЪ Ѡ МНМО НДЫИ ТС, ВИДѢ ФЛКА СЛѢПА Ѡ РОЖДЕСТВА СВОЕГ
О, Н ВОПРОСИША ЕГО, ОУЧНИЦН ЕГО ГЛІЩЕ РАВѢИ КТО СЪГРѢШН. ЧН ТѠ. НАИ Р
ОДЕЛѢ ЕГО, ДО СЛѢПЬ НАРОДН СѢ, ѠВѢЩѢ ТС.

[арк. 48, початок 2:] СЛЫШАЛН ЕСТЕ, НАНМНШІИ ХРѢТІАНЕ, Ш ЛАСЦѢ Н МЛРД
Ю. СНА БЖІА, ІАКО ТО РАУН. ЕГО СТѢА МЛТЬ, ПОКАЗАТИ ЛАСКѢ Н МО СВОЕГ
О БЖТВА, НА ТЫ ФЛКО СЛѢПО НАРОЖЕНЫ, ІАКО ДНѢШНАѢ СВѢУИ, КЪ ШНЫ ЧА
СЫ, МЫМО НШѠ ТС, Н ОУВИДѢЛЬ ФЛКА.

[арк. 49зв., кінець:] МЛРДНЫИ ГН БѢ, СОТВОРИТЕЛЮ НА РАУН НА ШТВОРИТИ
ѠУИ ШШЕВНЫИ, ЖЕБЫСМО ТЕБЕ ПОЗНАЛН, Н ЛАСКН ОУПРОСЛН ЖЕБЫСЬ НА НА
МЛСТН БЫ, ВЪ ДНЬ СОУДНЫИ КОТОРЫИ ЕСМО КРЩИИ...

ВО УЄ ВОЗНѢНІА ГНА ЄВЛІЕ ЛЪ ЗАЛО РДИ

[початок:] слышалн есте нанмнл'шн хртїане сѣлїе сѣтоє, выслѡуѣхан же выклѡуѣ дѣхѡна° слова соуѣ гав'нын напнсанын.

Ѹть н хвѡуѣ възсылатн, которын дѡ нѡ. жнвѣ вѣунын. н ѡбѣцѡѣ нѡ да тн. помешкана, въз црѣтвѣ своѣ нѣнѡ. выславланмо єго сѣтоє нма. вшнц н сполєчнѡ. абы нѡ рауѣ . зослатн дѣха своєго ...

<...>



(17) РНБ, колекція Ю. Яворського 16

Учительне Євангелїє (Перемишльська редакція), початок XVII ст. (1604-й р.), півустав, мова староукраїнська.

478 арк., бракує початку, розмір арк. 185<345>300 мм., дзеркало тексту 123<250>215 мм., висота рядку 10 мм., висота літер 4 мм., кількість рядків на арк. 26, по 4 арк. у зшитках; через брак відповідників філіграні не визначені.

Оздоблення: Рослинно-геометричні ініціали виконані кіновар'ю; Заголовки розділів виконані кіновар'ю і розкольоровані синьою фарбою; на арк. 274 прямокутна рослинно-орнаментальна контурна заставка в стилі народного примітиву, виконана коричневим чорнилом і розкольорована кіновар'ю та синьою водяною фарбою.

Записи: 1) арк. 13 запис коричневим чорнилом скорописом XVIII ст.: «Ромні Паніє Надавыда у неуроковѣ[!] Јего»; 2) арк. 273v запис коричневим чорнилом скорописом початку XVII ст.: «Рок ахд [1604], м[і](с)[я]ца іюн[я], / В нѣжанковичах интреликовано, Еѣ[ан]г[е]лїє сїє, / Игнатїи, попович, / слѣга вставичный И дѣлате(ль) книжный / И проча рѣкодѣлїй / братїа прѣайтей» 3) арк. 273 Ja Jendrzey Mandroa Reient Ryboticky zapisuie swoiǎ wlasnǎ rękǎ w roku 1838. Філіграні не ідентифікуються «В картуші овал заповнений хвилястим орнаментом з контрамаркою I T D || P P || GSP». Оправа: непервинна, півфранцузька; поч. XX ст. (post 1909 p.) 310x195x70 мм. Картоні

палітурки, обклеєно клейстерним мальованим мармуровим папером кавового кольору з чорними прожилками; наріжники і корінець поволочено ледерином зеленого кольору. Хребет поділено п'ятьма фальшивими бинтами на шість полів. Бинти акцентовані лінійним і пунктирним, а головка і хвостик — орнаментально-рослинним філетом тисненими золотом. В першому верхньому полі прямокутна паперова біла бібліотечна наліпка з шифром рукопису «Собр. Ю. А. / Яворского / 26», в другому — золотом із набірних штампів витиснуто титул книги «Рыботицкое / Учительное Евангеліе», в третьому — «РКП. XVI. В.», в шостому — «Ю. Я.». Форзаци виклеєні грубим папером поч. XX ст. На вільному аркуші верхнього форзаца запис темно-коричневим чорнилом «Учительное Евангеліе / съ дополнительными статьями / Рукоп. XVI-го века / (478 листов) / (Приобрет. Въ августе 1909 г. / въ с. Рыботычахъ, Добромль/скаго у., въ Галичине / Ю. Яворский».

Кодекс містить дві частин, бракує початку. До першої частини належать читання на рухомі свят, що починається проповідями на Великий Піст (Лазар, Вербна), доведено до тижня 32 по Всіх Святих. З арк. 272 починається інша частина, присвячена переважно повчанням на фіксовані свята: (арк. 314-320зв.) Параскеви П'ятиниці, (арк. 331зв.-341зв.) Миколи Мирлікійського, (арк. 346-363) на Різдво Христове разом з оповіддю про 3-х Царів Сходу, арк. 403 Житіє св. Георгія, також повчання на одруження та поховання, арк. 474 зв. про Страшний Суд пророка Даниїла, Св. Симеона, св. Дмитра мученика, (арк. 292-296зв.) на Хрестовоздвиження, де оповідається про знайдення хреста Єленою:

(1) ВЪ УНЫН ЧАСЫ. РАУ ВЪУННАН СЪТАРЕЪНШНА ЖНДЪСКІН НА ТСА. ЖЕБЫ ЕГ О ЗАВНАН. Н ПРНВЕЛН ЕГО КЪ ПНАТОУ, Н РЕЛН. РАСЪПНН, РАСЪПНН ЕГО.

(2) Інша частина має таку назву і зачало:

ВЪ УНЫН ЧАСЫ. РАУ ВЪУННАН СЪТАРЕЪНШНА ЖНДЪСКІН НА ТСА. ЖЕБЫ ЕГО З АВНАН. Н ПРНВЕЛН ЕГО КЪ ПНАТОУ, Н РЕЛН. РАСЪПНН, РАСЪПНН ЕГО.

(2) ИСТОРИА У КРЪТЪ ГНЮ Н ІА ЗНАНДЕ КРЪТЪ ГНЪ. ПО ВЪЗНЕСЕНІН ГНН. ІА С А РАУН, ЕГО СЪАА МЛЪТЪ ВЪЗНЕСЪТН НА ГВО, ВЪ ДВЪСТЪ ЛЪТ.

Зміст:

[арк. 1] В нѣ бѣ по еѣліе. м. љ. мљ.

[початок 1:] ВЪ ѡНЫН ЧАСЫ ПОА ТѢ ДВАНАДЕСАТЪ АПЛО СВОИ. Н ПОУА Н ПОВѢ ДАТН. ШТО МѢЛО ПРИНТИ Л НѢ. ТО НДЕМО ДО ІЕРУСАЛМА. ВЪДАТЕ, Н СНИ ПЛ ЧІН ВЫДА БОУДЕ РАЦА ПАНОВ Н КНИЖНИКО. Н ѡСОУДА ЕГО НА СМРТЬ, Н ВЫ ДАДОУ ЕГО ПОГАНОВ.

[арк. 2, початок 2:] ВСЕМОЦНЫН ГѢ НАШ ТѢ ХС. А СПРАВЦА ЗБАВѢНА ВШН КОГО НАРОДЪ ЛЮДСКОГО. Н ѡ ЗАВЪЖДЫ МЕШКАЛН.

[арк. 7, кінець:] ГДЫ НА НА ЕГО СТЛА МЛТЬ БОУДЕ ЛАКАВЬ. ННО Н ГРѢХН Н А ѡПОУСТН. Н ДАТЬ НА МЕШКАНА НЗЪ СВОИМН СТЫМН. ВЪ СВОЕМЪ ЦРТИН НБНО.

В СВѢТОЪ ЛАЗАРЕВЪ. Е҃҃ѣ ѡ Іѡ. Г. АГ. ЗА. ЛѢ.

[початок 1:] ВЪ ВРЕМА ѡНО. БЫ НѢІАКІН В' НЕМОУН ЛАЗАРЬ. ѡ ВНОАНІН. ѡ МѢСТА МАРИН. Н МАР'ѢЫ. СѢСТРЫ ЕГО.

[арк. 9зв., початок 2:] СЛЫШАЛН ЕСТЕ НАМНІШІН ХРТИАНЕ. ГДЫ ГѢ НАШ Г С ХС ВЪ ПЛЧЕСТВѢ СВОѢ СТѢ, ПО ЗЕМЛН ХОДН. ДЛА СПСЕНІА РОДА НАШЕГО.

[арк. 11, кінець:] Н ТАКО ВЪ БОУДОУЩЕ ВЪСКРІІА ДНН. ТѢЛА НАШѢ ВЕСПОЛ Ѣ ПРОСВѢТА СА. СЪ ПРОСЛАВЛШМН СА ДШАМН, ѡ ННѢ ПРОСВѢЩЕНІЕ Н ПРИ ЧАСТІЕ СТГО ДХА. Н НБНЫМН ДОБРОДѢНСТВЫ ОУКРАСНВШН. СЪ ХРНТО ВЕСПО ЛѢ Н З' ДЕЮ Н С ТѢЛО ЦРТВОВАТИ БОУДЕ.

[арк. 11зв.] В нѣ цнѣ е҃҃ѣ. ІѡА. Г. БІ З' МА.

[початок 1:] ВЪ ВРЕМА ѡНО. ПРѢДЕ ШЕСТЫ ДНЬ ПАХН. ПРИШѢ ТѢ ВЪ ВНОАН ІА ГЕ БЫ ЛАЗА ОУМЕ. КЗТОРОГО ВЪСКРСІА ѡ МРТВЫ ВУНИЛН ВЕЧЕРЮ.

[арк. 12зв., початок 2:] СЛЫШАЛН ЕСТЕ НАМНІШІН ХРТИАНЕ. ІА ВЫЗ'НАВАЕ ТОЕ Е҃҃ЛІЕ. ѡБЕТНИЦЬ РОЗМАНТЫ. САМО НЗ'БАВНТЕЛА НАШЕГО ТѢ ХА. Н Е НА РОЗ' ЛННЫ МѢСЦЕ МНОГО НАПИСАНЫ.

[арк. 17зв., кінець:] РА ЖЕ СПРАВНТИ Н ОУНИЗНТИ МЫСЛН Н СРЦА НАШѢ. АБ ЫМО ТА В'ДАУНѢ ПРІАЛН В' ДОМЫ СВОИ ТЕЛЕСНЫН ДШЕВ'НЫН. АБЫМО ТА П РАВЕДО ПРОВАДНЛН. ДО В'ЛАСНОГО ДѢДНТВА ЕГО. ДО ЦРТВА НАНАГО. А ПО ѡ НѢ СТРАШНО СОУДѢ ТВОЕ. АБЫ НА ТВОА МЛТЬ ѡДА, БОУ ѡЦЮ СВОЕ.

[арк. 18:] В ЧѢ, ВЕЛІН. СТРТН ГА НАШЕ ТѢ ХА. НА ЧТЫРН ЧАСТН НМБЕ ѡПОВ НДѢНА БЫТИ ТЫМН СЛОВЫ.

[початок 1:] ННѢ ВСѢ ПРРКѢ ПРРЧЕСТВІА ВЫПѢННЛН. Н НЕДО ВЕДОМЫН РБУН ѡ ПОУАКОУ СВѢТА ВЪ ІАВНО ВСѢ НА ПРИШЛН СОУТ. А З'ВЛАЩА ѡ МОУЦѢ ГА БА СПСА НАШЕГО ТѢ ХА.

[арк. 22, початок 2:] дрѣгаа часть моуки тѣ хъвы. потѣ его стѣаа мѣть хотауи новын закъ оуставити. свѣ с' нмн оу стола. а оузавшн хлѣбъ, блвнн и преломнн и рекъ.

[арк. 28зв., початок 3:] третѣа часть стрѣтен тѣ хъвы.

нашего мѣтнѣаго нзбавнтѣа. оу архіереа зраненого звязаного дрѣжа но, ѡ до свнтаніа пѣкоу. пытаюи его ѡ м'ногн рѣуѣ. а его стѣаа мѣтъ ннн не ѡповндѣа.

[арк. 38зв., початок 4:] тоу ѣ четверзѣаа часть моуки тѣ хъвы. то все вндауи прѣкааннын жндове. пов'тѣкалн до домѣ своѣ до іерлнма, н з велнкн страхѣ. надѣваюи пѣсты бѣжен.

[арк. 45, кінець:] н блвен'нын дѣ тон. в' которѣ снн кннгн лежѣ в' оуѣно стн. а тѣ мешканмо в' добрѣ вѣрѣ. славаще стѣоуіо тріцю. ѡца н снн н стго дха.

[арк. 46] вѣ стѣа велнкѣ нѣла пѣхы. на лнргнн. евліе. ѡ іѡа. г' а за а.

[початок 1:] вѣ поуѣкоу свѣта было слово н слово было кѣ бѣу. а бѣ вѣ слово. а то тѣ было н с'прѣва ко бѣу. н бѣ него нн не могло быти. а вѣ бѣѣ ѣ свѣтѣ глѣко.

[арк. 46зв., початок 2:] слышалн есте нанмншнн хртіане. іа визнаваѣ стѣын іевлнсты іѡа. ласкоу мнлѣ бѣ. прѣ ннѣшн'ее чнтана вѣ евлнн стѣо. прнслоуханже н прѣркѣ стѣх. іа прѣ тѣ кнка сѣ лѣ прорек'лн.

[арк. 54зв., кінець:] простѣмо гѣ бѣ. авѣмо н мы в'стѣашнн з мртѣхъ. вѣн ѣ н гѣмъ бѣгѣ н сѣ в'семн стѣымн его. вѣ црѣтвнн нѣнѣо мешканлн. кѣторо моу ѣ н боудѣѣ ѣтъ н хвала. на вѣкн.

[арк. 55] в нѣ свѣтѣ нѣ еѣе іѡа з. бѣ.

[початок 1:] ѣсоу ѡно. послалн жндове н іерлнма. сцен'ннкн лѣвнтѣ д о іѡана. авѣ его нспыталн к'то ѡ ѣ. а ѡнъ вызнѣа, не таи н рѣ. н не ѣ ѣ іа хсѣ.

[арк. 55зв., початок 2:] слышалн есте нанмншнн хртіане. чнтана стѣон е влнн. прнслоухан же са вык'ладж дхѣна. аѣкѣвекѣ. нзбавнтѣ нашѣ тѣ хсѣ. прѣднвын месіа. не потребоваѣ жѣаного свѣдѣтѣа ѡ люднн.

[арк. 60, кінець:] тогда гѣ бѣ вѣаунѣвшн твою покороу н дасть тн бѣш ѣ рѣуи доуѣны. н домѣс'тн на до хвалы своен стѣон. где боудѣмо мешкана нмѣтн. сѣ в'сѣмн стѣымн его. на вѣкн вѣнын. амннѣ.

[арк. 60зв.] в тѣ свѣтѣ нѣ еѣе лоу з рп.

[початок 1:] вѣ ѡнын ѣасы. два ѡ оученкѣ хъвѣ былн. н нш'лн в' тѣ ж

е днѣ възвѣсь. ѿстоища стадіи. ѿ іерлнма. ен же нма ѓлмоуѣ. н та вѣѣдоваста кз себѣ.

[арк. 61зв., початок 2:] прѣркѣ, іосіа спосѣ н ѧ ѣ н мрѣтвѣ вѣстана іѣ хв а. тѣ впнсѣ. корѣкнмн словы тѣ мовн. оѣскрѣзѣносѣтн своен пораноу п рѣндѣ кз мнѣ мовачн. ндѣ н вѣнѣ сѣ ко го бѣ боу нашемѣ.

[арк. 65зв. кінець:] а врѣнѣмо сѣ до іерлнма до црѣтва нѣнаго. же вѣмо в нѣ мешкана нмѣлн. сѣ вѣѣмн стымн его.

в нѣ вѣ ѣннѣ еѣ іѣ зѣ. ѿе.

[арк. 66, початок 1:] было позно оѣ вѣеѣ. ѡного днѣ прѣшего по сѣботѣ. н дѣрѣѣ былн зѣкнѣны. ѣ сѣ былн оѣченнцн сѣбралн. боачн жндѣ. прнш ѣ тѣн станоуѣ вѣ посрѣкоу ннѣ. н рѣ н мн вѣ.

[арк. 66зв., початок 2:] нашѣ млѣтнвын црѣ. а нзѣавнтѣ народоу ѣлзкого. повѣстаню совоѣ нз мрѣтвѣ. радн ѡказатн оѣченнкѣ самѣ себе жнвого. оѣтѣрѣждаючн вѣроу нашоу.

[арк. 71зв., кінець:] а тѣ авѣте мешкалн вѣ тѣ послѣшѣствѣ. н оѣ вѣрѣ зѣупѣнон хѣвалачн вѣ трѣцн єднного бѣ ѡца н сѣна н сѣтго дѣха. ннѣ н прѣно н въз вѣкн вѣкѣ. амннѣ.

[арк. 71зв.] в нѣ гѣ по нѣѣѣ ѡ мнроноснцѣ. еѣ. м. ѿ. лѣ.

[початок 1:] въз ѡнын ѧсы. прншѣ іосѣ ѡ арнмаѣсѣ. знѣмѣнтнѣ мѣ ѡ рады. кзторн то бѣ ѡжндаючн црѣтѣ бѣжѣа н сѣмѣле вѣшѣ до пнла та прѣснѣ ѡ тѣло іѣво. а пнла днвоѣ сѣ. єслн вѣ ю оѣмрѣ.

[арк. 72зв., початок 2:] слышалн єсте нанмнѣшнѣн хрѣтѣанѣ н гѣ нашѣ тѣ х с. зѣжѣды хоѣѣ ѣлѣсѣкаго сѣсѣнѣа. н не рѣѣѣ сѣ его сѣтаа млѣѣ лѣѣско мѣ зпѣкоѣн. іѣ тоѣ слышншѣ нзѣ ннѣшнѣн еѣлнѣ.

[арк. 77, кінець:] рѣѣчн нѣ датн бѣ ѡѣѣ во трѣцн єдннын. авѣмо былн, ѡ ѣѣасннѣкѣмн црѣтва тѣоѣго, сѣтго. же вѣмо вѣ нѣ мешкалн. зо вѣѣмн сѣ ѣмн тѣоннн.

[арк. 77зв.] в нѣ. д. по пѣѣѣ. ѡ раслаѣлѣно. еѣ. тѣ. ѿ. дѣ.

[початок 1:] въз вѣрѣма ѡно. прншѣ тѣ въз іерлн. єже въз іерлмѣ. ѡвѣчѣа коѣпѣ. кзторѣа назѣѣѣсѣ жндѣсѣкнѣ ѣзѣкѣ ѡ внѣѣзда. прн которѣн п іѣ прнѣворѣ было.

[арк. 78зв., початок 2:] то єсте слышалн нанмнѣшнѣн хрѣтѣанѣ, шѣто мовнѣ еѣлѣє сѣѣѣ. прнслоѣхан же сѣ ѡѣѣадоу дѣхоѣнаго. поѣже трн прѣзнн кн гѣскн жндѣѣ сѣѣѣ до рокоуѣ.

[арк. 82, кінець:] тогѣды нмаємо надѣю сѣѣѣѣ поѣѣаѣтн. же нѣ гѣ бѣ

рауѣ домѣсѣтнѣ, до хвалы своен сѣтон. до своего црѣтва нѣнаго. дале
ко боудѣ радѣ и веселіе. на вѣкы вѣнын амѣ.

в нѣ. ѣ по пѣцѣ. ѡ самарѣнын евліе. тѡ. ѝ. бѣ.

[арк. 82зв., початок 1:] вѣз ѡнын часы. прѣшѣ тѣ до мѣста самарѣн. кѣ
торое называѣса снха. блѣ села. кѣторое да іако, іѡснфѣ сѣовн свое
моу. была тѣ стоѣна іакова. а тѣ сѣтоу днѣшнѣ зѣ дорогн. и сѣ нѣ то
ю сѣтоѣнею.

[арк. 84зв., початок 2:] слышалн есѣте нанмѣшнѣ хрѣтіане. ѡ чѣ свѣчѣнѣ еѣ
ліе нѣшнѣе. нмѣтн боудемо с тон евлін двою зѣмѣнкѣ. дѣна ѡ стоѣн
н. а дроугаѡ о женѣ самарѣцѣ. едно внѣнте слоучатн сѣ пѣнностью.

[арк. 88, кінець:] тѣ же и мы, перестѣмо сѡ грѣха. и прѣстоупѣмо, ко
чѣ лѣцѣ мѣтнѣаго бѣ. и просѣ его сѣтѣ мѣтн. авы тѣ и нѣ прѣ тоѣю во
доу. то ѣ прѣ наоучоу свою сѣтою, рауѣ прѣатн до хвалы своен сѣтон.

[арк. 88зв.:] в нѣ. ѝ. по пѣцѣ. слѣпо. еѣе. тѡ. ѣ. ѣ. зѣ. лѣ.

[початок 1:] вѣз ѡнын времена. нмнѣшѣ тѣ. и оуѣндѣ ѣлка сѣлѣпа ѡ р
жѣтва. и проснлн его оуѣнцн его и мовнлн. оуѣтелю, кто сѣгрѣшнѣ. сѣ
лн, нлн роднтелн его. н, слѣ роднѣ сѡ.

[арк. 90зв., початок 2:] слышалн есѣте нанмѣшнѣ хрѣтіане, ѡ лѣцѣ и мѣр
дѣж сѣна бѣжѣа. іако то рауѣ его сѣтаѡ мѣтѣ лѣкоу и моц своего вѣжѣтва
показатн. нѣ тѣ то сѣлѣпо нароженнѣ ѣлко. іако нѣшнѣѣ евліа свѣчѣнѣ.

[арк. 93, кінець:] мѣрдѣнѣ нѣ бѣ сѣтворнтелю нашѣ рауѣ нѣ ѡтворнтн ѡч
н дѣшѣнын. жеѣымо тебе познавѣшн, лѣкн оуѣпроснлн. авы на нѣ мѣтнѣ бѣ
вѣ дѣнѣ соуѣнын. кѣторын ѣмо крѣшенн, вѣз нмѣ ѡца и сѣна и сѣтѣо <...>
в чѣ. вѣзнесеніа еѣе. лѣ. ѝ. рдѣ.

[початок 1:] вѣз време ѡно. вѣскрѣсѣ тѣ ѡ мѣртѣвѣх. и сѣта посрѣ оуѣеннкѣ
своѣх, и рѣ нѣ мѣ вѣдѣ. оуѣвоалн же сѡ, и вѣ страхоу былн. нѣ малн жеѣы
х дѣхѣ вѣдѣлн. и рѣ до нѣх, а чѣ есѣте смѣнн. и чѣго дѣла оуѣмыслы в
зѣходѣ до сѣцѣз вашнѣ.

[арк. 94, початок 2:] слова соуѣ іавѣнын, которын напнсаны. прѣ евлѣта сѣ
тѣо о вѣзнесеніи гѣ бѣ спѣса нашѣ тѣ хѣ. ачѣ было мѣного пѣма. и мѣно
го розѣмантѣо пѣрѣцѣства. ѡ вѣшнѣнѣ справѣ его сѣтон нмносѣтн.

[арк. 99зв., кінець:] вѣхваланмо нмѣ его сѣтѣое вѣшнѣнѣ сполѣне. авы нѣ р
ауѣнѣ зослатн дѣха сѣтѣо своего іѣ аплѣо своѣн зослатн бѣ рауѣнѣ. кѣторын а
бы оуѣ нѣ мешѣкѣ.

в нѣ. ѝ. по пѣцѣ. еѣе. тѡ. ѣ. зѣ. ѝ. нѣ.

[початок 1:] ВЪ ШНЫН ВРЕМЕНА. ПОНЕ ТС ОУН СВОИ НА НВО Н РЕ ОУЕ ПРИХО
ДН ЯА, ПРОСЛАВИ СНА СВОЕГО. ДАН СНЬ ТВОИ ПРОСЛАВИ ТА. ТАЖЕ ДА ЕСИ ЕМ
В ВАСТЬ ВЪСАКОН ПОТН. Н ВШКО ДА ЕСИ ЕМОУ.

[арк. 100зв., початок 2:] ПНШ'НЕГО СТГО ДНА. В ННХ МОВХ НАИМНШТИ ХРТ
ТАНЕ ОЗ'НАЕМН ТИ ПРАЗ'НИКЪ СТЫ ВЪСЕЛЕС'КН. ВГОНОНЫ ШЦЪ.

[арк. 104зв., кінець:] ІА БЫМО ПЕКЛА ОУВЪГЛН А ЛАКН ... ЛОГО БА ДОС'ТАЛ
Н. ЖЕБЫМО ВЕСПОЛОК, ВЪ В'СЪМН СТЫМН ЕГО МЕШКАНА НМЪЛН В ЦРТВЪ НБН
О. ВЫХВАЛАНМО СТОУЮ ТРЦЮ ШЦА Н СНА Н СТГО ДХА.

[арк. 105] В НЕ. Н. ПАДЕСІАНЮ. ЕУЕ ІШ. Ж. КЪ.

[початок 1:] ВЪ ПОСАБНИН ДНЬ ВЕЛНИКІИ ПРАЗ'НИКА. СТОУН ТС НАВУА Н МОВ
Н. ЕСЛИ КТО ЖАДАЕ, ПРИНДЕ КО МНЪ, Н ПІЕТЬ. ОУВЪРТН ЛН ОУ МЕНЕ. ІА МО
ВН ПМО. РЕКАН ЗЪ УРЕВА ЕГО НСТЕКОУ ВОДЫ ЖИВЫА.

[арк. 106, початок 2:] СЛЫШАЛН ЕС'ТЕ НАИМНШНИ ХРТІАНЕ. ТА ВИЗ'НАВАЕ СТ
ОЕ ЕУЛІЕ. ШБЕТ'НИЦЪ РОЗ'МАНТЫ, САМОГО НЗ'БАВНТЕЛА НАШЕГО ТС ХА. Н Е
НА РОЗЛ'НЫ МЪСТЪ, МНОГО НАПНСАННЫ, Ш СЪШЕСТВІИ СТГО ДХА.

[арк. 109, початок 3:] ПОТРЕБА НА РОЗОУМЪТН, ШТО ВС'МО ВНИНН БОУ СВОЕ
МОУ ІА СА ТЫ КОУ МЛТНВЫ ШБЕТ'НИЦА, ПРИСМОТРИТИ МАЕМО. АВЫМО Н ДО
УКАТИ МОГЛН. НЕ ННАУЕ ЕДНО ПРЕ С'ТАЛОУЮ ВЪРОУ ДО ГА БА. А ПРЕ МЛТ
Ъ КОУ БЛЖИИ СВОИ.

[арк. 111, кінець:] НЖЬ ШТО ПРОСИТИ БОУДЕТЕ ОУ ШЦА МОЕГО, Ш НМЕНН
МОЕ. ТЕДЫ ТОЕ ВШКО ВА ДАНО БОУДЕ. ГОУ БОУ НЕСМРТ'ЕНОМОУ, ВО ТРЦИ
ЕДНОМОУ. ШТЬ Н ХВАЛА НА ВЪКЫ ВЪВНЫИ АМН.

В НЕ. А. ВСЪ СТЫ. ЕУЕ МФ. Ж. ЛН.

[початок 1:] РЕЧЕ ГЪ СВОИ ОУГНКО. К'ТО МА ВЫСЛАВИ ПРЕ ФЛКН. Н ТА ВЫСЛ
АВЛЮ ЕГО ПРЕ ШЦЕ МОИ, НЖЕ НА НБСЕ. А НЖЬ ЗАПРН СА МЕНЕ ПРЕ ФЛКН. Ш
РЕКОУ Н ТА СА ЕГО ПРЕ ШЦЕ МОИ НА НБСЕ.

[арк. 112, початок 2:] ДНВ'НАА Е МОУРО ВЪСЕМОГОУШАГО ГА НАШЕГО, ТС ХА.
Н Ш ЦО КОВЕКЪ З'НАДЕ, АБО ОУС'ЛЫШНШЬ. ВЪ БЖЕСТ'ЕНЫ Н СТЫ С'ПРАВА ЕГ
О. НИГДЫ УЕГО НЕ З'НАДЕШЬ, ШОБЫ НЕ БЫЛО КО ПОЖИВ'ЛЕНЮ.

[арк. 117, кінець:] РА НА ДОМЪС'ТИТИ БЖЕ СТЫН, ПРЕ СНА СВОЕГО ЕДИНОРОН
АГО. Н ДХА СТГО ПОТЪШНТЕЛА НАШЕ ДО СВОЕГО ЦРТЕА НБНАГО. АВЫМО В'Н
Е ПОМЕШКАНА НМЪЛН, СЪ В'СЪМН СТЫМН ТВОИМН. НА ВЪКН ВЪВНЫИ.

В НЕ. В. ПО ВСЪ СТЫ. ЕУЛІЕ. М. Ж. Ф.

[початок 1:] УАСОУ ШНОГО. Г'ДЫ ХОДН ТС НА МОРЕ ГАЛЛИЕНС'КН. Н ОУЗРЪ
ДВО БРАТО, СИМОНА, КОТОРОМОУ НМА ПЕТРЪ. Н АДРЕА БРАТА ЕГО. А ШНИ

поушалан сѣ оу море. понеже былн рыбѣвалн.

[арк.118, початок 2:] вшнѣн рѣчн, которын гѣ нашъ тѣ хѣ справовати рачн. на нѣкосѣти зѣлѣ сен. не нѣ прнчнны то вшнѣко сѣправовати рачн. н жь ёмо былн шно то сѣтго бжѣтнаго, н прѣваго бавѣнаго жнвота ѡдал енн. за высѣтоу пѣо прадѣда нашего адама.

[арк. 122, кѣнець:] таже н мы пресѣтамоса вшнѣнѣ злостѣн сего свѣтнѣнѣ. гавѣмо са гѣоу бѣоу подобалн. н домѣстѣн на до своего црѣтва нѣнаго. г де боудеть радѣ н веселѣе...

в нѣ. г по всѣхъ сѣтѣхъ. евлѣе. мѣ. зѣло. нѣ.

[початок 1:] рече гѣ. свѣтнѣнѣ тѣлоу ё ѣоко. аще оубо вѣдѣ ѣоко твое просѣто вшнѣко тѣло твое свѣтѣло боудѣт. есѣли око твое лоукаво боудѣт. вшнѣко тѣло твое свѣтѣло боудѣт. есѣли око твое лоукаво боудѣт. вшнѣко тѣло твое тѣно боудѣт.

[арк. 123, початок 2:] слышалн есте наѣмнѣшнѣн хрѣтѣане. чнтана сѣтго евлѣа. прнслоуѣанже са выкѣладоу дѣховнаго. ш тѣо свѣтнѣнѣкоу. н в вшнѣнѣнѣ словѣхъ н напѣмнѣнѣнѣ сѣна бжѣа. н ш прнѣкѣладоу ё.

[арк. 128зв., кѣнець:] млрдын гн бѣ, сѣтворнтелю нашъ. рачн на, прѣатн до вѣнон хвалы своен. до своего црѣтва нѣнаго. н вѣмо в ѣ немь сѣ вѣсѣмн сѣтѣмн твѣнмн помѣшкана нмѣлн.

в нѣ. д. по всѣхъ сѣтѣхъ евлѣе. ма. з. кѣ.

[арк. 128зв./129, початок 1:] вѣ шнын часы. вѣшѣшн тѣ вѣ каперѣноуѣ. н прнѣсѣтоу пѣн ко немоу сѣтнѣнѣ прѣсѣн ёго н рекѣ. гн, штѣо мон лежн вѣ до омоу, раславѣлѣ лютѣ. базо сѣтраждет.

[арк. 129зв., початок 2:] слышалн есте наѣмнѣшнѣн хрѣтѣане. н тоу евлѣнта сѣтѣн на прнѣклѣ на повѣдаѣт, ш онѣо сѣтнѣнѣкоу. кѣвторого то сѣнѣ ю док оновѣа жнвота своего. которын лежа, барѣзо в ѣ немѣчн, велнѣон.

[арк. 134, кѣнець:] до которого црѣтва. бѣ ѡѣе рѣ на домѣстнѣтн. прѣ снѣ а своего едннорѣна. н дѣха сѣтго потѣщнтелѣ правднѣа. што емоу неѣа н боудѣт. ѡ на грѣшнѣнѣнѣ негѣнѣхъ слоуѣ ёго.

[арк. 134зв.] в нѣ. ё. по всѣхъ сѣтѣхъ. евлѣ. мѣ. зѣ. кн.

[початок 1:] вѣ шнын часы прншѣо тѣ вѣ странѣоу гадарнѣскоуѣ н стрѣтнлн ёго два вѣсѣноватнѣн ѡ грѣбѣ неѣодоуѣн лютнѣн барѣзо.

[арк. 135, початок 2:] слышалн есте наѣмнѣшнѣн хрѣтѣане. лѣкоу н грозѣоу нашѣ млѣтнаго нзѣавнтелѣ тѣ хѣа. ш которон лѣцѣн н грозѣн ннѣшнѣе сѣтоѣ евлѣа свѣчнѣ. гакѣ рачн ёго сѣтаѣ млѣтѣ сѣнѣ бжѣн, вѣ шнын часы вѣчннѣтн.

[арк. 140зв., кінець:] кѣторому то нехан вѣдѣ ꙗко на грѣбныѣ, и негѣныѣ слоуѣ его. ѿтъ и хвала. ꙗнѣшнего. дѣна стго.

в не. ѿ. по всѣхъ стѣхъ евліе. м. г. ѿ. зѣ. кѣ.

[початок 1:] вѣз шнын часы. вѣзшѣ тѣ вѣз корабль. пренде и прншѣ вѣз св он гра. зарѣ прннеслн емоу раслабленѣна жнлампн на вѣдѣрѣ лежаюго. и вѣдѣвѣшн тѣ вѣроу ѿ и рѣ раслабленѣмоу.

[арк. 141, початок 2:] прнслоуѣхан жѣ нанмѣшнн хрѣтїаскїн ѿлѣе. выкѣлад оу и наоукн ѿ стго евлїа. ѿ вѣшннн зѣнакн, и юуда гѣ нашего тѣ хѣ, до едннѣ и коца сѣ сѣтагаю. то ѣт абы сѣ нѣ и уерѣ нѣ, бѣ познѣ гѣ и ѿ тѣ хѣ.

[арк. 145, кінець:] авѣмо прѣ заслоуѣгоу мѣкн твоен невннѣнон. и за прн чннож стѣхъ твоѣхъ вѣдрѣжалн грѣхѣовѣ ꙗнѣщенїе, и црѣтво нѣное. кѣторын мешѣкашь на выокосѣтн нѣнон.

в не. ѿ. по всѣхъ стѣхъ. евлѣ мѣ. ѿ. лѣ.

[початок 1:] вѣз шнын часы. и прѣходѣшюу ꙗко тоудоу тѣвн. за нѣ ншлн два сѣлѣпнн. кѣлнканн и мовннн. змнлоуѣ сѣ на намн стѣе дѣдѣвѣ. а гѣды прншѣ вѣ домь. и прнсѣтоуѣпнлн кѣ немѣ сѣлѣпѣцеве.

[арк. 146, початок 2:] слышалн есте нанмѣшнн хрѣтїане. што вѣ стѣхъ евлнн вызнава. нанпннѣншнше то завжды было сѣтаранѣ гѣ нашѣ тѣ хѣ.

[арк. 150, кінець:] прото нанмѣшнн хрѣтїане прѣсѣмо гѣ. бѣ. абы на на ра чн ѣ стѣа мѣть вытн лѣкѣ.

в не. ѿ. по всѣхъ стѣхъ евлѣ мѣ ѿ. нѣ.

[початок 1:] вѣз ш ѿ чѣ, вѣдѣ тѣ мѣногнн народы ходѣшнн за совож. и оу мѣрдѣ сѣ на ннмн. и нѣцѣлѣнн нѣдоуѣныѣ нѣ. познѣ юѣ было. и прнсѣтоуѣпнлн и кѣ немѣ оуѣнннн его, и рѣлн.

[арк. 150зв., початок 2:] слышалн есте нанмѣшнн хрѣтїане. гѣ вызнѣва стѣ ын евлнн мѣѣен. ꙗкоу лѣкоу показѣ его стѣа мѣть стѣнѣ бѣжнн, народов и лѣсѣкомѣу.

[арк. 153зв., кінець:] авѣмо потѣнѣнн былн сѣз вѣсѣмн стѣымн его. оуѣгѣнннн бѣжнннн. выхѣлаючн стѣоуѣ трѣцю...

в не. ѿ. по всѣхъ стѣхъ евлїе. мѣ. ѿ. нѣ.

[арк. 153зв./154, початок 1:] часоу шного росказѣ оуѣенннѣ своѣ, вѣстоуѣ пннн до лѣоукн. и нѣхатн прѣ сѣзѣоу на дрѣоуѣоуѣ стѣорѣноуѣ морѣ, ѿ бѣ ꙗнѣпѣстнн народы.

[арк. 154зв., початок 2:] ꙗкосте слышалн нанмѣшнн хрѣтїане. на поуѣкоуѣ

евлаин стон, ннѣшнен. ꙗ хс роцаза оученнкѡ свои встѣпнѣти до лоуки.
[арк. 160/160зв., кінець:] а колн обачѣ бѣ бѣ покороу нашоу. продѡ
жѣ мешкана наше сего свѣнее. а по сѣ не вѣно свѣтѣ н домѣстѣ на
до своего црѣтва нѣнаго ...

[арк. 160зв.] в нѣ. г. всѣ стѣ. евліе м з. об.

[початок 1:] вѣ время ѡ. прнстѣпн до тса ѣлкѣ нѣакѣн. на колѣна па
шн прѣ нн н рѣ. нзмнлоу са на нн стно моѡ.

[арк. 161, початок 2:] то есте слышалн нанмншѣн хрѣтіане. дѣноую спра
та моунаго црѣ нѣенао. ꙗ ѡ хотачѣн ѡказати дѣноуѣ моѡность, вѣтѣва
своего.

[арк. 166, кінець:] теда н мы не ѡлоученн боудемо ѡ нн в днѣ соуны
н. н вѣны блѣгѣ наслѣннцн боудѣ.

в нѣ. дг. по всѣ стѣ. евліе. ма. зачало. б.

[початок 1:] рѣ бѣ прнповѣ тоую. подобно ѣ црѣтво нѣное ѣлкѣ црѣю. ко
торѣ хотѣ лнвоу кластн, ꙗ слоугамн своимн.

[арк. 167, початок 2:] пекнын початѡ нанмншѣн хрѣтіане. а срогое докѡу
ена тоѣа прнповѣстѣн, га нашего тс ха. кзтороую тоуѣ на оу пнмѣ зос
тавнѣн раун.

[арк. 172зв., кінець:] дла того, авѣмо н мы бѡшее ѡпоушеніе. ѡ га сз
творнтелѣ своего пріалн. н црѣтѣж его наслѣннцн боудѣ.

в нѣ. вг. по всѣ стѣ. евѣ. м. з. бѣ.

[початок 1:] вѣ время ѡно. юноша нѣкѣн прншѣшн прѣ тса. оуклонн са ем
оу н рѣ. оуутло блѣгѣн, што маж доброго вчнннѣн, авѣ нма жнво вѣнын.

[початок 2:] слоушне бы са мѣ кадѣ прнсмотрнѣн. тѣ ѡпатрѣностѣ б
жѣн. што раун его стѣа млѣтѣ, стнѣ вжѣн чнннѣн. боудѣнн вѣ ѣлѣствѣ
своѣ стѡ.

[арк. 177, кінець:] але мы постарѣмо са оугоднѣн бѡу. жебѣмо скарбы.
то ѣ жнѡность, н выхована . ѡ ѣ стон млстн га ба пріалн. в ннѣ
шннѣн часы, н в днѣ соуны.

в нѣ. гг. евліе. по всѣ стѣ. ма. з. пз.

[початок 1:] рѣ бѣ прнчѣ сѣж. ѣлкѣ нѣкоторѣ бѣ господѣны. н насадѣн
внногрѣ. н ѡплѡтѡ ѡградн его. нсѣкопавѣ нѣ тоуно.

[арк. 178, початок 2:] то есте слышалн нанмншѣн хрѣтіане. што мѡвѣ е
вліе стѡе. прнслоуѣханжѣ выкладѡу дѣноаго. понеже его стѣа млстѣ ч
асто до оученікѡ свои мѡвнлѣ.

[арк. 183, кінець:] мешканмо в тѡ внноградѣ поцтнве, навѡне. жебымо са могли дослоужити. вышнего внноградѣ цртва нѣна. до которѡ на рѣ домѣстити...

в нѣ. дѣ. еѣ. м. г. кѣ. зѣ. пѣ.

[арк. 183зв., початок 1:] рѣ гѣ прнуж сїю. оуподобн цртво нѣное флкж црю. ѡ в'уннѣ брѣ снж своемж. послѣ слоужн свон. прнзвати званыа на браки и не хотѣли прнйти.

[арк. 184, початок 2:] слышалн есте намншн хртїане, в ннѣшнѣ еѣлн. што рачн снѣ бжн мовити прнповѣстю до оученикѡ своѣ тымн словы.

[арк. 189, кінець:] паматан на што та пнмо стѡе зываѣ, жебы потѣше на и мешкана, ѡ выбраымыи стымн его. в цртн нѣно мѣ.

[арк. 189 зв.] в нѣ еѣ. по всѣ стѣ. еѣлїе ѡ ма. зѣ. сѣ.

[початок 1:] вѣ врѣ ѡ. законнѣ нѣакн прнстжпн ко тѡу. нскѣшаючн ѣ и мовн. оѣтлю котораа заповѣ бѡша ѣ вѣ законѣ.

[арк. 190, початок 2:] слышалн есте намншн хртїане. што мовн еѣлїе стѡе. але нанпрзвѣн маемо в' тѡ прнказанн разоумѣти, пытанїе закона.

[арк. 194зв., кінець:] а прѣ тѡе млрдїе, боудемо и мы млрдїе нмѣти, ѡ млтнѣ бѣ, в днѣ стрѣнаго и нелнцѣмѣрнаго соуда хѣа.

в нѣ. сѣ. еѣлїе ма. зѣ.

[початок 1:] рѣ гѣ прнча сїа. члкъ нѣкн ѡходачн, прнзвѣ свон слѣгн. и пороучн ѡ нмѣна свое. овомоу дѣ пѣ талѣтѡ. дроугомоу два. третемоу едн. кождомоу протн, снѣ его, и ѡшѣ зарѣ.

[арк. 196, початок 2:] слышачн таковою спрѣу. мѣ бы са кѣдын флкъ барзо прнсмотрити. тоен прнповѣсти тѣ хѣвы. тако то рачн мовити его стѣа млстѣ, в ннѣшнен еѣлн, ѡ тѣ талѣтѣхѣ.

[арк. 199, кінець:] а штѡ ѣ можна рѣ ведлоу тѣ нашн. кождѣ протн мѣрѣ. што прѣа ѣ, ѡ гѣ. и на многн поставн на гѣ, и до сртва нѣнаго взмѣстн.

[арк. 199зв.:] в нѣ. зѣ. еѣ. м. зѣ.

[початок 1:] вѣ врѣ ѡ. взнннде тѣ вѣ станы тнрскн, и сндѡскн. сеже на хананенска, ѡ гранн тѣ вышѣшн, и рекла до него. змнлоучн са надо мною гн снѣ дѣзѣ.

[арк. 200, початок 2:] тоѡ тоу нанпрзво, маемо бачити стон еѣлн стѡе. и таа невѣста была погѣка. жона хананеа. и была грѣшннца. и был а далеко ѡдалена, ѡ сполѣности выбраы бжн.

[арк. 203зв., кінець:] везрѣн сѧ на нѧ ѡкѡ мѧрдїа своего. а вѡау то пог
ансѣтво, н тоую ннкѣемѣность нашоу. прѣ вѡлѣннѡстїю вѡтѡа твоѡ. сѣтго.

[арк. 204] в нѣ. нї. еѡе. лѣ. г. ѡ. зѡ. зї.

[початок 1:] вѡ ѡ ѡа стало сѧ ѡ. гды сѧ народннн снѡу лн до тѡа, аѡ
ы слѡуѡалн слѡа егѡ. а ѡ стоѡ прн езерѣ геннсарѣскоѡ. н ѡзрѣѡ двѡ
кораблѣ стоѡуїн подлѡ езера.

[арк. 204зв., початок 2:] слышалн есте нанмѣшїн хрїтіанѡ. шѣто мѡвѣн еѡ
лї сѣтѡе. не тѡко проповѣдаѣ н ѡуѡн хс. алѡ н знаменїѡ показѡуѣт. снл
ѡу н слѡ своѡ.

[арк. 207зв., кінець:] змнлоуїн сѧ надо мнѡж снѡ бжїн. везрн на ма ѡк
ѡ мѧрдїа своего. потѣ смоуїнаго. н выѡавн ма пекла вѣнаго.

[арк. 208] в нѣ. ѡт. еѡлїе. лѣ. з. кс.

[початок 1:] рѣ гѡ. іакѡ хѡщете шѣтѡ вѡ ѡннѡт ѡлцн, н выѡннѣте н тѡже.
а еслн любнте тѡ, которын любѡт вѡ. шѣтѡ вѡ за помѡу сѣтѡго ѡ. понеже,
грѣшннцн тїн ѡннѡт.

[арк. 208/208зв., початок 2:] слышнте нанмѣшїн хрїтіанѡ. шѣто мѡвѣн снѡ
бжїн вѣ ннѣшнѣ еѡлїн сѣтн. ѡ ѡѡ, вѡнаѡа сѣтын еѡлї лѡка.

[арк. 212, кінець:] жѡѡте тоу наѡукоу прѣ сеѡе вралн. а ѡ наѡѡжѣств
ѡ дѡалн. грѣха сѧ вшѡлакоѡ выстерѣгалн. жѡѡмо сѧ лѡкн мѡтнѡаго
бѡ дѡѡекалн. кѡторѡму ѡ н бждѣ ѡтѣ н хѡала.

в нѣ. к. еѡлїе. лѣ. зѡ л.

[початок 1:] вѡ ѡ ѡа. ншѡ тѡ до мѣста нанн. н сѡ нн ншлн ѡуѡнцн егѡ
мнѡсїн н народѡу мнѡ. іѡ сѧ прнѡанжалн до вѡамы мѣсѡцѡкон.

[арк. 212зв., початок 2:] мѡн нанмѣшїн хрїтіанѡ. ѡ рѣ вѡскрѡсенїѡ таннѡ.
не тѡко слѡѡ іѡ ѡуѡнкоѡ. ѡ сѣса нашѡго бѡ наѡуѡѡса. н ѡ поржѡеннї
егѡ. н ѡ ѡждѡтворннї справѡ егѡ.

[арк. 216, кінець:] нѡавн нѡ ѡ вѡѡнѡн мѡуїкн пекѡнѡн. н ѡѡѡдемо ѡпѡѡн
ѡанѡ нмѣтн. сѡ сѣтымн ѡуѡнннн бжїннн. вѡ црїтїн егѡ сѣтѡ нѡноѡ.

в нѣ. кѡ. еѡлїе. лѣ. з. лѡ.

[початок 1:] мѡвѣн гѡ прнповѣт сїю. вышѡ сѡѡѡ сѡѡатн настѡна своѡ. гы
сѡѡѡ, ѡѡѡ пѡло прн потн, н потѡпѡтанѡ было. н пѡтнцѡ нѡннн позѡнралн
егѡ. дрѡуѡѡе пѡло на камѡнн.

[арк. 217, початок 2:] тѡ іакѡсѣте вѡше слышалн, нанмѣшїн хрїтіанѡ. іѡ
же н сѣтн еѡлїн вырѡзѡумѣтн можете. нжѡ жѡнѡѡѡ бѡна рѡзѡуѡмуѡ ѡлѡѡ
сѡкогѡ.

[арк. 219зв., початок 2:] ДРОУГАА ЧАСТЬ ЕВЛІИ Н НАОУКН СѢТОН.
СЛОУХАН ЖЕ Н ДРОУГОЕ НАСѢНА ПАЛО НА КАМЕНН. ТО Е НА ЗАТВѢДѢЛОЕ СР
ЦЕ ЛЮСКОЕ. КЪТОРИН А СЛЫША, Н ОУНМА ВНАДѢЩН КОТОРОУЖ ПРѢДОУ.

[арк. 222зв., кінець:] РАУН НАМЪ ВЗЫУНТИ МЛРДЫН ГН БЕ НА. АБЫ В НА Т
ВОА СѢТАА НАОУКА РОСЛА. КОРЕННА СА, А НА ЗЕЛН ДОБРО.
В НЕ. КВ. ЕВЛІЕ. ЛД. ЗА ПГ.

[арк. 222зв./223, початок 1:] РѢ ГЪ ПРИПОВѢ ТОУЮ. ФЛКЪ НѢКІН БЫ БОГА. Н
УДѢВА СА. В ПОФНОУ, Н В ВНСО. Н ВЕСЕЛН СА НА КОЖДЫ ДНЬ РОСКОШНЕ.

[арк. 223зв./224, початок 2:] ПРОТО ПОКН УА МАЕМО НАНМНШІИ ХРТИАНЕ. СП
РѢНМО СА ГОРАЗДЬ. Н УННѢ ГОРАЗДЬ ВШНКН. А ЗВЛАЩА ОУБОГН БЛННН СВОИ.
АВОУѢМЪ ХОТАУН ГЪ НА ТС ХС, АБЫМЫ БЫЛ ЕГО СНОВЕ.

[арк. 230, кінець:] АБЫ ТЫ НАМН ШАТАНН НЕ ВЛАНОУЛН. ІАКЪ УНЫ ФЛКО ВЛ
АНОУЛН, А ПОТЫ СВНІТАМН. ПРОСѢМО ГА БА. Н СЛОУЖѢ ЕМОУ. АБЫМО НЕБЫЛ
Н ПРИЛОУЧЕНН К НИ.

[арк. 230зв.] В НЕ КД. ЕВЛІЕ ЛД ЗА. ЛФ.

[початок 1:] ВЪ УНЫИ ЧАСЫ. ПРИШЕ МОУ КЪ ТСОУ. КЪТОРОМОУ БЫЛО НМА
ІАІРЬ. Н ТОН БЫ КНАЗЪ ЗБОРОВН. Н ОУПА ДО НОУ ІСОУЫ Н ПРОСН ЕГО.

[арк. 231, початок 2:] ДЛА ДНЕВЫ СПРѢ БОУДОУУН. У СПСА НЗВАВНТЕЛА П
ШЕ ТС ХА. Н ДЛА НАОУКН ЕГО СѢТОН МНОСИИ НАРОДОВЕ ПОСЛѢДОВАЛН ХОУ, А
ѢКАРСТВА ПРОСАУН.

[арк. 234зв./235, кінець:] Н ЗА ЗА ТЫМН МЛТВАМН НАШМН ПРѢДЫМН. Н УФ
ѢРАМН УТЫМН. ЕСЛИ Н ВЪДЕМО ПРИНОСИТИ З ВѢРОЖ, Н УТЫ СРЦЕ. ТЕДЫ ЗА
ТАКОВЫИ НАШѢ ДОБРОДѢИСТВА. УВЕЦОУЕ НА СЕНЬ БЖІИ. ПОМЕШКАНА ДАТИ.

[арк. 235] В НЕ. КЕ. ЕВЛІЕ ЛД. З ПГ.

[початок 1:] ВЪ У. ЗАКОННН НѢАКІИ ПРИСТОУПН КО ТСОУ. НЕКОУШАЮУН ЕГО
РѢ. ОУУТЛЮ ШТО НМАЮ УННТИ. АБЫ ЖИВО ВѢНЫ НАСЛѢДН.

[арк. 236, початок 2:] ПРИСЛОУХАН ЖЕ СА НАНМНШІИ ХРТИАСКІИ ФЛУЕ ШТО
МОВА ОУСТА БЖІИ. ПРѢ ПНѢШНЕЕ ЕВЛІЕ. НЖЬ ЧАСТО, А ПО ЧАСТЪ ЖНДОВЕ К
ОУСИИ СА В ПЫТАНЮ СЛОВА.

[арк. 241, кінець:] А ГЫ ТА БОУДЕ УННТИ. ІА ТА НАВЧАЕ ЦРКО СѢТАА. БОУ
ЖЕ ТОГО ПЕВЕНЬ, Н НЕ БОУДЕШЬ УДАЛЕНЫИ ЦРТВА НЕНАГО.

[арк. 241зв.] В НЕ. КС. ЕВЛІЕ. ЛД. З. ЗС.

[початок 1:] РѢ ГЪ ПРИПОВѢСТЬ СІЮ. ФЛКЪ НѢАКОМОУ БОГАТОУ ЗРОДНЛА СА
ННВА. Н МЫСЛН В СОУѢ Н МОУН. ШТО ВУННЮ, Н НЕ НМАЮ ГЕ СЪБРАТИ ПЛОД
ОВЪ СВОИ.

[початок 2:] слышалн есте нанмншїтн хрїтїане. што мовнї, снѣ бжїн в' ннѣшнєн, евлїн, прнповѣстю до всѣхъ на. а звлаща до ты, которїн фашнво е, а не побѣное набыта набывают.

[арк. 245, кінець:] росыпоун загоублан грѣхн свон. а звнраїн дородѣнствѣ. выпоннѣ законѣ бжїн. абы са твон скѣбы прндалн во црїтвѣ нѣно. в нѣ кз. евлїе. лѣ. з. ѿд

[арк. 245зв./246, початок 1:] вѣ ѿ ѿа. бы ісѣвѣ єдннѣ ѿ соборж н навчѣ вѣ бѣннцѣ вѣ соуботѣ. а жена нмала доуѣ недоужны. лѣ. нн. н бѣзо са была с'кѣчнла.

[арк. 246зв., початок 2:] слышалн есте нанмншїтн хрестїане. іа вызнавае тѣ снѣ евлїн лоука ѡ словѣ. н ѡ моцн гѣ нашего іс хѣ. которын са на многн мѣсцѣ ставалн ѡ его снѣтн млїтн.

[арк. 249зв., кінець:] а черѣ вѣроу нашоу н покаанїе. прїнмѣ на бѣ снѣын до своего црїтва нѣнаго. гдѣ боудемо ѡпоучванѣ нмѣтн, сѣ в'сѣмн снѣымн твонмн.

в нѣ. кн. евлїе. лѣ. зѣ ѿс.

[початок 1:] рѣ гѣ прнповѣсть сїж. ѿлѣкѣ нѣкїн зїготовѣ вѣрю велнкѣю. н многн на ню звѣ а гы ѿа прнходн ѡноєн вѣурѣ. н послѣ слоуѣ свонѣ.

[арк. 250зв., початок 2:] слышалн есте нанмншїтн хрїтїане. што мовнї снѣ бжїн прнповѣстю до своѣ оученнѣ. нжѣ ѿлѣкѣ єднн зацннын наготовѣ гонноую вѣчерю, оуцтоу дла вѣзваннѣ гостїн свонѣ.

[арк. 256, кінець:] а тѣ слышаун нанмншїтн хрїтїане. лѣкоу н грозоу млїтнѣаго бѣ. просѣмѣз оуставннѣ гѣ бѣ. абы на на рауѣ, млїтнѣ бытн ннѣнѣ н в' днѣ соуѣннѣ. кѣторомоу є н боудѣ ѣтѣ н хѣвала.

[арк. 256зв.] в нѣ. кѣ. евлїе. лѣ. з. пѣ.

[початок 1:] вѣ врѣ ѿ. вѣходн іс до нѣакого мѣс'та. а гы са прнвлн жѣ. покѣлн его десѣт прокаженнѣ моужевѣ. кѣторын стоаун здалека. пѣнѣшн головы свон, н мовнлн тымн словы.

[арк. 257, початок 2:] тѣ іакос'те слышалн тоу нанмншїтн хрїтїане. ѡ с'прѣвѣ гѣ нашѣ іс хѣ. гды прнходн до мѣс'та єдннго. н забѣжалн ємоу онын троудоватын а не смѣлн са блнз'ко прнстжпнтн до него.

[арк. 260зв., кінець:] теде пѣне оуслышншѣ ты слова ѿ него. ю ндн м он мнлын снѣоу. гдѣ познѣ такѣю вѣроу ѿ тебе. пѣв'не та н вѣра твоѣ вѣчнє з'бав'леннѣ оучнннѣ.

[арк. 261] в нѣ. л. евлїе. лѣ. з. сѣ.

[початок 1:] ВЪ ШНЫН ЧАСЫ. ЧЛКЪ НБАКІЙН ПРНСТОУПНІ КО ТСОУ Н РЕКЛЪ. О
УЧТЛЮ БЛГІН. ШТО МАЖ ВУННТН, АБЫ ЖНВТ ВЪНЫ СЛБДН. РЪ ЖЕ ЕМОУ ТС.
УТО МА НАЗЫВАЕШЬ. БЛГА. ННКТѦ НЕ Ё БЛГЪ, ТОМО ЕДН БЪ.

[арк. 2613в., початок 2:] СЛЫШАЛН ЕСТЕ НАНМНШІН ХРТІАНЕ. ІА ВЫЗНАВАЕ С
А СТЫ ЕВЛН ЛОУКА. ПРНСЛОУХАН СА ВЫКЛАДЖ ДХОВНАГО. Ш ЧЕ ПНІШНАА
ЗМБНКА Ё.

[арк. 2653в./266, кінець:] Н ЗАВНДЬМО БЛГОУТНВОМОУ МЕШКАНЮ НХЪ. А Г
Ы ТА БОУДЕМО ЧННТН. Н ТАКЪ СА СПРАВОВАТН. ТЕДЫ ОУГОДН БОУ. Н БОУ
ДЕ НАСЛБННЦН ЦАР'СТВА ЕГО.

В НЕ. ЛА. ЕВЛІЕ. ЛБ. Ж. ТГ.

[початок 1:] ВЪ Ш. ПРНХОДН КО ЕРНХОНОУ А СЛБПЕ НБАКІН СБДАУН ПРН Д
ОРОЗЪ, ПРОСН. Н СЛЫША НХЪ ШТО ТО Ё. А ШНН ПОВНДБЛН ЕМОУ. ТС НАЗАРА
НННЬ МНМО НДЕТЬ.

[арк. 2663в., початок 2:] СЛЫШНТЕ НАНМШІН ХРТІАНЕ ІА НА ХА ПРНЗЫВАТН
РАУН ДО СВОЕГО ЦРТВА НБНАГО. СЛОВѦ СВОН СТЫМЬ. Н СА СОВОЮ ЗНАКН ПОК
АЗОВА.

[арк. 270, кінець:] Н ШБЛЕЦЪ СА ВЪ СВЪТЛОЮЮ ШДЕЖДОУ. ВЪ ХА ІСА СНА
БЖІА. ПОВСТАМО Ш ГРБХА. Н ЧННБ ПОКОУТОУ Н ПРІМЕ НА ГЪ, ДО СВОЕГО Ц
РТВА НБНАГО.

В НЕ. ЛВ. ЕВЕ. ЛБ. Г. ФІ.

[початок 1:] ВЪ ВРЕ Ш. ПРНШѦ ТС ВЪ ЕРНХО. Н ТА ЧЛКЪ ЕДН НМЕНЕ ЗАКХЕ.
КЪТОРЫН СТАРШІН НА МЫННКН. А БЫ БОГАТЫ. Н СТАРАСА Ш ТО. АБЫ МОГЛЪ,
ВНДБТН ТСА КТО Ё.

[арк. 2703в., початок 2:] СТЫН ЕВЛНСТЬ ЛОУКА ПНШЕ. Н ГЪ НА НЗБАВНТЕ С
ПРАВОУЮЧН, Н ПОСТАНОВАЛЯЮЧН СПРАВЫ, Н ПОТРЕБЫ ЗБАВЛБНА НАШЕГО. ГДЫ
ЧАУ ЕДННОГО. ПРОХОЖОВА СА ЕГО СТАА МЛТЬ, В' МБСТЪ ЕРНХОНЪ.

[арк. 2713в., кінець:] ДНЕ СТАЛО СА ЗБАВЛБНА ДОМОУ ТВОЕГО. ТО Ю Ё СТ
АНОУСА СНО АВРААМОВЫ. ГДЕ ТЫН СЛОВА, ГА НАШЕГО, НЕ ШМЫЛНЫН СОУТ.

[На арк. 272 — 2733в. розпис змісту].

[арк. 274.] МЦА СЕ А. НА СТѦГ ПРБНА ШЦА НАШЕ. СЕМІШНА СТОПНКА.
ЕВЕ. М. МГ.

[початок 1:] МОВН ГЪ СВОН ОУЧННКѦ. ВШНКО МН Ё ПОДАНО Ш ОБАМОЕГО І Н
НКТѦ НЕ ЗНАЕ ЕДНО ШЦЪ. АНН ШЦА КТО ЗНАЕ ЕДНО СБЪ.

[арк. 2743в., початок 2:] ПРНСЛОУХАН ЖЕ ПННО ХРТІАСКІН ЧЛЧЕ. ВЫКЛА Д
ХОНАГО ПОНЕ ТОУ НМАЕМО ШПНСАНО Н СБЪ БЖІН Ё ПРДНВЫ. Н ВЪ ВШНКѦ РО

в'ны б'оу ѿцю своѣѡ.

[арк. 277, початок 3:] д'роу҃гаа часть сказаана. исторїа. в ѿтѡ семїиѡнѣ. лѣтопр'овѡдн. б'ы ст'ы семїѡ м'ладенѣ. ов'уарн невеланкїн. п'а овѣкн ѿца своѣ. а к'адои нѣлѣ ходин до ц'ркве ѿтон. слоухаючн слова ѿтого.

[арк. 279зв., кїнець:] если боудемо достоннн. прѣ м'лчнв'ы б'г'о. теды в з ѡ вѣ боудоушїи оузрнмо са. прнставн са ѿт'ы семїѡ. м'ца сѣтѣ. л. д'н'ь. за т'ы б'ѡ слава. а в'а г'оу б'оу пороу҃чаю.

м'ца сѣ. н. р'одѣтво пр'тыа б'ца. е'влїе. ѡ л'ѣ. з. ѣ на.

[початок 1:] ч'ау ѡнѡ. в'шѡ тѣ до нѣк'отор'а мѣстѣка. а жена нѣкаа нм енѣ мафа. прїала ѣ до домоу своѣ.

[арк. 280, початок 2:] тоу в з пр'вон ч'атн н'амншїи х'р'тїане. ѡповѣдаѣ ѿ т'ы е'влн лоука. в м'рїи мадалынн. н в маѡѣ.

[арк. 282зв., початок 3:] тѡ боудѣ д'роу҃гаа часть наѡкн ѿтн. славн'ы, а мнлын д'н'ь прншѡ народовн л'юдскомоу. а з'влаца х'р'тїа҃скомоу.

[арк. 287/287зв., кїнець:] а зышѣшн нз свѣта сего. авы на р'ачн его ѿт аа м'лть датн помешкана, н с' своннн ѿтымн. в з своѣ ц'р'твїи нѣнѡ. в нѣ прѣ в'звѣнїе е'влїе і'ѡа зѡ.

[початок 1:] рече г'ь, ннч'то не в'зынде на нѡ. тѡмо с'зшесын н с'з нѡ се. сн'ь ч'л'кн с'ы на нѡсн.

[арк. 288, початок 2:] в ннѣшнѣ е'влїна ѿтго і'ѡана. в пр'зв'ы знакѡ, ш'т о са дѣланн в' старѡ законѣ. н ш'то са мѣло чнннтн, прн его прншест вїи на зѣлн.

[арк. 291зв./292, кїнець:] внннмо са грѣха вароватн. н оу м'лчв'а ѿт'ы ч'жннм бытн. а г'а б'а в л'акоу пр'оснтн. жебы на н'а м'лчн б'ы ннѣ н в' д'н'ь соу҃нын. к'зторомоу ѣ н боудѣ ч'ть ...

на в'звѣнїе ч'наго к'рта. е'влїе. і'ѡа. з'а. з'а.

[початок 1:] в з ѡнын ч'асы. р'ау в'чнннн с'тарѣшнна жндѡскїи на т'са. же бы его забнлн. н прнвелн его к'з п'латоу, н р'ѣлн. рас'пнн, рас'пнн его.

[арк. 293зв., початок 2:] слышалн есте н'амншїи х'р'тїане. і'а на сн'ь б'жїи нав'чаѣ в к'ртлѣ своѣ.

[арк. 294, початок 3:] исторїа, в к'ртѣ г'нн н і'а з'нандѣ к'ртѣ г'н'ь. по в з'знесенїи г'нн. і'а са р'ачн, его ѿтаа м'лть в'з'несн на нѡ, в з двѣст ѣ лѣ.

[арк. 296зв., кїнець:] а з'влаца ннѣшнїи д'н'ь ѿт'ы. пр'осѣ его ѿтон м'лчн г'а б'а. авы на прѣ свон к'ртѣ ѿтын р'ачн вчнстнтн ѡ грѣхѡ нашн. н прї

АТН ДО ХВАЛЫ СВОЕН С̄ТОН. ГДЕ БОУДЕТ РАДОСТЬ И ВЕСЕЛІЕ. СЪ ВСѢМН С̄Т
ЫМН ЕГО...

[арк. 297] МЦА СЕ КС НА ПРЕТАВЛЕНІЕ С̄ТГО АПЛА ЕВЛНТА. ІУАНА БСЛБ. ЕУ
Е. ІУА ЗЪ ЗДА.

[початок 1:] ВЪ УНЫН ЧАСЫ. СТОАЛН ПРН КРѢТЪ ТСОВЪ МТН ЕГО, МРІА КЛЕ
УПОВА. Н МРІА МАГДАЛЫНН ТСВН ДАВШН МТРЪ, Н ОУЧЕННКА СТОАУН КЪТО
РАГО ЛЮБН.

[арк. 297/297зв., початок 2:] ДНЕВНЪ БЫ СМ МЪ ПРНСМОТРТН ЫЛКЪ, Н ПОД
НВОВАТН СПРАВ ТС ХВЫ. ПОНЕЖЕ, ЕГО СТАА МЛТЬ ХС. БОУДОУЧН СПСНТЕЛЪ,
НЗБАВНТЕЛЪ НАШН.

[арк. 301, кінець:] ПРОСЪМО ВШНЦН СПОЛЕНЕ, НАНМНШІН ХРІТАНЕ ГА БА. АВ
Ы НА РАУН ЕГО СТАА МЛТЬ. ПРЪ МЛТВОУ Н ПРНУННОУ С̄ТГО ІУАНА, БГОСЛОВ
А. ПРІАТН ДО ХВАЛЫ СВОЕН С̄ТОН. ДО ЦРѢТВА НБНАГО. АВЫМО В НЕ МЕШКАНА
НМБЛН СЪ ВСѢМН ...

[арк. 301зв.] МЦА У. А. ПОКРОБ ПРѢТЯ БЦА. ЕУЕ. ПНСА НА РЖЕСЪТВО ПРѢТЯ
БЦА. ВЪ. Н. НСТОРІА У ПОКРОВЪ С̄ТОН БЦЪ.

[початок:] ЗА ПАНОВАНА АРАКЛІА ЦРА КОСТАТНОПОДСКАГО. ЗВАЗННЛН ПОГАН
Е, НА НАРО ХРІТАСКИН, НА ГРЕКН ХОТАУН Н ПОВНТН ПО РВКЪ СВОЮ.

[арк. 305, кінець:] ГОУ БОУ НЕСМРЪТЕНОМОУ. В ТРОЦН ЕДННОМОУ. Н ПРСТО
Н БЖІН, МТРН. Н ВСЪ СТЫ ЕГО. НЕХА БОУДЕТЬ ЧТЬ Н ХВАЛА ...

МЦА. У ДІ. НА ПАМТА СТЫ. ПРПВНЫ ПАКЫ. ЕУЛІЕ. ЛУ. З. КН.

[початок 1:] ВЪ УНЫН ЧАСЫ. ПРНВОДНЛН ПРЪ СНА БЖІА, КНННЦН Н ФАРНСЕЕ,
НЕВЪСЪТОУ НА БОУДЕТ НМНШН.

[арк. 306, початок 2:] СЛЫШАЛН ЕСЪТЕ НАМНШІН ХРІТАНЕ. ІА ВЫЗНАВА СТЫ
ЕВЛН ІУА. ІАКОЕ МЛРДІЕ, Н ЛАКОУ, РАУН ПОКАЗОВАТН ЕГО СТАА МЛТЬ ГЪ
БЪ.

[арк. 311, кінець:] ТА ЖЕ Н С̄ТОН ПАРАСКЕВВІН. КОТОРОН Е ПНВШНІН СТЫН,
А ФАЛЕВНЫ ДНЪ. АВЫМОСЪ ВСѢМН СТЫМН ЕГО ПОМЕКАНА НМБЛН. ВЪ ЦРѢТ
ІН ЕГО СТО НЕСНО ...

МЦА. У. КС. НА С̄ТГО. МНКА ХВА ДОМНТРІА. ЕУЛІЕ. ІУА. З. НВ. ПНСАНА, НА
С̄ТГО МНКА ХВА ГЕУГІА. ЗЪЫКЛАДО. ТО ТА ЧНТАШН ЗДЕ ПОУНН.

[початок 1:] А ШТО СМ ДОТЫЧЕ СТРОНЫ С̄ТГО МНКА ХВА ДОМНТРІА. ТОУ Е
УПНСАНА МОУКА, Н ЖНВО ЕГО СТЫН.

ЗА МАЖНМІАНА, КРОУЛА, ПОГАСКОГО, ВЪ МЪСЪТЪ, СЕЛОУНН. ВЪ НЪІАКІН, ЫЛ
КЪ НМЕНЕ ДОМНТРІН ХРІТАНН.

[арк. 314зв., початок 2:] ДНЕВѢ БЫ СѦ МѢ КЪДЫН ФЛК ПРНСМОТРНТН. Н ПО ДНЕВАТН ТЫ ШПАТРЪНОСТАМЪ ГѦ НАШОГО ТС ХА. ІА КОТО РАУН ЕГО СТАА МЛТЬ ПОКАЗОВАТН ВЪ ФЛЧЕСТВѢ СВОЕМЪ СТЫМЪ.

[арк. 316, початок 3:] А ШТО ДОТЫЧЕ СТРОНЫ МНЦѢ СТОИ ПЛКЫ. ПРНСЛОУ ХАНТѢ СѦ, ВЪ ТЫН ДРОУГО РОСПРАВѢ. ВЪ УНЫН ДНЬ. БЫ ВЕЛНКІН ГНѢВЪ Ш ЕЛАН НА ХРТІАНЫ. Н ВЪ ХА РАСПАТОГО ВЪРОВАЛАН.

[арк. 320зв., кінець:] АБЫ НА НА РАУН ЕГО СТАА МЛТЬ ЛАКА БЫТН. ПНѢ Н ВЪ ДНЬ СОУНЫН. КЗТОРОМОУ Е Н БОУДЕ...

МЦА. НОВЕРІА. Н. НА СЪБОРЪ СТОГО АРХАГЛА МНХАНЛА. ЕВЛІЕ. Ш ЛОУ Ж. П А. ГЪ НА ПОСЫЛАЮУН СВОИ АПЛЫ. Н МОВН ДО НХ ТЫМН СЛОВЫ.

[початок 1:] КТО СЛОУХАЕ ВА, МЕНЕ СЛОУХАЕ. А КТО ШМѢТАЕ СѦ ВА, МЕ НЕ ШМѢТАЕ СѦ. Н КТО ШМѢТАЕ СѦ МЕНЕ. ШМѢТАЕ СѦ ПОСЛАВШАГО МА.

[арк. 321, початок 2:] СЛЫШАЛИ ЕСТЕ НАМНШІИ ХРТІАНЕ. ІА СЪНЪ БЖІИ МОВН ДО СВОИ АПЛО. ПОСЫЛАЮУН Н ПО ДВА.

[арк. 325, початок 3:] ДРОУГАА ЧАСТЬ СЛОВА УСТАНАА. Н НСТОРИА. У СТО АРХАГЛА МНХАНЛА. ТОУ МОЖЕ КЪДЫН, ЗРОЗОУМѢТН, СТОЕН [//арк. 325] ПОВѢСТН. ІАКІН СѦ ЧОУДА СТАВАЛН, НЗЪ ВОЛѢ Н РОСКАЗАНА ШЦА НБНА ПРѢ АРХАГЛА МНХАНЛА.

[арк. 321зв., кінець:] АБЫ ТЫ СѦ РАУН ЗА НАМН ПРНУНАТН ДО ГѦ БА. ЖЕБЫ НА ГРѢХИ ШПОУСТН. АБЫМО ПОМЕШКАНА НМѢЛН ЗО ВЪСѢМН СТЫМН ЕГО...

МЦА ДѢ. Ш. НА СТОГО ШЦА НКОЛЫ. ЕВЛЕ Ш ЛОУ. ЗА. КД.

[арк. 331зв./332, початок 1:] ВЪ ВРЕМА УНО. СТА ТС НА МѢСѢТѢ РАВНѢ. Н НАРО ОУЧЕНН ЕГО. Н МНОЖЕСТВО МНОГО ЛЮДИН. Ш ВЪСЕА ІУДЕА, І ЕРЛН МА, Н ПОМОРИА ТНРСКА Н СНОДСКА.

[арк. 332зв., початок 2:] ПРНСЛОУХАН ЖЕ ХРТІАСКІН ФЛУЕ. СПРАВѢ ГѦ НАШ ЕГО ТС ХА. ІАКО ТО ПНШЕ СТЫН ЕВЛАНСТЬ ЛОУКА. НЖЪ ВЪ УНЫН ЧАСЫ. СТАН ОУ ТС, АН РОВНО МѢСѢТѢ.

[арк. 333зв., початок 3:] ПРНСЛОУХАН ЖЕ ХРТІАСКІН ФЛУЕ, У СТО ШЦН Н У СПРАВѢ ЕГО СТЫ. СТЫН ШЦЪ НКОЛА БЫ З МѢСТА МОУРНСКА. З РОДОУ ХРТІАСКОГО.

[арк. 341зв., кінець:] ПРОСѢМО ВШЦН СПОНЕ ГА ВА. АБЫ НА РАУН ДОМѢСѢТ НТН ДО СВОЕГО ЦРѢВА НБНА. СЪ ВЪСѢМН СТЫМН ЕГО НА ВѢКЫ ВѢУНЫН...

В НЕ ПРѢ РОЖЕСТВО СТЫ ШЦЪ. ЕВЕ. М. Г. А, ЗА А.

[початок 1:] КНИГА РОДСТВА ТС ХВА. СНА ДВѢВА СНА АВРААЛА. АВРАА РОДН І СААКА. ІСАА РОДН ІАКОВА.

[арк. 3423в., початок 2:] прото нанмншнхртіане. стѣи бжтв'ны апл евлн хѣь мѣѣ. Ѡ два на десатн аплз хѣь. напнсѧ евліе, жндѡс'кн яззыкѡ н мовою.

[арк. 3453в., кінець:] а ес'лн тѧ боудемо чнннтн, іѧ нѧ стѡе пнмо оуѣт. іѧ чннлн стѣын оугѡнцн бжн. гдє внн соуѣ тѧ же бодемо н мы пос'по лоу з' нмн, вѣ цр'тн нбнѡ. о хѣь тсѣ гн нашѣ...

[арк. 346] на рѡдество хѣо на ѡр'нн. евліе. м. зѧ. б.

[початок 1:] моцъ бѧ Ѡца вѣседерзжнтелѧ н моуѣрѡ стѧ его, єдннорѡнѧ, гѧ нашѣ тс хѧ. мѣтн дѧ. н нантїе стѣго дхѧ.

[арк. 3463в., початок 2:] токо є слѡ простѡ выкладѡ в'ннѣшнѣ евлн. п рошѡ н оупомннаю, іако людоу хр'тіѧс'кого.

[арк. 3573в., початок 3:] тоу боудемо мѣтн дрѡгоую частъ наоукн. ѡ н ѣакн моуѣр'цѣ. кзторын прннхалн Ѡ вѣходоу стѣнца поклоннтн тс хѣу.

[арк. 363, кінець:] гѡу бж несмрт'єномоу, в'тр'цн єднномоу. ѣть н хвал а. ннѣ н зѧжы ...

мѣца дѣ. кѣ. на стѣго мѣнка стѣфана. евліа. пнсана. зѣвыкладѡ. в нѣ. гѣ. по в'сѣ стѣ. м. зѣ пѣ.

[початок 1:] таа з'мѣка ннѣшнѣѧ на двѣ частн нмаѣт ѡповндѣна бытн. то є, н наоука іас'наѧ. іѧ сѧ маіѡ захѡвѣватн с'пѣѣцѣ цр'ковьнын.

[арк. 3633в., початок 2:] вѣ внын часы. гды сѧ з'бнралн оуѣенцн. н в ыло рѡп'танїе єлнс'кое кз жндѡ. тоѧы внн. бѣ, аплѡ стѧшн прнзѣвалн в се мнѡжество оуѣенн оушнкн до себе н рек'лн до нн.

[арк. 3683в./369, кінець:] кзторы ю дав'но зготовѧ заплатѡ твою. н ѡ творн тн меш'кана цр'тва нбнаго. до которого нѧ рѧ домѣстнтн гн бѣ нашѣ, прѣ моукоу свою стѡую ...

в нѣ по рѡдѣтвѣ хѣь таіѧ нѣла н стѣи м'ладѣцѣ. еѣ м з. д.

[арк. 369, початок 1:] гдѣ Ѡншлн внын фнлософн, іаггѣ гнѣ вѣ снѣ іавн сѧ іѡснфоу н рѣ. всѣ понмн ѡтроуѧ, н мѣрз его. н вѣжн до егѣптѡ.

[арк. 370, початок 2:] іакѡ довѣдѧ сѧ ірѡ. н его ѡмылнлн внын моуѣр'цѣ еѣе. послѧ, абы к' немѡ прнш'лн. с'тарѣшнын, н кнннцн, докторѡе, ко торын былн в' мѣстѣ.

[арк. 3713в./372, кінець:] постаранмо сѧ оугоднтн хѣу. нстннномоу бѡ ѡ н стѣоу нашемоу. іако томоу подобѣт, вѣсѧка слава. ѣть, н поклон енїе. ѡцю н стѡу н стѡмоу дхѣу ...

[арк. 372] мѣца гѣ. ѧ. на ѡрѣзанїе гнѣ. еѣе. лѣ. зѧло б.

[початок 1:] ВЪ ѡНЫН ЧАСЫ. ІА СМ ВЕРЫНЖЛН ПАСТЫРІЕ, СЛАВАУН, Н ХВАЛАУН БѢ. ѡ ВЪШНКН ШТО СЛЫШАЛН Н ВНДѢЛН ІА МОВЛЕНО БЫЛО ДО ННХ.

[арк. 373, початок 2:] СЛЫШАЛН ЕСТЕ НАМНШІН ХРЪТІААНЕ, ЧНТАНА СЪТГО ЕУЛІА. ПРНСЛОУХАНЖЕ ѡ ВБРѢЗАНІН ГНН. ІАКЪ СМ ПОВѢДАЕ НСІОННО, Н ДНІН.

[арк. 374зв./375, кінець:] А МЛТЬ Н ЛЮБѢ МЕЖН СОБОЮ НМѢТН. АБЫ ТЫ Н НА НА МНЛОСЪТН БЫ ХС, В ДНЬ СОУНЫ. КЪТОРОМОУ ЕН ВОУДЕТЬ, ЧТЬ, Н ХВЛАА ...

[арк. 375] В НЕ. ПРЪ КРЪЩЕНІЕ ГНН. ЕУЛІЕ. М. Г. А. З. А.

[початок 1:] ЗАУАЛО ЕУЛІА ТУ ХА СНА БЖІА. ІАКОЖЕ Е ВЪ ПРЪЦѢ НАПНСАНО. СЕ А ПОСЫЛАЮ АГГЛА МОЕГО, ПРЪ АНЦЕ ТВОИ.

[арк. 375зв., початок 2:] ПННЕ БЫ СМ ТОУ МѢ ПРНСМОТРНТН, Н ВЫРОЗОУМѢТН. КАДЫН ХРЪТІАСКІН ФЛКЪ.

[арк. 378, кінець:] А ѡ ВНДѢШН ПОКААНІЕ НАШЕ, ѡМЫЕ ДО КОЦА, Н УЧНСТ Н ГРѢХН НАШѢ Н СЪТГО ДХА ХА БЛГТН СПОДОБН НА ...
НА КЩЕНІЕ ГНЕ. ЕУЛІЕ М З С.

[початок 1:] ВЪ ѡНЫН ЧАСЫ. ПРНШѢ ТС ѡ ГАЛНЛЕА НА ІЕРДА КО ІѡАНЖ КРЪТНТН СМ ѡ НЕ. А ІѡА ВЪЗБРАНА СМ ЕМОУ Н МОВН.

[арк. 379, початок 2:] СЛЫШАЛН ЕСТЕ НАМНШІН, ХРЪТІАНЕ. ЧНТАНА СЪТГО ЕУЛІА. ПРНСЛОУХАНТЕ СМ ѡ КРЩЕНІН СНА БЖІА. ІАКО ТО ДХЪ СТЫ СЪПРАВОВА. ПОНЕ БЪ ѡЦЪ НБНЫН РЪМНОЖАЮЧН НАШЕ ДХОВНОЕ ВЕСѢЛА. РЪЛНУНЫМН СТЫ БЖТВА СВОЕ.

[арк. 382, кінець:] ТЕДЫ ТАКОВЫ КРЩЕНІЕ Н ПОКААНІЕМЪ СРОГІН ГНѢ БЖІН ОУБЛАГАЕМО. Н ВОУДЕ НА НА ЕГО СТАА МЛТЬ ЛКА. ПО ННЪШНІН ЧАСЫ Н В ДНЬ СОУНЫН ...

[арк. 382зв.] В НЕ. ПО КРЩЕНІН ГНН. ЕУЛІЕ. М. ЗА. Н.

[початок 1:] ВЪ ВРЕ ѡ. СЛЫША ТС ІАКО ІѡА ВЫДА БЫ. Н ѡШЕ ВЪ ГАЛНЛЕЮ. ОСТАВНШН НАЗАРѢ, ПРНШЕ Н ВЪСЕЛН СМ ВЪ КА ПЕРНАОУМѢ ВЪ ПОМОРІЕ ВЪ ПОВѢТѢ ЗАВОУЛОНИ

[арк. 382зв./383, початок 2:] СЛЫШНТЕ НАМНШІН ХРЪТІАНЕ. ШТО ВЫЗНАВА СТЫ ЕУЛІН, МАѢЕН. ХѢ ЖЕ ПРАЗНН БГОІАВЛЕНІА МННОУ. АЛЕ ЗАВШЕ КАЖЕ СМ НА НАВЪАТН ѡ КРЩЕНІН ГНН.

[арк. 386, кінець:] СВОИ ГРѢХН ВѢДАЮЧН КОЖДЫН З НА. ГОРКО ВЪСПЛАМО СМ. Н ВЛКОУ ХА ОУМЛН. Н ПРЪВО СМРТН ПРОСВѢТН НА. Н ГРѢН НА ѡПОУСТН. Н М ОУКЫ ВЪУНЫА ОУБѢГНЕ. ѡ ХѢ ТСѢ ГН НАШЕ. ЕМОУ ЖЕ СЛАВА Н ДРЪЖАВА ...

[арк. 386зв.] НА СТРѢНІЕ ГНЕ. ЕУЛІЕ. АД. Г. Б. ЗА. З.

[початок 1:] ВЪ ШНЫН ЧАСЫ. КОЛН СМ ВЫПОНННН ДНІЕ УЧНШЕНІА МРІН. ПО ЗАКОНУ МОУСЕУВЪ. ПРНЕСЛН ТСА ВЪ ІЕРЛН. ПОСТАВНТН ЕГО ПРѢ ГМЪ. ІАКО ЖЕ ПНСАНО ВЪ ЗАКОНѢ ГНН.

[арк., 387, початок 2:] НЕХАН ЖЕ БОУДЕ ВѢНАМ ЧТЬ Н ХВАЛА ГОУ БОУ НЗВ АВНТЕЛЮ НАШЕМОУ. КЪТОРЫН НА ТА УСОБЛНВѢ УБЪДАРОВАТН РАУН, Н БЛВЕ НІЕ СВОН СТЫ.

[арк. 392, кінець:] ПРОТО МЫ ВННН БОУДОУЧН ХРТИАНЕ СЕ СТЫ ПРДННКЪ О У ПОЦТНВОСТН НМѢТН, ІА СТЫ СЕМІУ. ВЫХВАЛАЮЧН СТОУЮ ТРЦЮ. УЦА Н СНА Н СТГО ДХА ...

[арк. 392зв.] МЦА МА Ф. НА СТЫ М МЧНН. ЕУЛІЕ. М. Г. К. З. П.

[початок 1:] ВЪ ШНЫН ЧАСЫ. МОУН ГЪ ПРНПОВѢСТЮ ДО ОУЧЕННКЪ СВОН ТЫМ Н СЛОВЫ. ПОДОБНО Е ЦРТВО НБНОЕ КОУ ДОБРЮЪ ГОСПОДАРЕВН.

[арк. 393зв., початок 2:] СЛЫШАЛН ЕСТЕ НАМНШІН ХРЕСТИАНЕ. ЧНТАНА СТГО ЕУЛ. ПНСЛОУХАНТѢ СМ ВЫКЛАДУ ДХОНА. ПОНЕЖЕ ГОСПОДА Е ДОБРЫ УЦЪ НБА Н ЗЕЛѢ, ГЪ НА ТС ХС.

[арк. 397зв., кінець:] А РА НА ВЪЗАТН Н ДОМѢСТНТН ДО ТОН ВЪДАУНОН БЛ ВЕННОН ВНННЦѢ СВОЕН, ДО СВОЕГО ЦРТВА НБНАГО ...

[арк. 398] МЦА МАУТА. ЗІ. НА СТГО ПРНБНА УЦА НАШЕ ОЛЕЖЕА УЛКА БЖІА. Е УЛІЕ ПРНБНЫ УБШЕ М. З. МГ. ПН. МЦА. СЕ. А. НА СТГО СЕМНУНА СТАЛЗННК А. НСТОУА, У СТО УЛЕЖЕН УЛЦѢ БЖІНМЪ. ІА У ЖНВОТЬ СВОН СТЫ СКОУН.

[початок:] БЫ В РНМѢ НѢАКІН ЧЛКЪ ПРЕНЕНШІН. НМЕНЕ, ЕУФНМІН. А ВЪ Д ВОРѢ ЦРТѢ БЫ СЛАВЕ. ПОНЕЖЕ БЛГОУЕСТНВЫН БЫ СПРАВѢЛНЫ. БГОБОННЫ Н ВЪ ЗАПОВѢДЕ БЖІН ХОН. КЪТОРЫ НА КОЖДЫН ДНЪ ОУВОГН ВЪ ДОМОУ СВОЕ МЪ НАКОМН НАПОН.

[арк. 402зв., кінець:] А КОЛН ЕГО ПРОВАДНН ДО ГРОВОУ. ТОГЫ ТАКОСТЬ В ЕЛНКАМ НАРОДОУ ТНСОУЛА СМ ДО ТѢЛА ЕГО СТГО. А ПДСТВО, ВЕМОЖѢ СЫП АЛН МЕТАЛН ПѢНАЗѢ.

МЦА. АПРН. КГ. НА СТГО МНКА ХВА ГЕУГІА. ЕУЕ. ІУА. З. НВ. ГЪ НА ТС ХС НАОУЧА СВОН ОУЧЕННКИ, Н МОУН ТЫМН СЛОУ.

[арк. 403, початок 1:] СЕ ЗАПОВѢДАЮ ВА. АБЫТЕ ЛЮБНН ДРОУГЪ ДРОУГА. ЕСЛН МУ ВА НЕАВНДНТЬ. ВНДНТЕ Н МЕНЕ ПРЪШЕ ВА ВЪЗЗЕНАВНДѢЛН. ЕСЛН У МУРА ВЫСТЕ БЫЛН МН СВОЕ ЛЮБНАЪ БЫ.

[арк. 403зв./404, початок 2:] ТАА ЕУЛІА Н НСТОУА, У СТО ГЕУГІН. НА Д ВѢ ЧАСТН НМѢТѢ УПОВНДѢНА БЫТН. СЛЫШАЛН ЕСТЕ НАМНШІН ХРТИАНЕ. ІАКО ТО ГЪ НАШЪ ТС ХС, НАОУЧА СВОН ОУЧЕННКН.

[арк. 406зв./407, початок 3:] Дроуґаа ґасць, наоуґн с̄тон. а звлаца,
ω с̄тѡ м̄нкоу геӯгін. тоӯ оуслыште на̄мн̄ш̄н̄н̄, х̄р̄т̄иане. іа велнк̄н̄ мо
џ трзпѣль с̄тын м̄нкь х̄в̄ь геӯгін. Ѡ поґань ц̄ревь пр̄е̄ мноґін ґасы.

[арк. 410, кінець:] а ґа ба проснтн, авь на раӯн̄ еґо с̄таа м̄лть нзо в'с
ѣмн̄ с̄тымн̄ свонмн̄ пр̄іатн. до своего ц̄ртва нев̄ена. авьмо в̄ не̄ помеш'
кана нм̄ѣлн ...

м̄ца ію̄ б̄т. на с̄тґо пр̄п̄вн̄а Ѡца наш̄е̄ ωнофр̄іа. еӯліе ма̄. за̄. м̄ґ.

[початок 1:] мов̄н̄ ґѣ сво̄н̄ оуґеннк̄ѡ. в̄ш̄н̄ко мн̄ е̄ подано Ѡ оца мо̄е̄. н
ннк̄'то не̄ зна̄е̄ едно с̄н̄ь. н комж бы с̄н̄ь хотѣ̄ ωб̄гавнтн.

[арк. 410зв., початок 2:] слышалн есте на̄мн̄ш̄н̄н̄ х̄р̄т̄иане еӯліе с̄тоє. о
ӯ которѡ̄ нмаемо слова, жнвѡ̄ в̄ѣн̄а. кзторын належ̄а во познаніе, само
ґо ба, пр̄аднв̄а т̄с̄ х̄а̄ с̄на̄ б̄ж̄іа.

[арк. 414, початок 3:] а што са дотыґе. страны с̄тґо пр̄п̄вн̄а Ѡца наш̄е̄
ωнофр̄іа. тв̄ ωпнс̄а̄ е̄ жнвѡ̄ е̄ с̄ты̄. с̄ты̄ пр̄п̄вн̄ы̄ Ѡцз̄ на̄ ωнофр̄ін. б̄ы̄ Ѡ
страны еґвп̄ес̄'кон. а мешка нм̄ѣ̄ в̄з кннов̄ін. не̄ далеко Ѡ пола фнв̄ес̄
каґо.

[арк. 415, кінець:] авь н на раӯн̄ еґо с̄таа м̄лть пр̄іатн до своего ц̄ртв
а н̄снаґо. іако с̄тґо ωца̄ ωнофр̄іа. авьмо в̄ не̄ помешкана нм̄ѣлн ...

м̄ца ню̄. не̄. на р̄ѡдество ґтна̄ пр̄тчӯѣ̄ н к̄р̄тлѣ̄ іωана на л̄нрг̄ін. еӯліе.
лџ̄. ґ̄. а̄. з̄. б̄.

[початок 1:] в̄з ωнын ґасы. за ірода к̄рзла жндѡс̄'ка̄. б̄ы̄ н̄ѣак̄н̄ сц̄ен̄н̄.
нмен̄е̄ захар̄іа. Ѡ племен̄е̄ ав̄іана.

[арк. 417, початок 2:] таа еӯліа на двѣ̄ ґатн нма̄е̄ ωповндѣ̄ набытн. н̄
н̄ѣшн̄е̄ с̄того. а фалеб̄'ного д̄н̄а. на̄мн̄ш̄н̄н̄ х̄р̄т̄иане. ωзнанмоӯт̄е̄ с̄тын е̄
ґлнсть лоуґка. ω р̄жес̄'твѣ̄ с̄того іωана к̄р̄тнтела.

[арк. 419зв., початок 3:] Дроуґаа ґасць наоуґн с̄тон. по н̄н̄ѣшн̄н̄н̄ ґасы.
е̄ оуґнтел̄н̄ немало. кзторын а̄ ґолосоӯ досы̄ нмаемо. але̄ п̄ѡбно не̄ е̄
мо ґолосѡ̄.

[арк. 423зв./424, кінець:] просаӯн̄ ґа̄ нашего т̄с̄ х̄а̄. авь намь раӯн̄ дат
н також̄ мысль, н такое с̄р̄це, авьмо са каалн ґр̄ѣховь свонх̄ь. з' мо
ц̄нож̄ в̄ѣрож̄. н надѣю̄ свож̄ до с̄тґо м̄лр̄'діа еґо...

[арк. 424] м̄ца ію̄. к̄. на с̄тґо пр̄рка іл̄н̄. еӯе̄. Ѡ лџ̄. з̄. д̄т̄.

[початок 1:] в̄з ωнын времен̄'на. днвовалн са народн ω словѣх̄ь, н ω
бл̄ґодатн походаӯнх̄ь нз̄ь оӯсть с̄на̄ б̄ж̄іа. н мовнлн не̄ сен̄ лн̄ е̄ с̄н̄ь і
ωснф̄ѡ̄.

[арк. 424зв., початок 2:] нжъ тоу сѣтъи евлн лоука ѡпнсоуѣ в' ннѣшнеи евлн. ѡ таемннцѣ бѣтва сѣго. кзторы, таемннцѣ. невѣр'ннн народн н е хотѣлн вырзоумѣтн.

[арк. 430зв., кінець:] абы на нѣ рачн бытн его сѣта мѣть лас'кавь по ннѣшннн часы н в'днъ соу'нын. кзторомоу е н боудѣ ѣтъ, н хвала ... мѣца авгѣта. ѡ. на превображеніе гѣ нашѣ тс хѣ. е'ге маѣ г. зѣ. з. ѡ пн шѣ сѣтъи евлн маѣфен тымн словы.

[арк. 430зв., початок 1:] по шестн днѣ. пом іс пѣра іакова. іѡан'на, брата его. н шѡ с нмн на гороу высокоу ѡсоб'но. н превобразн сѣ прѣ нмн.

[арк. 431, початок 2:] таа евлнѣ на двѣ чѣтн бытн. внннх'мо на'нмншн н хр'тіане тын слова. а'звѣща н, [//арк. 431зв.] евлнѣ сѣго. оу велнко н поу'тнвостн нмѣтн.

[арк. 434зв., початок 3:] дроу'гаа чѣсть евлнн ннѣшнеи на выклѣ д'хов'ннн. слоухантѣ на'нмншнн хр'тіане. што сѣ далѣ стало. вндаун петр'з ѡ ноу'ю хвѣѣ.

[арк. 437, кінець:] гдѣ сѣ маемо веселнтн на вѣкы н б'вѣн'нѣ внденіа е го. н товарнства в'шн'кн сѣтъи аг'гло' его. што на рѣ датн в'зседр'зжнтел ю бѣ ѡ'че. прѣ тѣ хѣ сѣна твоѣ мнлого...

мѣца авгѣ ет. на ѡспеніе прѣѣтыа бѣца. н пр'но дѣвы мр'іа. евлнѣ. лѣ. г. т. зѣ нд.

[початок 1:] чѣсж єднного. вшѡ тѣ до нѣкоторѡ мѣстѣка. а жена нѣка ѡ нменѣ мар'ѣа, прѣлаа его до домоу своѣго.

[арк. 437зв., початок 2:] тон евлнн выклѣ.пнсѣ. на рѣс'тво прѣстыа бѣца. мѣца сѣ н.

а шо сѣ дотычѣ ѡколо оуспеніа. прѣтоон дѣцѣ мр'ін. мѣре бѣжен. а'звѣща ннѣшьнѣ сѣтѡ а фалев'ного днѣа. вннѣ е' вѣ ѡзнаемнтн на'нмншнн хр'тіане.

[арк. 442, кінець:] а тѣ дла гѣ бѣ памѣтан ѣлѣ днѣ прнш'лын. не запо мннаи прнказаніа бѣжіа. абы тѣ н на гѣ бѣ не запоmnнн. н просѣмо его сѣтон мѣтн. гѣ есть прѣтаа мѣтн. гѣ есть прѣтаа мѣтн бѣжіа. абы тѣ н мы зо в'сѣлн сѣтымн его...

[арк. 432зв.] стлѣ ѡвщн. е'ге іѡѣ г. ѣ. зѣло лѣ. пншѣ сѣтъи евлн іѡѣ тымн слѡ.

мовн гѣ до жндѡ. которын былн прнш'лн до нѣ іа єм двѣ ов'ца. еслн к то множ єнндѣ. боудѣ з'бавленъ в'знндѣтъ нзындѣ, нщѣ, знндѣ.

[арк. 443, початок 2:] слышнте нѧмнѧшѧн хрѧтіане. тако нѧ шпнсоуеѧтъ сѧты еѧнѧ. ѡ нашѧ добрыѧ пастыри тѧ хрѧ. которыѧ дшюу свѧ положн за овѧца.

[арк. 447зв., кінець:] але тако прѧднвын овѧкн. слова ѧ слоухаемо, н тѧ чннѧ. хочемо лн быти с пѧнымн сѧ тымн его въ црѧтвѧн нѧн Ѧ. н голѦ его слышатн. ѧе боудѧт єднно стадо н єдн пасты. гоу бж в трѧци єднномоу ...

слово сѧты аплз ѡ потѧ н млтвѧ

[початок 1:] слышнте нанмнѧшѧ хрѧтіане. ѡ постѧ сѧтѦ. вовѧ сѧ гѧ бѧ пр ѡобразовѧ нѧ сѧвож. чѧтныѧ постѧ. [//арк. 448] постаун сѧ, мѧ днѧн. н. мѧ. ношѧн.

[арк. 451, кінець:] постарѧмо сѧ въ чнготѧ. днѧн сѧ пѧныя прѧтн. выс терѧгатн сѧ ѡ вшелакѦ зла. нно сѧ радѦтію дшевѧного спсѧнѧ додѧ. славаще сѧтою трѧцю ...

н въ сѧты ѡца нашѧ. аѧнасіѧ. еѧкпа, алеѧдрьскѧ. в сѧтѧн трѧци, н ѡ вѧрѧ.

[початок:] прѧше всѧхъ н сѧ всѧмн н рѧн всѧ. подобѧт прѧдн [//арк. 451зв.] воуж хрѧтіанноу вѧдатн шѧто ѧ бѧ. н почемоу дѧлѧн сѧ бжтво.

[арк. 454зв., кінець:] такѧ пшѧт аѧнашн. вызнавалн н хваллн. не мѧша ючн парѧсоуны. анн ты нстѧностн рѧдѧляючн. понеже ѡца н сѧн н сѧго дха. єднѧ ѧ нстѧность. єнѧ ты вола єнѧ справа равѧнѧ. єднѧ въ всѧ вѧн Ѧ. моць, достонность н хвала. сѧборъ костѧтнннгрѧскѧн шнре шпнсѧтѧ.

[арк. 455] зпомннанѧ. навка. сѧтого велнкѧ црѧ костѧтннѧ. ко крѧлѧ, н п анѦ велнкѧ. воевоѧ. н врѧннкѦ. н шѧкѧн сѧдѧтѧ сен землѧ. ѧе мовѧ тѧ.

[початок:] послѧхѧнте, ѧ вырозѧмѧте, вшѧцн. которыѧ данѧ ѧ моѦ нѧ л юмн бжѧнн. авыѧте н сѧдлнлн на зѧлн малын чѧ. гды вѧ ѧ данѧ ѡ ба влѧт н моѦ.

[арк. 458зв., кінець:] ѧ гды ты трѧ карностѧн оубѧнѧ. то боудемо н гѧ мѧ бѧгомѧ н сѧ всѧмн сѧ тымн его. въ црѧтвѧ нѧнѦ мешкатн...

прнповѧ. н зпомннанѧ ѡ богѧскѧ кнѧ. ѡ богатыѧ н немлѧтнвыѧ людѧ.

[початок:] члкъ нѧкѧн. ходѧ на полн. н оубндѧ, анѦ ндѧ к немоу, вѧ блюѦ, н лѧ. н засмоуѧтѧ сѧ барзо.

[арк. 461, кінець:] ѧ тѧ мешкаючн в законѧ. ѧ прнстоѧн на хрѧтіаны. про сѧчн вѧставѧнѧ гѧ бѧ. авы на нѧ рауѧ млѧтн н бытн. по ннѧшнѧн чѧсы, н вѧ днѧ соуѧны. кзѧторомѧ ѧ н боудеть...

[арк. 461зв.] прн мажѧствѧ. еѧліе. іѡ гѧ бѧ. зѧ ѧ.

[початок 1:] ВЪШНЫН ЧАСЫ. БЫ БРА ВЪ КАНА ГАЛЛЛЕИ. Н БЫЛА ТА МАКА Т СОВА. ЗВА ТЫ БЫ Т С ОУГНИЦН ЕГО. А ГЫ НЕ ДОСТАЛО ВНА. Н РЕЛА МАКА Т СОВА ВНА НЕ ДОСТАЛО.

[арк. 462, початок 2:] ТАА НАОУКА СТАА. НА ДВЪ ЧАСТН НМБЕ ШПОВНАДЪН А БЫТН НАМНИШН ХРТИАНЕ. А ЗЛАЩА Ш МАЖЕСТВЪ СТО.

[арк. 464зв., початок 3:] ДРЪГАА ЧА НАОУКН СТОН. ЗЛАЩА Ш ДВЦН ШПОСЛОУШЕСТВЪ. В ТЫН ТО ДРОУГОН РОСПРАВЪ ПШЕ КНИГА ЕСФН. ПНСЛОУЧАИ Ж Е СА ХРТИАСКИН ФЛЧЕ.

[арк. 467зв., кінець:] АБЫ БЫ ЗАВЖЫ БЛВЕНЫ ДО СКОЧЕНА ЖИВОТА И. А ПРН ТО ВЫХВАЛАМО ВШЦН ТРЦЮ СТРЖ ЦЦА, СНА Н СТО ДХА. НА ДНЬ ПОГРЕБОУ ФЛКА ХРТИАНСКО. ЕВЕ. ІУ. З. СІ. ПШЕ СТЫ ЕВЛН ІУА ТЫМН СЛОВЫ.

[початок 1:] МОВН ГБ КОПРНШЕШН К' НЕМЗ ЖНДО. ЗАПРАДЫ, ЗАПРАДЫ МОВЛЮ В А. КТО СЛХА СЛОВО МОЕ. Н ВЪРОУ НМЕ ПОСЛАШЕМОУ МА. НМА ЖИВО ВЪНЫ.

[арк. 468, початок 2:] ТАА ЕВЛІА. НА ДВЪ ЧАТН НМБЕ ШПОВНАДЪНА БЫТН. ТО Ю ЗО ВСЪ СТОВЪ, Ш ЕГО СТО МЛТН ГА БА. НМАЕМО РОЗМАНТОЕ НАПОМНИ АНА Н НАОУКОУ.

[арк. 470зв., початок 3:] ТОУ БОУДЕМО НМБТН ДРОУГОУЖ ЧАСТЬ НАОУКН СТОН. В ТЫН ТО ДРЪГО РОСПРАВЪ. ГДЫ СОБЪ СПОМАНЕ ЦЦА НБНА. КОТОРЫ Т Н Ю ПОДА ПРНВЛІН.

[арк. 474, кінець:] НАДЪТЕ ЗА МНОЖ ПРІАТЕЛН НАМНИШН МОН. ХОДЪТЕ ВЪ РНИН МОН С' ПОЛОУ СО МНОЖ. НА ВЪНЫН ВА ЗГОТОВАНЫН РАДОСТН Н ПОТЪХ Н ВАШЪ. ДО ОУГОТОВАНО ВА ЦРТВА НЕВЕНА...

[арк. 474зв.] Ш СНО ДНН. Н Ш СТРАННО СДАЪ ХВЪ. ПШЕ СТЫ ПРРК ДАМН. І З.

[початок 1:] СЛОУХАН ПНО НАМНИШН ХРТИАСКИН ФЛЧЕ. ІАКИН ДЕКРЕ ВЫШО С' КАЦЛЕРІН КРЛЕСКОН. Ш СОУНО ДНН ПРЪ ШНЫН МНЫН КАЦЛЕРЪ.

[арк. 478зв., кінець:] ШОКА ПОКОР'НОН ОУГОДЫ. Н ЗЕДНА СА З ГМЪ БГО. А БЪ Ц ЦЦА НБНЫН. ГЫ ШБАУТ ПОКОРЪ ПРАДНВЗЮ К СОБЪ, ПО НА СТВОРЕНІН СВОЕ. Н ДА НА ДЪДНИМН БЫТН ВЪ СВОЕ ЦРТВІН НБНО...

(18) РНБ, колекція Ю. Яворського 10

Збірник полемічних текстів, 30-40-ві рр. XVII ст., півустав, мова церковнослов'янська, староукраїнська.

209 арк. (без початку і без кінця, напис на колонтитулі *ѠБРАЗѠБОР'ЦѠ*), розмір арк. 152<240>186 мм., дзеркало тексту 105<170>130 мм., 18 рядків на арк., висота рядків 7 мм., висота літер 3,5 мм.; філіграні: «Три лілії в картуші» — близька до *Каманін-Вітвицька*, № 638 (1637 р.), *Лауцявічус* № 2204 (1637 р.); «Двоголовий орел» — не ідентифікується. Оздоблення: ініціали та заголовки виконані кіновар'ю. Оправа: непервинна, півфранцузька; поч. XX ст. 195x155x42 мм. Картоні палітурки, обклеєно клейстерним папером з малюнком «під фактуру дерева»; наріжники і корінець поволочено свинячою шкірою вохристого кольору. На хребті три інтролігаторські наліпки з червоного ледерину: на першій золотом витиснуто «Сборникъ / полемических / статей»; на другій — «Р.К.П.»; на третій — «Ю. Я.», а також четверта прямокутна паперова біла бібліотечна наліпка з шифром рукопису «Собр. Ю.А. / Яворского / 20». Форзаци з фальчиком виклеєні папером кремового кольору. На вільному аркуші верхнього форзаца запис темно-коричневим чорнилом «Сборникъ / догмато-полемическихъ статей / Рукоп. нач. XVII в. / (209 л.) / (Пріобрѣт. въ августѣ 1907 г. / въ с. Рыхвалдѣ, горлицка/го у., въ Галичинѣ / Ю. Яворский».

Зміст:

[арк. 1] Вѣ аплъ до тнтана пнсѧ мовачун. дла тогѡ тебе зоставнѣ въ кр нтѣ авѣ то чого не доставаѣ направнѣ. а нжѣ н того въ црквен бжеѣн ѡн ѡ часѡ праве по достѧкѡ н значѣне апостолове докон'унтн самн.

[арк. 7, кінець:] а которого часѡ ѡбразоборѣство ѡ самы же хрѣтїѧ по встало. чнтаѣ далей.

глава втораѡ ѡ тѡ которого часѡ ѡ самы хрѣтїанѡ ѡбразобѡство повѣ стало. н которын црн ѡбразобор'цамн былн. н на которѡ сѣборѣ въсел еньскѡ за то прокълѧты.

[арк. 10, початок:] ВЪ третѣ ствлѣ по хѣ, ѿ самы же хртїань, а мено внте, ѿ арїа. н его оуцнѣ вбразовѣство пов'стало.

[кінець:] а на нѣкоторое еще ѿ вбразовѣскїе слова. ѿказы чнтайте далей. гла. г. вбразовор'цѣ. на нѣкоторые протнвныє ѿ слова. ѿказъ.

[початок:] а нжъ вбразовор'цн пншжѣ вѣ апологїи своєи, прнводмун нѣк оторы епнскопѣ, іаковы вни протн вбразѣ мѣлн пнсати.

[арк. 14зв., кінець:] а дла чого крѣть, внднмое знаменїе в црквѣ [//ар к. 15] ставн. н во цутнвостн маѣ. н хвалнса нн. в томь чнтай далей. глава д. в крѣть внднмо знаменїн снѣа члѣкаго гѣ нашего тс хѣ. которое часж прншествїа втораго. авн са на вблѣцѣхъ нѣныхъ. н на мовы...

[початок:] понева напнсали вбразов'цн, н то вѣ апологїи своєи. крнжъ не з розказана бжего.

[арк. 41, кінець:] а нжъ тѣ нѣ н в тѣ протнвнїи оуцнжгаю са. іако бѣмо хвалою сѣтѣ, хвалѣ тлѣмннн, мѣлн. прото н на то ѿ тѣ ѿказѣ.

глава з. в хвалѣ н чєстн сѣтѣ оуцнжнковѣ бжнхъ. нжъ не таковою ѿ хвалѣ црквѣ бжїа чннн. іако са гѣ нѣ прѣ прѣрковѣ чннннн ѿ розказа.

[початок:] мовать протнвнїи, оуцнжгаючн црквн бжен. іаковы вна тѣю хвалѣ. котораа самома бжѣ належн. сѣтѣ чннннн мѣла.

[арк. 51зв., кінець:] млатѣ радн ѿ, кдыжъ са н тепѣ молѣт в нѣ, в чѣ чнтай далей.

глава н. в млатѣ сѣтѣ, нже сѣтїи н тепѣ молѣт'са в нѣ.

[початок:] мношн протнвнїи з велнкого оуцнорѣ. н непотребного прѣсѣвѣ зѣта своєго мовѣ.

[арк. 56зв., кінець:] н тѣ средѣ н пѣннцѣ дла чого постн. хочеш ли вѣ датн. в тѣ чнтай далей.

гла. ф.*

[початок:] нжъ нѣкоторын хотаун затлѣмннн пѣ. которын ѣт в црквн б ожен з розказана бжїе. н с подана апѣльскаго.

[арк. 72зв., кінець:] в которѣ тѣлѣ н кровн хвои. нжъ нѣкоторын блюз нѣ. прото н в тѣ чнтай далей.

[арк. 73] гла. аї. в прѣчтѣ тѣлѣ н кровн хвои. нжъ в вфѣрѣ правднв ое ѣт тѣло хво. кторое за нѣ распѣто было. н крѣ таж, которю гѣ з а многы нзлїѣ на ѿпѣщенїе грѣхѣ. н ѿказъ протнннн.

[початок:] бѣ вседерзжнтѣ, не хотаун презрѣтн сѣзданїе рѣ свои. ко

* Назва розділу затерта.

торое по образу и по подобію своему сзтворѣ.

[арк. 77, кінець:] и живота вѣчнаго наследіе. которого всѣмъ на спасеніи по олѣнтіи бл҃гтію твоею амѣн.

[арк. 77зв.] гл҃а. б҃г. ѡ ѡшѣшѣ свѣта сего. нжѣ ѡ нѣ памѣти чинити. и мнлостыню подавати. старого и нового законѣ писмо ст҃ое поволѣваѣ. и показѣ то нжѣ мы с нимъ не маѣ ... по розности, а до дна сѣднаго. [початок:] нжѣ ѡ вѣрныхъ ѡшѣшѣ свѣта сего. молити и мѣтыню давати старого и нового законѣ.

[арк. 83, кінець:] и на тоѣ дарова, и сподобѣ быти оученикамъ веселіа ст҃ы. ѡ вѣка емѣ оугоднишѣ амѣн.

[арк. 84] ѡ престѣн трѣиц. и ѡ нынѣ ар҃хидѣ вѣры. единой правдивой цркви х҃вы. гл҃а. а.

[початок:] много таковыхъ рѣчи видѣмъ, ѡ которыхъ мало розно знати. и мовити оумѣѣ.

[арк. 100зв., кінець:] ѡ взплощеніи г҃а нашего іс х҃а правдиве вѣрнѣ. прото и ѡ тоѣ чнтіи дале.

[арк. 101] гл҃а. б. ѡ превѣчно бжтвенно рождествѣ г҃а нашего іс х҃а. ѣ ѡ ц҃а. и ѡ взплоще... его ѡ дх҃а ст҃а. и рѣчѣмъ дѣвы мрїа. възлюбленіи.

[початок 1:] нехай не мнѣмаю еретичн. мовѣ афанасіи ст҃ыи. нжѣ вѣдѣмъ нѣю рѣ чинѣ бжѣ ѡцѣ.

[арк. 101зв., кінець:] ѡ чѣ хочете ли еще достаточней зрозжмѣти. послѣхай те доводовъ прорѣческихъ.

гл҃а. г. доводы с писмѣ прорѣческихъ ѡ правдивѣ божествѣ, и чловецѣ ествѣ х҃вѣ.

[початок 1:] таковыи звычѣи бы оу пррѣкѣ, нжѣ пррѣкѣмъ невѣрныи црѣмъ, ѡ прншествіи правдивого месіи х҃а.

[арк. 111, кінець:] оузрите тако ѡ тоѣ яснѣ свѣчѣ аплове, и ѣ оучѣнціи и наследични и ѡцѣ ст҃и.

глава. д. доводы с писмѣ аплѣзскихъ. и ѣ оучѣнковѣ. и наследичковѣ ст҃ы ѡцѣ ѡ правдивѣ бжтвѣ и члѣствѣ г҃а нашего іс х҃а.

[початок:] прѣше свѣдоцѣство наехѣи боудѣ ѡное зацное, выбраного научна бжїа. павла апла. которыхъ показѣмъ наѣ.

[арк. 119., кінець:] тепѣ же нѣжли еще ѣ на протнвныи ѣ доводы ѡкѣ оучѣннѣ. покажѣ на крѣце и то же и дх҃ѣ ст҃ыи ѣ правдивѣ единыи бгомъ сѣ ѡцѣ и сномъ.

глава. ѿ. ѡ бѣтвѣ дѣхо стго.

[початок:] ачѣ бы сѧ могло широко показати, нжѣ дѣха стго едно ѿ бѣтво сѣ ѡцѣмъ н стномъ, але нжѣ протнвныи хотѧ же сѧ прѣ бѣтва дѣха стго.

[арк. 1213в., кінець:] а кто бы шѣто комѣ приложѣ алѣбо ѡнѧ, на таково го ѿ положена клѧтва стѣ аплѣ н сѣмн възселѣстѣ сѣзѣѡ. ѡ чомъ ѡн таѣ далѣн.

глава. ѿ. ѡ нсхоженіе стго дѣха.

[початок:] црѣкѣ едно правднѡмъ хѣѡ, пѡмѡчн ѡныѣ слова хѣѡ. гдѣ тѣ мѡвнѣ.

[арк. 136, кінець:] тепѣ оуже приствпѣ до ѡказѣ на аркгѣменьты прѡтн вѡчѣ бѣтвѣ хѣѣ.

глава. ѿ. ѡкѧ на аркгѣменьты прѡтнвнѣ. ѡ бѣтвѣ.

[початок:] тѣтъ на нѣкоторѡи крѣѣ, хѣѣ. то внѣшн аркгѣмѣты прѡвѡчѣ н сѧ бѣтвѣ хѣѣ ѡкѧ оуѡннѣ, нѣла того авѣ нмн ѡнннѣ.

[арк. 150зв., кінець:] н ѡ крѣшенн дѣтѣн вѣрнѣ хрѣтіанѣ. котѡромъ ѡнн соѣ прѡтнвнн.

глава. ѿ. ѡ понжренн новокрѣскѡ. н ѡ крѣшенн дѣтѣн вѣрнѣ хрѣтіанѣ. котѡромъ ѡнн прѡтнвнн сѣ.

[початок:] ѡ понжреніѣ своѣ а гѣдѡчн крѣтъ дѣтѣн хрѣтіанскѣ кннгѣ з' дрѣкѣ выдаѡ, в' котѡрѣ смѣлн напнсатн.

[арк. 155зв., кінець:] да іако же възстѧ хѧ ѡ мрѣтѣ сѣ славою ѡчею т ако н мѣ въз ѡставленн жнѡта ходинѣ наѡнемѣ.

[арк. 156] глава. ѡ к аріанѡ. на слова н прѡтнвнн. прѣтѣн бѣн. н ѡ тѡ дла чѡго хѣ з' дѣѣ н о слюбленѡ мѣжеѡ. възлѡвѣчѣ сѧ.

[початок:] а нжѣ нѣкоторѡи мѡвѣ, н пнсатн смѣѡ, помѡвлѡчн прѣтѣю бѣю, іако бы ѡна мѣла чѡтырѣ стѡѡѣ по хѣ сѣ іоснѡмѡ.

[арк. 160, кінець:] слаѡ стѣн еднѡсѡщнѣн н неразѣлнѡи трѣн, ѡцѣ н стн н стѡмѣ дѣхѣ. н ннѣ н прѡ н въз вѣкн амнѣ.

днѡлогъ алѡ рѡѡѡѡ ѡ правослѡѡнѡи н справѣлнѡи вѣрѣ. еднѡи кѡѡ лнѣскои възстѡчнѡи црѣкѡ. ѡ стѣншаго н блѡженнѣншаго ѡцѧ мелѣнтнѣ ѡ. патрнарѣхн алѣѡндрѣнскаго.

[початок:] свѣтлѡсіѡщемѣ. к. кѡстѡтннѣ ѡснлѣѡн ѡстрѡскомѣ. блѡ чтіѡ нзѡѡстѡномѣ.

[арк. 160, кінець:] н с кѡстѡтннѡѡлѡ, шѣстѡѣ вѣторѡго рѡкѣ прислѡна.

максимъ архидіакона александріиска и всѣ въ ба православны в наоу
ка кохающіи са. унтѣннко кннги тои збавеніе зыут.

[початок:] блженѣишии, и възсестѣишии папа и патрѣха великаго мѣст
а александри кн, мелентіи нашъ ѿць и вѣка.

[арк. 163, кінець:] нехѣ же пѣности приложѣ в' проуцтаню еи. здоровы б
ѣте въ хрѣтѣ ісѣ помнлованыи.

діалѣ названыи хрѣтіаскѣи.

[початок:] понева са в не показѣ кто есть хрѣтіанѣ правдныи са в
не показѣ кто есть хрѣтіанѣ правдныи. а розмовлаю з' собою в то
то діалогѣ двѣ прѣсонѣ.

[арк. 209зв., кінець:] поневажъ оутѣнки и оутрапена которыи венѣзъ трѣ
пнмо. такъ шгенъ на оужнгаю. и вылѣчаю год'ны з' межн гонѣ. ты же
ты спосо...

• ТЕКСТИ ПАМ'ЯТОК •



БАН 31.6.26

[арк. 321] слово ѡ бл҃говѣрнѣмъ цр҃и константинѣ и мѣтрѣ е еленѣ.*
вз лѣто сѣмое ѡ нелѣ цр҃твоующоу правовѣрномоу цр҃ю константиноу.
тогда събрало сѧ мно҃ство нечестивыѣ варварѣ на рѣкоу доунавѣ хоташ
и переплысти и боевати въсѧ възтѣныѧ страны. и оузрѣвъ тѣмъ цр҃ь кон
стантинъ, събра вонноу свою, прише на рѣкоу борона сѧ и. было много
днѣи бывши тѣмъ и. и събрало сѧ мно҃ство бесчслное поганы. и поцали
мысли и бы назаутро перевѣсти сѧ и бити сѧ съ цр҃ѣ константинѣмъ. и
ста тои ноуи цр҃ь оу великѣмъ печали. и позрѣвъ на нбо и оувидѣ оуцма
своима кр҃тъ вели на нбсч си гаснѣ члнца свѣташе. и около него свѣз
ное написаніе. и гла бы съ нбсе къ цр҃ю константиноу побѣжан сѧ кр҃
тѣ врагы свои. цр҃ь же оужаслѣ и страхѣмъ въдрзжѣ. поца повѣда вѣ
можѣ свои. и на оутрѣе оучини оу древѣ авлашаго сѧ емоу кр҃табрано
и повелѣ рѣ плзкы носити на бра. тогы повѣмно҃ство бесчслное пог
аны а ныѣ жнвы понмали. [//арк. 3213в.] и шериоу сѧ тогы съ велико
ю ѣтѣж и славож цр҃ь константинъ въ цр҃нигра. и стрѣтила его мака его
елена съ великою ѣтѣж и тала сѧ радѣ великамъ ѡ повѣдѣ. по малѣ
же днѣ призва цр҃ь възси идѣскыѧ слоугы котрын оу нѣ върли показѣ
и кр҃та авленіа. и рѣ и повѣте мн которын бѣ сѧ знаменіе авлаѣ сѧ,
вни рекли емоу сѣ знаменіе не ѣ бѣ на. но снла ѣ нѣнаго ба въззѣ цр҃
ь кр҃тъ поше въ капще идѣское. и долн* възси поклонни сѧ ѣн колко
было хр҃тианскыѣ члкъ въ тѣ градѣ пришѣша къ цр҃ю. и рекли емѣ млн
сѧ влко дрзжавѣ цр҃твіа твоѣ се нѣ тебѣ авленіе съ нбсе снла хѣва

* Слово про благовірного царя Константина та його матір Елену, подібний до рук. Народного Дому, рук. 57, арк. 91-99: Мельник Ярослава, *Іван Франко й Biblia Aposcrypha*. — Львів, 2006. — С. 324-329.

ѿ сѣна бѣжа. и не тръпа видѣти ради нашего ѿ дѣвола мжунма сзшѣ с
 зѣ нѣсь волеж своею стрѣть прина за на плзтїю а не бѣтвѣ. вѣсе нспов
 ѣдаше емоу іа бы на крѣтѣ. і сїе слышѣ црѣь костѣтн. призваля евсєвї
 а еппа рѣскаго н крѣтн сѣ ѿ нѣ н мношн ѿ велмѣ крѣтнлн тога црѣь рѣ с
 тѣ велмн, н послѣ макоу свою елену вѣ іерлн. н многое мнѣство лю
 дїн ншло с неж. н воеводу аполоса пристави кѣ нн. н повелѣвь ен не
 катн крѣта гнѣ вѣ іерлнмѣ. егѣ жндова нсховалн на нѣ гѣ нашѣ тѣ хѣ
 ра [//арк. 322] спѣто. н вѣ лѣто двѣ сотное. н г е. по распѣтїн гнн.
 тогы жндове дрѣжалн іерлн. тогы і елена оуцнннаѣ вѣзысканїе велнк
 ое сѣ архнепѣ н воеводѣ аполонѣ ѡ крѣтѣ гнн. на нѣ же хс распѣ б
 ѣ. пришеши н повелѣла елена жндовѣ сѣбратн сѣ. н вѣ тѣ ѣ сѣбрало
 сѣ жндовы. г тнсаун. н рекла кѣ нн црѣца елена. вѣдаю бо что вы сѣ
 ма правднво есте былн преже бо вѣзлюбленїн бгѣ. н тогы видѣлн ест
 е свѣѣ, а ннѣ оузрнте тѣмоу. что нстннїоу лжеж сѣтворнлн есте. хот
 ашего на ѿ клѣтѣвы нзбавнн. н мрѣтѣвы вѣскрѣшающѣ. лестѣ нареклн
 есте гѣ славы. н ннѣ повѣдаж вѣ. нзберѣте межн собою вѣдажшн гор
 азѣ законы. жндова сѣбралн тнсауню мжжнн ѡндоша пѣчѣнн законн пр
 їндоша елена сѣ црѣца рекла н. еше дрѣугое повѣдаю вѣ вѣдаете лн что
 ѡ хѣ прѣрцн реклн. ѡ негѣ ннѣ вѣ вѣпрошаж ѡ вашѣ же стѣсрдїн что
 вы завѣжы поунтаете а ннѣ мѣвнте не вѣдаѣ. прѣтѣ ннѣ повѣдаю вѣ н
 свѣрѣте соѣт мжжѣ мжрыѣ н кннныѣ. лютѣ не задаж вѣ казнн. н по
 шлн жндове пѣчѣнн. выбралн ѣ мжжїн вѣдажшн добре законѣ. елена ц
 рѣца рѣ цн выбра [// арк. 322зв.] стѣ. ѡнн пришеши кѣ црѣцн. н реклн ен
 сїн црѣце горазѣ вѣдаж законѣ. црѣца елена рѣ н. вы оубо снѣве ннлєвы
 вслѣпѣсте срѣцн. н реклн еста не бытн ісѣвоу словоу вжїж мнѣгоемоу
 пороугалн есте сѣ. н бесчєствовалн прѣркы вашннн поунтажше а не вѣд
 аете нстннны. н ннѣ повѣдаж вѣ вѣскорѣ шѣше почалн мѣвнтн межн с
 обою. длѣ ѣ сѣн трѣѣ ѣннн на црѣца. ю бо не кѣ доброу ѣ на. едн же
 ѿ нн їода вымѣнса н рѣ вѣдаю ѡ тоѣ горазѣ что црѣца вѣзысканїѣ
 повѣдаю вѣждѣте нѣхѣто не повѣдан. аше лн повѣсте тѣ разорєна боу
 дѣ прѣданїѣ ѡцѣ нашн. дѣ бо мон закѣчен запѣвѣдѣ ѡцю моємоу снм
 оноу оумнраючн. а ѡцѣ мон мнѣ запѣвѣдавѣ повѣдаючн блѣдн ѣѣ. ко
 лн бждѣ вѣзысканїе крѣта на нѣ же тѣсѣ соудѣ ѡсоуднѣше ѡцн нашн п
 рѣпалн. н ты ѣѣ не повѣдан да тебе злѣ не замѣѣѣѣ. потѣ бо погнєн
 ѣ жндѣское црѣтѣво. н бждоу црѣтѣвоѣтн распѣтаго. н вѣроуѣжшн емоу.

[// арк. 323] тѡ бо ѣ хс̄ сн̄ь бж̄їи. и за тоу ю завн̄ распалн и погреблн
 ѣ. и творѣлн его ѣ бы оумр̄ль. а шн̄ь в з третїи дн̄ь възст̄а и явнса в
 зсѣ. и по м̄ дн̄ехъ възнесль сѧ на нб̄о. оу него̄ стеф̄а оувѣр̄н̄ бр̄а ѡ
 ца моего. и поуч̄а ѡ нменн̄ хв̄ѣ многы̄ оучн̄тн. и събралн
 сѧ многы фарисеи и книжн̄ци ѡсоӯлн̄ ѣ каменїе̄ повн̄тн. а сабоӯ е҃га в
 ѣ на х̄а гонн̄те. възвн̄гль народы̄ многн̄ на стефана. оумр̄дн̄ сѧ и оу
 чнн̄ ѣ а҃пла. и да̄ емоӯ ѡставленїе грѣх̄ѡ въз покапанїе хс̄. протѡ снм̄
 ѡ ѡцз̄ мон̄ заповѣда̄ ѡ х̄ѣ кр̄тѣ т̄а повѣдажун̄ да боудоӯ мнозӣ ѡ
 жндѡ̄ вѣрова̄ оу него. и азъ в̄а повѣдаж̄ аще в̄а възпросн̄ цр̄ца. что еи
 ѡповѣсте шн̄ реклн̄ и мы сего ни ѡ кого не слыхалн. и нн̄ѣ просн̄ те
 ве юдо колко въззысканїе боудѣ ѡ кр̄тѣ не повѣдан̄ мѣста того, гд̄
 е кр̄тѣ хв̄ѣ нсхов̄а и се ѣ повѣдаючн̄ прнш̄еше слоугы̄ ѡ цр̄цѣ позвалн̄
 ѣ съ гн̄ѡѡ. и іа̄ прнлн̄ жндове почала̄ ѣ цр̄ца пытан̄. и шнн̄ кз̄ нен̄ ни
 чего не ѡповѣдаше. разгн̄ѣвав̄шн̄ сѧ цр̄ца мнѣ лн̄ не ѡповѣдоуете. п
 овелю в̄а ѡгн̄ѣ съжнун̄. и шнн̄ того оубо мн̄ сѧ въз правѣж̄ реклн̄ и выд
 алн̄ юдоӯ повѣдаючн̄ тако сеӣ пр̄ркь. сн̄ь мжжа [// арк. 323зв.] правѣ̄
 на законы вѣдаѣ сеӣ твою волю оучнн̄ цр̄це. и възсѣ̄ жндѡ̄ нсповѣдав̄
 шн̄. цр̄ца̄ елеона възсѣ̄ ѡпоустнла. и тѡко̄ едннго̄ юдоӯ повелѣла дрз
 жатн̄. и назаӯтрн̄ дн̄ь рекла̄ цр̄ца юдѣ нн̄ѣ тоѡѣ жнѡѡ и см̄рть пр̄еле
 жн̄. и съверн̄ ѣ вѣдаѣ. юда р̄ѣ гже̄ цр̄це. кто мнмо̄ хлѣбъ камень іас
 ть также̄ мнѣ не вѣдажун̄ повѣдатн̄. и бою сѧ разгн̄ѣватн̄ ѡцз̄ своѡ̄
 преданїа. цр̄ца̄ елена р̄ѣ емоӯ. ѡ юдоӯ цн̄ на нб̄сѣ̄ хоуѣ̄ бытн̄ цн̄ на зе
 млн̄ жн̄. кажн̄ мн̄ ге̄ нсхов̄а кр̄тѣ хв̄ѣ. юда р̄ѣ цр̄це лѣтопнсець кажѣ̄.
 лѣт̄ с̄. и болшен̄. а мы мла̄ есмо̄ іа̄ можѣ̄ вѣдатн̄. еленѣ̄ цр̄ца р̄ѣ кз̄ нн̄
 іа̄ юдо̄ за кѡко̄ лѣт̄ помнн̄ сѧ тоѡѣ сн̄ьв̄ ін̄лв̄ы̄ нсх̄ѡ. и которын̄ гд̄е о
 умр̄лн̄ гробн̄ ѣ. юда р̄ѣ то̄ гже̄ пнсанїе̄ вѣсть а мы ѡ кр̄тѣ пнсанїе̄ н
 е дрзжн̄. и еле̄ нарекла̄ прз̄во повѣда̄ есь ѡ кр̄тѣ лѣта. а нн̄ѣ повѣд
 аѣ̄ не вѣдаж̄ юда р̄ѣ гже̄ цр̄ца събрала̄ з нн̄ сѧ рекѡ̄ а не вѣдаж̄. цр̄ц
 а р̄ѣ аще̄ явншн̄ мн̄ ѡ кр̄тѣ хв̄ѣ. то велнкон̄ ѣтн̄ спѡбл̄ю тѧ. тѡко̄ ты
 мѣсто тоѣ покажн̄ мн̄ гд̄е хс̄ расп̄а̄ бывѣ. и іа̄ повелю̄ своеж̄ ѡвластї
 ж̄ землю̄ мѣста того раскопатн̄. да кѡкѡ̄ бз̄ възсхоуѣ̄ полоучж̄ хотенї
 е̄ свое. [// арк. 324] юда р̄ѣ іа̄ цр̄це мѣста того нн̄ѣ не вѣдаж̄. и не
 повѣда̄ мннн̄ кто ѡ жндовъ ѡцз̄ нашн̄ ѡ тѡ̄ н р̄ѣ ѡ юдо̄ іа̄ повелю̄ т
 ебе̄ гладѡ̄ оуморн̄тн̄ колн̄ ты не повѣдаѣ̄ ѡ кр̄тѣ і елена̄ цр̄ца повелѣ
 ла̄ его̄ въз іамоӯ оувѣречн̄. и до семн̄ днѡѡ̄ не велѣла̄ емоӯ датн̄ іаст

н. въ семьѣ днѣ възсканѣ юда. млю са вѣ господѣ но вепоустѣте ма
 ѿ соудоу. азъ вѣ исповѣ где крѣтъ хѣвъ. н мѣсто где гѣ распѣ. а не
 вѣдавъ юда до певѣна где крѣтъ хѣвъ н схова вѣ которѣ мѣстѣ. токо
 вѣдѣ оу которон горѣ. а гора таа велнка ѣ. колн вывелн его нз тамы
 оупавъ нн анцѣ на землю тогы поуѣ млтвѣ правнтн тѣ повѣдажун, бѣ
 сзтворнвын нѣо н землю. сѣданѣ на хероувнмѣ, сзтворнвын шестокрнл
 атѣ аггль. н чѣтырн жнвѣнѣ ѣѣ не престѣно възпѣю, с. с. с. гѣ. сего д
 ѣла серафнмн нарнцаѣ са. двѣмѣ повелѣ древа стереучн жнвѣнѣ. гн бѣ
 е възсѣмн ты владѣешъ. іако твое сзѣаніе есмо ннѣ твоѣ вѣко вола б
 оуѣ. аще бы гн небы твоѣ снѣ бы ѿ мрн родѣ са. то небы толнкаа ю
 деса сзтворнѣ. ты нашего рѣн снѣеніа на землн іавн са. [// арк. 324зв.]
 н сз флкъ пожнве. тѣ же млю та вѣко бѣ сзѣаніе сзтворн іѣ мнвсе
 а слоугы своѣ послоушѣ есн. костн іавн ѿ земла іоснфѣовн. тѣ же нн
 ѣ іавн нѣ гн възсѣтнѣ крѣтъ. повелн вѣко бѣ. дабы ѿ мѣста того где
 нсхова крѣтъ хѣвъ іавнтн са дымоу блѣговоноу нзынтн. да н азъ боудоу
 блѣговоноу нзынтн. да н азъ боудоу вѣроватн распатомоу. іако тѣ хѣ
 цѣрѣ ннлѣвъ въз вѣкы вѣкоѣ. тако іудаѣ млщж са. въз тѣ ѣ потресе са
 гора н дѣ блѣ нзыде нз горы тоѣ іако стлзпѣ до нѣсь где ѣ хѣвъ крѣ
 тѣ тоѣ оубоав са іуда н крнкноу гласѣ велнкѣ тѣ рѣ, по нстннѣ
 хѣс творѣ н снѣ мнроу. блѣгдарю та гн. іако недѣнѣ ма ѿврзгль есн
 твоеѣ блѣтн. млю та ѿврзгль есн твоеѣ блѣтн. млю тн са іѣ хѣ. не
 поманн злобы грѣхѣ моѣ. но прнчтн ма нспрзѣ мнко стѣфанѣ. н въз
 ѣ рыскѣ н наѣ копатн. нскопѣ. кѣ лакѣ въз глоувннѣ, н нашѣ камѣ плос
 кын велнкѣ н знѣ тоѣ камень н оузрѣль. гѣ крѣтнаа. н томоу мнзсн п
 однвнлн са люде н колѣко лѣ лежѣ въз землн знжн мѣн нсхованъ крѣтъ
 хѣвъ н не почернѣ но лѣпше свѣтѣ оучннѣса. архнепѣ н люде понесош
 а крѣты въз грѣ, сз радостіж н хвалож велнкою. цѣрѣ елена рѣ [//арк.
 325] ѿ іоудѣ. іѣ нѣ сее знатн которын ѣ крѣтъ хѣвъ вѣкы нашѣ. іуда рѣ
 оу которого крѣта вѣроуѣ. да тоѣ просвѣтн себе са. тоѣ на срѣ мѣста
 положнша н на ѣтѣ мѣсцн. н се въз ѣ ѣ днѣ несоша лѣѣ мртѣвца на по
 грѣбеніе. іуда рѣ бы ѿ тоѣ. нсплзннвса дѣха сѣта рекль цѣрѣ ннѣ гѣже сн
 лоу крѣта хѣва познаѣ, н оувндѣвшн повелѣлн поставнтн дерево въз нѣ ж
 е лежаше мртѣвын юноша. н почал нставатн по єднномоу крѣтѣ на мртѣвѣ.
 н не было іавленіа ѿ двѣ. н положнлн крѣтъ гнѣ. н въз тон ѣ нсхватн с
 а мртѣвын. н поуѣ мовнѣ велнкѣ ѣ бѣ хрѣтіаньскын. н ненсказанна снла

ХѢА КРѢТЬ. ДА ПНѢ Ѡ СМѢРН РАЖРѢШН СА. Н ТОГЫ ОУЗРѢЛН МНОГН ЖНДОВЕ
 ПОЧАЛН ВѢРОВАТН ВЪ ХА. Н ДІАВѢ ЗАВНДАШЕ Н ХРѢТІАНСѢТВОУ. ПРНШЕ ВЪ
 РАЗѢ СТАРУН. Н РЖЦѢ ЕМОУ ѠПА СВАЗАНЫ. ПОУА ПОВѢДАТН ПРѢ ВЪСѢМН. Н
 КТО СЕ Е НЕ ДАН МНѢ ПРНМАТН ДШЬ УЛѢКЫ. Ѡ ТѢ НАЗАРАНЬН. ВЪСАКО
 СЕ ВѢ ПРНЗЫВАЕШН. АПНѢ ДРЕВО СВОЕ ІАВН НА МЕНЕ. Ѡ ІУДО УТО ЕСН СЪТВО
 РН ПРѢЖЕ БО ТОВОЖ СРЕБРОЛЮБЦЕ НА ХА ПРѢДАНІЕ СЪТВОРН. ЖНДО ПОВЕЛѢ П
 РОДАТН ЕГО ЗА Л СРЕБРЕНН. А ПНѢ ТОВОЮ ІОУДО ѠГОНН ЕСМЬ. А НА ТА ІУДО
 О ЦРѢА ВЪЗВНГНОУ. ДА ХА [//арк. 325зв.] РАСПАТА ѠСТАВНШН А ВОЛЮ МОЖ
 ОУЧННН. ТОГЫ ОУЗЛЫ Н МЖКЫ ЦРѢ ПРѢДА ТА. ДА ѠВРЪЖЕШН СА РАСПАТОГ
 О НЕ ТРЪПА МЖ. ІУДА ВЪСТАВЪ НА НЕЧЕСТНВЫН ДХЪ, Н
 РЕ. ВЪСКРѢШНШН МРѢТВЫЦА ГЪ ТУ ХС. ТО ДА ПРОКЛНѢ ТА Н ѠШЛЕ ТА ВЪ
 ТМЖ КРОМѢШНОУЮ ВЪ ѠГНЬ НЕОУГАСНМЫН. Н ТОЕ РЕ ІУДА НСУЕZE ДІАВѢ.
 ЦРЦА ЕЛЕНА СЛЫШАВШН ТО ВНАѢВШН ПОДНВН СА ІУДННѢ ВѢРѢ. УТО ѠНЬ ПР
 ОСЛАВН ГА. Н СТАЛА РАДО ВЕЛНКА А ВЪ ІЕРЛМѢ. МЖРАА ЕЛЕНА ОУКРАСНЛА
 КРѢТЬ ХѢВЪ ЗЛАТО. Н КАМЕНІЕ МНОГОЦѢННЫ. Н ПОСТАВНЛА ЦРКВЪ НА КРАННЕ
 ВЪ МѢСТѢ СЪТВОРНЛА РАКОУ СРЕБРЪНОУ. Н КРѢТЬ ГНЪ ВЪЛОЖН ВО НЮ. ДВА
 РАЗЪБОНННУН СТРАЖН ПРНСТАВНН. ІУДА КРѢЩЕНІЕ ПРІА Ѡ ЕВСЕВІА ЕППА РНС
 КАГО. Н НАРЕ ЕПЪ НМА ЕМОУ КРННА. ЕЩЕ ЕЛЕНА БОУДНУЧН ВЪ ІЕРЛМѢ, О
 УМРЪЗ ЕВЛОГЕН ЕПЪ РНСКЫН. ЕЛЕНА ПОВЕЛѢЛА ЕПЫ РНСКЫН, ЕЛЕНА ПОВЕЛѢ
 ЛА ЕПЫ СЪБРАТН Н ПОСТАВНША ІУДА РЕКОМА КРННАКА ЕПЪСТВО. Н ПОТО
 ЦРЦА ЕЛЕНА ПОМЫСЛНЛА ДАВЫ Н ГВОЗІА ЧТНЫА ЗНАДЕНЫ БЫЛН. НМЖ ЖНВЕ
 ПРОГВОЖНША ГА СЛАВЫ. Н ПРНЗВАВШН МЖРАА ЦРЦА ЕППА КРННАКА Н РЕ ЕМО
 У. ХОТЕНІЕ МОЕ СКѢУАЛО СА Е Ѡ КРѢТѢ. ЕЩЕ МН НАЛЕЖН ПЕЧА НЕМАЛА ДА
 БЫ Н ТВЮ ВОЛЮ СВОЖ ОУЧННЛА. Н БЫ ОУЗРѢЛА СТЫА ГВОЗІА КРѢТНЫА. Н
 РЕКЛА ТО [//арк. 326] ЕППОУ ЕЛЕНА ЦРЦА ПОМЛН СА Ѡ СЕ КЪ БОУ. ДА ІАВН
 НА. ТОГА ЕПЪ ПОШЕ НА КРАННЕ ВО МѢСТО СЪ ВЪСѢМН ЛЮДМН ВѢРОВАВШН К
 З БОУ. Н ТО ВѢДАА ПРЪВОЕ СВОЕ НЕВѢРСТВО Н МНОГО МЛАШЕ СА СЪ СЛЪ
 ЗАМН ОУМНО ПОУА ГОВОРНТН. ГН ТУ ХЕ СНЕ БА ЖНВА ОУСЛЫШН МА РАВА Т
 ВОЕГО НЕДОННА. ІА ДРЕВО КРТА ТВОЕ ІАВН ЕСН НА. УТО ТАКЪ Н ПНѢ СТЫА С
 ВОА ГВОЗІА ПРОІАВН НА. УТО НМН СТѢ ТВОЕ ТѢЛО ПРНГВОЖЕННО БЫЛО. Д
 А Н ПОКЛОННѢШЕ СА Н ЦѢЛОВАВШЕ НМА ТВОЕ СТѢ ПРОСЛАВН. ТЫ БО ЕСН Б
 З ТВОРАН ІУДЕСА ЕДННЬ. ІА СКѢУА ЕПЪ МЛТВОУ. ВЪ ТЪ УА ІА ПОМЛНСА.
 СВѢ Ѡ ЗЕМЛА ВЪЗСІА Н ПОЧАЛН КОПАТН ЗЕМЛЮ. НСКОПАЛН Т ЛАКТИН ВЪ ГЛ
 ОУБННОУ НАШЛН СТЫА ГВОЗІА ПО КАМЕНЕ. ЦРЦА ЕЛЕНА ПАШН НА КОЛѢНѢ С
 ВОН ПОКЛОННѢШЕ СА НАЧАЛА ЦѢЛОВАТН ПОВѢДАЮЧН ТА СЛАВА ВЪ ВЫШНѢ БО

У ТОБѢ ГН ТУ ХЕ. УТО Н НСПЛЗНИИ ЕСИ ВЪСЕХОТЕНІЕ СВОЕ. ТЫ БО ЕСИ БЪ
 ВОЛЮ ДАА БОАЩН СМ ТЕБЕ. Н ВЪСН ЛЮДІЕ ВЪСКЛНКНОУЛИ ННѢ РЎУМѢ. Н
 ОУ ТЕБЕ ВЪРОУЕ. Н ПОЧАЛА ДНЬ У ДНН ВЪРА ГА НАШЕГО ТУ ХА РАСПРОСТНР
 АТИ СМ. А КОТОРЫН НЕ ВЪРОВАЛИ. ТОГЫ ТЫН У ІЕРЛМА НЗГНАНИ БЫЛИ. ТОЛ
 НКАЖ БЛАТЬ ЕІПОУ КНРНАКОУ ДА ГЪ БЪ НЕДОУГЫ УГОННТИ. БОНЫА НЦѢЛ
 АТИ, МЖРАЖ ЕЛЕНА МНОСТВО [//арк. 326зв.] ЗЛАТА Н СРЕБРА ПОДАШЕ НА
 СЛОУБОУ ЦРКВИ. Н ПОРОУЧИЛА НА КРЪМЛЮ НЩН Н РАЗГНАША ЖНДЫ ВСѢ У
 ІЕРЛМА ОУТВРЪДНШОУ ВЪРЪ ХРІТАНСКОУЖ. ПОНДЕ СЪ РАСТІЖ У ІЕРЛН ВЪ
 ЦРЬ ГРА НАРЦАЕМЫН КОСТАТННЪ. СЛАВАШЕ ХА БА НАШЕ А НЕУНСТВЮ ЖНДОВ
 ОУ УГНАША У ІЕРЛМА. Н РАЗЫШЛИ СМ ПО ЗЛАА ІА СЪМА ЗЛОЕ РАЗСЪАЛН.
 ТА УНИ РАЗБЛЪДНЛН ЗА СВОЖ НЕПРАВЕЖ У ТО УАУ, ЦРЦА ЕЛЕНА ПРИШЕШН В
 З ЦРЬГРА. ПОНДЕ ВЪ ЦРКВЬ ПОКЛОННВШН СМ ПОЧАЛА ЦѢЛОВАТИ ЫТНЫ КРТЬ
 ХВЬ. ТА ЖЕ ВЪСН ВЕМОЖѢ. Н ПОТО МНОСТВО ЛЮДИН ПОЧАЛИ ТОПНТИ ХОТАУ
 Н ВНАДТИ Е. ТОГА ПОВЕЛѢЛА ЦРЦА СРЕ ЦРКВЕ ОУУННТИ АМБОНЪ. Н ВЪШЕ Н
 А НЕ БЖТВЕНН ПАТРИАРХЪ. НАУА ПОННМАТИ НА ГЛАУ КРТЬ ХВЬ. НВЪСН ЛЮ
 Е ОУВНАДѢВШЕ ТО. НАЧАЛИ МОУНТИ ГН ПОМЛОУН. Н У ТО УАУ ОУСТАВН ЫТИ
 УН ПРАЗННКЪ ВЪЗЪВНЖЕНІА НА ВЪСАКО ЛѢТО. МЦА СЕТЕБРА ВЪ ДІ ДНЬ. ТОД
 У БО ПРИНЕ БЫ ЫТНЫН КРТЬ ХВЬ ВЪ ЦРЬГРА. ПРОТО БРАЕ ВЪ ЫТОТѢ ДРЪЖѢ
 ЕГО. ПОКЛАНАЮЩЕ СМ Н ЦѢЛВН ЗНАМЕНАЮЩЕ СМ Н. УУНШАМО СМ У ГРѢХА
 УСТАВН ЗЛАА ДѢЛА ГНѢВЪ Н ЗАВН ЗЛОБОУ Н КЛЕВЕТОУ Н НЕУНСТОТОУ БЛОУ
 НОУЮ. Н ПРОУАА НЕОУГОДАА БОУ. УЩАЕ ДШН СВОИ. ПОСТО Н МЛТВАМИ, Н
 МЛОСТЫНЕЖ КЪ ОУБОГЫ УТО Е ОУГОНО БОУ Н СЕМОУ ЫТНОМОУ КРТОУ ПОКЛ
 АНАЮЩЕ.



[арк. 137] нже въ стѣхъ уца наше ннколы жнтіе въ кратцѣ спнсано.

архънеѣпа мнра лнкынской мнтрополіа.

БЛВЕНЬ ЕСИ ХЕ БЕ НА УТО ДНВНАА Н НЕИСКАЗАННАА ДѢЛА УННШН. ВЪСЮ ЗЕ
 МЛЮ ВЪЗЪВЕ [//арк. 137зв.] АУНАЪ ЕСИ СВѢТЛЫН ПРАЗННКЪ ВЕЛНКОГО ННКО
 ЛЫ БРАА ПОХВАЛН. ТЖЮ ЗЕМЛЮ ГДѢ БЫ СТѢ ННКОЛА. НА НМА МНРЪ ЛНСКЫ
 А МНТРОПОЛНА. Н В НАШН СТРАНА ВЕ РО УЛУСКЫН. ПАМА ЕГО СВѢТЛОУЮ ВЪ
 ННѢШНІН ДНЬ ПРАЗНЖЕ. ВЪ ННѢШНІН ДНЬ ЗЕМЛЮ УСТАВНАЪ. НА НБЕСА НДЕ
 ТЬ ОУ НБО К БЖІЕМОУ ПРТАЖ. ПОКЛОНИ СМ ВСА ЕГО МНТРОПОЛІА СТГО Н У
 НАГО ЗАПАХЖ ПОЛНА Е. ННѢ ЦРКВНЫН ПРТАЪ УСТАВНАЪ НДЕ ОУ НБО К БЖІ

ю прѣлаж. ѿнѣ ѹннове аггльстѣн похвалаж памѣ его свѣтлажю. ѿне две
ри райскыя велнѹаѣ са ѹтѣ в нѣ стѣын ннкола вшелъ. ѡнъ бо стѣо сво
е честно оупаслъ. ѿнѣ всн вѣрнѣи ѹтое жнтѣе его похвалѣ. англское
жнтѣе на зѣан. нмевшаа ѿнѣ влкъ ѡлоуѹаѣ са. еднносоуѹинон тронцн н
еѡлажѹно жнвѣт. дѣхъ стѣмѹ прнчастѣннкъ бывъ. ѡ младостн маца не в
зкжшалъ ннкакѣ. ѡ соуботы до сѣботы толко хлѣба вѣзкжшалъ. а ко
ли са прѣжннкъ велнкѣ прнгодѣть. н ѡнъ тѣгды ѡвѣщѣе нз древа ед
алъ. ѡдежда его вѣ н покѣрѣна н ѹтна н мнла стѣмоѹ дѣхъ. на честн
ѣ его ногѣ плюснакнѣ до глезнж. вѣмѣсто жезла нмѣаше ѹтын крѣтъ.
полннѹоѹн слово хѣво рѣнное. аще кто хошетъ вѣслѣ мене нтн тон да
ѣврѣжетъ са себе. тѣн пондѣ за множ. тѣ рѣнно кто восхошетъ наслѣ
днтн црѣтво нѣое тѣ бы нмѣль ѡставнтн тлененное сѣе [// арк. 138] ж
нтѣе. сего свѣта лакѣство. протѣ того жадалъ стѣын ннкола. хотѹн п
рѣатн наслѣднтн црѣтво нѣное. беспрестанн мѣлѣса бѣоѹ по вѣса дѣнн в
з црѣкѣн вндали его людн а вѣ ношн безъ сна. пребывѣ до оѹтра мѣлѣс
а бѣоѹ колн оѹ были родѣ. дѣ лѣт н пошѣ прѣ ѡ того града. по прѣрѣск
омоѹ дѣвъ словоѹ. ꙗко пѣтнца ндоѹ вѣ пѣстыню. прѣе печѣ ѹтнаго н ж
нѡтворѣща крѣта вѣса дѣвѣдскыа слы поправь. н дошѣ кесарѣа фнлпн
повы. н пребѣ. г. лѣта тѣсннн н скрѣвннн пѣ оѹходѣнн. н довроотоѹ
дѣшн своен сѣблѣдн. н кто ли послѣпѣа его. н прнтѣ кѣ немѣоѹ сѣ вѣр
ою. слыою хѣвоу нцѣлѣ. н вѣ то время сѣлоѹнн са замѣшенѣе велнко
е. прѣнде рѣтѣ слынаа поганскаа. н вѣсн хрѣтѣане грѣчестѣн ѡвѣгоша
оѹ тѣрѣженн пѣгорѣе. стѣын же велнкѣн ннколаѣ. н оѹвѣдавъ погѣскоѹ
ю слыѣ велнкоѹю. ѹтѣ немѣоѹн протнвнтн са людѣ хрѣтѣанскѣ протнвоѹ
погѣствоѹ. вѣ то время прослѣзн са стѣын ннкола. н пѣ на землѣ ннцѣ
мѣла са бѣоѹ хрѣтѣаны. рекоѹнн гѣ хѣ бѣ мон. рѣзроѹшн са бѣговорнѣхъ.
стѣлпъ н ꙗзыкъ растоѹнѣ. потѣптѣ есн вѣсю слыоѹ дѣаволскоѹю. такѣ
гѣ растоѹн поганскѣн ꙗзыкъ сѣн. даѣ гѣ своемоѹ родѣ хрѣтѣанскомоѹ по
мошь. ѡ толѣ гѣ по [//арк. 138зв.] знаю. ѹто послѣоѹшаешн гѣ моего мѣ
ленѣа раба твоего. н вѣставъ ѡ земла н прѣстрѣ рѣцѣ на нѣо. н мѣлт
воѹ нсплѣннѣ. н се прѣнде кѣ немѣоѹ глѣ сѣ нѣсе дрѣзан ннколае. любо
вннче стѣо н трѣцн. занѣ же тѣвонн мѣтѣамн сѣкроѹшѣ са поганскѣн ꙗ
зыкѣ. н тогѣ стѣын ннкола вѣшѣ вѣ рѣтѣ хрѣтѣанскоѹю. н не моглн его н
нкѣтѣ вндаѣтн. занѣ ѡвѣ свѣтѣлы ѡкрыль его. тако вѣзропн гласѣ велѣ
нмѣ. ѹто ѣ вѣрнѣ хрѣтѣанѣ. сѣтворнтн хѣво знаменѣе на лнцѣ своѣ. не

можѣ възпросити кто ѣ и не прикоснетса къ бѣ мечь поганскыи. стын же никола рѣ къ ннѣ. и възсн хрѣтіане едннѣмн оусты рек'ан. бже стго ннколы помози на. и з'наменѣше са знаменіе крѣтныѣ. и оударилн на рѣ погѣскоую снлож бжїею. и молнтвамн велнкаго застоупннка ннколы. п оразилн и шнь поганскыи злын языкь. мннотв'шжѣ временн малоу. повн вати ѣ наѣ стын никола пѣтн ѡалѣ сїн. дѣ еси знаменіе бошнса те ве гн. ѣ оубѣжатн ѡ лица лоукоу. тако възсн хрѣтіане прославнша бѣ. за нѣ стго ннколы дѣла. нзбылн ѡ поганѣ гор'кыа смртн. въз то вре ма црѣ хрѣтіанскыи. и възсн кннзн гречестїн. наѣша стго ннколы нска тн хотаун емѣ дары датн стын же никола не възсхотѣ явнтн са ѣ. и много нскаше его сз слззамн и не наш'ан ѡ толѣ стын никола [// арк. 139] пошѣ въз страны кесаренскыа. ходн въз арамін гѣ и ѣ мїїн. крѣтн ль и оуѣн въз бѣ жнва. прокаженѣ шнщѣ нсцѣла. прошѣ арамію. и пош ѣ въз апамїю снр'скоую. и тѣ была црквь въз нма стго мнханла архнс тратнга въз тон црквн сѣдѣль рѣ днїн. а ннктѣ его не могал вндѣтн. колн са прилоуѣнло въз стоую велнкоую нѣлю. и възш'ан възсн лїѣ въз црквь помлнтн са. и была нѣакаа дѣца нмала въз себѣ дхъ неѣтын. я къ наѣалн пѣтн въз црквн въз тѣ ѣа възшѣ бѣсь въз дѣцю и ржшѣ еа поѣ ѣ мжунтн вел'мн. тогдѣ доѣхъ неѣнстын оусты еа наѣаль крнѣатн. ѡ ннколае ѣто снлоѣ нмѣешн на бѣсы поѣто мжуншн на. и оѣслышалн възсн лїѣе бѣса говорѣун ѣѣнмн оусты. и наѣаша днвнтн са. тако ѣто сен говорн бѣсь. ѣто ѣ никола кого нменотѣ бѣсь. и бѣсь ь рѣ къ ннѣ не внднтн лн его. оѣ прнтворѣ стоѣ. рѣ днїн ѣ како тоѣ пр ншѣ. и повер'ноѣв'са бѣсь. сз дѣцею възшѣ възнь гдѣ сѣдн стын никола. и възскълнкѣ гласѣ велнкѣ. ѡ ннколае снлоѣ нмѣешн на бѣсы. не велн мн понтн въз шгнь неоѣгаснмын. тогѣ възстѣ стын никола и порннѣ его на землн. и възложн палець свон малы въз оѣста дѣцн. и поразн бѣса ѡ възсѣхъ въз оѣста въ еа. и рѣ стын никола тебѣ говорѣ доѣше неѣн стын. повѣ како еси възшѣ въз дѣцю сїю. и бѣсь рекль емоѣ нашѣ есмн [//арк. 139зв.] ен на еднѣ мѣстѣ. пѣ явлонѣж сплѣію. и позавндѣ кра сотѣ еа и ѣнстотѣ. и възнїндохъ въз ню того дѣла ѡ бѣ нсоѣшѣ са. и рѣ емоѣ стын никола. пондн въз амѣл'тїнскоую рѣкоѣ. ѣто въз нен в оды нѣсть. тѣко едннѣ пѣсѣ. и бждн тамо мжѣенѣ до скон'ѣанїа вѣка въз тѣ пѣскоѣ. бѣсь же оѣслышѣ мжнїе свое и ѡнде плаѣа са. дѣца к ако бы възстала. ѡ недоѣга своего. и поѣала плакатн са оѣ ногж стг

о ннколы мовачн млю тн са. стьые бжін помлѣн ма. нзбавн ма ѿ не
 честнваго сего дха. стын же ннкола възложѣ ѣтноую свою ржкоу на
 главоу ен. н вчннѣ хво знаменіе н рѣ пондн с покоѣ. оуже к тебѣ не
 прнстѣпнтъ нечнстоє. пріемъ же двѣца ѿ него зравіе понде раѣа са. а
 велнкыи ннкола възставъ н пошѣ танно. чтобы его лѣѣ не вѣдалн. н възн
 їнде въз гра кнпръ н оуслышавше гражане срѣтоша его възсѣ градѣ. пр
 ншѣ же въз гра стын ннкола. шѣ въз єдннѣ мѣстѣ. н прнведоша кз нем
 оу людїн немощныи чнслѣ. м. н є. н рекоша емоу слоугѣ гнѣ знаѣ что
 кз нѣ есн прншѣ ѿ ба. н зравнтн нѣ ѿ немощен нашн. протѣ помлоуи
 которын злѣ не могѣ въз градѣ сѣ. ѡнъ же рѣ кз ннѣ. вѣроуете ли въз
 га нашего тѣ хѣ снѣ бжїа. сзтворшего нбо н землю вждете зравн. ѡн
 ѣ реклн вѣроуетѣ. что нстнннын гѣ нашъ тѣ хѣ. [// арк. 140] н познѣ сты
 н ннкола вѣроуѣ ѣ чтоую. н оузѣ ѡашѣ что нз неѡ водоу пїеть. н възл
 ѣ оу ню масло н водоу. н въззрѣвъ на нбо ѡчнма наѡѣ млтн са. нсты
 ннын бѣ. нстѣнн добротѣ сннце правѣное. просвѣтн есн свѣтъ въз тмѣ
 сѣдлшн. н прнзрн на людн сїа чнстн. блвєнь воды нврданскыѡ н ст
 тнль ѣ. такѣ блвн сїо водоу. такоже блвнль есн коупѣ селоуамовоу.
 вон гноѣ многы възздоровн есн н еше како прнелн сен пррцѣ. не ѡмана
 кнѡса срїнскаго. н оучннл есн сѣмнжы. ѡмытн са. въз іорданн рѣц
 ѣ н възздоровн тѣло его. та же н ннѣ прнзрн на людн сїа. н чнстн
 ѣ ѿ немочїн ѣ. н рѣ немощныи разволоунтѣ. нс портовъ своѣ. прїѣ масл
 о н помаза ѣ. кождоу ѿ главы н до ногъ. н рѣ ѣ пондѣте. оу фарфан
 оу рѣкоу адамасковоу. н погроузнтеса сѣмнжы по словоу іелнсевоу.
 шѣше сзтворнлн тако. н въз тѣ ѡастъ здравн сталн телесы своѡмн н оу
 вѣдалн люде града того. что ѡздоровѣлн мѣѣ ѡны. почалн прнвѣгат
 н кж стмоу ннколѣ. н стын ннкола оувѣдавъ что са нсходѣ людїе м
 носн ко немоу. възстѣ пошѣ въз та ѣ кнпръ. н възшѣ въз антнѡхїю въз ст
 тын гра. н бывъ въз нѣ бѣ днїн сз стымн ѿцн помолн са. нсплзннвъ м
 лтвоу пошѣ въз рѣ кз стмоу петроу. ндоучн поутѣ наѡѣ млтн са спс
 н ма гн [//арк. 140зв.] н сзблудн ма. занѣ далекын пѣ ндоу а како
 скончавъ млтвоу. н стрѣтн его бѣсь сз възсакыи лхѣ наплзненъ ѡчн
 его. како ѡгненныѡ зѡубы его іѣ оу свѣра а волосы его іѣ верблѡдов
 ы. а колн оузрѣль его стын ннкола. н познавъ его лоукавство. н наѡ
 ѣ пѣтн ѡгалѣ сїн ѿ стрѣтенїа бѣса полоудѣнѣ. н падѣ ѿ страны твое
 ѡ тысяща н тма ѿ десноую тебе. к тобѣ же не прнвлнжн са н то оу

слышá вѣсь его млтвоу пá лицѣ на землю. и рѣ стын никола ты кто е
 си и где ндешн. и рѣ емоу вѣсь азъ есмь аггль свѣта ндоу чннннн пр
 авдоу. и рѣ емоу сты никола. что рѣ еси нже вѣсь ты еси и престоу
 пнн. ндешн многы прелстннн. и вѣсь рѣ емоу чемоу хоулы на мене к
 ладешн. стын никола рѣ емоу нстннноу реун говороу тебѣ. ты вѣсь е
 си нечнстнвын. како смѣешь нареун себе агглó. и вндѣвь вѣсь что не
 можѣ премоун. сконн главоу и оусты дѣса вѣмн. и рѣ стын никола. и
 е нмаешн выннн ѿ ржкоу моею темнын вѣсе. заклннаю та вгнѣ вѣун
 ѿ мжннн твоѣ. скажн мн дѣло свое. акын закъ нмаѣ ѿ сотоны. и вѣс
 ь рѣ емоу хоуж н вѣ сомы и вѣ пнры лѣдскыа. да възкладываю мыслн
 и рѣ лнхын и помыслы. чнню свары и дшегоубство межн лѣмн. и раз
 гнѣва са велнкын никола велнкы гнѣво. [//арк. 141] и прнтекль нмѣ по
 рнноу его на землн. настоупн на него. дхъ же неѣтын наѣа хоулннн и
 говорннн что вбндешн стече бжнн нколае. поустн ма а пондоу вѣ п
 оѣ свон. стын никола свазавь емоу ржцѣ и носѣ. и знаменнѣ кртнны з
 наменавь на землн растоупн са земла. жнѣ лакó възложн его тамо. и
 потó впа знаменавь землю и стоупн са земла ѣа прѣво была. тога п
 ошѣ стын никола вѣ пакостн. и потó послá гѣ вѣ аггла своего. влюстн
 его вннн и до рнма. и колн прншѣ влнко рнмоу. и стрѣтн его вѣ гра н
 цѣловалн его. и шѣ вѣ гра пошѣ вѣ црквь стго петра. и помлн са г ч
 асы. и сталость блгожханнѣ велнкое и ѿ га нашѣ тс хá. и превы вѣ р
 нмѣ д. днн. порнннваа пом вѣ црквн бжнн. пооууаа людн сты пнсаннѣ.
 и добры дѣль мжростн га нашѣ тс хá. и вышѣ нз рнма. и пошѣ вѣ егн
 пѣ александренскын. и прншѣ на вноу страноу рѣкы иордана. и тá ход
 н ѣ лѣ. что было немоцны нцѣлаа и жравн было его. ѿ нѣлѣ до нѣлѣ
 трн зерна вобоу соухаго възкоуша. хвалѣун ба вѣ трцн дхó сты потв
 рѣженнѣ нмѣ и было стое лице его ѣа бы агглó. и потó пошѣ вѣ землю
 аснрскоюу. и прншѣ вѣ нѣкын гра. а кнá того града нмалъ стна еднна
 го болны и нечнсты дхó. помѣтаа его сквозѣ поустаа мѣста. и оувнд
 ѣ [//арк. 141зв.] то стын никола. трѣпачн младѣца того. и рѣ ѿцю и
 мтрн его вѣроуете вѣ га нашѣ тс хá. възздоровѣѣ стнъ вашъ. и внн пр
 нпалн сз слззамн кз ногá его. и прѣстын никола колн въздоравѣѣ стнъ
 вашъ. вѣрзѣ вѣ хá что правын ѣ вѣ на. сзтворнтѣ небѣ и землн. и ст
 ын никола възнѣ ржцѣ свон на нбо рѣ. помлнса гн тс хѣ едннорóнын.
 стнъ слово бжнѣ. ѿстнль еси нколнко гедешна. и рáдрá еси вѣшество

его. въздорѡвн ѿнѣ сего раба твоѡ. чтобы ѡ сѡ похвалено нма твоѡ
 стѡе. н възслѣ молнтвы знаменѡ младенца. н рѣ тебѣ говорѡу дше не
 чнстын како възшѣ есн въз младенца сего. бѣ же рекь емоу. млюса ст
 тын ннкола. занѣ посланъ емь ѡ бѡ. нж дѣлы лѡдскымн велено мн по
 лнхотѣ ѡца его н мѣре. стѣн ннкола рѣ емоу. где ѡ кто та пославь.
 н бѣсь рѣ оу оумерь въз мжцѣ бѣшн. н мнѣ не велѣль вынтн нз него.
 стѣн рѣ внднте братѡа что за грѣхы ѡцевы н матерны днтѡ бѣдоу п
 рѣемлѣ. такѡ стѣн ннкола свѡзавь емоу ржцѣ н носѣ положн бѣса на
 землн проклѡ его. а младѣца въздорѡвн. н вндѣвше тоѡ чѡ. почалн
 вѣроватн много мнѡство в лѡдѡнскым н варварскым. н възннде въз рѡн
 скымн грѡ лнкынскы паше лнце его н ржцѣ н носѣ стѣн мнро. н вѣ нарѡ
 наплзнн сѡ [//арк. 142] запахоу мнрна. н възсн немощннн нсцѣленнн жра
 вн сталн. слѣпнн прозрѡлн. глоуснн слышалн прокаженнн чнстн сталн.
 которын нечнсты дѡухѡ ѡдръжнмн былн с ты бѣсн нзгонннн быша. а
 мнн ѡздорѡвѣлн. оуслышавь ѡ нѡ патрнархѣ. н прнзлавь кз себѣ пр
 пѣвнѣ ѡцевь рѣ кз нн. слышалн есмо въз градѣ лнкынскѡ ѡ мж нменѡ н
 нколаѡ. мнѣ же чѡе жнтѡе нмѣаше кз бѡу творѣ чюдеса велнка. н м
 ного поганѣ въз вѣроу хрѣтѡанскою ѡвратѣ. пондѡ во въз лнкѡнскымн грѡ
 н оузрѣннн какѡ ѡ члкъ тѣ. а колн пошѣ бжтвенымн патрнархѣ сз стѣмн
 ѡцн въз лнкынскымн грѡ кз стмоу ннколѣ. а было тон дороги. л мн. н
 оуслышѡ стѣн ннкола. что ндѣ патрнархѣ вндѣтн. възставь зажѣ свѣщ
 а н въззѡ кадло въз ржкѡ. стрѣтн сз свѣщамн. н сз заподѡ аггльскымн.
 н оувѣдавшн патрнархѣ. н цѣловавь апла хѣва. н възсн сз патрнархѡ п
 оклоннлн сѡ емѡ. занѣ оузрѣлн лнце его како бы агглово. радовалнсѡ
 н цѣловалн дроу дроугѡ. възполѡ пошлн въз лнкынскымн грѡ. сѣшн патр
 нархѣ ннмало молчѡ н рѣ кз стмоу ннколѣ. братѡ прнмн епѣство ве
 лнкын. мнѣ на чѡ ѡрѣкатн сѡ а рекоу чн не дѡннѣ есмь тѡ. едвѡ възпро
 сн его патрнархѣ. поставнн его стнтелѡ. влѡко възсен лнкын на чѡ паствн
 тн лѡ н оу чнтн въз лнкѡнскоѡ землн оу мрѣ градѣ. н възсѣ злѣнемошн
 нѣ [//арк. 142зв.] въздорѡвлѡ своѡ блвенѡе. н где колн оуслышалн нма
 его стѡе. тѡ дѡволн прогоннмн бѡваѡ. н слышатн его не моглн. н где
 колн ѡвласть была. н где пакы ходн прѣ ты веже чюдеса чнннн тако а
 плз хѣвѣ безпрестанн. слово бжѡе въз соудѡу проповѣдаль. кто можѣ с
 казатн нлн напнсатн его стѡа дѣла днѣвнаа меншн оусты своымн стѣ
 мн говорнѣвь. а болшн несзчѣтнмн млтн своѡ лѡдѣ чнннн. н възсѣ немощн

НЫ ^МЗРАВІЕ ПОДАВАА. Н ЕЩЕ ННО СКАЖЕ ВА БРАТІЕ У СЕ У ВЕЛНКОИ ХВѢ М
ЛТН КЪ СѢМОУ ЧЮДОТВОРЦЮ ННКОЛѢ. ЕЩЕ КОЛН ЖНВЪ БЫВЪ НА СЕ СВѢТѢ
ВЪ ТЕЛЕСН СВОЕ. ВЪ ГРАДѢ МНРѢ ВЪ ВСЕН ЕПНН. ПРН ВЕЛНКѢ ЦРН КОСТАТ
ННѢ. Н СЛОУЧН СА ПРЪВЫН СЪБОРЪ ВЪСЕЛѢСКИН ВЪ ННКЕН. НА ПРОКЛАТА Н
ШКААННА АРІА. НА ЗЛОСЪМЫСЛЕННКА ХВА. Н БЫЛО ТА ВЪ ННКЕН НА ТО СѢ
Ѡ СЪБОРѢ. СЪ ЦРЕ КОСТАТННО СѢТЪ ШЦЪ. Т Н НІ. А ВЕЛНКИН ЧЮДОТВОРЕЦЪ
ННКОЛА. ТАМО БЫВЪ ВЪ ТОЖЪ БЫЛЪ СЪ СѢТЪМН^{УТЦ} ЧНСЛѢ. КАКѢ ТО ЦРЪ СѢ
ЛЬ НА СЖДѢ СЛОУЧАТН. А СѢТЪН ШЦН ПОЧАЛН СПРНТН СА СЪ ШКААННЫ НѢ
КОТОРЫ АРІЕ. ПОКАЗАЛН ЕМОУ ДОВАЗНО ПНСАНІЕ. У ХЕ ТСЕ СЕН БЖІН. СЪТВ
ОРНТЕЛѢ НАШН. ПРОТНВЪ ЕРЕТНЧЕСКЪ СЛОВЕ. ПОЧАЛН ЕМѢ ОУСТА ЗАТВОРАТН
ПНСАНІЕ СѢТЪ ПРРКЪ. Н СѢТЪ ПРРКЪ. Н СѢТЪ АПЛЪ. А ШНЪ ЕРЕТН АРІН ТАКО Н
Е ХОТѢ ПРЕСТАТН. НАЧА ХОУЛНТН ГА НАШЕГО ТС ХА. Н СѢТЪН ННКОЛА НЕ ОУ
НЕ СА ОУДАРНВЪ [//арк. 143] ПО ЛНЦЮ РЖКОЮ СВОЕЮ ШКААННА АРІА. ТОГЫ
ВЪСН СѢТІН ШЦН РОПТАХОУ СЪ ВЕЛНКЪ ГНѢВО НА СѢТГО ННКОЛОУ У ТОЕ ОУ
ДАРНІЕ. Н ПОЧАЛН ВЪСѢ СЪБОРО СѢТЬСКИН САШ СНАМАТН З НЕ. Н РѢЖЕГШ
Н ПАНТОУ Н ПОЧАЛН СѢМОУ ННКОЛѢ БРАДОУ ПАЛНТН. А РЕКОУЧН НЕ ГОНО НА
СѢТЛЕ СЖЩН РЖКОЮ БНТН ДРЪЖКО НМАЕ СѢТО ПНСАНІЕ ВЪ НАШЕ РАЗОУМѢ. ТЫ
НА БНТН ГОДН СА ЕРЕТНКА ДХОВНЫ МЕЧЕ. А ІА ДОКОНЧАВШН СЪБОРА ПРЕПЕР
ШЕ ПРОКЛАЛН. Н ЗА ТЫ ПОЧАЛН ВЪСѢ СЪБОРО СѢТЬСКИ СЪ НСНМАТН СѢТГО
ННКОЛЫ. КОЛН СХОТѢЛН ПРНСТОУПНТН. Н ВЪ ТЪ Я ОУЗРѢЛН ВЪСН ТІН ШЦН.
Н СА ВЕЛНКИН ЦРЪ КОСТАНТННЪ ОУВНДѢЛЬ. АЗЪ НАШЫ ТС ХС ГЪ ДАЕ ВЕЛНК
ОМОУ ННКОЛѢ СѢТОЕ ЕУЛІЕ А ЗЪ ДРОУГОН СТРАНЫ ГЖА ПРЕУТАА ДАЕ СВОИ С
ТЪН АМФОРЪ. А КОЛН ТОЕ ВЕЛНКѢ ЧЮДО ОУЗРѢВШЕ ВЪСН СѢТІН ШЦН. Н НЕ
СНАЛН С НЕГО СѢТЛЪСТВА Н БЛВНЛН ЕГО. Н САМН Ш НЕГО БЛВНЛН СА. ПРОТО
ВНДНМЪ БРАТІЕ Н ПРНМѢ СОВѢ ВЪ РАЗОУ. КАКО НЕ ПОДОВАЕ СѢТЛЮ РЖКОЮ
БНТН ДРЪЖКѢ. ВННОВАТОГО НЕ ВЕЛѢЛН СѢТІН ШЦН РЖКОЮ СВОЕЮ ДРЪЗКОУ
КАРАТН. КТО ВННОВАТѢ Н ШКААННАГО АРА. СѢТЪН ЖЕ ННКОЛА ПРО ОУДАРНІЕ
САНОУ СВОЕГО НМѢЛЬ ЛНШЕ БЫТН. АЛН СА ГЪ ТС ХС. Н ПРѢТАА ЕГО МТРЪ. О
УКАЗАЛН СА. ТО УСТА СѢТЛЕ. ТОГО ДѢЛА ПНШЖ НА НКОНА ШБРА СѢТГО ННКО
ЛЫ. [// арк. 143зв.] У ПРАВОУЮ СТРАНОУ ХС. У ЛѢВОУЮ ПРѢТАА БЖІА МТР
Ъ ЕМОУ СЛАВА ВЪСЕГА ННѢ Н ПРНО.

ЧЮДО ПРЪВОЕ СѢТГО ННКОЛЫ

ЖНЛЪ СѢТЪН ННКОЛА ЛѢТА БЛГОУГОДНА ЧТНА Н СѢТА. ПРНШЕ Я ШНТН ЕМОУ
ТЛЕННАГО СЕГО ЖНТІА. Н ПОНТН ЕМОУ ВЪ ВѢЧУНЫН ПОКОН ЦРѢТВІА НБНАГО КЪ
ВЫШНН СНА ЗАНѢ ВНДѢЛЬ ПРѢ ДХА СѢТГО. Я СМРТН СВОЕА Н СТАВЪ НА МЛ

твоу м̄лауѣ боу за всѣ хр̄тіаны. въ тѣмъ ѹа оубѣдалн агглан бж̄іи прншѣ
 лн кз немоу. н оубоавѣса н възтрепетавѣ. вндѣн братіе како стын боу
 дзун оубоавѣса аггль оубндѣвшн ѣ. а тое вѣдалъ что с нмн нмаѣ цр̄
 твоваѣ. мѣ братіе грѣхы есмо наплзнены. како оубонмѣса стын аггловѣ.
 колн пр̄ндѣ немл̄тнвн̄но разлоуѣннн дш̄н нашн ѿ телѣ нашн. вбнда н̄
 слѣпн̄. ѹто нехошемъ вндѣтн слова бж̄іего н поуѣтн его. іако стын ннк
 ола оубндѣвѣ. стын аггль стрѣ н трепѣ вбвѣт̄ его. н рѣ се оуже нсплзн
 нлѣ. время вѣка сего мое жнтіе. се прншѣ ѹа ѹто оуѣ понтн кз вышнн
 ѣ слл̄ невнднм̄ ѿца. н поклоннвѣса аггл̄ бж̄іи н рѣ. добрѣ прншлн е
 сте ѡгнеубразнн. аггл̄ наѹаннн. свѣта непрестоупн̄а. добрѣ прншлн
 есте възвѣтн дш̄ж мою ѿ мене оуслышавше агглан бж̄іи оуднвнша са т
 рзпенію ст̄го. такѣ прзвын ар̄хнстратн̄ мнханл̄. показѣ пѣѹа емоу ст
 р̄ан̄а [//арк. 144] н прѣтѣ бж̄тѣ. н оубндѣвѣ стын ннкола пѣѹа ѡноу на
 ѹа м̄лннн са н говорнтн. гн̄ тс̄ х̄е̄ едннорѣннн ст̄не слово бж̄іе оуслышн
 м̄л̄тѣвоу мою н мленіе. сзтворн по м̄л̄тн своен. аще кто лн прнвѣгнѣ в
 з цр̄кѣв̄ нменн моего. подан емоу хотеніе ср̄ца̄ е̄. а х̄то вѣгатн бж̄д
 ѣ ѿ сн̄н̄х̄ людн̄н мжунтеле̄. н прнвѣгнѣ в з цр̄кѣв̄ нменн моего. подан е
 моу помощь н̄ врагы его. н еше гн̄ бѣ мон. лебо кто в з бжрн. нлн на
 морн нлн в з рѣкѣ оутапатн наѹнѣ. н поманѣ нма мое оутѣшн бжроу.
 помозн тѣмъ кто мене прнзывает̄. гн̄ бѣ мон ты на поѹатѣ. а нн конѣца н
 мѣешн м̄лю са тебѣ. аще лн кто поставн цр̄кѣв̄ в з нма мое подан ем
 оу помочѣ. н̄ врагы внднмынн н невнднмынн. а кто кр̄тѣ твои поста
 вн̄. а мене в з помощь прнзывает̄ совѣ. покори емоу сопротнвннкѣ его.
 а кто прннесѣ просфороу н свѣщж н феміань н коѹт̄ю цр̄кѣв̄ мою. а
 ле бо оубогы кор̄мн̄ нлн м̄л̄тыню подѣ нменн моего дѣла н помозн ем
 оу н̄ сжпостатѣ его нзбавн его ѿ грѣхѣ̄ его. дан емоу цр̄тво̄ нѣное.
 гн̄ бѣ мон ѡсноѹа̄ есн. тын погноѹтын̄ горы. а х̄то напншѣ слово моего
 жнтіа ѿ смртн̄ моен. але бо напншѣ ѡбразъ моего жнтіа внденіа н по
 добіа моего. н оутврдн̄ его в з православнон вѣрѣ̄ твоен. н подан е
 моу много премж̄ростн̄. [//арк. 144зв.] н разоѹма ст̄го твоего дан гн̄ в
 зсѣ̄ вѣрн̄х̄ хрестіан̄о̄ пншж ранскоѹю. на ст̄д̄ дн̄н сжда твоѣ правѣнаго.
 гн̄ бѣ не надежн̄ надежа. погыбелн̄ м̄л̄тнвн̄. где колн бж̄дѣ пам̄т̄ н
 менн моего. боудн̄ ѣ помощннкъ н застоупн̄н̄. бж̄дн̄ ѣ надежа кз сп̄се
 нію прнстаннше тнхою. бж̄дн̄ ѣ стѣна нержшнмаа. бж̄дн̄ ѣ м̄л̄тнѣ̄ іако
 ѹадѣ̄. н бл̄вн̄ ѣ домы̄ ѣ. н наплзннвѣ са кого добра. подѣ̄ ѣ гн̄ ѹто в з

спросѧ кѣ спсѣнію моемоу. тако помолн сѧ стѣын ннкола. н вѣ тѣн уѧ
 прїнде кѣ немоу гла сѣ нѣсе. оуѣоннче бѣжїи ннколае, чєго просншн в
 людѣ кто тѧ прнзывает на помощь. вѣсѣ бѣ даѣ выше того. тебе дѣл
 ѧ любовннче стѣон трїцн. оуже уѧ прншѣ. стѣын ннкола паль на лице зем
 лн. н оумлзкноувѣ ѧзыкѣ. н прнстоупнша стѣїн агглан. н вѣзлн дѣшж ег
 о стѣоую. н цѣловаше стое тѣло егѣ. пошлн на нѣбо. н оувѣдавшн вѣсн
 людїе града мнра ѣто преставїи стѣын. н начаша стѣкатн сѧ вѣсн люд
 н. н тын которын вѣздоровѣлн ѣ немоуєн. нншїи снроты н вдовнцн. н
 подалн прнѣвѣгажше прѣ стѣын тѣло сѣ слѣзамн. голосно плачюще сѧ ре
 коша ѣто нмаѣ оуѣнннннн. оубогыи господнне ѣче нашѣ. кто нѧ прїнмѣ
 н кто нѧ покормїи снрѣ. кто нѧ наоуѣнїи нѧ жанѣ до кого прнѣвѣгнѣ. ком
 оу нѧ есн вставїи на кого сѧ нѧ дѣлатн. тако плачюще вѣсн лїдѣ мнрѣ
 каго града лнкыѧ. сѣтворїи памѧт [//арк. 145] ѣтно стѣмоу велнкомоу ѣ
 юдотворїю. н застоупїннкоу нашємоу ннколѣ. покаднѣше стѣое н ѣтноѣ
 тѣло егѣ. стѣынн стѣльскымн рѣкамн. ѣтнѣ нараднѣше. н положнша ег
 о вѣ грѣбѣ, егѣ памѧт прѣзноуїи вѣ ннѣшнїи днѣ. мѣца дѣвѣра. вѣ 5 днѣ.
 прѣтѣ вратїѧ скажѣ вѧ ѣюдєса велнкаго ннколы. бѣоу нашємоу слава в
 бѣкы вѣкѣ амн.

ѣюѣ в стѣго ннколы вѣ внзантїи в трѣ дрѣсѣ

вѣ лѣто н вѣ днн егѣ цѣрѣтоватн рѣн флорїѧ. ндоушїи гостѣ по морю
 понтєнскомоу. кѣ велнцєн галлнєн. вѣ нєн же было пѣт сѣ дѣш ндоуше
 нс поганѣ странѣ. бѣхѣ вѣ внзантїи градѣ. еже ѣ н ннѣ цѣнгрѧ, бѣлѣ
 вѣ кораблн тѣ вѣсн ѧзыцн поганїи. но разѣвѣ єдно трн ѣлкы родѣ хѣрт
 їанє. н много нмѣнїѧ нмажше. н сєго дѣла сѣвѣшаша на нн поганѣскы
 н ноуѣнїи н с кораблѧ. тонѣ ношн в нѣ спѣшїи. абїє бѣбожнїи ѧзыцн нап
 адоша на нн н вѣмѣташе н вѣ морє. вннѣ плавахѣ вѣ морн. н начаша
 вѣпнннн велнкѣ гласѣ. вѣко гн тѣ хѣ н стѣын ннколає помѣшн нѧ грѣшн
 бї нзбавн ны ѣ глѣубнны сѣѧ. н єдннѣ же не оумѣѣ на вѣдѣ плаватн.
 кѣ дѣла скоро потѣнѣ. в нѣ же єще плаваюшїи. н абїє вѣзынде камень
 велнкѣ нзо дѣна морѧ. начѧ плаватн прѣ ннмн акы гѣра велнка. вннѣ пр
 єплывѣше на камѣ. н прославнша бѣ н стѣго ннколоу. н абїє бѣжїи повєлє
 нїѣз дѣхѣ ѧко стрѣла повѣже пѣ ннмн камѣ по морѣ. [//арк. 145в.] бѣ
 вѣшѣ днн сѣдѣста на камєнн ѣюдѧ сѧ. н славаше бѣ н стѣго ннколоу.
 помышлѣ вѣтѣшѣ вратѣ н дрѣсѣ своѣ. сѣдѣшїи же нмѣ. вѣсплѣ кн

ть велѣнъ бар'зо и страшень. и положн главоу свою на каменн тоѡ. и Ѡвер
 зъ оуста своа и бы акы пропасть велнка. ѡнѣ възспнташа на каменн.
 мнѡше тако пожрѣтн ѣ хощѣ. и се авіе нзынде нзъ оустъ его оутопшн
 дроуѣ ѣ. носаше съ собою мѣшець тажекъ. ѡнѣ радоваше са. и мнѡст
 а не творахоу ѣ дроуѣго своѡ. но мнѣста тако чюдо бы нма. ѡнѣ же п
 ознавъ дроушн свон. и паде прѣ ногама ѣ съ слззамн. ѡнѣ два наста
 плакатн са. кѣ же погнве Ѡ нѣ въз море. ѡнѣ два начаста възпроснтн
 дроуѣга своего, моваун. где еси брате бы ѡн же рѣ. въз ырѣвѣ рыбы т
 оа бы есмь. ю есте вндѣлн. и ѣ въз нѣ корабль велнкъ съ ѣлкы мѣртвы
 мн. и товара много бѣчслено. азъ сѣдѣ въз тѣмѣ плача са срѣ ырѣва.
 рыбы тоа. и бы мнѡство людн мѣртвы. азъ же въззѣ сн мѣшець такин.
 скоро нзындѡ нс ырѣва еа. ѡнѣ дѣва възслнк'ноуша велнкы гласѡ. велнкъ
 ѣ бѣ хрѣтіан'скын и чюдна дѣла его и сѣго Ѡца нашего ннколы. се ѣ г
 лѣшн и раѡушн са и Ѡверззоша мѣшець. и ѡверѣтоша плзнь злата. и на
 чаша радоватн са. сѣдѡшн же ѣ на каменн томъ. камень же акы стрѣ
 ла скоро бѣжаше бѣжн повеленіѣ. и сѣго Ѡца нашего ннколы [//арк. 14
 б] и бѣжаше днѣ. и оузрѣвѣше брегъ и гра. и възрадовалн са базо. и
 еѣа прнплыша кз брегъ града внзантіа. прославн ба и сѣго ннколъ пла
 чюше са радостію. и гражане възсн сътекоша са на бывѣше чюдо и шѣ
 ше повѣдаша кнѣ валатонуѣ. слышавъ же кнѣ валатѡ. и послѣ по нѣ
 скоро. ѡнѣ еѣа сзннша нс камене на брѣ. носаше мѣшець плзнь злата.
 камень Ѡплывъ Ѡ брега. и потоне въз море. сѣ же прншѣшн кз кнѣсю
 валатонуѣ. и повѣдаше възсе бывѣше ѣ ѡнѣ вндѣвъ и слышѣ чюдн са.
 и прославнша ба и сѣго ннколоуѣ. по мнѡстѣ же днѣ прѣплыша и ѡнн пог
 аннн. к томоуѣ градуѣ. ѣ нхъ нзмѣташе нс корабла. и сѣе тріе скоро
 повѣдаша кнѣсю врагы своа. и кнѣ же валатѡ. повелѣ ѣ скрнтн са в
 з домоу своѣ. а ѡнѣ прнзвѣ на вѣдѣ кз себѣ. сѣдѡшн женѣ на вѣ
 дѣ кнѣ же пошептѣ въз оухо еднномоу Ѡ слоу своѡ глѣ. повелн ѡн
 ѣ втрокѡ трѣ взнестн ннтіе врагѡ своѡ. ѡнѣ скоро тако сзтворнша. ѣ
 да взнесоша внно въз полатуѣ ндѣ сѣдѡше кнѣ. и рѣ данте гостѣ своѡ.
 еѣа прнблнжнвшн са ѣ съ стѣкланнцѣмн, и поганнн же егда възрѣвѣше на
 нь. и авіе пополотнѣша възсн. ножн и ложкы нз рѣкѣ поплнцѣ своѡ. и сѣд
 оша тако мѣртвн. и рѣ ѣ кнѣсь поучто гнѣваете са на ма. и ннтіа не пр
 ѣнмете. ѡнѣ не оумѣша слова рѣшн. но сѣдѡхоу тако мѣртвн. кнѣ же
 повелѣ поганн [//арк. 14бзв.] възмѣтатн въз море. глѣ да оумѣж сію с

мѣртію не знающіи бѣ. да възпадоша въ тамоу юже възготоваша рѣцѣ
нѣ. ни сѣго никола. ю бѣ оустрони знающіи бѣ. а товарь вѣ нѣ възѣше
данте мѣжѣ сѣ. ѡнѣ тоуію своа познаша и понмаше. а процаа рѣзаша
оубоги.



[арк. 87] мнѣ стѣ мѣца паракѡдгѣи

цѣрѣвоующе дешкантианѣ неѣтнѡ^у законопрестоупниѣ. владѣющіа то
ю мѣлю. положнста гоненіа на кѣртіаны. тако прѣа [//арк. 87зв.] тые мѣ
тль повеленіе безаконное. ѡ законопрестоупнаго цѣра, наѣа възмѣшатн
ѡ грады нѣа хѣртіанѣ...всѣ испитаніѣ моуѣнтн прилѣно бѣ дѣца въ гр
ѣдѣ нконіѣстѣ, дѣшн нѣкоего боарна, нменѣ парасковгѣа, красна оуб
о бо добротю станѡ же добротѡна, еа же роднтелѣ хѣртіанн, сказаша
вставльше еѣ все бѣгатѣство свое. наоуѣнѣше еѣ заповѣдѣ гѣ нашѣ тѣ
хѣа, сѣ оубо блѣженнаа оуставншн о рѡднтелѣи своѣхѣ, пребывѣше бо въ
вѣрѣ распатаго тѣ хѣа сѣблюдаема заповѣдн еѣго, по еѣлѣи все нмѣнѣе
свое требжющіи рѣзѣи ншнѣ. прѣнма в дѡ своѣ всакого страннаго, се ж
оубо блѣженнаа парасковгѣа, непрѣстающе исповѣдавше въ всѣ дѣнн гѣ
нашѣ тѣ хѣа прѣ ѣлѣкы, а ндолы жѣгоушн глѣше тако бѣ нстнненѣ ѣ, сѣнѣ бѣ
а жнѣаго гѣ нашѣ тѣ хѣс, распнн сѣа за ны еѣа же ѡ вѣа глѣмѣи бѣшн ндо
лн соѣтѣ вѣсѣювѣственнѣи гоуслн. н ѣ слышавшн вѣрѡвавшн вѣрѡваше гѣ
а нашего тѣ хѣа, мнѡшн наготоваше раны еѣ приношаше. но она не прѣст
аше слово бѣжѣе глѣшн. оуѣаще сѣа всн поѣтнн нстннѣоуѣ, по сѣ же прн
влнжншѣ. антнпатоу гѣмонѣ въ прѣдѣлы, н слышавѣше гражанѣ прнѣлнж
нша сѣа гѣмонѣ. н таша [//арк. 88] сѣтоуѣо дѣвѣ парасковгѣю. н прншѣ же н
гѣмѡ. кѣ гѣаѣ нконіѣнскоуѣ, слышавѣше гражанѣ. рѣкше ѡ вѣыѣаа. н
хѣалы цѣрѣ вшѣшн. въ цѣркѡвь жѣрѣтѣвѣ прннесе ндолѡ. н по сѣ поѣн прѣв
ыѣ дѣнѣ. н на оуѣтрѣ н на сѣдншн сѣѣ. н повелѣтѣ проѣстн повеленіа цѣрѣ
а. слышавѣше гражанѣ ѡвѣщавше вѣсн едннѣтѣ словѡ глѣше. достоѣно пове
леніѣ правѣдѣ соѣтѣ самодрѣжѣца, н рѣче н гѣмѡ, все оубо тѣаніѣ, пока
завшн послѡужнѣшн прѣвое бѣгѡ, н вѣдете дроушн самодрѣжѣцоуѣ н мн
ѣ. н показѣа не хотѣшаа зрѣтн жѣрѣтѣвы бѣгѡ нарнѣаема хѣртіанѣ. ѡвѣ
щавѣа всн едннѣ глѣшн рѣша прѣсѣвѣтлыи гѣмонѣ ѣ въ градѣ нашѣ дѣца
жнѣжша нѣкоего соѣнѣклнѣа. еѣа роднтелѣа кѣртіанѣ сказаше ѣ та оубо

потворнла вѣ грѣ нашъ. многы вставнѣ ѿ жрѣтвѣ нашѣ бѣ. и непрестаетъ хоулы, на бѣ и на самодрѣца. се слышавъ гемѣ повелѣ стѣнѣ дѣцн. прѣстатн соушеѣ дхѣ стѣнѣ вѣнне и лице и баше свѣтло кз вѣстѣ вндашнѣ. оудневнѣнн и глѣтн. вндншн лн каменіе се дрѣхло ѣтѣ ѿ скрѣбн. и о пѣ волѣ просвѣщаетъ са. ѿвѣщавъ едннѣ іерейѣ рекъ. се ѣ рѣ хрѣтіанскѣ да пошнѣ са кз смрѣтн. печѣ кз жнвотж. іакѣ [//арк. 88зв.] оубо прѣстаста стѣа парасковгѣа на сждншн. възрѣтѣ гомѣ оудневнѣ ю. оудневнѣ ѿ добротѣ и ѿ красотѣ лнца еа глѣше к нѣмоу прѣстоаше. что радн клеветете на дѣцѣ сію нѣ бо превѣнаго слнчнѣа ѿбразѣ. красоты сеа доброты погжбншн, потѣ възрѣтѣ на ню гемѣ рѣ глѣ. внденіѣ оубо доброты еа, прнлагаетъ та въз кротость. что тн естѣ нарѣ нма дѣце. стѣа парасковгѣа рѣ крѣтіана есмь раба хѣа гемѣ глѣ. люостіѣоу славѣ тѣ охѣ оутробамн са матѣ, възвнзаюшнса гнѣво. и рѣ занѣмогж слышатн. стѣа рѣ всѣ кнѣсѣ правѣно сжда слышатн, стѣа рѣ всѣ кнѣсѣ. правѣно сжда слышавъ оубо раѣуетъ са. лежн гнѣваѣтъ са. тѣ слышавъ нстнннж рагнѣва са. гемѣ рѣ глѣ что тн нма ѿвѣта не прѣатѣ. того раѣ гнѣваіо. стѣа глѣ рекѣ тн нма вѣнѣа жнтіа, прочѣ ѣ временаго жнвота парасковгѣа, наречѣна бѣ ѿ роднтелю моею, гемѣ глѣ, что радн патн лнца нарѣна бѣ тезонменнтаа. ѣ, моу днн стѣа глѣ послоуѣн мене ѿ сѣ. понѣ роднтела крѣтіана соушн. прорѣѣмѣвѣшн іакѣ въз шестыѣн днѣ волн оуѣо и жнвотворашоуѣо стрѣтѣ прѣатѣ гѣ нашѣ іс хс, за мнрѣ спсѣніа, се оубо прорѣѣмѣвѣшн роднтела моа ѣташе тын днѣ сз страхѣо и любовіо поюше. прочѣе рѣдышн са ѣ [//арк. 89] ѿбразѣо тѣ и нарекоста нма парасковгѣоу гемѣ рѣ что ѣ и сз страхѣо и любовіо. стѣа глѣ стѣраѣоу оубо нмаше та стрѣтн радн хѣвы. любовѣ же за любовѣ тѣ днѣ стѣта еѣо стѣрѣтн спсѣніе мнроу бѣ. сѣго раѣо страхѣо и любовіж. ѣташе днѣ. и посташѣса днѣ до вѣчѣра. разлоуѣаюше са ѿ себе смѣшеніа радн. по повеленію ѣлѣколюбнѣаго бѣ. родн ма мѣтн моа въз тоѣн днѣ до вѣчѣра. разлоуѣаюше са ѿ себе смѣшеніа радн. по повеленію ѣлѣколюбнѣаго бѣ. родн ма мѣтн моа въз тоѣн днѣ и нарѣ нма мое парасковгѣж. гемѣ рѣ прѣстанн дѣце такоѣа глѣшн. послоушдн мене поѣрн бѣо поутж та женж и вждешн гѣа моа мнѣгоу доброу. и блѣжатѣ та вѣса жены на землн. стѣа глѣ емоу женнѣа своѣо нстнннѣаго хѣа. ннѣ мѣжа не требоуѣо, гемѣ рѣ сѣло мнлоуѣо добротѣ твою. требоуѣо, юность твою. стѣа парасковгѣа глѣ. не мнлоуѣн мене добротѣ. временнѣа днѣ цвнтоуѣша.

а оуѣр оуѣѣдающѣа, но пѣ помнлоуѣн дѣшж свою. тако жѣжть тебе вѣны
 а моуѣкы н мѣнѣа. гемѣ рѣ тако мннть мн са ѣ радн нарѣна бѣ параск
 ѣгѣа, оуѣстроаешн ма вѣ многыа моуѣкы вложж параскѣгѣа сѣа гѣа н
 арѣна бѣ ѡ гемоне. да вѣса костн твоа оуѣстроеныа рѣѣмы ѡѣа дѣав
 ола. вложжны разроуѣштн се слышавѣ гемѣ бѣсѣ сѣло бѣ. н повелѣ ра
 здратн рнзы еа. н жнлаамн соуѣро [//арк. 89зв.] вымн бнтѣю немѣтнво. на
 мнѡсѣ бне мѣстѣ н нн едннагѣ гласа нспоуѣстн но паѣе вѣзнраше. на
 нѣо славаща гѣа нашего тѣ хѣа. гемѣ же еше разнраше ѡ добротѣ еа,
 скрѣбаше ѡ неѣ, н повелѣ прѣстатн слоуѣгѣа всѣ прѣставшѣ слоуѣгѣа гѣа
 ен вѣроуѣн дѣѣе вѣ богы жнѡа боуѣдешн. ѡнѣ не ѡвѣщаѡа тѣ, то рѣа
 азгнѣѡа са гемѣ, тѣ гѣа, мнѣ лн не ѡвѣщеѡаешн ѡнѣ ѡвѣщавѣшн рѣ,
 оуѣмлазун ѡкаамнѣе страннѣе. плонѣ на лнѣе его. тѣгѣа разгнѣѡав са г
 ѣмѣ. повелѣ повѣснтн ж на дреѡѣ, строуѣгѣа вѣмн ребра еа до тѣла
 строуѣгашею. донѣдѣ плѣ еа сѣ кровѣю падоша. на землю донѣдѣ костн
 еа прннесоша ѡзѡж стрѣгоуѣж гѣше. гѣднѣ гемоне оуѣмре дѣѣа. ѡто т
 роуѣ подаешн на, тѣгѣа гемонѣ повелѣ вѣзрешн вѣ темннѣж вѣ потрѣнѣ г
 лѣа вѣ собѣ еѣа пакы како ѡжнѡетѣ. вѣзверѣже на сѣаа мѣнѣа хѣа лежа
 ше вѣглѣна ѡразлнчнѣ рѣ тѣ болезнн. стражѣе, темннчнн оуѣвѣднѣш
 е дѡерн. ѡндѡша вѣ полоуѣнощѣ бѣ троуѣ велѣ в темннѣн, сѣ дѣа агѣла
 прѣндѡша блнщаѣе са вѣ темннѣн. межн нмн ѡвнѣ жена свѣтла прѣпоасан
 а крѣтѣ. вѣдесноѣ в роуѣѣ носаше вѣнеѣ тѣнѣ, вѣ шоуѣен рѣѣѣ носаше.
 копѣе н роуѣѣж н тростѣ. гѣа кѣмоуѣченнѣн вѣстанн [//арк. 90] тезонменн
 таа. азѣ прѣндѣ дѣе. носаше вса ѡрѣжѣе вѣлѣна н стрѣтн. вѣстанн н в
 нѣѣ ѣтноѣ ѡрѣжѣе крѣтноѣ. ѡ тернѣа вѣнеѣ н копѣе проѡѣше ѣ жнѡт
 ѡнаа ребра. тростѣ напнсаѡше мнроуѣ ѡставленѣе. роуѣѣж простерѣшоуѣю
 грѣа адамоѡо вѣстанѣа. нсѣѣламетѣ та гѣа нашѣ тѣ хѣа сѣѣсѣ мнрѣж н абѣе
 вѣста мѣа тако ѡгнѣа прѣстоуѣпленѣе носаше роуѣѣж ѡстрѣе н вѣга ѡзѡ
 ы сѣн бѣ тѣло еа оуѣѡ ѣто тако свѣ. добротѣа лнѣа еа свѣтѣлѣшн пѣ
 прѣѡѡыа, тогѣа прнстоуѣпнѣшн мѣнѣа ѣѣлоѡа. носа ѡрѣжне стрѣтн хѣѡы ко
 уѣпно. дѡа агѣла абѣе ѡндѡста ѡ неа, сѣаа мѣнѣа хѣа вѣ молащѣе пою
 ще да оуѣтра бѡѡѣшѣ оуѣтроуѣ стражѣа ѡѡрѣѣѣтѣ молащѣѣса н поюще тако
 нн едннѣѣ ѡзѡѡы прѣнмѣша. прнстрашнн бѡѡѣше сѣло. н ѡндѡша вѣзѡѡѣстн
 ша гемонѣж. слышавѣ гемѣ сѣ днѡн са. абѣе повелѣ прнѡвестн ю на сѣ
 днѣн. прншѣшн мѣнѣн на соуѣднѣе, вндѣѡѣ гемѣ оуѣднѣн ѡ добротѣ еа.
 дарѡѡавѣше тн жнѡѣ, сѣаа параскѡѡѡѣа гѣа. покажн мн гемоне дарѡѡа

вшего ти жнвѣ, гемѡ внинде въ цркъѡ и вѣ вса бгы. прїимши стѡа пов
 еленїа ѡ гемѡна внинде въ цркъѡвъ. [//арк. 90зв.] цркъѡ мжше. капища
 многа ндо̀ска̀ посла̀дова̀шѝ скрз̀нѝи ерен мнѡ̀ство мнѡ̀ людїи. мнѡ̀ши
 іако пожрѣти хощѣ быти бгѡ, вшѣши мнѡ̀ца хѣѡ въ цркъѡ пѡ̀ши на зѣлн
 помлнса намно̀стѣ. до̀дѐ пон̀тоу̀ въ цркъѡ вѣста. и іа̀тъ за ногоу̀ апол
 оновж. и рѣ̀ то̀бѣ̀ глѡ̀ л̀стнѡ̀ѣ̀ с то̀бож, тако велѣ̀тъ мон тс хс. іако
 падѣ̀тъ тїи ндолн в̀сн на землю. и бждѣ̀тъ акы пѣ̀сѡ̀, коу̀но словѡ̀ стѣ̀ѡ.
 авїе троу̀ велїи падо̀ша в̀сака пище на землю. рассыпашѣ̀ акы пѣ̀сокѡ̀.
 тѡ̀га в̀сн бѣ̀жаше вѡ̀ нс цркъѡ вѣпїю̀ще и глѣ̀ше. велїи бѣ̀ крѣ̀танескѣ̀. в
 ѣ̀рова̀ше въ спсѡ̀ нашего тс хѡ̀ вѣ̀ нарѡ̀. елнко посла̀дова̀ше въ цркъѡ.
 вндѣ̀вше скврз̀нѝ ерен повненїе и сзкроу̀шенїе бѣ̀ своѡ̀, и прїи́до̀ша к
 гемонж плау̀ше са глѣ̀ше. гднє гемонє. реко̀хѡ̀ то̀бѣ̀ оу̀бн влзхѡ̀ж сїю.
 та бо естѣ̀ потворнѣ̀шѝ прел̀стнѣ̀ше грѡ̀ сѡ̀ вѣ̀ не послоу̀ша̀ есн нѡ̀. вол
 ы̀шѡ̀мн еѡ̀ вѣ̀ вса бгы наша сзкроу̀шенїа. то̀га разгнѣ̀ѡ са гемѡ̀ по
 велѣ̀ прнвестн еѡ̀ на сжднше. прншѣ̀ши еи на сжднше и глѡ̀ р̀цн мн дѣ̀
 це кнмн вѡ̀шѡ̀мн творншѝ се сздѣ̀телн. стѡ̀а мнѡ̀ца хѣ̀ѡ глѡ̀ въ нма
 моѣ̀ тс хѡ̀. понѣ̀ вни́дѡ̀ въ цркъѡ̀ помлнти са глѣ̀ше. іавн сѡ̀ бѣ̀ спсе мон
 іѡ̀ мн жнвѣ̀ дарѡ̀ѡ [//арк. 91] прншѣ̀ гѣ̀ моѡ̀ бѣ̀ моѡ̀. вндѣ̀вши бѣ̀н твои
 вѣ̀стрепеташе. падо̀ша на землю рассыпашѡ̀. іавлаю̀ще іѡ̀ іавлаю̀ще не
 могоу̀тъ помѡ̀ши. тѡ̀ ннѣ̀ помѡ̀ши не мѡ̀жтъ. то̀га бо разгнѣ̀ѡ гемѡ̀.
 повелѣ̀ свѣ̀шѝ вгненнѡ̀ прннестн к ребрѡ̀ еѡ̀. стѣ̀нїи мнѡ̀ци мнѡ̀ жгомѣ̀. в
 ззрѣ̀вшѝ на нѣ̀бо вѣ̀зхноу̀вшѝ глѣ̀ше. ты есн гн тварѣ̀ сздѣ̀тель и промы
 слннї, ты есн трн втрокы прохладн въ пещн трн вгненнїи, хѡ̀деи́н пож
 є. ты есн феклж спсѣ̀ ѡ̀ вгнѡ̀, ннѣ̀ молю ти гн бѣ̀ мѡ̀. прїидеть на м
 ѡ̀ недостоиннѡ̀ рабж твою̀ снла твоѡ̀ внкаѡ̀. нзѡ̀ѡвн ма ѡ̀ беззаконнѣ̀
 роу̀кѣ̀ его̀ мтлѡ̀ сего. іѡ̀ рѡ̀жего̀ша неѣ̀тнѣ̀и, моу̀жн дѡ̀ж мою̀ помѡ̀шѐ
 тако авїе ѡ̀скоу̀н вгнѣ̀ ѡ̀ пѡ̀хѡ̀ еѡ̀. бѣ̀ велїи пламѣ̀, пѡ̀е в̀са жгѡ̀щаѡ̀.
 и шество̀ѡѡше к̀грѡ̀у̀, и всн бѣ̀жаше вѡ̀. іако сѡ̀ внѣ̀ то̀га, нарѡ̀ вѣ̀пїѡ̀
 ѡ̀ глѣ̀ше вѣ̀роу̀е ѡ̀ ннѣ̀ бѣ̀ж еѡ̀. и вѣ̀рова̀ше въ спсѡ̀ хѡ̀. цркъѡ̀ радн м
 нѡ̀ бесчнслннѡ̀е мнѡ̀ство нѡ̀ рода вѣ̀рова. и дѡ̀ же нѡ̀ всоу̀денїе. вѣ̀скор
 ѣ̀ оу̀сѣ̀ноу̀тїю̀. бо̀ше бо са наро̀ѡ. егда како вѣ̀станжтъ нѡ̀. прншѣ̀ши
 же мнѡ̀ца хѣ̀ѡ на мѣ̀сто. и стѡ̀ши же мнѡ̀ца хѣ̀ѡ на мѣ̀сто. и стѡ̀ши на в
 зстѡ̀. помлн са бѣ̀ж глѣ̀ше. блѡ̀влю мнѡ̀пѣ̀тоє нма твоє, ѡ̀ца и снѡ̀ и стѣ̀го
 дѡ̀ха. гн [//арк. 91зв.] іѡ̀ хс моѡ̀ блгѡ̀дарж та ннѣ̀ вѣ̀кы. іако помнѡ̀ѡѡ
 есн смнренїе моє. и не вставн есн мл̀тѣ̀ѡѡ моєѡ̀. и мл̀ти своєѡ̀ ѡ̀ мен

е. ꙗко ѿлю ти вѣко мой ꙗко, помлючи ма в ѹа и блвн ма. и даи мнен и твоемоу стмоу блгть, да всѣ мнози рабоу твою, поманеть нма мо е нзбавн ма ѿ всакыа бѣды и ѿпжстн емоу вса грѣхы его. но и до мь его блвн и исплзнь в'сакѡ блга. нбо нехошеш нѣкомѡ погыбелн. но всѣ сїпн са и в рѣчьмь истинныи прїпнн. ты бо еси бѣ нашъ и тобѣ пѡбаеть всака слава въ вѣкы амнї. се рек'ши стам бѣ гла с нбсе глш е к'неи. дрззѡ парасквгїа мннца моа. вса еанко проснши подѡ тобѣ пѡ сн. и всн ѡ мненн твоѣ нзбавѡ са ѿ бѣ и скрзбей. ндѣ сзврзшаем а бждѣ памѡ мнна твоѣ. и боудѣ блвенїе радѡт в домоу том и ѿ вс акого блга. ты градн оубо и поуїн въ внтелѣ ѿца моего на нбсе. ѹ рзтѡ оуготовн са, ран ѿврззе са цртво нбное ѹаеть тобѣ. градн оубо поуїн сз моурымн дѡамн. въ внтелн бѣкы слышав'ши мннца вззвесел ѣ сѣло. прославн бѡ тѡга, преклонн главж и оусѣкноуша ю нскоупнла тѣ абїе. нзынде блгооуханїе велїе. гла ѿ нбсн глше. взырают'са пра венїн ѡ ꙗко. [арк. 92] ꙗко мнца хѡа вѣнѹа. на оутрѣ ѣ нзынде закѡпре стжпныи гемѡ на ловнтвѡ. внезапоу взыа са кѡ его на взыоухъ и св ер'же в'десрь. и рассыпашѡ в'сн оудове е и дшж бо зде ѿврзгь. и бѣ гла свыше глш ѿмшенїе бѣ мнѡгы сты. нскѡѹаша са стам и славнаа и добро повѣнаа мнца хѡа параскѡгїа. мца ук'тавра. въ кн. днъ ѹт ноѣ тѣло еа, прїнмше нарѡ вѣровав'ше и въ спса хѡа, и погребѡша ю ѹ тно в'домоу еа. в'нѣ же мнѡга нсцѣленїа сзврзшает са. въ слѡв и ѹ ть гѡ нашего ꙗко хѡа. емоу сла сз ѿцѣ и сз сты дхѡ и прно и в'кы в ѣкѡ.



[арк. 110] ѹѡ ꙗко млтнѡа. ѡ женѣ юже простн грѣхѡ оу по смртн св оей.

женѡ нѣкаа въ велнкын грѣ взыашн. и се не могла повѣстн дла соро моу ѿцю своѣ дхѡв'номоу. се прїнде вѣроужшн кз стмоу и пашн на ногоу его мѡвѡчн. сз многымн слззамн взыаше. ѡ превлжене азъ ст ртннца тѡкын грѣ маю. въ слоу флѹ не могу взыннн. и вндѡше хо шешн можешн ма ѹнстнн. рѣ бо вѡ гѣ его радѡрѣшнте на землн бждѣ радѡрѣше на нбсе. нм'же ѿпжстнте грѣхы и ѿпжстѡ са. блженн рѣ. а ще сз вѣроу прншла еси исповѣстн грѣ свон. и рѣ жена не могу его

вѣко исповѣстн. глѣ ен прѣвѣныи аще стыднши сѧ. нмѣже дрѣжнѣе дрѣ
жѣ сѧ. ндн напнши прннесн кѣ мнѣ. ѡнѧ рѣ сего не можѣ. н глѣ ен сѣ
ын напнши. н запечатѧ даи мнѣ. напнсавши своѧ грѣ жена. н заклѣ н
е ѡворотн нн проуитннн того лнста. вѣзѣ же лнстѣ тѣ н патыи днѣ п
реставн сѧ. ѡ сен грамотѣ нѣчѣтѣ не глѣвѣ. несжнши его тоѣа гражане
н погребѡша. по погребеннн же на ѡрѣи оувндѣвшн жена вѣзѣпн. мнѡшн
прн смрѣтн его. н прншѣши на грѡбѣ. акы кѣ жнвомоу вѣпѣаше глѣше. ѡ
ѡлѣе бѣжнн. тобѣ самомоу дрѣзѣноу не исповѣдатн моего грѣха. се нн
ѣ вѣсѣ бѣ ѡблнченѣ. понеда бѣ не дала тн грамоты сѣсвоимн грѣхы.
горе мнѣ стоудѧ [//арк. 110зв.] хотѡун нзбытн. н вѣсѣ вѣ пороуѣганнѣ
бѣ. волѣѣ бѣ мѣстоу хоуѣноую прѣѧ ѡвѣ. н ннѣ не ѡстоуѣлю грѡба т
воего. дондѣ нзвѣстнши мн камо еси мое писаннѣ подѣль небо еси оу
мрѣ но н ннѣ жнвѣ еси. н снѣе вѣпѣжше пребѣ. трн днн оу грѡба. не
ѡдѣши н вѣ третнѣ ношѣ. нзынде сѣтын ѡдѣ нз грѡба своего ѡвѣ. сѣ
двѣма еѣпома лежащнма сѣ ннѣ. н глѣ ен доколѣ ѡ жено не дасн нѣ
ѡпоунтн. но рнзы наша ѡмоунла еси слѣзѡамн своимн. н снѣе дѣ еѣ гр
амотоу печѣтѣнѣ глѣ прнмн се. н ѡрѣшнннн внѣжѣ. н оукрѣпнвшн сѧ
жена вндѣ пакы сѣтыѧ вѣ свое мѣсто вѣлѣша. н дрѣжашѣ харѣтнж. вн
дѣ свою печѣ цѣлоу. н ѡрѣшнвшн ѡбрѣте свое писаннѣ заглажено. н
ннѡ напнсано тако. ѡдѣ радн раба моего. заглашѣ бѣ твоѧ грѣ. н рада
была жена вѣзѣратн сѧ вѣ дѣ своѧ. прѣемнши ѡпѣ грѣхѣ. ѡ дроуѣснн вр
атнѣ се слышавнши прославнн блѣгаго. н прѣсѣтѣго нашего вѣкѣ. кто бо так
о мѣтнн н ѡлѣколюбецѣ. показѣ нѣ пѣжтн многы снпнѣ. н не хотѣ смрѣтн
грѣшнннкоу но кащннсѧ прѣемлѣ. н свошнн сѧ ѣ сѣтворѣтѣ. емоу слава
вѣсѣга ннѣ н прѣно н вѣкы вѣкѣ амннѣ.



[арк. 123] мѣца тогѣ вѣ кѣ днѣ вѣведеннѣ вѣ црѣкѣ прѣтыѧ бѣца. ѣ лѣта
бывше еѣ.*

ѡкоу прѣркѣ двѣ пншѣ. блѣгѣ мнѣ ѡкоу смнрѣнн ма еси. да наоуѣю сѧ ѡпра
вданнѣ твоѧ. блѣго мнѣ законѣ оуѣсть твоѧ пѣ тнсаща злата н сребра. в
нднн вѣзлюбленннн брѣа. ѡкоу на сѣтыѧ своѧ оуѣгоннннн. попѣжѣтѣ напѣстѣ

* Список див.: НБУВ, фонд Почаївськ. Лаври, од. зб. 16, Учительне Євангеліє, арк. 319 і далі.

ПРHXOДHTH. ПPAВѢНІН ПPOCВѢТѢ СѦ ТPЗПЕНІЕ ВЪ СКPЗВѢ. [//арк. 123зв.]
 ІАКО ЗЛАТО ВЪ ОГНН А ПНѢШНН РАВН. ДPOУCН БЖІН НАPНЦАЮСА. СЛАБѸ Н Л
 ЪНН ВО ЖИВОУЩН W БЖІНХЪ ПОВЕЛЕНІН. ПРНШЕШН НА НХЪ БѢДѢ. ПѦ ПОГНБАЮ
 WУААНІЕ Н НЕВѢP'CTBІЕ. ІАКѸ Е ПНСАНО. МНОГЫ РАНЫ ГPѢШНОМОУ. ОУПОВАЖ
 ЦЕ ЖЕ НА ГѦ МЛТЬ WБЫНДЕ. Н ПАКЫ НАДѢЖЩЕ СѦ НА ГѦ ІАКО ГОPА СНУ.
 ІАКѸ Н СІА ПPAВѢННКА НЕПЛОДСТВО ВРЕ ПPЕМЛЮЩЕ. Н ОУКОPЕНА Н ОУННУНЖЕ
 НА БЫВША БЕСУАДІЕ КЪ ТВОPЦЮ Н ЖІТЕЛЮ CBOEМОУ ПРНБѢГOCTA. НА ПОСТ
 Ъ Н НА МЛТBOУ ВЪДАCTѦ. Н ПРНЛЕЖНО ТPOУЖЬЩЕ СѦ. ПPІАCTA ПPAВЪДЫ ПЛО.
 ЕГѦ ОУБO НЕ МОЖАЩЕ ПPEЖЕ ПPOШЕНІА ДАPOBATH ПPAВѢННКОМА УАДО. НO ДА
 ІАВН СѦ. ЛЮБОВЬ ЕѦ Н НАДЕЖА КЪ БГОУ. ІАКО БО ВЪ ЧТЕНІН. СЛЫШАХѸ ВЪЗ'
 ЛЮБЛЕНІН. Н ПНѢ ПАКО ПОМАНЕ. ТѦ ВЧЕPА PОЖЕСТBO БЦН СЛАВНХѸ ІАКО НCT
 ОУНН НАШЕМОУ CПCЕНІЮ. ЧЕСТНЫѦ ВОДЫ ВѢP'НЫ СPДЦА НАПОНША СѦ. ПѢ ВЪЗ
 ЫШЛѢ ТѢМА ВѢP'НОЕ CЛОВО. КАКО ПONOШЕНІЕ ПPЕМШЕ. ПЕЧАЛІЮ НЕ WПАДО
 CTA Н НЕ WCTOУПНCTA ВѢPЫ. НА ВЪЗЫCКАCTA ВPАЧЕВЬ. НЕ ПРНЗВАCTA ВЛЪ
 ХВЬ. НН WBPѢЗАНІЕ НН ЧАPOДѢН ВЪЗЫCКАCTA. НН БЫЛІЖ CМѢШЕНІЮ ПНCTA.
 ННО ЧТО PЕ ІАКАЫ БОГѦ БАР'ЗО. БОГѦ БЫВЬ НЕ ТѸМО НМѢНІЕ АЛЕ Н БОЛШЕ
 ВѢPОЖ Н ІАКѸ ПРННЕСOCTA ДАРЫ CBOѦ КЪ БГОУ ПPAВѢННКА. ПОВЕЛЕНО БО Б
 ЫЛО ВЪ ЗАКОНѢ ДЕСАТОЕ БѢН WДАBATH. СHРѢ ЦPКВН БЖІА РАВѸННКО. [//ар
 к. 124] Н CЛOУГѦ ХPAMA БЖІА. ДА БЕСПPECTАНН CЛAВОCЛOВІЕ БЖІЕ. Н CЛOУБ
 А ЦPКBHAА ПPEБЫBАЕ. ПРНБЛНЖН БО СѦ ДНЬ ГНЬ ВЕЛНКЫН. ПРННОШАХЖ CНОВ
 Е ТНЛЕВЫ ДАРЫ CBOѦ. ІАКАЫ ЖЕ ПРННОCНВЬ НЕ ТѸМО ОУPPOКЪ НО Н ЗАВЖЫ.
 Н CTA ПPЕ НН PЖВН ГЛѦ. НЕ ПODOBАЕ ТН ПPЕ ПРННОCНТН ДАPOBЬ CBOН. ЕЛ'М
 А НЕСН ПЛОДА CЪТBOPН ВЪ ІНЛН. Н WПЕЧАЛН СѦ ІАКАЫ БѦЗО НО НЕ WУААВ'
 СѦ. НН ПРНКОCЛOBN НО ПPІА ПONOШЕНІЕ. Н ОУННУНЖЕНІЕ ПРНТPЗПѢ. Н НЕ CЪ
 ЖАЛН СН ПОНЕ ДАPOBE ЕГO НЕ ПРНІАТНН БЫЛН. НН WРЕ ННУТѸ ОУКОPАЮЩЕМО
 У Е. НO W СКPЗВѢ Н НАДЕЖА НЕ WПАДЕ. НO НЗЫCКА CВѢТНННКА. ДOБPА ДP
 ОУГА ВѢP'НА НА МЛТBOУ Н ПОCTЬ. Н ТАА БЫCTA ДOВЛЪНА. ЧOДА ТАА КЪ Б
 ГОУ. Н ПОМАНЖША ПАТPІАP'ХА АВPААМА ІАКО ВЪ ПОCЛѢНѦѦ Е ДНН ДѦ ЕМОУ
 БЪ СНА ІСААКА. НЕ ІАВНСА ЖЕНѢ CBOEN АН'НѢ. БО БАР'ЗО Н ТАА WПPAВЪДАНА
 БЫША БОАЩНСѦ БѦ НO ВЪДАCTѢ ВЪ ПЖCTЫНЮ. Н ПОЧТЕ КОУЩЖ CBOЮ ТАМО.
 ДА БѢМАТѢНА Н БѢ ПАНЦА ПОМЛНТ'СА БѢН. ВѢДЫН ІАКО МНОГА МЛЪВА Е ВЪ
 ДОМОУ. Н МНОCН ПAKOCTAЩЕН. Н НЕ ДАДОУЩА МЛТВЫ ЧНCTЫ ВЪЗ'CЫЛАТН К
 ЗЪ БОУ. ТѢМ'ЖЕ ОУТАНСѦ CОУПPOГЫ CBOEѦ АН'НЫ. БѢЖѦ ВЪ ПЖCTO МѢCTO
 ПОCTН СѦ М. ДНІН. Н М НOЩІН. МОBАЧН ВЪ CЕБѢ НЕСЪННН ДOУНННА ІАДЕНІЕ
 НН НА ПHTІЕ. ДOНДЕ ПPECѢТН МЕНЕ ГѢ БЪ МОН. Н БЖДЕ МН [//арк. 124зв.]

мѡлтва браш'но н пнтїе. а женѡ его ан'на два плача твораше. еднѣ плѡхѣ
 въдовѣла другын плѡхѣ бѣѣла была. прочее ноудѣ раба еѡ. доколѣ
 смнреш дшж мож. се бо прнблнжн са днѣ гнѣ велнкын. не подобаѣтн
 желѣтн ѡ великое н доброе разоумїе рабына. где ннѣ бгѡтїн пощнте
 са. такы рабына себе стажатн. таковы свѣтннкы. таковы оутѣшнте
 ла не по таковы твораща. не ласканїа но истнннѡ прїатела. н ѡск
 рзбн ан'на. но ѡбѡ послоухала гласа рабына своеѡ. н свзлече рѣзы с
 воѡ желобныѡ. внжѣ мн вѣрою їа кз боу. слышавшїтн ма пражннкѣ гнѣ.
 свзрзже желанїе акы оу прїемшн радость нзмыла гла свою. н ѡвлече
 са въ рнзы своѡ посаженнѡ. ншѣше въ вногрѡ. н сѣшн по дафннне
 ю. мѡлаше са боу глѡше. бѣ гнѣ ѡцз нашнхз бѣвн ма н оуслышн мѡлен
 їе мое. іакѡ бѣвн есн сар'рж. н сзтворн плѡ въ собѣ мовѡун. горе мн
 ѣ іакѡ непѡбна есмь нн птнцѡ нбннѡ нн свѣрѣ земннѡ. іакѡ азѣ клата б
 ы прѣ снѣ тнлевемн. н поржгалн мн. нзгнаша ма нс цркве гѡ бѡ моег
 о. н в то ѡдѣ аггль гнѣ стѡ прѣ нею глѡ. н рѣ ен ан'но ан'но оуслыхѡ г
 ь бѣ мѡлтвы твоеѡ. зач'нешн бо н породншн. н прославн са [// арк. 125]
 плѡ твоѡ по всен землн. н рѣ анна жнѣ гѣ бѣ мон. аще родншн мжс
 къ плз нлн жѣскѣ. прннесѡ дарѣ боу боу моему. тоѡда же іѡакыму
 їавн са аггль гнѣ н рѣ емоу. оуслухѡ гѣ въ мѡлтвы твоеѡ. н сзнїдн
 ѡ тоуду. се бо ан'на жѣ твоѡ зач'нетѣ. вндѣстѣ лн колнко добро
 прїатн оурѡ поношенїе прнтрзпѣтн. н оуповатн на бѡ всевндѡщего. бѡ
 нзѣ бо ѣ гѣ соукроушеннѡ срѣе. н смнреннѡ дхѡ спсѣ. томоу порев'ноу
 нте мжжоу. како не поносн женѣ своен бѣщадїа радн. не нзгнанн ѡст
 оупн. іакѡ ннѣ мношн боуїацн твораѣ не боаше са бѡ н жены сеѡ да по
 дражаѡ. како непрнтече кз влзхвомѣ. како не прнзва чародѣвыѣ бабѣ.
 да ѡ помажѣ злою тою мастїю плода радн. н ѡпечалн са. но вѣры н
 правы. іаже нспѡбн са бытн мтн гнѡ. н дѣца въсеѡ тварн. былѡ прзвое
 лѣто ѡтроковнцн н оучнннѡ ѡбѣ велн іѡакы. н прнзвѡ їерен. н старїца
 н кнїннкы. н оувѣ тнль. н прннесе іѡакы ѡтроковнцю їеревѡ. н бѣвнша
 еѡ мовѡун бѣ ѡцз нашн. бѣвн ѡтроковнцю сїж. н даѣ ен нма нменнт
 о. вѣч'но въ всѣ родѣ. н рекоша въсн людїе бждн амннѣ. н прннесоша
 кз ар'хїеревн. н тын бѣвнша ю мовѡун бѣ высотѡ прнзрн на дѣтнше
 сїе. бѣвн ю бѣвенїе сѣтѣ. ѣ премѣны [// арк. 125зв.] н не нмѡ. н въз'ме
 ю мтн еѡ ан'на. въ ѡщенїе лѣгалннца еѡ. н да дѣтншж сзс'ца. где
 оубо ннѣ сѣтѣ жены нже своѡ ѡдѣ не врегоуше донтн. н дарѡ бжїтн мѡшж

ще. но рабына млекѡ пнтающаа. но ѡ бѣстоудіа того велнчаніа. и нен
 стов'ства. и не млрдіа. и кз нн* реуѣ безоум'ныа въз женѧ свои и дѣт
 ншь. рабына млекѡ пнтала. и кін свѣрь снще свои порѡ въз'ненавндѣ
 ѡврззе ѡ себе іакѡ вы. повѣж'те нѧ. каа мтн въз стыѧ женѧ но ѡ селѣ
 постыднса. ѡблнчаѣ ѡ възстѣ жень стыѧ. іако всѣгы твораше іавлет с
 а. не нмжше іа тробы млрдіа кз свои чадѡ. былѡ тон дѣвнцн дѣт лѣ
 тѣ. рѣ мтн ан'на кз мжжеви своемуу. да свѣрзшж мон ѡбѣ еже ѡбѣ
 щѧ кз гвн бѡу моем. възведѣ ѡтроковнцю въз дѡ гнѣ. и рѣ іѡакыѡ пѡ
 жнви ѡтроковнцю до трѣ лѣт. еѣа како дѣтншь въззыше роднтелю быв
 шн ен три лѣта. ведоста роднтела въз цркъвь славою. и ѡтроковнцн чты.
 провожающь дѣтнше въз цркъвь гню. и не възыска роднтелю. ни възыпн
 мтрн. комоу са по чюжж роднтеле малн. іако не сзжалнста сн. ѡхо
 даща ѡ своего млдѣца. еднна чада въз храмѣ гнн и пріа ю іерен. ло
 б'завь ю и посаднѣ на вышнѣ степенѣ. възнжтрнѣн. завѣстѣ стаа стыѧ.
 и невззыска мтрѣ своеа мрїа. но и потрепа ногама монма. и оужасах
 ж са и чюдажж са възсн людїе. како захарїа възведе ѡтроковнцю въз
 стаа стыѧ. ндеже ет ков'чегь завѣта. и въз нѣ рѣжка злата нмашїа ман
 ноу. и жезль ароновь прозавшїн бгпнсан'ныа скрнжалн. се же въз себѣ
 аше ѡбрѧ ѡтроковнцн стѣн прно дѣт мрїн. іа сподобнса бцн нареци о
 ѡ' бывшїн храѡ бжїн. и жнлнше стго дха. ндеже вѣ повелено и въззак
 нена ѡ ба едннож лѣта. еднномоу жрзцю сз страхѡ. въз стѡе мѣсто
 възнїтн покаднтн. ѡ чюдо тоу нже вѣ мжжѣ възбранено възхода. пѧ
 же ни възрѣтн дрзз'нахж тоу. жѣскь плз мрїа без' соумнѣнїа посаж
 ена бы. ндеже жнваше и хожааше агглѡ пнтаема іако голѣ. въз бѣматѣн
 ѣ мѣстѣ. блудомѧ тсомь, ѡ велнокое таннество ѡсмотренїа бжїа. ге
 сж ннѣ неразжмнїн, жндове ѡкамененн срце. да рекоутъ нѧ како нде
 же ерее, и недрззноуѣ вннтн, тон ннѣ мрїа. бѣ страха акы въз чрзтостѣ
 свѣтлѣ лнкоуеть, сз агглы бесѣдоуѣт. нж не нмжшн, что рещн, не по
 корнвїн невѣр'нїн, оун нмѧ и не вндать, и оушнма прркъ свои не слы
 шѧ. вразн сжщен, своемуу спсенїж, мѣ рѧушшеса рце. сз захарїеж, к
 з дѣтншж възнїтн гже всѣа [//арк. 126зв.] тварн. въз стаа стыѧ въздва
 ряющнса. ты бо еси кнвѡ стына по пррчествѡу дѣв. ты бо еси рѣжка з
 лата нмашїа ман'нж. ты бо еси жезль ароноѡ. прозавшїн красным цвѣ
 хѧ. ты бо еси каднннца. накаднвшїа добрыа воиа храѡ бжїн. въз та въз
 селн са слово бжїе. и іавн са ѣлкь мнроу стнѣ бжїн. нзбавн ѣлкы ѡ лес

тн. и ѿ работы дїавола. самы за ны мжкж прїе да познаш своего тво
рца. того млн влѣце възсен тварн сїа своего и бѣ нашего. такѡ преже
рѣ прркъ. бѣ ѿ юга прїнде тѣын ѿ горы сѣненыа частн. и паки бѣ іа
внса на землн и сѣ ѿлкъ пожнве. не просто оубо іавн са. но ѿ дѣвст
веныа іатровы плѣт и за нмы родн такѡ сѣ вѣсть дѣвнєскаа знаменїа
цѣло сѣхрѣ. кѣ нен же рѣ прѣста архаггль гаврїнль. рѣвнса вбрѣван
наа гѣ с товож. томоу слава и дрѣжава сѣ ѿцѣ и сѣ прѣты блгын жнв
отворашн тн дхѡ ннѣ и прно и вѣкы вѣкѡ амн.



[арк. 130] сказанїе ѿ юдєсн сѣго славнаго велнкомжѣеннка геѡргїа.
како нзбавн дѣцю ѿ змїа въ градѣ нменѣ агавѣ. како нзрекоу юдоно
ѣю и прєславноѣю сїж таннж. что възглаголю. и поучто лн помышлю
нлн паки наѣноу повѣтн [//арк. 130зв.] юдоное сїе слышанїе. но вѣа гр
ѣше есмь ѿлкъ. нж надѣж са на млрдїе. сѣго велнкаго стрѣтотрѣпца
хѣа геѡргїа. повѣ вѣа юдоѣ и възсѣ юдѣ. въ оно время бѣвѣ грѣ нѣа
кын нменѣ агавѣ въ странѣ палнхстенѣтѣн. бѣ во велнкѣ грѣ тѣн. и
многое мнѡство людїн въз нѣ. и възсн вѣровалн въз ндолы и ҃тнлн н по
преданїю цркъ ѿстоупнлн ѿ бѣ жнва и бѣ ѿстоупнѣ ѿ нн. и былѡ блн
града езерово велнко. и въззавѣ н гѣ по дѣлѡ н. бѣ смїн велнкѣ въз ез
ерѣ тѡ. нсходнѣ сѣ езера и много лїѡ н пондавѣ ѿ града того. а нн
ын свнстанїѣ своѣ оумора. и стѣ плѣ и бѣда велнка въз градѣ тѡ. и в
з едннѣ днѣ сѣбралнса възсн людїе града того. пошлѣ кѣ црїю мовау
н. о црїю что сѣтворнѣ іако зле погнѣаѣ свѣрѣ сн. и рѣ н црѣ. азѣ вѣ по
вѣ. дан възсакын ѿ вѣа порадѡу на възсѣ днѣ на снѣ смїєвн. лебо сїа
своего а лебо дѣщерь свою и такоѣ сн по радѡу даванмо. а колн прї
ндѣ на мене рѣ. и азѣ дѣ едннѡу чадѣ ю мою дѣщерь. и слышавшѣ ѿ
црѣ възсн людїе и реклн добрѣ ты глѣшн црїю. и шѣше въз домы своа
началн творнтн по росказаню црєвоу. наѣеншн ѿ бѡшн и до меншн дав
алн чада своа по възсѣ днн на снѣ смїєвн да поставлѣше блн езера.
вѣн сїа своего аннї и дѣщерь свою. [// арк. 131] крнчаще и плачюще са.
нсходѣше смїн сѣ езера дѣщерь своѣ възсхнщаа и іадаше. и не по мн
осѣ временн възсн людїе ѿдаша по радѡу и прншѣ рѣ на црѣ рекоша в
зсн людїе црѣвн. се мы възсн ѿдалн чада своа тѣ что мыслн. ѿповнѣ

Ѣ ѿ ЦРЬ. и азъ да единыѣ чадоу ю свою дщерь. како есмь сѧ сѧ вѧ ѡ
внцѧ не ѡстоуплю слова своего. что мнѣ вѣдѣ. боши мон бе смѣртнѣи. т
о вѧ не ѡповѣдаю. прнзвѧ ЦРЬ дщерь свою. вблѣ ю въз баграницю. и п
оучѧ плакатѣ. ѡ немъ грзко и цѣлова ю и повелѣ вестн на погнбелъ вѣш
е ю слоугы ЦРЬЕВЫ поставнша прѣ езеро. и самн бѣжаша ѡ езера. ЦРЬ
же ставъ сѣ воары своимн на заборелѣ смотряюще. и плача сѧ сѣ грз
кымн слззамн. ХѢВ же сѣтын велнкын мѣннкъ геѡгѣи поутенын нѣнѧ ЦР
ѧ Хѧ воннѣ. нже жнвѣ сѣи и по смѣртнѣ. вѣн сѧ повеленіе бѣжнмѣ. хотѧ
сѣптн нѧ нзбавнтн. града того ѡ велнкѡн бѣды. показѧ сѧ ндоуѣн нако
нн. ндоуѣн на свое ѡчество. сѣ поспѣхѡ многѣи вндѣвъ дѣцю в'езера
стоуѣн. наѣа пытатн что се зде стоншн дѣце. внѧ възскорѣ ѡвѣщала
емѣ. ѡндн гѣн мон ѡ мене да не злѣ оумрешн. ѡвѣщѧ же сѣтын нгеѡ
гѣи рѣ. по что глѣшн дѣце разбонннцн лн зде. и дѣца рѣ нѣ гне мон.но
смѣи ѣ велнкѣ лютын гнѣз'дасѧ въз езерѣ сѣ. и ннѣ мѣлѧ тѧ. [// арк.
1313в.] ѡстоупн ѡ соудѡу. внѣж бо добрын възрѧ твои. и свѣтлость
и красотоу лица твоѣ. ѡндн ѡ селѣ да не на прасно оумрешн. и пакы
глѧ в'торое кѣ немъ сѣтын геѡгѣи дѣцн. пошто зде стоншн. и рѣ емоу д
вца много повѣдатн и не много сказатн ѡ мнѣ. еѣа прѣндѣ смѣи нтев
е сѣ мною възмѣ. и рѣ кѣ немъ сѣтын геѡгѣи исповѣдан мнѣ дѣце. и не
бонсѧ не вставлаѧ тебе. ѡвѣща емоу дѣца трепешоуѣн. вндѣ лн есн
стѣи тако грѧ сѣи велнкѣ ѣ. и възселеніе его добро. ѡцѣ мон ЦРЬ ѣне х
ощѣ ѡнтн ѡ града сего. и смѣи велнкѣ въз езерѣ сѣ часть людн и сѣвѣ
щав'ше гражане сѣ прѣ ѡцѣ моѣ даватн кожын дѣтн своѧ по радѡу и
а снѣ смѣевн и дошѣ рѧ на ЦРѧ ѡца моего. и мене нмѣа единой дщє
рь. и не хотѧ разорнтн повеленіѧ. и повелѣ мѧ датн на сѣнѣ смѣевн.
и плакаше сѧ ѡцѣ мон и боаре его сѣ грзкымн слззамн ѡ мнѣ. и ѡн
дн въз бор'зѣ не възсхытѣ тѧ смѣи. и оуслышѧ то велнкын геѡгѣимѣн
н. рѣ кѣ немъ не бонсѧ дѣце. възрѣвъ на нѣо рѣ безнѧлне и жнвонѧл'не
и бѣ възсего мнра. положнвы и времена лѣта сѣлнце и вблѣсть дѣнѣи и
лоуноу на просвѣщеніе ношн послоушѧ сѣтѣ аплѣ. пославъ ѿ дѣхѣ сѣтын
и ннѣ послоушан мене. не дѡ ннаго раба твоѣ. покажн мн мѣть свою.
на мнѣ покори лютаго свѣра пѡ ностѣ мон да оувндѧ сѣи и вѣрѣ нмѣ.
такѡ ты есн бѣ единыѣ развѣ тебе ннаго не вѣмы. и се рек'шѣ сѣтмѣ ге
ургѣи. прѣнде кѣ нмоу глѧ сѣ нѣсе глѧ крѣпн сѧ геургѣе и мѣнсѧ г
оу бѡу. не вбратнша сѧ тощѣ. и мѣлѣшѣ сѧ емоу сѣтмоу геургѣи. въз

ꙗко ѿ двѣца глѣше. и ѿиднѣ гнѣ мон смѣн оуже съ езера ндѣ. стѣын же геѡ
 гѣн не ѿстоупн мѣста того. хотѣ видѣти лютаго смѣа нсходѣше съ
 езера. и срѣте смѣа стѣын геѡгѣн. рыкаѣше и посвнстоѣюще. стѣын геѡ
 рѣгѣн сътвори. ѡржжѣ своѣ знаменїе крѣтное на землн рекѣ възмѣа гѣ
 тѣ хѣа стѣа бжїа. покорн са лютын смѣю. и смѣн же гнѣвааса ндѣше. и
 възсхотѣ пожрѣти двѣцю. и стѣын велнкын хѣв мжнн геѡрѣгѣн. оударн е
 го въз грзтанѣ ѡржжѣ своѣ. и рѣ двѣцн не оустрашан са двѣце. но видѣ
 снлоѣ бжїж и тако млтѡвож стѣго геѡгѣа. пѣа смѣн нѣа ногама коню его.
 стѣын же геѡрѣгѣн рѣ двѣцн ѡрѣшн помсь свон двѣце. и поводоуздѣа ко
 на моего. свѣжн смѣа по главѣ и влекоѣще его. пондн въз грѣа за мно
 ю. двѣцн повелѣ како ен стѣын геѡрѣгѣн повелѣ сътворнтн. възслѣ еа нд
 аше смѣн пресмыкаа са по землн. црѣ н възсн лѣдѣ быша въз тѣн днѣ п
 лаѣюще и рыдающе ѡ ѡадѣ своѣ. и оувндѣлн двѣцю влекоѣще смѣа. и
 чюдотворѣца хѣа геѡгѣа. на [// арк. 132зв.] прѣ ндоуѣн на конн своѣ. и
 оустрашилнса възсн. нсхотѣлн оутѣкатн. стѣн хѣв оуѣеннкѣ геѡгѣн. в
 ззгласнѣ и рѣ не бонте са аще вѣроѣете въз гѣа въз негѣ азь вѣроѣю
 оузрнтѣ своѣ спсѣнїе. црѣ оувндѣвѣ н рѣа быѣ. и срѣте стѣго геѡгѣа.
 и рѣ емоѣ како тн нарнцѣа са нма твоѣ гнѣ мон. и ѡн же рѣ геѡгѣн
 нарнцѣа са. тогѣа възсн едннѣ гласѣ въззопнша глѣюще. с тобою и мы вѣ
 роѣемь въз бѣа твоего. и едннѣ възседрѣжнтѣ и едннѣоадын его стѣн. въз
 гѣа нашего тѣ хѣа и въз стѣын его дхѣ. тогѣа стѣын геѡрѣгѣнпростре рѣкоѣ
 свою. и ѡсѣѣѣ ѡного лютаго свѣра. и оувндѣвѣ тоѣ црѣ н лѣдѣ прнст
 оупнѣше и поклоннша са емоѣ и хвалоѣ въздѣаша бѣоѣ. и ндѣвѣ црѣ та
 ковое чюдо повелѣвѣ поставнтн црѣкѣ въз нма стѣго хѣавелнкѡмжннка
 геѡгѣа оѣкрасн златѣ и завѣсамн. и повелѣвѣ памѣа емоѣ творнтн. въз
 ннѣшннн днѣ. мѣа ноеврїа. въз кѣс. днѣ. на памѣа стѣго ѡца алнпїа стѣз
 пннка. ндѣвѣ стѣын геѡрѣгѣн вѣроѣ и что ю вѣроѣѣ възсею дшѣю и с
 рѣцѣ въз гѣа нашего тѣ хѣа. и рѣ и покажж вѣа нное чюдо и снлоѣ бѣа моѣ.
 и колн създана была црѣкѣ пославѣ и стѣн геѡрѣгѣн шнтѣ свон. и повел
 ѣ вѣсѣнн вѣрѣж стѣн трапѣзы снлою и дѣанїѣ стѣгодхѣа. и до ннѣшне
 го днѣ ѣ дрѣжн. [//арк. 133] на въззѣсѣ вѣрннѣ на вѣрѣж. такоѣа ѣ стр
 ашна и чюна и днѣна чюдеса. стѣго славѣнаго велнкѡмжннка хѣа стѣрто
 трѣпѣца геѡрѣгѣа и не токѣмо сїа таннн днѣнса. нменѣ его нсцѣленїѣ
 творн гѣ. млтѣвамн бо его прнходѣше въз црѣкѣ его хромнн ходѣа. слѣп
 нн прозрѣаѣ. глѣсн слышѣа. раславлѣнн справляѣса. стражжшнн ѡ дхѣ

ь нечесты̄хъ свобожаютъса. и многа радость бываѣт. по възса днн̄ юдо д
ѡаннѣ его сты̄. протѣ слышаше братіе. възданмо и хвалоу го̄ боу. да
млтвамн стго велнкомжннка геур҃гїа. полоу҃чн̄ ѿ х̄а ба жнзнь вѣчнѣ
ю славаще и стоу҃ю тр҃цю ѿца и сна и стго дха̄ ннѣ и р҃но и въз вѣ
кы вѣкѣ амнь.



[арк. 133] стрѣть и оуспеніе стго апсла андреа прѣвозаннаго.
въ тоє время възнѣ бывъ кнѣзъ егать въ патр҃нкын гра̄ възшѣ. поуча снлов
ати хр҃тіаны. авы кланалнса непрїазненѣ вѣсѣ. стрѣтн̄ его стын анд
рен. и рѣ емоу. дѣнно бы тоѡѣ и подобно старшн̄ бжд҃чн̄ на̄ ѿлкы. цр҃
а своего бывша на нѣсѣ познати и чести бывшаго ба. и ѿ непрїазнены
а же слоу҃бы своеа дш҃жъ вбратннн. речѣ емоу егемть ты ли еси андр
ен разорамъ бѣ нашн̄ цр҃квн. и пропатаго ѿлка проповѣдаешн. егѣ рнм҃с
тн̄ цр҃н. ѿ предѣ свои ѿгнаша. андрен рѣ рнм҃стн̄ цр҃н [//арк. 133зв.]
не разоумѣша. тако за сп҃сеніе н̄ прїнде стн̄ бжн̄. и наоу҃чн̄ не токмо и
епрнїазненыа сн̄ телеса. богы не соу҃ща на врагы ѿл҃чскыѣ толнко оу҃
н̄ ѿлкы протнвннн са боу. егемъ рѣ словеса ты глн̄ которын вѣроу҃тѣ те
бѣ слышавшн̄ жена макснмла антоу҃ пауча ѡ оу҃ченн̄ стго андреа. пр
ншѣшн̄ кр҃тн са ѿ него и тн неѡлоу҃чнша са. слышавшн̄ антоу҃па ѡ жен
ѣ своеѣ. не токмо ѿ домоуадецъ рѣ емоу ѡ дрен. тако бра̄ твоѣ и ж
ена твоа и вѣ дѣ твоѣ. кз̄ бгоу҃ андреввѣ прнстоу҃пнша и вѣроваша. т
ога антоу҃па рѣ женѣ своеѣ макснмлаѣ. покорн са мнѣ и сѣдн сз̄ мно
ю. и бждн̄ гжа възсѣ еже въз домоу҃ моѣ. аще ли то распноу҃ прелестнѣ
шаго та. и възсидн̄ андреа въз темннцю. макснмла̄ хожааше кз̄ нем
оу҃ и оу҃чашеса. трз̄паше печалн. въз ты бо ѡблнчаше са вѣра нстнаа.
и братіа сз̄вбраахж кз̄ немѣ. оу҃вѣдавже то антоу҃па въззѣмате са. и
рѣ макснмлаѣ. аще ли повелн̄ старецъ. сѣстн сз̄ мною. аще ли ннто в
зскорѣ ва̄ погжблѣ ѡба. прншѣшж въз темннцю повѣдаа андревн сло
веса мжжа своего. андрен же лѣпше и оу҃тврзѣднѣ ю на стрѣ бжн̄. пл
зтн оу҃годїа не творннн въз похотн. и глѣ ен мало потрзпн да въз вѣк
ы възрѣашн са. и мнѣ радѣ ѣ смр҃ть. га̄ моего понестн и сз̄ нн̄ бытн.
ѡнѣ прншѣшн̄ повѣла мжжѣ своему възса. рѣшн [//арк. 134] емоу тако с
мр҃ть нз̄ волю ѣтъ твою презрѣтн. ега же слышаа и тоу҃па словеса сїа.

ражегса гнѣво възлѣзи въз юзницю гнѣво оутврѣди ю замкы. запечатлѣ
 свои прѣстенѣ. и постави свои стражи. браа съ страстоклѣ. и съ ма
 ксимилю же. тѣною ношѣ прѣидоша къ нему и токъша. андреѣ же зи
 авь сътвори крѣть възжѣтъ гадоу. и прострѣ рѣкъ къ дверѣ. и дверѣ
 възса ѡврѣзоша са ѡ себѣ. и стражиѣ страхѡ щепнѣша. андреѣ рѣ къ
 нѣ. не жалте еси не имѣ бо оубѣдѣти антѣтъ. братѣ ѡврѣзѣше дверѣ
 и възжгоша свѣща многи. и многа ѣ бесѣда бывши. и прине се и дасть
 ѣ ѣтнѣ и животворѣщѣ хвѣ тань. и страстоклиа постави епѣо нпрѣдав
 ѣ ѣ оуставъ анторѣга. и пѣнѣю оутрѣнемоу и вѣрнемоу. и сѣтъ крѣщенѣи
 възсауны. и цѣловавъ възсѣи ѡпжсти ѣ и прекрѣти ѣ. и дверѣ възса ѡпѣ
 затвориша са. антѣпѣ же жени свою пощадѣ родитѣ дѣла еа. нмѣ же оу
 боѣса ѣ. андреѣ прѣдѣ воиѣо и да распиѣт его. повелѣ не пригвоздити
 са его но оужи свазавшн протагноути на болшою мѣсть да негли ѡп
 ѣ повелѣт. максимила сѣсти съ нѣ. ѡнѣ же вѣса на крѣтъ мѣлашен възса о
 уѣаше не боати са смрѣти но радовати са тако добрѣ троуднѣше са на
 покони доу. стоахѣ възси людѣе зраше [//арк. 134зв.] ноши и дѣн мноу
 вши страстоклиа антѣпатѣ бра възсхотѣ ѡрѣшнѣи ѡ крѣта. блженин же и
 епрѣт. да тако третѣи дѣн бы и андревн. единаѣе глѣшоу и оуѣащѣ л
 юди. сѣше възси людѣе на антѣпѣта възпѣюше. что сътвори фѣкъ сѣ. да
 тако бѣ правды горкою смрѣтѣ оумираѣ. ни кесарю бо нзаконѣ сѣгр
 ѣши что. оубоѣ же са антѣпѣта сѣбранѣа людѣи. прѣиде ѡрѣшнѣи его. андре
 ѣ вѣдѣвъ не прѣати. но рѣ емоу ѡбрати са въз покаанѣе спсѣши. не пог
 онѣ злобы твоеа ни бѣо на добро ма повожаешн. аще ли са не покаешн.
 и не вѣроуешн емоу. злою смрѣтѣю оумрешн. и цѣбавъ жевъ ѣ дѣн. мак
 симила гдѣ нзѣ сѣтин. и възсѣ плающѣи са пристоуплѣшестрастоклѣе.
 ѡрѣшнѣиши и погребоша съ честѣи. и съ прѣѣю братѣю. и егѣт же грѣш
 нѣ максимилоу ношѣи. сѣврѣже себѣ съ высока мѣста. и тако горко
 ю сѣсмрѣтѣю погнѣе и не нмын. прѣемника. и бра емоу страстоклиа нмѣн
 ѣа его раѣаа требжущѣи са ѡ нѣ. въземь акы ѡ нечѣства и коумросло
 уѣника. рѣ твоа егѣте с тобою да доу. мнѣ же приѣплатѣи хѣоу лю
 бо ѣ. многа нецѣленѣа быша. еѣа нзѣ сѣтин апѣз андрен. и въз гробѣ е
 моу положеноу бывшѣ. максимила и фундама не ѡстоупнѣста ѡ гроба
 его до смрѣти своеа. нмѣнѣи же [//арк. 135] еѣ многоу бывшѣ съ двѣ
 рѣ. епѣ страстоклиа раѣвлн нмѣнѣа требоущѣи. и на оустроенѣе епѣо
 сътвориша монастыра мѣже и женѣ. пожнѣ лѣта многа блѣодараше и

БЛ҃ВАЩЕ Б҃А. Ѡца и с҃на и с҃тго д҃ха.



[арк. 258] житіе жнзнь с҃тго алеѣем ѿлка бжїа.

Бывъ ѿлкѣ блговѣренъ въ градѣ рѣстѣ. именѣ еоуфимнннъ. славѣ бы ѿ
рема рѣнскыма. аноурїю и аркадіюу. бывъ бога вѣмн. нмѣ бо рѣ и дом
оуадѣ. ѿ. тнѣѣ въ свѣлы рнзѣ и златѣ поасѣ. не нмашѣ чада. зане п
одрюжїе емоу неплоды бы а самъ блговѣрнын же си заповѣдн бжїа т
вораше. поставса по вса днн до ѣ го часа. възкоушашѣ хлѣба. постав
лашѣ въ домоу своѣѣ снротѣ. а дроугою нншн. и недоунымы сѣ же в
ъ чѣ ѣ възкоушаше хлѣба с мноходнын чернорѣцн. егда же ндаше въ
полатоу црѣвѣ. и слыша прѣ собою млтыню глѣ. іако нѣсмь дѣннъ ходн
тн по землн бжїн. женѣ его была именѣ гласїа. вѣрна боашн са бѣ. и
заповѣдн его творашн мллше са бѣу. глѣшн поманн ма гн недѣнноу
рабѣ твон. и плѣ дажѣ мн чревоу. да мн бждѣ жнвѣ старостн. на оут
ѣшенїе дшн моен. и радѣ. възспѣноу бѣ добротоу еа. зачѣ и родн с҃на.
и възвеселн са моу и жена его ѡ бѣѣ. егда же бы ѡтроча оучнтн. и в
здастѣ его на прѣвое оученїе грамотѣ. и бы прѣмѣрѣ велмн црковно
моу оустроенїѣ. егда же было чѣ женнтн его. рѣ еоуфимнннъ. женѣ
своен. сѣтворнша бра с҃ноу своемѣ. и възвеселнса жена ѡ словесн мѣ
жа своѣ и паде на ногѣ его глїюшн. да оуставн [//арк. 258зв.] бѣ глѣ
твоѣ же глѣ. да сѣтворн бра с҃ноу своѣ възлюбленномоу. ндн възрѣѣ
са дшн моа. и вброучнша емоу невѣстѣ црѣка родоу. сѣтворнша брак
ѣ с҃ноу своемоу. и оувѣше чѣтогѣ. и вѣнчаша ѡ с҃тымн с҃щенннкы въ ц
рквн фѣтїа. и ведоша его въ домѣ. веселнста са вѣ днѣ тон до ношн.
и възлѣзѣ въ чрѣтѣ и саде на столѣ златѣ. и възѣ прѣстѣ злѣ. и шѣ
вонѣ вбвнѣ кропннѣ и дасть вброучнцн своен. рѣ еѣ възмн и схова
н и бждѣ бѣ межн мною и товоѣ. дѣдеже нзволн гѣ. нѣѣакын таннн и
звѣща кѣ нен нзлѣзе не чрѣтога. и двѣ рнзннцн свою. възѣ Ѡ богате
ства и своего нзѣде ношнѣ таѣ з рнма. сѣшѣ нз капетоуліа и вбрѣ
те лоуцѣ стоашн влѣ в онѣ доплы града дншкїа рекомого магарїа нз
лѣ не корабла помлн са бѣоу и рѣ сѣтворнвын нѣо и землю. сѣсн ма
не чрева мѣре моа. и сподобн ма деснѣ стоанїа сѣ възсѣмн оугожѣш
нмн тн. сѣсн ма Ѡ соуѣтнѣ сего жнтїа. іако ты ѣ бѣ сѣсан. и тоѣѣ

слагоу възъсылаѣ ѿцю н сѣноу н сѣтмоу дѣху н нѣт н рѣно н бѣкы вѣк
о амѣ

въ тѣхъ яа сръте ѿ селѣнны. нде съ нмн до едесы снрѣскыа. ндеже
ѣ вбрѣ нкона гѣ нашего тѣ хѣ. възшѣ же въз гѣа. н предѣ нмѣнѣа своа.
н раѣастъ ннѣнѣ. н вблѣ сѣ въз хоудыа рнзы сѣдѣаше проснтѣ въз прнтв
орѣ сѣтыа. н постащѣ нѣлѣ [//арк. 259] до нѣла. прнѣашѣ сѣтѣ таннѣ
въ мѣроу хлѣба гадаше. въз мѣроу воды пѣаше по възса ноцн безъ сна
прѣбываше. а еже емоу дааше. то възсе раѣаше въз мѣтынню ннѣнѣ. посла
въ ѿцъ его нскатн. ѣ тнсѣ ѿтрѣ своѣ н не вбрѣтоша его. н прѣндоша
въ гѣа едесъ. месопотамѣж. н даше емоу мѣтынню свою н отроцн не п
ознаша его. вндѣвъ ѣлкѣ бѣжѣн. познѣавъ ѣ н прославѣн бѣ. н рѣ спѣбнл м
а гѣ прнѣатн мѣтынню ѿ своѣ домоѣадець нменн твоего рѣа н вбрѣтнш
ѣ н не вбрѣтоша его. н възвѣстнша гѣноу своемоу глѣше. тако не вбр
ѣтохѣ его. мѣтн же ѿ того ѣаса. еѣа нскаше его н не вбрѣтнша. възшѣше
въ храмѣнѣ свою. н ѿвѣрзе вконѣцн въз зѣглавѣн своѣ. н постоавѣшн та
кѣ н главоу свою. мѣлѣнѣ бѣоу глѣшѣ. не нмѣ възстатн ѿ соудоу донде
же оувѣдѣ ѿ сѣноу своѣ едннѣаѣ камо сѣ подѣ. ѿцѣ его ѿ нелѣ р
одн сѣ, сѣнѣ его не прнѣпн сѣ женѣ своен. гѣа кѣ неѣ мѣнѣтѣ бѣа да н
ѣ пошадн ѿ отроѣатн сѣнѣ да нѣа повнхѣвѣ прѣбѣ ѣлкѣ бѣжѣн въз паперѣт
ѣ сѣтыа бѣа. зѣ лѣ. н оугодн хѣоу бѣоу своемоу. н гѣвѣ въз снѣ сѣтаа бѣ
а поммороу глѣше. възведе ѣлка бѣжѣа въз цѣркѣ мою дѣннѣ ѣ цѣва нѣна
го. тако ннро добрыа вонѣ мѣтѣа его ѣ. тако вѣнець на главѣ цѣрю. та
ко поѣнѣаѣ дѣхѣ сѣтын на нѣ. тако сѣнѣ сѣаѣ [//арк. 259зв.] въз възсѣ м
ѣрѣ. тако просвѣтн сѣ жнтѣе ѣ прѣ аγγлы бѣжѣн. нзынде понамарѣ нѣа
таковоаго ѣлка н не вбрѣте. вбрѣтн сѣ възспѣ мѣла сѣ сѣтѣн бѣн. да
гѣвѣ емоу ѣлка того. рѣ кѣ немѣоу сѣтаа бѣа оувѣогѣн сѣдѣн прѣ дѣверѣнн
тѣ ѣ ѣлкѣ бѣжѣн. нзынде понамарѣ въз паперѣть вбрѣте н. гѣль его. за
рокоу възвѣ его въз цѣркѣ. н ѿ толѣ слоѣжашемоу вѣмн. н прослы сло
во ѣлка бѣжѣа въз всѣ градѣ то. вндѣвѣше тако познаша нн ѿвѣѣжа град
а того. прншѣ. в ладнѣю влѣ въз корабль хотѣ прнтн въз тарсѣ кнлн
кѣскын. зане тоу не познѣають его, волеж бѣжѣеж прогна вѣтрѣ бѣжнѣ
прѣнде въз рѣ. н възнѣнде с корабля н рѣ н рѣ жнѣвѣ гѣ бѣ мон. не бѣд
оу тажѣкѣ ннѣомѣ. но да ндоу въз дѣ ѿца своего тако тоу есмѣ не з
наемын. ндын же н сѣрѣте ѿца своего ндоѣша ѿ полаты въз врема ѿ
вѣда. н поклонн сѣ емоу рѣ. раѣе бѣжѣн. поммѣоу н мѣ гѣла оувѣоаго н с

траннаго. вѣдан мене въ домоу свое^а. да сѧ азъ насыщѧ съ рабы тво
 нмн ѿ крохотъ падающихъ трапезы твоѧ. бѣ же да блвѣ. дѣла твоѧ да
 ти подасть црѣтво нбное. ѿ нмаешн на страннѣхъ землн. да та насытѧ
 оупованїа твоѧ, слышѧ же ѿцъ его то е пѧ ѿ страннѣхъ теплѣ бѣ емоу
 въвестн въ дѣ свои. н рѣ кз втрокѣ свои. которыи ѿ вѧ слзжнѣ [// ар
 к. 260] хошѣ. дааше оугодн емоу. жнвь гѣ тако свовожж н. н оуцастїе
 нмѧ възвѣти въ домоу моѣ. но въ прнтворѣ възхода моѣ сътворити емо
 у коуцоу. да възхода н схода позрю на нь. даванте же емоу. жн гѣ
 тако свовожж н. тако ѿ моеѧ трапезы н бѣ оурѣ прныи. мѣтн его нмоуш
 н сѣтованїе не нзынде нз ложннцѣ. н сноха стоаше прѣ неж рѣ не нзын
 доу ѿ соудж до смртн моеѧ. на горлнцн сѧ оупѣлю. поустынолюбнце
 н едномоу житѣннцѣ азъ трзплю н пожж дондѣ оуѣдѣ ѡ женнцѣ сво
 ѣ что бѣ е моука молнсѧ подѣ. втроцн его по всѧ вѣры пакостн емоу
 твораше. ржгающе сѧ вѣн пѣхѧю его. дроушн бїю его. ннн же помыам
 н вѣнвѧю его. вѣвѣже члкъ бжн. тако дїаволн оученїе то емоу чннѣ.
 внже съ рѣстїю вѣлїѣ н трзпенїѣ възсе прнмаше. н скѣвав же въ домо
 у ѿчн. зї лѣ. не знѧ его нктѣ еѣа же съ рѣстїю вѣлїѣ н трзпенїѣ възс
 епрнмаше. н скѣвав же въ домоу ѿчн. зї лѣ. не знѧ его нктѣ еѣа же
 нзволн сѧ гѣу дѣша его възвѣти ѿ него. н преставитн ѿ временныѧ жн
 но. н прннестн въ нбныѧ села. н рѣ члкъ бжн кз втрокоу слоужаше е
 моу ндн брате прннестн мн харатїж н черннло н прннѣсь емоу. внже в
 ззѣ напнсѧ възсѧ танны ѿ нмѣ съ ѿцѣ съ мѣтрїж. н еже гѣа кз вброуш
 нцн въ ырзотѣ. како ен давъ прзстѣ вѣвн кропннж. н напнсавъ се ж
 нтїе свое да его възвѣнѧю тако снъ ею ѣ. [//арк. 260зв.] бѣ въ едннѣ дн
 ь бѣвѣшн нѣлн. по скѣваннн же стѣѧ лнргїа. н еше бѣвѣшж маркїанову еѣ
 поу въ црквн. н блговѣрныма црѣма н възсѣ людѣ. гѣа же слышаше не
 вѣднмо нзъ влтарѧ глѣшъ. прнндете възсн лудїе падоша ннцъ възпїжше
 н глѣюще. гн помлѣоушн. тоѣа же пакы второе оуслышалн гѣа глѣшъ. понш
 ѣте члка бжїа да помлнтѣ сѧ за мнрѣ. свнтающн во пѧкж нсходн дѣша
 его ѿ телесн своего. въ четвертѣ съвраща мношн въ црквѣ стго апла
 петра. мѣаше сѧ бѣу да гвнтѣ н члка бжїа. н бѣ гѣа глѣшъ въ домоу
 евфнмнѧнъ рѣ кз нма жнвь гѣ бѣ моѣ тако не вѣдѣ. н прнзва старш
 ѣ ѿ рабѣ свои тако бѣвша. вн же рѣ жн гѣ бѣ моѣ. н тако не вѣдаю.
 н възсн поустошннцн сж. тоѣа повѣста црѧ нтн въ дѣ евфнмнѧновъ д
 а ншоу члка бжїа. тоѣа евфнмнѧнъ повелѣ столы ставлатн. съ свѣща

мѣ нѣмнано сръстн ѣ. н прѣдоста црѣ н еѣпн. н възсн мѣжн славнѣн
 црѣн. н велнко было мѣзвленѣе въз домоу евѣфнманѣ. мѣтѣ его была
 завѣсна вконце завѣсою дабы не вндѣ еѣ ннктѣ. н тоѣа рѣ что ѣ з
 а мѣзва снн матѣ пѣто сѣ прѣнн. [//арк. 261] снохѣ еѣ възсѣ вѣша с п
 олаты. слоугѣ ѣлка бѣжа рѣ гнѣ своемоу гнѣ моѣ. еѣа се ѣ ѣлкѣ бѣжѣн
 нншѣн сен. егѣ пороугѣ есн мнѣ дознрѣ велнко во знаменѣе н днѣно в
 ндѣ ѣ него бываемѣа. ѣ нѣлѣ до нѣлн прнчашаше сѣ сѣтѣ таннѣ. н дв
 а оукроугѣа хлѣва тадаше. н водоу в мероу пнаше. н по възса нѣла в
 з ношн не спаше. нно еше нѣкторѣн ѣ клеверѣтъ твоѣ н пакость емоу
 чннѣ. вѣн пѣхѣше дроусѣн роугѣошѣ. ннѣн же вблнвѣѣ его помыамн.
 внѣже възсе тоѣ сѣ радостѣж прѣнмѣѣ. евѣфнманѣ же то слышѣа пошѣ кѣ
 ѣлкѣ бѣжѣ скоро прншѣ н кѣ немоу н рѣ емоу не бѣ гла ѣ него. н ѣ
 крѣ лнце его н вндѣ свѣташѣа тако агглоу. н дрѣжѣ въз рѣцѣ своен х
 араѣтѣю. евѣфнманѣ хотѣа вндѣтн что пнсано на неѣ. н ѣ же не поугст
 н еѣ. внѣже вѣрѣса скорошѣше повѣ црѣ. такѣ его ншѣ н вѣрѣтѣ н пов
 ѣдѣ ѣ възсѣ в нѣ. такѣ прѣ прѣнде кѣ нѣ. оуге зѣ лѣ н възса порѣдоу
 повѣвѣ ѣ прѣвѣж. како жѣ оу него. еше харѣтѣю дрѣжѣн н не дѣ мн еѣ
 вѣрѣжы. тоѣа повелѣста црѣн вдрѣ поставнѣтн н положнѣтн на нѣ сѣтоѣ е
 го тѣло. н възставѣше црѣн н архнѣпѣ. н възсн мѣжн црѣвы. н сталн прѣ
 одрѣ глѣше. рабе бѣжѣн мы аше грѣшнны есмо но поне црѣн есмо. н се ѣц
 з възсеѣ възселеныѣ даѣ намѣ харѣтѣю да нехѣа вѣдѣ вѣдатн кто ты
 есн н что ѣ напнсано на неѣ. тоѣа дасть ѣ харѣтѣж [//арк. 261зв.] н в
 зѣѣ н даша н хѣтолारेвн црѣковномоу дѣаконоу. н сѣшн же црѣ н архн
 еѣпѣ невѣнмѣѣа н наугѣ харѣтѣю чѣстн халѣтоугларѣ. еѣа слышаше ѣцѣ е
 го угенѣе харѣтнннѣе. нскончн сѣ прѣтла скоро н растрѣзѣа рнзы своѣ н
 трѣзѣаше власы сѣднны вѣрады своѣѣ. прнѣѣ на тѣло его вѣрѣжес сѣ. н
 любезнѣо перѣсн цѣловѣ ѣ глѣ. оугвы мнѣ уадо мое. поуто тѣ сѣтворѣн
 есн. поуто есн нанѣсь снѣе въз възѣуханѣѣ. кѣко лѣ поуѣсть бѣ вѣждаю
 чн слышатн глѣса твоего сѣноу моѣ. нлн бесѣды твоеѣа а не таѣнса есн
 мнѣ. оугвы мнѣ възжѣ старостн моен. нлн злѣ пѣпора моего. камо нмѣ
 дѣтн. сѣтованѣе срѣца моего. ѣ сѣлѣ оуге нмѣ плакатн. в строугпле
 ныѣ дѣша. слышалѣ мѣтн его тако сѣнѣ еѣ ѣ. н ѣвѣрѣзе вконце свое. н р
 нзы своѣ растрѣзѣаше. н власы своѣ прострѣшн. жалостнѣо глѣше млѣѣ.
 оугвы мнѣ брѣа моѣ данте мѣсто да оугзрю сн жалостнѣо възлюбленѣа
 моего уада. оугвы мнѣ братѣа моѣ да оугзрю едннѣуаднаго мое сѣна. а

ГНЬЦА ДѢША МОЕА. Н П'ТНЦА ГНѢЪА ДѢШН МОЕН. ЛЮБЕЗНО ЛОБЫЗАЮЩН ЕГО. ВЪ
 ПІЖЩН ГРЪЗКО ГЛѢШЕ ОУВЫ МНѢ ОУТРОБЫ МОЕА СѢНОУ МОН. ПОУТО МН ТАКО
 СЪТВОРОЊ ЕСН КЪКО ЛѢ ПОУСТЬ ЕСН БЫ ВЪ ДОМОУ ѠЦА СВОЕ. Н НЕ ТАВН СА
 ЕСН МНѢ СНОХА ЕА ПРНШЕШН ВЪ СКВРЗНА РНЗА БЫВШН Н ПЛАКАШЕ ГЛѢШЕ. Ѡ
 ЛЮТѢ МНѢ ПОУСТЫНН [//арк. 262] ЛЮБНМАА ГРЪЛНЦА МОА. КЪКО ЛѢ ПОУС
 ТА БЫ НЕ СЛЫШАЩН ГЛАСА ТВОЕГО, КАМО Е СНДѢ Н НЕ ТАВН СА ЕСН МНѢ. О
 УЖЕ ДНѢ ЕСМЪ В'ДОВНЦЕЮ. Н НѢ ОУЖЕ НА КОГО ВЪЗРѢТН. НО Ѡ СЕЛѢ ВЪСП
 ЛАЮ СА ѠСТРОУПЛЕН'НА МН СРЦА. ЛЮ" ЕЖЕ ВЪСН ДНВАУН СА НА НѢ ПЛАКА
 ХЖ СА ВНАѢВШЕ СЛЪЗЫ Н. ТОГА ПОВЕЛѢАН ЦРН Н АР'ХНЕПЪ НЕСТН ѠДРЪ
 ПОСТАВНТН СРѢ МѢСТА СЛЫШАЛН МЕШАНЕ ВЪСН НЗЫШ'ЛНСА НА НЕГО. Н КЪКО
 НЕДОУ'НЫ ПРНСТОУПНЛО КЪ НЕМОУ ТОН ВЪСН НЦѢЛСА. ГЛОУСІН СЛЫШАЛН. С
 ЛѢПІН ПРОЗРѢАН БѢСНІ НЦѢЛНША. ЦРН ЖЕ ВНАѢВШЕ ЧЮДЕСА САМН ВЪЗЕМ'
 ШН ѠДРЪ СЪ АР'ХНЕПѢО НЕ СЪСТА. ДА ѠСТАТ' СА ПРНКОСНОВЕНІЕ ТѢЛА ЧЛ
 КА БЖІА ѠЦЪ ЖЕ ЕГО ДРЪЖАШЕ ЗА РЖКОУ Е. КОЛѢБАШЕ СА Н СТЕНА БІА
 СА ВЪПРЪСН СВОА, МТН ЕГО ТАКО ВЛАСЫ СВОА ПРОСТРЪЩН КОЛѢБАШЕ. СН
 ОХА ЕА ВЪ СЛѢ ѠДРА НДОУЩН Н ПЛАКАШЕСА СѢТОУЮЩНН РЫДАЮЩН ГРЪЗКО.
 ЛЮДІЕ ЖЕ ГРѢТАХЖ СА Ѡ ОДРѢ НЕ МОЖАХЖ НТН ДРЪЖАЩЕН. ТОГА ПОВЕЛѢ
 СТА ЦРМЪ ЗЛАТО Н СРЕВРО СЫПАТН ПОУТЕ. ДА ЛЮДЕ ѠБЕР'НЗВЫШНСА НА НЬ,
 Н ВЪЗМОГЖ. ПОГРЕСТН ТѢЛО ЧЛКА БЖІА. НО НЕ ѠБРАТН СА ННКТѢ НА ЗЛАТО
 НО НАНЛѢПШЕ ЛЮБАШЕ ТѢЛО СТГО. МНОГѢ ТРОДОУ БЫВ'ШЖ Н ПОЖѢ НѢКОЛН
 НЕСОША ВЪ ЦРКВЪ СТГО В'ННФАН'ТІА. БЛГОВѢР'НЫМЪ Е ПОВЕЛѢ СЪТВОРНТН КОВ'У
 ЕГЪ ЗЛА. ОУКРАСНТН КАМЕНІЕ ДРАГЫ Н БНСЕРѢ. Н СЪТВОРНВШЕ. Н ВЪЛОЖНШ
 А ТѢЛО ѠЛЕЖЕА ЧЛКА БЖІА. [//арк. 262зв.] МЦА МАР'ТА ВЪ ЗІ ДНЬ ПРАЖНО
 ВАШЕ З ДНІН. ѠЦЖ Н МТРН Н СНОСѢ ТОУ БЫВАЮЩН БЖІЕЮ БЛГТІЮ. НСКНПѢ
 Н С КОВ'УЕГА МНРО БЛГЫА ВОНА. Н СЕМОУ ЧЮДЕСН БЫВ'ШЖ Н ВЪСН НЕДОУЖ'
 НІН СЪБРАША СА ВЪЗНМАЮЩН. МНРО Н МАЗАХОУ СА Н ЖРАВН БЫВАХЖ. СЛАВ
 АЩЕ СТОУЮ ТРЦЮ ѠЦА Н СНА Н СТГО ДХА ЕДННОГО БА НСТНННА ЕМОУ СЛАВ
 А ВЪСЕГА ННѢ Н ПРНО Н БѢКЫ БКО:

БАН 12.3.1 [Учительне Євангеліє, передмова]

[арк. 1зв.] кннга зовема євє оу҃нтѣное. Ѡ वोѡѡхъ ҃҃тыревь, е҃҃лнст нзв ра҃на. н Ѡ мно҃гѣ бжстѣ...н предана цр҃квн бжїїн. вѡ всакон нла ҃҃нтатн сѧ. на пооу҃ченїе хр҃тонменты людемъ. ко нсправленїю дшевномъ н телѣномъ. амннъ.

Гѡ бѡ воседръжнѣ. мно҃гнмн рѣлнчнмн шбычан, н пнсанѣ, оу҃ченїе лю дѣ своѣ далъ. ветхїн законъ жндѡ дѧ. намъ же хр҃тіанѡ хс҃ спсѣ наш ь, новое свое бл҃говѣствованїе, стое е҃҃ліе предѧ ҃҃тыма е҃҃лнсты. маѡ еѡ. маркомъ лѡкою. нванѡмъ. Ѡ него же пооу҃ченїа нзбра҃на стымн Ѡ цн. сїа кннга, е҃҃ліе оу҃нтѣное спнсано еѡ. тако н аплъ павелъ. во н а҃галѣ епнстолїн своен, ко евреѡ пнше. много ҃҃астн н многошрѣнѣ. д ревле гла бѡ Ѡцѣмъ [//арк. 2] н пророкн. на послѣдѡ днїн сн, гла нѧ, ...мъ ннлѣвѡ, его же положн наслѣнн... всѣмъ. н же вѣкы сѡтворн. ш сѣ е҃҃лнсты іоанъ свѣѣн гла. тако закѡ мѡсеѡ данъ быѡ. бл҃годѧ же нстннѧ тс хѡ быѡ. онъ же сын сїанїе славы Ѡчаа бл҃говоленїемъ Ѡч нмъ. нзволн Ѡ дха стго н преѣтым прѣблвенным прѣно дѡы мрїа. наше го радн спсѣнїа, вѡ послѣна лѣта, ко плотн тн сѧ нзволн. н плѡ ѣлк омъ подоеню на сѧ воспрїаѡ. н же на землн жнтн восхѡтѣ. наоучаѣ нѧ бл҃горазумїю, пѣтн спсѣнаго. н шбраѡѣ нѧ Ѡ тмы ко свѣтѡ. тон во трѡды болѣнн наша прнтрѣпѣ пострадаѡ. н оумрѣтн грѣ радн нашн н зволн. н раною его мы восн нсцѣлнхѡ сѧ. нз мрѣтвѣ трндневно воскрѣсѣ. н пѡ нѧ цр҃тва нѣнѧ дарѡва. на нѡса вѡнесе сѧ. н сѣдѣ шдесню бѧ Ѡ ца. н оутѣшнтелѧ Ѡ оца дха стго. н аплы н оу҃чнкн своа нзлїа. по в ознесенїн же на нѡса. н не шставн нѧ шротамн. послѧ нѧ стѣ своѣ ап лѡ. н по нѣ прѣмѣры, воселѣскн оу҃нтелїн н пастыреїн. шнн же по восе н воселѣнѣ, стое бл҃говѣствованїе проповѣдалн. [//арк. 2зв.] новаго нѣн аго жнтїа, на землн жнвѣшн наоучнлн. вѣрѡ, н любовь вызвалн. н всѣ во єднно тѣло. стымъ крѣнїемъ нсплѣннлн. а сїю дшеполѣнню кннгѡ. е҃҃ліе, оу҃нтѣное, ко лѣпшемъ пооу҃ченїю, н нсправленїю дшевномъ н телѣномъ, народомъ во хѧ вѣрѡшн далн. таже сѡборнаа, н аплѣскаа цр҃ковь, всѣгды нмаше. цѣлн н здравъ сѡблюдаше. не прнлагающе, нн шемлюще ннчѡ. рѣумѣючн бытн потребнѡ всѣмъ. а нанволаше в' ннѣшнѣ

и матежн свѣта сего. понѣ, мнози хрѣтианзстїи людїе. новыи, и рѣлну
 ныи оученїи, во вѣрѣ поколѣбаша сѧ. и мнѣнїемз своимз рѣсверѣпн
 ша сѧ. и ѿ единого сзгласїа во вѣрѣ жнвѣщнѣ, ѿвратнша сѧ. да понѣ
 сѧ кннѣгѣ ҃нтанїемз. възмогѣ себе исправити. и на пѣ истннннн прнвест
 н. а елнцн во правовѣрїи, до ннѣ сзблудаемн, и не познблемн сздрзж
 ннн сѣтъ. тѣмз боше ѧ хс, словы и оученїемз своѧ оукрѣпн. въз вѣрѣ
 едннмыслзны быти. и не дасть сметати сѧ вѡнамн сего жнтїа. и ер
 есѣ [//арк. з] бывающн в собѣ вомѣщати сѧ. и аще лн в телесны нашн п
 ечѣ сѧ. дѡжнн есмо нанпаче попеуенїе, нмѣти, и промыслати в дѣховны.
 тако же и хс спсѣ рече. ншѣте прѣде црѣтвїа бжїа и правды его. ѧсїа в
 оса прнложѧ сѧ вѧ. сѣ же и сїа во сѣтѣ, евлїи, тако за спсѣнтелѣ нашн х
 мз бгомз, нарѡ много на пѣстыню нсходнн. и вставлалн домы. нмѣнн
 е свое, радн слышавшн слово бжїе. и ннчѣ таковаго лѣпшаго сѣтѣ слыш
 анїе слова бжїа. іа прорѡ дѣвѣдз глеть. кѡ кѡ слѧка грзтанн моемз слов
 еса твѡа, лѣпше меда оустѡ мон. и за моцнѣ. закѡ оустѣ твоѧ, лѣпше, и
 ѣжлн тнсаща злата, и сребра. а на нншѣ мѣсцн мѡвнѣ. възрѧю сѧ в сло
 вѣ твоѧ. тако вбрнтаа корнсть много. тѣмз же слышачїи словеса гнѧ.
 оумакунте землю срѣца вашего. да сѣмз спсѣнное, слово хѧ бѧ нашего
 в нѣ прїѣшн. мнѡ плѡ сзтворнте. тако и хс во прнчн евлзскої мѡвнѣ.
 в сѣющн, и в падшн сѣменн на каменн. а дрѣгомз в трзнїи, и плода
 несзтворше. тако то рѡе на добрѡї землн впало, мнѡ плѡ сзтворн. лѣк
 а евлнстѣ тѧ мѡвнѣ. блже [//арк. ззв.] нн слышачїей слово бжїе, и которы
 и тѧ ҃ннѧ. неслышанїемз бо токмо исправлѣе. ннн спсѧе сѧ. и створач
 ен заповѣдн ...аплз оубѡ наковѣ. в соборнѡ своѡ посланїи тѧ мѡвнѣ. іа т
 ѣло бѣ дѣха мрѣтѡ сѣтѣ. тѧ и вѣра бѣ дѣлз мрѣтѡа естѣ. тѡко сз прнлежан
 їемз. з велнкн старанїемз, слова бжїа слзхѧн. пнсано бо естѣ. ѧ не
 в едннѡ хлѣбѣ жнвѣ маѣ быти и ѣлкѣ. но в всакѡ словѣ, нсходачн
 ѧ оустѣ бжїнѣ. которы нѣса оутѣрзднлн сѧ. и землѧ венована быстѣ.
 и вода рѡдѣлы положнлн сѧ, и всѧ таже в нѣ сзтворенн сѣж, мнмо ндѣ.
 тѣко слово гнѣ пребываѣт во вѣкн. в сѣи кннзѣ знандешѣ, в словѣ бжї
 и. и в спсѣнїи дшевнѡ доброе. гдѣ оубѡ естѣ велнчество бжїе, и хвал
 а его. грѣшннкѡ же боазнз страшнаго сѣда, и вѣчны мѣ. а праведны
 надѣда воскрсѣнїа, жнвѡта вѣчынаго. и ннн много велнкн дарѡ бжїнхз.
 ѧ же немощно испѡвѣстн. тѣ которы ншѣт, знандѣт. тѡкзщемз ѿврзѣт сѧ.
 просачн дасть сѧ. нѣ тѡко часто сз прнлежанїемз поунтаѧ. и помѡчн

Ѡ ꙗ жндаѣ. тако бо н прорѡ двѣ ꙗлетъ. [//арк. 4] бѣ намъ прнвѣжнше
 н сна. помощнѣ во скръбѣ вбрѣшѣ ны село. н еше двѣ ꙗлетъ. гн к то
 бѣ прнвѣго. наουγн ма творнтн волю твою. к томѣ н вы любнмѣн хрѣт
 ѣанъстне ꙗлцн прнвѣганте. ...че бо хс, во стомъ евлѣн. не прѣндѡ да
 сѣдѡ мнровн. нѡ да спсѡ мнрѡ. не прѣндѡ прнзватн праведны, але грѣ
 шны на покаянїе. н не требѡ здравн врача. но болашѣн. н зѡ мовѣ. п
 оканте са. прнблжн бо са црѣтво нѣное. н еше. рѣте ко нѣ в сн трѣда
 юшѣн са, н вѣтаженѣн. н ѡ покою вы. ꙗкоже бо власть нмаѣ снъ ꙗлѣ
 ескѣн, на землн ѡпѡшатн грѣхн. н прнходѡщаго ко нѣ. н выженѡ вонъ.
 н радость бѡваѣ на нѣсн ѡ еднѡ грѣшнцѣ кающѣн са. а томѡ прнвѣгаѣ,
 кан са н плѡ ѡ грѣсѣ свонѣ. а еслн грѣшенъ есѡ, не ѡчаваѣ са. млѣн
 бо ѣт ꙗлколюбнвѣ влѡка. каюшаю са прѣемлѣ. н плаѡщаго потѣшаеть. т
 ѡмо слова бжѣа слѡхан, н в заповѣдѣ его пребываѣн. да зде пожнвшн д
 обре во црѣтѣ нѣномъ наслѣнѣ бѡдешн. во свѣтлостн радованїа стѣ е
 го. еже ѡко не вндѣ, н оѡхо не слыша, н на срѣце [//арк. 4зв.] ꙗлкоѡ
 е взынде, еже оѡготова бѣ любашѣн его. тѣко не бѡ лѣннвѣ. но сѡ в с
 акн прнлежанїемъ поунтаѣн. вннмаѣ н слѡхан пнсма стѣго. н тѡ чннн. н
 е кохан са в лѣнностн. нѡ двѡ ѡ своѣ спсѣнѣн тѡ бо напнсано естѣ. п
 рѣте жѡдѡшѣн, на спсѣныа сѣа бѡстрнны, н поурѡпѣте н пнвѣшн, вѡвесел
 нте са. нстѡжающѡ жѡдѡ вашѡ оѡтолнте. сѣа нбо ѡ сн бжѣтвнѣ вѡдѣ,
 оѡченѣн дхѡвнѣ. не нмаѣ во жѡдатн бо вѣкн. нѡ н рѣкн нс чрева его п
 отекѡ вѡды жнвыа.

фторага. прѣмова. кѡ томѡ

прѣмова, н лнстѡ потребнѣн. до вшнкѣ становѣ дхѡвнѣ. стѣннко. дѣак
 онѡ. н людемъ навченѣн, братѣа мнлы. которѣ здоровю, рѡ вѣ сѣдѣне
 завѣды. шѣтѡвы потѣшенїе, н пораѡдѡ ꙗкѡю взалн, ѡ мене брата своег
 о. на знаѣмостѡ, н спомннана ласкн братѣскон. нзбрѡны ѡ бѡ пастырѣ
 тво. то естѣ, на бѡшю працѡ, межн ннымн на сѣ свѣтѣ, дла болшен
 заплаты. потѡ в црѣтѣ нѣномъ. працѡючн са тоѡ [//арк. 5] долше, оѡ
 внннцн его. ведлѡ прнповѣстн евлѣскоѣ. наемнѣ оѡ внннцн, не ровнѡ
 робнвшн. а ровнѡю заплатѡ оѡзалан. ꙗ прѡвѣн, тѡ н послѣднѣн. вндаѡн
 тѣ то, што са з намн дѣеть, н што са чнннтн маѣ тѣ послѣднѣн ѡсѡ.
 моѡснмо оѡжнватн велнкон, а праве незноснѡ жалостн. абовѣмъ, не т
 ѡко, н много людѣн. рѡмантѣ станѡ. ю ѡ ꙗ нзбавнтела нашего, вѡча
 рнѣ вышло. н навкн здоровѡн не трѡпѡ. к томѡ еше немалѣн поѡтѣ нао

үчнтелін злы̇. совѣ пріалн до ...оу̇хъ люво сени. але тѣ̇ н тѣ̇, которы
 н то прнчностн, вѣры сѣтон. н едностн вѣры хр̇тїан̇скон, а цр̇кве,
 бжен еще зосталн. ба̇зо розвм̇тїю, љ̇ ледвы ѡ тѣ̇ немьсл̇а̇. тако бы са
 колн нзъ едностн вѣры. н цр̇кве гн̇ей, што рыхлѣ выдратн. на нншїн
 ѡбшїн пашѣ. за своею волею, љ̇ бы са ѡдатн моглн. што где внднмо.
 а к том̇ на то воспоманемо. нж̇ страж̇ естес̇мо дш̇з тѣ̇ вш̇нк̇. ѡ
 га̇ ба̇ да̇ны̇. теды маемо чннтн ѡ љ̇ збав̇нїю, пн̇ [//арк. 53в.] ное ста
 ран̇а. а љ̇ на̇ в̇ дн̇з прншлого сд̇а его сѣтон м̇тн. тогды не може бы
 тн. љ̇ б̇мо са много, страха тн не нмалн. н о т̇о часто помышлатн н
 е мсѣлан. тако бысмо в̇жды, пр̇ сд̇їею ѡны̇, с такового рах̇к̇. поц̇
 тнве а б̇ кан̇ вынтн моглн. але љ̇ то нам̇ довр̇ю мысль, пс̇е барзо
 . вндаун с̇цен̇ннкн, в̇ неп̇ностн...ко̇н, а в набо̇ностн мало. бо еднн оу̇р
 а̇ сво̇н ѡпвстнлн. а ннчего ѡнего прав̇ене ба̇ю. др̇зн справоватн го не
 вл̇бїю̇. н третї̇н за̇ та̇ его справ̇їю̇. љ̇ малын пожн̇о ма̇ю. га̇ на̇ апл̇з пе
 тр̇з оупомнна̇е, н оу̇н̇. которы̇ дава̇ наоу̇к̇ сво̇н. ѡвеч̇ка̇. ѡ самого
 га̇ т̇с̇ х̇а̇, ем̇ пор̇чен̇ы̇. то тѣ̇ на̇ наоу̇кн, пожн̇о̇нын зоставн̇. га̇ ба̇ ѡс̇
 тнте в с̇р̇ц̇а̇ ваш̇н. готовн б̇те завжды ѡповѣдатн ка̇дом̇. к̇то ва̇ про
 сн̇ ѡколо тон над̇н, н вѣры, котораа оу̇ ва̇ е̇т. але тнхо, в бо̇знн, по
 ва̇не. то е̇т, пастыра̇, ѡв̇чарнѣ хр̇тїан̇скон, напомнна̇а. в̇котор̇ ѡн̇з,
 дв̇о р̇б̇їн ѡсовны̇ на̇ оу̇чнт̇. абы̇мо с̇тобан̇е. <...>

БАН 12.7.37 [Житіє Параскеви Тирновської]

лица вктеріа дна дт. житіє н жнзнь прпныа мтрє нашеа парасковгін. в не же повѣт, н како пренесена быт въз гра терно. съпнсано еуфнміе архнепко. тенѡскн.

вннана рѣуз томж кто држгн наоучае, з житіа н прккладж своего. такмн маю быти тін, которін его слжхаю, оуказовати. але н есмо в добрѡ лѣннвн, а к направленію нн пожтѡуного. з ѡсовъ н спра нашх с тавнтн прѣ вунма ва ѡвевѡ нашх не можемо. до житіа са стѣх бжїїх оутѣкаемо, нзїхъ цнѡ н працы ва слжхае нашн покармъ дхѡвнн жн вота вѣунаго подаючн. во енн нз самого сжмнѣна своего, н боазнн бжен добрѣ н цнотлнве жнвѣ. дрѡсїн прѣ наоукж пнсма стго. а ннїн [// арк. 1зв.] зѡ с прккладѡ н повѣстѣ цнѡ стѣх бжїїх кз млтн са бжеї, н добрѣ его справѡ запалаю. н н тѣсною дорогою до спнїа ндѣ. кадѣ н а вѡної ет волн наш албо дла прагнѣна рѣчеї вѣуны невндомы, тын д очаснын н внднмын ѡпѡшатн. албо ннѣшнн того свѣнн са добрѣ розмн ловатн, ѡ ѡны вѣуны нескончѡны прншлы ѡпастн. прошж теде вшнкн, которін тоє житіє прпныа парасковгін слжхатн вѡдѣ. абы то цо са п овѣт в боазнн бжеї оуважалн, н колко можжчн ен справъ н цнѡ стѣх на слѣдовалн. сїа стѣа прпнана парасковгїа ѡчнзнѡ нмѣла епнжавы. ро днтелѣ блгѡчестнвын, ходмчїн въз всѣ бжїїх заповѣдѣ неоуклонно. млтннею н добродѣствы все свое оукрашаючн житіє. ыховалн тѣ сїю д обрѣю н чнстѣю голвнцж хѣж вѡповнн ѡбычае, н законѡ бжїю добрѣ тжю наоучнвшн, до нѣны ѡншлн ѡнтеле. дѣднукѡ домж ѡставнвш н парасковгїю, съ братѡ еуфнміе. которы потѡ епкпѡ [//арк. 2] ложна а прнѣжнще свое. слезы ѡ ѡчїн непрестанно нспжцаючн. н так в же скѡ тѣлѣ, мжжеского доставшн розжмж. всѣ вражїн дїавѡскїн тако па оучннж распорошна хнтростн. н ѡного прегордаго в злостѣ хвалаѡг ѡ смїа, хждаа панѡка потолочнла. н тѡ свою оукрашла дшж, н на не нспѡнлѡса пррѣкое слово, възделѣетъ црѣ добротѣ твоєї. н тѡ вѡвѣ мѡвою н дѣлѡ житіє свое оукрашнвшн, лѣта достатѡчнын прѣмешкала на пжнн. нчн єднѡн на млтѡс са по ѡбычаю вдавшн. н рѡкн на нѡо о чмнлано въздѣвшн, оузрѣла нѣѡкое бжтѡєїное внденїє. юношж нѣѡкого

пресвѣтлаго ко ней пришѣшого, и ей мовачюго. пѣстыню вставивши до
 ѿчизны верѣни са. тѣ ти подобаѣтѣ тѣло земли вставити, дшжѣ ѿдати
 до вѣчны радостей. снлж теде прнвнѣтна шного рѣважаючн, ѿ ба то
 е быти зрозѣмѣла. радючн са ш тѣлеснѣ распраженѣн. фрасючн са
 ш оставленѣн пжстынѣ. нн бовѣ тѣ нного дшш [//арк. ззв.] шчншаѣ, и
 на первое подобѣ прнводнѣтѣ, кѣ пжстынное жнтѣе, и покойнаа млтѣва. а в
 шѣ же и не хотачн пѣстыню вставила, и до свѣта вернѣла са. и до
 црнградѣ прншѣши, тако любо працюнтаа пчела всѣстын цркви набожн
 ыи млтѣа и слезамн, и колѣнопреклоненѣн и слѣханѣа чтенѣн навѣдн
 а. и кз пресвѣтломѣ бжїа мтрѣ прїнде храмѣ, то ѣт цркви котораа в
 лахернѣ нменѣет са. и тѣ и к той прнпѣши нконѣ, теплѣ нещѣно вынѣ
 аючн слезы и мовачн. товѣ влѣце вѣ шпѣкѣ ѿдаю вшнѣтѣ моѣ жнвѣ. и
 а та всю мою покладаю надѣю, не ѿдали оубогю мене. не завстыдн
 мене свою рабѣ, котораа ѣ ѿ молодости твоемѣ еднородномѣ послѣ
 довала снж, донѣ вѣ пѣстынн хождѣхѣ, тебе помощннцю нмѣ. ннѣ ж
 е до свѣта вѣнѣла са. нн которѣ ншен помочн шкрѣ тебе потребю.
 нынѣ оубо влѣце прѣстанн мн оубогѣн, и вѣдн мн спжннца, наставннца,
 и шпатрѣжа, ѣ до конца жнвота моего. ннон бо надѣн шкрѣ тебе не и
 мамѣ. [//арк. з] тѣ теде всею дшшою помолнвшн са, и всю надѣю на б
 жїю мтрѣ вѣзвѣгши, до своен вернѣла са ѿчизны. и дошѣши епнѣа пре
 была тѣ чѣ немалыи. трѣды кз трѣдѣ, и болѣзнн кз болѣзнѣ прнклад
 аючн. постѣ и млтѣвамн себе оукрашаючн. еднна кз еднномѣ бжѣ всег
 да вѣсѣдѣючн. часѣ не маломѣ ннмошѣшѣ, свое шшествїе ю ѿсюдѣ
 зрозѣмѣла. зарѣ на млтѣвѣ са швернѣла. и слезамн шблнвала лице зе
 мнн, члвколюбче влѣко глѣюшн. не презрн мене свою оубогю рабѣ, кот
 ораа ѣ вшнѣко для твоего стѣго нмене вставила, и товѣ послѣдовала.
 и ннѣ всещедре гн, повелн агглѣ мнрнѣ прннати мнрно оубогю дшш мо
 ю. и нечѣи не бждѣ мн заборонѣ вѣсчѣ ѿ нечнсты и скрѣны вѣсѣ. но
 сподобн ма сѣ дрѣзновенїѣ прѣстатн твоѣѣ страшномѣ прѣтлѣ. тако бл
 вѣ есн вѣ вѣкн. и тако блженншю свою ѿдѣтѣ дшж в рѣцѣ бжїн. тѣло
 же еа положено бѣтѣ вѣ гробѣ ѿ нѣкоторы хрѣтолюбѣ. алѣбовѣ не шбавн
 ла себе [//арк. ззв.] ннкомѣ ѿ кждѣ вы..., и кто ѣт лѣ была непозн...
 ма од днѣ нсхода еа ѣ к бжѣ. снцевыа подвншн прпѣныа мтрѣ, снцев
 ыа бѣбы блженныа парасковгїн. котораа того малого часѣ на земли п
 рацовавшн и зло тѣпѣвшн велнкю на нѣсн штрнмала славѣ. але и тѣ

не занехѧ бѣ свою рабѣ на дого. бѣпаматнѣ лежатн, анн зеп'сованѧ с
 казатнса незмазаномѣ ѡнѡ тѣлѣ. но н ѡ сѣ показа чюдо днево. стѡп
 ннѣ нѣякомѣ тогда бл..того мѣсцѣ, на стѡпѣ постнннческом жнтіе
 провадѣшѣ, н бѣ н сѣбѣ вннмающѣ. трафнло сѧ корабленнѣ нѣкоемѣ
 хоробою лютою болѣвшн скончатн сѧ. н тѧ нѣгдѣ повѣженѣ бѣ. н по чѧ
 смрѡ нсходнтн бѣмѣрно, тѧ н не моглѣ ннкто мннжтн і нзбанжнтн сѧ
 пжтѣ. не токо, але н стѡпннкѣ не могѣн стерпѣтн смродѣ ѡного зы
 шѡ з стѡпа. н проснѣ ѡбывателѣ тамошннѣ, абы выбравшн тамѣ закопанн
 смер'давнн трѣ ѡ. а кды ідо ѡнѣ выбралн выглажѡвѧ" [//арк. 4] знан
 шн тѣло в землн лежащее цѣло бѣ нарѣшенѧ н бѣ нанмѣшен шкѡды ал
 во сказы. нздѣмѣвшн сѧ днѡвѣсѧ знанѣннѣ ѡномѣ. а вшѧ же іако пр
 остацн глѣпын ѡнѡ трѣнѣ іакѣ іакѣю малѣю рѣѣ занехалн. н блнко т
 ѧ трѣ ѡ вѡнавнн закопѧ. але скоро до домѣ розышлн сѧ, рѣѣ ѡнѣю ро
 зголосналн. геѡргнн нѣякн ѡ нн мѣ бѣговѡннѣ, і хрѣтолюбнвнн, домѣ сво
 ѣ бѣвшн. вѣ вечернѣн чѣсы іакѣ емѣ ѡбывѧ бѣ на мѣтѣ сѧ вѣдѧ. н п
 рнлежно кѣ бѣ мѡбѣ твораше ѡ всѣ своѣ домѣ. н по мѣтѣ заснѣ, н
 прнвнѣло сѧ емѣ, іакобы црцю нѣякѣю на пресвѣтлѣ сѣдавннѣ маест
 атѣ, внѣтн. а ѡколо нен велнкѣю велнкѣ пресвѣтлѣ вѡннѣ стоіащнѣ.
 которѣ хрѣтолюбнвнн ѡ внѣчн, страхѣ зжѧ бѣ. на землн себе повер
 же. не могѣн свѣтлѡстн н красѡты ѡнѣ сѣ дрѣзновеннѣ зрѣтн. лѣ е
 днѣ ѡ свѣтлѣ ѡнѣ, нмнвшн за рѣкѣ понеслѣ его, мѡвѣчн. геѡргнн, пр
 о шо тѧ занехѧ" [//арк. 4зв.] есте тѣло прѣвннѣ парасковгнн лѣ рѣхло
 тѡе вынавшн, в хѣдогѡн положѣте его трѣмнѣ. вѣждѣлѣ ... црѣ добро
 тѣ еѧ. н вѣсхѡтѣвѣ тѣю... славнтн на землн. тѣ н ѡнав пресвѣтлаѧ
 црца мѡвнла емѣ. шо рѣлѣ вынавшн тѣло мѡе на поцтнѣвѣ положнтѣ м
 ѣсцн. аѡвѣ не могѣ ю тѧ долго терпѣтн смродѣ трѣпа ѡного а чтн
 н ѧ есте ѣлѣкѣ, н тѧ же ѡ матерннѣ ложѣ снѣ рожденнаѧ. ѡ чнна мо
 ѧ там ѣт епнѣаты зѡеѡмаѧ кѣ вы терѧ мешкаете. тоѣ но чн нѣякаѧ б
 говѡннаѧ невѣста на нма еѡфнмнѣ, подобное ѡномѣ внѣеннѣ внѣѣла.
 н на оцтрѣннн днѣ ѡбѡн достатѣчнѣ всѣ людѣ ѡповѣдалн. а кды тѡе
 лѡ посполнтнн оѣслышѧ. зарѧ вшнцн велнкн оѣѣгѡ, н сѣ оѣѣднѣ ѡно
 е зацнѡе тѣло выналн. н іѧ нѣякомѣ дорогѡмѣ клеѣнѡтовн днѣвалн с
 ѧ. завшн ѣт оцтнѣѣ сѣ свѣчѣамн, н каднлы, н мѣры мнѡгоцѣнннѣмн, сѣ
 радѡстнѣю положналн в цркви стѣ апѡ. в которѣ лежачн [//арк. 5] ...зн
 кн чнннло. н ... стѡрнѣ ѡнон, але н по всѣ ѡколнчннѣ стѡронѣ чюда н

знаки шныи знаемы были. вси бо въ школици хорыи и немоцныи прих
 одаун съ вѣрою, здорова ѿносни. и розголошла сѧ таа рѣчь по все
 мѡ шкрѡговѣи страны шнои. часъ теде не маломъ мнѣвшѣи, и грецеск
 аго црѣтвѣа державѣ слабѣши. повѣщеніѣ бжѣи рнмлане штримали етк
 оторы палицею желѣзною бжтвенное писаніе именже. и та шпановали цр
 нгрѣа, шнко посѣненное научна бѣ встыдж забрали. еще до того ѣтныи
 стѣх тѣла, и всю црковнѣю красотѣ, и всѣ цркѣи скарбы. и просто рещи
 все мѣсцькое богѣство, шнко рещи все мѣсцькое богѣство, шнко в рѣ
 ѿпжстнли, и ѿслали. шо видѣун блгочестнѣх собѡ, жалостн и фрасѣи
 кѣ покрывѣѣ и шблѣ. и ннѣого нного ѿ нѣ не слышати было. шпрѡ, въс
 тани въскѣю спнши гѣ. въскѣю забываешѣи иишетѣ нашѣ и печѣа нашѣ.
 и далѣи. [//арк. 53в.] того часъ блгочестн... и моцно штримѣа благочес
 тнѣи... бѡгѣскѣи іванѣ асѣнѣ. снѣ старого црѣа асѣна. и ннѣды шны
 нанздовѣ не оубогаѣ сѧ, але и ѣа шаслѣнѣи оушмотрѣвшѣи, на нечестнѣх
 шпанована ...жне собѣ поѣа. и все македѡское панство штримѣа. ещѣ и
 сѣрѣ, съ всею аѡдскою страню, то етѣтою горою. до того тѣ и слав
 ныи солѣ, съ всею ѡе..таліею. такоже и трѣвалы, и дѣ матію, шо кѣ
 авантскаа земла именѣсѣа, ѣ до драѣа. в нѣ же и метрополнты і епк
 пы свѣтлѣ и блгочестнѣх постаѡого іасне клѣшторы въ славнѡ лаврѣ ст
 тыа горы, и написаны посѣѣѣаѡтѣ. лѣ еще не стѣа на тѡ блгочестнѣи
 тоѣ црѣ. але ѣ до самаго црнграда звоеѣа и пѡ мѡ свою пѡѣнѣ. и сам
 ѣи тѡ црнгрѣа зкѡдѡѣа. и тѣа державѣи фрѣгѡ, гѡдовннѣи, и дѣннѣи сво
 и оуѣннѣа. а кды тѣа шнко штримѣа и шпанѡѣа. прислышѣла и до гѣ сла
 ва прѣбныа парасковѣи. которѣю ѡ хѣтанѣе прѣалѣ. и распалѣсѣа сѣце
 ѣ, и іако елѣжѡ на [//арк. 63в.]... тѣа томѣ велн... жѣвы моглѣ на...сѣ
 шенныи мощѣи прѣпо..., ѣтнѡи трѣмѣныи нетлѣннѣаго сѣкровнѣица. всюдѣ бо
 ѣюдесы просѣа, всюдѣ лѣѣа распрѡстре блгодатныа. всѣ шзарн земн
 ѣа конца. и шаслѣнѣи, и повѡныи вышмотрѣвшѣи ѣа блгочестнѣи тоѣ цр
 рѣ. оумыслѣн ...дѣ добрѣю, и бѣж оугоднѣю, пожитѣѣнѣю, и похвалы гѡ
 нѣю. и зарѣа по... до црнградѣ, до тѣа мешкаѡѣи фрѣ... не сребра ани з
 лата пожадаѡун, ... енсерѣ, ни каменѣи дорогнѣ. но всехѣаныи прѣбныа
 моцн. нѣ бѡвѣ тѣа дорогого собѣ не важнѣ, іакѣ шное чѣстное прѣбнѡи т
 ѣло. тоѣ бѡвѣ на памѣти носѣа завѣды. бы повѣдаѣе, ѣли трѣбѣѡт, и д
 о пѡцрѣтѣи моего, гѡтѡ е ѿдатн. ели маѣтнѡсти, золото, сребро, ели
 енсеры, ели каменѣе дорогѡе, шнко хѣтанѣе гѡтѡемѣ ѿдѣа. и всего л

НШНТН СѦ, БЫ ТЫКО ПОЖАДѢННОГО МНѢ ДОСТА СКАРБѢ. КДЫ ТОЕ ОУСЛЫША,
 ФРЪСН, ЗАРЪ ВЪ ВСѢ ГОТОВН [//арк. бзв.] НА ПРѢБЖ УНЖЮ ... ВСАКН ОУСЕ
 РДІЕ ОУСПѢ... РЪУѢ, ТА Н В ТО ЕГО СЛЖХАЛН... ПОЖАДА, УТРИМАТИ ЕМѢ
 УБѢЦАЛН Н НАТО КЪ ПРИМѢРЮ СЛЖАЮТИ ДАРЫ ПОСЛАЛН. УПОВѢДАЮН ПРИ
 ТО Н ОУПЕВНАЮН Н Н ДШѢ СВОИ, КДЫ ТОГО БДЕ ПОТРЕБА ГОТОВН СЖѢ УДА
 АТИ ПРИ НѢЪ. А КДЫ ТОЕ ОУСЛЫША ЦРЬ, Н У ВЕЛНКОМ РАДОСТИ МНИМА СЕБ
 Е ПО ПБСН ЛѢТАТИ Н ТЖ ЗАРЪ ПОСЛА ВСЕУЩЕННАГО Н ...ВНАГО МАКА МНТР
 ОПОЛНТА СЪ ВЕЛЕУТИЮ, ЖЕБЫ ПРИПРОВАДИ СТОЕ ТѢЛО ПРИБНО ПАРАСКОВТИ
 У ЕПВА, ВЪ СЛАВНЫИ ГРА ТЕРНО. КОТОРЫ СПѢШЕ ТА Н ШО, Н ВШКО ПОВАЖ
 НЕ СПРАВНА. Н ВЗАВШН СЪ УТИЮ СТОЕ ТѢЛО, НЕ МЕШКАЮН ДО СВОЕН ВЕРТ
 А СА СТОРОНЫ. ХВАЛѢ УДАЮН БЖ Н ПРИБНОИ. Н ТАКО ЗАНТЕ ГРАНИЦѢ МНИ
 Ж ФРЖСКТИ, Н ДО СВОЕН ПРИШО СТОРОНЫ. ВСН УКОЛНУНЫИ ЗВѢГАЛНСА СЪ С
 ВѢУАМН Н КАДНЫ, Н МУРЫ БЛГОВОННЫИ. З ВЕЛНКН НАБОЖЕНСТВѢ ПРОВАД
 АУН ТРЖНЖ ПРИБНОИ, КЪ СЛАВНОМЪ ЦРКОМЖ ГРАДЖ ТЕРНОВѢ. [//арк. 7] ...Б
 ЛГОУЕСТНВЫ... ШО НЗ ГРАДА СЪ...ЦРЦЕЮ ЕЛЕНОЮ, Н СЪ ВСѢ... СВОИИ. С НИ
 МИ ЖЕ Н ВСЕУТНЫИ АРХИЕПКОПЪ КЪ ВАСНАТЕ С ПРОЦЕСІЕЮ, СЪ ВСѢ ПРИУТО Ц
 РКОВНЫ. С НИИИ ЖЕ Н МНОЖЕСТВО МНУГО НЕЗЛУЧНОГО НАРОДѢ. ЦРЬ ЖЕ Н В
 СИ БЫВШИИ СЪ ... ИШН, НЗ ГРАДА НА Д СТАЖ СЪ МНУГОЮ УТИЮ, ВЪ СТРѢ
 ТЕНТЕ ПРЕБНО. КОТОРЮ СВОИМА УТИѢ УБ... РЖКАМА, ДШЕЮ ЖЕ Н ВСѢ СРЦ
 ЕЪ ..ЗНО ЦѢЛОВАЛН. Н ПРИНЕСШЕ ПОЛО...АН ВЪ ЦРКВИ ЦРТѢИ. КДЕ ЛЕЖИ Н
 ДО ИШШНЕГО ДНЕ, РАЗЛУЧНАИ ИЦѢЛЕНІА ...ДАЮН, НЖЕ СЪ ВѢРОЮ Н ЛЮБО
 ВІЮ ПРИХОДАШИ ТОИ РАЦѢ. БЛГДТИЮ Н УЛВКОЛЮБИѢ ГА НАШЕГО ТС ХА ЕМЖ
 ПОДОБАЕТЪ ВСАКА СЛАВА УТЬ Н ПОКЛОНЕНІЕ.

Ю. Яворського 13.

[арк. 49/49зв.] ВЪ СѢЮ ВЕЛНКЮ НѢЛО ПАХУ НА ЛНРГІН. Е҆҃ЛІЕ Ѡ ІУАНА
 ЗА А.

НА ПОУАКЖ БЫЛО СЛОВО. А СЛОВО БЫЛО КЪ БЖ. А БГО БЫЛО СЛОВО. А ТО БЫ
 ЛО СПОУАКЖ БГЕН. ВШНКО ПРѢ НЕГО СТАЛО Н БЕЗ НЕГО НИЧОГО НЕ МОГЛО СА
 СТАТИ. А В ТО ТО БСѢ Е. СВѢТЛО ФЛКО Н ЖНВО А ЖНВО БЫ СВѢТЛОСТІЮ
 ЛЮДСКОЮ. Н СВѢТЛО В ТѢНОСТН СА СВѢТН. А ТѢНОСТН ЕН НЕ УГОНЖАН. БЫ
 ФЛКЪ ПОСЛАНЫН Ѡ БА КОРОМЖ НМА БЫЛО ІУА. ТО ПРНШЕ НА СВѢДОЦСТВО.
 АБЫ СВѢДОЦСТВО ВЫДА У СВѢТЛОСТН. АБЫ ВШНЦН ОУВѢРНАН НА ЕГО СВѢДО
 ЦСТВО. СА Ѡ НЕ БЫ СВѢТЛОСТЮ. АЛЕ АБЫ СВѢДОЦСТВО ВЫДАВА У СВѢТЛОС
 ТН. БЫЛА СВѢТЛО ПРАВДНАА. КОРАА УСВѢУАЕ КОЖОГО ФЛКА ПРНХОДАЩАГ
 О НА ТО СВѢ. НА СВѢТѢ БЫ А СѢЕ ЕГО НЕ ПОЗНА. ДО СВОИ ВЛАСНЫ ПРНШЕ,
 А СВОИ ЕГО НЕ ПРІАЛН. А КОРІН КОВЕ ЕГО ПРІАЛН ДА Н МОЦЬ БЫТИ СНЫМН Б
 ЖІМН. ТЫ КОРЫН ВѢРЖЮ ВЪ НМА ЕГО. КОРІН НЕ Ѡ КРОВЕ Н НЗВОЛѢ ТѢЛА
 А ННЗВОЛѢ МЖЖА. АЛЕ СА З БА НАРОДНАН. А СЛОВО СТАЛО СА ТѢЛО Н ПРЕБ
 ЫВАЛО МЕЖН НАМН. Н ВНДѢЛН ЕСМО ХВАЛѢ ЕГО ХВАЛѢ ТАКО ЕДННОРОДАГО
 [//арк. 50] Ѡ ѠЦА. ПЛЗНОГО ЛАКЫ Н ПРАВДЫ. ІУА СВѢДОЦСТВО ДАЕ У НЕ
 Н МОВН ТО БЫ У КОРДО ПОВѢДА КОРІН ПО МНѢ НМА ПРІИТН ПРЕДО МНОЮ БЫ
 БО БЫ ПРЪШІН НѢЖАН ІА НЗ ЗЖПНОСТН ЕГО МЫ ВШНЦН ВЗАЛН ЛАСКЖ Н НАЛ
 АСКЖ. АБОВѢ ЗАКО ПРѢ МОИСЕА ДА Е А ЛАСКА Н ПРАВА ПРѢ ТС ХА СТАЛА С
 А Е. КОНЕЦЬ Е҆҃ЛІН. СЛЫШАЛН ЕСТЕ НАИМНШІН ХРТІАНЕ Е҆҃ЛІЕ СѢГО ФЕУЛОГ
 А ІУАНА. ТАКО СТАТЕНѢ ВЫЗНАВАЕ НА Ѡ ВЪКѢ ОУГОТОВАНОИ ПАЦѢ МШЕН. ГА
 НШЕГО ТС ХА. КОРЫ НА ПРЪТЫ ТѢЛО СВОИ, Н УТНОЮ КРОВІЮ ѠКЖПН. Ѡ ГНѢ
 ВА Н Ѡ КЛАВЫ БА ѠЦА СВОЕГО. А ТОЕ ВЛАСНОЕ ТѢЛО СТОЕ СВОЕ Н КРѢ ДА
 НА КЖ ПОЖИВАНЮ НА ПРОСВѢЩЕНІЕ Н УЩЕНІЕ ДШЬ Н ТѢ НАШН. ТАКО СА ЕГО
 СѢАА МЛѢТЬ У СОВѢ ПОВѢТН РАИ. ІА ХЛѢВЪ ЖИВЫН. КОРЫ Е СЪ НБСЕ ЗЫШО.
 ЕСЛИ КТО БЖДЕ ПОЖИВАТИ ТОГО ХЛѢВА БЖДЕ НА ВЪКЫ ЖН. А ННО МѢСЦН С
 ВѢЛОСТЮ ЗОВЕ СА МОВАУН. ІА Е СВѢТЛОСТЮ [//арк. 50зв.] СВѢТА. КТО ЗА
 МНОЮ НДЕ НЕ ХОДН В ТѢНОСТА АЛЕ БЖДЕ НМѢТН СВѢТЛО ЖИВОТА. АБОВѢ Т
 А БЪ ОУМНЛОВА СВѢ Н СНА СВОЕГО ЕННОРОДАГО ДА АБЫ КОЖЫН КОТОРЫН ВѢР
 ЖЕ В НЕГО НЕ ЗГНИЖ. АЛЕ НМА, ЖНВО ВЪНЫ. КТО В НЕГО ВѢРН НЕ БЖДЕ У
 СЖЖАЕ. АЛЕ КТО ВѢРН ОУЖЕ УСЖЖДЕ Е. Н НЕ ОУВѢРН ВЪ НМА ЕДННО СНА
 ВЖІА. А ТО Е СЖ Н СВѢТЛО ПРНШЛА НА СВѢ. А ЛЮДЕ МНЛОВАЛН БОШЕ ТЕ

ности нѣли свѣтло^т. бо были оу^чнкѣ ѣ злы. абовѣ^ѣ кождыи кѣрыи зле чн
 нѣ. абовѣ^ѣ тла не навндѣ. абы не оуказали оу^чнкы его. але кто чннѣ п
 равдѣ ходѣ на свѣтло^т. абы самъ вѣдѣвал оу^чнкы его. ю вѣлѣ^ѣ бѣ оу м
 ене вѣрѣ але в того кѣрыи ма послѣ бо га н ѿцъ ѣно есмо. кто ма вн
 дѣ вндѣ н шного кѣрыи ма послѣ. га свѣло^т прншо^ѣ ѣ на свѣ^т. абы кожд
 ыи кѣрыи въ ма вѣрѣ в тѣноста^х не мешка^ѣ. а ели бы кто слѣха^ѣ слѣ
 мо^ѣ [//арк. 51] а не стерѣ^ѣ ѣ. га его не ѿнмѣю ѿ чѣности не прншо^ѣ абы
 ѣ сждѣ свѣ але авѣ сѣлз свѣ. кто мною гѣдѣ. а не прѣнмѣ^ѣ слѣ мо^ѣ.
 ма^ѣ кто бждѣ его сждѣти. слова кѣрыи ѣ га мовѣ тын его бждѣ сжд
 ѣти в послѣнѣи де. бо ѣ га сѣ ѿ себе мовѣ. але тѣ кѣрыи ма послѣ ѿц
 з. тѣ мн дѣ поржѣство. штобы ѣ ма повѣдати н што мовѣти. абовѣ^ѣ
 ѣ поржѣство его жнѣ вѣны^ѣ ѣ. а тѣ тын рѣчн кѣрыи а мовѣю. гако м
 н ѿцъ повндѣ тѣ мовѣю. кто ѣ з бѣ слова мон слѣха^ѣ. н бждѣ ли кт
 о хѣвѣ слова мон не оу^чрѣ смѣрѣти въ вѣкы. ото наѣмѣшн хрѣтѣане не
 розжмѣ^ѣ ѣ то бѣ^ѣ ѣ котрыи рѣ абы самъ с тѣности свѣло^т выспнла кѣрыи
 заблнсна^ѣ в сѣрѣцѣ нашѣ. кѣ свѣчѣнн оу^чзнана хвалы бѣжѣен, н вблнч
 жѣ тѣ хѣвѣ. прнслѣха^ѣ же самъ ѣ прѣркѣ сѣтѣ гако прѣ тѣ кѣка сѣ лѣ прор
 екли ш прншѣствѣн сѣна бѣжѣа на зѣлю. гако шна [//арк. 51зв.] роженѣю е
 го сѣтѣ. такѣ н ш з мѣтѣвѣи въстаню егѣ. старѣа памѣка ѣтѣ невнннѣ
 барѣкѣ тѣ хѣвѣ бѣшѣ. кѣ былн заведенн н тѣ нзневоленн былн жнѣе
 за прозрѣнѣ бѣжѣи до еѣтѣ былн заведенн н тѣ нзневоленн былн прѣ ч
 етырнста лѣ. а потѣ прѣ чѣтырнста лѣ. а потѣ прѣ мо^ѣсеа оу^чгѣннѣка бѣ
 жѣа вызволенн ѿ неволѣ з мо^ѣцн фара^ѣшны прѣ многѣи казнѣи днѣвныи.
 на штѣтѣ рѣ бѣ^ѣ мо^ѣсеа абы повндѣ жндѣ. ѣ ма оу^чморѣти оу кож
 дого еѣтѣнннѣ прѣвенѣа ѿ рока гако ѿ флѣкѣ тѣ н до бѣкѣ. н повндѣ
 вы жнѣе кожѣи з вѣ възмн барѣка непомазаного. н бждѣте сѣго пожнѣ
 ати народѣ вашѣ. н възмѣте крове ѿ тогѣ барѣка н назнѣчѣтена шдѣ
 вѣрѣ н на поро^ѣтѣ своѣ. а кѣ агѣлз бѣжѣи оу^чбнвати бждѣ прѣвѣцѣ еѣпск
 ѣи. тѣды оу^чрѣ крѣ барѣка на двѣрѣ вашѣ н захѣваѣ вѣ ѿ смѣрѣти гако
 вѣвннѣ а послѣшннѣи свѣи. што н стало самъ тѣ пожнѣвалн [//арк. 52] барѣк
 а по рѣказѣннѣ всего. а на дрѣжѣи де нѣ его не штѣвалн. а то на па
 ма^ѣ кѣ сѣмѣ днѣи сѣтѣннѣ. н тѣ на^ѣначѣ бѣ ѿцъ нѣны невнннѣю мжкѣ сѣ
 а своѣ много. кѣрыи назнѣчѣи поро^ѣгн сѣрѣца нашого н надорожшею кровѣю
 своєю абы грѣ оу^чморѣ прѣворѣннѣи ѿ прѣваго прѣстѣпства адамова. а
 кѣ выхѣдннѣи жндѣе ѿ еѣпта. показѣвѣ ѣ дорогѣ сѣтѣпз вблѣчннѣи въ

ДНЕ а стѠПЪ ОГННСТЫ в ноуи. вѠЛѦ ЗНАУИ старіи закѠ, а свѣТЛЫ ОГНН
 стЫ стѠПЪ новЫи закѠ. жидове жнвзуч на пжщн прѣ м. лѣ пожнвалн м
 анѠ н нѣныи хлѣ. а тебе ѿлче хс еще снѠнѣише кѠмн, правднвы тѣлѠ
 свои. н нападѣт многуцѣнною кровію своею. теды повнннн есмо в ынст
 отѣ пасхж пожнватн. н празноватн, спомннаючн ѣ мѣтвы възстанѠ снѠ
 бжїа. дакжючн ѣ стѠи млтн ѣ знаучн ѣтою своею кровію пѠвон срѣцз на
 шн. н вывѣ нѠ с проклѠства. [//арк. 52зв.] кѠры сказенисмо былн на вѣ
 ное възѣнѠ. вѠвѣ баранѠ нѠ велнкѠнн ѣт за нѠ забн хс. іако аплз павѣ
 пн. которого оубнтѠ прознаучн авраѠ ѡфѣроватн хотаучн за бжїи повел
 еніѣ снѠ своего нсаака. кѠры снѣ добровѠнѣ давѠ сѠ на забнтѠ бжджч
 н послѠше ѡцж своемж. такѠ велж ѡного пѠвѣства снѣ бѠ ѡца нѣного,
 покорнвшн сѠ бжѠ ѡцж своемж мнломж іако невнннѠ, а покѠнѠ баранѠ д
 Ѡ сѠ добровѠнѣ до ржк жидовскы на распатїе смртн дла грѣхѠ свѣта
 сего н іѠ снѣ іаковы запродали былн ішснфа брата своего. в ржкы ѣ
 маїтанѠ такѠ іоуда продѠ хѠ в ржкы жидѠ іако неремеѠ прркѠ ѡ тѠ
 прркѠвѠ дхѠ сты. ѣ смѣтн бжджт емж даватн цѣнж на л сребрынцѣ.
 жидове празнжѠт пасхж сѣмь днїи памѠ кж ыннѠчн быходовн своемѠ
 ѡ еґпыѠ. а нѠ хртїанѠ слжшнѣише прнстої празноватн. ѣ выведенн ес
 мо хмз [//арк. 53] снѠ бжїи ѡ проклѠства законогѠ н ѡ възѣнѠ діавѠ
 скогѠ ѣтны тѣлѠ н кровію его стѠю н трїневнѠ възскрїтїѣ его кѠрое тѠ
 сѠ стало. іако еґлїт м свѣчн іже з вѣра сжвѠнагѠ прзвѠгѠ днѠ по сжв
 отѣ на свнтѠнѠ. прншла мрїѠ маґалынн н држгаѠ мрїѠ. авы ѡсмѠнлн
 грѠ н станж стрѠ велнкїи бѠзо. агґль бо гнѣ сзшѣшн сз нбсз. прнстжп
 нвшн ѡвалн камѣ ѡ дверїи грѠва н сѣ на нѣ н было внденїѣ его іако
 мѠнїѠ. то ѣт іако промена нагаснѣише блнстающе сѠ. а ѡдѣанїѣ его бы
 ло іако снѣ н ѡ страха его вшнцн стражеве жнѠвстїи затраснжвшн сѠ
 н сталн сѠ іако мѣтвїн. н рѣ агґель коже нѠ, не вѠтѣ вы. вѣдаю бо ѣ
 хѠ распѠтагѠ глѠдаете не ѣт его тж. встѠ бо іако вѠ повѣдалѠ прнст
 жпѣте а ѡбаучте мѣсце гдѣ лежѠ гѣ. а скорошѣшн повѣтѣ оґчнкѠ ѣ в
 зстѠ нз мѣтвы, н оґпредн вѠ въз галнлен тѠ его оґзрнте. аже ны пок
 лоннвшн сѠ, н шлн въз страхж сз рѠстїю [//арк. 53зв.] велнкою. теды
 наїмншїи хртїанѣ. ѣт днѣ ннѣшнїи наївелевнѣшїи. кѠрыи сѠ гѣ вѣз
 нчатн раучн. маѣ рѠватн н веселнтн сѠ во, спѣваючн пѣснн набѠнїи кж
 хвалѣ его стѠи млтн. днѣ бо зждѠвала сѠ цркѠ стѠѠ сты ѣтнагѠ тѣ
 ла спѣѠ нашего хѠ. кѠржю прѣ тремн днн безаконїи жнѠѣ розметалн в

был славн пнсмо стое днь велнкн коры са бы ста за тса навна. кы
 са бн зцрмн амморейскимн. н стало тлнце на енѡ мѣсцн посрѣ нѣсь
 та дого тако прѣ едн днь. н мовн та в пнсмѣ бжн н не бы прѣ ты та
 догнн н потѡ не бждѣ. але днь еще славнѣншнн н бѡшнн ѣт днь н пресв
 тлое тлнце свѣтн възскрсеніе хѣво н освѣшаѣ всакого фла на свѣ п
 рнходашаго. зже смртъ днь ѡ жнвота поражена. то ѣт дѡво звнтажѡ
 ѣт прѣ смртъ хѣж, н пекло зламано ѣт погребеніѣ хѣвн, н пекло зламано
 е ѣт погребеніѣ хѣвн. а на жнвѡ направлѣ ѣт възскрніѣ его ѡцѣ сты выв
 авн, н на оусправѣлнвн. [//арк. 54] нѣво на ѡтворн. аглы възвеселн. н
 бо н зѣлю освѣтн н невымовною радостію напѡнн. посщанмо себе на н
 ншн хртане пожванѡ прѣтнон пахы хѣвн. з набожнмн млтвамн н ѣт
 ымн срцы стѣншнн то хлѣ пасхы хѣвн на манж спашю сз нѣсе вз п
 жстынн жнѣе іаше манж двоако оумнралн. н дочасно смртію нстжпов
 анѡ до пѣла. н мы іашн пасхж хѣж вѣрны срце н ѣты оусты не оумр
 ѣ. са бо гѣ мовн до жндѡ ѡцѣвѣ вашѣ пожвалн манж вз пжстынн, н п
 омѣлн. а то ѣт хлѣ сз нѣсе сзшедн еслн бы его кто пожвѡ не оумрѣ
 та ѣ хлѣ жнвн сз нѣсе сзше. а то ты стын дны в чнстотѣ н вз млтв
 ѡ празноватн оувѣ тыждѣ тако едн днь. бовѣ повнннн есмо знатн. н к
 ождаа нѣла днь възскрніе хѣво тако н нѣшннн днь нѣлю за все в почес
 тностн нмѣтн пѡства н всакы злостей н неѣто, в ню са вароватн, а
 гж бж даковатн. а просѣмо га ба авы на в днь н мѣтвы възстанѡ [//
 арк. 54зв.] ко вѣнн радостѣ вжнвн. н сз всѣмн сты въз цртвн своѣ о
 деснню себе поставн. неханмо емж бждѣ ѣт н слава н поклоненіе сз
 ѡцѣ н сты дхѡ ннѣ н прѡ н вѣѣкы.

в пнѣ свѣлон нѣлѣ евліѣ ѡ іѡвѡ зѡ ѣ.

ѡа оного посланн жнѣе н ерлма тпнкы н левннты до іѡвана авы его с
 пыталн кто ѣт ѡ. а ѡ вызнѡ н нн не та н рѣ н не есмь та хс. теды
 внн его пыталн штѡ ты ѣ, іліа н рѣ до нн не есмь а внн реклн зѡ. н
 лн прркъ ты ѣ. а ѡ рѣ нѣт н реклн зѡ до него ктѡ ты ѣ вжды авымо
 оумѣлн датн справж ты корын на тж посланн. штѡ повѣдаѣ о тебѣ,
 а ѡ н рѣ та ѣ ѡ гла корын мовн на пжщн. оуготовѡте дорогж гню так
 о повндѣ ісаіа прркз. а што былн посланн ѡ фарісеѣ н пытающн его
 реклн а чемж ты кртн кды не ѣ хс анн іліа анн прркъ і рѣ до нн іѡ
 ѡ тымн словы та кршаю водою але оу посрѣкж вѡ сто н короого вы не з
 наете то тн ѣт коры по мнѣ нмаѣ прнйтн котры са ю предо мною ста

їи, ты са уннн покѡнѣиши. теды гѣ бѣ видѣвшн твою покорж дѣти д
остатѡ рѣуи дочаснѣ а по сѣ жнтіи домѣстїи на до хвалы своен стон
ге бждемо мешкана нматн сѣ всѣмн стымн его вѣкы амн.

В НЕ ФОМНН8 ЕУ.

Бывши позно оу вецѣ ѿ іѡа зѣ зѣного днѣа прѣшего по сѣботѣ а двер
ѣ былн закнени. ге са былн оуѣнцн его сѣбралн богаун са жндѡ. прнше
тс н станж оу посрѣкж ѣ і рѣ ѣ мн вѣ. а кды рѣ оуказѣ ѣ [//арк. 56з
в.] указовѣ тѣ мовн кто прнше с нѣа на вшнѣмн ѣт. а кды указовѣ у
лѣтво его стое н мовн в посрѣкж вѣ стон корого вы не вѣдаете. н пр
оавлаюун невннннню мѣкж его рече. што ѣт баранѡ бжїи. н сѣ стнѣ бжїи
тѣ в себѣ повндѣ. нкто не встѣпн на нѣо ѣно тѡ корїи з нѣа зышѡ
іако възне моисей смїю въз пжстынн тако мжсн бытн възнесѣ стнѣ улѣ
кїи. а кто бждѣ вѣроватн в него не погнвнѣ. опѣ крѣтль стнѣ іѡа в х
ѣ мовн кого бѣ послѣ тѡ слова бжїи мовн. абовѣ не пѡ мѣрою бѣ дав
аѣ дѣха. ѿцз мнѣтѣ стнѣ н вшнѣко дѣ в ржкѡ его. кто вѣрн въз стнѣа нма
ѣ жнвѡ вѣннѣ але кто не вѣрн стнѣнн не оузрн жнвота але гнѣ бжїи трз
ваѣ на нѣ. а в сѣдѣ бжѣ тѣ повѣдаѣ. оу него лопата в ржкѣ его н в
уцнстїи бонско свое н згромадн пшеницж до гжмна своего. а половы с
палн оу угнн негаснмѡ. заправды того збавѣннѣа ншего потребовало, а
бы са збавнтѣ на оу покѡнѡ станж людѣ бѣ показѣ. теды послѣ прѣ с
обою. того послѣца своего [//арк. 57] стго іѡа авы взржшн вшелѣакого
ѣлка н преложены жндѡвскїи вповѣдаюуї ѣ іасне в стнѣ бжїи іако в п
окѡнѡ барѣкж н повндѣлн вшнѣнн ѣжда корїи уннѣ хс. н тѣ слышалн шт
о іѡа мовн до нѣ што оу посрѣкж вѣ стон корого бѣ ѿцз вѣнцѣ зак
ѡ н прѣрцн повѣдалн его. н вѣрнлн ѣ то не вѣ прнчнны нже ю крѣтннн ѣ
поуѣ. то ѣт вмыватн а уцнцатн кѣ прнвнтаню велнкого нѣнаго црѣа. ѣ
но ѣ таа ѣ вѣра не могла са вкореннтн в срѣца ѣ. н бзджун трѣвожанн
ымн оу вѣрѣ. послалн з мѣста іерлѣнского кннжннковоѣ жндѡстїи послы
свои до іѡана крѣтла хотаун вывѣдатн. еслн внѡ тѡ ѣт мѣнѣа вѣнцѣ
ннѣ в законѣ цнлн нѣт. але ѣ іѡа на вшнѣко ѿповндѣ правднѣ мовн. вѣ
дѣте в тѡ. іже не есмь хс анн іліа в корѡ с пнсма прѣрка малахїа р
озжмѣете корїи тѣ мовн. прѣвѣт нѣжлн прїндѣ днѣ гнѣ велнкїи вгром
ного сѣда бжїа нмаѣ бѣ сѣслатн нлію прѣрка. н прнврзнѣ срѣце ѿцевск
ое до стнѣ н срѣце стнѣвское до ѿца [//арк. 57зв.] ржкы н ногн н ребра с
воѣ. н възрѣвалн са оуѣнцн оуѣрѣвшн гѣ н рѣ ѣ впѣт мн вѣ іако послѣ

ма ѿцз та н та ва посылаю. а тоє рѣши дѣиѣ на нѣ н рѣ ѿ прїимѣте
дѣ стѣи корѣи ѿпжстнте грѣхн ѿпжщенн бѣдѣ н. а корѣи задрѣжнте б
ѣдѣ ѿ задрѣжнаны. ѳома же едн ѿ дванадесатѣ которого звано блѣннѣ
не бы на то ча ѿ аглы кы прнше тс, н повндѣлн емѣ дрѣснн оуѣннн.
вндѣлн есмо га а ѿ рѣ ѿ еслн не вбачѣ его рѣкѣ ра гвоѣннн а не вл
ожѣ паца моего та ге былн гвоѣи а не вложѣ лн рѣкы своен в бѣ его.
тогы не бѣдѣ вѣрнн. н по всмѣ днѣ былн впа оуѣннн его внѣтрѣ, н ѳ
ома с нмнн прнше до нн тс прѣ дверѣ закнненн н станѣ посрѣкѣ ѿ
рѣ ѿ покѣнн вѣ. потѣ рѣ ѳомѣ прннесн мн палѣ тво, н впыта рѣкы мо
н н врожн рѣкѣ твою в ребра мон н не бѣдн невѣрѣ але вѣнн, н ѿпо
вндѣ ѳома н рѣ емѣ гѣ мѣ н бѣ мѣ і емѣ тс ѿ есма вѣдѣ оуѣрнн.
блѣженн тнн корѣн не вндѣлн а оуѣрнлн н мнѣ ннн знаменнн чннн тс п
рѣ оуѣнннкы свонн корѣн не сѣ пнсанын оу тѣ то кннгѣ. [//арк. 58] а тын
напнсаны сѣ авысте оуѣрнлн ѿ ѣт хс снѣ бѣжнн. авысте вѣрѣючн жнвѣ
нмѣлн вѣ нма его. конецъ евлнн.

на млтнвы гѣ рауѣ са вказатн свонн оуѣеннкѣ по змѣтвы вѣстаню н в
ыпѣннн вбѣннцѣ свою. ѿ поставн себе жнвогo по оуѣмѣннн своѣ. н та о
уѣнннн таковы такнн рнѣ звѣтажаючн своего непрїатела пѣа раны а кы
по доконаню непрїатела. не встыдаѣ са ра свонн. але ты славнѣннн ѣт
ѿ пораѣнн непрїатела своего. такѣ н на гѣ тс хс не встыда са вказов
атн раны свонн оуѣнннкѣ свонн. бо н прѣ ты повѣда ѿ ѿ ма носнтн на стѣ
тѣлѣ своѣ. а та та са рауѣ народнтн моцею бѣтѣва своего ѿ прѣтон д
вцѣ. не нарѣнннн дѣвѣства ѣтоты еѣ тако ты прошѣ ѿ гроба не рѣшнвш
н печатн анн камене прнваленогo кѣ гробѣ. тако вше прѣ замкнненнн
дверѣ до оуѣнннкѣ свонн. н мы вѣрннн хрѣтїане вѣрѣмо ѿ гѣ на тс хс пр
авднѣ на дае са пожнватн в сакрамѣтѣ стѣ. ѿ хлѣ по блвеннн става
ѣ са тѣлѣ его стѣ. а вннн кровїю его стѣою тако са его стѣа млтѣ по
вндѣтн рауѣ [//арк. 58зв.] тѣло мое правднвы покѣмь ѣ а крѣ моѣ пра
вднвы напѣ ѣт. н кождѣ кто пожнваѣ тѣла моего н пѣт крѣ мою вѣ мн
ѣ жнвѣ а та в нѣ. бо та сѣце вѣ флѣкѣ. та ты хс ѣт посрѣннннкѣ межн ѿц
ѣ н дѣхѣ стѣи н ѣт главою все собѣоной н стѣонн прѣквнн н жнвѣлаючн тѣлѣ
свонн стѣи лѣкою дѣха стѣго оуѣсправѣлнѣлаючн дѣшѣ вѣскрѣшаючн тѣло а
нзѣавѣлаючн зѣпѣоного флѣка вѣ жнвѣтѣ вѣнн. зовѣ са ннѣшнннн нѣла но
ва понѣ в дѣ сѣнннн в то днѣ вбновлены вѣдѣ тѣла члѣкнн. станѣвшн
снѣ бѣжнн посрѣ оуѣнннкѣ, взнаймнн все ѿ ѿ днѣнѣ розметаны дѣ его тѣла

сѣго тѣ скоро збѣдованыи сѣ стѣ. и натѣмѣсть потѣшаѣ сѣца ѿ и смѣ
тѣ ѿ оутолѣтѣ, ѡ поконѣ ѿ повѣдаючѣ и покѣ ѿ дарзючѣ. такобы реклѣ н
е боите сѣ анн смѣтѣте сѣ оуѣнци. стѣте сѣ доброн мысли понева д
остаѣ вшѣтѣ свето загжбнвшн сотонѣ оуѣннвшн досѣ за грѣхѣ свѣт
а. смѣрть ѣ звоева. а жнво вѣныи ва направнѣ. тако и прѣ мѣкою своею п
окоѣ зоставлѣ ѣ ва и премнра давѣ ѣ ва [//арк. 59] нз мене покоѣ ма
ти бждете. а то мовачѣ оуказжѣ ѿ рѣжкѣ и ребра свои прнводачѣ ѿ д
о певнон вѣры, авы певно порозмѣлн ѿ не ѡманѣна, анн прнвндрѣна з
аѣса ѿ ѿ правднвое тѣло кѣрое распато и оумѣло и погрбено было. и
по двакоѣ ѡ поконѣ повѣдаѣ ѿ. прнпомннаючѣ ѿ слова прѣ тѣ повндрѣны
и ѿ. ѿ рѣ за оуѣрѣ ва и възрѣѣ сѣ сѣце ваше. ѡ велнкое то блвенс
тво даѣ хс оуѣнкѣ оумоцнннннн дарамн своимн и вытаѣ ѿ слово мн ва.
авы покѣ любннн и мнлѣтѣ межн собою захововалн. бо не ѣтѣ лѣпшого на п
окжѣ. и не ѣтѣ вышого в законѣ на любѣ и сѣ бѣ млтнвыи зовѣ сѣ. посы
лаѣ ѿ въз мн а вы науѣалн покаанѣ въз всѣ языцѣ и к томѣ подаѣ ѿ
дхѣ свои сѣтѣ и мѣ даѣ ѿ не токо немочн на тѣлѣ ѣлѣкѣ нсѣллатн, а
ле и мртвѣ възскрѣшатн и грѣхѣ ѡпжшатн. так ѣдн с нн хвалн сѣ посп
олѣ с товарншмн своимн тымн слова наша гѣноѣтѣ аво достоѣноѣтѣ з ба
кѣорѣ тѣ оуѣннн на гѣнымн слѣгамн. нового [//арк. 59зв.] тестамѣтѣ.
не писма але дха. а то же аплѣз зовѣ вѣрннн хрѣтѣаны кннга. тѣ рекж
чн. вы есте братаи нсѣтѣ кннга нннннн. писанымн въз сѣца нннн кѣрѣн зн
аѣтѣ и чннтаѣтѣ вшѣнци люде кѣ ѡказжете нже есте кннгамн хвѣымн. чѣрѣ
нннн науѣж справленымн. а прѣто браѣ замыканнмо ѡбыѣ злѣ не дога
нннмо блннемѣ своеѣ слѣо языкѣ шаннннмо сѣ га сѣ сѣтѣн аплн шановалн.
ѣна хрѣтѣанскѣн ѣлѣе прнсмѣтрн сѣ велнкою млтн сѣна бжѣа до оуѣнкѣ с
воѣ ѿ то дла ѣнон дшѣ прншѣ в ранѣ бжджчн вызволнтн оуѣнка з нед
овѣства. понѣ вѣдаѣ тако бѣ ѡ невѣрствѣн ѣомннѣ, и повтѣре прнхода
чн. не ждѣтѣ оуѣнка ѣомы еслн сѣ млтн бждѣ до га своего. але сѣ про
павлаѣтѣ ѡго хотѣтѣ оуѣенн. и мовн прннеслн палѣ твоѣ и ѡпытѣ рѣжкѣ м
он прннесн рѣжкѣ твою и влѣ в ребра моѣ. понева кѣ повѣстаѣ не вѣр
жѣ ѣомо. але ѡпытанѣ хотѣтѣ поужтн. и тѣ на вѣрѣ направлатн сѣ хо
ѣтѣ. прнстѣжнн и ѡва по прѣрѣкомѣ словѣ. ба възыскѣ рѣжкамн монма и
ношѣю [//арк. 60] тоѣ в невѣствѣ прѣ нн не прѣщѣтѣ вѣ. слышачн ѣома
глѣ хвѣ ѡпытѣ и радѣстѣю напѣнн сѣ, и недѣврство ѡ врзгѣ сѣчннѣ
заканкѣ гѣ мѣ и бѣ моѣ гѣмѣ назва вндачн несмѣтѣное тѣло хвѣ ѡчн

ма свонма а дшєвнымн смотрѣ са на вѣтво его стое на то свѣчн іѡа
 бгослѡ што было ѡ поѡакж што ємо учнма ншнма вндѣлн на што ємо
 са сморнлн н рѡкамн нашн дотыкалнмо са. школо слова жнвота кѡрї
 н то жнвѡт ѡбѡвлє єт н вѣдѣлнсмо н свѣчнмо н шповѣдаємо вѡ жнвѡт в
 ѣчнн кѡрїн бѡ оу ѡца н єт нѡ. ѡвлє што ємо слышалн н вндѣлн шпо
 вѣдзємо вѡ. абысте тѡ н вы товарнство с намн малн ѡ товарнство на
 ше єт з ѡцє н снѡ тс хлмь мнлжмѡ са з обопѡнѣ възлюбленїи а то єт м
 лть авѡмо вѣлж прнказана хѡа хѡлн а то єт прнказанїє авѡ ємо вѣров
 алн въз нма тс хѡа снѡ бжїа. а еслн са вѣрне бждемо любнтн бѡ в нѡ п
 ребыває а мы в бѡтѣ н мнлѡт его досконала єт въз нѡ. н потомѡ знаємо
 н в нѣ пребываємо а ѡ в нѡ. н нѡ дѡ дѡха своего стго. а мы есмо вн
 дѣлн н свѣчнмо [//арк. бозв.] н бѡ ѡцз послѡ снѡ нзбавнтєла свѣта
 кто бы вызнѡ н тс хс єт снѣ бжїи бѡ в нѣ пребыває н ѡ въз бѡтѣ. а то
 н мнѡ зводнтєтелѡ прншло на свѣт кѡрїн не вызнаваѡ тс хѡа в тѣлѣ п
 рншлого. то єт зводнтѣ н протнвнн хѡвз н то єт лжнвѡи кто повѣдає н
 тс не єт хлмь то єт антнхрїт кѡрїн ѡца н снѡ прн а нн ѡца нѣ має. на
 нмншїн тепѣ есмо снѣ бжїнмн. а еше са не шказало чн бждемо. але з
 наймо еслн са шкажѣ пѡвнн емж бжде. н кождѡи не прнстѡпає н не тр
 ьбає в наоуцѣ хѡон то бѡ нѣ має н еслн кто прнходн до вѡ а хѡы на
 оуцы не прнносн не прїнмжнтє его в дѡ свѡ бо такїи власнѡи шатѡ бо
 кто его прїнмжѣ то такїи посполж с нн бжде оу пѣлѣ брѡа не наслѣд
 жнмо злои рѣчн але доброї. кто добрѣ чннн ѡ бѡ єт а кто злє чннн ѡ
 бѡса єт. але вы брѡа захѡвжнтє оу вѣрѣ бждажючн самн себе в дѡж с
 то млѡчнса захѡвжнтє са в млти бжѡи вжндаючн млрдїа гѡ ншего тс
 хѡа. ко жнвѡтж вѣномж. а томж кѡрїн нѡ можѣ оуваровати авѡсмо в
 невѣнѡт [//арк. б1] не оупалн н поставнтн нѡ прѣ хвалою своею крѡ прн
 ганѡи в радостн самомж прѣмѡромж бж збавнтєлєвн ншемж нехай бж
 де хвала н велнчїє н влѣтво н сла ннѣ н прѡ н вѣкѡи вѣкѡ

нѣ г. стѡи мнроноснцѣ євлїє ѡ мака зѡ ж.

въз шннѡи часы прншѣ іѡснѡ ѡ арнмаѡеѡи зацнѡи члкз порѡнѡи кѡрїн тѡ
 вжнда чрѣтвїа бжїа а дрззнѡшн шѣ смѣлѣ до пнлата прѡснѡ ш тѣло тс
 во а пнлѡт чждѡвѡса н тѡ бѡзо оумѣ. н прнзвѡвшн сѡннѡка пытѡа его есл
 н ю оумѣ а кѡи сѡннѡ повндѣ н давнѡ оумѣ н дарѡвѡ тѣло іѡснѡфѡвн. і
 ѡснѡ кжпнвшн плащеннцѡ ѡгвозднѡ н спжстн сѡ крѡта тѣло н оувннж п
 лашеннцєю н положнѡ его въз грѡ кѡрїн бѡ выкованнѡи оу каменн. н прнв

алѣ каменѣ велнкы на двєрїи гроба а марїа магалыни и мрїа іакова
смѡрнана на то тѣ его положили. и іако прешла сѡбота. тѣды мрїа ма
галыны и мрїа іакова и саломїи накѡпнвшн мастїи дорогѣ. абы пош
ли помастити тѣа. а вѣзо [//арк. 61зв.] рано оу прѣшїи днѣ по сѡботѣ с
хопнвшн са прїшли на грѡб и помышлалн кто бы ѡвалѣ камѣ. а кы вни
то мыслани. а натымѣ аггль бжїи ѡвалѣ камѣ, и промовѣ жена, не оуж
асаптѣ знаю бо та ѣ то вы глѡдаете тѣа назаранина распатаго ю встѣ
нѣ ма его тѣа а ѡ то мѣсце ѣе положѣ бы. але поидѣте повѣжте оуѣн
кѡ его и петрови ѣ хс прѣвѣ до галлиен тѣа его оузрѣ іако прѣвѣн пов
ѣдѣ ва. а вни наврѣнжвшн са вѣжалн ѡ гроба а зжнмова ѣ стрѣ и оу
жѣ и ннчого ннкомѡ не повѣдалн бовѣ са боали. конецъ евлїи.

наимнїшїи хрїтїане, ннѣшнана стѣ евлїа прѡавлаѣ спїиѣ наше. спомнїаю
чи похована въ грѡб гѣ ншего тс хѣ. кѡрыи сѣ добровѡнѣ на то прнше
абы кровїю своею стѡю вшнѡ свѣ тѡ вчнстїи. и выдѣ себе на поноснѣ
ю смрть дла на абы на с проклѣства законѡго свободѣ. наисолдшїи т
ворѣ на гѣ тс хс на древо крнжевое поносн са и простнраѣ са и прнгво
ждѣ бы невннѣ. абы на древо [//арк. 62] ранское жнвота вѣнаго дѣ и
впѣ рѣ на ѡборѣ кѡрыи адѣ прадѣ на затворѣ прѣстѣпствѡ своѣ поло
жнѣшн свою в рѣкы бѣ ѡца. и мрѣвѣ стѣ са и мѣтвїи снлоу его вѣс
тали на оуѣѣрована з мѣтвѣ вѣстанїа вшнкы. которого вшнцн оуѣнцн
впѣстнвшн рѡѣглн са кѣды кто мѡ. іако напнсано ѣт поража пастыр
ѣ и разнѣдѣса ѡца стада. тѡко іѡѣ бѣослѡ нн мала не ѡстѣпнѣ ѡ
его прѣтаго тѣла ѣ до ѡсѣ похована до грѡбѣ. ѡ кѡрѡ то похованю
постарѣса бы ннснѣ рѣца жндовскїи ѡ арнмаѣѣн. богаты и славны б
ѣзо. и закона бжїего пнннн. а бы потаѣны оуѣнкѡ хѣвы. вѣржнчн въ хѣ
снѣа бжїа вѣроу потаѣною и смыслѡ добры. тѡ дрѣзнѣ смѣлѣ прїннн
до пнлата и простннн его ѡ мрѣвѣца вклѣветаного и спрѡтвораного
ѡ непрїателїи его и ѡсѣженого и распатого на крѣтѣ. не мѡвн тѡ єдн
ѣ знакомннѣ и богаты и славны ѣ не вѣдѣ просннн мрѣвѣца ѡсѣжен
ого на мѣкѣ и распатого на смрть сромѡта [//арк. 62зв.] ѣт мнѣ. не б
вѣдѣ са ѡ тѡ старатн бы мн не ѡїа то оурѣ и славѣ и богѣство и з
останѣ вѣ оуцннвѡстн и не прїнмѣ ма жнѣѣе до рады своен и мѡвннн
вѣдѣ ѡ мнѣ недѡбрѣ. о жѣны ты достѡннѡстѣ свѣскы нн не дѣѣ и ѡ
самѡ своѣ тѣлѣ и пѣсннѣ не промышлѣ про любѡ и вѣзнана вѣры въ
хѣ. вѣдѣчн рѣны панѡ іѡснѣ затрѣнннѣ вѣдѣчн рѡсѣкѡ мѣстыцкы. ѣнѣ

же поржшн са на добры оучннѣ. не ба ѿпоуа н в подакѣ ѿ людн на то ча справелнвостн жадаючн. тако ннѣшнн оудавове н на ба нн не ба ют. а нѣ са людн встыдают. оудавают себе на пыхж на лакѣство на вжнство на пѣаство на нечетотж на сревролюбство на лжпѣжство а не бают нн на слова дха стго кѣрын страшно грозн прѣ саю прѣрка тымн словы бѣда ва што есте джжмн напнтѣ вна, кѣрн осправедлаете злостного дла дарѣ, а справелнвѣт ѣлка справелнго ѿнмжете ѿ него. тако вгнь спалуе соломж та спалн гнѣ вжн [арк. 63] бѣбожн с потѣс тво н. азакн не ваша рѣ ет оумѣтн сж котры маете в ненавнстн што ет доброго а што злого то мнаете. котрн зднаете квѣтовнѣ коры з людн н масѣ н ѿ костн н кѣрн жрете тѣла ѿ людн моѣ. сжжхнт е того поведае кнжата домж нлева кѣрн брднте са сждо а вшнкы рѣчн простын н добрын выврзтаете. а кы просн ѡснфѣ пнлата в тѣла ѡ ѡсѣо. пнла чждѣ са н та скоро хс оуме. а знѣ н та скоро нн едн не оумнра а склоннв са на прѣвж ѡснфа н каза емж взатн тѣло тѣво. а ѡ в то пнно справѣа на бжтво свое. н жпн плащеннцж н спжстн вшн стѣе тѣло сз крѣта вбвн плащеннцею н положн его в новѣ своѣ грѣвѣ. а невѣсты блѣгостнвн того пнно смотрнлн ге положн его хотачн оуготоватн мастн н по сжботѣ помазатн тѣло его понева сжботж стл н. веле законѣ моисева. а к томж годачн авы жнѣе оупоконнса. а мастн дорогн тако [//арк. 63зв.] тжю моцѣ нмаю. н мокротж телѣнѣ ю сѣша. анн смрѣдн анѣ тлѣе тѣло але еше вдѣнѣ пахне. в то в то стралн маю са чн тѣшнтн на многн часы а звлаша блѣгостнвн жоны н сталн са гѣнымн бесѣды аггловы. напрѣвѣн рѣ к нн агглѣ. не боите с а во вндѣ н стрѣ зжнмова н. н стрѣ ѿгнавшн повѣдае н добржю вѣт. в змѣтвѣ встаню распатого хѣ. н не встыда са в распатн мовнтн. понева на крѣтѣ збавѣна на вшнкѣ стало са. н голою вшнкомж добрѣ, но оупевнае н неммылѣ. авы всмотрнлн грѣ н вбачнлн н его тж нѣ ма. авы шѣшн повндѣлн оуѣнкѣ его н петровн не нменжючн ншн нменж тѣ петра авы са не фрасѣа. анн ѿчаа в мѣрдн хѣвѣ. н то про запрѣн а. стѣса бѣ вннѣшн на ншн аплы. авы не рекль н дла запрѣна не прн нмѣ мене гѣ, в лѣвж оуѣнкѣ свон. н до галнлен ѿсылае н на покѣ ѿ роптана безаконѣ жндѣ. вызволаючн н ѿ всакого страхж н трѣвогы. а к томѣ тѣ авы тако са стало было в ра [//арк. 64] засмжѣна прѣ стѣ не вѣстѣ кды зведена была ѿ смѣа н громлена была ѿ ба. такѣ

прѣ мнроносцѣ радѡ^т всемж мнрж блговѣствованіѣ ѡ зертвѣхъ възстаню
 хѣѡ ѡ аггла бжїа апло^а стала са. прото днѣ наипрзвѣн прїимжѣ радѡ^т
 ста невѣстѣн. ѣ достѡнѣн^н сталн са вндѣтн ѣ мртвѣхъ възставшѣ хѣа. а з
 влаща любезнѣншїн на ншїн невѣсты. то ѣт мрїа магалынн н мрїа мтн
 хѣа. што са зовѣт мрїа іаковава. н мтн снѡ зеведеувѣ саломїн. то т
 ы бо велнкон пнлностн прнложнлн н смѣлостн н трыплнвостн. ѡуѣ оум
 жчѣна хѣѡго ѡ до погребж трзвалн. заправды мжнѣшнмн былн тын не
 вѣсты нѣлн днѣ мжжеѣ. бѡзо рано еше до зорѣ пошлн до грѡба гна н
 е боауѣн са. неслн с собою дорогїн мастн н покорж свою н срѣнын мл
 твѣ. а тѣ н маюса ѡн хвалнтн цнотлнвын жоны набѡнымн рѣѣамн ктж
 рїн побѡне справжѡ. влѣне іако мнѡцѣнѣ мнрѡ помазаѡ са. а тын сѣты
 н жоны жѣно прнмшѣна до того не малн анѣ пнсма [//арк.64зв.] не ѣ
 нталн. тѣ хѣа з маамн гладалн а ѡ хѣа лѣкавѣ прнвнтанн былн кѣ рѣ
 до нн рѣѣте са. а внн прнстжпнвшн оухватнлн нѣ его н далн емж хѣ
 алж. і рѣ н тѣ ндѣте повѣте братїн моѣ авы шлн до галнлен тѣ оузр
 ѣ. то слышавшн хрїтїане вѣнїн прославлѣнмо възскрїнїе хѣѡ а тѣ хѣа шѣ
 канмо іѣ внын мнроносцѣ н такжю потѣхж ѡ гѣ бѣ вѣдемо ѡноснтн.
 кланѣмѡ са посполж вшнцн. выславляючн нз грѡба възставшаго хѣа бѣ
 ншего. дакѣмо его сѣтѡн млтн. ѣ немошѣ ншѣ на тѣлѣ своѣ зносн з бѣ
 ѡ ѡцѣ своѣ пѡнѣа на н вѣнѣн жнвѡ дарѡѣ на. слжжѣмо емж вѣрою ѣт
 ою н справамн добрѣн н досѣт ѡннѣ за грѣхн свѡн даючн млтыню оубо
 гомж слѣпомж хромомж недостатѣномж аже бѣмо былн дѣдннмн црїт
 ва нѣного. рѣ на датн бѣ ѡче сѣтѣ въз трїцн єдннын домѣстнтн до црїт
 ва нѣного прѣ снѣа своєго єнорѡнаго. кѡромж нехѣн вѣде ѣтѣ н хвала
 ѡцж н снѣж н сѣтмж дѣхж ннѣ н прїно н бѣкы вѣкѡ амннь.

БАН, Ю. Яворського 10. [Антипротестантський трактат]

[арк. 41зв.] глава. ̑. ѡ хвалѣ н чєстн ̑тѣхъ
 оугодникѡвъ бжнхъ нжъ не таковою н хвалѣ црїе бжїа ҃ннн. такъ ен н
 ѣкаторыи помовлаю. але тѣ тако сѧ гбъ нѧ прѣ пррковъ ҃ннннн н росказ
 ѧ. мовать протнвнїи, оу҃р҃гаючїи [//арк. 42] црквн бжєн. таковы ѡна тѣ
 ю хвалѣ. котораа самомѣ бжъ належн, ̑тѣхъ ҃ннннн мѣла. в то запра
 ды авне ен помовлаю. црквь бо бжїа. хвалн бѧ хвалою навѣшою, слав
 лун н ҃ть в҃здаючн не тако сѣтвореню. але тако бжъ сѣтворнтелю всѣхъ.
 ̑тѣхъ же оу҃гѡннкоѡ бжїн. таковою похвалѣ ҃ннн, в которѡи авы сѧ бѣ в
 ѣ хвалѣ. н авы памѧ н ведлѣ росказана д҃ха ̑тго, на вѣкы не з҃гнн
 гла. ѧ мовн прркъ. хвалнте бѧ вѣ ̑тѣхъ его. н нндє мовн. вѣ памѧ в
 ѣчннѡ бжъ дє праведнн. н еше мовн. правы подобаѣ похвала. н еше пра
 вѣннцн вѣ вѣкы жнвѣхъ. н оу҃ гѧ заплаата н. н помышленїе н прѣ вышнн.
 і еше [//арк. 42зв.] мовн. днвѣ бѣ вѣ ̑тѣхъ свохъ бѣ тнлѣ. н еше сѧ бѣ
 мовн. до ̑тѣхъ. ѡ҃тннтѣ н ̑тїи в҃дєтє. тако ѡ ̑тѣ есмь гбъ бѣ вѧ. тым
 н словы н нннмн много разлнчнмн, прославлѧ гбъ бѣ ̑тѣхъ свохъ прѣ прр
 кы. потѡ же хс правднвыи бѣ нашъ. в҃плѡтнѡвшн сѧ на землн. тѣ ѡ
 ̑тѣхъ свохъ ведлѣ ҃л҃чтва. до ѡца своего мовн. славъ которѡю дѧ мн
 есн ѡче. дѧемь н, да в҃дѣдѣ едннѡ, такѡ н мы едннѡ есмь. гвнн н ты
 вѣ мнѣ, да бжѧ сѣврѣшенн вѣ едннѡ. н да разжмѣтѣ свѣ нжъ ты
 мене послѧ. і оу҃любн есн н тако н мене. ѡче которы дѧ есн мнѣ. хоу
 ѣ да гдє есмь азъ н тїи в҃дѣдѣ сѣ мною, да вндѧть славъ мою. [//ар
 к. 43] кѣ томѣ не токо таковою славою, оу҃чтн гбъ ̑тѣхъ свохъ. але н мѧ
 тыню. которою быхъ то дѧ вѣ нма оу҃҃нка которого не загынѣ повѣда
 заплаата его. ѡ ҃ѡ манѡвнтє такъ реклѣ. еслн кто напои едннѡго ѡ м
 алы сн, токо вѣ нма оу҃҃нка запроавды мовлю вѧ, не погвѣнн заплааты с
 воен. н тѧ же зарѧ доложн, кто бы прннѧ кого вѣ нма пррчєское, зап
 латѣ пррчєскою прїнметѣ. нжъ тѧ сѧ гбъ бѣ нашъ выбраны свохъ поутн,
 прѡто н цркѡ его правднвѡм ѡ поутѡкѣ, н ажъ до того чѡсѣ. тако в ст
 арѡ законѣ, тѧ н в ново, ҃тн оу҃годннковъ бжнхъ, хвалою н належною
 а не тою хвалою, котораа самомѣ бжъ належн. [//арк. 43зв.] ѧкоен в
 то протнвнїи помовлаю. а того дла авыстѣ вѣдалн ѧковы способѡ хв

алла сѣты цркви божіа въ законѣ старѣ. слыште тса сраха, который
 прѣ да дха сѣго. в' кнхѣ своен. тымн словы ш то напнсѣ. хвалнмо
 мѣжеи славны, н роднтелей нашн в родѣ н, многю бо славѣ, оуцннн ѣт
 нмь гѣ бѣ въвѣ можнотн своен. н докладдаеть в то же главѣ ннжен.
 телеса н въ мнрѣ погребены сжѣт, а нмена н жнвѣжѣ, ш народа в народы.
 мрость же н нсповѣдаты людїе, а хвалѣ н нехаи шповѣдаѣ цркви. так
 о же шповѣдаѣ хвалѣ н цркви бѣжіа, оу старѣ законѣ нсповѣдала ты
 спосовѣ. так то же ен рѣ. та же зарѣ [//арк. 44] докладдаѣ. енѣ оугод
 н гѣн. н подаль шбразѣ покаанїа родѣ. авраѣ же велнкыи шцѣ множес
 твѣ народѣ, н не знашѣ са подовныи емѣ въ славѣ. то бо съблѣу закѣ
 вышнаго. ш нсацѣ же положн бѣ та, нж авраама дла шца его, блвенї
 е всѣѣ флѣкѣ да. н тестаментѣ. свои оумоцнн на главѣ іакован, н оузн
 ѣ его въ блвенствѣ своѣ. възлюбленныи же бгѣ н флѣкы моисѣ. которо
 го памѣт въ блвенїи ѣт, н подѣныи его оуцннн въ хвалѣ сѣтыхѣ. по нѣ же
 сполѣ всѣѣ оугодннкѣ божїихѣ пораднне н достаточне. та же зарѣ вып
 нсжѣт, н выхвалаѣт н блгѣштнвое жнтїе. так въ главѣ ѣотыдесатѣ шес
 тои. высла [//арк. 44зв.] влаѣ тса навѣнна. с нн же похвалаѣеть кале
 фа, н сжѣн. въ главѣ жѣ мѣ. выславлаѣт жнвѣт дѣда црѣ. іаковыи б
 ѣ ш молодостн, н до старостн, н іѣ оугодн бѣж. та же н сѣна его соло
 мона. в главѣ. мн. выславлаѣт жнвѣт ілїн прѣрка, іелнсеа, ннара іезеке
 на. въ ѣотыдесѣт девѣтои же главѣ. славн жнвѣт ішсїн царѣ. н та ж
 е зарѣ іеремїи іезекїи. н дванацѣти прѣркѣ выславлаѣт жнвѣты тымн с
 ловы. дванадесѣт прѣркѣ костн да процвѣтѣжѣ. алѣбо выннкнѣт з мѣсца с
 воего, абовѣт послалн іакова, а выкзпнлн въ вѣрѣтѣ моцн своен. н та
 же втѣ главѣ ннжен докладдаѣ. ішснфѣ вы мѣжѣ вожѣ братїн, ноулюцн
 е [//арк. 45] на людѣ, н костн повѣда его постѣщенн быша. на нншн ж
 е мѣсцахѣ многы старогѣ законѣ пнсмо сѣтоѣ. знѣне выславлаѣеть сѣты
 н выпнсжѣть. так і елн се ш вы костн, мртѣваго въскрѣснлн. н ты такѣ
 вы н прѣркѣ который, н всн згола праведныи. оугоднцн бѣжїи ѣда унн
 нлн, н іаковыи жнвѣт мѣлн. знауне пнсмо сѣтоѣ старогѣ законѣ, выпнсжѣт
 н славн. н то все в законѣ старѣ в' домѣ бѣжїи унтано было. ѣ же н т
 епѣ в новѣ законѣ цркви хѣва унтаѣт. н до скончанїа свѣта унтатн бѣд
 еть. н то бо ен шзнѣамѣ дхѣ сѣтыи нжѣ памѣт нмень сѣтыхѣ мѣла нспов
 ѣдана бытн. въ людѣ н въ црквн въ вѣкы.

<...>

[арк. 73] гла. ат. в прѣѣтѣ тѣлѣ н кровн хѣвѣ. нжѣ в ѡфѣрѣ правднѣ ое ѣтѣло хѣво. которое за на распато было. н крѣ там, которю гѣ з а многы нзліа на ѡпѣщеніе грѣхѣ. і ѡказы протнны.

бгѣ вседрѣжнтѣ, не хотаун презрѣтн сззданіе рѣ свои. которое по в бразѣ н по подобію своему сзтворн. н не трѣпаун вражіа ѡдолѣніа на нн вндѣтн. да сззданію рѣ свои. в которы рождествѣ, то ѣтѣ крѣщеніемъ роднтнса. н кормнтн са покармѣ н пнтіе новы. тѣлѣ н кровію стѣю своею. в прнсвонтѣ на покѣмѣ. вѣ ѡсовѣ хлѣба н внна. авымо [//арк. 73зв.] тѣ не токо звнтѣжалн врага нашего, але н авымо жнѣвѣ вѣуыныи прнналн. нбо іако роднвшн ѡ адама, былнсмо наслѣдѣюун клѣтѣвѣ н тленіе. та ѡ роднвшн са крѣщеніе стѣ, наслѣдѣе нетленіе. н славѣ цѣрѣ тѣіа бжїа. по крѣщенїи бо ѡпѣстнвшн прѣвыи жнѣвѣ, новыи вестн поуннаѣ. в которѣ гѣ зѣсѣблнѣаго, а правѣ не вымѣнѣаго мѣрдїа своего, покармѣ н пнтїе дѣховное, тѣло н крѣ свою жнѣвѣтѣрѣщю. крѣ же влѣне тѣю, которю выліа за многы на крѣтѣ. н тѣло тое которое да распатн за жнѣвѣ мнра. ѡ ѣоне аггѣл анн прѣркѣ, але са гѣ на гѣ хѣтѣ [//арк. 74 зв.] іавнѣ свѣднтѣствѣетѣ, та мѣваун. хлѣвѣ которын а да, тѣло мо е есть, которое іа да за жнѣвѣ мнра. та же н на вѣрн вѣзѣвшн хлѣвѣ блѣн н реклѣ. то ѣтѣ моѣ, которое за ва даѣса. та же н ѣашѣ потѣ вѣзѣвшн реклѣ. пїнтѣ ѡ неѣ всн. то ѣтѣ крѣ моѣа новѣаго зѣвѣта. котораа за многы пролнѣаетѣса на ѡпѣщеніе грѣхѣ. а на штожѣ многн доѣ пн сма стѣго на прѣтн ѡупорнхѣ. которын не вызнаѣаютѣ бытн вѣ ѡфѣрѣ правднѣаго тѣла н кровн хѣвы. але мѣнѣа бытн подобѣнѣство нѣѣакоѣ. а нныѣ розно самн зѣ собою незгѣлнѣѣ мѣва. а не хотѣ вндѣтн вѣшѣ рѣчѣныѣ словѣ хѣвы. гдѣ ѡ то іавнѣ по [//арк. 74зв.] казѣ. нжѣ не подобѣство, але хлѣвѣ стаѣаѣ са правднѣвы тѣлѣ его, тѣ которое да гѣ на за жнѣвѣ мнра. н внно кровію тою. которю за многы на крѣтѣ выліа на ѡпѣщеніе грѣхѣ. не нжѣ вы ѡное тѣло вѣзѣтѣе зѣ неѣа сошло. але тотѣ хлѣвѣ н внно вѣдлѣ слѣ хѣвы. прѣлагаѣ са в тѣло н крѣ его стѣю. а е слн ѡбыѣаю хѣто пыѣаѣ іак то ѣ. алѣво іа то бѣѣаѣѣ. нехѣн вѣдаѣѣтѣ нжѣ іа ѡ стѣа бѣа. самы сѣѣою, н в самѣ совѣ. гѣ тѣло сѣѣавн, та н тѣ. нбо кды реклѣ прѣчнстаѣ дѣѣа марїа, н іакѣ то вѣдѣ кды а мѣжа не знаю. ѡказѣ ен аггѣл мѣваун. дѣхѣ стѣын на ндѣ на теѣе, н слнѣ вншнѣаго зѣслонн [//арк. 75] та. тѣ же н раждаѣѣѣмоѣ стѣо нарѣчѣ са стѣнѣ бжїн. та же н тепѣ прн молнтѣвѣ стѣеннѣѣскоѣ нашѣствїемѣ стѣго дѣха. н

снлоу вышнаго шѣненіемъ. хлѣвъ ставаѣ са тѣло ѡбѣи. а вно н вода кровію. на прнрожонн розжѣ, н слово н мыслъ нашоу. того не можѣ розжмѣтн токо еднна вѣра. а боше того іа то естѣ не пытаѣ. кромѣ вѣданн н вѣржѣ, нжъ слово бжїе правднво ѣт. н все оучнннтн моцно. іа ко рѣль рѣ взавшн хлѣвъ, то ѣт тѣло мое. а взавшн чашѣ рекль то ѣт крѣ моа. н то чнннтн на памѣкѣ свою казѣ. тѣ тепѣ н завжды, хлѣвъ н вно ставаѣ са, правднвы тѣло н кровію его стѣю. а кто хоуѣ [//арк. 75зв.] ш то боше вѣдатн н пытатн са іа то ѣт. н речѣ лн спротнвнымн, н іакъ можѣ бытн хлѣвъ правднвы тѣло ѡбѣи. а вно н вода кровію. нехѣн ндетѣ н пытаетѣ ѣт. зо шнымн жндамн, которыя тогды мовнлн. н іакъ то можѣ на тѣло свое датн аштн. оуслышѣ з нмн. іако ѡ казѣ н на то хс. тѣ мовашн. еслн не вздете іастн тѣла стѣа флѣкаго, н пнтн кровн его, жнвота не вздете мѣтн в совѣ. тожъ н протнвнїн оуслышѣ, нжъ еслн не бжѣ іастн тѣла, н пнтн крове хѣвы. жнвота не вздѣ мѣлн в совѣ. іады во рѣ гѣ тѣло мое, н пїа крѣ мою, маѣ жнвѣ вѣчннн. н іа възскрешѣ [//арк. 76] его въз послѣнїн днѣ. нво вѣдаючн гѣ н прнроженїе члѣкое. же не звыкль речїн аштн не могѣ. прѣто звыкль ю рѣ, хлѣвъ н вно, чннѣ тѣло н кровію его своею. н даетѣ въз покармѣ н пнтїе. тѣ которн з вѣрою годїне прїнмжїю. в сѣ н мѣкѣ вѣчннн. іа штѣ мовѣ аплѣ павѣ. кто іастѣ н пнѣ негодїне сѣ совѣ аштѣ н пїѣ. н тѣ же вышнѣ оупомнатѣ такъ. того дѣла нехѣн досвѣдѣуетѣ себе флѣкѣ прѣвѣн. то ѣт да рѣсмотрѣ себе зѣ іаковою вѣрою, нзѣ іаковы сѣ мненїе прнстѣпѣтѣ [//арк. 76зв.] н іако вы сѣ оучнннны его. а просто а бы каждын прѣвѣн правднве покаѣ са всѣ злостїн своѣ. н плакѣ за грѣхы свон, в постѣ н млѣтѣ, н млѣтнн, н любвн, н авы нсповѣдѣ. алѣбо вызнѣ на себе грѣхы свон. н тѣ правднвѣ покаавшн са, н шчнстнвшн себе ѡ всакого безаконїа. н маючн дхѣ сѣкрѣшенѣ н сѣце сѣкроушенно н смнрѣно, да прнчастн са тѣлѣ н кровн хѣвы. а потѣ чегосмы са каалн, зѣ вороуѣмо са к томѣ. нжъ выхѣмо не ш то гналн ѡ себе. прнналн того в совѣ хѣ спса нашего. не мннмаїмо во авы то прїатїе которѣе прїнмжѣ, в нечнстѣ шло знннмн покѣмн [//арк. 77] нашнмн телѣнымн. іако тепѣ смѣютѣ нѣкоторн прѣтнвннцн мовннтн. бжѣ оуховѣн. а ле вѣдайте н вѣрѣнтѣ, н дла того прїатїа, жнвѣ в на хс, н мы в нѣ. іако са мовѣ ш то. кто іа тѣло мое, н пїѣ крѣ мою, въз мнѣ прѣбываѣтѣ, н іа в нѣ. шное во прїатїе стѣе. проходѣ всѣ члѣкы, н мозгы нашн. въз

взъ свѣщеніе и просвѣщеніе, и нщѣленіе нашеи дѣши смрѣне и тѣлѣ.
и встрожъ всакы покѣ дѣавѣскы. и всѣ нечестое стѣи въ щѣщеніе. и п
реложеніе бжтвеное блгтн. и въ прнсвоеніе цртваіа нѣнаго. и жнвота в
ѣчнаго наслѣдіе. которого всѣ на спсе на да ползунтн блгтїю твоею
амн.

<...>

[арк. 136] глава ѱ. Ѡкѣ на аркгѣменты протнвнѣ. в бжтвѣ хѣѣ.
тѣтъ на нѣкоторыи кржтвнѣшїи аркгѣмѣты проваунѣ са бжтвѣ хѣѣ Ѡ
кѣ оуѣннѣ, не ла того абы з нмн споры ѣнннтн. але жевѣмо ѱ бж про
тннныи слова вѣдающе. ведажт аїла по прѣвѣ и вторѣ словѣ оудалалн.
и напрѣвѣ, нжъ што недавнѣо прошлы ѣасѣ выдалн новокрещенїи кннѣ
з дрѣкѣ, названю кредо, в которѣи мѣлн переверзѣнѣтн слова еѣлнста і
ѣана, где Ѡ напнсѣ тѣ. на поѣакѣ было слово. то ѣно напнсалн. на по
ѣакѣ была мова. и тѣ же оуѣннѣ выклѣ своѣи тымн словы. ежѣ снѣ бжї
ѱ. на поѣоткѣ еѣлїи своѣи то ѣт в тѣнь ѣа, кгда іако крѣтнѣтѣ кѣ оупо
мѣнтаню лїѣ иѣлѣскїи [//арк. 137] прнвѣднѣт поѣа бї жндѣ кѣ вѣдомо
стн. а кѣтожъ того не зрозѣмѣеть, же хѣ в тѣ ѣа бї кѣ вѣдомостн ж
ндѣ, кды проповѣдатн поѣа. але пакѣ и того кѣто не зрозѣмѣеть, же
то іѣанѣ сѣтїи не в тѣ пнсѣ. то ѣт не в телеснѣи бытнѣостн хѣѣи, ал
е в бжтвѣ его, рекѣшн вѣѣмѣ. на поѣакѣ было слово, доложн. и слово
было оуѣ бѣ. и бѣ бї слово. на што а давнѣо оуѣже естѣ ѱ пнсано, и дн
спѣтацїи з нмн в то таковыи бывалн. з которыи ѣнн з велнкнѣ вѣстїд
ѣ Ѡходнлн. што тѣ вѣдающе нхѣ мнннстѣ ѣѣхѣѣ. же са трѣдно оуѣже
показоватн нмѣ, з выкладѣ ѱ вѣерѣѣѣѣ. [//арк. 137зв.] вымыслн своѣи
выклѣ новыи тымн словы. на поѣакѣ створѣна, была мова в месїашѣ,
а была оуѣ бѣа, же са ѣно бѣ са с прѣкамн нашнмн оуѣмаваѣ, але тѣко
напнсѣ. на поѣакѣ было слово, и слово было оуѣ бѣ, а не рекѣлѣ мова. и
во ѣ была мова бжїа прѣ прѣркн в снѣ. але таѣ мова не была снѣѣ, тжѣ
же іѣанѣ сѣтїи іако и самн новокрѣщенїи прнзнаваѣт в снѣ мѣѣн. а што
ещѣ болшого нжъ ѣнаѣ мова мѣвленаѣ в снѣ бжїѣ прѣ прѣркы, не была
бѣѣѣ. тжѣ же іѣанѣ сѣтїи докладѣѣ, и бѣ бї слово. прѣтнѣѣ тогожъ то
тѣ іасного слова еѣлнстова, же доложн и бѣ бї слово, не могѣшнѣ оуѣ
е новокрѣщѣ [//арк. 138] цн жѣнон рѣѣн змыслнѣтн іакѣбы то могнлн затр
зтн. тѣ прѣ ѣѣхѣѣѣѣ напнсалн. маство текѣго цѣ напнсано, а слово бы
ло бѣѣ. штѣ внднѣтѣ іакѣ іавнѣ переверзѣнѣлн новокрѣщенїи слова еѣлнстовѣ

ы. дръгынжъ в' кнхстѣ своен названо кредо, тѣ то хотѣли затѣти. або
 вѣмь н аггловь н пановь таковы тнтѣлѣ, ал'бо нменемь называ пнмо в
 ок'гн. але пакъ не докладает ннкде в' тѣ тнтѣлѣх', а нма стало са б'
 гомь. тако тѣ евлнствъ иванъ, рек'ше н словы было оу б'га, доложн н б'
 зъ б' слово. н там' же мало ннжеи рекль, н слово плѣ б'т. н тѣ тавне п
 оказалъ, [//арк. 138зв.] же снѣ б'жн на поучкѣ б' оу б'а. н б'зъ б'. а п
 отѣ вѣлчлчн са. то е'т б'зъ вѣзъ плотн тавн са. тако н ѡ томь н павѣ апл
 зъ тѣ рекль. велнка блгоутїа тана. б'зъ тавн са вѣзъ плотн. н еще. ѡ нн
 же х'с по плотн, которын е' надо всѣмн б'зъ, блвенъ вѣзъ вѣкы. а нжъ нов
 окрщѣен смѣлн прѣ чеховнча н то напнсати, не было прѣвѣн вѣзъ аплѣ
 тего слова б'зъ. хнба нѣ вшнкъмн блвены. а б'зъ выкннвлн н то рекомо п
 ѡпѣлн, своего жъ мннстра геразьма змышленїе пнсанїе. которомъ н сѣ
 же аплзъ павѣ распрѣсѣтрѣти са не даетъ, нбо в' тѣ же посланїи своем
 ь до рнланѣ в' которѣ напнсѣ. ѡ нн же х'с по плотн, [//арк. 139] котор
 ын е'т надо всѣмн б'зъ, блсвнъ вѣзъ вѣкы. в' тѣ же потѣ называѣ х'а, едн
 ны прѣмръмъ б'гомь тѣ мовачн. по повеленїю вѣчнѣ б'а, вѣзъ послѣшанїе вѣ
 ры. вѣзъ всѣ тазыцѣхъ познавшн са еднны прѣмръмы б'гомь тѣ х'с то. н е
 ще ѡ вторѣ его прншествїи такъ мовн. ждвчн блвенон надѣн, н тавле
 нїа славы велнкаго б'а, н снса нашего тѣ х'а. а прото не е'т прав'да. ш'
 то не протнвннцн мовѣ. жебы павѣ аплзъ не мѣ называти х'а б'гомь. а
 нжъ еще н тѣ хотачн оукрнты б'жтво х'во. новокрещеныцн мовѣ, еслн
 х'с б'зъ, а чѣмъ мовн. ндѣ ко ѡцѣ моемъ, н ѡцѣ вашемъ, н б'гъ моемъ
 н б'оу ваше [//арк. 139зв.] мѣ. на то н з' снѣ кнрнлѣ герлнмьслн тѣ ѡ
 кажѣ. то ачъ ведлѣжъ вѣлчлчства х'с мовн, але прѣ са ѡдѣлн себе н ѡ н
 ны людїи н тавне показѣ, же ннчїи емъ е'т б'зъ н ѡцѣ. а ннчїе нѣ люд
 ѣ. н рекль бо ндѣ ко ѡцѣ нашемъ. да не сполечность вѣдѣ людѣ сѣ е
 дннорѣны. але рекль ѡсобьно ѡцѣ моемъ. н ѡцѣ вашему. ннчїеи бо е
 мѣ ѡцѣ по прнроженю, а ннчїе нѣ по твореню. н ш'то рекль, ко ѡцѣ б'ж
 моемъ, н б'жъ вашемъ. н то тѣ же ннчїе емъ тако снѣ нстовѣ едннорѣнъ.
 а н ннчїе намъ тако тварѣ. б'зъ бо правднвын снѣ ѡцѣ подобна сѣбѣ р
 одн снѣ б'а правднвого. родн же не тѣ тѣ сѣбѣ кто розвѣтъ. кромѣ
 тѣко [//арк. 140] роднвын рождѣнаго вѣдаеть, н роднвын са нзъ него
 вѣсть, тако н сѣ х'с мовн. ннктѣ знаѣ снѣ, тѣко ѡцѣ. нн ѡцѣ кто знаѣ
 тѣко снѣ. до того жъ мовѣ новокрщеныцн. чѣмъ аплзъ мовн, к'лгова х'с
 совнбокъ, дла того нжъ всегда боудшїи сын ѡцѣ всегда вѣдшїи н н

евымовне роднѣ сѣа единаго, токо. которыи ани брата, ани двѣ початк
 овы не маѣ, но глава емѣ ѿць, едны початѣ. протѣ дла многу початѣ
 ѣ глава хѣу ѿць. ѿнѣ бо зѣ своен бытность сына роднѣ, такѣ бѣ истинне
 нь бѣ истинна еманѣонна называема. а што еше новокрещѣнцѣ н ты не в
 ѣдаюуи звода, тако бы хѣ вѣ бѣтвѣ [//арк. 140зв.] ѿцю менѣшии бѣ же
 то рекль. ндѣ кѣ ѿцю. ѿць бо мой болѣи мене еѣ, на то н тѣ ѿкажѣ, н
 жѣ то хѣ рекль, не зѣ стороны бѣтвѣ, але зѣ стороны ѿлченства, ндѣ к
 о ѿцю, нѣ сторорны бѣтвѣ до ѿца, завѣды бо тако сѣ свѣдѣнть. вѣ ѿ
 цѣ бѣ н ѿць в нѣ, а што любнѣ ѿць мой болѣи мене еѣ. н то ты зѣ сторо
 ны ѿлченства рекль. зѣ стороны тогожѣ ѿлкѣ, ѿць еѣ болѣи над нег
 о. зѣ стороны бѣтвѣ ровныи бѣѣ ѿцю. што н сѣ хѣ кды wzнаймѣ жндѣ.
 же еѣ ровныи вѣ бѣтвѣ ѿцю. за то тако еѣнствѣ свѣнѣ, наиболѣи нскалн
 жндѣ оуѣнѣи его. гдѣ бо на тѣ хѣ сѣнѣ бѣжнѣ еѣ, н бѣ н ѿлкѣ еѣ. бѣ прѣ
 всѣмн вѣкы, ѿлкѣ вѣ нашѣ [//арк. 141] вѣкѣ, бѣгомѣ бо было слово. тако
 еѣнствѣ мовнѣ, а ѿлкѣ нжѣ слово плѣ бысть. протѣ сторорны того же бѣ
 есть, ѿ н ѿць едннѣ сѣѣ. а зѣ сторорны того же ѿлкѣ. ѿць еѣ бѣшии над
 него. кѣ томѣ жѣ на пытаюѣ. дла ѿго хѣ мовнѣ. прншѣ есмѣ з неба, не
 жебѣи чннѣ волю мою, але волю ѿца моего. тѣ хѣ показѣ нжѣ ведлѣ ѿ
 лченства. чннѣ волю ѿцю тако ѿлкѣ, а ведлѣ бѣтвѣ чннѣ волю свою
 тако бѣ, нбо такѣ тѣ пѣвѣн мовнѣ. сѣннѣдѣ сѣ нѣсѣ не абѣи чннѣ волю м
 ою, но волю пославшѣ ма ѿца. такѣ же потѣ ведлѣгѣ бѣтвѣ рекль. та
 ко же ѿць творнѣ. сѣа н сѣнѣ тѣ же творнѣ. н на дрѣгѣ мѣцн рекль. ѿг
 о клѣвекѣ про [//арк. 141зв.] снѣи бѣдете вѣ нма мое. та сѣтворю. аб
 овѣмѣ нжѣ еѣ хѣ едннѣ сѣнѣ бѣжнѣ прнрожена, н еднносѣи сѣ ѿцемѣ. с
 тѣ сѣ сѣнѣ ѿлкѣ дла спасенѣа нашего. протѣ по ѿлченствѣ чннѣ волю
 ѿцю. а по прнроженю бѣтвѣноѣ, чннѣ чннѣ волю свою тако бѣ. кѣ томѣ
 нжѣ што еше ѿстокрѣ пытаюѣ новокрещѣнцѣ. дла ѿго хѣ з боазнѣ, нед
 опѣцаюуи оуѣнѣ своѣ сѣнѣ, н росказѣюуи сѣ н молнѣи, прѣснѣ ѿца абѣи ке
 лнѣ смѣртн мнмо ѿ него вѣ. н дла ѿго мовнѣ плакѣ н на крнжѣ мовнѣ, н
 чѣмѣ полѣцн дѣа ѿцю в рѣцѣ. нехаѣи же вѣдаюѣ, н то все оуѣннѣ хѣ
 не дла боазнѣ жѣнон такѣ ѿнѣ [//арк. 142] мннмаюѣ. але прѣвѣн дла т
 ого, абѣи показѣ нжѣ бѣ досконалыи ѿлкѣ, а не прнведенѣемѣ такѣ его
 ѿбнѣоннѣтѣ помовлалн, мѣнѣуи его вѣ ѿлкѣ, але прнведенѣѣ нѣакѣи б
 ытн. вторѣа абѣи всѣ вѣрнѣи томѣ наоуѣнѣ. жебѣи ѿсѣ смѣртн бѣ в рѣцѣ
 дѣшю с плаѣѣ порѣчалн. н вѣ всѣкон прнгодѣ абѣи кѣ немѣ прнѣѣгаюуи

МОВНАН. БЖЕ НА ЧЕМЪ ЕСИ УСТАВН НА. ДЛА ТОГО БО И ОУЧНКЪ ТОГДЫ ВОРО
НАУН СЪНЪ МОЛНТИ СМ КАЗАТЬ, А НЕ ДЛА БОМЗМН. НБО ЕСЛИ БЫ БОА СМ ТАК
Ь УНН М'НМАЮТ. ТО ТАКЪ БЫ РЕКАТЬ ТОГДЫ ПЕТРЪ, ПРЪВЪН ВЕДЛЖЪ ФЛЧЕНЬСТ
ВА. ДЛ'БО МНМАЕШЬ НЖЬ НЕ МОГЪ ОУПРОСИТИ ЦА МОЕГО, ЖЕ ДА БЫ МН Б
ОШЕ НЪЖЬ [//арк. 1423в.] ЛН ДВАНЦАТЕМ АГГЛЪ. А ТАКОЖЬ ПИСМО ВЫПОН
Н СМ НЖЬ ТА ТОМЪ ПОДОБАЕ БЫТИ. ПОТО ЖЕ ЗА И БЕСТВЕНЮ СВОЮ МОЦЬ П
ОКАЗА КДЫ ПРИШЛ СЛДГЫ ЦА ФАРНСЕУ, И АРХИЕРЕУ ПОСЛАНЫИ ПО НЕГО, А
НЕ МОГЛН ПОЗНАТИ. ТС ЖЕ ТАКО ЕВЛНСТА СВЪУН РЕКАТЬ И, КОГО ИЩЕТЕ. УНН
ЖЕ РЕКАН ТСА НАЗАРАННА. И РЕКАТЬ НМЪ ТА ЕСТЕ, И КДЫ РЕКАТЬ ТА ЕСТЕ, В
РЪНВЛН СМ НАЗА И ПАЛН НА ЗЕМЛН. ТС ЖЕ ПОВТОРЕ ПЫТА И КОГО ИЩЕТЕ. У
НН ЖЕ ЦА КАЗАЛН. ТСА НАЗАРЕА, ЦА КАЗА ЖЕ И ТС, РЕКАЕ ВА, НЖЬ ТА ЕСТЕ И
ДАЛ СМ И ВЪЗАТИ. А НАТО ЕЩЕ ЗНАУНТИ ПОКАЗА ТОГДЫ МОЦЬ БЖТВА СВОЕГ
О ТА МОВАУН. ННК'ТО ВЪЗМЕ ДШЮ МОЮ ЦА МЕНЕ, АЛЕ ТА КЛАДЪ [//арк.
143] СЪБОЮ. И МОЦЬ МАЮ ПОЛОЖИТИ ЕА. И МОЦЬ МАЮ ЗАС ПРИНАТИ ЕА. УТ
Ж ЕСЛИ БЫ СМ ДША СВОЕА ПОЛОЖИТИ НЕ ХОТЕ, ТОГДЫ БЫ ЖАДЕ ЕГО К'ТОМЪ
ПРИНЕВОЛНТИ НЕ МОГЪ. ПРОТО АЖ ПРЪВЪН СЪБРА ЧАСЫ, В'СЕА УНОА НЕЛН,
КОТОРАА В ПЕШЕЕ СТВОРЕНІЕ СВЪТА, И РАВ'ННЫ, И ПОЛ'НЮ ЛОУНЪ. И ПАТ
ЦА КОТОРЫИ МЪЛЬ В ТЕРПЕЛНОСТИ, УВНОВЛЕНІЕ ОУПАЛОГО ЦАКА УКАЗАТИ,
ТОГДЫ АЖ СМ ТЫН ВСЪ ПОРАКИ ЗЫШЛН. ВДА СМ СЕБЕ В СТРАДАНИЕ, И ПОН
ЕСЬШН УНН НА НБО РЕКАТЬ. ЦАЧЕ ПРИШО ЧА ПРОСЛАВИ ТА. И КО ОУЧНКЪ РЕКА
Ь. ПРИШО ЧА АБЫ СМ ПРОСЛАВИ СЪНЪ ФЛЧСКІИ. И ПРРКЪ ТЫ У ТО [//арк. 143
ЗВ.] МОВН. ЦАНОУ СЛЫШАЕ СЛОУ ТВОИ, И ОУБОА СМ, ЗРОЗМЪЕ СПРАВИ ТВОИ,
И ОУДНВН СМ. В ПОСРО ДВОЮ ЖИВОТН ОУВЪДА БДЕШН. И КДЫ ПРИДЕТЬ
ЧА ВОНОГО РАСПАТИ ГА НАШЕГО ТС ХА. ПОЗНА БЫ В ПОСРО ДВОХЪ ЖИВОТЪ.
ТО Е В ПОСРЕ РАЗВОИНОКЪ УНЫ ПОЗНА ЖЕ БЪ Е. СЛНЦЕ БО ПОМРЪКЛО, И ТЕ
МНОТ БЫЛА ПО ВСЕИ ЗЕМЛН, ЦА ЧАСА ШЕСТОГО ДО ЧАСА ДЕВЯТОГО. ЗЕМЛА
ТРАСА СМ. МЕТВИИ ЦА ГРОВО ПОВСТАЛН. И НЫН МНОГИИ ЧЮДА БЫЛН, ТАКО
ЕВЛНЕ СВЪУНТЬ. А ПРОТО УБАЧАЙТЕ БОГОВОРЦН. БЖТВЕНОИ ВОЛН ЕГО ПРОИЗВО
ЛЕНІЕ, А НЕОУТЪСНАЙТЕ В ТЪСНОТА МЫСЛН ВАШЕА БЖІА ВЕЛЧЕСТВА. КОТО
РЫИ ДЛА СПІА [//арк. 144] НАШЕГО. МЪ МОЦЬ ДШЮ СВОЮ ПОЛОЖИТИ. И МЪ
МОЦЬ СЪБОЮ ЗА ПРИНАТИ, А ОУМАЛЕНІЕ НА НЕГО ВЪСКЛАДАЙТЕ. ТОГО БО ВН
ДЪНІЕ МОВНТИ ПРРКЪ, ОУМАЛЕНО НА СЪНЪ ФЛЧСКІИ. АЛЕ ТО ГРЪХЫ НАША ПДЕ
МЛЕ И У НА ПОВОЛЪ, РАНОЖ ЕГО МЫ ВЪСН НЦЪЛЕНН. И Ш'ТО КЪВЕКЪ СЛЫШ
НТЕ В ПИСМЪИИ НЖАИШИИ СЛОВА У ХЪ. ТО ВЕДЛЪ ФЛЧЕНЬСТВА РОЗМЪИТЕ.
АШ'ТО ВЫШЕИ ТО У БЖТВЪ. ТАКО И У ВЪСКРСИ БО ТСА, ТО ВЕДЛОУ ЧЛЧЕСТ

ва речено. розꙋмѣти маѣ. а ведлѣ бѣтва сѧ възскрѣ, а найболе нжъ на
 нѣкоторѣ мѣстѣцѧ писали нѣшеи тако до недосконалы оу вѣрѣ, а наве
 ть еще мнози не [//арк. 144зв.] разꙋмели добре того, нжъ подобало х
 ъ въз третїи днь възскрѣсти, тако ш то иванъ евлнста в главлѣ к. свѣу
 н тымн словы. не оубо вѣдали писанїа. тако побѣаеть емѡ нз мртвы въз
 крѣсти. протѡ нжъ ш то слышн в писмѣ речено, възскрѣн бѣ тса, то раз
 ъмѣнте вѣлѣнїа членства речено. а бѣтво, тако н сѧ хс мовн. сѧ моцї
 ю своею бѣтвенною встѧ ѿ мртвы. ꙗ ш то прѣ вѡны распатїе плотн
 своеѧ, мовн до оуѣнкѡ свои тымн словы. потѡ кды възскрѣн варю вы
 въз галлен. н еще тако мѡѣн евлнст пишѣт. кды повѣда сходни аплове
 з горы, заповѣдали н тс мовачн. нкомѡ ж повѣдайте виденїа, аж
 снѣ члѣскїи нз мртвы възскрѣнѣ. а не рекль хс аж мене бѣ ѿць въз
 скрѣсти. але што не токо ѡзнамн ꙗвне же сѧ възскрѣнѣ. але то ꙗне
 показѧ тако сѧ оуже помѣнило выше. нжъ ꙗ повѣда сѧ маю моцъ дшю
 мою положити, н моцъ маю зѧ прїимати еѡ. протѡ н аггль по възскрѣнїи
 его, тако пишѣ мѡѣн евлнст рекль женѧ. не боитеса вы, вѣ бо тако
 тса распатаго шцете, нѣ зде, встѧ бо тако же рекль. прїидѣте виднт
 е мѣсто где лежѧ гѣ. н скорошѣше рѣцѣте оуѣнкѡ. нжъ възстѧ ѿ мртв
 ы. такъ же н марко евлнст написѧ. аггль рекль възстѧ гѣ. н [//145зв.]
 на дрꙋгѡ мѣстѣцн. възскрѣ тс за оутра въз прꙋвꙋю соꙋботѡ. лꙋка же евл
 нстѣ тѧ ш то пишѣт. н рекль н аггль, ш то шцете жнѡго сз мртвым
 н. нѣстѣ зде, але възстѧ. поманите тако рекль вѧ еще вꙋдоу н въз галл
 лен, мовачн, нжъ подобаѣ снѣ члѣкомѡ преданѡ быти, н въз третїи днь
 възскрѣсти. сѧ же гѣ по възскрѣнїи своеѡ рекль оуѣнкѡ. абовѣ тѧ есть пи
 сано, н такъ подобало пострадаѣти хж, н възскрѣсти ѿ мерьтвы в тре
 тїи днь. а то маете свѣдоцство хѣо. н аггльское. слыте ж еще всѣх
 сполѡ. бї. апловъ которыи в то възскрѣнїи хѣѡ такъ [//арк. 146] вызнали.
 тако ш то пишѣ лꙋка. н рꙋнꙋвшн сѧ повѣда до іерлнма. лꙋка н клеѡ
 па. знашии сполѡ єдннѡго на десѧ, н которыи были з нмн мовачн,
 нжъ правднѣ възстѧ гѣ. иѡѧ же евлнстѣ тѧ ш то пишѣт. н по сѧ оуказ
 ѧ сѧ еще оуѣнкомѡ свои встѡвшн ѿ мртвы, на морн тнвернадѣстѣ. па
 вѣ же апль пишѣт. подальѣ вѧ ѿ поꙋтѡкѡ ш то прїимѧ. нжъ хс оумѣ дла
 грѣхѡ нашн тако писано есть, н тако погребень бы, н тако встѧ въз тре
 тїи днь. н еще до рнмлѧ на многѣ мѣстѣцѧ пишꙋчн ꙗвне ш възскрѣнїи
 хѣѣ. н то докладаѣт. то которыи выдѧ бы дла грѣховъ нашн, н встѧ

за оправданіе наше. и еще вѣдаючн [//арк. 1463в.] нжъ х̄с̄ в̄ста̄ ѿ м̄р̄
 твѣх̄. к томѹ оуже не оумрѣ. и еще х̄с̄ т̄с̄ оумѣ. паце же и възскрѣ. и е
 ще не се бо х̄с̄ т̄с̄ оумре и възскресе, и жнве дабы жнвымн и м̄ртвым
 и вл̄ан̄с̄. и еще п̄нѣ же х̄с̄ в̄ста̄ ѿ м̄ртвѣх̄, начатокъ оумр̄ш̄н̄ бысть. и
 еще абовѣмъ и х̄с̄ за всѣ оумѣ, абы тын которын жнвѣ не к томѹ сзв
 жнн, але ѿмрзшемъ за н̄н, и възск̄шемъ. а прото нжъ на нѣкоторѣх̄ мѣ
 стѣх̄ писано ннже. то ведлѣ ѿлчєнств. а навѣ много ѣ не розвмѣн
 добре того. нжъ подобало х̄с̄ въз третій дн̄ възскр̄нстн. іако ѿ тѣмъ іо
 анъ еѿлнств свѣунть тымн словы. не оубо вѣдалн писаніа, іако подоб
 аеть емѹ нз м̄ртвѣх̄ възскр̄нстн. [//арк. 147] протожъ ѣ ш̄то слышнте в̄
 писмѣ речєно, възскр̄н б̄з т̄са. то розвмѣнте ведлѣ ѿлчєства речєно.
 а бжтвѣ іако и с̄а х̄с̄ показзеть, с̄а моцїю своею бжтвєною в̄ста̄ ѿ м̄
 ртвѣх̄. до рнмл̄а на многѣх̄ мѣстѣх̄ писан̄н іавне ѿ възскр̄нн х̄с̄. и то
 докладаетъ. тѣ которын б̄ы выдан̄ дла грѣх̄ѹ наш̄н, и в̄ста̄ за пра
 вданіе наше. и еще вѣдаючн нжъ х̄с̄ в̄ста̄ ѿ м̄ртвѣх̄, к томѹ оуже не
 оумрѣ. и еще х̄с̄ т̄с̄ оумѣ, паце же и възскрѣ. и еще на се бо х̄с̄ и оум
 ре и възскрсе, и жнве. дабы жнвымн и м̄ртвымн вл̄ан̄с̄. и еще п̄нѣ же
 х̄с̄ в̄ста̄ ѿ м̄ртвѣх̄ начатѹ оумр̄ш̄н̄ бысть. и еще абовѣ и х̄с̄ за всѣ оу
 мѣ, абы тын которын жнвѣ не к томоу [//арк. 1473в.] совѣ жнн але о
 умрзшемъ за н̄н, и възск̄шемъ. а прото ш̄то слышнте в̄ писмѣ речєно.
 възскр̄н б̄з т̄са. то розвмѣнте ведлѣ ѿлчєнства речєно. а не мнѣн дла
 тѣ которын еще не былн досконалы и моцнн оу вѣрѣ, іако и златоо
 ѿс̄тѣн мовн̄. слышаш̄н немощн радн добре пріатно чннн слово, іако въз
 скр̄н его ѿцѣ. где бо ѿцѣ ш̄то чннн своею моцїю. т̄а іаковаа е̄т ѿц
 овьскаа моцз. тѣко х̄с̄, х̄с̄ бо бжїа моцз, и бжїа прем̄рость. прото х̄с̄
 себе възскр̄н, и ѿцємъ възскрсе мовн̄ с̄а. а до того ѣ еще и тѣ зводл̄
 новокр̄щєнцн ненаоучєнн̄. что пишѣ в дѣан̄н апостѹскѣх̄. іако и пана,
 и х̄а его б̄з сзтворн̄ е̄т сєго іс̄а. его же вы распасте. [//арк. 148] с̄те.
 и тѣ безвмнн хотл̄ оуказатн сзтвореніє простого ѿлка х̄а. а не хот
 л̄ вндѣтн же то аплз, не ѿ тѣмъ пис̄а іако ѿнн м̄ннмаю але жндѹ іако
 недосконалы еще оувѣрѣ, прзвѣн показ̄а. же т̄с̄ которѹ ѿнн распалн,
 е̄т н панѹ и мес̄аш̄ѹ. ѿ чѹ и зладѹс̄тѣн, напнс̄а тымн словы. ннчѹго бо
 вѣ еще ѿ бжтвѣ розвмѣтн жндове не моглн. протожъ ѿ телесномъ см
 отреніи мовнл̄ н̄. да таковымн бесѣдамн слзхн ѣ прїзвѣчаю с̄а. і нн
 с̄ю наоукѹ прнготовн̄ н̄, рекл̄ бо того т̄са которѹдѣ вы распалн, вел

НКІН СТРА́ ПРѢСТАВНА́ Ѣ. а за тѣ́ зарѧ́ н бѣ́тво хѣ́во показзеть Ѣ́ мовѧу
 н. поканте сѧ́ неха́н крѣ́тн сѧ́ [//арк. 148зв.] каж'дѣ́ з вѧ́ въ нма́ тѣ́ хѣ́
 а, на ѡ́пшченіе грѣ́ховѣ́. н прі́имете да́ стѣ́го дѣ́ха. а то мовѧ́ аплзъ въ
 даюун, іако пнше́ златооу́сты стѣ́йн, нжѣ́ нма́ тѣ́ово хс бѣ́з есть. котор
 ѣ́ бо вѣ́но́т една́ н нма́ ед'но. дла́ того мовѧ́ въ нма́ тѣ́ хѣ́во на ѡ́пш
 еніе грѣ́хо́. н прі́имете да́ стѣ́го дѣ́ха. вндншь лн іако́ ед'но дарованіе в
 ытн показѧ́ хѣ́во, н стѣ́го дѣ́ха. іако́ едннѣ́ бждоу́чюю гѡ́ность. которю́ н
 сѧ́ хс оуказзюун н ровнаюун, росказѧ́ всѣ́ крѣ́тн, не въ нмена, але за
 ров'но въ нма́ ѡ́ца н сѣ́на н стѣ́го дѣ́ха. едннѣ́ бо е́т бѣ́з всего свѣ́та. ко
 тогого знае́ въ ѡ́цн н сѣ́нѣ́ н дѣ́хѣ́ стѣ́о. а што тѣ́ еще мовѧ́ новокрѣ́щенъ
 цн, іако́ бы хс ѡ́лвѧ́ себе бѣ́тва нжѣ́ мовѧ́. [//арк. 149] то е́т жнвѣ́т въ
 ыны́н. да знаю́ тебе еднного нстннѧго, н его же послѧ́ тѣ́ хрѣ́та. неха́н
 же вѣ́даю́ же то хс рекль не ѡ́лвѧюун себе бѣ́тва кромѣ́ оу́смнраюун
 н сѧ́ слѣ́потѣ́ жндовѣ́скѣ́ю. бо кдѣ́ прѣ́вѣ́н показовѧ́ іавне бѣ́тво свое,
 нжѣ́ еднно е́т сѣ́з ѡ́цемь. не хотѣ́лн вѣ́рнтн. протѣ́ хс хотѧун Ѣ́ показа
 тн еднность, н ровнѣ́т бѣ́тва своего сѣ́з ѡ́цемь рознѣ́ спосо́о, кѣ́ томѣ́
 Ѣ́ прнводѧ́. іако́ прѣ́вѣ́н рекль в бѣ́твѣ́. іак ѡ́цѣ́ еднно есмы. тѧ́ н тѣ́
 в ѡ́дрѣ́жаніи́ жнвота вѣ́унаго рекль. то е́т жнвѣ́т вѣ́уны́н, да знаю́ теб
 е еднного нсѣ́тннѧго бѧ́. н тѣ́жъ зарѧ́ доложнѧ́. н его же послѧ́ тѣ́а хѧ́.
 іако́ бы такъ рекль. мовѧ́ златооу́сты н кнрѧ́ [//арк. 149зв.] стѣ́йн. абы
 позналн тебе. н которого зослѧ́ тѣ́а хѧ́, самого бѧ́ правднѧго. бо тое
 слово ш'то мовѧ́ самого бѧ́ правднѧго, стагаю́ сѧ́ не тѣ́ко до ѡ́ца, а
 ле н до сѣ́на. в которѣ́ зарѧ́зъ прндае́, н которого зослѧ́ тѣ́а хѧ́, н іа́ б
 ы тѧ́ мовѧ́ пнше́ гнларі́н доктѣ́. то е́т жнвѣ́т вѣ́уны́н, то е́т таа́ есть на
 тѣ́ свѣ́тѣ́ доро́га н спосо́в прі́нста до жнвота вѣ́унаго, абы лѣ́" през в
 ѣ́рѣ́ позналн, тебе самого правднѧго бѧ́, то е́т тебе ѡ́ца которѣ́ з сѣ́нѣ́
 н з дѣ́хѣ́ стѣ́и́ твоѧ́ есть бѣ́о. которы н сѧ́ мае́ бѣ́тво правднѧое. н есть
 сѧ́ жнвѣ́т вѣ́уны́н. іако́ іѡ́а́ еѡ́лнста мовѧ́. ш'то было ѡ́ поѧ́кѣ́ штох'мо
 слышалн, н ш'тох'мы вндѣ́лн шунма нашнма. [//арк. 150] н рѣ́кы наша
 в саза́ша в словѣ́ жнвѣ́нѣ́мь, н жнвѣ́т сѧ́ оуказѧ́ н вндѣ́лнх'мы, н свѣ́
 дѣ́н н шповѣ́доуѣ́ вамъ жнвѣ́т вѣ́уны́н. которы́н вѣ́ оу ѡ́ца н оуказѧ́ сѧ́
 на́. а на ншо́ мѣ́стѣ́н сѧ́ еѡ́лнста рекль. бѧ́ ннк'то ннкды не вндѣ́. н
 іакѣ́ жнвѣ́т вндѣ́вшн н всазавшн мовѧ́. іавно нжѣ́ кды сѧ́ вѣ́плотнѧ́ н въ
 ѡ́лѧ́н. тогды вндѣ́нѣ́ н всазанъ бытн нзволѧ́. неже быжъ бѣ́твѣ́ вндѣ́нѣ́
 н всазае́ бы́. але то тѣ́ко ш'то было по воплощеньномѣ́ смотренію. ед

И БО ВЪДОУЧИ НЕ РЪДѢЛАЕ, ТО БЫН НЕ ВНАИ И ВНАИ. И ВСАЗАНІЮ НЕ ПЛА
ЕЖАУН БЫ ВСАЗАЕ. ПЪ НА ТЪ ХЪ КОТОРЫИ ЕТ ЖИВОТЬ ВЪУНЫИ, И ОУКАЗА С
А НА, И САМОВИЦИ ЕМЪ БЫЛИСМЫ. КЪ ТОМЪ ЖЪ [//арк. 150зв.] ЕЩЕ ПОТРЕБ
НО ЕТ ВЪДАТИ И ПОНЗРЕНИИ НОВОКРЩЕСКЪ. И И КРЕЩЕНИИ ДѢТЕИ ВЪРНЫ ХТИ
АНЬ. КОТОРОМЪ ИНИ СОУТ ПРОТНВНИ.

БАН, П. Доброхотова 17 [Житіє Бориса і Гліба]

[арк. 249] родъ праведны бл҃гвѣтсѧ. реклѣ прѣркъ. и сѣма нхъ въ бл҃гѣ
внн боудѣть. было же мало преже снхъ лѣтъ. колн былъ володнмнрѣ.
самодержецъ всеѧ рѣскаѧ землн. сѣнъ сѣтославль. внѣкъ нгоревъ. нже
сѣтымъ крѣщенемъ просвѣтнлѣ роускоую землю. тон же володнмнрѣ н
мѣлѣ сѣновъ. вѣт. не ѿ едноѧ жены. нно ѿ разнѣ матерен. вннх же бы
лѣ старѣншнн вышеславъ. н под нѣ нзаславъ. потом же сѣтополкъ. нж
е злое оубнство оубннлѣ. потом же нзаславъ, н мстнславъ. н всевол
одъ. н сѣтославъ, н арополкъ. н впатъ мьстнславъ дргын таже борн
сѣ н глѣбъ. снх же всѣ посаднлѣ володнмнрѣ. по рознымъ свонмъ го
родомъ. сеѧо шканного сѣтополка. посаднлѣ оу городѣ пнньскоу. а ар
ослава в новгородѣ. а борнса оу ростовѣ. а глѣба оу моуромѣ. мног
ѣм же днѣмъ мнннвшнмъ. н какъ почалн сѧ кончатн лѣта володнмнѣ
роу. оуже мнннвшнѣ. кѣ. н ѿ смнмъ лѣтомъ. по сѣтомъ крѣщенн. бл҃жен
ын володнмнрѣ. впалъ в недоуѣтъ ненсѣвленъ. н в то врнма прншѣ бор
нсѣ. нзъ ростова. кѣ ѿцю своемоу в кыѣ. татаром же ѿ своета земл
ѧ ндоуѣшн ратю на рѣсь. [//арк. 249зв.] н въ велнцѣн печалн баше то
го дѣла былъ володнмнрѣ. тогды не възмоглѣ болѣзнѣ дела понтн п
ротнвѣ нмъ. тогды прнзбавъ бл҃женаго борнса. н подалъ емоу воѧ мно
га. н послалъ протнвѣ нмъ. борнсѣ радостн нсполннв сѧ. н ѿца посло
ушавъ пошолъ. н ѿшѣшоу жь емоу не нашолъ поганнѣ татарь. н вѣрно
ул сѧ назадъ. н сѣ прнндѣ к немоу посолъ повѣдаѧ ѿца его смѣрть.
какъ преставнл сѧ бл҃говѣрнын володнмнрѣ. н какъ сѣтополкъ потанлѣ
смѣрть. колн оуслышалъ борнсѣ смѣрть ѿца своего. почалъ тѣломъ сѣ
дрыгатн сѧ. н ѿ захлнпаннѧ велнкаго. почалъ такъ говорнтн. шхъ
мнѣ свѣте ѿчю моею. н снганне зарн лнца моего. оуздо молодостн
моеѧ. наказанне нераздѣю моемѣ. шхъ мнѣ ѿчюмон. комоу наоучю
сѧ доброго оубеннѧ н раздѣма. шхъ мнѣ ш горѣ мнѣ. какъ зашолъ с
вѣ мон не боудѣннн тамъ. да поне самъ быхъ ѣтное твое тѣло свон
мн роукама спраталъ. н гробоу предалъ. но не понесохъ к красоты л
нца твоего. н моужества тѣла твоего. а нн сподобленъ быхъ цѣловат
н добролѣпныхъ твонхъ сѣдннъ. но шблженнѣ поманн ма тако бывша
в покон твон. сѣце бо мн горнтъ. н дѣша мн смыслъ смоуцаеть. н не в

ѣдаю к комоу оборотн са. а любо к комоу горкоюю [//арк. 250] сню печаль прострети. кз брѣу ли его же быхъ нмѣлз в тебѣ мѣсто. но тон мною ѡ соуети поучает са. н оубнн ма оусхошетъ. то моучен нкз боудѣ гдоу не протнвлю са. гдѣ бо горды протнвнт са. а смнрен ымз даеть блгть. аплз ѳwannz говорнтъ. бѣа люба а брата своего не навнда ложь ѣ. боазнн вѣз любнн не ннтъ. сзвершена жь любѣ. вонъ нз мѣуетъ стрѣ. протожъ што вунню. а любо што нзговорю. но да ндоу к збратоу моемоу. н ркоу емоу ты ми боудн ѿць. ты мн братъ старш нн. н што ми велншь тоунню. сѣ сѣ блженомоу говорачн сз многимз троудомз. н печалню. сз слезамн. ннаа подобнаа смнз множаншаа. н тако пошолз ко ѣтополкоу. а мова такъ. не презрн мене млтнвын гн. оуповающаго на та. но спсн ѿ бѣдъ дшю мою. ѣтополз же сѣде оу к невѣ по ѿцн. н прнзвавз кыаны н многы дары давз ѿпоустн. кз блженомоу жь борнсѣ посла лестню. говора братѣ пондн скоро. хочю с то бою любовз нмѣын. н кз ѿцювѣ тн данію прндамз. вѣз еднноу жь ѿ ноутн. ѣтопокъ еха вѣз потан во вышегородѣ. н прнзвавз старостѣ вышегородьского поутышоу. н всѣхъ вышегородьского повѣта. н реклз нмз по правдѣль нмѣете прѣзньство кз мнѣ. поутышѣ реклз [//арк. 250зв.] во нстннноу можемз головы своа за тѣбе положнтн. онъ же радъ бы вѣз ѿшолз. сѣ вѣдєвз нсконн ненавндан ѿлвка дѣволз. н разоумѣлз што жь блжнын борнсѣ. всю надѣжю свою положнлз на гда. н почалз болшн поджнгатн ѣтополка на оубннство. какъ же н канна брата оубн тн. такъ же н ѣтополка дроугого канна. н оуловн мысль его. штобы п оговбнлз всн наслѣднкы ѿца его. н самъ прннмѣтъ все црѣтво вднн з. по сѣмз прнзвавз к собѣ. вканнын ѣтополкъ. треклатын. поутышю вышегородьского. н реклз к немоу. колн бо ѡбѣцалн са есте головы положнтн за мене. то шѣше в таннѣ. гдѣ знандете брата моего борнс а. н расмотрєвшє верема оубннтє его. онн жь ѡбѣцавше са понтн. н оубнтн блженаго. ѡ злын глѣсѣ какъ смѣлз нспоустїтї. ѿ вканныюю своею оустноу. ѡ злыхъ прнемнкъ злаго голоса. какъ смѣлн радѣ зло ую прннмтн. ѡ таковы бо реклз прркъ. скорї пролнтн кровн безъ прав ды. снн ѡбѣцалн са кривн. н сзвнрають собѣ злаа. блженыи борнсѣ какъ са вѣрноулз. н сталз на алтѣ шатры. н реклн емоу дрѣжнна. по ндн садн оу кневѣ. на столѣ ѿца своего володнмнра. сѣ бо всн вонс кы оу рѣкахъ твои. онъ же к нѣ ѿказалъ не подобаеть мнѣ роуки п

ОДНАТН [//арк. 251] НА ВРАТА СВОЕГО СТАРѢНШАГО. ЕГО ЖЬ ХОТѢЛЬ БЫ НМѢ
ТН ТАКО ѠЦА. СЕ СЛЫШАВШИ ВОИ РАЗОШЛИ СЯ Ѡ НЕГО. САМ ЖЕ СЯ УСТАЛЪ
ТОЛКО СЪ СЛОУГАМИ СВОИМИ. БЫЛЪ ЖЕ ДНЬ СОУБОТНИИ. И ТОГДА БЫЛЪ В
ТОУЧЪ И В ПЕЧАЛИ МНОЗѢ. И ВЛѢЗЪ В ШАТЕРЬ СВОИ. ПЛАКАЛ СЯ ГОРКО ГОВ
ОРА. СЛЕЗЪ МОИ НЕ ПРЕМОУИ ВЛКО. ДА ТАКОЖЕ ОУПОВАЮ НА ТЯ. ДА СПОД
ОБИШИ МА СЪ ТВОИМИ РАБЫ ЧАСТЬ И ЖРЕБИИ ПРИАТИ. ТЫ ВО ЕСИ БГЪ НАШЬ.
ТОБѢ СЛАВЪ ВЪЗЪСЫЛАЕМЪ ВЪ ВѢКЫ ВѢКОМЪ АМИИ. ПОУАЛЪ ПОМЫШЛАТИ Т
ЕРПѢИИ СЪГО ВАУЕСЛАВА. КИЪА ЧЕРНИГОВЬСКОГО. ПОДОВНА СЕМОУ ОУБЪЕ НА
БЫВША. И СЪПА ВАРВАРЫ. КАКЪ ЕИ ОУБИЦА БЫЛЪ ѠЦЬ СВОИ. И ПО СЕМЪ ПО
МЫШЛАЛЪ СЛОВО ПРЕМЪДРОГО СОЛОМОНА. ИЖЕ РЕКАЛЪ ПРАВЕДИИЦИ ВЪ ВѢКЫ
ЖИВОУТЬ. И Ѡ ГДА МЪЗДА НИЪ. И СТРОЕИИ Ѡ ВЫШНАГО. И Ѡ СЪМЪ СЛОВ
ЕСИ ПОУАЛЪ ТѢШИТИ СЯ. И РАДОВАТИ СЯ. И ПОТОМЪ БЫЛЪ ВЕЧЕРЪ. И ПОВѢ
ЛЕЛЪ ПѢТИ ВѢЧЕРИЮ. И САМЪ ВЛѢЗЪ В ШАТЕРЪ. И ПОУАЛЪ ТВОРИТИ МЛТВ
Ы ВЕЧЕРНАТА. СЪ СЛЕЗЪ ГОРКИМИ. И ЧАСТЫМИ ВЪЗЪДУХАНИИ. И СТЕПАИИЕМЪ
МНОГЫМЪ. И ПО ВЕЧЕРИИ ЛЮГЪ СПАТИ. И БЫЛЪ СОНЪ ЕГО ВЪ МНОЗѢИ МИСЛ
И. И ВЪ МНОЗѢ ПЕЧАЛИ. КРѢПЦѢИ И СТРАШИИ. КАКЪ ПРЕДАТИ НА ОУБИТИИ.
И КАКЪ ПОСТРАДАТИ. ТЕЧЕИИ СЪВЕРШИТИ. И ВѢРОУ СЪБЛЮСТИ. ШТОЖЕ И Ц
АДИМИИ ВѢНЕЦЪ ПРИИМѢТИ. Ѡ РОУКИ ВСЕДЕРЖИТЕЛЕВЫ. И И ВЪЗЪБНОУВЪ
РАНО. И ВНАДѢВЪ ТАКО [//арк. 251ЗВ.] ГОДИНА Е ЗАОУТРЕИИ. БЫЛА ЖЕ ТОГДА
НЕДѢЛА. И РЕКАЛЪ К ПОПОВИ СВОЕМОУ. ВЪСТАВЪ НАУИИ ЗАОУТРЕИЮ. САМ ЖЕ
УБОУВЪ НОЗѢ СВОИ. И ОУМЫЛЪ ЛИЦѢ СВОЕ. И ПОУАЛЪ МОЛИТИ СЯ ГДЪ БГЪ
СВОЕМОУ. ПОСЛАНИИ ЖЕ Ѡ СЪПОЛКА. ПРИШЛИ НА АЛТОУ НОУИЮ. И ПОСТОУПИ
ЛИ БЛИЗЪ. И СЛЫШАЛИ ГОЛОСЪ БЛЖЕНАГО ВОИИСА ПОЮЩА ПЛМЫ ЗАОУТРЕИИТА.
И ТОГДА БЫЛА ЕМОУ ВѢСТЬ У ОУБИЕНИИ ЕГО. УИЪ ЖЕ ПОУАЛЪ, МОЛВИТИ П
ЛОМЪ ГЛА. ГИ ЧТО СЯ ОУМНОЖИЛИ СТОУЖАЮЩИИМИ. МНОЗѢ ВЪСТАЛИ НА МА.
И МНОЗИ ГОВОРАТЪ У ДШИ МОИИ. ПОТОМЪ НИИИ ПЛМЫ ДО КОНЦА. ПОТОМЪ
ПОУАЛЪ ГОВОРИТИ. УБИДОША МА ПСИ МНОЗѢ. ПОЛКЪ ЗЛЫХЪ УБЪСЪЛИ МА. И
ОУИЦИ ТОУЧИИ УДЕРЖАША МА. И УПА ГИ БЖЕ МОИ НА ТЯ ОУПОВАХЪ СПСИ
МА. И ПОТОМЪ КАНОИЪ. И ПО СКОУЧАНИИ ЗАОУТРЕИИ. ПОУАЛЪ МОЛИТИ СЯ К
Ъ ИКОИ ГИИ. И РЕКАЛЪ ГИ. СЕ. ХЕ. ИЖЕ СИМЪ УБРАЗОМЪ ТАВИСА НА ЗЕМЛИ.
ИЗВОЛНИИ ВОЛЕЮ ПРИГВОЗДИТИ СЯ НА КРЪТѢ. И ПРИИЕМЪ СТЪТИ ГРѢХЪ РА
ДИ НАШИХЪ. И СПОДОБИ МА ПРИИАТИ СТЪТИ. И ПОСЕМЪ ОУСЛЫШАЛЪ УКОЛО
ШАТРА ТОПОТЪ ЗЛИИ. И ПОУАЛЪ ДРИЖАТИ. И СЛЕЗЫ ИСПОУЩАТИ ИЗ ОУИЮ СЕ
ОЕЮ. ГОВОРА СЛАВА ТОБѢ ГИ У ВСЕМЪ. ТАКО СПОДОБИЛЪ МА ЕСИ ПРИИАТИ
ЗАВѢСТИ ДѢЛА ГОРКОЮ СНО ПЕЧАЛЬ. И ВСЕ ТЕРПѢТИ СЛОВЕСА ТВОЕГО ДѢ

ла. не възсхотѣхъ бо възыскати себе самъ. [//арк. 252] ннѹгожъ собѣ нзволѣ по аплоу. любви все терпнть. всемоу вѣрѣ емлетъ. не ишетъ своѣ сн. и впѣ в любви боазни нетъ. сзвершанага любви вонъ нзмѣуетъ боазнь. протожъ вѣко дѣша моего в роукаѣ твоею всегда. тако закона твоѣ не забыхъ. какъ тобѣ гн оугодно такъ и боудн. какъ оузрнста попъ. и шрокъ его. шподараа своего драхла и печална. и рекоста е мѣ сз слезамі ш мнлын на ю господарѣ дороги. колко добра исполненъ бѣ. какъ не хотѣлъ протнвн сѣ братѣ. любви дѣла хѣвы. а колко вонскъ держа в рѣкахъ своѣ. и рекша оуммннста сѣ. тогда оускоучн лн оу шатеръ шканннн. посланіи стѣполкомъ. и безъ мнлостн проколол и копн стѣго добраго стѣротерпца борнса. поутша. нталецъ. неволончѣ. лашко. сѣ видѣвъ любви мн стѣымъ борнсомъ. нменемъ геворгѣи ро дом же оугрннъ. нжъ былъ възложилъ на него стѣын борнсъ золотоуоу грнвноу. пѣ на стѣое его тѣло. и почалъ сз слезамн говорнтн. да не шстаноу тебе гднѣ мон дороги. да гдѣ жъ красота тѣла твоего оувѣдаеть. тоутъ и ѣ сподобленъ боудѣ жнвотъ своѣ скончатн. сѣ видѣвшн шканннн. и сего штрока прокололі. стѣын же борнсъ какъ былъ оу раненъ. во шторопѣ выскоучилъ вонъ нзъ шатра. тогда поудѣ" говорнтн с тогачн и шкроуѣгъ его. што стонте зрауѣ. прнстоупнвшѣ скончанмѣ повѣленное нѣ. [//арк. 1523в.] сн слышавъ блѣженн борнсъ. почалъ молнтн сѣ и мнлъ сѣ дѣати. гвора. братнѣ мога мнлаа. и любви га. мало мн верема пожднте. да помолю сѣ гдѣ бѣгоу моего. и въздохноувъ. почалъ молнтн глѣ. гн бѣже млтнвѣ. и премнлостнвн слѣ тобѣ. тако с подобнѣ ма есн ѣ прелестн міра сего лестного ѣнтн. слава тн прѣшѣдрн жнводавѣ. тако сподобнѣ ма есн трѣдомъ стѣыхъ тн моученн къ. слава тобѣ вѣко чѣловнколюбѣ. сподобнвн ма скончатн хотѣнне сѣца моего. слава хѣ многомоу тн млрдню. нже направилъ есн ноги м оѣ на поуть мнрнн. теун к тобѣ не блазньно. прнзрн с высоты своѣа. внждѣ болѣзнь сѣца моего. юже прннѣ ѣ сродннка моего. за ню жъ тебе дѣла. оумерзшѣвлѣемъ есмъ вснн днѣ. оумѣннлн ма какъ швѣа въз снѣдъ. вѣдаешь бо гн мон вѣдаешь. што жъ не протнвлю сѣ нн въз прѣкы глѣ. нмѣхъ в роукахъ моѣ всн вонска ѣца моего. и всѣ любви ѣцемъ монмъ. и ннѹго жъ оумыслнхъ протнвоу братоу моего. шнъ же колко може двнгноуѣлъ сѣ на ма. да колн бы мн врагъ поносилъ прѣтерпѣлъ оубо выхъ. а колн бы ненавндан мене. на ма веле ре

УЕВАЛЪ. ОУКРЫЛ СА БЫХЪ Ѡ НЕГО. ПО ТЫ ГН ВНАД БОУДН МЕЖН МНОЮ. Н
БРАТОМЪ МОИМЪ. Н НЕ ПОСТАВН ЕМОУ ГРѢХА СЕГО. ПО ПРНМНН [//арк. 253]
В МНРЪ ДШЮ МОЮ. АМННЬ. Н ПО СЕМЪ ВЪЗРНЕВЪ К ННМЪ ОУМНАНЫМА ОУН
МА. Н СПАШНМЪ АНЦѢМЪ. Н ВЕСЬ СЛЕЗАМН ОБЛНВ СА РЕКЛЪ. БРАТНЕ ПРНСО
УПНВШЕ СКОУАНТЕ ПОВЕЛЕННОЕ СЛОУЖБЫ ВАШЕА. Н БОУДН МНРЪ БРАТОУ М
ОЕМОУ Н ВАМЪ ВСѢМЪ. Н СЕ СЛЫШАВШЕ НЕ МОГЛН НН АДНОГО СЛОВА ЕМЪ
ѠКАЗАТИ. ПО Ѡ СТРАХА Н ПЕЧАЛН. ЖАЛОСТНО ПЛАЧА ГОВОРНЛ ВХЪ НАМЪ
КНАЖЕ НАШЬ МНЛН ДОРЮГН. Н ДОБРЫ. ВОДНТЕЛЮ СЛѢПЫМЪ. АДѢЖЕ НАГ
ЫМЪ. ЖЕЗЛѢ СТАРОСТН. КАЗАТЕЛЮ НЕКАКАЗАННЫМЪ. КАКЪ НЕ ВЪСХОТѢЛЪ
СЛАВЫ МНРА СЕГО. КАКЪ НЕ ВЪСХОТѢ ВЕСЕЛНТИ СА. Н ВЕЛНУАННН НЖЕ ВЪ
ЖНТНН СЕМЪ. СЪ ЫТНЫМН ВЕЛМОЖАМН. КТО НЕ ПОУЮДНТ СА ВЕЛКОМОУ Е
ГО СМНРЕННЮ. КТО ЛН НЕ СМНРНТ СА УНОГО СМНРЕННЕ ВНАД. Н СЛЫША. ТО
ГДЫ ЖЪ ПРЕДАЛЪ ДШЮ БЛЖЕНЫН БОРНСЪ. МЦА. НЮЛА. КД. ДНЬ. НЗБНЛН ЖЪ
УКАНННН С ННМЪ УТРОКЫ МНОГЫ. СЪ ГЕУРГНН ЖЪ С ЛЮБОВННКА БОРНСОВА.
НЕ МОГЛН СНАТИ ЗЛАТЫА ГРНВНЫ. УАН ЖЪ ѠСѢКЛН ЕМОУ ГОЛОВОУ. Н ѠВѢ
РЬГЛН УПРОУЕ. Н ТОЕ ДЕЛА НЕ МОГЛН ПОЗНАТИ ТѢЛА ЕГО ПОСЛѢ. БЛЖЕНАГО
ЖЪ БОРНСА. УБѢРТѢВШЕ В ШАТЕРЪ. Н ВОЗЛОЖНЛН НА КОЛЕСА. Н ПОВЕЗЛН СЪ
СОБОЮ. Н КАКЪ БЫЛН НА БОРЪ. БЛЖЕНЫН ПОУАЛЪ СТОЮ ГОЛОВЪ СВОЮ ВЪСКЛ
АНАТИ. Н СЕ ОУВІДѢВЪ УКАННЫН СТОПОЛКЪ. Н ПОСЛАЛЪ ДВА ВАРАГА. ТЫН
ЖЪ ПРОВОДОСТА СТО. ПОСРЕДН СРЦА. Н ТОГДЫ СКОУАЛ СА. Н ПРННАЛЪ НЕТ
ЛѢННЫН ВѢНЕЦЪ. Н ТѢЛО ПРНВЕЗЪШЕ ПОЛОЖІША [//арк. 253 зв.] ВЪ ВЫШГОРО
ДѢ. ОУ СТОГО ВАСНЬА ВЪ ЗЕМЛН. А СЕ. ОУѢЕНЕ. СТОГО. ГЛѢБА. КНА. РЪСК
О. І ЕЩЕ НЕ АНШНА СА ОУВННСТВА УАННЫН СТОПОЛКЪ. ПО НАБОЛШАТА ПОУАЛ
Ъ ННСТОВНТИ СА. Н НАУАЛЪ ПРЮСТНРАТИ СА. ЗАНЫ ЖЪ ОУВНАДѢЛЪ ХОТѢНІЕ
СРЦА СВОЕГО ОУЛОУЧЕНО. ТОГДЫ НЕ ВЪСПОМЕНЪЛЪ ЗЛАГО СВОЕГО ОУВННСТВА.
Н МНОГАГО СН СЪБЛАЖЕННА. НН МАЛА НА ПОКАПАНІЕ ПОМЫСЛНЛЪ. ПО ТОГДЫ
ВСЕЛНА СА ВЪ СРЦН ЕГО САТАНА. Н ПОУА ПОСТРЕКАТИ БОЛШНН ОУЧНННТИ. Н
МНОЖАНША ОУВННСТВА. ГОВОРНЛЪ БО ВЪ ДШН СВОЕН УКАННЫН. ШТО ОУЧННЮ.
ТЕРПЕРЬ БЫ ѠСТАВНЛЪ ДѢЛО ОУВННСТВА МОЕГО. АЛЕ ДВОЕ НМАМЪ НАДѢАТ
Н СА. ЗА НЮ ЖЪ КОЛН ОУСЛЫШАТЬ МА БРАТННА МОА. ТО ТЫ Н ПРНШЕШЕ ОУ
ЧННАТЬ МН ГОРЬШН СЕГО. А ЧЕН НЕ ОУБЬЮТЬ МА. ПО НЖЕНОУРЪТ МА. Н БОУ
ДЪ УЮЖЪ ПРЮСТОЛА ѠЦА МОЕГО. Н ЖАЛОСТЬ ЗЕМЛА МОЕТА НЗЪЕСТЬ МА. Н
ПОНОШЕННЕ ПОНОСАШН НАПАДЕТЬ НА МА. Н КНАЖЕННЕ МОЕ ПРННМЕТЬ НННН.
Н ВЪ ДВОРѢ МОИ МЕНЕ НЕ БЪДЕТЬ ЖНВЪЩАГО. ЕГО ЖЪ ГЪ ВЪЗЛЮБН АЗЪ ОУБ
НХЪ. Н КЪ БОЛѢЗНН ГАЗЕВЪ ПРНЛОЖНХЪ. Н ПРНЛОЖЮ БЕЗАКОННЕ КЪ БЕЗАКОНН

ю. ѿдннко грѣхъ мѣри моеи не ѿчисти мѣ се. и с праведнымъ не
напишу се. но да потреблю се ѿ кннгу животны. какъ же не ѣ. ѿпѣ
ѿпостъ скажемъ. нѣтъ же нетъ временн. но на прѣлежаще воротни се.
и се на оумѣ [//арк. 254] положи каннны. послалъ по блженнаго глѣва.
глѣ. прнннн оу боръ здѣ ѿць та зоветъ. не здоровнть бо се емоу в
емни. блженын же глѣвъ с малою дроужною. всѣ на конъ боръздо по
ндѣ. и прншѣ на волноу. на полн спотъкноу се под нимъ конъ въ рѣ.
и наломн ногоу мало. и какъ прншолъ на смѣдынн въ караблнн. къ
арославоу жь прншла была вѣсть. ѿ перѣславы сестри его. ѿ ѿцве смѣ
рнн. и ѿѿбнннн борнсовѣ. арославъ прнслалъ къ глѣвоу глѣ. не хо
дн братѣ ѿць нашъ оумерлъ. а братъ твои оубнтъ ѿ стополка. и сл
ышавъ блженын глѣвъ и заплакалъ вельмн плачѣмъ горкнмъ. и пѣалн
ю сердечною глѣ. ѿхъ мнѣ. ѿхъ мнѣ. ѿ двою сѣтованню. сѣтоую.
и тоужю. ѿхъ мнѣ плачю се по ѿцю. плачю се большнн и вельмн по
товѣ братѣ мон гнѣ борѣсѣ. какъ провоненъ еси без мѣтн. и смѣрнн п
ередал се. а не ѿ врага но ѿ своего брата пагѣвъ въспрнналъ еси. ѿ
хъ мнѣ. лѣпѣн бы мнѣ. с тобою оумретн. ннжыи ѿдннмоу ѿсѣротѣ
ломоу жннн въ жнннн семъ. а надѣалъ се зрѣтн лнцѣ твоѣ англѣск
ое. нѣтъ шѣ оуцнню а оумнннын. оуженъ ѿ твоѣа доброты [//арк. 254
зв.] и ѿ ѿца моего. многоразоумного. ѿ мнны мон братѣ и ѿсподнне.
колн еси полоучнлъ деръзновенне ѿ гѣа. молн се ѿ моемъ снннн. и
оунынн. да бѣ тоужь стѣрть прнналъ. и сподобленъ с тобою жннн. нн
жылі въ свѣте семъ прелестнѣмъ. и такъ емоу стѣнющнн плачущнн се.
и слезамн землю моуашѣ. и въздыханнн частымн бѣа прнзывающнн. и п
рнспѣлн жь што чннъ посланнн ѿ сѣтополка, злыа слоугы, немлстнвыа
кровопнннн. лютнн вельмн звѣрн. сверты дѣшн менчн. блженын же глѣв
ъ понде в караблнн. и стѣртнлн его выше оустѣа смѣдынн. и колн о
узрѣлъ ѣ сѣтнн, и възрадовал се дѣшею. ѿнн жь оузрѣвшн ѿмрачахоу
се. и почалн се грестн к нему. сѣтнн цѣлованнн надѣалъ се ѿ ннхъ
ъ прннатн. и какъ былн ровно пловоучн. почалн злнн ѿнн скакатн в ло
дню. со ѿбнаженымъ мѣчн своннн. тогда всѣмъ весл нз роукъ выпад
алн. и всн ѿ страха ѿмерзѣвлн. и сѣ вндѣвъ блженын и раззѣмѣлъ.
што хотѣть его оубнтн. тогда тогда възрѣвъ к ннмъ оумннныма
ѿчнма. и слезамн лнцѣ оумываа. сзкроушенымъ сѣцемъ. и смнрѣнн
раззѣмѣ. и частымъ въздыханнемъ. весь слезамн разлнваа се. и тѣло

мѣ оутѣрпѣа. жалосѣ исповѣшаа говорилѣ. не денте мене не денте.
 [//арк. 255] братнѣа моѣ мнлаа и дорогаа. не денте мене не денте.
 ннчого зла оучинившаго. не брезѣ мене. гдѣе мон. не брезнтѣ. которо
 ю шбѣдѣ оучинихѣ. братоу моемоу и вамѣ. а колн котораа шбнда.
 веднтѣ ма кѣ князѣ вашему и моемоу братоу и гдѣноу. помнлоунтѣ
 ма и молодѣть мою. помнлоунтѣ господне мон. вы боудете господарн.
 а ѣ вашѣ слоуга. не пожнѣте мене ѿ жнтнѣ не созрѣла. но млеко безл
 обнѣ носаша. не порежѣте лозы до конца не възростѣшн. и плѣ нмоуш
 а. молю са вамѣ и мнл са дѣю. оубонте са рекѣшаго оусты дѣльскы
 мн. не дѣте быванте оумы. злобнемѣ младенѣствоунтѣ. а оумы сѣвер
 шенн быванте. азѣ же братнѣе злобнемѣ. и възростомѣ. еще млѣствоую.
 сѣ несть оубнство. но сырорѣзанне. што зло оудѣлѣ. досвѣтѣунтель и
 а ма не жалоую себе. а колн кровн моеѣа насытнтн са хошете. то оу
 же оу роукахѣ вашнхѣ есмн братнѣе. братоу моему и князѣ вашему. в
 еднтѣ ма. шннжѣ нн шдного слова постыделн са. нн мыслею переменн
 лн са. но какѣ свѣрепнн звѣрне възсхнтнлн его. блжннн же вндѣвѣ ш
 то жѣ не дбаютѣ ш словесехѣ его. и почалѣ говорнтн такѣ. спсн мнл
 ын мон ѿче. господне васнлне. спсн гже моѣ мѣтн. спсн са и ты брат
 е борнѣ. старѣншннн молодостн моеѣ. и ты братѣ злодѣю спсн са
 ѣтополче. [//арк. 255зв.] спснтѣ са и вы братнѣе и дрѣжннн. всн спснтѣ.
 оу же бо не нмамѣ васѣ вндѣтн в жнтнн семѣ. за ню же бо не нмамѣ
 васѣ вндѣтн в жнтнн семѣ. заню жѣ разлоуѣаемѣ есмѣ ѿ васѣ ноу же
 ю. и по семѣ почалѣ сѣ слезамн говорнтн. васнлне васнлне ѿче мон.
 прнклонн оучо твое оуслышн голосѣ мон. прнзрн и вндѣ прнгоднвшѣа
 са ѣдоу твоемоу глѣбоу. какѣ безѣ внны заколаемѣ есмѣ. оубы мн
 ѣ. оубы мнѣ. слышн нбо. и вноушн земле. и ты братѣ борнѣ оуслышн
 голосѣ мон. ѿца моего васнлыѣ звѣ и не послоушалѣ мене. но нн мал
 а оусхоуешѣ послоушатн мене ты. внжѣ скорѣ сѣрѣа моѣ. и азѣвоу дѣша
 моеѣ. внжѣ теуенне слезѣ монхѣ. какѣ рѣкоу. и ннхто жѣ не потѣшн
 тѣ ма. но ты бо поманн ма. и помолн са ш мнѣ кѣ шбѣшемоу всѣ
 хѣ блѣце. за ню жѣ ты нмаешѣ дерѣзновенѣе. и прѣстоа оу престола ег
 о. и по семѣ преклоннлѣ колѣнн. и почалѣ молнтн такѣ. прещедрнн и
 премлѣтнѣе гн. слезѣ моѣ не премолчн. но оумнлн са на мое оунынне.
 и внждѣ сѣкроушенне сѣрѣа моего. се бо заколаемѣ есмѣ не вѣдаю че
 го дѣла. а любо за котороую шбндоу. не звѣдаю. ты вѣдаешѣ гн бж

е мон. вѣдаю та рекъшаго свонмъ аѳломъ. тако за нма мое възложа
тъ на васъ рѣцѣ. и предани боудете родомъ и дрѣгы. и братъ брата
выдасть на смѣрть. оуморать васъ нменн мое дѣла. и шпатъ въ тѣр
пѣннн вашемъ стѣте [//арк. 256] дѣша ваша. вндъ гн и соудн. се бо го
това дѣша моя перѣ та гн. тобѣ славоу възсылаю ѿцѣ и сѣноу. и сѣтом
оу дѣхоу. и по семъ оузрѣвъ к нмъ. оумилнымъ и змолъкшнмъ голо
сомъ реклъ. братіе оуже прнстоупнше кончанте повѣлѣлъ зарѣзати о
у боръздѣ. поваръ же глѣбовъ нмѣнемъ торыѣнъ. вынемъ ножь свон.
и немъ блѣженг. и зарѣзаалъ. какъ баранка молуалнва. мѣца. сентавр
на. въ. ѣ. днѣ. в понеделокъ. на памать сѣго прѣрка захальн. и прнне
се са гвн жертва чиста. и блѣговнна. възышла въ нѣныа шентелн къ
бѣгоу. оузрѣ желаемого брата. и прнна ставѣнца нѣныа. нхъ же вжад
алн. възрадовалн са радостню нензреченною. юже оуладчнста. шканнын
жъ шнн жъ оубннцн. вернѣвше са. и прншлн къ пославшему нхъ. и ре
клн къ сѣтополкоу. оучнннлн есмо повѣленное тобою. и се слышавъ шк
аннын възвѣселнлъ са сѣцемъ. глѣбовн жъ оубѣеноу бывшоу. и повѣр
женоу на поуѣтомъ мѣсте. мѣжю двѣма колодома. гѣ же ннколн жъ
шсталаетъ рабъ свонхъ. какъ же дѣдъ прѣркъ говорнтъ. хранѣ гѣ вса
костн нхъ. и еднна ѿ нхъ не сѣкроушнтъ. и семоу оубо сѣтомоу ле
жашѣ. много време. и не шставн гѣ. в невѣданнн. и недбаннн ѿннѣд
ь пребыватн. но нногда вндать столпъ шгненъ. нногда жъ свѣчн горѣ
тъ. и шпатъ пѣнѣа аѳгльскаа [//арк. 256зв.] слышалн. нмноходашнн.
тѣ людн и в ловѣ ловашнѣ. и пасоушнн скотъ. снн жъ слышаше и внд
аше. нхто не разоумѣ тоу вѣдоущаго тѣла сѣго. и не было жъ комо
у паматн ш разысканнн его. до коль тарославъ не стерпѣвъ сего зла
го оубннства. двнгноуа са на братоубннца сего. шканного сѣтополка.
помолнвъ са бѣж глѣ. не а гн поухъ нзбнватн братію по шнъ. да в
оудеть ѿмьстнтель бѣж кровн братоу моею. за ню жъ безъ вѣны прол
ьалъ кровъ борнсовоу. и глѣбовоу. а потомъ. и мнѣ смѣрть боудеть.
но соудн мн гн по правдѣ. да скончаетъ са злоба грѣшнаго. и пондѣ
на сѣтополка. сѣтополкъ же слышавъ ндѣца арослава протнвъ собѣ. и п
рнрадилъ безъ чнсла вонскъ роушн. и татаръ. и пошолъ протнвъ. к л
юбечю. шб оноу странѣ днѣпра. а арославъ шбъ сю. и не смѣлн нн сн
и шныхъ начатн. нн снн тыхъ. и столн за. г. мѣцн. протнвъ собѣ. въ
едннъ же ѿ днѣ и воевода сѣтополковъ. езда по берегоу поухъ оука

РАТН НАВГОРОДЦН. ГОВОРА ПОШТО ЕСТЕ ПРИШЛИ НС ХРОМЬЦОМЪ ТЫМЪ. А В
 Ы ПЛОТНИЦН БОУДЪЕ НАШН. МЫ ЗАСТАВНМЪ ВАСЪ РОУБИТИ ХОРОМЪ НАШНХ
 ЗЪ. СЕ СЛЫШАВШЕ НАВГОРОДЦН. Н РЕКЛИ АРОСЛАВОУ. ЗА НЮ ЖЪ ЗАОУТРА ПЕР
 ЕВЗЕМЪ СА НА НН. З БОЖЬЮ ПОМОЧЬЮ. Н РЕКЛИ. А КОЛИ ХТО НЕ ПОНДЕТЬ С
 НАМН. ТОГО ЗДѢ ПОСѢЧЕМЪ. [//арк. 257] БЫЛО ЖЪ ВЖЕ В ЗАМОРОЗЪ. А СТО
 ПОЛКЪ СТАЛЪ МѢЖН ДВѢМА ОЗЕРОМА. Н В ТОУ НОЧЬ ОУПНЛЪ СА БЫЛЪ СЪ
 ДРЪЖННОЮ СВОЕЮ. АРОСЛАВ ЖЕ РАНО ОУРАДНѢЪ ВОНСКО. Н ПРОТНВОУ СВѢТО
 У ПЕРЕВЕЗЛЪ СА. ВЫСЕЛН НА БЕРЕГЪ. Н УТОПХАЛИ ЛЮДИИ ПРОУЪ У БЕРЕГА.
 Н ПОШЛИ ПРОТНВЪ СОБѢ. Н СТОУПНЛИ СА НА МѢСТѢ. Н БЫЛА СѢУА ЗЛАА. Т
 АТАРОМ ЖЕ НЕ БЫЛО ЛЗѢ ПОМАГАТИ СТОПОЛКОУ. ОЗЕРОМЪ БО НЕ ЛЗѢ ПРИС
 ТѢПІТИ. Н ПРИТНСОУЛИ НОВГОРОДЦН. СТОПОЛКОВО ВОНСКО К БЕРЕГОУ ОЗЕРЪ.
 УНИ ЖЪ ОУСТОУПІЛИ НА ЛЕДЪ. Н ОБЛОМЛИ СА С НИМИ ЛЕДЪ. ТОГДА АРОС
 ЛАВЪ ПОУАЛЪ ОДОЛЕВАТИ. СТОПОЛКЪ ВІДѢВЪ ПОГЫБЕЛЬ СВОЮ. Н ПОВѢГЛЪ.
 АРОСЛАВЪ ЖЕ ПОРАЗѢВЪ ЕГО. Н ПО СЕМЪ ОПАТЪ ПРИШОЛЪ СТОПОЛКЪ. В СИ
 ЛѢ ТАЖИЦѢ. АРОСЛАВ ЖЕ СЪБРАВЪ МНОЖСТВО ВОНСКА. Н ПОШОЛЪ ПРОТНВОУ
 ЕМОУ НА АЛТОУ. Н САМЪ СТАВЪ НА МѢСТѢ. ГДѢ ОУБИЛИ СТОГО БОРНСА. Н В
 ЗЪДѢВЪ РЪЦѢ НА НБОН РЕКЛЪ. СЕ КРОВЪ БРАТА МОЕГО ВЪПНЕТЪ К ТОВѢ ВЛ
 КО. КАКЪ ЖЕ АВЕЛЕВА. Н КАКЪ ЖЕ ПОЛОЖИЛЪ ЕСИ НА КАННѢ МѢСТЬ. СТОМА
 НИЕ. Н ТРАСѢНИЕ. ПРОТОЖЪ МОЛЮ ТА ГН. ВЛКО. ДА ПРИНМѢТЬ СИН ТАКОЖЪ.
 Н ПО СЕМЪ РЕКЛЪ. О БРАТНИА МОА МНЛАА. АУЪ ТѢЛОМЪ УСЕЛѢ УШЛА ЕС
 ТА. НО БЛІТНЮ ЖИВА ЕСТА. БОГВИ ПРѢСТОИТА. Н МЛТВОЮ ПОМОЗИ ТАМН. Н
 СЕ РЕКЛЪ ПОШЛИ ВОИ ПРОТНВОУ СОБѢ. Н ПОКРЫША [//арк. 257зв.] ЛЕТЬСКОЕ
 МНОЖЕСТВОМЪ ВОНСКЪ. НЗЪСТОУЛИ СА ВОСХОДАУИ СЛНЦЮ. Н БЫЛА СѢУА З
 ЛА У НИОУ НСТОУПНША СА ТРИЖДЫ. Н БИЛИ СА ЧЕРЕСЪ ВЕСЬ ДНЬ. Н ОУЖЕ
 К ВЕЧЕРОУ ОДОЛѢ АРОСЛАВЪ. СТОПОЛКЪ ЖЕ ПОВѢГЛЪ. Н НАПАЛЪ НА НЕГО Б
 ВѢСЪ. Н РАЗЪСЛАБИЛИ КОСТИ ЕГО. ТАКО НЕ МОУИ НИ НА КОНИ СѢДЕТИ. НОСИ
 ЛИ ЕГО НА НОСИЛѢХЪ. Н ПРИВѢГЛИ С НИМЪ КЪ БЕРЕСТИЮ. УНИ ЖЕ ГОВОРИЛЪ
 ПОВѢЖИМЪ. О СЕ ЖЕНОУТЬ ЗА НАМН. УНИ ЖЪ ПОДАЛИ ПРОТНВЪ. Н НЕ БЫЛО
 ЖЕНОУТИ ЗА НИМЪ. УНИ ОПАТЪ РЕКЛЪ ПОВѢГНЕМЪ. ЕЩЕ ЖЕНОУТЬ ЗА НАМН.
 Н ГОВОРИЛЪ ОУХЪ МНѢ. Н НЕ МОГЛЪ ТЕРПѢТИ НА ЕДИННОМЪ МѢСТѢ. Н ТАК
 З ГНАЛЪ ГИВЪОМЪ БЖИНИМЪ. ПРОВѢГЛЪ ЖЕ ЛАДЬСКОУЮ ЗЕМЛЮ. Н ПРИВѢГЛ
 З ВЪ ПОУСТЫИЮ. МЕЖН ОУХИ Н ЛАХИ. Н ТОУ НСПРОВЕРГЪ ЗЛѢ ЖИВОТЪ СВО
 И. Н ПРИМАЛЪ ВЪЗМѢЗДНЕ У ГДА. ТАКО ПОСЛАНАА РАНА ПОКАЗА. Н ПО СМРТ
 И МОУКОУ ВѢУНОУЮ. Н ТАКО ОБОЮ ЖИВОТОУ ЛИШЕНЪ Е НЪ ДѢНЕ ТОКМО К
 НАЖЕНЪА ЛИШИ СА. НО ЖИВОТА ГОИЪЗНОУ. Н ТАМО НЕ ТОЛКО ЦРТВА НБНАГО.

и житиѣ сѣ агглы. не полоуѣнѣ. но моуцѣ вѣунѣ и предал сѣ. и ест
ь могла его и до сего днѣ. неходитѣ ѿ неѣ золѣ смрѣ^а. на показани
е ѿлвкомѣ. да колн кто такѣ оуѣннѣ. слышавѣ такѣ. снѣ же приим
еть а люво и болшн снхѣ. какѣ же каннѣ не вѣдын мѣстн приати. ед
ѣнѣ ранѣ приалѣ. [//арк. 258] а ламѣ за ню жѣ вѣдалѣ на каннѣ. сем
ь десѣ седмьрицѣю мѣстн сѣ емоу. таковы соуѣтѣ ѿ местни злымѣ
тымѣ дѣломѣ. какѣ же оуѣланѣ црѣ. многы кровн сѣтыхѣ мѣченнкѣ п
рольалѣ. горкоу и неѿлвчюю смрѣ приналѣ. не виднмо ѿ кого ѣ коп
немѣ провоненѣ вѣ срѣце. тако и сен. вѣгаѣ невндѣмо ѿ кого. злостра
стнѣю смрѣ приалѣ. и ѿ толѣ крамола престала в рѣскон землн. а
арославѣ волость приналѣ на рѣскон землн. и поуалѣ пытати ѿ телес
ѣ сѣтыхѣ моуѣеннкѣ. ворнса и гѣба. какѣ и гѣбѣ положена быста. исп
овѣдалн емоу ѿ сѣтѣмѣ ворнсѣ. што жѣ вѣ вышегородѣ положенѣ ѣ. а
ѿ сѣтомѣ гѣбѣ всн не вѣдалн. толко всн вѣдалн што оуѣ смолескоу
оуѣненѣ естѣ. и тогда нѣкоторнѣ ѿ прѣстоуѣнхѣ слышавшн сказахн. в
оуѣдѣчнѣ ѿ смолѣска. какѣ вндѣлн свѣѣ. и свѣѣа горѣ вѣ поѣстѣ мѣс
те. и то слышавѣ арославѣ. посла кѣ смоленскоу попу. и дѣаконѣ.
и рекѣ тако тамо естѣ мон братѣ. онѣ жѣ шѣше нзнашн. гѣбѣ жѣ был
и вндѣлн. и шедѣше сѣ крѣты и сѣ вѣщамн многымн. и с каднлы. и вѣз
емѣше вложнн в караблецѣ. и пришѣше положнн оуѣ вышегородѣ. сѣ сѣ
ымѣ ворнсѣ оуѣ землн. было жѣ прѣюдно. и днѣно. и паматн достоинно.
какѣ колко лѣтѣ лежало тѣло сѣто гѣба. и не вреженно было. ни ѿ ко
[//арк. 258зв.] торого жѣ плотоадца. а нн было поѣерннло. какѣ же ѿ
бычан ѣ тѣлесомѣ мрѣтвымѣ. но свѣтло и красно. и цѣло. и добрѣвоню
нмѣло. какѣ же ннѣѣ. такѣ бгѣоу сохранишѣ своего стрѣтотрѣпца тѣло.
бывають же ѿ телесѣ сѣтыхѣ многа разлнчнѣ нсцѣленнѣ. слепнн прозр
ѣша. и хромнн быстро ходнша. крнвнн нсправленне приалн. вѣсннѣ ѿ
дѣхѣ нечнстѣ славоу приналн. и приходѣшн сѣ страхомѣ и вѣрою.
вѣ ѣтноуѣю црѣквѣ. ѿ хѣ. ісѣ. гѣбѣ. нашѣ. емоу же слава. сѣ ѿцѣ и сн
омѣ. и сѣ сѣтымѣ. дѣхомѣ. и ннѣ и прѣно. вѣ вѣкы вѣкомѣ. аминѣ.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

METROPOLIS KIJUVIENSIS

Каталог і тексти петербурзьких зібрань

Видання містить описи та публікації українських пам'яток XV—XVII ст. з зібрань Санкт-Петербурга, а саме: Бібліотеки Російської Академії наук і Російської національної бібліотеки. Публікація охоплює здебільшого малознані тексти гомілетичної та проповідницької практики міжунійного періоду. Подані джерела висвітлюють становлення староукраїнської книжної мови на прикладі найпопулярніших на теренах давньої Київської митрополії культів св. Параскеви, кн. Бориса й Гліба, Юрія Переможця та Миколая Мир-Лікійського. Видання засвідчує також появу авторських інспірацій місцевих авторів, котрі по-творчому переробляли тексти візантійсько-слов'янської традиції, а з іншого боку – засвоювали тексти латинського походження. Низка проповідницьких збірників, котрі описуються у виданні, постала під впливом Реформації.

На обкладинці використано рицину з видання Йоана Сакрана
«*Elucidarius errorum ritus Rutbenici*» (1507 р. ?)

Підготували:

Валерій Зема, Світлана Зінченко, Віра Фрис

Комп'ютерна верстка:

Світлана Блащук